

SLOVNÍK

SLOVENSKO-LATINSKÝ.

SOSTAVIL:

PETER TVRDÝ,

RIADITEĽ GYMNÁZIA V. V.

V RUŽOMBERKU.

**TLAČOU A NÁKLADOM „LEVA“,
KNÍHTL. A NAKL. SPOLKU ÚČAST. SP.
1927.**

SLOVNÍK

SLOVENSKO-LATINSKÝ.

SOSTAVIL:

PETER TVRDÝ,

riaditeľ gymnázia v. v.



V RUŽOMBERKU.

TLAČOU A NÁKLADOM „LEV“-A KNIHTL. A NAKL. SPOJKU ÚČAST. SPOLOČNOSTI.
1926.

Predmluva.

Pri sostavení tohoto slovníka upotrebil som tieto pomôcky: Česko-latinský slovník Fr. *Novotného*; Česko-latinský slovník dr. J. *Sedláčka*; *Szöke-Schmidt*, Magyar-latin szótár; *Menge-Güthling*: Lateinisch-deutsches und deutsch-lateinisches Wörterbuch. Berlin 1918.

Slovník tento určený je nielen k potrebe školskej, ale aj pre tých z obecnstva, ktorým treba prekladať zo slovenčiny do latinčiny.

Frázy a slová vybrané z novej latinčiny označené sú hviezdíčkou. (*)

Heslá v hranatých zátvorkách sú neupotrebitelné slová, čo sa všantročily do slovenčiny z cudzích jazykov.

V konci slovníka pomestil som Soznam latinských slovies, vyskytujúcich sa v tomto slovensko-latinskom slovníku.

Všetkým, ktorí radou alebo skutkom pri tejto robote mi na pomoci boli, vyslovujem srdečnú vďaku.

Peter Tvrдый,

riaditeľ gymnázia v. v.

Bratislava, 1. augusta 1926.

Skráteniny.

acc. = accusativus.

acc. c. iní. = accusativus cum infinitivo

adj. = adjectivum

adv. = adverbium

al. = alebo

alci = alicui

alcs = alicuius

alqā = aliquā

alqm = aliquem

alqō = aliquō

alqs = aliquis

c. = generis communis

dat. = dativ

f. = femininum

gen. = genitív

indecl. = indeclinabile (slovo ne-sklonné)

m. = masculinum

metaf. = metaforicky

n. = neutrum

nom. = nominatív

pl. = plurál

sc. = scilicet (rozumie sa)

v. = vid'

A

a = I — et; — que (pripína sa k nasledujúcemu slovu); niekedy uvádza protivu = **ale** **a** **u** **t** **e** **m**, **v** **e** **r** **o**; niekedy vysvetľuje = **a** **t** **o** **e** **t** **i** **s**, **i** **s** **q** **u** **e** **a** **l** **e** **b** **o** **q** **u** **i** **d** **e** **m**, **n** **a** **p** **r**.; dostal som tri listy, **a** **t** **o** **v** **e** **l** **m** **i** **o** **b** **š** **i** **r** **n** **é** **t** **r** **e** **s** **e** **p** **i** **s** **t** **o** **l** **a** **s** **a** **c** **c** **e** **p** **i** **e** **a** **s** **q** **u** **e** **l** **o** **n** **g** **i** **s** **s** **i** **m** **a** **s**; vysvetlím jednu vec, **a** **t** **o** **v** **e** **l** **m** **i** **d** **o** **l** **e** **ž** **i** **t** **ú** **u** **n** **a** **m** **r** **e** **m** **e** **x** **p** **l** **i** **c** **a** **b** **o** **e** **a** **m** **q** **u** **e** **m** **a** **x** **i** **m** **a** **m**; **a** **n** **i** **e** **e** **t** **n** **o** **n**, **a** **c** **n** **o** **n**. **n** **e** **q** **u** **e**, **n** **e** **c**, **n** **e** **c** **t** **a** **m** **e** **n**; **a** **n** **i** **k** **t** **o** **n** **e** **c** **q** **u** **i** **s** **q** **u** **a** **m**. **n** **e** **c** **u** **l** **l** **u** **s**; **a** **n** **i** **k** **d** **y** **n** **e** **c** **u** **n** **q** **u** **a** **m**; **a** **p** **r** **e** **d** **s** **a** **a** **t** **q** **u** **i**.

abeceda alphabetum; = písme-ná litterae; = ustálený poriadok písmen litterarum ordo (—inis, m); učil sa abecede litterarum nomina discere; podľa a. niečo usporiadať secundum ordinem litterarum disponere alqd; in litteras digerere alqd.

abecedár 1. libellus elementorum; 2. qui prima elementa discit.

abonovať nomine subscripto profiteri se alqd empturum esse.

absolutizmus summum imperium.

aby ut s konj.; niekedy acc. c. inf.; po adj. hoden, nehoden, súci, [dignus, indignus, idoneus, aptus]; po kompar. s quam kladie sa qui s konj.; **aby** **n** **i** **e** **n** **e**. **q** **u** **o** **m** **i** **n** **u** **s**, **q** **u** **i** **n** **s** **k** **o** **n** **j**.; **a** **aby** **n** **i** **e** **n** **e**. **n** **e** **v** **e** **s** **k** **o** **n** **j**.; **aby** **t** **ý** **m** **q** **u** **o** **s** **k** **o** **n** **j**.; **aby** **n** **i** **k** **t** **o** **n** **e** **q** **u** **i** **s** **s** **k** **o** **n** **j**.; o spojke **aby** po slovese „báf sa“ v. sloveso toto alebo gram.

[ač, ačkoľvek, ačpráve] v. hocl.

administrácia v. správa.

admirál praefectus classis; qui classi praeest; imperator (—ōris) navalis.

admirálsky praetorius; **admirálsky** **p** **r** **a** **p** **o** **r** **i** **n** **s** **i** **g** **n** **e** (is. n.) navis praetoriae.

admirálstvo praefectura rei maritimae; summa imperii maritimi.

adoptovanie adoptatio (ōnis, f.)

adresa = nápis na liste inscriptio (-ōnis f.) nominis; = prís pis litterae commendaticiae. litterae quibus gratiae aguntur.

adresovať list. inscribere epistolam [alicui].

advokát [ako zástupca prítomného] cognitor (ōris), [neprítomného] procurator (ōris); = obhajca patronus; = žalobník actor; odovzdať vec advokátovi, vziať si advokáta deferre causam ad patronum.

advokátstvo opera forensis; causarum actio (ōnis, f.)

aedil aedilis, is; býv. aedil aedilicius.

aedilita aedilitas (ātis f.)

aether aether (eris, m.)

afektovať simulare; ineptum, putidum esse.

agat acacia.

agent v. jednatel

ach! ach, ja nešťastný me miserum!

achkať gemere, ingemiscere, gemitum al. gemitus edere.

aj atque, ac, atque etiam, quoque [zaníma miesto za príslušným slovom]; **aj—aj** et—et; cum—tum.

ajhľa! ecce.

ak si.

akát v. agát.

akcent accentus, us, m.

akcentovať v. prizvukovať.

ak nie, ak len nie nisi, si non.

akcia pars, partis, f.

akcionár socius.

akciový; a—á spoločnosť cosortium.

akciz portorium mercium peregrinarum, al. rerum venalium.

aklimatizovať sa caelo (solo) adsuocere.

akademia academia (a. v Athénach, akademická filozofia); = vyššie učilište universitas.

akademický academicus.

akiste certe, profecto, haud dubie.

ako ut, sicut, prout, quam, quomodo, quemadmodum, quantopere.

ako by, ako keby quasi, tamquam (si), velut si, ut si s konj. podľa súslednosti časov: Občania si vzájomne blahoželaj ako keby zvíťazili Cives quasi vicerint, inter se gratulantur.

akokoľvek utcunque, quoquo modo, quocunque modo.

akosť genus (eris), qualitas (atis), natura conditio (ōnis); tovar prvej akosti merx primaenotae.

ako — tak aliquo modo

aksamiet * holosericum.

akta acta, orum; tabulae; litterae (publicae).

aký, jaký qualis; qui, quae, quod.

akýkoľvek quivis, quilibet, quicunque, qualiscunque.

akýsi quidam, nescio qui.

alabaster alabastrites, ae

ale sed; at, tamen, attamen, autem (na druhom mieste) vero (vždy na druhom mieste), verum, verumtamen; ale nie non item: Tebe sa táto kniha páči, ale mne nie tibi hic liber placet, mihi non item; na počiatku vety, keď sami sa opravujeme quamquam: Ale čože ja hovorim quamquam quid loquor?

alebo aut, — ve, [privesuje sa k slovu], vel, sive.

alkoveň cubiculum, quod fenestris caret.

almanach fasti (ōrum).

almara v. skriňa.

almužna stipēs (is, f.); dať a. stipem spargere largiri; o a. prosiť koho stipem emendicare ab alquo; almužnou sa živiť alienā misericordiā vivere.

alpský Alpinus

Alpy Alpes (—ium, f.).

altán solarium; podium.

alumneum alumniū.

amalgamovanie temperatio (onis, f.) aeris.

ambrozla ambrosia

amfiteater amphitheatrum.

amfora amphora.

amnestia venia praeteritorum; rerum ante actarum venia et oblivio (ōnis, f.); impunitas, ātis, f.
amnestovať rerum ante actarum veniam et oblivionem sancire; veniam et impunitatem alci dare.
amortizácia solutio, ōnis, f.
anapest, anapaestus.
analfabet legendi et scribendi imperitus.
analyzovať explicare et enodare, explanare.
anglický britannicus. **Anglicko** Britannia. **Angličan** Britannus.
ani—ne — quidem, neque; **ani** nikto neque quisquam.
anjel * angelus; čistý ako anjel integer castusque, innocentissimus; krásny ako anjel humanā formā pulchrior; môj anjel mea anima! mea vita!
áno ita, sic est; sic se res habet; často sa opakuje slovo, ktoré v otázke dôraz malo; **áno** i (aj) immo, immo vero; quin etiam.
anonymný sine nomine (auctoris) scriptus, editus; adv. sine nomine, sine auctore, incerto auctore.
antikvár rerum antiquarum studiosus; veterum librorum coemptor et venditor (ōris).
antipatia odium naturale alcs rei al. adversus alqm.
antiseptický prostriedok remedium, quod corpus putrescere non sinit.
apatéka medicamentarii taberna.
apatekár, medicamentarius, pharmacopola.
apatia nullus doloris sensus (us); sensus alienatus; incuria.
apokalypsa* apocalypsis, is, f.
apokryfický: a—é splsy libri apocryphi.
apoštol* apostolus.
apríl Aprilis (mensis); s a—om poslať ludibrio alqm habere.

apropos v. čajda.
aranžovať instituere, constituere, ordinare.
arci — v slovách složných k označeniu prednosti v dobrom alebo zlom smysle prekladá sa adj. summus, princeps al. superlativom: arcibiskup summus episcopus, archiepiscopus; arciblázen stultissimus.
argumentácia enthymema (ātis, n.).
archa arca.
archanjel* archangelus.
archeolog antiquitatis investigator (ōris) al. studiosus.
archiv tabularium; tabulae publicae; acta publica.
archivár tabularii praefectus.
árenda v. nájom
[arešt] v. väzenie.
[argument] v. dôvod.
ariergarda agmen (inis) novissimum.
aristokrat qui multum in civitate potest; nobilis, princeps (ipis): v pl. optimates (—ium), principes (um); obec aristokratami riadená civitas quae a principibus tenetur; respublica quae est penes principes.
armáda v. vojsko.
armara v. skriňa.
asi fere, circiter, circa, ad: asi štvrtý d'el circiter quarta pars; počtom asi 4000 ad numerum quattuor millium.
aspoň saltem, quidem, certe; at; pri číslach minimum; mne aspoň zdá sa to byť pravdivé mihi quidem haec vera videntur.
asyl asylum v. útulok
atentát petitio, ōnis, f. insidiae. ārum.
a to v. a
atrament atramentum.
audiencia v. výsluch
augur augur (is)
augurský auguralis
augurstvo auguratus (ūs, m.).
august (mensis) Augustus.

auktor v. spisovateľ.

auktorita v. vážnosť.

auspicia **auspicia** (ōrum); a. konať **auspicari**; po vykonaných **auspiciach** **auspicato** [urbem condere]

autentický **fide dignus, verus, certus.**

[avantgarda] v. predvoj.

avšak v. ale

azda **forsitan s konj. fortasse** s indik.: Azda brat prišiel **forsitan frater venerit**; **fortasse iam frater venit**; **verisimile est**: on už azda zomrel **verisimile est eum iam mortuum esse**; tiež sa vyjadruje vetou vloženou **ut opinor**: v tomto si sa azda zmýlil **in hac re, ut opinor, errasti**; vetou odvislou od **dubito. haud scio. nescio. an; vereor. ne**; alebo väzbou infinitívnou **prideor. puta. credo a pod.**: Azda sa divíte **credo vos mirari.**

azyl v. asyl.

až obyčajne v spojení s „do. k. na. po. za“ medze označujúc. kde priestor al. dej časový sa končí. **usque ad. usque in**: až k vrchu **usque ad montem al. ad montem usque**; až k mestu **usque in urbem**; až do Ríma **Romam usque**; až do smrti **usque ad mortem. ad extremum spiritum**; až podnes **usque ad hoc tempus. ad hunc usque diem**; niekedy stojí len **ad**: až do záchodu slnca: **ad solis occasum.**

B

ba, ba **veru ita, etiam sic est. sic se res habet, immo, immo vero. quin etiam; ba ani ne quidem**: **ba ani** Kato neodvážil sa **ne Cato quidem ausus est.**

baba = starena **anus. (us f.)**; **vetula**; = vôbec žena **mulier (is)** = bojazlivec **homo (inis) timidus al. ignavus**: nadávať komu do **báb ignaviae ac timiditatis accusare alqm.**

= otcova al. matkina matka **avia**; **baba pôrodná obstetrix (icis.)**

bábätko v. **bábika**

babička, babka **anacula, avia.**

babičstvo **ars (artis, f.) obstetricandi; opera obstetricis.**

babieť **moliri, emoliri.**

bábka, bábika **pupus, pupa.**

babka v. **babička**; = malý peniaz **nummus, teruncius**: to nestojí ani za babku **nihili est**; za babku kúpiť **vili omere**; do babky zaplatiť **ad assem solvere.**

babský **anilis**; = bojazlivý **timidus, ignavus**; **adv. timide. ignave.**

babračka, babranica **opus (eris) neglegenter factum.**

babrať v. **zanečistiť**; — **sa opus neglegenter facere.**

bacnúť v. **uderiť**

bádač v. **pobádač**

bádateľ **investigator (ōris) (starožitností antiquitatis)**

bádanie v. **pobádanie**; = skúmanie **investigatio, quaestio (-ōnis)**; vedecké bádanie **studia (ōrum)**; **scientiae pervestigatio.**

bádať v. **pobádať**; = skúmať **investigare alqd; quaerere alqd ex alqo; quaerere de re alqa.**

bádavosť **cognoscendi studium.**

bádavý **cognoscendi studiosus.**

bagateľa **res (rei) levis, parva. vilissima; floccus.**

bagážia v. **batožina.**

bagúnica **scrofa.**

bahnatý **paluster (-tris. -tre).**

bahnlatka **rami arborum cum evolutis gemmis. lulussalicis. salix. icis, f.; * palmae.**

bahnica v. **jahnica**:

bahníť sa v. **jahníť** sa

bahno **palus (ūdis f.)**

bahor v. **lukot.**

bachantka **baccha**

bachantský **bacchius, bacchēus; adv. bacchico more.**

báchať, bachnúť strepitum edere; b. koho čím ierire, percutere.

bachor venter (tris) obesus; abdomen, inis, n; bachory intestina, ōrum.

bachorník ventri deditus, gulae serviens

bachráč homo (inis) ventriosus.

bachratý ventriosus.

báj fabula

bajdarka concha.

báječný fabulosus, fictus, commenticus, mirabilis.

bájka fabula, commentum.

bajkár, bájkopisec fabularum scriptor al. auctor (ōris)

bájkovitý fabulosus, fabularum similis.

bájoslovie historia fabularis; fabulae de diis (* mythologia)

bájoslovný ad fabulas de diis pertinens; fabulosus.

[bajus] v. lúz.

bakuľa baculum.

bál saltatio, ōnis, i.

baláchať effutire, enuntiare, evulgare, in vulgum efferre.

balamuta homo (inis) verbosus, garrulus, loquax, ācis.

balamutíť koho = mámiť occaecare, inducere, in fraudem impellere alqm.

baldachýn aulaeum.

baleť pantomimus; saltatio, ōnis, f.

baletníca pantomima.

baletník pantomimus.

balíček fasciculus.

balík fascis (is, m.); sarcina.

ballíť imponere (condere) alqd in alqā re; vasa (sarcinas) componere.

balkon podium.

balón follis, is, m; folliculus.

balta securis, is, f; ascia.

balvan truncus (arboris, lapidis); saxum.

balzam balsamum.

balzamický suaviter olens, odoratus, fragrans; adv. b. vo-

ňaf suavem odorem spargere.

balzamovať mrtvolu mortuum condire.

bambol', bambol'ce bulbosus.

bambol'atý bulbosus.

bambus* bambusa; arundo* (inis, i.) indica.

bampel' v. bachor.

bán* banus; gubernator, ōris.

banderlum* banderium; centuria equitum.

baňa fodina; metallum; metallalla, — orum; metallum argentarium; ferraria (sc. fodina); metallum auri.

banda turba, manus, (ūs, f.); — lúpežnícka latrocinium.

bandit sicarius.

baníctvo res (rei) metallica.

baník metallicus, fossor (ōris).

banka mensa argentaria.

bankár argentarius.

banket convivium, epulae.

bankrot v. úpadok.

bankrotár homo (inis) dirutus; decoctor, ōris; qui foro cedit.

bankrotovať cedere foro, decoquere, corruere, aere dirui.

banovať poenitet eum alcs rei.

banský* montianus; metallicus.

bár et si, licet v. hoci.

barak tugurium (militare); = chatrč, casa.

baran aries — ětis, m. = palca okovaná, tlk. fistuca.

barančina, baranica pellis (is) ovilla.

baranina caro (nis) ovilla.

baránok agnus.

barbar u Rimanov a Grékov = cudzozemec barbarus; u nás nevzdelanec homo (inis) rudis, incultus; = ukrutník homo saevus, crudelis.

barbarský = cudzozemský barbarus; = nevzdelaný rudis, incultus; = ukrutný saevus, crudelis; adv. barbare; inscite; crudeliter.

barbarstvo = divokosť *barbaria*; *immanitas* (ātis); národ z b. vymanil *gentem excolere artibus et humanitate*; = nevzdelanosť *ignorantia*, *inscitia*; = ukrutnosť *saevitia*; *crudelitas* (ātis. f.); = skutok neľudský *facinus* (oris) *crudele*, *saevum*.

barbier v. holič.

barbora v. *basa*.

bár by *utinam* s konj.: **bár** by sa vrátili minulé roky *utinam anni praeteriti redirent*.

bárčo *quidquid*.

barikáda *saepes* (itis, f.) *militaris*, *saepimentum* *militare*; b—v *intersaepta itinera*.

barina *lacuna*; v. *bahno*.

barinatý *paluster*, *tris*, *tre*.

bárka *navicula*.

barkár *nauta*.

bárkde *ubivis*, *ubicunque*.

bárkedy *quandocunque*.

bárkto *quicunque*.

barla *baculum*; na *barlách*, o *barlách* chodiť *baculo membra levare*.

barnavý *fuscus*.

bárs v. *bár*.

[**barva**] v. *farba*.

[**barviar**] v. *farbiar*.

[**barvil**] v. *farbiť*.

bas *sonus gravis*; *vox* (vocis f.) *gravis*.

basa *fides* (lum. f.) *gravioris soni*.

báseň *carmen* (inis n.), *poëma* (atis n.); *versus* (—ūs, m.)

básnický *poëticus*; tiež *gen. poëtarum*; **básnický** *spōs mos* (ōris, m.) *poëtarum*; b. *sloboda licentia poëtarum*; *adv. poëtice*; *poëtarum more*.

básnictvo *poëtica*.

básnička = ženská, ktorá básni *poëtica*.

básnik *poëta*; — *tragický* *tragicus*; — *komedii* *comicus*; — *satirický* *scriptor* (ōris) *satirarum*; — *dithyrambický* *dithyramborum scriptor* (oris), — *Iliady Iliadis auc-*

tor, *scriptor*, *conditor* (ōris).

básniť *versus* *iacere* al. *scribere*; *carmen condere*.

bastard *puer* (*puella*) *non legitima uxore natus*, *non legitima matre ortus*.

baša *praefectus Imperatoris Turcarum*; * *bassa*.

bašovať * *bassari*, *bassarum* *more grassari*.

bašta *propugnaculum*, *castellum*; *munimenta* (ōrum).

báľ sa, **bávať sa** *metuere*, *in timore* al. *metu esse*; **nebáľ sa**, tiež *bono esse animo*; **báľ sa** *koho*, *čoho* *timēre*, *metuere* *alqm.* *alqd.* (*smrti* *mortem*); b. sa z *úctivosti* *vereri* *alqm.*; **báľ sa** *Boha* *vereri* al. *revereri* *Deum*; *dôraz.* *formidare*, *pavēre*, *horrēre* *alqd.*; **bojím sa**, že... *timeo*, *ne...* **bojím sa**, že *nie...* *timeo*, *ut...* **bojím sa**, že *niekto* *timeo*, *ne quis*; **bojím sa**, že *niekto* *nie timeo*, *ne nemo*.

batist *carbasus*.

batistový *carbaseus*.

báľko v. *otec*.

batoh *sarcina*.

batožina *sarcinae* [*jednotlivých* *vojakov*]; *impedimenta* (ōrum) [*celého* *vojska* na *vozoch* al. *somároch*]; *odňať* *nepriateľom* *batožinu* *hostem impedimentis exuere*.

báľuška v. *otec*.

baviť = *zdržovať*, *prekážať* v *robote* *morari*, *retinere* *alqm.*; *tardare*, *retardare* *alqm.*; = *obveselovať* *oblectare*, *retinēre* *animum* *alcs.* al. *alqm.* *realqā*; **baviť sa** = *zdržovať sa* *morari*, *commorari* (*in loco* *alqō*); = *veseliť sa* *se delectare* al. *delectari*, *se oblectare* *alqā re*; b. sa s *kým* *sermōnes conferre* (*colloqui*, *confabulari*) *cum* *alqō*.

bavlna *linum xylinum*.

bavlnový *xylinus*.

Bavor *Bavarus*.

bavorský *Bavaricus*.

Bavorsko Bavaria.

baza sambucus —l, f.

bázeň timor (ōris, m.); metus (ūs, m.); dôraz. pavor (ōris, m.), formido (inis, f.); = ostýchavosť verecundia; b. synovská pietas (ātis, f.); bázeň božia verecundia deorum; tiež reverentia; pietas erga Deum, al. deos; tiež len pietas; religio (nis, f.); bez bázne omni verecundia deposita.

bazilika basilica.

[bázlivý] v. bojazlivý.

bazový: b. kvet flos (floris, m.) sambuci.

bažant phasianus.

bažantnica vivarium phasianorum.

bažantník * phasianarius.

baženie po čom studium rei alcs.

bažiť po čom studere alicui rei, (gloriae, virtuti). appetere, expetere, petere alqd. [honores]; cupidum, avidum esse rei alcs; tiež sequi, sectari alqd; bažiť po sláve servire gloriae. bažiť po peniazoch. do bohatstve expetere pecuniam, divitias.

bažlivosť cupiditas (ātis), desiderium, aviditas (ātis).

bažlivý cupidus, avidus rei alcs.; appetens rei alcs; cupiditate rei alcs flagrans, incensus.

bdelý vigil, vigilans, insomnis; diligens.

bdenie vigilia; vigillae; pervigilatio, ōnis, f.

bdieť = nespáť vigilare; celú noc bdieť totam noctem vigilare al. somnum non capere; noctempervigilare; — nad čím diligenter observare, custodire alqd; curam gerere rei alcs; providēre rei alci, ut al. ne quid fiat.

bditeľ homo (inis) vigilans.

bebať linguā haesitare.

beblavý linguā haesitans.

bečka v. bočka.

bečva cupa.

bečvár v. bednár.

beda! ctsl. vae! beda mne vae mihi (misero)!

bedač miseria; miseri homines.

bedákanie lamentatio (ōnis, f.); questus (—ūs, m.).

bedákať ejulare, lamentari, queri, deplorare alqd.

bedár homo (inis) miser.

bedárif parce ac duriter vivere.

bederný gen. lumbi, lumborum.

bedienka cistella.

bediť v. bdieť.

bedlivosť vigilia, vigilantia; = starostlivosť diligentia cura, sollicitudo (inis, f.).

bedlivý v. bdelý.

bedna cista, arca.

bednár dolarius; * cuparius.

bednička cistella.

bedovať v. bedákať.

bedro lumbus.

bedrový v. bederný.

beh cursus (us, m.); — o závod cursus, certamen (—inis, n.); behom cursim; v plnom behu contento al. magno cursu; beh hviezd orbis astrorum; beh času decursus temporum; beh života vitae cursus al. len vita; beh vecí, beh tohoto sveta ordo (—inis, m.) al. cursus (us, m.) rerum (humanarum); dľa prirodzeného behu vecí ut fieri solet.

behačka, behavka alvi delectio ōnis, f.; alvi (ventris) profluvium; * diarrhoea.

behanie cursus (-us m.); b. sem a tam concursatio (-ōnis f.)

behať v. bežať.

behavka v. behačka.

behom cursim; festinanter, properanter.

behún cursor (ōris).

belasleť caeruleum fieri, livescere.

belasý caeruleus.

belavý albidus.

beletrista elegantiarum artum scriptor, ōris.

beletristika literae elegantiores.

belief sa albescere.

bel'mo * glaucoma.

belohlavec homo (inis) albo capillo; homo cano capite.

belohlavý albo capillo.

beloch Europaeus.

belovatý v. belavý

belovlasý v. belohlavý

beluha v. bieluha.

Benátčan Venetus, Veneti, ōrum

Benátky Venetia.

benátsky Venetus, Veneticus

berla scipio. (onis m.) baculum; augurská, veštecká lituus; — hlasateľská caduceus; — kráľovská sceptrum.

Berlín * Berolinum

Berlíňan * Berolinensis

berník exactor (oris) vectigalium.

berný úrad telonium; publicani.

bes * daemon, is, m.

beseda = rozhovor sermo. (ōnis m.) colloquium; = spolok societas (ātis, f.).

besedovať colloqui (loqui) cum aliquo, sermocinari (sermonem conferre) cum aliquo.

besledka umbraculum.

besníť sa furere, saevire in alqm; furore incendi al. inflammari.

besnosť furor. (ōris, m.); saevitia; rabies (ēi f.)

besný furens, furibundus, furiosus, saevus; o zvieratách rabidus; adv. furiose.

besovský * diabolicus.

beštia bestia, belua.

beľah v. zrádnik.

beľár v. zbojník

bez, bezo sine s abl.: bez príčiny sine causa; bezo všetkej pochybnosti sine ulla (nie omni!) dubitatione; tiež praeter s acc. bez potreby praeter rem, praeter necessitatem; aj inými obratmi: bez rozdielu nullo discrimine, bez práce nullo negotio; adjektívami: vacuus [cura], carens [sensu], orbis, expers [humanitatis]; bez vedomia aliquo insciente, ignaro; bez seba byť sui al. men-

tis suae compotem non esse; od radosti bez seba byť gaudio efferri; od strachu — metu exanimatum esse; bez mála fere, paene, prope. [bezbarevný] v. bezfarebný.

bezbolestnosť indolentia

bezbolestný dolore vacuus

bezbožník homo (inis) impius, nefarius, improbus.

bezbožnosť impietas, improbitas (—ātis, f.) = bezbožný čin impie al. nefarie factum; facinus (oris) nefarium; nefias (indecl.), scelus (—eris, n.).

bezbožný = bohaprázdny qui Deum esse negat; tiež impius = zlý impius, nefarius; sceleratus, improbus; adv. impie, nefarie, scelestē.

bezbradý imberbis

bezbranný inermis; o zbraň olúpený armis exutus.

bezcnosť = nesmierna cena praestantia, excellentia; — malicherná cena vilitas (ātis): pretium nullum.

bezcný = predrahý inaestimabilis, praestans, eximius; = bez ceny vilis; nullius pretii; levis.

bezcestie = bezcestné miesto invia-orum; = nepravá cesta iter (ineris) devium; na bezcestie prísť deflectere (de via), aberrare (a via).

bezcestný invius.

bezcieľný inutilis, ineptus, temerarius.

bezcitnosť telesná torpor (ōris m.) duševná duritia, animus durus.

bezcitný telesne sensu carens; duševne durus; cuius animus non facile movetur.

[bezďačný] v. neochotný

bezdetnosť orbitas (ātis f.)

bezdetný liberis orbis; liberis carens.

bezdn vorago, (inis, f.) gurgēs; (itis, m.); profundum.

bezdný fundo carens; voraginosus; praealtus v. nenasytný

bezdušný inanimis; = mŕtv exanimis.

bezfarebný sine colore.

bezkorisťný sua utilitatis immemor (—oris).

bezkrvný exsanguis, sanguine carens.

bez mála fere, paene, prope.

bezmenný nomine carens, sine nomine; * anonymus.

beznádejnosť desperatio, ōnis, f.

beznádejný desperatus; spe deiectus, orbat; byť beznádejným omni spe destitutum esse, desperare; v beznádejnom položení rebus desperatis.

bezočivo impudenter, insolenter.

bezočivosť impudentia, petulantia.

bezočivý, impudens, impudicus, protervus.

bezodkladný v. neodkladný

bezodný v. bezdný

bezohľadnosť importunitas, protervitas (—ātis, f.)

bezohľadný importunus, immodestus, protervus

bezoký luminibus orbat, caecus.

bezpečíť v. ubezpečíť, zabezpečíť

bezpečnosť securitas, incolumitas (ātis, f.), salus (ūtis, f.).

bezpečný tutus ab alia re; miesto toto nie je bezpečné hic locus parum tutus est; nebyť bezpečným in periculo versari; adv. tuto, tiež tute; bezpečne žiť intrepide al. sine periculo vivere.

bezplatný gratuitus; adv. gratuito [civitatem impertire]; gratis.

bezplodný v. neplodný

bezpodmienečný nullis conditionibus astrictus; adv. sine ulla exceptione.

bezpochybný non dubius; exploratus, certus v. nepochybný.

bez pochyby sine dubio, haud dubie; často verisimile est s acc. c. inf.: bez pochyby to povedal verisimile est illum hoc dixisse; tiež videri non dubito quin: bez pochyby už zomrel iam mortuus

esse videtur, non dubito, quin mortuus sit.

bezprávie = keď právo moci nemá leges nullae, licentia; = krivda iniuria; b. robiť komu iniuriā afficere alqm; iniuriam inferre al. facere alci.

bezprávný = stav bezprávný licentia, leges nullae; iniustus; iniquus, non legitimus; legibus carens; adv. iniuriā, per iniuriam, praeterius.

bezpríkladný novus et inauditus; adv. unice.

bezprostredne = rovno, hneď proxime, statim, directe.

bezprostredný proximus, ipse, —a, —um.

bezrozdielny qui dividi non potest, non quit; individuus.

bezrozsudný rationis expers, ratione non praeditus al. carens; demens, amens, imprudens, nullus consilii; adv. sine ratione; dementer, imprudenter, stulte, inepte.

bezsennosť insomnia; vigilia.

bezsený insomnis; exsomnia, vigil.

bezsilný infirmus.

bezsmyselný v. nesmyselný.

bezsrđci durus, inhumanus.

bezstarostnosť securitas (ātis, f.), animus securus; [potupne] socordia, negligentia.

bezstarostný securus; [potupne] socors, neglegens.

bezstydný v. nestydatý.

beztak nihilo minus, tamen.

beztelesný vacans corpore.

beztrestnosť impunitas (ātis, f.).

beztrestný poenā vacuus, impunitus; adv. impune.

beztvárný figurā carens, deformis, horridus.

bezüčelný inutilis, ineptus, temerarius.

bezúhonnosť integritas (ātis, f.), innocentia, incolumitas (—ātis, f.).

bezúhonný integer, sine vitio, castus, innocens, incolumis.

bezumný v. nerozumný.

bezúmyselný quod non consulto (non de industria) fit; adv. inconsulte, temere.

bezúzdnosť licentia, intemperantia, effrenatio (ōnis, f.).

bezuzdný effrenus [equus]; effrenatus, intemperans [homo, cupiditas, libertas]; immoderatus, dissolutus; adv. effrenate, intemperanter.

bezvadný vitio carens; emendatus; probus.

bezvedomý qui animi compos non est.

bezvetrie tranquillitas, (ātis, f.) malacia.

bezvládle effrenata licentia.

bezvlasý calvus; (ostrihaný) tonsus, rasus.

bezvodný aquā carens.

bezvýnimočný nullis conditionibus astrictus; adv. sine discrimine, sine ulla exceptione.

bezvýrazný languidus [vultus]; frigidus [sententia].

bezzákonný exlex (exlegis); legibus carens; non legitimus.

bezzásadný človek homo (inis) levis, inconstans.

bezzávadný non impeditus, expeditus, liber, solutus.

bezzbranný inermis.

bezzubý dentibus carens.

bežženstvo caelibatus. (us, m.), caelebs vita.

bežživotný inanimis.

bežať currere; **behať** cursitare; — za kým insequi, persequi alqm; o čase: tempus (oris, n.) abit; — naproti occurrere, obviam currere alicui; — dolu decurrere.

bežkom v. behom.

bežný usitatus, vulgaris.

biblia * libri divini (sacri); litterae sacrae.

biblický gen. librorum sacrorum (divinorum); ex libris divinis petitus (depromptus).

bibliotéka v. knižnica.

bič flagellum.

bičisko manubium flagelli.

bičovať flagello, virgis caedere.

bidlo pertica, longurius.

bieda inopia, egestas (ātis, f.), res angustae, res afflictuae, mala (—orum); biedu trieť egēre, malis egestate premi.

biediť v. biedu trieť.

biednieť = do biedy upádať ad inopiam redigi.

biednosť v. bieda.

biedny miser, egens, inops; tenuis [victus]; malus.

bielenie dealbatio, ōnis, f.; (na slnku) insolatio, ōnis, f.

bieliť dealbare.

biellzeň lintea (—orum) pura.

bielkovina album al. albumen (inis, n.) oví.

bielok v. bielkovina.

bielonohý candidis pedibus

bieloskvúci candidus.

bielosť albitudo, —inis, f.

bielotok fluor (oris) albus.

bielučký, bielunký niveus, candidus.

biely albus; — ako sneh candidus; do bieleho rána ad ipsum mane; to je na bielom dni manifestum est, apparet, patet, luce solis clarius est; mám to čierno na bielom litterarum fidem habeo.

bigotný religioni admodum (nimis) deditus; fanaticus; pietatem erga Deum simulans.

[biľag] signum, nota; stigma, tis, n.

[biľagovaný] signo denotatus.

[biľagovať] nota signare.

bilancia (= rovnováha, záverečný účet) rationes confectae et consolidatae.

bireť birretum, quadratum capitis tegumen (inis).

birinčok (= okovy na ruky) manica.

birka ovis, is, f.

birkut * gypaetus barbatus

birmovať confirmare; * Sacramentum Confirmationis administrare

biskup * episcopus.
biskupský * episcopalis
biskupstvo * episcopatus, us, m.
blť, bľať ferire, plectere, percutere alqd re alqa; = ťlahaf verberare, caedere, verberibus afficere; srdce bľie cor palpitat; blť sa v prsia pectus (oris, n.) plangere, percutere, ferire blť sa s kým conflagere cum alqō, v súboji ex provocatione dimicare, ferrō decernere cum alqō, al. interse; v bitke congređi, acie contendere, signa conferre
bitie verbera (-um)
bitka pugna, certamen (inis, n.) proelium, dimicatio (ōnis, f.); bitku začať proelium, pugnam committere, inire, facere; conflagere; v rozhodnú bitku vstúpiť proelio [al. acie] decernere, decertare; nerozhodne bojovať aequō Marte pugnare; spôsob bitky genus (eris, n.) pugnae; b. v poli proelium terrestre; b. na mori proelium navale, pugna navalis; b. jazdecká proellum equestre.
bitúnok cohors (ortis, f.) al. cors ubi pecudes (pecora) feruntur; laniena.
blabot garritus, us, m. confabulatio, ōnis, f.
blabotavý garrulus, loquax, ācis.
blabotať, blabtať garrire, nugari, fabulari.
bláčaf balare
blädý v. bledý.
bláhať si gaudio exsultare
blaho salus (ūtis, f.), bonum; — obecné salus publica; starať sa o blaho štátu rei publicae consulere.
blahobyť res florentes al. prosperae; salus (ūtis, f.); copiae, fortunae.
blahočinnosť benignitas (ātis f.), beneficentia.
blahočinný benignus, beneficus.
blahodarný benignus; prospešný, užitočný saluber, utilis.

blahoprajný bonus, benevolus [blahopranie] v. blahoželanie.
blahorodý nobilis, generosus.
blahoslkonný propitius, benevolus.
blahoslavenie praedicatio, laudatio (ōnis, f.)
blahoslavený v. blažený
blahoslavenstvo v. blaženstvo.
blahoslaviť laudibus efferre, ornare alqm.
blahozvučnosť sonus gratus al. iucundus; — rečť numerus.
blahozvučný bene sonans; canorus [vox]; o rečť numerosus.
blahoželanie gratulatio (ōnis, f.)
blach lamina, bractea.
blak, blakot mugitus, ūs, m.
blana membrana.
blanár v. grznár
blankyt color (oris) caeruleus; — nebeský caelum.
biankytný caeruleus.
blatiť lutosum facere.
blatnatý lutosus, lutulentus.
blato lutum, caenum; = nečistota sordes (-is f.)
blázen v. blázon.
blázinec domus (us), quā continentur mente capti.
bláznivť sa mente captum, dementem esse; desipere.
bláznivý demens, mente captus; ridiculus; adv. dementer, ridicule.
bláznovstvo stultitia, amentia dementia; = bláznovský kúsok stulte al. inepte factum; tiež ineptiae, nugae.
blázon homo (inis) stultus; = ťašo scurra; za blázna mať ludibrio habere alqm; (nepĺnením sľubov) falsa spe producere alqm.
blaženosť vita beata; summa felicitas (ātis); beatum esse; beatitudo (inis, f.)
blažený beatus; felix; adv. beate.
blažiť beatum, felicem red-dere alqm.
blbieť hebetem fieri.
blbosť ingenium hebes; ingeni tarditas (atis, f.).

bľblať linguā haesitare.
bľblavý linguā haesitans.
bľbý hebes (etis). tardus. stupidus.
bľčať = plameňom horieť inflam-mari.
bľdnúť pallescere; expallescere.
bľdosť pallor. (ōris, m.).
bľdý pallidus; pallens; ex-sanguis; — byť pallēre.
bľen hyoscyamus.
bľeptať v. bľblať.
bľesk = lesk fulgor, splendor (ōris, m.); — smca solis candor (ōris, m.). fulgor; = bľyskanie fulguratio (ōnis, f.), fulgur (— is, n.); bľeskom ranným byť fulmine icti, de caelo tangi, percuti; v. tiež „hrom“.
bľesknúť fulgēre, splendēre.
bľeskoť = lesk splendor, fulgor (— ōris, m.).
bľcha pulex (icis, m.).
bľízko prope [propius, proxime]; zblízka ex propinquo; zblízka bojovať comminus pugnare al. rem gerere; res venit ad gladios; — ležať prope, in vicino esse, situm esse; — stáť haud longe abesse; byť bľízko = nastávať instare, impendēre imminēre, (bellum, tempestas).
bľízkoť vicinia, vicinitas, propinquitas (ātis, f.).
bľízky propinquus, propior, proximus; affinis; vicinus [sú-sedný]; bľízke nebezpečenstvo periculum instans; — priateľ intīmus; — príbuzný proximus cognatione; najbľižší priatelia proximi.
bľíženci gemini.
bľížilť komu v. ubľížilť.
bľížilť = pribľižovať propius ad-movēre alqd ad alqd.
bľížilť sa appropinquare (ad al. dat.); propius accedere; vojna, nebezpečenstvo sa bľíži imminet, adest bellum, periculum; smrť sa bľíži subest, prope adest mors (mortis, f.).
bľížný alter; alii homines.

bľk, bľkoť, flamma.
bľkotať flagrare, ardēre.
bľud erratio (ōnis, f.); error (ōris, m.).
bľudár falsae doctrinae ad-dictus v. tulák.
bľudárstvo doctrina falsa.
bľudľca stella errans.
bľudľť. — **ľevať** errare; in erro-re versari; bľ. cestou deerrare in itinere.
bľudný errans, falsus; errabundus, plenus erroris; — mienka opinio (ōnis) plena erroris, falsa.
bľudoverec falsae doctrinae deditus.
bľudoverectvo doctrina falsa.
bľúznľť hallucinari; somnia sibi fingere.
bľúznľvec homo (inis) ineptus, somnians.
bľúznľvosť somnia (orum); ineptiae.
bľýskanie fulguratio (ōnis, f.) fulgor (ōris, m.).
bľýskať, bľysknúť, čím fulgorem facere; — sa = ligotať sa, jagať sa fulgēre, micare, splendēre; meče sa bľýskaly micantes fulsēre gladii; bľýska sa fulgurat, fulgura micant.
bľýskavý splendidus, fulgens.
bľýšťať sa fulgēre, micare.
bo v. lebo.
bōb faba.
bōbák formido, inis, f.
bōbkový laureus; — veniec laurea (corona); vencom bōbkovým ovenčený laureatus.
bōbok laurus — l. f.
bōbona v. dovera.
bōbor castor (ōris, m.).
bōbuľa tuber (ēris, n.).
bōbuľatý tuberosus.
bōcľaň ciconia.
bōčľť = vyhýbať komu, čomu de-cedere alicui, vitare alqm.
bōčka cadus, dolium.
bōčkom v. hōkom.
bōčnica v. bōčná cesta.
bōčný laterarius; adiacens; a latere, ex transverso, ex obliquo; b—á cesta via transversa, trames, itis m. semita, de verticulum; b.

syn puer non legitima matre natus (ortus); b. deti naturales liberi
bod punctum; = bodnutie ictus us, m. plaga.
bodaj utinam s konj.
bodák aculeus, stimulus, cuspis, idis, f.
bodať v. bodnúť.
bodec v. bodák.
bodka punctum.
bodkovať punctis distinguere.
bodľač, **bodľačie** dumetum.
bodľavý spinosus.
bodliak carduus.
bodmo punctum.
bodnúť pungere. configere alqm; = pobádať stimulare; b. koňa equum calcaribus concitare; calcaria subdere.
bodnutie ictus, (ūs, m.), plaga.
bodrosť alacritas, hilaritas (ātis, f.); animushilaris.
bodrý alacer (cris. cre), hilaris.
bodún bos (bovis) petulcus; cornupeta.
Boh Deus, boh slnka Sol (is); boh vojny Mars (tis); božská moc numen (inis) divinum bodaj, daj Boh! utinam! faxit Deus! Utinam Deus ratum esse iubeat; Bože chráň! quod Deus prohibeat; minime vero, nihil minus; pre Boha! prodeūm fidem; per Deum immortalem; Boh je svedok Deum testor; s Bohom! Vale! bohovia dii [dei, di] b. národní dii publici; b. domáci penates (ium m.) lares (um, ium, m.); b. rodného mesta dii patrii.
bohobožnosť pietas (ātis, f) erga Deum [deos]; tiež len pietas; religio (ōnis, f.).
bohobožný pius, religiosus.
boháč dives.
bohaprázdnosť impietas (ātis, f.) improbitas; nulla religio.
bohaprázdný impius, nefarius; improbus, scelestus; b. čin impie, nefarie factum; scelus, (eris, n.)

bohatier v. hrdina
bohatiersky v. hrdinský
bohatierstvo v. hrdinstvo
bohatíť locupletare.
bohatnúť divitem fieri, opibus crescere; — z čoho divitias facere ex re alqā rem familiarem augere re alqā.
bohatosť ubertas, ātis, f.; abundantia; copia [sententiarum, orationis].
bohatstvo divitiae; opes (um f.); facultates (um f.); fortunae.
bohatý dives; opulentus locuples, etis; fortunatus; — na čo abundans, copiosus alqa re [agris, aedificiis]; uber (is) [praeda]; = drahocenný pretiosus, magnificus.
bohdať v. bodaj.
bohochtivý pius, religiosus.
Bohorodica, **Bohorodička** Mater Dei. Dei Genetrix.
bohorovný dei similis.
bohoslovec * theologus.
bohoslovie * theologia.
bohoslužba sacra (orum); cultus (-ūs m.) deorum; tajná — mysteria [-ōrum].
bohoslužobný ad res divinas al. ad sacra pertinens; — obradcerimonia.
bohovať maledicere; impias voces iactare al. emitte-re.
bohužiaľ proh! proh dolor! tiež celou vetou: otec, bohužiaľ, zomrel pater mortuus est, id quod valde dolendum est; tiež: molestum est quod..., id quod indignissimum est; quod poeniteat.
bohyňa dea.
bochník panis (is, m.) minoris formae.
boj proelium; pugna, certamen (inis n.), dimicatio ōnis f.; do boja vystúpiť ad bellum proficisci; v. bitka
bojazlivosť timiditas (ātis, f.)
bojazlivý timidus
bojište locus pugnae, proelii.

bojko homo (inis), timidus, ignavus.	bojehlav cicuta; * conium maculatum.
bojochtivý pugnandi cupidus.	bolesť v. boľasť.
bojovať pugnare, dimicare, certare, decertare, proeliari, contendere; s nepriateľom b. conflagere cum hoste; = odporovať repugnare [cupiditatibus]; šťastne b. rem bene gerere.	bolestný v. boľasný.
bojovnícky bellicosus.	bolestník placenta funebris.
bojovník pugnator (ōris), miles (itis); — na voze essedarius.	boľhoľ * anthyllis vulneraria.
bojovnosť animus bellicosus; belli studium; pugnandi cupiditas (ātis, f.), studium.	bolieť dolēre (pes mihi dolet, oculi dolent); bolí ma hlava capitis dolorem al. dolores habeo, capitis doloribus laboro; caput mihi dolet; (duševne) doleo alqd al. re aliquā, de re aliquā, res est mihi dolori s acc. c. inf. (al. quod).
bojovný bellicosus; pugnandi cupidus; pugnax (centurio).	boľne cum dolore, acerbe, graviter.
bojtár pastor (ōris) gregis iunior.	boľny v. boľavý, boľasný.
bok latus (-eris n.); po boku niekomu sedieť assidēre alicui, sedēre ad latus alcs; meč k boku si pripásať cingere se gladio.	balvan homo (inis) agrestis.
bokom a latere, ex transverso.	bombardovať tela conicere in alqd.
bokový gen. lateris, laterum; lateralis.	bombolec glacies (ēi, f.) pendens.
boľ dolor (ōris m.)	bor pinetum.
boľačka vulnus, (eris, n.)	borba pugna, proelium, certamen (—inis, n.).
boľasť dolor; — cítim doleo, dolore afficior; — spôsobíť dolorem afferre.	borca pugnator, certator (ōris).
boľasťne aegre, cum dolore, acerbe, graviter.	(borenle) v. búranle.
boľasný = boľasť spôsobujúci dolorem commovens; gravis [vulnus, morbus]; b. cit dolor (oris, m.), sensus (us, m.) doloris; acerbitas (ātis, f.); nič boľasťnejšieho nemohlo sa mi pripadnúť nihil acerbius mihi accidere potuit; s boľasťným srdcom non sine magno dolore; boľasťne znášať niečo dolēre, dolenter, aegre, moleste, graviter ferre alqd.	borenina v. srúcaniny.
boľavosť dolor, ōris, m.	[borgovať] v. požičlávať.
boľavý dolorem efficiens, commovens. acerbus. tristis.	borič eversor, ōris.
	borina v. bor.
	borlovka iuniperi baccula.
	boriť demoliri, diruere; — sa collabi, corruere.
	boriť sa luctari, inter se contendere.
	boriteľ v. borič.
	borky (borové šišky) conus pinus.
	borovčlak v. jalovčiak.
	borovica pinus (ūs, tiež: i f.).
	borový pineus.
	bort (lodi) latus, eris, n.
	[bortiť sa] v. rozštiepiť sa.
	bosák v. bosý.
	bosorka striga, maga.
	bosorovať artes magicas tractare.
	bosý pedibus nudis.
	bôta caliga; * calceamentum, quod crura tegit.
	bozať (potupne) lingere, ligurare, lambere.

bozk osculum.
bozkať osculari, osculum alicui dare.
božec = zrádnik morbus comitialis, * epilepsia.
božekať lamentari, eiulari.
boženík iuratus.
boží divinus; s Božou pomocou Deo iuvante.
bôžik simulacrum, deus fictus.
božiť sa iureiurando firmare.
božskosť divinitas, ātis, f.; divina natura.
božský divinus; coelestis; b. výrok divinitus dictum.
božstvo divinitas (ātis, f.); divina natura.
braček fraterculus, amicus.
brada mentum; = fúzy barba.
bradatý bene barbatus.
bradavica verruca.
bradavičný verrucosus.
bradlo saxum, rupes [is, f.].
brach, milý brachu v. braček.
[brachium, brachiálna] moc brachium, vis, (vim, vi, f.)
[brakovať] separare.
bralo v. bradlo.
brána porta; pred bránou ad portam.
bránenie defensio (— ōnis, f.).
brániť koho: defendere alqm ab alqo; — koho pred súdom causam dicere alcs al. pro alqo; — komu v čom prohibēre, arcēre alqm alqā re; tiež vetare; nebránim mu per melicet; bránim, aby ne, per me stat, per me fit, quominus; — sa defendere, recusare.
brániť bránou occare.
bránka portula.
branný armatus; — ľud copiae, milites, (um); brannou mocou infesto exercitu; infestis signis; armis; vi.
brat frater (— tris); vlastný brat frater germanus.
brať, brávať, capere, sumere; — koho za ruku dextram alcs prehendere; — s sebou se-

cum ducere; — na seba excipere, subire, suscipere; — zasvedka in testimonium vocare alqm; — si za ženu uxorem ducere, matrimonio aliquam sibi iungere; — si za vlastného adoptare; — pod prisahu iureiurando adigere alqm; — si život mortem sibi consciscere; — na vojnu delectum habere, milites scribere; — si k srdcu moveri alqā re; — za príklad niekoho sumere sibi exemplum ex alqō, capere exemplum de aliquō.
bratanec frater patruellis.
bratíček fraterculus.
bratovrah fratricida.
bratovražda caedes (is, f.) fratris.
[bratranec] v. bratanec.
bratský fraternus.
bratstvo fratres (um), necessitudo (inis, f.) fraterna; sodalitas, (tātis, f.), sodallitium.
brav porcus.
brávať v. brať.
bravčovina caro (nis) suilla.
bravčový suillus.
brázda sulcus; — urobiť sulcum ducere.
brázdiť sulcum ducere.
brbľať linguā haesitare; = tárať garrere.
brblavý linguā haesitans.
brbľať v. brbľať.
brčať v. brnčať.
brdo (tkáčske) pecten (inis) textorius.
brečať balatare.
[brečtan] v. zimozeleň.
brečka cerevisia secundaria (absque lupulo).
breh — rieky ripa, — morský litus (oris, n.); k brehu pristať navem, classem appellere [ad litus]; na breh vystúpiť egredi, in terram exire; na breh loď vytiahnuť subducere navem.
brehový quod in ripā est: littoreus.

- brech** = štekanie latratus, —us, m.
brečať = štekať latrare.
brek v. javor.
brekot balatus. —us, m.
brenä onus — eris, n.; molestia.
breptať v. brbtať.
breskyňa v. broskyňa.
brest ulmus, i, f.
brestový ulmeus.
breza betula.
brezlina betule tum.
brezový gen. betulae.
brhľť terere, iricare.
brička cisium.
bridli corrumpere, depravare.
bridľť sa = hnuť sa fastidio alqd; taedet me rei alcs; res est mihi taedio, fastidio; detestari, abhorre-re
bridľký = protivný, ohavný fastidium creans, afferens, foedus, odiosus.
[bridlica] v. škrydlica.
brleždenie prima lux (lucis); ortus solis.
brleždiť sa lucescit, illucescit, dilucescit.
briliant gemma.
brinčať v. brnčať.
Britan'a v. Anglicko.
britkosť, = ostrosť acies (-ēi, f.)
britký = ostrý acutus.
britva culter (tri) tonsorius; novacula.
brko caulis (is, m.) penna; penna.
bfloh latebra, latibulum; spelunca; cubile (-is, n.); lustrum.
brňavý fuscus
brnčať stridēre
brnenie = pancier thorax (ācis, m.); — nepriateľovi odňaté spolia (ōrum).
brnieť strepere; = tŕpnuť torpescere.
brnkať tinnire.
brod vadum
brodiť vado trasire; — sa v krvi spoluobčanov ingentem caedem civium facere, edere.
- brojiť** = nepokoj vzbudzovať seditionem concitare; novas res moliri; — proti komu facere contra alqm.
brok, broky * grando (inis) plumbea.
bronieť rubescere
bronz aes, aeris, n.
bronzový aereus
broskyňa malum Persicum.
brptať v. brblať.
brslen * euonymus europaeus.
bručať murmurare, iremere.
[brud] = nečistota sordes (—is, f.), squalor (ōris, m.)
[brudiť] = špiniť inquinare, foedare.
[brudý] sordidus, immundus, impurus.
brucháč homo (inis) ventrosus
bruchatosť graviditas, ātis, f.; praegnatio, ōnis, f.
bruchatý gravidus, praegnans; (gravidam esse, ventrem ferre).
brucho venter, — tris, m.; alvus, —i, f.
bruchomluvec * ventriloquus.
bruchopasný; bruchopások homo ventri deditus.
brunatieť infuscari.
brunatý fuscus; pullus.
brús cos, -tis, f.
bruslar qui ferramenta cote acuit.
brúsiť acuere
[brusle] v. korčule.
brušina alvus, i, f.; venter, tris, m.
brušisko venter obesus.
bruško ventriculus
brva palpebra, cilium; supercilia (-orum)
brvno tignum, trabs, -is, f.
brýzgať na koho reprehendere vituperare alqm.
bubák imago (inis, f.) terribilis.
buben * tympanum (militare.)
bubenčok, bub'enok tympaniolum.
bubeník * tympanista, ae, m.; tympanotriba; praeco, onis.

bubnačka = vodnatieľka brušná tympanites, ae, m.	bujačlna taurina (caro).
bublať murmurare.	bujarosť ardor, (oris, m.), alacritas (atis, i.); fervor (ōris, m.) iuvenilis.
bublavý morosus.	bujarý , alacer, acer; b. sily iuveniles vires; adv. iuveniliter.
bublina bulla.	bujnleť luxuriari.
bubnovať * tympanum pulsare.	bujnosť v. bujarosť; = sebevoľnosť lascivia, procacitas, protervitas (ātis, i.); petulantia; b. telesná libido (inis, f.); o pôde a bylinách luxuria, luxuries (ēi, f.).
bubrieť turgēre. tumescere, inflari.	bujný v. bujarý; = sebevoľný lascivus, procax—cis, protervus; petulans; = vlnný libidinosus; o pôde a bylinách luxurians; tiež: laetae segetes.
buciatý pinguiculus.	buk fagus, —i, f.
bučanle mugitus, -ūs, m.	bukovina silva fagea.
bučať mugire	bukový fagineus.
bučlna silva fagea.	bukva glans (dis, f.) fagi.
buď , b. — b. aut — aut, sive — sive, vel — vel.	bula * litterae pontificis Romani.
búda taberna; tugurium (militare); casa.	buľa = hrča nodus.
budár = záchod latrina.	bunda v. šuba.
budič , buditeľ qui alqm (e somno al. dormientem) excitat.	buňka cella.
budiť exprobrare (e somno) excitare alqm; — podiv admirationem inicere.	buntovníctvo seditio, (onis, f.); motus, (us, m.); tumultus (us, m.).
búdka , strážna — vigiliarium.	búra v. búrka.
budova aedificium, aedes, -ium, f.	búranle demolitio (ōnis, f.).
budovať aedificare. exstruere [domum, navem] v. staväť.	búrať destruere, demoliri, diruere (aedes); — sa corruere, collabi.
budovateľ aedificator, conditor -ōris.	burcovať strepere; tumultuari.
budovisko v. budova.	burľ concitator (vulgi), turbator, contionator (ōris); homo vehemens, seditio-nis auctor (ōris).
buďto v. buď.	burľstvo seditio, (ōnis, f.), motus, (—us, m.), tumultus (us, m.).
budúci futurus, posterus, — konsuli qui post me (eum) consules erunt; — štátnici qui reipublicae praefuturi sunt.	burina herba inutilis.
budúce in posterum; posthac, postea; postero tempore.	búrlť turbare; seditionem movēre; v. poburovať.
budúcnosť tempus (oris) futurum = veci budúce futura, res futurae; do b. hľadieť in posterum prospicere; na b. nemyslieť futura non cogitare al. curare.	búrka procella, tempestas; (ātis, f.), — zúri saevit.
buch sonitus, —us, m.; fragor (oris, m.), crepitus, —us, m.	búrlivý , búrny procellosus (ventus, mare); vehemens (clamor); turbulentus (contio); b. pochvala clamores et admirationes.
búchač homo (inis) garrulus.	
búchať , buchnúť fragorem al. sonitum dare; crepare; sonare; = tárať garrere, blaterare.	
buchot v. buch.	
buchta placenta fricta.	
bujak taurus.	

burý fuscus.

búšľ ferire, pulsare, percutere.

búzalka iulus salicis.

buzogán clava.

bydlisko, bydlö v. obydľe.

býk taurus.

bykový taurinus.

bylina planta; = zelina herba

bylnár herbarius, herbarum peritus.

bylnárľ herbas colligere.

bystrica torrens, entis, m.

bystrooký v. bystrozraký.

bystrosť acies (ēi, f.), (oculorum, ingenii, mentis); celeritas, (atis, f.), vigor (oris, m.).

bystrozraký acute cernens; oculorum acie valens.

bystrý celer; bystrý zrak oculi acres al. acies oculorum; o rozume a p. acer (iudicium, memoria), subtilis.

byt sedes, is, f.; domicilium, habitatio, ōnis, f.

byť esse; tiež: exstare, inveniri, reperiri; sú ľudia, ktorí... sunt, inveniuntur, reperiuntur, qui credant; byť kráľom regnare, — vojakom militare, — priateľom locum amici tenēre; — slobodným, milosrdným libertate, misericordia uti; — umelcom exercēre artem; — roľníkom exercēre al. colere rem rusticam; byť komu na pomoci adesse alicui; za dobré byť s kým consentire, convenire, concinere cum alqō; nebyť za dobré s kým simultates, (inimicitias) habēre cum alqō; nie sú za dobré dissentiunt inter se; nie som proti tomu nihil repugno; za čo je to? quanti hoc vendis? quanti hoc constat? quanti hoc emptum est? čo bude so mnou? quid de me fiet? bude z neho žobrák ad mendicitatem redigetur; nebude z toho nič res ad irritum cadit; nie mi je nič do toho id nihil meā interest, nihil ad me atti-

net; je mu 9 rokov novem annos natus est; ľúto mi je doleo.

bynosť natura, essentia, substantia.

byťovať; bývať habitare.

bývalý pristinus; qui olim erat; alebo len olim, quondam: bývalý priateľ Filipov olim amicus Philippi; bývalý konzul (vľr) consularis.

bývanle v. byt.

byvol * bubalus, bufalus.

bzučanie murmur, is, n., susurri, ōrum.

bzučať murmurare, susurrare.

C

calta = koláč placenta.

camforec panniculus.

cap hircus, căper, capri [masculus]; capa zastreliť = sprostosť urobiť rem absurdam facere; páchnuť ako cap hircum olēre.

cápať = hádzať iactare.

capina = capové mäso caro (nis) hircina = capova koža pellis hircina; = smrad od capa foetor (oris) hircinus.

capľ = uderiť plagam alicui infligere.

cár * imperator (ōris) Russorum.

Carľhrad * Constantinopolis, is, f.

cecať sugere.

cecok papilla; uber (eris, n.); mamma.

cedák, ceditlo colum.

cedľ colare, percolare alqd.

cedľ sa fundi, effundi, manare, fluere.

cedľtko, cedník v. ceditlo.

cedor, —dru = strom cedrus i, f.

ceduľa scida.

ceduľka scidula.

cech tribus —us, f.; collegium.

cechovník qui eiusdem collegii est.

ceknuť se movēre.

cele = z cela. do cela, celkom in summa. omnino, prorsus,

plane, si rem omnem spectas, re in universum considerata.	tionem; nedovolenou c. turpiter, malis artibus.
celleť cicatricem ducere.	cesto massa farinae subacta.
celistvosť integritas (atis, f.).	cestopis itineris descriptio, onis, f.
celistvý solidus, integer.	cestovanie via. iter, peregrinatio (ōnis, f.)
celkom v. cele.	cestovať iter facere, peregrinari, proficisci; [po vode] navigare.
[celnica; celný] v. mýto, mýtny.	cestovné viaticum. impensae itineris.
celok totum, summa rei alcs.	cestovný list = pas — syngraphus.
celoročný totius anni.	cez per; cestovať cez provinciū iter per provinciam facere;
celosť * soliditas; integritas (ātis, f.).	trans: cez more trans mare; vystaviť most cez rieku pontem facere in flumine.
celovať osculari.	ciacha nota, exusta nota.
celý totus; universus; cunctus; plenus; omnis. integer, gra. grum.	clachovať notare, signare, denotare alqd alqā re; notam, signum alci rei adponere.
cena (kúpna) pretium; čo by to čo stálo quantivis, quanticumque; (c. mravná) dignitas (atis), virtus (utis, f.).	clbríť exercēre.
cendžať tinnire, sonare.	cibuľa cepa. bulbus
ceng tinnitus. -ūs, m.	cica felis (is, f.)
cengaf tinnire	cicať sugēre
ceníť aestimare alqd (magni, magno, pluris, maximi. tribus denariis); = vážiť si magni facere, aestimare alqm; neceníť despiciere.	ciceřkom tiecť manare
cenník ratio (onis, f.)	clčík papilla.
cenný pretiosus, magni pretii.	clclaf v. cicať
cent centum pondo al. librae.	clieť finis (is, m.); terminus; propositum; consilium; — cesty locus petitus; tým cieľom, k tomu cieľu ad eam rem. eo consilio, ut... cieľ nášeho bádania, našich želaní id quod quaerimus, id quod petimus; cieľ života finis (is, m.); exitus (-us, m.) vitae.
cenzor librorum censor (ōris).	clieľť tendere; = mieriť telum dirigere in alqm; telo petere alqm; = úmysel mať spectare alqd; pertinere ad alqd.
cenžorský censorius.	clieľom: tým — eo consilio ut..
cenžorstvo censura.	clieľuprimeraný aptus, accommodatus.
cep (zbraň železná) clava; k mláteniu flagellum.	cleva fistula v. žila.
cepenieť obdurescere.	clievkovitý fistulatus.
ceremonia v. obrad	cifra = číslica * noja numeri; = ozdoba ornamentum, ornatus, -ūs, m.
ceríť zuby dentes restringere.	cifrovať = ozdobovať ornare, exornare alqd.
cesnak v. česnak	
cesta via, iter (itineris, n.), profectio (ōnis, f.), cesta po vode navigatio, ōnis, f; na cestu sa vydať iter ingredi; na ďalekú cestu, na cestu do cudzích krajov sa vydať in peregrinationem exire; cestu konať iter facere; na cestu sa strojiť iter parare; = prostriedok: najst cestu capere consilium, inire rationem; dovolenou cestou honeste, honesta ra-	

Cigán * Zingarus. Cingarus; —
 ča infans Zingaricus; —
 ka Zingara. Cingara
cikaľ mingere.
cimbolec glacies (ei. i.) pen-
 dens.
cimer signum, insigne, -is. n.
cin plumbum album, stan-
 num.
cingaľ tinnire.
cinoval plumbo albo inco-
 quere.
cintľavosť animi (naturae) mol-
 litia, natura mollis. ani-
 mus mollior.
cintľavý facile sentiens.
cintor, cintorin = hrobitov locus
 publicus sepulcrorum;
 coemeterium.
cip = koniec roh ručníka lacinia;
 angulus.
cirk circus; hry v cirku ludi
 circenses.
cirkeľ circinus.
cirkev * ecclesia
cirkevník ecclesiasticus; sa-
 crorum famulus, aedi-
 tuus.
cirkevní * ecclesiasticus al.
 gen. ecclesiae.
cirkulár litterae passim di-
 missae.
cisár imperator (ōris).
cisárovná domina augusta;
 uxor (oris). coniux (gis) im-
 peratōris.
cisársky imperatorius; impe-
 ratoris, Caesaris, Augu-
 sti, principis; adv. impe-
 ratoris more, ut impera-
 tori convenit
cisárstvo imperium.
cisterna cisterna.
cit sensus (us, m.). motus ani-
 mi; mať c. pre niečo sentire
 alqd; nemaľ citu sensu carěre;
 c. náboženský religio (nis f.);
 c. mravný verecundia; c.
 vďačnosti pietas (atis); c. lásky
 amor (oris, m.); c. krásy ele-
 gantia; c. útrpnosti miseri-
 cordia.
citara cithara. fides -ium, f.;
 na c. hráť canere fidibus.
citarista tibicon (inis).

citeľnosť animi, naturae mol-
 litia.
citeľný = čo sa cítiť môže quod
 sensu percipi potest; *
 sensibilis; = cíťací huma-
 nus [animus]. humanitatis
 plenus [homo]; neciteľný du-
 rus, inhumanus, importu-
 nus.
cíťľ sentire [famem, dolorem]; c.
 radosť voluptatem perci-
 pere; c. sústrasť miserēri-
 alcs. misericordiā com-
 movēri; dobre sa cíťľ bene
 valěre, bona valetudine
 uti; zle aegrotare.
cíťľivosť v. citeľnosť
citovať arcessere, citare
citový sensibus subiectus.
citron malum citrum.
civillista togatus.
civillizácia cultus (us, m.) et hu-
 manitas, ātis, f., cultus ele-
 gantior.
clivo maeste.
clivosť maestitia.
clivý maestus.
[clo] v. mýťne.
cloniť opacare, obumbrare.
cmar * lac (tis) butyracaeum.
cmíťer v. cintor
cmud iumus.
cmudľi iumare.
cmúľaf sugere.
côľaf recedere, retrare.
cokaľ expellere, exigere; e-
 icere
coky! apage!
[colný] v. mýťny
combol v. bombolec
combáľaf oscillare; mověre,
 agitare.
corgoň stipes, itis, m.
crčaľ, crkaľ stillare, manare,
 fluere, defluere.
ctenle veneratio; observa-
 tio (onis, f.); ct. bohov reli-
 gio (nis, f.), cultus, —ūs, m.
ctený honoratus.
ctíľhodnosť dignitas (ātis f.)
ctíľhodný venerabilis, vene-
 randus; augustus.
ctíľ colere, venerari alqm;
 honore afficere, prose-
 qui; in honore haběre;
 ctíľ bohov venerari deos.

ctiteľ cultor (oris); admirator (oris.)
ctížiadosť gloriae. honoris. laudis cupiditas (atis, f.). ambitio (ōnis f.)
ctížiadosťivý gloriae. honoris. laudis cupidus; ambitiosus.
ctnosť virtus (utis f.); honestas (atis f.)
ctnosťný virtute praeditus. honestus. probus; — skutok honeste. recte factum.
ctný honestus. probus.
cucať, cucľať sugere
cúdiť cribrare. cribro cernere. purgare.
cudnosť pudor (oris, m.). pudicitia.
cudný pudicus. castus.
cudzí alienus; peregrinus. adventicius; externus; [nerímsky] barbarus; [neobyčajný] novus. insolitus; [neznámy] ignotus.
cudzina regiones externae. terrae longinquiores; do c. ísť peregre abire; v c. byť peregrinari.
cudzinec peregrinus; hospes (itis).
cudzobažný alieni appetens.
cudzoložiť adulterare; —nica adultera; —ník adulter —eri; —stvo adulterium.
cudzopasník parasitus.
cudzozemec alienigena; peregrinus; barbarus.
cudzozemský peregrinus; adventicius; externus adv. peregrino more.
cúfať v. cōfať.
cukor * saccharum.
cukrár pistor (ōris); dulciarius; crustularius; conditor (ōris).
cukriť saccharo condere.
cukrové dulcia, —ium; crustulum.
cukrový saccharo conditus; dulcissimus.
cumľať v. cucľať.
cundrať inquinare. foedare.
cupanina lanugo (inis) in fila discerpta.

cupať vellere. vellicare.
cupkať lente procedere.
cupot pulsatio. ōnis, f.
cúvať v. cōfať.
cváľať = cvalom jazdiť equo admisso. citato currere. vehi.
[cvek] v. klinec.
cvendžať tinnire. sonare.
[cverglík] v. krpatec.
[cverna] v. niť.
cvičala v. jalovčíak.
cvičenie exercitatio (ōnis f.).
cvičenosť v. cvičenie.
cvičený peritus. versatus.
cvičiť exercēre [vires re al. in re alqā]; exercitare [milites exercitati in armis]; —sa se exercēre. exercēri; = učiť instituere. erudire. docēre; učiť sa discere alqd.
cvik usus (—ūs, m.); disciplina.
[cvik] v. klinec.
cvikľa beta.
cvikovať = klinovať. klinovať cuneare.
cvok v. klinec.
cvrčok v. svrčok.
cvfknuť v. kvapnúť.
cylinder cylindrus.
cyprus cupressus (—i, f.).

Č

čabrak ephippium; stragulum.
čačaný (dets.) v. krásny.
čačina v. čečina.
čad = dym fumus.
čadiť fumare. fumum emitte-re.
čajda v. áno. veru; = á propos audi! dic quaeso!
čachriť permutare rem cum alqō.
čajsi iere. pacne; parum abest. quin...
čakan clava.
čakanle exspectatio. ōnis, f.
čakať exspectare; manēre; opperiri alqm; restare: vedel som. že toto na mňa čaká sciebam hoc mihi resta-

- re; o veciach nemilých tiež imminet alqd allicul.
- čakateľ** candidatus.
- čalún** tapes (tis, m.); tapete, is, n, tapetum, aulaeum.
- čalúnníť** = oblepovať tapetami conclave (is, n.) tapetibus ornare.
- čap** obturamentum, epistomium.
- čapatý** v. čaptavý.
- čapica** apex, apicis m.; galeus; vôbec tegumentum capitis.
- čapnúť** ferire; alapam alci ducere.
- čapovať** dolium aperire.
- čaptavý** varus, valgus, lori pes, —edis.
- čara** = menenie mutatio, commutatio (ōnis, f.).
- čarbanina** scriptura mala.
- čarbať** male scribere.
- čarlíť, čarovať** artes magicas exercere.
- čarodejníca** maga; saga.
- čarodejník** magus; sagus.
- čarodejný, čarovný** magicus.
- čarodejstvo** v. čary.
- čarokrásny** quod incredibili voluptate perfundit alqm; venustissimus; amoenissimus [o krajine].
- čarovný** magicus; v. čarokrásny.
- čary** = čarovanie, bosorstvo artes, ium, f.; ars magica.
- čary-mary** v. čarbanina.
- čas** tempus (oris, n.); svojím časom, v svoj čas, v pravý čas in tempore, suo tempore; v nepravý čas alieno tempore; za našich časov his temporibus, nostrā memoriā; v týchto okolnostiach hoc in tempore; po dlhom čase post longum intervallum; časy idú tempus praeterit; —krátiť tempus fallere; —maríť tempus terere, conterere in alqā re; —preťahovať tempus ducere; —najlepší radca tempus optimus magister; —zmeškať tempus praetermittere; zlé časy tempus luctuosum, temporum iniquitas; —získať tempus nancisci; = určitá lehota tiež doba dies; v určitý čas die constitutā; zdalo sa byť na čase maturum videbatur; je na čase tempus est s inf. al. acc. c. inf.; = počasie tempestas, ātis, f., coelum serenum; = vek aetas (atis, f.), tempora (um).
- časne** v. včasne.
- časnosť** res humanae. vita humana.
- časný** v. včasný.
- časomiera** tempus (oris n.); spatium temporis.
- časopis** v. noviny
- časoslovo** verbum.
- časovanie** coniugatio. ōnis, f.
- časovať** traducere verbum per tempora; * coniugare.
- časoveda** temporum (annorum) ratio (ōnis, f) al. notitia; ordo (inis, m.) temporum; * chronologia.
- časový** gen. temporis; (= času primeraný) ad hoc (ad illud) tempus aptus; quem tempus ipsum postulat; tempestivus.
- časť** pars (partis, f.); veľká č. ľudí plerique homines; č. tela membrum; v poslednej časti listu, in extremā epistulā.
- často** saepe; saepenumero; crebro; frequenter; non raro; častejšie saepius, crebrius.
- častovať** convivio excipere alqm; — čím apponere alci alqd.
- častovateľ** v. hostiteľ
- častý** creber, frequens.
- čaša** poculum, calix —ícis, m.
- čašník** qui pocula ministrat.
- čata** catterva, turba, manus, -us, f., agmen, -inis, n., cohors, rtis, f.
- čbán** urceus, urna, amphora.
- čber** lacus, us, m.
- čečina, čečinle** frons (dis, f.) plena
- Čech** * Bohemus
- Čechy** * Bohemia
- čeláď** gens, (gentis, f.). genus (generis, n.). služobná čeláď familia, famuli et ancillae.

čeladín famulus; servus; puer.
čeladný otec pater familias; č. mať mater familias.
čellí čomu, proti komu resistere, obsistere, repugnare alicui al. rei alicui
čelný = predný primus, princeps; čelní al. čelnejší mešťania principes, primores (um) civitatis; tiež nobiles (ium), optimates, ium.
čelo frons (frontis, f.); č. vojska frons, prima acies — ei; v čele stáť praeesse alicui rei; č. loď rostrum; drzé č. os (oris) durum, impudens.
čelúšť maxilla.
čeplec taenia, fascia.
čereňový zub dens (ntis, m.) molaris al. maxillaris.
čerep testa.
čerešňa (ovocie) cerasum; cerasus (i f. strom)
čerešňovica vinum e cerasis factum.
čerleslo culter (tri) aratri.
čern color (ōris) niger; atramentum.
černava nubes (-ium, f.) pluvia refertae.
černastý nigrans; subniger.
černavosť nigritia; -avý fuscus
černica rubus.
černidlo atramentum.
černieť nigrescere
černiť atrum reddere; nigro colore inficere.
černofarebný, colore nigro, nigricans.
černoch Aethiops (pis).
černokňazníctvo ars magica.
černokňazník magus.
černooký nigris oculis.
černosť, černota nigritia.
černovlasý nigro capillo.
černožltý nigricans e gilvo.
čerpadlo hama.
čerpák v. črpák.
čerpanie haustus (-us, m.)
čerpať haurire (aquam e puteo); repetere alqd ab alqā re.
čerstvieť — se reficere, se recreare; tiež pass. refici, recreari.
čerstvíť recreare.

čerstvo alacriter. impigre, acriter.
čerstvosť vigor (oris m); celeritas (ātis, f.).
čerstvý acer, alacer; recens, integer.
čert * diabolus; id do čerta abi in malam rem.
čertovať = hrešiť impias voces iactare.
čertovina malaeres.
čertovský * diabolicus; nefarius, nefandus, pessimus.
červ vermis (is, m.).
[červanky] v. zora.
červec conchylum, purpura.
[červen] v. jún.
červenaf sa rubescere; (stydomy) erubescere alqā re.
červenavý subruber, subrufus, rutilus.
[červenec] v. júl.
červenieť v. červenaf sa.
červeníť rubefacere.
červenkový subruber.
červenosť rubor (ōris, m.).
červený ruber; rufus, rutilus; purpureus; č. ako krv sanguineus.
červíček vermiculus.
červienka = choroba * dysenteria, fluxus (—ūs, m.), alvi.
červík v. červ.
červivieť vermiculosum fieri.
červivý vermiculosus.
červotoč tereodo, (—inis, f.).
česák pecten (—inis, m.).
česať pectere, comere [capillos]; č. koňa equum strigillare; č. ľan hamis ferreis linum pectere.
Česko * Bohemia.
český * bohemicus.
česlo os (oris, n.) fornacis; foramen (inis, n.) quo apibus exitus (us, m.) et introitus (us, m.) datur.
česnak allium.
česť honor (ōris, m.), laus, (laudis, f.), fama, honestas, dignitas (ātis, f.); č. niekomu preukazovať honorem alci habēre, tribuere; honore alqm afficere, ornare, prosequi; to ti je (slúži) ku cti hoc

- tibi est honori, laudi, decori, ornamento; nie je ku cti opprobrio, pudori, decori est; utrhať na cti detrudere spoliareque dignitatem alcs. lacerare famam, existimationem; bez cti infamis; nesrovnáva sa s mojou cťou abhorret a dignitate mea, dignitas mea non patitur, ut... cti (občianskej) niekoho zbaviť ignominia, infamia alqm notare.
- čestný** honestus, honorificus, honorabilis; č. človek bonus, probus, honestus, egregius vir; č. slovo fides, ēi, f.; č. dar munus (eris) honorificum.
- čeština** lingua bohemica.
- čez** v. cez.
- či** v otázkach jednoduchých — ne, nonne, num: Či si bol včera doma? Puisti ne heri domi? Či nie sme ľudia smrteľní? Nonne homines mortales sumus? Či si nesmrteľný? Num immortalis es? V otázkach rozčlenovacích **či** — a či utrum — an: ne — an: — an. Či je to pravda, a či klam: Utrum hoc verum an falsum est? Verumne hoc an falsum est? Verum hoc an falsum est? Či azda an: Nerád som ťa obrazil; či azda, myslíš, že ma teší obrázkovanie ľudí? Invitus te offendi. An putas me delectari hominibus laedendis?
- čiahaf** attingere, tangere; manum afferre, admove-
rere rei alicui.
- čiapka** v. čapica.
- čiara** linea; **čiaraf** lineas ducere; = hranica limes, itis, m.
- čiarkovaný** lineis distinctus.
- čiaruť** lineam ducere.
- člastka** v. časť.
- člastočne** ex parte, ex aliqua parte.
- čičraf** volutare; subvertere; perscrutari.
- čierny** ater, niger; č. chlieb panis (is) cibarius; Čierne more pontus Euxinus.
- čihačka, číhanie** insidiae.
- číhať** na koho insidiari alicui; insidias ponere, struere al. parare alicui; č. na čo expectare alqd.
- čiklať** v. štekliť.
- [čili]** v. čiže.
- čilosť** vigor, ōris, m.
- čilý** alacer, crispus, cre.
- čím** quo; čím — tým quo — eo; quanto — tanto: Čím kto je učenejší, tým je skromnejší. Quo quis est doctior, eo est modestior.
- čin** factum, facinus (oris, n.); činy res gestae, acta; dobrý č. bene factum.
- činiť** = robiť facere, agere; dobre č. benefacere alicui; mám s kým do činenia res mihi est cum alqō.
- činiteľ** = dejateľ factor; auctor — ōris rei alcs.
- činnosť** = dejateľnosť diligentia, studium; č. duševná solertia.
- činný** strenuus, occupatus in alqa re. laboriosus, assiduus.
- činohra** fabula, drama (atis, n.).
- čipka** texta (ŏrum) reticulata.
- čipkastý** reticulatus.
- čirikať, čvirikať — čvrlikať** fritin-
nre.
- čiríš** gluten, inis, n.
- čirosť** puritas, ātis, f.
- čirý** = čistý, samý merus.
- číselný** numerosus; per singulos numeros.
- číslica** nota numeri.
- číslo** numerus.
- číslovať** numeris notare.
- číslovka** nomen (inis) numerale.
- čistenie** purgatio (ŏnis, f.); (náboženskými obetami) lustratio, expiatio (ŏnis, f.).
- čistič** purgator, ōris.
- čistiť** purgare; (umývaním) abluere; (smetaním) tergere, detergere.
- čistiteľ** v. čistič.
- čistomluva** puri sermonis exactio (ŏnis) diligentissima.

- čistota** munditia; (č. mravná) castitas, integritas, sanctitas (ätis, f.).
- čistý** purus, mundus; (mravne) castus, integer, innocens; (o reči) emendatus; z čista jasna repente; praeter opinionem; do čista prorsus, plane, omnino; na čisto prepísať niečo nitidius al. pure describere alqd; čisté svedomie recta conscientia.
- čivanka** liber, quo pueri instituuntur ad legendum; liber ad legendum destinatus.
- čitáreň, čitárňa** zotheca (lectionis).
- čítať** legere; (nahlas) recitare; učiť sa čítať discere (primas) litteras; č. v niečej duši animum alcs perspicere; v tvári ex vultu alcs alqd cognoscere, perspicere.
- čitateľ**, legens, qui legit, lector (ōris).
- čitateľný** quod legi potest; čitateľne písať clare scribere.
- čiv** v. čuv.
- čiž** iringilla
- čiže** aut, sive, id est
- čižma** caliga v. bōta.
- čižmár** sutor, -ōris
- čkanie** singultus, -ūs, m.
- čkať** singultare, singultire.
- čkávka** v. čkanie.
- článkovanie** descriptio (ōnis, f.) partium.
- článkovať** in membra redigere, partibus distribuere.
- článok** articulus, pars (partis f.) membrum; caput (capitis n)
- člapkať** spargere
- členek** talus.
- člen** membrum, artus, -ūs, m., pars corporis; — nejakej partie vir factionis alicuius; — spolku socius, collega, sodalis (is); ascriptus societati alicui; — rodiny unus ex domesticis, v pl. domestici.
- čln** navicula, cymba, linter -tris f.
- človäčina** caro (nis) humana al. hominum.
- človäčinec** stercus (oris) hominis al. humanum
- človečenský** v. ľudský
- človečenstvo** genus (oris) humanum.
- človeči** humanus (caro, caput), hominis (manus)
- človek** homo (inis); ľudia s významom krehkosti) mortales (ium); mladý č. adolescens (tis); starý č. senex (senis) obyčajný č. homo e multis; učený č. vir doctus; udatný č. vir fortis; taký č. (opovržlivo) iste; strániť sa ľudí odisse celebritatem, colloquia fugere; čiň, čo ti ako človeku náleží fac id, quod est humanitatis tuae; často „čl.“ vyjadruje sa zámenom: dixerit quispiam (čl. by povedal).
- čľupkať, čľupnúť** strepere.
- čmáranina** v. čarbanina
- čmárať** v. čarbať.
- čmel** * bombus
- čmud** fumus.
- čmudiť** fumare.
- čnieť** eminēre, prominēre; — nad vodou ex aqua exstare.
- čo** quid? Keď sa „čo“ užíva ako ustrnulý tvar v piatnosti zámena vzťažného, nevyžadujúc shody s menom v rode, čísle a páde = qui, quae, quod; pri superlative = quam, vel: Čo najväčší quam maximus; čo najstručnejšie quam brevissime; čo chvíľa brevi; čo deň in dies!
- čo aj** — **predsa** quamquam — tamen s indikat.
- čoby aj** quamvis s konjunkt. podľa súslednosti časov; licet, ut s konj. praes al. perf.
- čoby aj nie** — ne s konj. praes. al. perf.
- čokoľvek** quidquid.
- čosi** aliquid
- čosi** — **kamsi** = čo chvíľa brevi.
- čo-to** aliquid
- čože** num quid?
- čpavý** male olens, foetidus.
- čpieť** = smrdieť foetēre; male olēre.

črenle v. čerpanle
črenový v. čerenový
črep v. čerep.
črevo viscera, -um; exta, ōrum;
intestina, -ōrum
črieda armentum, grex — egis.
m.
črienka, črienok vagina cultri.
črieslo cortex (icis) coriarius
črieť haurire.
črlevica calceamentum.
črlevičkár sutor, ōris.
črpák cyāthus; capula.
črvotoč v. červotoč.
črta delineatio, adumbratio (ōnis, f.)
črtať lineas ducere.
čtyra v. štyra.
čub verticis capillus.
čučať v. čušať
čučoriedka vaccinium.
čudak = divný človek mirabilis,
monstruosus homo (inis).
čudno mirum in modum, mirabiliter; monstruose.
čudný mirus, mirificus.
čudo miraculum, mirum, res (rei) mira; prodigium, portentum, monstrum.
čudovať sa mirari, admirari.
čuch odoratus, -us, m.
čuchrať pervellere.
čujný vigil -is, vigilans.
čulosť alacritas, agilitas -atis, f; vigor (oris, m.)
čulý mobilis, alacer, cris, cre; impiger, hilaris.
čurldlo imago (inis) depravata.
čušať tacēre, silēre
čuť audire, sentire, sensibus percipere, animadvertere.
čuv * nervus
čvarga multitudo (inis) obscura et humilis; faex (cis, f.) populi.
čvíčala v. jalovčiak
čvirlikať v. čvirlikať.
čvirlikať, čvirlikať fritinnire.

D

dačo v. niečo
[dach] v. strecha
dajako v. nejako

dajaký v. neiaký
ďaka v. vďaka
ďakde v. niekde
ďakoľko v. niekoľko
ďakovanie gratiarum actio, ōnis, f.
ďakovať gratis agere alci, gratiam habere, gratiam re-ierre (pro)
ďakto v. niekto
ďaktory v. niektory
ďalej (miestne) longius; k označeniu pokračovania porro, protinus; nečítať ďalej desinere, desistere legere; a tak ďalej et cetera; et quae sunt reliqua; et id genus alia.
ďaleko procul, longe; byť ďaleko od niečoho, longe, procul abesse ab alqa re; ď. od seba stáť multum distare; rovno ďaleko paribus intervallis distare; široko-ďaleko longe lateque; ď. do noci in multam noctem; tak ď. to prišlo eo res perducta est.
ďalekohľad * telescopium
ďalekoslahajúci; ďalekoslahly late patens
ďalekosť longinquitas (atis, f) spatium, intervalum
ďalekozraký late prospiciens.
ďaleký remotus, longinquus; z ďaleka longe, procul, e longinquo. eminus; ďalšie si povieme neskôr reliqua deinceps tractabimus.
ďalší ceterus, reliquus.
ďáma matrona; femina. mulier (is).
Damašek Damascus; z Damašku Damascenus.
damašek (kvetovaná látka hodvábná) * pannus Damascenus.
Dán * Danus.
dančica, danká * dama vulgaris
daň vectigal (ālis, n.) [daň nepriama]; tributum [d. priama]; stipedium [poplatok víťazom uložený]; daň vyrubiť, vymerať vectigal imponere; d. platiť v. pendere; d. vymáhať

exigere vectigal; d. pozemková vectigal agrorum possessoribus impositum.	lis; tvoja robota je d. frustra laboras.
daním ruky slúbiť dextrā datā fidei facere	darok munusculum; stips, (is, f.)
Dánsko * Danía.	darom v. darmo
dar donum; munus (eris, n.); = odmena praemium; d. chudobným = almužna beneficium, stips (is, f.); dary prírody bona quae natura tribuit; darom dať, darovať donare al. muneris, dono dare alci alqd; = vlohý facultas (ātis, f.) ingenium; dary ducha facultates ingenii, animi bona.	darovanie condonatio, donatio, largitio; datio, (ōnis, f.)
darca, darkyňa qui (quae) dat al. dedit munus; auctor (ōris) beneficii alebo len auctor; dator (ōris), štedrý darca largitor, (ōris).	darovať v. daríť
darček munusculum.	darovateľ v. darca
darebáctvo nequitia, improbitas (ātis, f.)	darúnok v. darok
darebák homo nequam, homo perditus.	čas daemon, ōnis, m.
daríť, darovať donare, dono al. muneris dare alicui alqd; štedro d. largiri alci alqd; život darovať vitae alcs parcere, alqm. conservare; trest d. remittere alci poenam, veniam et impunitatem alci concedere.	daska tabula.
daríť sa succedere (coeptis), procedere; dobre sa d. bene, prospere evenire.	časno gingiva
darkyňa v. darca.	dať dare; praebere; tribuere; impertire; ruku niekomu dať porrigere alci manum; d. na vôľu permittere; čo si za to dať? quanti hoc emisti? dám to lacno vendam hoc parvo pretio; daj si povedať! mihi crede! nedaj si predpísať non audire praecepta; daj Boh! utinam! ak dá Pánboh, si Deo placebit; nedaj Boh ne Deus id sinat! = pripustiť: daj, dajme tomu, že... fac, faciamus s acc. c. inf. al. ut; dávať divadelný kus agere fabulam, dare spectaculum, ludos; dať sa do smiechu risum tollere, edere; dať usmrtiť interficere; dať jesť cibum suppeditare; dať sa do niečoho accedere ad... ordiri, incumbere; dať sa do niekoho petere, aggredi alqm; dať sa na útek fugam capessere, in fugam se conicere; dať sa do kriku clamorem tollere.
darmo gratis; gratuito; sine mercede; = bez príčiny immerito; = bez výsledku frustra, nequiquam.	ďateľ picus.
darmotlach = tlčhuba homo garulus; nugator.	ďateľna trifolium.
darobne nequiquam; frustra; — pracovať operam perdere; dokázal mu, že d. prosí ostendit ei irritas esse preces eius; čas d. tráviť tempus perdere, absumere.	ďaťľa palmula.
darobnica inanitas (ātis, f.)	ďaťľovník palma.
darobník homo (inis) nequam.	datovať list dlem litteris ascribere.
darobný = bez úžitku, marný irritus, vanus, inanis, inutilis;	dátum dies, ei, m.
	dáv turba, multitudo hominum; v dáve nepriateľskom inter confertos hostes.
	dávanie datio (onis, f.).
	dávateľ dator, largitor, ōris.
	dávenie = vracanie vomitus (ūs, m.).

davidlo vomitorium, medicamen (inis) vomificum.	dedina vicus, rus (ruris, n.); = v. dedictvo.
dávif = vracať vomere; = hrdúsiť suffocare.	dedinčan vicanus; homo (inis) rusticus.
dávka portio, ōnis, f.	dedinský rusticus.
dávno , od dávna pridem, diu; už dávno iam diu, iam dudum, iam pridem.	dedif heredem esse alci; hereditatem consequi al. hereditas (atis, f.), mihi venit ab alqo. d. s kým coheredem esse alci.
dávnovekosť antiquitas (atis, f.); antiquissima aetas (atis, f.).	dedovizeň v. dedictvo.
dávnoveký antiquus, vetus (eris).	dedovský avitus.
dávny antiquus [mos], vetus, eris.	deduško v. ded.
dážď pluvia; imber (bris, m.)	deheť pix (icis) liquida.
dážďový pluvius [aqua], pluvialis [dies].	dehtif picare.
dbalý , dbanlivý = starostlivý diligens.	dech spiritus (ūs, m.); anima; bez d. exanimatus, (cursu).
dbanlivosť cura, diligentia.	dechnúť v. dochnúť.
dbať curare alqd; curam habere rei alcs; laborare de re alqā; agere alqd; nedbať negligere, nihil curare alqd; nedbať smrť, nebezpečenstva mortem, periculum contemnere; na nikoho nedbať nullius hominis rationem habere.	dej res (rei) (gesta), factum.
dcéra filia, nata.	dejateľ v. činiteľ.
dcérka , dcéruška filiola.	dejeplis historia, rerum gestarum memoria.
debatta disceptatio, ōnis, f.	dejeplisec rerum gestarum scriptor (oris); historicus; auctor, (ōris).
debnár viētor, — ōris; *cuparius.	dejeplisectvo historia; oddať sa d. ad historiam scribendam se conferre, se applicare.
decemvirát decemviratus, —us, m.	dejeplisný historicus; dejeplisná pravda, hodnovernosť fides (ei, f.) historiae; d. dielo historia, annales (ium, m.).
decimovať decimum quemque sorte ad supplicium legere.	dejiny historia, res gestae.
decko v. dieta.	dejisko locus, in quo alqd geritur; d. vojny sedes belli.
ded avus; dedovia = predkovia maiores (um).	dejstvo actus (ūs, m.).
dedenie hereditas (ātis, f.).	deklamácia declamatio, pronuntiatio (ōnis, f.).
dedictvo hereditas, ātis, f; d. po otcovi patrimonium, hereditas paterna.	deklamovať declamo.
dedič , dedička heres (edis, m. f.); hlavný dedič heres ex asse; heres omnium bonorum; byť dedičom niekoho heredem esse alci.	dekrét decretum.
dedičný hereditarius [regnum, imperium]; zdedený hereditate acceptus; traditus, relictus a maioribus.	deleňe divisio (ōnis, f.).
	dellí dividere; partiri; distribuere; describere [terram in regiones, annum in quoddecim menses].
	delliteľ *divisor, ōris.
	delliteľnosť dividua natura
	delliteľný dividuus; quod dividi potest.
	[do'ník] v. robotník.
	delo tormentum bellicum.
	[deloha] v. materník.
	delostrelec miles (itis) tormentarius.

demagog assentator (ōris) populi, civis turbulentus, contionator (ōris).	desatoro decem; Desatoro Božích prikázání Decem praecepta Dei; decalogus; legum divinarum tabula.
demagogický contionalis.	desaťročný decem annorum; decem annos natus.
demikát iusculum caseatum.	desaťtisíc decem milia.
demokrat causae popularis studiosus; populi causam agens; pl. populares, lum.	desiatnik (kaprál) decurio ōnis.
demokratický popularis.	desiatok decuma; pars (tis) decima.
demokratizmus imperium populi al. popularis; civitas al. res publica popularis.	desiť = strašit terrere alqm; —sa perhorescere
deň dies, —ēi, m.; (dies, —ēi, f. = určitý čas al. lehota); dva dni bidduum; tri dni triduum; deň po deň indies singulos; dňom i noci dies noctesque; vo dne i v noci die ac nocte, die noctuque; deň po svojom príchode, pred svojím príchodom postridie quam, pridie quam venerat; dobrý deň! salve! deň sa už chýl ku koncu dies iam vergit, diei haud multum superest; určiť deň diem dicere, dare, constituere; dni života vita, (dni života v tichosti tráviť vitam degere in otio).	desivý (ktorý sa desi) timidus; (čo desi) horribilis.
dengľavosť teneritas, infirmitas, —atis, f.	desný = hrozný, strašný horribilis, horrendus.
dengľavý tenuis, imbecillus, infirmus; tener, tenellus, mollis.	[dešť] v. dážď
denne cotidie.	detektiv investigator, ōris
dennica Lucifer (i).	deti liberi, —orum.
denník commentarii (diurni).	detinný pius; d. láska pietas (ātis, f.)
denný cotidianus; diurnus (labor, opus, iter); denný plat diarium.	detinský puerilis
depeša properae litterae.	detinstvo ineptiae, puerilitas ātis, f.; = detstvo pueritia.
deputácia legatio, ōnis, f.	aetas (tis, f.) puerilis; od d. a pueris.
deputát legatus.	deťovrah parricida liberorum.
deraviť perforare; perterebrare alqd.	detský v. detinský
deravý perforatus.	deva v. dievča
desať decem; po desiatich deni; desať ráz decies.	deväť novem
desatina decuma; pars decima.	deväťdesiat nonaginta; — ráz nonages.
desiatinný decimalis.	deväťdesiaty nonagesimus
desaťnásobný, desatoronásobný decemplex, —plicis.	devätnásť undeviginti; — ráz undevicies
desatoraký decemplex, —plicis; decem generum.	devätnásty undevicesimus
	deväť ráz novies.
	deväťsto nongenti
	deväťstý nongentesimus
	deviaty nonus.
	devica v. dievča
	devla equus strigosus
	devuľa, devuša, devuška v. dievča.
	dežma v. desiatok.
	diabol * diabolus.
	diabolský * diabolicus.
	dial', dial'ka longitudo; (o čase) diuturnitas, longinquitas, ātis, f., spatium (vitae).
	dialiť sa abire, discedere, digredi.
	diamant adamas -ntis, m.
	diamantový adamantinus.
	dial sa fieri ; keď sa toto dialo dum ea geruntur.

díel pars, -rtis, f.; portio -ōnis, f. (časť, ktorá na niekoho pripadá); [väčším díelom] v. zväčša; [díelom — díelom] v. jednak — jednak, zčiasťky — zčiasťky.

díelňa officina

díelo opus -eris, n.; d. umelecké artificium; = čin, skutok v. toto; práca opera, labor, ōris, m.; = spis opus, liber, scriptum; k díelu prikročiť rem aggredi al. suscipere; to je tvoje d. hoc tibi debetur, hoc a te profectum est.

[díelovedúci] v. správca (v díelni, pri práci).

díence, díenko v. dno

díera foramen, inis, n.

díerka foramen parvum.

díerkovať perforare, findere, cavare

díerkovatý foraminum plenus, rimosus.

díeť = dať, schovať ponere, locare, collocare; — sa venire, adduci, deferri; kde sa del ubi est?

díeťa (v útlom veku) infans; filius, filia, puer, puella, natus (a); deti mať liberis auctum esse; deti nemať liberis carēre; pl. liberi, progenies, ēi, f.; vychovávanie detí puerorum educatio, ōnis, f.

díevča puella, virgō, -inis.

díevčatko puellula.

díeža modiolus, situlus.

díšponovať statuere, constituere, instituere.

díšponujúce právo potestas, (ātis, f.) alcs rei.

dív mirum. res (rei) mira; (zjav nadprirodzený) prodigium, portentum; niet divu non mirum est; non est mirandum; non est, quod miremur.

dívadelný theatralis, scaenicus; d. kus, dej hry divadelnej fabula.

dívadlo theatrum; ísť do d. ludos spectatum ire.

dívák spectator, ōris.

dívať sa spectare alqd; pozorne sa d. intueri, contemplari;

(z diaľky sa d.) prospicere, observare alqd; nečinne sa na niečo d. otiosum spectatorem se praeberere; dívam sa so záľubou lubens spectro.

divenie miratio, admiratio, —ōnis, f.

divlak aper — pri; verres. — is, m.

divina caro, (—nis) ferina.

diviť sa mirari, admirari alqd; je sa čomu diviť est, quod miremur.

divný mirus, mirabilis, novus; je mi veľmi divné permirum mihi videtur; hoc valde miror.

divočina v. divina.

divočiť = divým sa stávať efferrari.

divoch homo (in's) ferus incultusque.

divokosť feritas, ātis, f.; animus ferox; = ukrutnosť immanitas, ātis, f.

divotvorný miracula edens.

divý ferus, indomitus (equus); = surový saevus, ferox, barbarus; d. útek effusa, praeceps fuga.

dľa (podľa, vedľa) secundum; ad; ex, de; pro; dľa prírody žiť secundum naturam vivere; dľa rozkazu niečo robiť ex edicto alqd facere; dľa síl pro viribus; dľa uzavretia senátu ex senatūs consulto; dľa, podľa vôle, po vóli ad voluntatem; dľa zvyku ex consuetudine; dľa, podľa dôstojnosti pro dignitate; podľa času a okolností pro tempore et re; každý podľa svojej sily = naokoľko vládze pro se quisque.

dlaňa v. dlapa.

diabáč sculptor. —oris.

diabať sculpere, caelare.

dlaň palma.

dlapa planta.

dláto scalprum fabrile; (v rezbárstve) caelum.

dláviť premere, calcare.

dlažba pavimentum.

dlaždenie stratura viarum;
(dlaždená ulica) via strata; pre-
najať vydláždenie ulice viam si-
lice sternendam locare.
dlaždíť lapide, silice, saxo
viam sternere.

dlažka v. dlažba.

dibať v. dlabaf.

dileť morari; versari, esse.

dih debitum; aes (aeris) alie-
num; nemať dlhov esse in
aere suo; dihy robiť aes alie-
num facere, contrahere;
na dih dať mutuum dare; na
dih brať mutuum sumere.

diháň celsus et erectus
homo (inis).

dih diu; d. potom multo post;
d. pred tým multo ante; d. do
noci ad, in multam noctem;
veľmi d. per diu; dosť d. ali-
quam diu.

dihonohý longis pedibus (cru-
ribus).

dihoruký longis brachiis.

dihotrvejúci, dihotrvanlivý diutur-
nus; d. pokoj diuturnitas
(atis, f.) pacis.

dihovekosť provector aetas
(atis, f.).

dihovlasý promisso capillo,
comatus.

dihý longus; = štihlý proce-
rus, procera stratura; d.
vlas capillus promissus;
o čase: longus, diuturnus,
diutinus; (dihotrvejúci) lon-
ginquus, (militia, morbus, ob-
sidio); mám dihu chvíľu, dies
(ei) mihi longus videtur,
tarde eunt horae.

dližen som debeo alicui pecuniam;
veľa byť dližným obaeratum
esse, aere alieno oppres-
sum esse.

dližiť extendere, longiorem
reddere, producere.

dližka longitudo, —inis, f.

dližník obaeratus, debitor
(oris).

dližný v. dližen.

dližoba v. dih.

dližobná kniha tabulae.

dmúť inflare, implere (vela);
—sa tumescere, crescere,

augēri; prsá sa dmú radosťou
gaudio, laetitia exulto.
dnes hodie; až do dnes usque
ad hoc tempus, adhuc.

dnešný hodiernus.

dniť sa = rozodnievať sa luce-
scere.

dno fundus, fundamentum.

dňový diurnus, cotidianus.

dnu intus, intra; introrsum,
introrsus.

do o priestore in s akk. in Gal-
liam, in urbem; pri sloves.
ponere, collocare in s abl.;
mená miest v akk. Romam,
tiež: do svojho domu domum
suam; o čase ad: do slnka zá-
chodu ad solis occasum; do
vysokej starosti ad summam
aetatem, senectutem; do
rána ad lucem; do roka = be-
hom roku: intra annum; =
ročne: singulis annis, in
singulos annos; (čo ma je
do toho, nič ma nie je do toho), ne-
starám sa do toho quid hoc ad
me? id nihil mea interest.
doba tempus, (oris, m.), aetas
(atis, f.), spatium v. čas.

ďobať v. zobať.

dobehnúť, dobiehať (cursu) perve-
nire ad locum alqm.

dobierať koho = dráždiť ludifi-
care.

doblerka: na d—u pensio (onis)
postea facienda.

dobíjať, dobíť = do smrti biť pla-
gam extremam infligere
alci; conficere alqm.

dobojoval debellare, decer-
tare, pugnandi finem fa-
cere.

dobrať addere, adsumere.

dobre bene, recte; v. dobrý

dobro bonum; d. obecné salus
(ūtis) communis, publica;
najvyššie d. summum bonum,
finis bonorum.

dobrobyt v. blahobyť.

dobročinníť bene facere alci, be-
neficia conferre in alqm.,
beneficiis afficere alqm.

dobročinnosť benignitas, libe-
ralitas (atis, f.)

dobročinný benignus, libera-
lis.

dobrodenie beneficium; d. niekomu preukázať beneficium conferre in alqm; beneficium facere alicui.

dobrodlnca beneficii auctor (ōris), qui beneficia in alqm contulit; je mojím veľkým dobrodincom ei plurima beneficia debeo; byť veľkým d. ľudstva egregie de genere humano meritum esse.

dobrodruh qui iactatus est variis casibus; homo audax, temerarius.

dobrodružstvo res mira; casus (us) mirificus.

dobromyseľnosť benignitas, bonitas (ātis, f.)

dobromyseľný benignus, humanus.

dobroprajnosť benevolentia.

dobroprajný benevolus, amicus, benigno al. benevolus animo.

dobrorečenie vota laeta, prospera.

dobrorečie komu fausta alicui precari.

dobrosrdečnosť benignitas, atis, f.

dobrosrdečný benignus.

dobrota bonitas (ako dobrá jaskoň veci); humanitas, benignitas. (ātis, f.)

dobrotivosť benignitas, ātis, f.

dobrotivý benignus.

dobrotky v. po dobrotky

dobrovoľne sponte (meā atď.)

dobrovoľník miles (itis) voluntarius; vojsko z d. exercitus (us) voluntarius.

dobrovoľný voluntarius, non coactus; adv. ultro, sponte, voluntate (meā, tuā)

dobrozdanie arbitrium, auctoritas, ātis, f. (senatus).

dobrozvučnosť harmonia, sonus suavis.

dobrozvučný bene sonans, canorus, dulcis, suavis.

dobry bonus; dobré meno fama; d. cesta via commoda, facilis; d. vôľa facilitas, voluntas (ātis) benigna; d. priateľ fidus amicus; d. pomery res secundae; d. zvesť laetus

nuntius; d. zrak oculi acres; z d. rodiny honesto loco ortus; buď tak dobrý amabo te, quaeso; viem dobre satis, probe scio; rozváž dobre diligenter reputa; nerozumiem tomu dobre non satis intellego; d. sa mi vede bene est mihi, satis valeo.

dobýjať v. dobyť

dobyť = nadobudnúť parare, comparare, quaerere

dobyť, dobývať = mocou brať expugnare, capere, occupare, obsidere, oppugnare obsidione cingere urbem.

dobyťci boarius

debytok pecus (oris, n.), armentum.

dobývanie (mesta) obsidio (ōnis, f.)

do cela plane, prorsus, radicitus.

doceliť v. doplniť.

doceliť niečoho v. dosiahnuť niečoho.

dočahovať attingere

dočasný temporarius; d. blaho huius vitae felicitas (ātis, f.), d. život haec vita.

dočiahnuť attingere.

do čista omnino, plane, prorsus, absolute, perfecte.

dočítať perlegere

dočkať (sa) expectare alqm. alqd; d. sa radosti na deťoch speratos fructus habere ex liberis.

dodať, dodávať addere, augere, supplere; suppeditare (frumentum, commeatum); to ma dodáva vážnosti auctoritatem affert; dodať chuti, srdca, kurážu animum alcs confirmare, animum alicui addere adhortari alqm.

dodatočný addendus, postea factus.

dodatok supplementum; adiunctio onis, f.

dodávanie vectura, transvectio, portatio (onis, f.) commeatus, (ūs, m)

dodávať v. dodať.

dodávateľ procurator (ōris) mercium transmittendum.

dodávka v. **dodávanie**.

dodavok v. **dodatok**.

dodrať = **dotrhať** usu **contere**re.

dodrať sa niekam = silou sa dostať niekam v. **intrare** al. **penetrare**.

dodrúzgať **confringere**, **diffringere**.

dodržať, **-ovať** **perferre**, **perpeti**, **sustentare**.

dogazdovať male **rem gerere**, **rem familiarem perdere**.

dohadovanie = **vadenie**, **zvada** **rixa**, **altercatio** (ōnis, f.). **iurgium**.

dohadovať sa = hádať sa, **vadiť** sa **rixari**, **altercari** **litigare**.

dohadzovač = **prostredník**, **makler** **intercessor** (ōris).

dohán * **tabacum**, **herba nicotiana**.

doháňať = na isté miesto **hnať** **compellere**; = **dostihnúť** **assequi**, **consequi**, **aequare**.

doháňať sa v. **dohadovať sa**

dohárať **comburi**, **concremari**

dohľad = **dozor** **custodia**, **tutela**.

dohlladač **custos** (ōdis)

dohlladať **inspicere**, **observare**, **custodire** alqd.

dohlladka = **dozor** **cura**, **custodia**

dohnať v. **doháňať**.

dohodnúť sa **consentire** cum alqō de alqā re; **convenit** mihi cum alqō res al. de alqā re, **resconvenit** inter eos; podľa toho ako sa **dohodli** **uti convenerant**.

dohodnutie **consensio** (ōnis, f.), **conventus**, (us, m.). **conventionia**, **compromissum**; dľa **de conventu**.

do hola **omnino**, **plane**, **prorsus**, **absolute**, **perfecte**.

dohoniť v. **doháňať**.

dohoriať **comburi**, **concremari**, **exstingui**.

dohotoviť **efficere**, **conficere**.

dohovárať **obicere**, **vituperare**, **exprobrare** alci alqd.

dohovor **conventum**, **pactum**, **pactio**, (ōnis, f.).

dohovoríť sa **consentire** cum alqō de; **convenit** mihi cum alqō.

dohra **exodium**

dohrať **ludendi finem facere** [**dohromady**] v. **dovedna**, **spolu**.

dochádzať **pervenire**, **advenire**.

dochnúť **perire**, **interire**.

dochlastať sa **ebrium fieri**.

dôchodkový: **dôchodková** **daň** **tributum ex reditu**

dôchodok **acceptum**, **fructus** (us, m.)

dochovať **educare**, **nutrire**, **alere**.

do ista **certe**, **sane**, **profecto**, **vere**, **haud dubie**.

dojať **movēre**, **commovēre** alqm, al. **animum** alcs.

dojatosť **animi motio** (ōnis, f.); **effectus** (ūs, m.)

dojčieť **mammās praebēre**; **infantes** **nutrire**.

dojednať sa **convenire** de alqā re.

dojem **affectio** (ōnis, f.). **motus** (-us, m.) **animi**; **prijemný** d. **sua-vitas**, **atis**, f.

dojemný **gravis**, **flebilis** (vox); **dojemne** **hovoríť** **miserabiliter** **dicere**; (pri pohrebe) **laudare**.

dojenie **mulctus** (ūs, m)

dojesť **consumere**

dojímať v. **dojať**.

dojímavý **animum** **hominum** **movens**, **aptus** **ad** **permovendos** **hominum** **animos**.

dojť **mulgēre**

dojka **nutrix** (icis)

dojný: d—á **krava** **vacca lactaria**.

dojník **mulctra**, **mulctrum**

dojsť, **dôjsť** v. **dochádzať**.

dôkaz **documentum**, **testimonium**.

dokázať **docēre**, **probare**, **demonstrare**; d. **svedkom** **testari**; d. **nesprávnosť** **niečoho** **arguere** alqd; **coarguere** (errorem); — **sa** **praestare** **se** **s** **akk.** **dokázal** **sa** **spoľahlivým** **fidum** **se** **praestitit**.

dokázateľný **probabilis** **quod** **probari** **potest**.

dokaziť **corrumpere**.

dokazovanie argumentatio, persuasio, testificatio (ōnis, f.)	dollať affundere.
dokazovať v. dokázať	doliehať na koho instare alci, oppugnare alqm.
dokedy, dokiaľ quousque? quamdiu?	doléhavý gravis, vehemens; d. prosby preces (um) supplices.
[čes. doklad] v. dôkaz, dôvod	dolievať v. doliať.
dokladať v. doložiť	dollezť arreperere ad, in locum.
dôkladne subtiliter, accurate.	dolina vallis, convallis (is, f.).
dôkladnosť subtilitas (-ātis, f.), diligentia.	dolník inferiorum partium incola.
dôkladný diligens, subtilis	dolný inferior (ōris).
do kola circa, circum	dolovať operam dare metallis; metalla exercere.
dokonále perfecte, absolute; prorsus, penitus, omnino	doložiť addere, adicere.
dokonálosť integritas, (ātis, f.) perfectio, absolutio (ōnis, f.); správnosť a d. reči accuratus et integer sermo (ōnis); vzor všetkej d. forma atque species (ei, f.) artis perfectae.	dolu deorsum, infra; obyč. ale pomocou de; d. skočiť desilire.
dokonálny integer, perfectus, absolutus.	doly metallum, metalla. ōrum; d. soľné salinae.
dokonať , -ávať finire, conficere, perficere, absolvere.	dom domus (us, f.); domicilium, tectum, aedes, ium, f.
dokonať sa convenit mihi cum alqo, consentire cum alquo de.	dóm (= katedrálny chrám) * aedes (is, f.), cathedralis.
dokonca omnino, plāne prorsus, funditus, in perpetuum.	doma domi.
dokončenie confectio (ōnis, f.), finis (is, m.), exitus (ūs, m.)	domáci domesticus; privatus; (v protive k verejnosti); d. priateľ familiaris; d. pán pater familias, vzhľadom k služobníctvu herus, a o žene hera; d. vojna bellum civile, domesticum, intestinum.
dokončiť finire, ad finem perducere; reč d. perorare, orationem finire, concludere.	domácnosť res (rei, f.), familiaris; d. riadiť praesesse rei familiari.
do korán otvorený late, latissime patens.	domáhanie sa consectatio (ōnis, f.) alcs rei
dokrvaviť plagis sauciare.	domáhať sa čoho appetere, affectare, consectari (opes); poscere, petere (alqd).
doktor (akademická hodnosť) doctor (ōris); (lekár) medicus.	domec aedícula, casa.
dokupčiť desinere mercari; male rem gerere.	[domlúvať] v. dohovárať.
dokvitnúť deflorescere.	domnelý qui (quae quod) videtur, dicitur, fertur, prohibetur; tiež: ut dicitur, fertur; ut dicunt, ut aiunt, perhibent; d. dobro opinio (ōnis, f.) falsi boni; d. nebezpečenstvo species (ēi, f.) periculi.
dokým quamdiu, quousque.	domnienka opinio, (ōnis, f.), sententia, existimatio, (ōnis, f.); podľa obecnej d. ex. de omnium sententia.
dol scrobis (is, m.); fovea.	domnievačný suspiciosus.
doletieť advolare.	domnievať sa arbitrari, rēri, existimare, putare; do-
dôležitosť gravitas, ātis, f.; vec nemalej dôležitosti res gravissima, magni momenti.	
dôležitý gravis, magni momenti; nemal nič dôležitejšieho nihil antiquius habuit.	

- mnievajúť sa ratus; ako sa domnievam ut mea fert, est opinio, (ex) mea sententia. ut opinor.
- domôcť sa** niečoho adipisci, consequi alqd.
- domorodec** indigena.
- domov** adv. domum.
- domov** domus (us, f.). patria.
- [domovník]** v. dvorník.
- domŕzať** offendere, irritare.
- domŕzavý** gravis, molestus.
- dômysel** coniectura; v. domnienka.
- domysleť sa** čoho intelligere alqd.; cogitatione assequi. invenire.
- domýšľať si** veľa o sebe magnam arrogantiam, magnos spiritus sibi sumere.
- domýšľavosť** arrogantia, nimia, falsa de se opinio (onis, f.).
- domýšľavý** arrogans, insolens.
- donášač** index (icis), delator (ōris).
- donášanie** delatio (ōnis, f.); d. vody aquatio (ōnis, f.); d. dreva lignatio (ōnis, f.).
- donášať**, —**niesť**, apportare, afferre; = udávať, uvedomiť koho o čom deferre, perferre alqd ad alqm.
- donosiť** desinere portare.
- donucovať**, —**nútiť** cogere alqm. (s inf. al. ut), compellere.
- donutenie** vis (vīm, vi, f.).
- dopadnúť** niekoho deprehendere, comprehendere alqm.; ako to dopadlo quomodo res se habet?
- dopáliť**, **dopaľovať** commovere, irritare.
- dopekať**, — **plecť** percoquere.
- dopíjať**, — **píť** ebibere, exhaustare.
- dopis** epistola, litterae.
- dopísať** finem scribendi facere.
- dopisovať** litteras mittere, litteras dare et accipere.
- dopisovateľ** auctor (ōris) epistolae.
- dopíť** v. dopíjať.
- doplácať**, — **platiť** postea solve-re; addere.
- doplatok** pensio (ōnis) postea facta; nummi additi.
- doplávať** navi pervenire; attingere; nandopervenire.
- do plna** omnino, plane. prorsus, perfecte.
- dopĺňať**, **doplniť**, **dopĺňovať** supplere, explere; d. legie supplementum legionibus scribere; d. kohorty asentírkou cohortes delectibus reficere; ztratu d. id quod perit explere.
- doplnený** plenus, refertus, completus.
- doplnok** supplementum.
- [doplúť]** v. doplávať.
- dopodrobna** v. podrobne.
- do pola** v. do poly.
- do poludnia** ante meridiem.
- do poly** semi, ex parte dimidia.
- dopomáhať**, —**môcť** iuvare, ad-iuvare.
- dopomoc**, **dopomoženie** adiumentum.
- [doporúčať]** v. odporúčať.
- dopracovať** laborandi finem facere.
- doprava** subvectio, onis, f. (frumenti); d. živnosti com meatus, us, m.
- dopraviť**, **dopravovať** importare, comportare, convehere, supportare, transportare (navibus).
- dopravná loď** navis oneraria.
- dopravník** procurator (—ōris) mercium transmittendarum.
- doprovadiť**, **doprevádzať** sequi, comitari alqm.; d. k hrobu exsequias alcs comitari.
- dopriať** dare, concedere, permittere.
- doprosiť sa** precibus impetrare alqd ab alqō.
- dopustiť**, **dopúšťať** pati alqd, permittere, concedere.
- dopustiť sa** čoho committere, perpetrare (scelus).
- dopustenie** Božie divinum consillum; dopustením Božským divinitus.

dopustiteľný quod concedi potest.
dopúšťať v. dopustiť.
dopytať sa, dopytovať sa quaerere, sciscitari, percontari.
dorábať v. dorobiť.
dorast adolescentes (ium), iuventus (ūtis, f.).
dorásť, dorastať adolescere, pubescere.
dorastlý adultus.
dôraz vis (vim, vi, f.), gravitas (atis, f.), pondus (eris, n.), auctoritas (atis, f.); d. rečnícky nervi oratorii; d. dať na slovo verbum premere.
doraziť infligere, defigere alqd alci rei; koho conficere alqm; (niekam) advonire, pervenire; advehi.
dôrazne graviter.
dôraznosť v. dôraz.
dôrazný gravis, fortis.
dorázať na niekoho se immittere (al. irruere) in alqm. instigare alci.
dordinka * georgina variabilis.
doriadiť ordinare, in ordinem redigere, instruere.
dôroba, cultura, procroatio productio, fabricatio (ōnis, f.).
dorobiť, dorábať proferre, producere, procreare, fabricari.
do rovna recte, rectā via, in rectum.
dorovnať dirigere, complanare, aequare.
dorozumenie consensio (ōnis, f.), consensus. (us, m.).
dorozumieť sa s niekým consentire cum alqō dc, in alqā re; consilia cum alqō inire.
doručiť tradere, in manus dare.
doručiteľ (listu) tabellarius.
dosadiť, dosádzať, dosadzovať explēre, supplēre; d. na úrad praeficere alqm muneri; za kráľa d. alqm regem constituere; opäť na kráľovstvo d. in regnum restituere; d. v predošlú hodnosť in pristi-

nam dignitatem restituere.
dosadnúť magistratum inire, suscipere; (na trón) imperium capessere, rerum potiri; equum conscendere.
dosah: vec je veľkého dosahu res magnam vim habet; alqd late patet; o veciach ďalekého d. sa usniesť de summis rebus consilium capere.
dosahovať, dosiahnuť contingere attingere, assequi consequi, adipisci, impetrare, nancisci; comparare sibi; rukou d. manu prehendere; víťazstvo d. victoriam reportare.
[dosavád] v. dosiať.
[dosavádny] v. doteraš. dosiaľny.
dosaziteľný qui manu contingi (prehendi) potest; quem consequi (adipisci) possumus.
dosiahnuť v. dosahovať.
dosiať adhuc
dosiaľny qui al. qualis adhuc fuit.
dosieľať v. dopravovať.
dosielateľ v. dopravník
dosielka vectura, transvectio, portatio (—ōnis, f.), com meatus, (—us, m.)
doska tabula.
doskočiť assilire.
dôslednosť constantia, consequentia.
dôsledný constans, consequens; byť d. secum consentire; constare sibi; adv. consequenter, constanter.
doslov epilōgus.
doslovne ad verbum; d. prekladať verbum pro verbo reddere, ad verbum exprimere.
doslovný ad verbum, omnibus verbis expressus.
doslúchnuť v. doslyšať.
doslúžiť (stipendia) emereri.
doslyšať, doslúchnuť = dočuť comperire, exaudire; ad aures meas pervenit.
dospelosť maturitas. ātis, f.

dospelý adultus, puber, maturus; nubilus (virgo).
despev exodium, epodus
dospleť = pribehnúť accurrere, advolare, pervenire.
dosplevať (cantum) ad finem canere (deducere); canere desinere, cantandi finem facere, decantare.
dosplevať = dozrieť maturescere, adolescere.
dosť satis, affatim; d. peňazí satis pecuniae; dosť mať satis habēre, contentum esse alqā re; acquiescere alqā re; viac než dosť abunde, sātis superque; dosť dlho pred tým aliquanto ante.
dostačť, dostačovať satis esse, sufficere; dostačuje mi niečo contentus sum alqā re.
dostať, dostávať accipere, nancisci, impetrare; — sa do zlej spoločnosti implicari consuetudini malorum hominum; — sa z väzenia vinculis solvi.
dostať slovu fidem persolvere alci, promissum tenēre.
dostačnosť iustus numerus; satietas, ātis, f.
dostačnosť sufficiens, qui satis est alebo esse videtur; d. trest satis poenae al. poena digna; d. posádka praesidii quod satis est; d. príčina satis plena ratio (ōnis).
dostatok copia.
dostávať v. dostať.
dostaviť v. dodať.
dostaviť sa = prijsť a desse. venire; v príhodný čas sa d. in tempore, tempore suo, opportune venire; d. sa k súdu in iudicium adesse.
dostihy konské curriculum al. certamen (—inis, n) equorum.
dostihnúť, dostihovať = dostať consequi; = dohoniť assequi alqm; aequare alqm alqā re.
dostížiteľný quod adipisci possumus; quod explorare possumus.
dostojnictvo praefecti militum.

dostojník centurio. (ōnis), praefectus militum.
dostojnost' dignitas, ātis. (regia); d. kňazská sacerdotium; = vážnosť auctoritas, ātis, f., — slušnosť honestas, ātis, f.
dostojný praeclarus, optimus, honestus, dignus, gravis.
dostrel teli coniectus. us, m.; na d sa priblížiť ad teli coniectum venire.
dostrellť telum adicere.
dostupnosť gen. prompti aditūs.
dostupný iacilis accessu; nedostupný qui haud adiri potest, aditu difficilis.
dosvedčiť testimonio confirmare, affirmare, testari, testificari.
dosypať complēre.
do syta satis, usque ad satietatem.
doškový stramineus.
dosať sa ebrium fieri.
dotaz rogatio, interrogatio, percontatio (ōnis, f.)
dotazovať sa = opýť sa vypýť sa interrogare alqm de... quaerere alqd ex...
doterajší qui adhuc fuit.
doteraz usque ad hoc tempus.
dotiaľ eo usque, tam diu.
dotieravosť importunitas, procacitas (ātis, f.)
dotieravý importunus, molestus, procax.
dotklivý acerbus.
dotknúť sa attingere alqd; v reči niečoho sa d. breviter commemorare alqd.
dotknutie tactus (—ūs, m.)
dotrieť sa se insinuare (in amicitiam).
dotrvať durare, perdurare, sustentare, permanēre in alqā re.
dotrýznť excruciare usque ad necem.
dotyčný quod attinet ad alqd.
dotyk contagio (—ōnis, f.) contactus (ūs, m.)
dotýkať sa v. dotknúť sa.
doučiť docendi finem facere.

doučiť sa discendi finem facere; (zcela sa naučiť) perdiscere alqd.

dovádzal v. doviesť.

dovaril decoquere.

dovážáč v. dopravník.

dovážal, dovlezl importare, invehere. ad —, subvehere, supportare; d. živnosť subvehere commeatum, frumentum.

dovážil, — važoval ponderare; librationem absolvere; librationi addere.

dovažok additamentum ad libram.

dovedieť sa comperire, audire, certiorum fieri de re alqā; accipere alqd ab alqō.

dovedna summam.

dôvera fiducia, fides (—ēi, f.); plný dôvery plenus fiduciae; d. k sebe fiducia sui; d. mať v niekoho confidere alci; s d. rou animo fidenti; cum fiducia.

dôverčivý credulus.

dôverník familiaris, intimus; consiliorum particeps, socius.

dôverný familiaris; d. priateľstvo familiaritas (ātis, f.); dôverne obcovať s kým familiariter uti alqō, vivere cum alqō.

dôverovať fidere, confidere, fidem habēre alci; fiduciam collocare in alqō; d. sebe fidere suis rebus; ne-dôverovať diffidere.

doviesť adducere, deducere, perducere.

dovlezl v. dovážal.

dovliecť trahere in alqd.

dôvod argumentum, documentum, causa, ratio, ōnis, f.; bez dôvodu nequiquam.

dôvodný manifestus, certus. [dovolávať sa koho] v. odvolávať sa na koho.

dovolenie venia, concessio, permissio (ōnis, f.); s твоjim d. permissu, concessu tuo; bez môjho d. me invito.

dovolený quod licet; vec dovolená fas; dovolené je licet, fas est.

dovoliť permittere alci alqd (tiež ut. al. inf.) concedere alci alqd, dare alci potestatem alqd faciendi; nedovoliť vetare; krátky čas nedovoľuje brevitās (atis, f.) temporis non patitur.

dovoliťelný licitus, concessus, permissus, non vetitus.

dovoz subvectio (onis, f.). (frumenti), commeatus (us, m.).

dovrávať v. dohovárať.

dovršiť cumulare, complēre, implēre.

dovtedy v. dotiaľ.

dôvtip acies (ei, f.) ingenii, ingenium, sagacitas, ātis, f.

dôvtipť sa intelligere, coniecturā alqd assequi.

dôvtipne argute, salse, facēte.

dôvtipný ingeniosus, acutus; facētus, salsus.

dozalista certo, certe, profecto, haud dubie.

dozerať v. dohliadať.

dozrieť conticescere, evanescere.

dozor custodia, cura (alcs rei).

dozorca custos, ōdis.

dozrieť, dozreť, dozrievať maturescere.

dozvedieť sa audire, cognoscere, comperire, certior fio.

dozvučať v. doznieť.

dozvuk vox (—ōcis, f.) resonans.

dožiť vidēre (eum diem), percipere (acerbissimos dolores miseriaeque); dožiť 60 rokov pervenire ad annum sexagesimum; —sa radosti na deſoch speratos fructus habere e liberis.

doživotne perpetuo.

doživotný perpetuus, sempiternus; doživotným väzením koho trestať aeternis, sempiternis vinculis alqm punire.

dráb lictor (ōris); servus publicus.

drabant satellites (itis); stipator (ōris) al. custos (ōdis) corporis.

drablný capsus.

dráč v. lupič, násilník, šarha.

dračica mulier (is) diaboli non dissimilis.

dračka rixa, pugna.

dráčstvo raptus (us, m.); rapina.

dráha = cesta via, iter (ineris, n.) [drahne] v. veľmi.

draho kúpiť, predáť magno, male vendere, magno (bene) emere.

drahocenný pretiosus, carus.

drahokam gemma.

drahota caritas (atis, f.) annonae, inopia frumenti al. rei frumentariae.

drahý carus, magni pretii, pretiosus; veľmi mi je drahý eum diligo et carum habeo.

drak draco (ōnis, m.).

dráma fabula; * drama, ātis, n.

dramatický scaenicus; * dramaticus.

drancovanie direptio, expilatio (—ōnis, f.).

drancovať diripere (provinciam, urbem), populari, expilare, vastare, praedari.

drancovník populator, praedator; spoliator, direptor —ōris.

dranica v. dračka.

dranie verberatio, ōnis, f.

drankať flebiliter orare.

drap = pazúr unguis (is, m.).

drapkať fricare, scabere.

drapľavosť asperitas, ātis, f.

drapľavý asper, a. um; horridus.

draslo * sal (is) alcalinus.

drastický fortis, efficax (ācis), ad effectum valens.

drať pellem detrahare; vellere, evellere; —sa o niečo contendere de re alqā.

dratva filum piceum.

Dráva Dravus.

dravec bestia, avis (is, f.) rapax.

dravosť cupiditas (ātis, f.) praedae; rapacitas (ātis, f.)

dravý rapax (ācis).

dražba = verejný predaj auctio (ōnis, f.); dražbou predávať sub hasta vendere, publice vendere; d. konať auctio-nari, auctionem facere; d. ohlásiť auctionem pro-scribere.

Dražďany Dresda.

draždenie irritatio, concitatio (ōnis, f.).

draždílo irritamentum.

draždiť excitare; lacerare, stimulare; d. k smiechu risum movēre alci; d. k boju alqm ad certamen provocare, lacerare.

dražditeľ concitator, instigator, stimulator —ōris.

draždivosť animus irritabilis, iracundia.

draždľivý irritabilis; iracundus; qui facile movētur.

dražleť carum fieri.

dražieť pretium rei augēre.

dražiť v. draždiť.

dražobný gen. auctionis.

dreleť = prv prius.

dreň medulla.

drepcíť v. tancovať.

drepieť (doma) in cubili delitescere.

dreť, **drieť** terere, fricare.

dretie tritus (ūs, m.), frictio (ōnis, f.).

dreváreň receptaculum lignorum.

drevenieť rigescere, obri-gescere.

drevený ligneus.

drevnatieť durum, ligneum fieri.

drevo lignum.

drevokaz teredo, inls, f.

drevokupec lignarius.

drevorezba figura ligno (in lignum) incisa.

drevorezbár sculptor, ōris; * xylographus.

drevorezbárstvo sculptura; * xylographia.

drevorúbač lignator (ōris).

drgať, **drgnúť** pulsare, tundere, percutere.

drhľavý salebrosus, asper. um.
drhľutý ebrius, vinolentus.
drhlen v. česák.
drhľiť terere, fricare.
drľapať discerpere, in partes scindere.
drľečnosť formositas, ātis, f.
drľečný elegans, ornatus, formosus, pulcher.
drľek corpus (oris, n), truncus.
drľemať dormire; placide dormire; paulisper con- quiescere.
drľemota somnus.
drľeň v. dreň.
drľenka (ovocie) cornum; (strom) cornus, f.
drľeť v. dřeť.
drľev prius, antea.
drľevnosť antiquitas, ātis, f.; prisca aetas, ātis.
drľevny priscus, antiquus.
drľistačka v. behávka.
drľizgať, drľúzgať contundere, frangere, confringere.
drľkotať garrere.
[drň] = pažiť caespes (itis, m.)
drňčať v. drňkať.
drňkať sonare, tinnire.
drňkot tinnitus (ūs, m.)
drobenie comminutio, ōnis, f.
drobina v. odrobina.
drobľť comminuere, in partes dissecare.
drobľzeň minutiae, ārum; res (rei) parva; exiguitas, ātis, f.
drobky intestina (ōrum) an- scrina cum extremitati- bus.
drobňičky res parvae.
drobňohľad * microscopium.
drobnosť res (rei) parva.
drobňý minutus, parvus par- vulus.
droby obetných zvierat exta (orum) viscera (um).
dromedár dromas (adis, f.), (ca- melus).
drop * otis (otidis) tarda.
drót filum metallicum, fer- reum.
drotár * ductor (oris), filorum ferreorum.

drotárstvo * ars (tis, f.) ducendi fila ferrea.
drotovať * ducere fila ferrea.
drozd turdus.
droždle faex (cis, f.).
drsnosť asperitas, (atis, f).
drsnatý, drsný asper.
drška omasum.
[drúbež] v. hydina.
druh = priateľ, kamarát, spoločník socius, sodalis, consors, amicus.
druh = trieda, rod genus (eris, n.); druhy stromov arbores, um, m; všetky druhy zármutku omnes aegritudines; tovar najlep- šieho (najhoršieho) druhu merx (cis, f.) primae (pessimae) no- tae.
druhorodený secundo genitus.
druhý secundus, alter [z dvoch]; ani jeden ani druhý ne- uter; druhého roku anno in- sequente, proximo; d. Han- nibal alter H.; jedni-druhí (keď ich je viac) alii-alii; jeden-dru- hý (o dvoch) alter-alter, unus-alter; jedni-druhí alte- ri-alteri (o dvoch stránkach).
drúk fustis (is, m.).
drúzgať contundere.
družba paranympus, ductor sponsae, minister sponsi.
družica paranympa.
družina comitatus (ūs, m.), co- mites, (um); familia; qui adsunt; d. vojvodova cohors (tis) praetoria.
družľť sa socium adiungere.
družka socia.
družstvo societas, sodalitas (ātis, f.).
drvľť percutere, ferire; qua- tere, quassare.
drychnať dormire.
drzosť petulantia, temeri- tas (atis, f.), audacia; ani- mus ferox.
drzy petulans, procax.
držadlo v. rúčka.
držanie possessio ōnis, f.; d. tela habitus (us, m.) corpo- ris.
držať tenere, retinere, con- tinere (exercitum in castris);

possidēre; držať smer pri plavbe cursum tenēre; slovo, sľub d. tenēre promissum; d. súd iudicium exercēre, ius dicere; d. s kým favēre alci, sentire cum alqō; dobre sa držať v bitke fortem se praebēre, bene se gerere.

država res publica, civitas, (ātis, f.), regnum, imperium.

državie dominium, possessio (onis, f.).

držlak capistrum.

držligrôš tenax (ācis); immodice parvus.

držiteľ dominus, possessor (ōris).

držky omasum; viscera —um.

dub quercus, (us, f.); ilex (icis, f.).

dubať saepius cavare al. fodere.

dubčie saltare.

dubok parva quercus (us).

dubový querceus.

dúbrava quercetum.

dúčel, dúčela fistula, tibia; crus, cruris, n.

dudlať, dudrať murmurare.

dudlavý morosus.

dudok upupa.

dúfať sperare alqd ab. spem habēre, ponere, collocare (in alqō).

dúha arcus (us) caelestis al. pluvius.

dúhový arcubus caelestibus similis; d. farby colores, quos in arcu videmus.

duch animus, anima, spiritus (us, m.), ingenium, mens (mentis, f.); sila ducha animi vis, robur (oris, m.); d. vojenský studium bellicum, animus bellicosus; gloriae bellicae studium.

duchaplný ingeniosus, acutus, summi ingenii, argutus, (orator, sententiae, dicta), facetus, doctus; byť d. ingenio valēre, abundare.

dúchať flare, spirare.

duchna culcita plumea.

duchovenský ecclesiasticus.

duhovenstvo sacerdotium, sacerdotes, (ōtum).

duchovný gen. animi, animae; ad ingenium pertinens; ecclesiasticus, sacerdotalis, pontificalis.

dúl lues (is) pecuaria.

duma cogitatio (ōnis, f.).

dumať in cogitatione defixum esse.

dumbler singiber, is, n.; * zingiber officinale.

dumný cogitatione defluxus.

Dunaj Danubius (do Oršovy); Ister, stri (od Oršovy).

dunef fremere, strepere.

dupať, dupnúť = zem nohou tlcť teram pede percutere, pedem supplodere.

dupčie saltare.

dup'lkát litterae duplices.

duplovaný duplex, icis; duplus.

dupnúť v. dupať.

dupot supplotio (ōnis, f) pedis; pulsus (us, m.) pedis; pulsatio, ōnis, f.

dupotať v. dupať.

durák = hlupák stupidus, stolidus, stultus, brutus.

durdie sa irasci.

durdivý iracundus.

durie = poháňať pellere, propellere, agere, agitare.

durman * datura.

durný v. durák.

dusenie suffocatio, ōnis, f.

dusiť koho suffocare alqm, intercludere spiritum, animam alci; reprimere, opprimere; d. mäso torrēre, frigere; —sa suffocari.

duša animus, anima, mens (mentis, f.); princeps, auctor, dux, (Catilina princeps fuit coniurationis); nebolo tam živej duše nemo, nullus; nemo mortalis; drahá duša carissima anima; dušou a telom niekomu sa oddať, se penitus totumque alci tradere.

dúšek v. dúšok.

dušveda * psychologia.

duševný vyjadruje sa gen. animi: d. pokoj pax animi, mentis; d. sila animi fortitudo inis, f.; d. slabosť animi imbecillitas, infirmitas, ātis, f.

dušička animula, animulus;
deň dušičiek * dies fidelium
defunctorum.
dušiť sa iurare, iusiurandum
dare.
duška materna serpyllum; thy-
mus serpyllum.
dušný gen. animi, animae; d- é
spasenie animi salus (utis, f.)
dúšok haustus (us, m.)
duť flare, spirare; — sa =
hnevať sa irasci.
dutle flatus (us, m.)
dutina vacuum, caverna, ca-
vum; inanitas, (atis, f.) (práz-
dnosť).
[dutnať] v. tieť.
dutý cavus.
dužleť = silným sa stávať roborari,
corroborari.
dva duo; dva dni biduum; dva
roky biennium; dva razy bis;
dva razy toľko alterum tan-
tum.
dvadsať viginti.
dvadsaťnásobný vices tantum.
dvadsatoraký viginti generum.
dvadsať ráz vices.
dvadsaťtisíc viginti milia.
dvadslatina vicesima pars (par-
tis).
dvadsiaty vicesimus.
dvaja v. dva.
[dva krát] v. dva razy.
dvanásť duodecim; d. ráz duo-
decies.
dvanásť-dňový duodecim die-
rum.
dvanásťhran figura duodecim
angulorum.
dvanástina pars (partis) duode-
cima.
dvanástka nota numeri duo-
denarii.
dvanásťmesačný duodecim men-
sium.
dvanásťnohý duodecim pedes
habens.
dvanásťtoraký duodecim gene-
rum.
dvanásťuholník duodecim an-
gulos habens.
dvanásty duodecimus.
dvera postis (is, m.)
dvere ianua; fores (lum, f.), os-

tium.
dverný ostiarius.
dvíhať tollere, attollere, le-
vare.
dvojako dupliciter, bifariam.
dvojaký duplicis generis, di-
versi generis, duplex.
dvojbodka duo puncta.
dvojcestý bivius.
dvojča frater (tris) geminus.
dvojčatá gemini fratres, ge-
mini; gemelli.
dvojčlenný bimembris.
dvojdielny bipartitus.
dvojhláska * diphthongus.
dvojenie duplicatio, ōnis, f.
dvojhlavý biceps (ciptis).
dvojiť duplicare.
dvojazyčný bilinguis.
dvojka numerus binarius.
dvojkřídlový (dvere) biforis;
(chrobák) duas alas habens;
dipterus.
dvojmesačný bimestris.
dvojnásobiť duplicare.
dvojnásobne dupliciter.
dvojnásobný duplex (icis).
dvojnohý bipes, (dis).
dvohradý duorum ordinum.
dvojiadlkový distichus.
dvojročné biennium.
dvojročný bimus, duorum an-
norum.
dvojrohý bicornis, bicorni-
ger, a, um.
dvojruký duas manus habens.
dvojslabičný bisyllabus.
dvojsmyseľ, dvojsmyseľnosť ambi-
guitas (ātis, f.), sensus (us)
ambiguus, ambages (um, f.),
amphibolia.
dvojsmyseľne ambigue.
dvojsmyseľný ambiguus.
dvojstranný duo latera ha-
bens.
dvojsť ducentessimus.
dvojuchý duas ansas habens.
dvojženstvo bigamia.
dvor cavum aedium, cavae-
dium; area; d. panovnícky
domus (us, f.) regis al. prin-
cipis, aula regia.
dvorana atrium.
dvoranin aulicus, n. ~ ~ ~ uratus.

dvorenie salutatio (onis, f.), blanditiae.
dvorit salutare, colere, colere et observare alqm; blandiri.
dvorník = čes. domovník ostiarius.
dvorný aulicus; **dvorná dáma** mulier (eris) nobilis e ministerio aulico.
dvorský villicus, procurator (ōris).
dych, **dýchanie** spiritus (—ūs, m.)
dýchať spiritum ducere, spirare.
dýchavičnosť suffocatio (—ōnis, f.)
dychtenie studium.
dychtiť studēre alci rei, (ex)petere, cupidum esse; sequi; d. po sláve servire gloriae.
dychtivosť cupiditas (atis, f.), desiderium; aviditas (atis, f.)
dychtivý cupidus, avidus.
dýka sica, pugio (onis, m.)
dym fumus.
dymiť fumare.
dyňa melo, ōnis, m.

E

eben ebenus, (i).
ebenový ebeneus.
egreš * bacagrossulariae.
Egypt Aegyptus, f.
Egyptan Aegyptius.
egyptský Aegyptius.
echo echo, ūs, f.; vocis imago (inis, f.), vox (vocis) repercussa.
ekipáža, **ekvipáža** equi et currus (us, m.); vehiculum.
ekvator circulus aequinoctialis.
ekvipáža v. ekipáža.
elastický v. pružný.
[ejhřa] v. ajhřa!
elegia carmen (inis) elegiacum, elegia.
elegický elegiacus.
elektrický * electricus.

elektrika vis (vim, vi) electrica.
element v. živel.
elementárny: e—á škola ludus litterarius; — e vyučovanie disciplina, qua prima elementa traduntur.
Elena Helena.
emancipovať uxores (mulieres) eodem iure esse velle, quo viri sunt; servos liberos esse velle.
emigrant patriā (domō) profugus (extorris).
encyklopädia * encyclopaedia alcs doctrinae.
encyklopädicý * encyclopaedicus; mať e — é vzdelanie variam et multiplicem rerum cognitionem sibi comparasse.
epický epicus, heroicus.
epidemický: — á choroba pestilentia; * morbus epidemicus.
epišťola epistula; litterae (ārum).
epizoda digressio (onis, f.); narratio (ōnis) orationi inserta, inclusa.
epocha aetas (atis, f.), tempus (oris, n.); tvorí novú e. ab eo novus quasi rerum nascitur ordo (inis).
epos carmen (inis) epicum, heroicum.
erár aerarium (publicum).
erb v. címer.
estetický elegans, venustus; pravidlá estetické artis praecepta.
estetika doctrina pulchritudinis; doctrina elegantiae et venustatis recte iudicandae.
ešte etiam, praeterea, insuper; amplius; tiež pomocou ipse: ešte s bojľšťa ex ipsa acie; ešte toho dňa eo ipso die; ešte raz tak veliký duplo maior; (o čase) adhuc; ešte nie nondum.
etnografia * ethnographia.
Europa Eurōpa.
Europān Europensis, Europensis.

europský *Europaeus*.
 evanjelický * *evangelicus*.
 evangellum * *evangelium*; doctrina *Jesu Christi*.
 exekúcia (violenta) *exactio* (ōnis) *vectigalium*.
 exekvovať *conficere*. *exequi*, *persequi*.
 exemplár *exemplar* (āris, n.), *exemplum*.
 existovať *existere*; *exstare* (meritum), *constare* (scripta).

F

fabrika *officina*, *fabrica*.
 fabrikant *fabricator* (oris).
 fabrikát v. výrobok
 fabrikovať v. vyrábať.
 facka *alapa*, *colaphus*.
 fackovať *alapam* al. *colaphum* *alci* *inducere*. *infigere*.
 facnúť *ferire*, *percutere*.
 fagan, faganča = nezákonné dieťa *non legitimo coniugio* *ortus*.
 fajčiaren * *fumatorium*.
 fajči * *fumare*.
 fajka * *fumisugium*; *fumatorium*.
 fajta *genus* (eris, n.).
 [fákať] v. špiníť.
 fakľa *fax* (acis, f.); *taeda*.
 fakt = skutok, dej, udalosť *factum*. *res* (rei, f.).
 faktor *factor*, ōris.
 [falc] v. záhyb.
 [fald] v. záhyb.
 faloš *falsum*.
 falošníctvo, falošnosť *fraus*. *dis*, f.; *dolus*.
 falošný *falsus*; *mendax*, *fallax* ācis; *adulterinus* (nummus).
 falšovanie *depravatio*, ōnis, f.
 falšovať *corrumpere*, *depravare*; *adulterare*.
 fanatický *fanaticus*, *furens*.
 fanatizmus *furor* (oris, m.).
 fanforec v. franforec.
 fantast *homo* (inis) *ineptus*.
 fantázia *vis* (vim, vi, f.) *imaginandi*; *imaginatio*, ōnis, f.

fantazovať *somnia sibi fingere*, *delirare* *insanire*.
 fara * *parochia*.
 farár * *parochus*.
 farba *color* (—oris, m.); *pigmentum*; f. *menis* *colorem* *mutare*; farby zbavovať *decolorare*.
 farblar *tingens*; *infector*, ōris, f.
 farblaren * *tingentis officina*.
 farblarstvo *ars* (tis, f.) *tingendi* (vestes).
 farbiť *colorare*, *tingere*.
 fátel' *velum*.
 fatinky *blanditiae*, *adulatio* (ōnis, f.).
 fazuľa *fabia*.
 február *Februarius* (mensis).
 [fedrovať] v. pomáhať niekomu.
 felčiar v. ranhojič.
 fialka *viola*.
 fičať *stridere*, *fremere*.
 fidlikovať *inconcinne* (*imperite*) *fidibus canere*.
 figa *figus*.
 figel' *machinae*, ārum.
 figliar *praestigiator*, ōris.
 figura *figura*, *forma*.
 figurovať *partes agere*; *segerere*.
 fikať *singultare*; *tacite flere*.
 filantrop *hominibus* (generi humano) *amicus*.
 filolog *grammaticus*, *philologus*.
 filologia *grammatica*.
 filozof *philosophus*; *sapiens*.
 filozofia *philosophia*; *sapientiae studium*.
 filozofický *ad philosophiam* *pertinens*; tiež: *philosophorum*, *philosophiae*. *de philosophia* (libri).
 filozofovať *philosophari*; *disputare*.
 finance (osoby súkromnej) *res familiaris*; štátne: *vectigalia publica*; = štátna pokladnica *aerarium*.
 finančný *ad redditus publicos* (*ad aerarium*) *pertinens*.
 fintiť *ornare*.
 fiškál *advocatus*, *patronus*.

flajster emplastrum.
flak macula.
flakovať v. plátať.
flaskníť ferire, percutere.
flaša lagoena, ampulla.
flaška, flaštička laguncula.
flauta fistula, tibia.
flautár tibicen, cinis.
flautovať tibiā (tibiis) canere.
flúkať lacrimas profundere.
 flēre.
forma forma, species (ei. i.),
 figura.
formálnosť ritus, us, m., mos.
 moris, m.; mores, um; recep-
 tus, us, m.
formálny verus iustus, legi-
 timus.
formát forma, modus (libri).
formovať instruere, concipi-
 ere
formula formula; exemplum.
fortleť ars (artis, f.); artifi-
 cium; machina; dolus,
 fraus, dis, f.
frajer amator (ōris), amatus.
 amor, ōris, m.
frajerka mulier (is) amata, a-
 mor, deliciae, amica.
Francúz Gallus; * Francogal-
 lus.
Francúzsko Gallia; * Franco-
 gallia.
francúzsky Gallicus; * Franco-
 gallicus.
franfor, franforec panniculus.
frčať stridere fremere.
frčka talitrum.
frčkováť talitrum alci inflig-
 gere.
fríotať, frírať, frílať, murmurare.
frkať, frknúť aspergere.
fučať flare, inflare.
fuj! phui! turpe dictu.
fujak procella, tempestas,
 (ātis, f.).
fujara fistula.
fujavica nives, ium, f.; tempe-
 tas (ātis) nivosa.
fúkať v. fučať.
fundžať stridere, fremere.
funt libra.
[fúra] vehiculum.
[furman] v. kočiš.

futrál theca; vagina.
[futro] pannus insutus.
fúz mystax, ācis f.

G

gáfor * camphora.
gáforovník * camphora officinalis.
gágať clangere. strepere,
 gingrire.
gágor gula, fauces (ium, f.),
 guttur (uris, m.)
gágot clangor, ōris, m., strepi-
 tus, gingritus, us, m.; cla-
 mor (ōris, m.) anserum.
gagotať v. gágať.
gajdoš utricularius.
gajdovať utriculo ludere.
gajdy utriculus.
gaľata, dollolum.
galbavý laevus; rusticus; in-
 scitus; tardus.
galeja navis (s) actuaria; tri-
 remis, is, f.
galeria locus superior.
galoty braciae.
galba molestia, incommo-
 ditas, ātis, f.
gamba labrum, labium
gáníť limis oculis intueri
 (adspicere) alqm.
[gánok] v. chodba.
[garancia] v. záruka.
garazda v. výtržnosť.
garblar coriarius, coriorum
 confector, ōris.
garblareň coriarii officina.
garblaríť subigere, confice-
 re, (coria).
garda cohors (tis) regia; co-
 hors praetoriana.
garderoba vestiarium.
gaštan castanea; * castanea
 vesca
gate femoralia, ium, n.
gazda pater familias; procu-
 rator (oris).
gazdiná mater familias; pro-
 curatrix (icis).
gazdovať rem familiarem ad-
 ministrare; res domesti-
 cas curare.
gazdovstvo res familiaris;
 res domesticae.

gazela * antilope (es, f.).
gdufa * pyrus cidonia.
gebnúť mori, perire.
gebuľa frustula venenata.
general dux (ducis) exercitūs.
geleta v. gaľata.
glej gluten (inis, n.), viscum.
gleľť glutinare, conglutinare.
glg haustus (us, m.).
gľaf, gľgnúť bibere exiguis haustibus.
gľleda vitrum metallicum.
gľledť vitro metallico inducere.
gnľavť conculcare (pedibus); obterere.
goller colare, is, n.
gombik bulla.
gondola navis (is) cubiculata.
gondolník magister navis cubiculatae.
graca rastrum, ligo (—onis, m.).
gramatika grammatica.
granát carbunculus; malum Punicum.
gravjura caelatura.
grcanie, grcanina vomitus, us, m.
grcať vomere.
grča v. hrča.
Grécko Graecia.
grécky Graecus.
Grék Graecus.
grľfel stilus.
grzať ructare, ructari.
grľe tumidum (turgidum) guttur (uris).
grobľan v. hrubľan.
gróf * comes (itis).
gróľka * comes (itis, f.).
gróľstvo * comitis dignitas (ātis, f.).
grochtať grunnire.
groš nummus.
grúľľ v. grochtať.
grúň dorsum montis, clivus.
grunt fundamentum; fundus; ager, gri.
gruntovný: —á knľha ľľber (bri) quo fines agrorum descripti continentur.
grznár pello (ōnis).
grznárstvo ars (artis, f.) pello-nis.
grzno pelles (lum, f.).

guča v. hrča.
guľa globus; sphaera; pila.
gúľaf provolvere.
guľatý globosus.
guľka globulus; pilula.
guľovatosť forma globosa.
guma gummi (indecl.).
gunár anser (is) mas (masculus).
gymnazist * gymnasii alumnus.
gyps gypsum.
gypsovľť gypso similis.
gypsový e gypso factus.
gymnázľum gymnasium.

H

habán * anabaptista.
habať corripere, festinanter auferre alqd.
habit * paenula monachorum.
habkať manibus pertemptare alqd.
háby vestis (is, f.), vestimentum.
háčkovať fibula iungere; infibulare.
háčok fibula.
hačúr pullus equi (equinus).
had anguis (is, m., f.), serpens (tis, m.), coluber, bri.
háďa anguiculus.
háďač = veštec vates (is), h. z ľetu vtákov augur, (uris); h. z vnútorností zvierat **haruspex** (icis).
háďam v. azďa.
háďanie iurgium, convicium, lites, ium, f.; disceptatio, ōnis, f.
háďanka aenigma (atis, n.).
háďať invenire, excogitare; (vešťť) praedicare alqd.
háďať sa certare, contendere, rixari.
háďavý = kto sa rád háďa certandí cupidus.
hadí anguinus, viperinus.
háďka certamen; (inis, n.); h. vedecká disceptatio (onis, f.); h. právna controversia; do h. sa s niekym ďať in certamen cum aliquo descendere; (h. slovná) altercatio (onis, f.), (krik) rixa, iurgium.

hadovitý anguineus.
hádzaf v. hodiť.
hafať, hafkať v. štekať.
hahot risus (us, m.); cachinnus.
hachľa v. česák.
háj lucus; nemus (oris, n.).
hajči v. hájnik.
hajdákať v. mrhať.
hájenie defensio, propugnatio — onis, f.; h. pred súdom causa edictio, onis, f.
hájlček, hájlk luculus.
hájlť defendere, propugnare; h. pred súdom causam dicere alicuius; h. práva ľudu causam populi agere.
hájlteľ defensor, tutor, propugnator — ōris, patronus.
hájnik agrorum custos (odis.).
hajno caterva, grex (gregis, f.).
hák hamus, uncus; falx (falcis, f.); (lodný) harpago (ōnis, m.).
[háklivý] v. chúlостivý.
hákovaf hamo extrahere.
háky-báky v. čarbanina.
halabala sine ordine, incompesite; negligenter.
halaparta bipennis, is, f. (securis).
halaškovať segne otium tere-re; desidem al. pligrum esse.
haller as, assis, m., nummus.
halť tegere, velare, operire.
haluz surculus, ramus.
haluzistý, haluznatý ramosus.
halúзка ramulus, ramusculus.
hambálok trabs, is, f.; tignum.
hambár granarium, cella, horreum.
hámor officina ferraria.
hamovník sufflamen, inis, n.
hamovať = zadržovať, zastavovať frenare, refrenare, coercere.
hana reprehensio; vituperatio (onis, f.); contumelia; bez hany non reprehendus, nulla reprehensione dignus.
hanba dedecus (oris, n.); infamia, ignominia; za h. pokladať turpe alqd nutare.

hanbim sa pudet me alcs rei.
hanblivý: byť h—ým putide se gerere.
handra pannus.
handrička pannulus, panniculus.
hanenie v. hana.
hanľ reprehendere; vituperare; improbrare
hanlteľ reprehensor, vituperator, ōris.
hánka = článok na prstoch artus (us, m.); articulus.
hanlivý famosus; probrosus (carmen); h. reč contumeliae; h.—é reči o niekom hovoriť contumeliose dicere de alqo.
hanobenie vituperatio, obtreectatio (ōnis, f.)
hanobiť obtreectare, vituperare.
hanoblteľ obtreectator, vituperator (ōris).
hanobník v. hanobný.
hanobnosť turpitude (inis, f.), flagitium.
hanobný turpis, flagitiosus; h. život viesť turpiter vivere.
hanopis libellus famosus.
haraburda scruta (ōrum).
haraburdáreň taberna scrutaria.
haras pili cameli.
harc = počiatok bitky initium pugnae, certaminis.
harcovať propugnare, concursare; locum pervagari; incurrere, inferre se (in hostem).
harcovník concursator, propugnator, ōris.
harfa cithara, psalterium; na h. hrať citharā canere.
harfienička psaltria.
harfienik psaltes, ae, m.
harmonia concentus (us, m.), concordia, consensus (us, m.) (naturae).
harmonický consonus, concors.
haruľ verbis castigare, obliurgare, increpare, vituperare.
hasenie extinctio, ōnis, f.

hasič exstinctor, oris.
hasiť ex —, restinguere (ignem); h. smäd sitim explēre.
hasnúť ex —, restinguē.
haspra obex (icis, mf.)
hasprovať obice claudere.
hastroš formido (inis, f.) avium.
[hašpla] v. motovidlo.
háštercn'e altercatio (ōnis, f.), convicium, iurgium.
hášteriť sa altercari, litigare (cum alqō).
hášterivý iurgiosus, rixosus, litigosus, litium cupidus, ad rixam promptus.
hať agger (eris, m.)
hatiť impedire, impedimento esse, obstare.
hatlačka, hatlanina mixtura, farrago, inis, f., colluvio, ōnis, f., colluvies, ei, f., varietas, ātis, f.
hatlať commiscēre alqd alqā re., permiscēre, confundere; garrire.
háved multitudo (inis) obscura et humilis, faex (cis, f.) populi, homines perditī.
havlár metallicus, fossor (ōris).
havkať v. štekať.
havran corvus.
hebeco = hlúpa osoba homo stultus, stupidus; truncus.
hebký v. ohebný.
hegať quaterere, quassare.
hej v. áno.
hejsa! age, agedum, agite, agitedum.
helma v. šišak.
hemžiť sa plenum esse (s gen. al. abl.); refertum esse, redundare alqā re.
hen = tam illic, ibi, istic.
herec histrio (ōnis), actor, ōris.
herecký scaenicus.
hermančok chamaemelum; * matricaria chamomilla.
herňa aleatorium; lusorium.
herold v. hlásateľ.
herský = pekný elegans, ornatus, nitidus, formosus, pulcher.

heslo signum, tessara; sententia dictum.
hever trochlea.
hikať conclamare cum admiratione.
historia v. dejepis.
historický historicus; h. podanie rerum gestarum memoria; h. pravdivosť fides (ēi, f.) historiae; h. spisy libri de historia scripti; adv. ad historiae fidem.
hľa ecce, en!
hlad fames (is, f.); h. trpieť fame confici, premi; hladý (hladom) mrieť inediā perire.
hľadanie investigatio (ōnis, f.) (veri).
hľadať quaerere, requirere; investigare, indagare; h. priazeň captare gratiam; h. priateľstvo amicitiam alcs appetere; h. spásu v úteku salutem fugā petere.
hľadiť spectare, aspicere, intuēri; vidēre; h. hore suspicere; h. dolu despicere; nehľadiac na zákon neglectā lege.
hladina aequor (ōris, n.)
hladenie levigatio, ōnis, i.; politura.
hľadisko theatrum; spectacula, ōrum.
hľadiť mulcēre, levare, polire.
hladkosť levitas (ātis, f.)
hladký levis, politus.
hladnieť esurire.
hladný esuriens.
hladomor v. hlad.
hladoš famelicus, esurio (on's), esuritor (ōris).
hľadovať esurire.
hlahol sonus, sonitus (us, m.)
hlaholiť sonare.
hlas vox (vocis, f.); nahlas, silným hlasom magna voce; hlas pri voľbe suffragium; najviac h. dostať plurima suffragia, (puncta) ferre.
hlásať nuntiare, pronuntiare.
hlásateľ praeco (ōnis); h. slova Božieho praedicator (ōris) verbi divini.

hlásiť sa ako vojak, kolonista *nomen dare, edere, profiteri*; h. sa k úradu *profiteri se candidatum*.

hlasitý *clarus*; h. smiech *cachinnus, cachinnatio, ōnis, f.*

hláska v. samohláska.

hlásnik *vigil* (—*is*).

hlasný *clarus*.

hlasovacie právo *ius suffragii, suffragium*.

hlasovanie *suffragium*; (v senáte) *discessio, ōnis, f.*; *sententia, suffragii latio* (ōnis, f.).

hlasovať *suffragium ferre, in suffragium ire*; (v senáte alebo pri súde) *sententiam dicere, ferre*.

hlava *caput* (itis, n.); tvrdá h. *pertinacia, animus obstinatus*; vziať si niečo do h. *in consilio alqō perseverare*; od hlavy až po päty *ab imis unguibus usque ad summum verticem*; h. ztratil *perturbare*; h. vysoko nosiť *caput extollere*.

hlaváč, hlaváň *capito, ōnis, m.*; *pervicax, pertinax, ācis*.

hlavička *parvum caput; capitellum*.

hlavatosť *pervicacia, pertinacia, contumacia*.

hlavatý *pervicax, pertinax, contumax* (—*ācis*).

hlaveň *carbo* (ōnis, m) *candens*.

hlavina (lodi) *prora*.

hlavnica *culcita, pulvinus, pulvinar* (āris, n.).

hlavne *maxime, praecipue imprimis*.

hlavný *praecipuus, potissimus, summus, magnus, maximus*; h. mesto *caput* (itis, n.); h. sídlo *sedes*, (is, f.); h. vec *res (rei) gravissima, caput summa rei*; h. potreba *res maxime necessaria*; h. ulica *vicus maximus*; h. zámer *consilium gravissimum*.

hlbina *altum, profundum*.

hlbiť *profundum facere, excavare*.

hlbka, *altitudo* (inis, f.).

hlbočina v. *hlbina*.

hlboko *alte, penitus*; h. do noci *ad multam noctem*; z hlboka *vzdychnúť suspirium alte petere, ab imo pectore suspirare*.

hlbokomyselnosť *summa ingenii acies (ei); acumen* (inis, n.) *ingenii, subtilitas, ātis, f.*

hlbokomyselný *acutus; ingenii acumine valens; acutissimo ingenio; subtilis*.

hlbokosť v. *hlbka*.

hlboký *altus, profundus; gravis* (sonus); h. noc *multa nox* (noctis).

hlen *limus, caenum*.

hlenovitý *lutulentus*.

hliadka *custodia*; h. nočná *vigilia*.

hlina *argilla*.

hlinastý *argillosus*.

hlinený *fictilis*; h. nádoba *fictile* (is, n.) (sc. vas); h—é nádoby *vasa fictilia*.

hliník *luti fodina*; * *aluminium*.

hlísta *lumbricus*.

hlíva *lycoperdon* (i). *cervinum*.

hlivieť *desiderem esse*.

hlobiť *infigere, impingere*.

hlodať *rodere, mandere*.

hlodavec *bestia rodens*.

hloh *crataegus*, i, f.

hlohyňa *crataegum*.

hltaf *devorare*.

hltavosť *aviditas, ātis, f.*

hltavý *avidus, edax*.

hláb *caulis* (is, m.)

hlučať *fremere, strepere*.

hlučnosť *fremitus, strepitus*, us, m.

hlučný *tumultuosus, turbidus; frequens, celeber* (locus).

hlucháň v. *tetrov*.

hluchnúť *obsurdescere*.

hluchonemý *surdus mutusque, surdus idemque mutus*.

hluchosť *surditas* (atis, f.)

hluchý *surdus*.

hluk strepitus (us. m.); h. robiť strepere.
hlupák v. hlúpy.
hlúposť stulte factum, stultitia, ineptiae; tarditas (ātis, f.) ingonil.
hlúpy stultus, stolidus.
hlúšiť exsurdare, obtundere alqm alebo aures alcs.
hľuza glandula.
hmat tactus (us, m.)
hmatať = rukami sa dotýkať tangere, manu attingere, atrectare.
hmla nebula.
hmľistý nebulosus.
hmota materia; prvotná h. initia rerum.
hmotný corporeus, corporis.
hmýriť sa v. hemžiť sa.
hmyz insectum.
hnať agere, agitare, pellere, impellere; — sa contendere, ruere; h. sa za kým persequi, insequi alqm; útokom h. impetum facere in alqm, signa inferre in alqm.
hnáť crus (cruris, n.), femur (oris, n.), os (ossis, n.)
hneď statim, confestim, illico, protinus; h. po svojom konzuláte ex consulatu; h. na pochode exitinere; h. po príchode vojska primo adventu exercitūs; nie hneď non continuo; (o mieste) h. vedľa iuxta.
hnedosť color (ōris) fuscus.
hnedý fuscus.
hnev ira, iracundia; hnevom rozpáleným byť irā incensum esse; h. niečím vzbudíť bilem alci movēre.
hnevať irritare.
hnevať sa irasci, succensere alci; aegre ferre alqd.
hnevľivosť iracundia.
hnevľivý iratus, irā incensus, iracundus.
hnida lens, lendis, f.
hniezdiť sa iactari, movēri.
hniezdo nidus; sedes (is, f.); h. robiť nidum fingere.
hníľčka fracidum plurum.
hníloba, hnílosť putor, ōris, m.; putredo, hnis, f.

hnľý putidus, putridus.
hnis pus puris, n.; sanies, ei, f.
hnľsatý, hnľsavý purulentus.
hnľť putrescere, putrefieri.
hnoj stercus (oris, n.) v. hnis.
hnojavka v. hnojnica.
hnojenie stercoratio; suppuratio, f.; purulentatio, —ōnis, f.
hnojisko sterquilinum; acervus stercoris.
hnojiť stercorare.
hnojiť sa: rana sa hnoji pus exit (profluit) ex vulnere.
hnojnica stercus (oris) liquidum, fimus liquidus; v. hnojisko.
hnojník v. hnojový voz.
hnojový: h. voz carpentum stercoris.
hnus fastidium, taedium.
hnusiť sa mi niečo taedet me alcs rei; fastidio est alqd mihi.
hnusný foedus.
hnúť movēre, commovēre; flectere, inclinare.
hnutie motus (us. m.); h. myslí animi motus, perturbatio (ōnis, f.)
hoblík runcina.
hoblíny ramenta, ōrum.
hobľovať runcinare.
hoc, hoci quamquam, etsi, tametsi s indikativom; cum (concessivum) s konjunktívom podľa súslednosti časov.
hocktorý quivis, quilibet.
hodbáb v. hodváb.
hoden dignus; h. čoho dignus re alqā, tiež relat. vetou s konj.
hodina hora; h. smrti hora suprema, hora mortis.
hodinár artifex (ficus) horologiorum.
hodiny horologium; koľko h—in quota hora est?
hodiť iactare; iaculari; conicere; h. z praku fundā mittere, excutere lapides; — sa decēre; aptum, accommodatum esse.
hodlať in animo habere, cogitare.

hodne aliquantum; h. dlho aliquamdiu; v. veľa.
hodnosť dignitas (atis, f.); hodnosti honores (um) (amplissimi).
hodnota pretium.
hodnoverne cum fide; h. opisoval ad historiae fidem alqd enarrare.
hodnovernosť fides (ei, f.)
hodnoverný fide dignus; gravis; (o veci) credibilis.
hodný v. hoden.
hodovanie epulum.
hodovať convivari, epulari, convivium agere; cenare.
hodovník conviva.
hodváb sericum. bombyx (ycis, m.)
hodvábnictvo cultura bombycum.
hodvábník bombyx, ycis, m.
hodvábný sericus, bombycinus.
hody = hody kostolné dies festus ecclesiae; = h. domáce = hostina epulae. convivium.
hofer v. želiar.
hojdačka v. kolíska.
hojenie sanatio, curatio (ōnis, f.)
hojiť sanare.
hojiteľný sanabilis.
hojivý salubris (is); utilis (is).
hojkadlo v. kolíska.
hojne large, ample, copiose; hojne mať čoho abundare alqā re; = štedro liberaliter.
hojnosť copia, abundantia; ubertas (atis, f.), affluentia.
hojný uber (eris), largus, copiosus, abundus, multus; hojná korisť praeda opima.
hoľa saltus (us) pascuus, mons (tis) pascuus.
holba sextarius.
hold promissio (onis, f.) fidei in aliquem iure iurando interposito; reverentia, veneratio, (ōnis, f.).
holič tonsor (ōris).
holiť tondēre, radere.
holobradý imberbis.
holohlavý calvus.

holohumnica area.
holub columba; columbus; divoký h. palumbes (is, m., f.), palumba.
hoľúbä columbulus, palumbulus.
holúbäc columbinus; h—ie vajce ovum columbinum.
holubäcna columbae (columbarum) caro (nis, f.).
holubica columba.
holubič columbae similis; mitis, placidus.
holubník, holubíneč columbarium.
holúbok v. hoľúbä.
holý nudus; h. zem solum; na h. zemi humi; s holou hlavou ist capite aperto ire; hovorim hoľú pravdu nihil dico, nisi vera.
homofa conus.
homofovitý cono similis, in coniformam redactus.
hon = poľovka venatio (onis, f.) venatus (us, m.).
honba v. hon.
honcovať sa rabe libidinis saevire.
honč pes canis (is) venaticus.
honec actor, agitator.
honíť agere, agitare, pelle-re; —sa v. honcovať sa.
honosiť sa iactare se, gloriari alqā re.
honošný gloriosus.
honosnosť insolentia, ostentatio, gloriatio, iactatio (ōnis, f.).
hora mons (montis, m.); = les, silva, nemus (oris, n.).
horár saltuarius, praefectus silvarum.
horáreň domus (us, f.) saltuaria.
horárstvo res (rei) saltuaria.
horčieľ, **horknúť** amarescere, amarum fieri.
horčica sinapis (is, f.).
horčičnica theca sinapis.
horčičný: —é semeno granum sinapis.
horda caterna, turba.
hore supra, h. uvevedný, menovaný is, quem supra diximus.

horejší v. horný.	hostinec deversorium; hospitium; (krčma) caupona.
horekovať lamentari.	hostinský dominus deversorii (cauponae); caupo, ōnis.
horenos superbus, fastidiosus, vanus (homo, inis).	hostiť hospitio excipere alqm.
horeznak, horeznačky supinus.	hostiteľ convivator (ōris), dominus convivii, hospes (itis).
horieť flagrare, ardēre; hori incendium ortum est.	hotoviť parare, praeparare, apparare, instruere.
hórka silvula; collis, is, m.	hotoviteľ fabricator (oris).
horkastý subamarus.	hotovosť vojenská ad rem publicam defendendam populi universi evocatio (ōnis, f.).
horknúť amarescere, amarum fieri.	hotový paratus, promptus, instructus; hotové peniaze pecunia praesens; hotová lož merum mendacium.
horkokrvný acer.	hovädo bestia; pecus (udis, f.).
horkosť acerbitas (atis, f.).	hovädskosť immanitas, atis, f., immanis feritas, atis, f.
horko-fažko acerbe.	hovädský immanis, ferus; gen. pecudum.
horký acerbus, amarus; h—é slzy prelievať uberes lacrimas profundere.	hovädzi bubulus.
horkýže minime quidem.	hovädzina bubula (caro).
horieť studiosum esse; acris studio alqd petere.	hovenie indulgentia; h. si quies (etis, f.).
horlivosť studium.	hovieť indulgēre; h. telu svoému corpus curare; h. žiadosťam cupiditatibus servire; hovieť si animum, se remittere.
horlivý studiosus, acer, (acris, acre), ardens; horlivo sa od-dávať niečomu studēre alci rei.	hovniť * geotrupes (ac) ster-corarius.
hornatý montuosus, asper; h. krajina montes (ium, m.), sal-tus (us, m.), loca aspera.	hovor sermo (onis, m.).
horniak montanus.	hovoriť loqui, colloqui
hornaký regio (ōnis) montana.	hovorná cexdra.
horníctvo v. baníctvo.	hra ludus; h. v kocky alea; h. v lobdu pila; hry slávnostné ludi; h. olympijské Olympia (orum); zvíťaziť pri hrách olympijských Olympia vincere; h. na ci-tare citharaecantus (us, m.), chordarum cantus.
horník v. baník.	hrab carpinus, i. f.
horný superior.	hrabať legere, colligere, co-acervare, pectine verre-re; hrabať sa v čom scrutari alqd.
hórsky montanus.	hrabivosť avaritia, aviditas (atis, f.).
horší peior, us.	hrab'e pecten (inis, m.).
horšie deterius, peius.	hráč lusor (oris); byť náruživým hráčom v kocky vehementer indulgēre aleae.
horšíť = horším robiť peiorem redere.	
horšíť sa aegre ferre; irasci alci.	
horúci calidus; fervidus.	
horúčka calida febris, febris (is), quam rŭpov medici vo-cant.	
horúčosť fervor (oris, m.), aestus, us, m., calor, oris, m.	
hospodár v. gazda.	
hospodár'ť v. gazdovať.	
hosť hospes (itis); conviva; deversor (oris); byť hosťom u niekoho esse in hospitio apud alqm.	
hostina convivium, epulae; h. dávať convivium agere, instruere, ornare, apparare.	

hračka ludicrum; to je pre mňa
h. illud facere ludus est;
byť hračkou v cudzích rukách lu-
dibrio esse alci, alieni ar-
bitrii esse.

hrad arx (arcis, f). castellum;
kráľovský h. domus regia.

hrada trabs (bis, f.), tignum.

hradba munimentum, propug-
naculum; h—by mestské moe-
nia (ium), muri.

hradiť saepire munire, saep-
to circumdare.

hradná brána porta arcis.

hrádok castellum.

hradská cesta via publica.

hrádza agger (is, m.). moles
(is, f.).

hrach * pisum, cicer (is, m.).

hrachovina stramentum pisi-
num.

bran = úhol angulus.

brnatý angulos habens. an-
gulatus; tp. impolitus, rus-
ticus.

hranica fines (ium, m.); hraničná
čiara limes (itis, m.), termi-
nus, determinatio (onis, f.)
(mundi); h. dreva rogos.

hraničiar miles (itis) limita-
neus.

hraničiť vicinum, finitimum
esse. adiacēre (agro Roma-
no), attingere alqd.

hraničný in confinio situs,
adiacens; h. čiara limes (itis,
m.).

hranol * prisma (atis, n.).

hranolový * prismaticus.

hranostaj mus (muris, m.) sil-
vestris; * putorius ermi-
neus.

hrať, hrávať ludere (pilā, talis);
divadlo hrať fabulam agere;
h. na hudobnom nástroji canere
(tibia, fidibus).

hravý ludens.

hrb gibber (eris, m.); tuber
(eris, n.).

hrbatieť gibberosum. tubero-
sum fieri.

hrbatý gibberosus, tubero-
sus.

hrča tuber (—eris, n.).

hrčať strepere, murmurare.

hrčovatý nodosus.

hrdelnica * gutturalis (is, f.).

hrdelný sūd iudicium capitis;
trestu hrdelného zbaviť capitis
absolvere; h. sudca quae-
stor parricidii; žalovať u h.
—ho súdu capitis accusare.

hrdlna vir bello fortis. vir
fortissimus; heros (ōis).

hrdlinský heroicus (versus); for-
tis, fortissimus; h. čin fa-
cinus (oris) magnum; h.—ou
smťou zomrieť per summam
mortem emori.

hrdlnstvo animus fortis, vir-
tus, ūtis, f.

hrdiť sa = pýšiť sa magnos spi-
ritus gerere; se cfferre.

hrdlačiť v. hrdlovať.

hrdlička turtur, uris, m

hrdlo iugulum, colum. fauces
(ium, i.); z plného hrdla kričať al-
tum clamorem tollere.

hrdlovať cruciari. torquēri.

hrdnúť magnos spiritus sibi
sumere.

hrdo superbe, arroganter.

hrdomyseľnosť inanis (vana) su-
perbia, spiritus, us, m.

hrdomyseľný superbus, inso-
lens, arrogans.

hrdosť superbia, insolentia,
animus superbus; arro-
gantia.

hrdúsiť suffocare.

hrdý superbus, insolens,
clatus.

hrdza rubigo (inis, f.)

hrdzaviť rubiginem trahere,
rubigine obduci

hrdzavý rubiginosus aeru-
ginosus.

hreboň pecten (inis m.); h. hory
iugum, dorsum, (montis).

hřešenie maledictio. ōnis, f.

hřešiť peccare; impias vo-
ces iactare emittere, ma-
ledicere.

hriadel cylindrus, phalanga.

hriadka area, areola.

hriať calefacere.

hrib boletus.

hriech nefas, peccatum, de-
lictum.

hriešnik peccator (oris), homo
improbus.

hriešnosť improbitas, imple-
tas, pravitas — ātis, f., pec-
cata, flagitia — ōrum.

hriešny impius, improbus.

hriva iuba.

hrivna talentum.

hrivnáč palumbes, is, m. f. • co-
lumba oenas.

hrivnatý iubatus.

hrkálka tintinnabulum.

hrkať, hrknúť v. hrkotať.

hrkot crepitus (us, m.) fragor
(oris, m.)

hrkotať crepare, fragorem
edcre.

hrkútať minurrire.

hrmavica tonitrua et fulmi-
na; tempestas, ātis, f.

hrmenie tonitrua, ōrum.

hrmieť tonare.

hrmot strepitus (us, m.), fra-
gor, ōris, m.

hrmotiť tumultuari, fremere,
concrepare, strepere.

hrmotný tumultuans.

hrnček v. hrnčok.

hrnčiar figulus.

hrnčiarstvo figlina.

hrnčok ollula, ollicula.

hrniec olla.

hrnúť volutare; — sa ferri,
fluere; (o ľuďoch) concurrere,
irruere.

hrob sepulcrum, bustum, tumulus.

hrobár sepultor (ōris) corpus-
rum.

hrobitov locus publicus se-
pulcrorum; coemeterium.

hrobka sepulcrum.

hrobľa fossa.

hrobový sepulcralis; h—é ti-
cho silentium vastum al.
altissimum.

hroch hippopotamus.

hrochot grunnitus (us, m.)

brochtať grunnire.

hrom tonitrus (us, m.), tonit-
rium, —ui.

hrom = blesk fulmen (inis, n.)

hromada acervus; na h—u klásť
cumulare; na h—u sniesť in
unum conferre.

hromadenie coacervatio, ōnis, f.

hromadiť coacervare, cumu-
lare; h. bohatstvo divitias
exaggerare; h. zločiny ad-
dere scelus sceleris.

hromádka acervus parvus.

hromadne acervatim; o ľu-
doch catervatim, grega-
tim, alebo frequentes, mul-
ti.

hromadný cumulatus, creber,
bra, brum.

hromazdiť v. hromadiť.

hromobitie tonitrua cum ful-
gure; tempestas, ātis, f.

hromová strela ictus (—us, m.)
fulminis.

hrotok mulctra, mulctrum.

hrôza horror (ōris, m.); až hrôza
horrendum in modum;
terror (ōris, m.), formido
(inis, f.)

hrozba minae.

hroziať minax (ācis).

hrozienko acinus passus, aci-
nus uvae passae; acinus
aridus.

hrozienkový gen. acini aridi.

hrozíť minari (alci mortem); dom
hrozí spadnutím domus colla-
psura vidētur; vojna hrozíť
vypuknúť bellum impendet;
— sa čoho horrēre, perho-
rescere alqd.

hrozitanský immanis, vastus,
immensus; ingens.

hrozivo minaciter.

hrozivý v. hroziať.

hrozne horrendum in mo-
dum; h. vysoký in immen-
sam altitudinem editus;
h. hlboký infinita altitudi-
ne.

hrozno uva.

hrôzovláda dominatio (ōnis)
crudelis et superba.

hrozný atrox (cis), terribilis,
horridus, horribilis; hor-
rificus (bellum); detesta-
bilis (scelus).

hrsť vola, manus (—us, f.);
quantum manu capi (pre-
hendi, comprehendi potest, (pos-
sumus); pauci, exiguus nu-
merus.

hrtan v. hrdlo.

hrubian homo (inis) rusticus (agrestis).	humpilar imperitus (artifex. medicus...)
hrubianstvo v. hrubosť.	humpľovať imperite (male. inscianter) facere alqd.
hrúbka crassitudo, inis, f.	huňa lacerna.
hrubnúť crassescere, pinguescere.	huňatý * hirsutus, villosus.
hrubo crasse, aspere.	huncút homo (inis) fraudulentus (scleratus).
hrubosť crassitudo (inis, f.), mores agrestes; inhumanitas, inurbanitas, rusticitas — ātis, f.; verba rustica.	huncútsky fraudulentus, improbus.
hrubý crassus; agrestis, asper, rusticus; h. hlas vox (vocis, f.) gravis.	huncútstvo fraus, dis, f., fallacia.
hrud pectus (oris, n.).	hunčka v. kolíska.
hruda glæba.	hunčkať v. kolísať.
hruška (strom) pirus (i, f.); (ovocie) pirum.	hundrať murmurare.
[hrúza] v. hrôza.	húpačka v. kolíska.
hrúženie mersio, ōnis, f.	húpať v. kolísať.
hrúžiť mergere, demergere alqd in alqā re.	hupkať = podskakovať, vyskakovať salire, exsultare.
hrvoľ ingluvies, ēl, f.	hupkom saltu, saltuatim.
hrýzť rodere, mordēre.	hupnúť mergi, immergi, demergi.
hržať v. rehtať.	hurhaj strepitus, (us, m.).
huba fungus, spongia; v. ústa.	hurt strepitus, crepitus (us, m.).
hubiť perdere, delēre.	hurtovať strepere.
hubiteľ corrumpens, corruptor, ōris; exitiosus, perniciosus; vastator, populator (ōris).	hus anser (is, m.).
huckať instigare, concitare, impellere; h. psov na koho immittere canes in alqm.	husací gen. anseris; anserinus; h—ie perie pluma anseris.
hučať strepere, fremere.	husacina caro (nis) anserina.
hučkať v. kolísať.	husenica eruca.
hudba musica, cantus (—us, m.).	húser v. gunár.
hudec, hudobník mūsicus; fidicen, tibicen (inis).	husí anserinus.
[hudliariť] v. kazíť, humpľovať.	huslar pastor (ōris) anserum.
hudobný musicus.	husička v. húska.
húf cateria, turba, copiae, manus (—us, f.), grex (gis, m.).	husinec cella anserum.
húine gregatim, catervatim.	húška anserculus.
húkanie ululatus, us, m.	husle * violina; hrať na husliach violinā canere.
húkať , cucubire, ululare.	huslista * violinista.
hukot murmur, is, n., ululatus, us, m.	huspenina coagulum, gelatum.
humno area; prisl. my o vlku a vlk za humny lupus in fabula.	húšť canere.
humor lepor, (ōris, m.), festivitas; hilaritas (atis, f.).	huste, husto dense, conferte.
humoristický festivus, facetus.	hustíť densare, condensare.
	hustnúť densari.
	hustosť, hustota densitas, ātis, f.
	hustý densus, confertus (conferta turba).
	huškať v. huckať.
	húšť silva densa.
	húšťava, húština silva densa.
	huta officina aeraria; sklená huta officina vitri.
	hutať v. dúmať, myslieť.

hutlar opifex (icis) rei metallica.
hutníctvo res (ei) al. ars (rtis) metallica.
húžovnatosť tenacitas, ātis, f.
húžovnatý lentus, tenax, ācis.
húžva vimen (inis) tortum.
hvezdár astrologus, spectator (ōris) siderum; * astronomus.
hvezdareň pergula astronomi.
hvezdárstvo astrologia, astronomia; caeli siderumque cognitio, ōnis, f.
hviezda stella, sidus (eris, n.)
hviezdíčka stella exigua; stellula.
hviezdnatý sideribus illustris.
hviezdovitý stellae similis.
hvízd, hvízdanie sibīlus.
hvízdať, hvízdnuť sibilare.
hvozdík (kvetina) * dianthus; clavus.
hyacint hyacinthus.
hýbanie motus, us, m., commotio, ōnis, f.
hýbať movēre, commovēre.
hybkosť mobilitas, ātis, f.
hyd, hydina pecus (oris) volatile.
hydareň gallinarium.
hyena hyaena.
hýkať exclamare.
hýl * fringilla pyrrhula.
hymna hymnus, carmen (inis, n.)
hynúť perire, interire, occidere, confici (fame, siti, maiore).
hypotéka * hypotheca; pignus, oris, n.
hýrenie helluatio, ōnis, f.; luxuria; h. sa oddať in luxuriam effundi.
hýriť helluari; luxuriā, coplā diffluere.
hýrlivý luxuriosus.
hyzdíť deformare, dedecorare.

Ch

chabda v. chabzda.
chabina virga.
chabnúť languescere.

chabosť languor (ōris, m.)
chabý languidus, remissus.
chabzda sambucus (i, f.)
chajda } casa, tugurium.
chalupa }
chamradle scruta, ōrum.
chamy arma equestria.
chápať = poňať percipere, intelligere; = chmátať prehendere, arripere, capessere.
chápavosť intelligentia.
charakter natura, indoles (is, f.), ingenium.
charakteristický proprius.
charakteristika descriptio. (onis, f.) morum.
chasa (služobná) familia.
chasník adolescens iuvenis (is), puer (i).
chatrč tugurium, casa.
chatrne male, tenuiter.
chatrnosť tenuitas, ātis, f.
chatrný tenuis, vilis exilis, obsoletus tritus.
chcieť velle, cupere, optare; radšej chcieť malle; nechcieť nolle, non pati; synt. väzba: predmet vyjadruje sa inf.; tiež vetou s ut, ne (vol), ut mihi respondeas); tiež býva len konj. bez ut (velim venias; mallet mansisses.)
chechtanie cachinus.
chechtať, chechtať sa cachinari.
chlad, chládok frigus (oris, n.), umbra (sub umbra requiescere).
chladenie refrigeratio (ōnis, f.)
chladieť refrigerari, refrigerescere.
chladíť refrigerare.
chladnieť v. chladieť.
ch'adnokrvne intrepide.
chladnokrvnosť animi praesentia.
chladniť v. chladieť.
chladný frigidus.
chládok v. chlad.
chlácholenie sedatio, placatio (ōnis, f.)
chlácholiť placare, lenire, mitigare.
chláchellivý blandus.
chlamtať devorare alqd.

chlap vir (i), homo (inis).	chodenie itio. ōnis, f.; ingressus, incessus, us, m.; itus et reditus, us, m.
chlapček puerulus.	chodidlo = pāta planta.
chlapčensťvo pueritia.	chodíť ire, proficisci, ambulare. incedere. ingredi.
chlapec puer (—i).	chodník trames, itis, m., semita.
chlapecký puerilis; adv. pueriliter.	chôdza ingressus incessus (us, m.).
chlapectvo pueritia.	chochol crista.
chlapík, chlapina vir fortis, (strennus).	chochľatý cristātus.
chlapíť sa v. pochlapíť sa.	cholera cholera; cholera morbus.
chlapisko homo (inis) robustus.	cholerický fervidus. vehemens, iracundus.
chlapský robustus, validus valens.	chomáč nodus, acervus.
chlastáč potor, potator, ōris; vinolentus, ebriosus.	chomút lorum colli, iugum.
chlastanina perpotatio, ōnis, f.	choravieť, chorľavieť aegrotare; saepissime aegrotare.
chlastať potare.	chorľavý aegrotans.
chlebár qui litteras (studia et artes) quaestus causa colit.	choroba morbus; valetudo (inis) infirma, tenuis.
chlebový gen. panis.	choromyseľný animo aeger.
chleptať lambendo bibere.	chorý aeger, acgra, aegrum; aegrotus; infirmus; invalidus, tenui valetudine utens.
chleeb panis (is, m.); ch. čierny (domáci) panis cibarius.	choseň commodum, fructus (us, m.).
chliev stabulum.	chotár finis (is, m.).
chľpať, chľpnúť sorbēre.	choťas v. hoc, hocí.
chľpnosť libido (inis, f.)	chov dobytka res pecuaria.
chľpný libidinosus; delicatus.	chova cibus, cibaria (orum), alimenta (crum).
chlm collis, is, m; clivus.	chovanec alumnus.
chlopať, chlopkať, chlopnúť pulsa-re.	chovať nutrire, victum praebere; alere.
chlp pilus.	chrabrosť virtus (utis, f), fortitudo (inis, f.).
chľpatieľ pilosum, setosum fieri.	chrabrý fortis; strenuus.
chľpatý pilosus, hirsus.	chradnúť tabescere.
[chľúbíť sa] v. vychvaľovať sa.	chrachôtina sputum.
chľupkať sorbēre.	chrákanie sreatus, us, m.
chmára nubes (is, f.). nimbus, nubes pluviā refertae.	chrákať eicere, vomere, screare.
chmatnúť apprehendere.	chrám templum, aedes, is, f.; fanum, delubrum.
chmeľ lupulus, lupus.	chránenec cliens (ntis).
chmeľiarstvo cultura luporum; cultus lupi.	chrániť defendere, protegere tueri, tutari alqm, alqd ab alqō, tiež contra adversus alqm; chráň Boh! minime vero!
chmeľník hortus (ager) lupis consitus.	chrániť sa vitare, cavēre alqm.
chmuľo stolidus, stultus, stupidus.	
chmúrlíť sa nubilari.	
chmúrny nubilus, nubibus obductus; tristis.	
chniapať, chnľapíť, —núť ferire. percutere.	
[chobot] v. rypák (slonov).	
chod ingressus (us, m.).	
chodba (stĺpová) porticus (us, f.).	

chrápanie stertentis sonitus, us, m.
 chrápať stertere.
 chrapľavý raucus.
 chrapot v. chrápanie.
 chrapy nares (ium, f.).
 chrasť virgulta (orum), arundinetum.
 chrasta porrigo (inis, f.).
 chrastavý porriginosus.
 chrbát tergum, dorsum.
 chrbátnica spina.
 chrbtová kosť spina.
 chrčať spiritum aegre trahere.
 chrček * mus (muris) cricetus.
 chren nasturtium.
 chrchlánie screatus, us, m.
 chrchláť aliquantum tussire; screare.
 chrlaštel' ortygometra.
 chripleť raucum esse.
 chripl'avosť raucitas (atis, f.).
 chripl'avý raucus.
 chrchlina sputum.
 chrobák * insectum.
 chrochtať grunnire.
 chromý claudus; na jednu nohu altero pede claudus; byť ch. claudicare.
 chrt vertragus.
 chrúmať cum crepitu rodere.
 chrúpať v. chrúmať.
 chruňo ineptus.
 chrúst scarabaeus.
 chrustavec, chrustavka cartilago, inis, f.
 chtivosť cupiditas (atis, f.); appetentia, aviditas (atis, f.); (smyselná) libido (inis, f.).
 chtivý avidus.
 chudák homo (inis) miser.
 chudnúť macrescere.
 chudoba paupertas, egestas, (atis, f.), inopia.
 chudobinec * ptochotropheum.
 chudobnieť ad inopiam redigi, pauperem fieri.
 chudobný pauper (eris), inops (opis).
 chudokrvný qui parum sanguinis habet.
 chudorľavý macer (cra, crum), aridus, exilis.
 chudosť, macies (ēi, f.).

chudý macer (cra, crum), aridus, exilis.
 chúlľ sa flecti, se flectere, inclinari.
 chúllostivý fastidiosus, vec ch. — á res anceps, (cipitis), difficilis.
 chumáč v. chomáč.
 chumaj stultus, stolidus.
 chumelica v. fujak.
 chumeliť sa ningit.
 chuť appetitus (us, m.), cupiditas (atis, f.); studium, affectus (ús, m.); tiež slovesne mať chuť cupere, appetere alqd; nemať chuti abhorrere, alienum esse a re alqā; nie je po mojej chuti mihi non placet, hoc non est mei stomachi; — (smysel) gustatus (us, m.); — veci sapor (oris, m.); príjemnú ch. mať bene sapere.
 chutiť, chutnať sapere.
 chuška libido, inis, f.
 chutnosť sapor (oris) iucundus.
 chutný suavis, iucundi saporis.
 chvála laus (dis, f.), laudatio (ōnis, f.); ch—y hodný laudandus, laude dignus, probandus; chvála Bohu! Deo gratias!
 chválľ laudare; praedicare; probare; veľmi ch. eximia laude ornare alqm, in caelum laudibus alqm eferre, tollere.
 chvalitobný laudabilis, laudandus, laude dignus.
 chvalopis laudatio, ōnis, f.; laudes, um, f.
 chvaloreč laudatio (onis, f.).
 chvalorečník laudator (ōris).
 chvalospev hymnus, carmen (inis, n.).
 chvastať sa čím gloriari alqā re.
 chvastavosť gloriatio (ōnis, f.).
 chvastavý gloriosus.
 chvenie tremor (ōris, m.).
 chvieť sa pavere, tremere.
 chvília tempus (oris, n.), spatium; dlhú chvília mať temporis molestiam sentire; dlhú chvília si krátľ tempus fallere; vhodná chvília tempo-

ris opportunitas (ātis, f.),
tempus opportunum; v
pravú chvíľu prísť suo tempo-
re venire, in tempore ve-
nire; po malej chvíli post bre-
ve tempus; pred chvíľou du-
dum; v. počasie.
chvíľka breve tempus, breve
temporis spatium.
chvost cauda.
chvostík cauda parva.
chyba vitium, error (is, m.);
peccatum; byť bez ch—y vi-
tio carēre; bez chyby emen-
datus, perfectus. ab omni
vitio vacuus.
chýbať, chybleť, chybovať deesse.
chybiť = chybu urobiť errare,
peccare, delinquere.
chybne vitiose, mendose,
perperam; absurde.
chybovať v. chýbať.
chybný vitiosus, mendosus,
falsus.
chýliť = kloniť inclinare; —sa
se inclinare, inclinari;
vergere; ch. sa ku koncu ad fi-
nem venire; vec chýli sa k ná-
siliu res (rei, f.) spectat ad
vim.
chýr nuntius, fama.
chýrny v. povestný.
chyrovať nuntium accipere.
chystať parare, apparare alqd.
chytať, —ť capere, compre-
hendere; ch. ryby piscari;
ch. vtákov aucupari; chytať sa
= začať horieť flammam, ig-
nem concipere; chytiť sa do
roboty incipere laborem,
opus (ēris, n.) aggredi.
chytľavosť contagio, ōnis, f.
chytľavý * contagiosus.
[chytrácky] v. schytralý.
chytrosť celeritas (ātis).
chytrý celer (is), velox (ōcis).
chyža casa.
chyžná cubicularia.

I

i sp. et. etiam. — que, atque,
ac; quoque; i—i et— et.
iba tantum, tantum modo, so-
lum, modo, nisi... non, non
... nisi.

ibľ hibiscum; althea.
idea species (ēi, f.).
ideál specimen (inis, n.); for-
ma, species optima; akýsi i.
v mysli si utvoríť singularem
quandam perfectionis
imaginem concipere; ide-
ál umenia (rečnického) forma
atque species perfectae
artis (oratoriae).
ideálny optimus, summus,
perfectissimus; quoniam
praestantius (periectius, pul-
chrius) cogitari (animo et co-
gitatione fingi) potest.
idúcky iens, incedens. cum
irem.
ihelnica, ihelník theca acubus
servandis destinata.
ihla acus (ūs, f.).
ihlár * acuarius.
ihľičle plnetum.
ihľistý acui similis.
ihneď v. hneď.
ihra v. hra.
ihrať v. hrať.
ikavec * fringilla; * monti-
fringilla.
ikra ova (ōrum) piscium.
ikratý ova habens.
ikriť sa ova ponere.
ilec capulus, manubrium.
ilok * lolium tumultum.
illegálny non legitimus, legi-
bus repugnans.
imanie possessio (ōnis, f.), for-
tunae, bona (ōrum) res (rei, f.)
familiaris.
immunita immunitas. ātis, f.
impertinencia insolentia.
ináč, ináče aliter, alioqui,
(—n), alio modo, alia ratio-
ne; zcela ináč longe aliter,
longe secus.
inačľ = meniť mutare.
inak v. ináč.
inakade aliorsum, alio.
inakosť diversitas (ātis, f.).
inakší alius, diversus.
inam alio.
inde alibi.
inkasovať pecuniam exigere.
inokedy alias, alio tempore.
inorodý diversi generis.
inovať pruina.

Inoverec qui secus de religione (de divinis rebus) sentit.
Inš v. iný.
Invalíd miles (itis) militiā confectus.
Iný alius.
Irečtý avitus, a maioribus traditus, patrius.
Irek patrimonium.
Iskra scintilla.
Iskriť sa fulgēre, micare; oči sa iskria oculi ardent.
Isť ire; cedere; isť za niekým sequi alqm; isť späť regredi; isť naproti obvenire; isť na pomoc auxiliari, auxilio venire; isť pešky pedibus ire; isť ku komu adire alqm; isť na prechádzku ambulatum ire; loď ide bystro navis cito iertur; voda šľa koňom až po prsá altitudo (lnis, f.) fluminis pectora equorum aequabat; všetko ide po želaniu omnia ex sententia procedunt; ide to dobre res (rei, f.) bene cedit; všetko ide prirodzenou cestou nihil praeter naturam accidit; ide mu na desiaty rok annum decimum agit.
Iste certe, profecto.
Istina caput, itis, n.
Istíť confirmare, affirmare; verum esse aliquid dicere.
Istoľa tutum, salus (utis, f.); i. pred trestom impunitas (ātis, f.); (nepochybnosť) veritas (ātis, f.), fides (ēi, f.) rei exploratae.
Istoľno v. iste.
Istotný, istý certus, exploratus, manifestus firmus.
Istý v. akýsi.
Iver v. trieska.
Izba conclave (is, n.); cubiculum.
Izbica, izbička, izbietka conclave — is (cubiculum) parvum.

J

Ja ego.
Jab'čný: j—é víno vinum ex malis factum.

Jablko malum.
Jabloň malus (—i, f.)
Jacint hyacinthus.
Jačať vociferari, ululare, strepere, fremere.
Jačmeň hordeum.
Jačmenisko ager hordeo consitus.
Jačmenný hordeaceus.
Jadlerko granum.
Jadrnosť robur, oris, n.; vires, ium, f., virtus, ūtis, f.
Jadrný firmus, robustus, validus, gravis; jadrné slová verba gravissima.
Jadro nucleus; robur (oris, n.) (exercitūs); summa (orationis).
Jagať sa fulgēre, splendēre.
[jáger] v. poľovník.
Jagot fulgor (oris m.)
Jagotať sa v. jagať sa.
Jahňa agnus.
Jahňacina caro (nis) agnina; assum agninum.
Jahnica ovis (is) (femina).
Jahníť sa edere fetum. parere (de ovibus).
Jahody fraga (orum).
Jachtai lingua haesitare, balbutire.
Jachtavosť haesitantia linguae.
Jachtavý balbus, linguā haesitans.
Jaj! vae! pro (h) dolor!
Jajkať lamentari, eiulari.
Jak, jako v. ak, ako.
Jakokoľvek quocunque modo.
Jakoby velut si, quamsi, ac si.
Jakosi aliqua ratione, quodam modo.
Jakosť qualitas (ātis, f.), natura, genus (eris, n.)
Jak — tak cum — tum et — et.
Jaký v. aký.
Jakýkoľvek v. akýkoľvek.
Jakýsi v. akýsi.
Jalovčlak turdus.
Jalovec = borovičkový ker iuniperus (l, f.)
Jalovica iuvenca.
Jalovosť sterilitas, inanitas, ātis, f.
Jalový sterilis, infecundus; inanis, vanus.

jalša v. jelša.	us. manifestus, apertus, planus; (o zvuku) acutus, clarus.
jama scrobis, is, m., puteus, fovea.	jasot v. jasanie.
jamka lacuna parva (modica).	jastrab accipiter, tris, m.
jantár electrum.	jašíť terrēre.
január Januarius.	jašo insanus.
jar, jaro ver, is, n.	jašterica lacerta.
jarab grus, gruls, c.	jať capere, prehendere.
jarabatý, jarabý versicolor. ōris; varius.	jatec v. zajatec.
jarabica perdix, icis, c.	jaternica *farcimen (inis) hepaticum.
jarabý v. jarabatý.	jatka taberna macellaria.
jarčíť fossam ducere.	jatrá iecur, oris, n.
jarmiť subigere, sub iugum mittere, domare, sub potestatem suam redigere.	jatriť sa = hnojiť sa in pus (pūris, n.) verti.
jarmo iugum.	javisť ostendere, significare; j. radosť gaudēre; j. lásku amare; — sa apparēre, cerni, manifestum fieri.
jarmočíť mercari, nundinari.	javo, na javo = na svetlo vyjsť pafieri; je na jave elucet, apparet, apertum, manifestum est.
jarmočné donum nundinale.	javor acer, —eris, n.
jarmočník emptor, mercator, nundinator, ōris.	javorina silva acerna.
jarmočný nundinarum (gen.), nundinalis, ad nundinas pertinens.	javorový acernus.
jarmok nundinae.	jaz agger, eris, m., mōles, is, f.
jarmový iugarius.	jazda equitatio, ōnis, f.
jarný vernus.	jazdec oques, itis, equitandi peritus.
jaro v. jar.	jazdecký equestris (pugna, statua): j. kôň equus ad equitandum aptus.
jarok fossa; alveus.	jazdectvo equitatus, ūs, m., copiae equestres, equites, um.
jarý alacer, cris, cre.	jazdenie v. jazda.
jas splendor, fulgor, candor, ōris, m; lux, lūcis, f.	jazdiť equitare.
jasanie exsultatio, laetatio, ōnis.	jazero lacus, ūs, m.
jasaf exsultare (victoriā), gestire (laetitiā).	jazva = šram cicatrix, icis, i.
jaseň fraxinus, i, f.	jazvec meles, is, f.
jaseň v. jeseň.	jazyčok lingula.
jask fossa concamerata.	jazyčíť garrere.
jaskyňa specus, us, m., spelunca, antrum.	jazyčník garrulus, loquax, ācis.
jasle praesepe, is, n.	jazyk lingua: j. materinský sermo (ōnis) patrius.
jasne lucide, dilucide, clare, enucleate, explicate, plane.	jazykoveda grammatica.
jasnieť serenari; caelum serenum redditur.	jazykovitý linguae similis.
jasno, jasnosť claritas, ātis, candor, ōris, (solis); serenitas, ātis (caeli); jasnosť slohu perspicuitas, ātis; z čista — jasna repente, praeter opinionem; jasno písať distincte ac distribute scribere.	jazykozpyt ars (artis) grammatica.
jasný clarus, lucidus, splendidus, serenus; perspicu-	

jazykozpytec grammaticus.
jed venenum; j. hadí virus, i. n.; j. pripravovať venenum coquere.
jedák homo (inis) multi cibi.
jedálna cenaculum.
jeden v. jedon.
jednáčok unicus filius.
jedne solum.
jedniatko unicus filius, unica filia.
jedný unus, unicus, solus.
jedľa abies, lētis, f.
jedlo cibus, esca.
jedľový ablegnus.
jedlý esculentus, aptus ad vescendum.
jednak-jednak partim-partim, tum-tum, et-et.
jednako nihilo minus, tamen.
jednaký eiusdem generis, idem, unus et idem; aequalis, par; byť jednakej myšli s kým consentire cum alqō; j. farby eiusdem coloris.
jednanie actio; ratio, apparatus, institutio, ōnis, f.; colloquium; pactio, ōnis, f.
jednať = konať agere, facere; v. rokovať; —sa pacisci.
jednateľ procurator, ōris.
jednateľstvo procuratio, ōnis, f.
jední—druhí alii—alii.
jednobožstvo unius Dei cultus, us, m.
jednodenný unius diei.
jednodobý unius aetatis.
jednoduchosť simplicitas, ātis, f.
jednoduchý = prostý simplex, icis.
jednohlasne una voce, omnibus sententiis (condemnari); cunctis populi suffragiis (creari); uzavreli j. ad unum omnes decreverunt.
jednohlasný consentiens; j—ou voľbou cunctis suffragiis.
jednomyselnosť, consensus, us, m.; concordia.
jednomyselný concors, dis, consentiens; byť j. consentire.
jednooký luscus.
jednoročný unius anni.

jednorodený unicus.
jednoruký unimanus.
jednoslabičný unius syllabae.
jednostajne perpetuo, assidue sine intermissione.
jednostranne simpliciter, ab una parte.
jednostranný unum latus habens, ab una parte factus; j. úsudok iudicium aliquid ab una tantum parte spectans.
jednota concordia, consensus, us, m.
jednotiť sociare, iungere.
jednotka unitatis nota.
jednotlivo singulatim.
jednotlivec privatus; singularis; v pl. singuli (homines).
jednotlivosť res singulae; do jednotlivostí sa pustiť singula persequi.
jednotlivý unus, unus aliquis; pl. singuli; singularis, solus.
jednotný unicus.
jednotvarnosť aequabilitas, ātis, f.; similitudo, inis, f., nulla varietas, ātis, f.
jednotvarný unius generis, simplex, icis; sine ulla varietate.
jednoveký aequalis, eiusdem aetatis.
jednoženstvo monogamia.
jedon unus; j.—druhý alter—alter, hic—ille; j. z oboch alteruter, (alterius utrius); ani j., ani druhý neuter; po jednom singuli; j. tú druhý inú príčinu uvádza alius aliam causam infert; — každý unusquisque.
jedonásť undecim.
jedonásťka numerus undenarius.
jedonásťorý undecim generum.
jedonásť ráz undecies.
jedonásť undecimus.
jedonkaždý unusquisque.
jedovať irritare; —sa irasci, stomachari.
jedovatý venenatus, veneno infectus.

jedovitý = hnevlivý iratus.

jeleň cervus.

jelení cervinus.

jelenica cerva.

jelenina caro (nis) cervina.

jelleňa hinnuleus.

jelša alnus, f.

jelšina alnetum.

jelšový alneus.

jemne tenuiter, subtiliter.
urbane, venuste.

jemnocitnosť verecundia.

jemnosť tenuitas, subtilitas.
ātis, f.; j. vkusu iudicii elegantia et subtilitas.

jemný tenuis, lenis subtilis,
urbanus.

jeseň autumnus.

jesenný autumnalis.

jeseter acipenser, is, m.

jesť edere, vesci alqā re.

jestli si.

jestliže quod si.

jestvovať esse, existere, vivere.

jezdíť v. jazdiť.

jezero v. jazero.

jež ericius.

ježatý hirsutus, horridus.

ježíť sa horrēre, horrescere.

ježovec hystrix, icis, f.

juh meridies, ēi, f.; k j—u, na j.
meridiem versus, ad meridiem.

juhovýchod regio (ōnis, f.) inter
ortum brumalem et meridiem spectans.

juhozápad regio (ōnis, f.), inter
occasum brumalem et meridiem spectans.

juhozemec regionis meridiana
e incolae.

júl Julius.

jún Junius.

junácky fortissimus, magnanimus.

junák vir fortissimus, heros
(ōis).

junec iuventus.

jutro = miera zeme iugerum.

južný ad meridiem spectans,
vorgens; j. vietor auster,
stri.

K

k (ku) (o priestore) ad, versus
(postpos.) Roma m versus, do-
mum versus; (o čase) ad, sub
k dňu určenému ad diem dic-
tum; k večeru ad vesperum,
sub vesperum; k ránu sub
lucem; (o priazni a opaku)
erga, in, adversus, tiež gen.
pietas (ātis, f.), adversus
deos, fides (ei, f.) erga po-
pulum, Romanorum amor
(ōris, m.) patriae.

kabaňa, kabanica vestis agres-
tis.

kabát vestimentum, tunica.

kabátec thorax (ācis) laneus.

kacír * haereticus.

kacírka * haeretica.

kacírsky * haereticus.

káča anaticula.

kačaci anatinus.

kačacina caro (nis) anatina.

káčer anas (ātis) masculus.

kačica, kačka anas, ātis, f.

káčka = štica cirrus, iuba, cri-
sta; capillus verticis.

káčkovať crines alcs invadere.

káďa cadus, cupa.

kadár v. debnár.

kade quo, quorsum; qua par-
te.

kadečo quidquid.

kadejaký qualiscunque.

kade — kde multis locis.

kadekoľvek quocunque, quo-
vis, quolibet.

kadekto quicunque.

kadenle sufflitio, ōnis, f.

kaderavý crispus, capillo
crispo; cincinnatus.

kadere cirrus, i; fimbriae,
ārum.

kaderiť capillum crispare.

kadesl, kadlať v. kade.

kadidejnica turibulum.

kadidlo tus, turis, n.

kadiť fumare; tus accende-
re, odoros incendere.

kadka v. káďa.

kadluba puteal, is, n.

káfor v. gáfor.

kahan, kahanec lucerna, later-
na.

kachľa fornax, ācis, f., caminus.	kamenár caementarius, iaber (bri) murarius; lapicida, lapidarius.
kajať sa luere, expiare; mores, animum emendare; poenitet me alcs rei.	kamenec grando, inis, f.
kajúci, kajúcný poenitens.	kamenica lapicidinae, lautumiae, latumiae, latomiae, ārum.
kajúcnosť poenitentia.	kamenie saxa, ōrum; lapidum acervus.
kajuta diaeta.	kamenieť in lapidem mutari.
kal limus, coenum; sentina (na dne lodi); sordes, ium, f., (nečistota vôbec).	kamenistý lapidosus, saxosus.
kalamár calamarium.	kamenný lapideus, saxeus.
kalamuta turba; turbae, ārum; omnium rerum perturbatio, ōnis, f.	kameňolom lapicidinae, lautumiae.
kálať = štiepať caedere, finire. scindere.	kamenovať lapidibus cooprire alqm; lapides in alqm conicere.
kaľavný = driečny, švarný elegans, ornatus, nitidus, formosus, pulcher, chra, chrum.	kamienok calculus; lapillus.
kalendár fasti, ōrum; calendarium.	kamizol thorax (ācis) laneus.
kaleráb * brassica oleracea gongyloides.	kamkoľvek quovis, quocunque.
kaličieť mutilare, truncare; miserum facere.	kamrlík v. izbietka.
kalich calix, icis, m.	kamsi aliquo.
kalika homo (inis) debilis, ac mancus; mancus, debilis, claudus.	kamzík rupicapra.
kališek, kališok, kalištok cyāthus.	kamža camisia.
kaliť turbare.	kanál canalis, is, m., cloaca.
kalnatý, kalný turbidus (aqua).	kanárik * fringilla canaria.
kaluža lacuna, stagnum, palus, ūdis, f.	kancel * suggestus (us) (sacer).
kalužnatý paluster, stris, stre.	kancelár cancellarius.
kam? quo?	kancelária tabularium.
kamarát socius, sodalis, is; commilito, ōnis.	kancellista scriba.
kamarátieť sa familiaritate alcs uti.	kancionál liber carminum (sacrorum).
kamarátstvo commilitium; condiscipulatus, us, m.; sodalitas, ātis, f.; sodalicium.	kančucha v. korbáč.
kamas homuncio, ōnis; homo (inis) rusticus.	kandidát candidatus; is, qui honorem (munus) petit.
kameň lapis, idis, m; (veliký) saxum; stavebný k. caementum; k. k dláždeniu silex, icis, m; k. na k—i nenechať funditus evertere; drahý k. gemma; hladký a okrúhly k. calculus; k. tesaný saxum quadratum.	kanec verres, is, m.
	kánon regula, norma; * canon, ōnis, m.
	kanón tormentum bellicum.
	kanonik * canonicus.
	kanonir miles (itis) cohortis tormentariae.
	kanonizovať * alqm in sanctorum numerum referre.
	kanec verres, is m.
	kantár frenum.
	kántrieť = kynožieť vastare, depopulari.
	kapaf perire, interire.
	kapec solea, crepida.
	kapitál caput (pitis, n.) pecuniae.
	kapitalista fenerator, ōris; dives, itis.

kapitálny praecipuus, gravis-
simus, princeps, potissi-
mus, maximus, summus.
kapitán centurio, ōnis.
kapitola caput, itis, n.
kapitulovať certis conditio-
nibus se dedere (tradere)
alci; arma per pactionem
tradere; dedere se sua-
que omnia alci.
kaplán * capellanus.
kápinka sacellum, aedicula.
kapor cyprinus.
kapradie filix, icis, f.
kaprál decurio, ōnis.
kapsa capsula, marsupium.
kapučňa velamentum.
kapún capus, capo, ōnis, m.
kapúniť gallum castrare.
kapusta brassica.
kapustnísko ager olere consi-
tus.
kar = pohrebný obed epulum fu-
nebre.
kára (voz) carrus; (trest) casti-
gatio, ōnis, f.
[káranec] maleficus; v. tresta-
nec.
kárať castigare, reprehē-
dere v. trestať.
kárateľ castigator, oris, vin-
dex, icis.
karavána commeatus, us, m.,
crebrum agmen (inis).
karbunkul * carbunculus.
kardinál * cardinalis (is).
karhať verbis castigare.
karika = obrúčka anulus, orbis,
is, m.
karikatúra imago (inis) deprava-
ta; vultus (us) in peius
pictus.
karovať dirigere, vertere.
karpavosť lippitudo, inis, f.
karpavý lippus.
karpiny oculorum pituita.
karta charta.
kartárstvo lusus (us, m) char-
tarum.
kasa = pokladnica arca numma-
ria; aerarium.
kasáreň castra (ōrum) urbana.
kasáť succingere; —sa suc-
cingi.
kasár v. pokladník.

kasnár villicus, procurator,
ōris.
kasňa armarium, cista, scri-
nium, arca.
kasovať pecuniam exigere;
tollere, abrogare, abolē-
re.
kasta tribus, ūs, f. genus, eris,
n.
kastrol sartago, inis, f.
kaša puls, pultis, f.
kašeľ tussis, is, f.
kaška * primula.
kašľať tussire.
kaštieľ castellum.
kat carnifex, icis.
katalog v. soznam.
katan carnifex, icis; tortor,
ōris; homo (inis) crudelis.
katedra cathedra.
katedrálny cathedralis.
katechizmus catechismus.
katolícky catholicus.
katolíctvo fides (ēi) catholica.
katolík (homo, inis) catholicus.
katovanie cruciatus, ūs, m.
katovať cruciare, torquere.
katovňa carnificina.
káva * coffea; potio (ōnis) e
coffea cocta.
kavaleria equitatus, us, m.;
equites, um.
kávka monedula.
kazár v. korbáč.
kázať orationem habere; im-
perare, iubere; jako to káže
jeho dôstojnosť pro eius dig-
nitate.
kazateľ * orator (ōris) sacer;
concionator, ōris.
kazateľňa suggestus, us, m.
kázeň oratio; disciplina.
kazenie corruptio, deprava-
tio, ōnis, f.
kaziť corrumpere, perdere,
depravare (mores).
kaziteľ corrumpens, corrup-
tor, ōris.
každodenne quotidie.
každodenný quotidianus.
každoročno quotannis; úradníci
volia sa každoročne magistra-
tus creatur annuus.
každoročný anniversarius.
každý quisque; k—ého tretieho
roku tertio quoque anno;

- singuli** (singulis annis = quovis anno); **alius**, každý inam alius in aliam partem, alius alio; **omnis**: každý člověk omnes, nemo non.
- kde** ubi, quo loco; **ubinam**.
kdekořvek ubicunque.
kdesi alicubi, usquam.
keby si; **uřinam**: keby sa vrátily minulé roky utinam anni praeteriti redirent.
keď cum, postquam, posteaquam.
kedy quando? quo tempore? mám kedy otium, vacuum tempus mihi est.
kedykořvek quandocunque, quoties.
kedysi olim, antea; aliquando.
kedy—vtedy interdum, nonnunquam; raro.
keďže quia, quod, quoniam, cum.
keřa peniculus.
keřár penicularius.
keřovař peniculo extergere (detergere).
keř, **kla** dens, dentis, m.
keř, **keřu** * brassica oleracea.
kepeň v. plášř.
keř, **kra** frutex, icis, m.
kernatý fruticosus, virgultis obsitus.
keřeň v. vařok.
klahe v. osýpky.
kikřkař canere (galli cantus).
křačar genibus niti, genibus nixum esse.
křačičky genibus nixus.
křada truncus, trabs, trabis, f.
křadivo malleus.
křadný * positivus.
křag coagulum.
křakař, —**nř** ingenua procumbere, subsidere; k. před kým supplicem esse alicui, ad genua alicuius procumbere.
křam fraus, dis, f., dolus.
křamár fraudator, ōris; homo (inis) fraudulentus.
křamar fallere, decipere, = za blázna mař deludere alqm; —**sa** fallor, me fallo. ani-
- mus me fallit, vehementer erro.
křamný fallax, ācis; (marný) vanus, inanis; k. zjav imago (inis) falsa, imago falsae rei, species (ēi) falsa.
křamplar (faber) bractearius.
křamstvo fraus, dis, f., dolus, fallacia, circumscriptio, ōnis, f.
křaňanle sa (Bohu) veneratio, adoratio, ōnis, f.
křaňar sa venerari, adorare alqm.
křanle punctio, ōnis, f.; laterum punctiones.
křapačka crotalum.
křapec v. klepec.
křapkař, **křapnř** crepare, crepitare.
křapot crepitus, us, m.
křas spica.
křassický optimus, praestantissimus praecipuus; k—ě vzdělanle humanitas, ātis, f.
křassik scriptor (ōris) optimus, praestantissimus, scriptor subtilis atque elegans; starí křassici scriptores veteres; optimi Latinitatis atque Graecitatis auctores.
křasř ponere, collocare (alqd in loco alqō); na srdce niekomu niečo k. etiam atque etiam commendare alicui alqd; odpor k. resistere.
křasřor * claustrum, monasterium, coenobium.
křasř pungere, fodere, configere.
křasř truncus, stipes, itis, m.
křasřř quatere, iactare, labefacere, agitare alqd; — **sa** vacillare, titubare, nutare; (o vecřach) labare.
křasřula clausula, conclusio, ōnis, f.
křasřes * pinnae, ārum.
křasřř * clavichordium; hrař na k—ř * clavichordio canere.
křib coxa, cōxendix icis, f.
křibčř glomerare; — **sa** pugnare.

klbko glomus, eris, n.
klčovať sarrire, runcare; exstirpare.
klebeta sermones falsi (amiles); calumnia, obtrektatio, ōnis, f.
klebetiť calumniari; obtrektare alci, de fama (alcs) detrahēre; effutire, fabulari.
klebetník calumniator, obtrektator, criminator, ōris.
klebetnosť garrulitas, ātis, f.
klen v. javor.
[klenba, klenutie] v. sklepenie.
klenot gemma; res pretiosissima, pulcherrima.
klenotník gemmārius; delictarum mercium institor, ōris.
klepačka v. klapačka.
klepať pulsare, crepitare, malleo tundere.
klepec laqueus, insidiae, dolus.
klepeto brachium (cancrī).
klepot crepitus, ūs, m.
klepotaf v. klepať.
klerik * clericus.
klesať, -núť cadere, labi; k. myslou animum demittere; animo deficere.
klestif v. kliesniť.
kleštenec * eunuchus, spado, ōnis.
kleštenie castratio, ōnis, f.
kleštiť = myškovať exsecare.
kliaf maledicere (alci); devovere, exsecrare (alqm).
kliatba exsecratio, devotio, ōnis, f., maledictum; interdictio, proscriptio, ōnis, f.; do k. dať interdicerē alci alqā re.
klíčif germinare, pullulare.
klíčok germen, inis, n.
klient cliens.
kliesniť (cestu) viam munire; k. si cestu skrz nepriateľa per medios hostes ferro viam sibi facere.
klešte forceps, ģpis, m. f.
kletka aviarium, cavea.
klík v. klíčok.

klin cuneus.
klíneč clavus.
klíky stupa.
klobása, klbása farcimen, inis, n.
klobučník fabricātor (ōris) pileorum.
klobúk pileus, petasus.
klókot bullitus, us, m.
klókotaf scaturire.
klonif inclinare (caput); —sa vergi, inclinarī, proclivem esse.
klopáč, klopačka malleus.
klopanie pulsatio (ōnis) forium; ianuae impulsus, us, m.; k. srdca palpitatio, ōnis, f.
klopať, —kať pulsare, crepitare.
klopec v. klepec.
klúč clavis, is, f.
klúčiar = komorník promus.
klúčik clavicula.
klúčka ansa, pessulus.
klúčový: —á dierka clostellum.
klúd otium, quies, etis, f., tranquillitas, ātis, f.
klúdiť purgare, in ordinem redigere.
klúdny = pokojný quietus, otiosus; k—á myseľ animus aequus, animi aequitas (ātis, f.).
klúka hamus, uncus.
klúkatý curvatus.
klúf v. klíčif.
klýstier clysmus; clyster, is, m.
klýstierovať clysmum infundere alci.
klzáčka planities (ēi) glaciatá.
klzáť sa fluente vestigio per glaciem ferri, lubricare.
klzkosť lubricitas, ātis, f.
klzký lubricus.
klznúť (sa) cadere, pedelabi.
kmásať v. trhať.
kmeň (stromu) stirps, is, f., truncus, stipes, itis, m.; (=národ) gens, gentis, f. familia.
kmenovec meae (tuae...) gentis homo (inis).
kmeť = starec senex, is; senator, ōris.

kmešstvo senectus, utis, f., aetas (atis, f.) senilis.	koberec tapetum, stragulum.
kmin fur, is, m.; = rasca cum inum.	kobyła equa.
kminif = cigánif fallere, decipere, deludere.	kobylka locusta.
kminsky furax, cis.	kocár = bič flagellum.
kminstvo fraudatio, ōnis, f., fraus, dis, f., dolus.	kocka cubus; talus, alea; postavif život na kocku de vita dimicare, periclitari.
kmotor , kmotra * testis (is, f., m.) baptis mi.	kocúr felis (is) mas (aris).
kmotrovstvo * testimonium baptis mi.	koč , kočlar rheda, carpentum, cisium.
kňahyňa uxor (ōris), principis v. kňazna.	kočací felinus.
kňaz = osoba duchovná • sacerdos, ōtis; = knieža princeps, ipis; dux, ūcis.	kočiš rhedarius, auriga.
kňazský sacerdotalis, pontificius; k. stav ordo (inis, m.) sacerdotum; k. úrad, dôstojnosť sacerdotium.	kočka = mačka felis, is, f.
kňazstvo sacerdotes, um.	kočovať vagari, sine tecto ac sedibus passim vagum esse.
kňazna filia principis.	kočovník nomas, ādis; pl. nomades, um; vagae gentes.
knieža princeps, ipis; rex, regis.	kodkodákať cacillare.
kniežací regius, regalis tiež gen. principis.	koja institrix, icis; mulier (eris), quae res venales minutatim vendit; caupona.
kniežatstvo terra principis imperio subiecta.	kohorta cohors, tis.
knihá liber, bri, m., volumen, inis, n., codex, icis, m.	kohút gallus (gallinaceus).
knihár librorum compactor, ōris; glutinator librorum.	kohútk pullus gallinaceus mas; (na puške) * os (oris, n.); epistomium.
knihkupec biblipola, librorum venditor, ōris.	kochať sa v čom delectari alqua re.
knihkupectvo mercatura libraria.	kojiť mammam praebere, ubera praebere.
knihovňa v. knižnica.	[kojiť sa nádejou] v. úfať sa niečomu.
knihťlačiar * typographus.	koktať lingua haesitare.
knihťlačiareň * officina typographica.	kol = okolo circum, circa.
knihťlačiarstvo * ars (rtis) typographica.	kôl palus, stipes, itis, m., asser, is, m., sudis, is, f.; cippus; (pilier mostový) sublica.
knihvedúci procurator, ōris.	koláč placenta.
[knihvlazač] v. knihár.	koľaj orbita; do (starej) k. sa vrátiť in viam redire.
knisať agitare; —sa vacillare.	kolár carpentarius.
knižka libellus.	kolčan pharetra.
knižnica * bibliotheca.	kolčok v. kôl.
knižník custos (ōdis) alebo perfectus bibliothecae.	kolečko anulus, orbis, is, m.
knôt funiculus.	kolembať movēre, agitare
kňučať vagire.	kolenačky genibus nixus.
[knuta], lepšie knut , —a flagellum.	koleno genu, us, n.
	koleso rota.
	koliba tugurium.
	kollenko (rastlín) geniculum.
	kollesko rotula.
	kolík v. kolčok.
	kolika tormina, um.
	kolisať movēre, agitare; —sa jactari, movēri; k. sa medzi

nádejou a strachom inter spem metumque suspensum esse.	komora cella.
kolíska cunabula, ōrum, cunae.	komôrka cellula.
koľko? quantum; quot? koľko je hodín? quota hora est?	komorná cubicularia.
koľkokoľvek quantumcunque.	komorník cubicularius.
koľkokoľvek ráz quotiescun- que.	komparatis (is) ad traicien- dum comparata.
koľko ráz quoties.	kompan socius.
koľkosť quantitas, ātis, f., nu- merus, copia.	kompánia societas, ātis, f.
koľký quantus. quam mag- nus; quotus.	kompas * acus (us) magnetica nautarum; acus nautica.
kolmíca perpendiculum.	kôň equus.
kolmo ad perpendiculum. ad lineam.	koňacina caro (nis, f.) equi.
koľmý ad perpendiculum di- rectus, alebo len directus.	koňacínec fimus equinus.
kôňa receptaculum curru- um.	konanie actio; exercitatio, ōnis, f.; usus, us, m.; functio, ōnis, f.
kolo v. okolo.	konár ramus, surculus.
kolo rota, orbis, is, m.; do kola sa postaví in orbem consis- tere.	konať agere, facere; exercē- re; obire; k. svoju povinnosť officio suo fungi.
kolok conus; paxillus; (štem- pel) signum, nota.	koncept conceptio, ōnis, f.
kolom v. okolo.	koncert concentus, us, m.; symphonia.
kolomaž axungia.	koncipista conscriptor, ōris.
kolomút perturbatio, confu- sio, ōnis, f.	koncovka syllaba ultima.
kolovať in orbem circumagi; k. povest fama est.	konča mesta in extrema urbe.
kolovrat rhombus.	končenie finis, is, m.; exitus, us, m.
kôlový most pons sublicius.	končiar cacumen, inis, n., fasti- gium, culmen, inis, n.
komandovať imperare.	končina regio, ōnis, f., terra; z ďalekých k. e remota terra.
komár culex, icis, m.	končiť finire, absolvere, con- ficere, componere (bellum); defungi alqāre; — sa fini- ri, terminari, finem habē- re, capere; slovo sa končí dĺhou slabikou vocabulum longā syllabā terminatur.
komasácia ordinatio, commas- satio, ōnis, f.	končitost acumen, inis, n.
komedia comoedia.	končitý acutus.
komediant histrio, ōnis.	konečne postermo, denique tandem, demum (enkl.)
komický comicus; ridiculus.	konečník = zadné črevo intesti- num rectum.
komín fumarium.	konečný ultimus, finitus.
komínár caminarius, camino- rum purgator, ōris.	konfiškovať publicare (bona), proscribere.
komisár curator, ōris.	koniar agāso, equiso, ōnis.
komisárstvo cura, curatio, onis, f.	koniča, koník pullus equinus.
komisný ordinarius; k. chlieb panis (is, m.) militaris.	koniec finis, is, m., exitus, eventus, ūs, m., determina- tio, ōnis (mundi); na koniec (slo- vesne) restat, ut... na konci bitky exeunte pugnā; na k.
komnata cubiculum, concla- ve, is, n.	
komolť mutilare, truncare.	
komonstvo comitatus, us, m.; comites, um, m.	

- zimy a extremā hieme; k. života extremum vitae tempus (oris); k. niečomu urobiť finem facere rei alcs al. alci rei; bitke k. urobiť proellum dirimere.
- koňna** v. koňacina.
- koňmo** equo vectus.
- konnictvo** equitatus, ūs, m., equites, um.
- konope** cannabis, is, f.
- konópka** * fringilla cannabina.
- konopný** cannabinus.
- konský** equinus.
- konštitúcia** v. ústava.
- konštrukcia** constructio, conformatio, compositio, ōnis, f.
- konva** cantharus.
- konzul** consul, is; bývalý k. consularis; konzulom byť consulatum gerere; vyhlásiť koho za vyvoieného k—a consulem renuntiare; k. nastávajúci consul designatus.
- konzulát** consulatus, ūs, m.
- kopa** acervus, cumulus.
- kopáč** = ten čo kope fossor, ōris, ligone instructus; = motyka rastrum, ligo, ōnis, m.
- kopanica** novale (is) (solum); novalis, is (terra); agere exstirpatus.
- kopaničiar** novallium terrarum possessor (ōris).
- kopanle** pastinatio, ōnis, f.
- kopať** fodere; priekopu k. fossam ducere; k. nohami (o koňoch) calcitrare.
- kopcovatý** tumulosus, clivus.
- kopec** collis, is, m., tumulus, clivus.
- kópla** = odpis copia.
- kopiľa** hasta, pilum, lancea, iaculum.
- kopijštie** hostile, is, n.
- kopijník** hastatus.
- kopíť** acervare, cumulare.
- kopnúť** calcitrare, pedibus ferire.
- kopyto** ungula; modulus calcarius; na jedno kopyto in eundem modulum.
- kôra** cortex, icis, m.
- koráb** navis, is, f. v. loď.
- koral** corallium.
- koralový** gen. coralliorum.
- korbáč** flagellum, lorum.
- korbáčovať** flagellare, loris caedere.
- korčule** * solea ferrata.
- korec** modius.
- koreň** radix, icis, f.; k. pustiť radices mittere; do koreňa radicitus, funditus, plane, prorsus; do k. vyvrátiť funditus evertere.
- korenatý** piperatus.
- korenie** piper, is, n., condimentum.
- korenie sa** = uponíženie sa humilitas, ātis, f.
- korenistý** conditus.
- koreníť** condire.
- korheľ** potator, ōris; helluo, ōnis.
- korheľovať** helluari, effuse vivere, luxuriari.
- korienok** radícula.
- korisť** praeda, rapina, manubiae; bohatá k. magna praeda.
- koristiť** praedari; quaestum facere ex alqā re.
- koríť sa** submittere se alci; v. klaňať sa.
- kôrka** v. kôra.
- korma** = zadná časť lodi puppis, is, f.
- kormidelník** gubernator, ōris.
- kermidlo** gubernaculum.
- kormútiť** dolore afficere alqm; kormútiť ma niečo aegre fero alqd; molestum mihi est; —sa dolēre, maerēre alqd, alqā re.
- kôrnatieť** occalescere.
- kôrnatý** corticosus, callosus.
- korporácia** collegium, societas, ātis, f.; corpus, oris, n.
- korpulentný** corpore amplo.
- korupcia** pravitas, ātis, f.; depravatio, ōnis, f.; corruptela.
- korúhva** vexillum.
- koruna** corona; diadema, ātis, n.

korunácia sollemnia (ium), quibus aliquis regnum auspiciatus est.	kotlina convallis, is, f., fauces, —ium, f.
korunný gen. coronae; k. prince heres (edis) regni.	kotný gravidus.
korunovať coronare, corona ornare, insigne regium capiti imponere.	kotoľ aënum; (nástroj hudobný) tympanum.
korýtko alveolus.	kotrba homo (inis) stultus; truncus.
korytnačka testudo, inis, f.	kotrmelec prolapsio in caput et sui inversio.
koryto alveus, canalis, is, m. labrum.	kotúľať volvere.
kos merula.	kotva ancora; k—y spustiť, zdvihnúť, ancoras jacere, tollere; na k—ách stáť in ancoris esse.
kosa, kosák falx, icis, f.; Kosy (súhvezdie) Orion, ōnis, m.	kotviť in ancoris esse, stare.
kosba messis, is, f.	kov metallum, aes, aeris, n.
kosec messor, fenisector, ōris.	kováč faber (bri) ferrarius.
kosiar falcarius; kosiarska ulica inter falcarios.	kovadlo = nákova incus, ūdis, f.
kosíť metere.	kovať tundere, pulsare, excudere.
kosť os, ossis, n.; slonová k. ebur, oris, n.; zo slonovej k. eburneus.	kovový aerarius.
kostený osseus.	koza capra.
kostľed ossium caries, ei, f.	kozacina caprina caro (nis).
[kostka] v. kocka.	kozel = cap caper, pri.
kostlivec ossa, ium; macie confectus (homo).	kozi caprinus
kostnatieľ in os transire.	koziar caprarius.
kostnatý osseus.	kozička capella.
kostnica ossarium.	kozina pellis (is) caprina.
kostol templum, aedes, is, f.	kozinec = kozia maštal caprile; = kozí trus stercus (oris) caprinum.
kostolník aedituus.	kozľa, kozliatko capella, haedulus.
kostolný ecclesiasticus.	kozol caper.
kostra sceletus, ossa, ium.	kozonohý capripes, (pedis).
kostrbatý villosus, hirsutus.	Kozorožec (súhvezdie) Capricornus.
kostrnka culmus, calamus.	kozorožec (zvíra) * capra ibex, (ibicis).
kosý obliquus, transversus.	kozub caminus.
kôš, koša canistrum, corbis, is, f.	koža pellis, is, f., corium; membrana.
košeľa tunica interior.	koželuh v. garbiar.
košiar ovile, is, n.	kožený e corio factus.
košíček corbula, corbicula, fiscella.	kožtička cuticula, membranula; pellicula.
košíkár vitor, ōris.	kožuch tunica pellita, pellis, is, f.
košna capsus.	kožušek, kožušina reno, ōnis, m.
košľať v. košť.	kožušník pello, ōnis.
košut = vyrezaný cap hircus, caper, pri.	kráčať incedere, gradi, ingredi, vadere.
kotiť fetus edere al. catulos parere.	krádež furtum; k. obecných peňazí peculatus, ūs, m.
kotkodákať v. kodkodákať.	kradmo = pokradomky furtim, clam.
kotlár faber aerarius.	
kotlík aënum.	

kradnúť furari, furtum facere, surripere, furto subtrahere alqd.

kradoš fur, fūris.

krahľý rigidus, durus.

krahnúť, krehnúť rigescere, ob-
rigescere, torpescere.

krahulec accipiter, tris. m.

kraj regio, ōnis, f.; k. knihy mar-
go. inis, m.; k. nádoby labrum;
k. šiat limbus; na kraji hrobu
moriens, moribundas.

krajan gentilis, popularis, is;
qui eiusdem est civita-
tis.

krájať secare, caedere.

krajčír sartor, ōris.

krajec pars (rtis) resecta, seg-
mentum.

krajina regio, ōnis, f., fines, ium,
m.; do všetkých krajín quoque
versus.

krajnosť extremum; extrema.
ŏrum.

krajomluva dialectus, i, f.

krákať crocīre.

kráľ rex; ako kráľ žiť regio vic-
tu atque cultu aetatem
agere; za kráľa voliť alqm re-
gem creare; k-om byť re-
gem esse, regnum obtinē-
re, regiam potestatem ha-
bēre; k. malej krajiny regu-
lus.

kráľík regulus; lepus (oris) cu-
niculus.

kraľovať regnare; k. nad kým
imperare alci; regere alqm;
dominari (inter, in aliquos).

kráľovič filius regis.

kráľovna regina.

kráľovský regius; k—á koruna
insigne regium; diaďe-
ma, ātis, n.; k. rod. stirps (is)
regia; k—á rodina domus (us)
regia; k—é sídlo regia; k—á
nádhra cultus (ūs) regalis;
= kráľa dôstojný regalis.

kráľovstvo regnum.

krám taberna.

kramár caupo, ōnis; institor,
ŏris.

kramáriť tabernam exercēre.

kramárstvo mercatura.

[kramľa] v. skoba.

[krampl'a, krampl'ovať] v. česák. če-
sať.

krámsky: k—a cena pretium, quo
alqd emitur (al. venit).

krása pulchritudo, inis, f., for-
mositas, venustas, ātis, f.
species, ēi; (o reči) pulchri-
tudo, elegantia, (o krajinách)
amoenitas, ātis, f.

krásavica puella formosa.

krásiť ornare, exornare.

krásne pulchre, eleganter,
praeclare.

krásniť ornari, exornari,
pulchriorem fieri.

krásny pulcher, chra, chrum; (o
kráse mužskej) formosus; (o
kráse esthet.) elegans; k. hlas
vox (vocis, f.) suavis, dul-
cis; k—a kniha liber egre-
gius, eleganter scriptus;
k. umenie artes liberales.

krásocit elegantia iudicii;
sensus (us, m.) pulchri.

krásomluva cloquentia, facun-
dia, vis dicendi.

krásomluvný eloquens, facun-
dus.

krásopis ars (rtis, f.) eleganter
scribendi; * calligraphia.

krásopisec scribendi artifex,
icis; * calligraphus.

krosorečný v. krasomluvný.

krásota pulchritudo, inis, f.,
formositas, venustas, ātis,
f.; elegantia.

krasť furtum facere; furari;
furto subtrahere alci alqd.

krásiť v. krásiť.

kráťčký, kratinký per brevis.

kráťť breviter facere rem
aliquam; život niekomu k. ma-
turare alci mortem; k. si
dlhú chvíľu tempus fallere.

krátko breviter.

krátkosť brevitās, exiguītas
(ātis, f.) (temporis).

krátkozrakosť oculi non longe
conspēctum ferentes; me-
tať; imprudentia.

krátkozraký quinon longe pro-
spicit; * myops, opis.

krátky brevis; najkratšia cesta
iter (ineris) proximum.

kratochvíľa delectamentum;
ludus, iocus.

kratochvilný ludicrus; iocosus, iocularis.
 krava vacca, bos, bovis (femina).
 kraváci, kravský vaccinus.
 kravacina = kravské mäso caro (nis) bubula.
 kravacinec fimus bubulus.
 kravlar bubulcus.
 kravlareň bubile, is, n.
 kravský v. kraváci.
 kráž = kruh circulus, orbis, is, m; krížom — krážom in transversum.
 [krb] v. ohnisko.
 krcat v. grcat.
 křč distentio (onis, f.) al. rigor (ōris, m.) nervorum; spasmus.
 krčah urceus, urna, amphora.
 krčít incurvare, inflectere; corrugare, complicare; — sa corrugari, inclinari, flecti, se flectere.
 krčma caupona, ganea.
 krčmár caupo, ōnis.
 křdeť grex, egis, m.; agmen, inis, n.
 krehkosť fragilitas, infirmitas, ātis, f.
 křhký fragilis, debilis, infirmus.
 krem v. krome.
 kremeň silex, cis, m.
 kremenica terra salicea.
 krepčít saltare.
 krepeneť = krehnúť rigescere, obrigescere, torpescere.
 krepký validus, firmus, alacer, cris, cre.
 kresat dolare, asciare; (ohoň) ignem elicere, excutere; (mlynský kameň) acuere lapidem molarem.
 kresba imago, inis, f., pictura.
 kresivo ignitabulum.
 kreslít describere, pingere adumbrare.
 kreslo sella, cathedra.
 kresťan * christianus.
 kresťanský * christianus.
 kresťanstvo * religio (ōnis) christiana.
 křhla cantharus.
 krchniak, krcho, krchý scaevus.
 kričat clamare, clamorem edere, tollere; k. o pomoc

auxilium implorare; k. na niekoho inclamare alqm.
 krieda creta.
 kriedový cretosus; cretaceus.
 kriesít excitare; recreare.
 krik clamor, ōris, m., convicium, vociferacio, ōnis, i.
 křík v. ker.
 křikľavý clamosus.
 křikľún clamator, ōris; homo (inis) gloriosus.
 křšťál v. kryšťál.
 křitický (=posudzujúci) criticus; (= nebezpečný) anceps), dubius.
 křitika ars (artis) critica; ratio (ōnis) critica; diiudicatio (ōnis, f.) rerum (gestarum); iudicium, censura.
 křivať claudicare.
 křivda iniuria; k—u robiť niekomu iniuriam inferre, facere alci; mne robia křivdu fit mihi iniuria.
 křivdlí v. křivda.
 křivdlivý nefarius.
 křivenie inflexio, onis, f.
 křivleť incurvari, inflecti.
 křivina curvatura.
 křivít incurvare, inflectere alqd.
 křivo in obliquum.
 křivolaký curvus, flexuosus.
 křivonohý vārus.
 křivenosý naso adunco.
 křivoprisaha periurium.
 křivoprisahať periurium facere, periurare, peierare.
 křivoprisažníctvo nullum iusiurandum; perfidia.
 křivoprisažný periurus; perfidus.
 křivosť curvatura.
 křivý curvus; (nachýlený na jednu stranu) obliquus; k—á prisaha periurium; k—é svedoctvo falsum testimonium.
 kříž crux, ucis, f; na k. pribiť cruci affigere; křížom sádzal in quincuncem serere, disponere.
 kříženle copulatio (onis, f.), bestiarum diversorum generum.

križiak 1. miles (itis) sacrae militiae addictus; 2. (pavúk) * epeira; 3. navis (is) speculatoria.

križný gen. crucis; k—á cesta trivium.

križovať cruci affigere alqm; cesty sa križujú via altera huc, altera illuc fert; myšlienky v hlave sa križujú mens variis cogitationibus agitatur, animus in varias partes trahitur.

križom-krážom in transversum. **križová** cesta trivium.

krk cervix, icis, f., collum; na k. navaliť komu čo imponere alci onus, laborem.

křkať coaxare.

krkavčí corvinus.

krkavec corvus; (corvus crocit, crocitat.)

krkolomný periculosissimus, periculi plenus.

krm pabulum, cibus.

křmenle pastio, ōnis, f.

krmený optimus.

křmilť nutrire, alere, cibum praebēre; saginare.

křmnik = chliev suile, is, n.

křmný alens, nutriens, ad alendum aptus.

křňa v. křpatec.

křnleť macrescere.

kročaj gradus, gressus, us, m.

kročľ gradi, gressum facere; v. křáčaf.

krochtať grunnire.

kroj vestis, is, f.; vestitus, habitus, us, m.

krojľ secare, consecrare, dissecare.

krok gradus, gressus, ingressus, us, m.; (ako miera) passus, us, m.; krok za krokom gradatim; k. za k—om cōfať gradum sens. m referre; ani na krok z domu nevyjsť domo pedem non efferre, domi se tenēre; núdza ma donútila k tomu kroku egestas (atis, f.) impulit me, ut hoc facerem.

krokodil crocodilus.

krokva column, inis, n.

krokvica libella murariorum; (na vyťahovanie vína zo suda) siphon, ōnis, m.

krome praeter (acc.), nemonisi, excepto alqō; k. toho praeterea. insuper; accedebat, quod.

kromobyčajný insolitus, extraordinarius.

kronika annales, ium, m. (scl. libri). fasti, commentarii rerum gestarum.

kronikár qui annales scribit.

kropáč aspergillum.

kropaj gutta, stilla.

kropenica * vasculum lustrale [pro aqua benedicta].

kropľ aspergere, spargere.

krośná iugum textorium.

krotľ domare, (beluas), mansuafacere mansuetum facere, reddere, (leonem, plebem); ľud k. plebem coercēre; (o náruživostiach) coercēre, cohibēre, refrenare, continēre (cupiditates, linguam); nemôčť krotľ hnev svoj, irae non potentem esse.

krotiteľ domitor, oris.

krotiteľka domitrix, icis.

krotko placide, clementer, miti animo.

krotkosť mansuetudo, inis, f.

krotký mansuetus, cicus (űris); domitus; (= tľchý) placidus, mitis.

krotnúť mansuefierť.

krov lectum.

krovle, **krovľna** dumus, frutex, icis, m., arundinetum.

krovľnatý fruticosus, virgultis obsitus.

křpatec, **pumilio**, ōnis, nanus, pumilus, pygmaneus.

křpatleť pumilum fierť.

křpec sandalium, crepida, solea.

křpelec v. křpatec.

krst * baptismas, atis, n.

krstľ * baptisare.

krstiteľ * baptisator, ōris.

krstňa * filius (filia) baptismalis.

krstná mať * mater (tris) lustrica.

krstný otec * pater (tris) lustricus.
 kršniak scaeva, scaevola.
 krštenie v. krst.
 krt talpa.
 krtica struma.
 krtičnatý strumosus, strumaticus.
 krtinec grumus talpae.
 krtiť = zem ako krt ryť fodere, evertere.
 kruh orbis, is, m., circulus, gyrus; k. urobiť circulum, orbem describere; v k—u priateľskom inter amicos.
 krupa, krupica ptisana.
 krupaj v. kropaj.
 krupicová kaša ptisanarium.
 krupobitie, krupy = ľadovec grandio, inls, f.
 krušec = časť niečoho, odlomok fragmentum, partes, ium, f.
 krušiť = lámať, drobiť, roztrieskať frangere, confringere, conterere, pinsere.
 krútiť torquere, detorquere.
 krútnava vortex, icls, m.
 kruto crudeliter, graviter, atrociter, acerbe.
 krutohlavý obstinatus, ferox.
 krutosť crudelitas, severitas, ātis, f., saevitia; acerbitas, atrocitas, ātis, f.
 krutovláda tyrannis, idis, f.
 krutý crudelis, saevus, atrox, asper, acerbus; (prísny) severus, durus; k—á vojna bellum atrox; k—á zima hiems aspera: k. trest poena gravis.
 krúženie circuitus, us, m.
 kružidlo circinus.
 krúžiť circinare, rotundare.
 krúžiť scabere, radere, decorticare.
 krúžok orbis, is, m., gyrus; societas, ātis, f.
 krv sanguis, inls, m.; (k. z rany vytekajúca) cruor, ōris, m.
 krvácať sanguinem fundere; rana veľmi krváca multus sanguis manat e vulnere; k. za niekoho sanguinem effundere, profundere pro aliquo; srdce mi krváca vehe-

menter, gravissime dolere.
 krvavíť rubrum facere.
 krvavý cruentus; k—á bitka proelium cruentum, atrox.
 krviprellatie caedes, is, f.; bez krviprellatie sine sanguine.
 krvižiznivosť crudelitas, ātis, f.; saevitia.
 krvižiznivý sanguinis sitiens, caedis avidus.
 krvnatosť sanguinis abundantia.
 krvnatý sanguine abundans.
 krvosmylstvo incestus, ūs, m.
 krvotok profluvium sanguinis.
 krýdlo ala; (vojska) cornu, ūs, n. Krym Chersonesus Taurica.
 krypta crypta, locus sepulturae.
 kryštál crystallum.
 kryť tegere; k. dovoz potravy commeatum tuēri.
 kto quis? kto z oboch uter? (vzťažné:) qui, quae, quod.
 ktokoľvek quicunque, quisquis.
 ktorý qui, quae, quod; k. z oboch uter.
 ktorýkoľvek quicunque; quivis; quilibet.
 ktorýsi aliquis; quidam.
 ku v. k.
 kuckať aliquantum tussire.
 kučeravíť crispare.
 kučeravý crispatus, crispus, cincinnatus.
 kúdel', kúdel'a stupa, (stuppa).
 kudla villus.
 kudľatý villosus.
 kudľiť complicare, permiscere, confundere, perturbare.
 kúdol vapor, ōris, m., fumus.
 kudrnatý crispus.
 kuchár coquus.
 kucháriť coquero.
 kuchárka coqua.
 kuchta culinarius.
 kuchyňa culina; verejná k. popina.
 kujon homo (inls) sceleratus.

kukať, kuknúť cuculare; = poze-
rať introspicere. specta-
re (per rimam).

kúkoľ lolium.

kukučka cuculus.

kukurica zea.

kulhanie claudicatio, ōnis, f.

kulhať claudicare, claudum
esse.

kulhavý claudus.

kuna moles, is, f.

kundrák verres, is, m.

kunirovať cruciare.

kúpa emptio, ōnis, f.

kúpať lavare; —sa lavari.

kupčenie v. kupectvo.

kupčiť mercari, negotiare.

kupec mercator. negotiator,
ōris; = kupujúci emptor, ōris.

kupecký mercatorius.

kupectvo mercatura.

kúpeľ balneum.

kúpenie emptio, ōnis, f.

kúpiť, kupovať, emere.

kuria curia; po kuriach curia-
tim.

kura gallina.

kurä, kurča pullus.

kurací gallinaceus.

kuracina caro (nis) gallinacea.

kurátor tutor, ōris.

kuráž v. smelosť, odvaha.

kurča v. kurä.

[kurdej] v. podjedy.

kúrenie calefactio, ōnis, f.

kurlatko v. kurä.

kurlatny curiatus (comitia).

kurlč calefactor, ōris.

kurín, kurinec gallinarium.

kurlózny mirabilis, mirus, in-
solitus.

kúriť calefacere.

kurlvo focarium lignum.

kurník v. kurín.

kuroptva perdix, icis, m., f.

kus frustum, gleba; pars, tis,
f.

kúsať mordēre.

kúsavý mordax, ācis.

kúskovať dissecare, concide-
re.

kúsnuť mordēre.

kusý curtus, mutilus, trun-
cus; (necelý) mancus.

kuša arcus, ūs, m.; ballista.

kušnier v. kožušník.

kúštek, kúšľok frustum, pars,
tis, f., particula.

kút angulus, latebra, reces-
sus, us, m.

kuť, v. kovať.

kutáč harpago, ōnis, m., uncus,
hamusignarius.

kutať volutare, subvertere,
pervestigare, quaerere,
indagare, perscrutari.

kutle = držky omasum, visce-
ra, um.

kutňa * toga monachica.

kútnica puerpera; mulier (is)
in puerperio.

kutrať v. kutať.

kuvik strix (igis) funerea.

kuvikať crocitare.

kvackať spargere.

kvačať in cubili delitescere.

kvadra = štvorhranný tesaný kameň
lapis (dis) quadratus.

kvadrát quadratum; figura
quadrata.

kvaka * beta vulgaris.

kvákať vellere, vellicare.

kvapka gutta, stilla.

kvapkať stillare.

kváriť corrumpere, deprava-
re, vitiare.

kvás fermentum.

kvasiť fermentare.

kvasnice faex, faecis, f.

kvet flos, ris, m., v plnom kvete
florentissimus.

kvetina v. kvet.

kvetinka flosculus.

Kvetná nedeľa * dies (ēi) domi-
nicus palmarum, * Domi-
nica (dies) Palmarum.

kvetnatý floridus; k. sloh flori-
dum dicendi genus.

kvetník arca floribus consti-
ta; testa florum.

kvetomluva oratio (ōnis) sym-
bolica per flores.

kvetúci florens, floridus, flo-
ribus ornatus.

kvičala v. jalovčiak.

kvičať acuta voce clamare.

kvietník v. kvetník.

[kvíliť] v. nariekať.

kvitnúť florēre.

kvitovať acceptum testari
alqd.
kvočka gallina incubans.
ký v. aký.
kyčka fimbria.
kyčel femur, oris, n.
kydať hanu na koho ignominia,
contumelia afficere alqm.
kýchať, kychnúť sternuere.
kyl, kyjak, fustis, is, m.
kyjanica fistuca.
kyla hernia.
kým donec, quoad, quamdiu.
kynožiť vastare, depopulari,
diruere, evertere.
kynúť = kyvnúť (hlavou) annu-
ere alci; nutu significare
alci.
kypieť aestuare, efferves-
cere.
kypríť mollire (agrum).
kyprý mollis, tener.
kypťák ineptus, inhabilis;
mancus ac debilis.
kyselina acidum.
[kyselka] v. medokýš.
kyslík * oxygenium.
kyslíť acidum facere.
kyslosť, kyslota acor, ōris, m.
kyslý acidus.
kysnúť fermentari.
kysnutie fermentatio, ōnis, f.
kysť fimbria.
kýška lac (tis) gelatum.
kyt maltha, ferrumen, bithu-
men, inis, n.
kytara cithara.
kytica, kytká fasciculus flo-
rum.
kytovať agglutinare.
kývadlo perpendiculum.
kývať, kývnúť mověre annu-
ere (alci): — sa labare. va-
cillare.

L

labuť olor, ōris, m., cycnus.
labuti olorinus, cycneus: l.
spev cantus olorin.
lacnieť vilesocere; (quoad preti-
um) decrescere, minui. ca-
dere.
lacno parvo (pretio).

lacnosť, lacnota vilitas, ātis, f.,
pretium parvum.
lacný vilis, parvi pretii.
lačnieť esurire; (dobrovoľne) ci-
bo abstinēre.
lačnosť, lačnota ieiunitas, ātis,
f., inedia.
lačný ieiunus.
lad ordo, inis, m.; bez ladu a skla-
du turbate, confuse.
ľad glacies, ěi, f.
ľadíť * fides ita nervis con-
tendere, ut concentum
servare possint.
ľadník fossa glacialis; fovea
glaciaria.
ladnosť venustas, ātis, f., ele-
gantia.
ladný elegans, ornatus, niti-
dus, pulcher, chra, chrum.
lado ager incultus, terra in-
culta; ladom ležať cultu va-
care, quiescere.
ľadovec grando, inis, f.
ľadovňa cella glacialis.
ľadový gelidus, glacialis.
ľadvenica ren, renis, m. (obyč. pl.)
renes, um.
ľahčenie levamen, inis, n., leva-
tio, ōnis, f., allevamentum,
lenimentum.
ľahčieť levári, leviozem fi-
eri.
ľahčiť levare, allevare di-
minuere.
ľahko leviter; facile; expe-
dite; sine labore.
ľahkomysel'ne dissolute, levi-
ter, temere.
ľahkomysel'nosť levitas, teme-
ritas, ātis, f.
ľahkomysel'ný levis, mobilis,
temerarius.
ľahkosť = snadnosť facilitas,
atis, f.; (na váhe) levitas, ātis,
f.
ľahkovernosť credulitas, ātis, f.
ľahkoverný credulus.
ľahký (na váhe) levis; (snadný,
neobťažný) facilis; ľahká rana
vulnus (eris) leve.
ľahnúť (si) procumbere; (k
spánku) cubitum ire; (odpoči-
núť si) conquiescere; me-
sto ľahlo popolom urbs incen-
dio deleta est.

lahoda v. lahodnosť.

lahodíť blandiri alci; čo smyslom lahodí quod sensibus blanditur.

lahodnosť suavis, atis, f., dulcedo, inis, f.; l. reči lepos, oris, m., suavis.

lahodný suavis, dulcis, iucundus, blandus; lenis, mitis; adv. suaviter, leniter.

lahodný [od lahký] vilis.

lahostajnosť animus aequus al. indifferens, negligentia.

lahostajný negligens; nullius momenti, levis.

lahťikár homo (inis) vanus (levis).

lahunký, ľahušký facillimus.

ľajdák = tulák erro, ōnis, homo (inis) vagus.

ľajno stercus, ōris, n.

ľajster v. soznam.

ľak v. ľaknutie.

ľakadlo illecebra; irritamentum; dať sa sviesť ľakadlami rozkoši voluptatis illecebris corrumpi.

ľakanie v. ľakadlo.

ľakanie v. ľaknutie.

ľakať allicere, elicere (hostes ex urbe); trahere, allectare, illicere, pellicere alqm ad alqd.

ľakať terrēre, perterrēre, terrorem inicere; —sa horrēre, terrēri, perterrēri.

ľakavý (opíš slovesom); ináčeľ blandus, suavis.

ľakavý timidus.

ľakeť cubitum.

ľaknúť sa v. ľakať sa.

ľaknutie terror, ōris, m.

ľakomec homo (inis) avarus.

ľakomíť sa avidum esse, desiderio (alcs rei) flagrare.

ľakomosť avaritia, cupiditas, ātis, f.

ľakomý avarus, divitiarum cupidus; avidus (alcs rei).

ľala ecce! en!

ľalla liliūm.

ľalo = trufo stupidus, stolidus, stultus, brutus.

ľalok pinguedo (inis, f.) menti; struma.

ľámanie fractura, ruptura.

ľámať frangere, confrigere,

conterere, pinsere, rumpere; lámať si hlavu nad čím in re alqā exquirenda plurimum operae ponere.

ľámka dolores artuum.

ľamentovať v. nariekať, bedákať.

ľampa, ľampáš, ľucerna, ľampas, adis, f., ľaterna.

ľan cerva.

ľan linum.

ľanajši, ľanský annotinus, anni proximi, al. praeteriti, al. superioris.

ľantoš v. tulák.

ľapať, ľapiť capere, captare, capessere, intercipere.

ľarva = maska persona (cretea), larva.

ľáry-ľáry res (rerum) fabulosa e. fabulae.

ľasica mustĕla.

ľáska amor, ōris, m. (alcs; a. mei, tui, elus, nostri, al. in me, te, eum. nos); l. k rodičom, príbuzným pietas ātis, f.; služba z l. officium.

ľáskavo amice, amanter, benigne, comiter, humane.

ľáskavosť benevolentia, favor, ōris, m., studium (alcs); comitas, humanitas, ātis, f.

ľaskavý benevolus, favens, amicus (alci); benignus, humanus; (o bohoch) propitius.

ľaskotať v. štekliť.

ľáskyhodný amabilis.

ľastovička hirundo, inis, f.

ľata asser, is, m.; (záplata) lacinia.

ľátanina cento, ōnis, m.

ľátať sarcire.

ľatinčina sermo (ōnis) Latinus; nus; ľatinčine učiť Latine docere; do l. prekladať in Latinum [con] vertere; z gréčtiny do l. prekladať ex Graeco in Latinum [con] vertere.

ľatinský Latinus; adv. Latine.

ľátka materia, materies, ěi, f.; argumentum, res, componere ac digerere.

ľatovať asseribus contegere.

ľáva saxa liquefacta, massa ardens.

ľavica scamnum; sedes, is, f. sedile, is, n. subsellium; (veslárska) transtrum.

ŕavica manus (us) sinistra; na ŕavici ad sinistram.	lemovanie v. lem.
ŕavnief lenire; parvi pretii fieri.	lemovať praetexere alqd.
ŕavný lenis, moderatus, vilis, parvi pretii.	len modo; solum, tantum, tantummodo; nisi, nisi-non; nie len — ale aj non solum, sed etiam; (pri subst.) solus, unus, na pr. soli Romani terga non dederant; (v smysle podmienovacom) dummodo, dum, modos konj.: nech manenávidia, len aby sa báli oderint, dum metuant.
ŕavo: v lavo, na ŕavo ad sinistram.	lenif sa inertiae et pigritiae se dare, desidem al. pigrum esse.
lazif v. liezf.	lenivec v. lenoch.
lazúrový caeruleus.	lenivosť pigritia, segnitia, inertia, ignavia, desidia.
lebka calva.	lenivý piger, gra. grum, ignavus, segnis; adv. segniter, ignave.
lebo nam. enim, etenim.	lenoch homo (inis) deses (idis), desidiosus.
leclčo quidquid.	lenochod * bradypus, odis, m.
lecljak quocunque modo, leviter.	lenošif segne otium terere; desidem, pigrum esse.
lecljaký quicunque, quilibet; (potupne): obscurus, humilis.	lenoška = stolička pohodlná sella, cathedra.
leclkam quocunque, quovis.	lep gluten, inis. n.
leclkde quocunque, ubicunque.	lepiť agglutinare alqd alci rei.
leclkedy quodocunque.	lepkavý tenax, ācis, glutinosus.
leclkto quivis, quilibet, quicunque.	lepši melior.
ledabolo leviter.	lepšif emendare, corrigere alqd.
ledačina res (ei, f.) inutilis.	les silva; saltus, us, m.
ledajako quocunque modo, leviter.	lesik silvula.
ledajaký quicunque, quivis; (potupne) nequam, obscurus, humilis.	lesk candor, fulgor, splendor, nitor, ōris, m.
ledakam quocunque, quovis.	lesklý splendidus, fulgens, nitidus.
ledakde ubivis, ubicunque.	[lesknúť sa] v. lišťať sa.
ledakedy quodocunque.	lesnatý saltuosus, silvester.
ledakto quicunque, quivis.	lesnictvo res (rei) saltuaria; cura (administratio) silvarum; silvarum administrandarum ratio (ōnis, f.).
ledník v. ŕadník.	lesný silvester, stris, tre.
ledva vix, haud facile, aegre.	lešť calliditas, ātis, f., dolus, fraus, dis, f.
legát legatus.	lestne per dolum.
legia legio, ōnis, f.	lešenie tabulatum.
legionár legionarius.	let volatus, ūs, m.
legitimácia fides, ēi, f.	
lehota tempus, oris, n., dies (ēi) certa; lehotu určiť diem constituere.	
leják imber (bris, m.).	
lejáreň officina operum fusorum.	
lekár medicus.	
lekáreň medicamentarii taberna.	
lekárnik medicamentarius, pharmacopola.	
lekárstvo medicina.	
lem limbus.	
lemeš vomer, eris, m., aratri culter, tri.	

letáč ioramen (inis, n.), quo apibus exitus et introitus datur.
leták libellus.
letenie volatus, us, m.
letieť volare.
letitosť aetas provecta.
letitý aetate provectus, grandis natu.
letmo volans.
letník aedes (ium) aestivae.
letný aestivus.
leto aestas, ātis, f., tempus (oris) aestivum; na počiatku leta ineunte aestate.
letohrádok villa.
letopis liber (bri) annalis obyč. pl. annales (ium).
letopisec annalium scriptor (ōris); * chronographus.
letopočet ratio (onis, f.) temporis, temporum (annorum) ratio; v letopočte chybiť temporibus errare.
letera natura, ingenium.
letorosť v. ratolesť.
letovať = kov s kovom spojovať ferruminare; = cez leto hyvať aestatem transigere.
lev leo, ōnis, m.
lezenie reptatio, ōnis, f.
levný v. ľavný.
lež at, sed, autem.
ležanie cubatio, ōnis, f.
ležať cubare, iacēre; ležať na niečom incubare alci rei; (o miestach, krajinách) situm, positum esse, spectare (in orientem, occidentem solem); leží mi na srdci id mihi cordi est; ležať pri stole accubare.
ležisko cubile, is, n., latibulum; lectus.
ľhár homo (inis) mendax.
ľhať mentiri, mendacium dicere, falsa (pro veris) dicere.
ľaca v. oprata.
ľadkový * aluminosus.
ľadok * alumen, inis, n.
ľahnúť parere, ova (pulos ex ovis) excludere; — sa nasci, gigni.
ľaf fundere; — sa fluere manare.

ľatie fusio, ōnis, f.
ľatina ferrum fustum; ferramenta fusa.
ľice, ľico gena, facies, ēi, f., vultus, ūs, m., os, oris, n.
ľicitovať liceri.
ľičenie pictura, dealbatio, ōnis, f.; = vypravovanie descriptio, ōnis, f.
ľičidlo fucus.
ľičiť (ľico) fucare genas: (krásiť) exornare; (vypravovať) describere, narrare, exponere.
ľiečenie sanatio, curatio, ōnis, f.
ľiečiť curare alqm., sanare alqm., mederi alci; dať sa l. medicum adhibere; — sa medicamentis uti.
ľiečiteľný sanabilis, qui sanari potest.
ľiečivý quod sanitatem restituit; l. prameň aquae salubres al. aquae.
ľieh liquor (ōris, m.) acrior; * spiritus, ūs, m.
ľiek medicina, remedium.
ľeň v. lenivosť.
ľienka * occinella septempunctata.
ľieno pellis (is) anguina.
ľiopať sa niti, evadere.
ľieska corylus, i, f., coryletum.
ľieskovec, nux (cis) avellana.
ľieskovca virga columna.
ľietanie volatus, us, m.
ľietať volare, volitare.
ľevať v. ľiať.
ľevik infundibulum.
ľezť repere, serpere, eniti.
ľigot fulgor, splendor, ōris, m.
ľigotať sa fulgēre, splendēre, coruscare.
ľigotavý fulgens, splendens, nitens, nitidus, micans.
ľihať recumbere, cubare, dormitumire, cubitumire.
ľichosť = chatrná hodnosť vilitas, ātis, f.
ľichotenie blanditiae; adulatio, ōnis, f.
ľichotíť blandiri alci, adulari alqm.

lichotivý blandus.
lichotník homo (imis) blandus.
homo blandiens, adulator, ōris.
lichva pecus, oris, n.; pecus, udis, f., bestia, bos, bovis, m. f.
lichvací jarmok mercātus (ūs) pecuarius, forum boarium.
lichý vilis.
[liknavosť] v. váhavosť, lenivosť, nedbalosť.
[limec] v. golier.
lmon = citrón malum citrum.
lmonáda posca.
lina], **lmonár** regula.
linla linea.
linoval lineam ducere, lineis signare.
lipa tilia.
lpleť, **lpmúť** haerere (in alqō).
inhaerere alci; l. za niečim desiderio alcs rei flagrare.
lpkavosť adhaesio, ōnis, f.
lpkavý glutinosus, tenax, ācis.
lpmúť v. lpleť.
Lipsko * Lipsia.
lis prelum.
lisknúť sa splendēre, fulgēre.
lisoval premere.
list folium; (písmo) litterae, epistola.
lista index (icis, m.) nominum.
listár, **listonoš** tabellarius.
listie folia, ōrum; frons, dis, f.
listina litterae: verejná l. tabulae publicae.
listnatý frondosus.
listok scidula, codicilli.
listovne per litteras.
listovný scriptus, perscriptus.
lišaj (na hlave, na tvári) pustulae, scabies, ēi, f.; lichen, ōnis, m.
lišaj = motýľ papilio, ōnis, m.
liščí vulpinus.
lišť sa distare, inter se differre, diversum esse, abhorrēre a re aliqua; tým sa od nich lišime hoc inter nos et illos interest.
liška vulpes, is, f.
liškanie bladiitiae, adulatio, ōnis, f.

liškať sa blandiri.
liškavý adulator, ōris.
lišť sa fulgēre, splendēre.
litera littera.
literát grammaticus, litteratus.
literatúra litterae.
lizať lambere, lingere.
[lkať] v. stenať, vzdýchať, horekovať, nariekať.
[lnúť] v. vinúť sa ku komu.
lobda, pila.
loboda atriplex, icis, m. f.
ločkať rigare, aspergere.
loď navis, is, f.; na l. vstúpiť navem conscendere; l. vojen-ská navis longa; l. nákladná navis oneraria; l. kupecká navis mercatoria.
lodička navicula, navigium parvum.
lodnica navalia, lum.
lodník nauta.
lodný navalis.
loďstvo classis, is, f.
lodyha caulis, is, m.
logať bibere, potare.
logicky dialectice.
logika dialectica.
lohaza polenta.
loj sebum.
lojľ sebo illinire.
lojovica candela sebacea.
lojový sebosus; sebaceus.
lokaj servus, pedisequus.
lokeť cubitum.
lom fractura, ruptura.
lomcovať quassare alqd.
lomíť frangere.
lomož fragor, ōris, m.
lono sinus, us, m; gremium.
lonský prioris, proximi anni.
lopata pala.
lopda v. lobda.
loptoš vagabundus.
los, a-alces, is, f.
lós, u-sors, tis, f., fortuna.
lósovať sortiri alqd. al. de aliqua re.
lotéria v. lutria.
lotor latro, ōnis; sicarius.
lotrovský latrocinio assuetus; scelestus; adv. more latronum.

lotrovstvo latrocinium; scelus, eris, n., facinus, (oris) nefarium.	lúdlí allocere, pellicere, illecebris trahere, impellere.
[lov] v. poľovka.	ľudnatosť populi frequentia, hominum multitudo, (inis, f.).
loviť capere, venari; l. ryby piscari.	ľudnatý frequens, tis; celebris, bre.
lož mendacium.	ľudny = vábivý, lákavý blandus, captiosus.
lože cubile, is, n.; (posteľ) lectus.	ľudomil hominibus amicus.
ložisko cubile, is, n.; latibulum.	ľudovláda multitudinis dominatio, ōnis, f.; populare imperium; ľ—u zaviesť rem publicam populari ratione constituere.
[ložnica] v. spáľňa.	ľudožrút humanis corporibus (humana carne) vescens.
[ľstíť] v. pochlebovať, podvádzat.	ľudskosť humanitas, ātis, f.
[ľstivý] v. podvodný.	ľudský humanus; osudy ľ—é res humanae; mesto rukou ľ—ou opevnené oppidum manu munitum.
ľub cortex, icis, com; margo, inis, m.	ľudstvo genus (eris) humanum; homines (um).
ľubať v. bozkávať.	ľúh = voda z popola lixivium, lixivia.
ľubezne suaviter, iucunde.	ľuháč, ľuhár homomendax (ācis).
ľubeznosť suavitas, iucunditas, ātis, f.	ľuhanie, ľuhanina mendacium.
ľubezný suavis; iucundus, mollis et delicatus.	ľuhať mentiri.
ľubiť fornicem struere.	ľúchať potare.
ľubiť amare, diligere, amore prosequi, carum habēre, studēre alci rei; — sa placēre, probari alci.	ľúk v. kuša.
ľúbo iucunde, amoene, amoeniter.	ľúka pratum.
ľubosť suavitas, iucunditas, ātis, f.; podľa ľúbosti ad suum arbitrium.	ľukosť curvatura rotae.
ľúbostný amatorius, amore captus.	ľuľok * atropa belladonna.
[ľubovláda] v. samovláda.	ľump homo (inis) perditus.
[ľubovoľný] v. samovoľný.	ľuna unda, fluctus, us, m.
ľubozvučnosť sonus gratus.	ľuňák milvus.
ľubozvučný canorus.	ľup, ľupež rapina, raptus, ūs, m.
ľúby suavis, iucundus, dulcis.	ľupa * microscopon.
ľúč, a-radius lucis.	ľúpať putamen (inis, n.) detrahere; v. šúpať.
ľúč, e = trieska taeda, ramentum.	ľúpežľ rapinas facere, latrocinari.
ľučba * chemia.	ľúpežnícky rapax, ācis, rapinae avidus.
ľúčenje discessus, digressus, ūs, m.	ľúpežníctvo latrocinium.
ľúčina pratum.	ľúpežník latro, ōnis.
ľúčiť sa discedere, abire ab alqō; l. sa so svetom vitā excedere.	ľupič direptor, dipeculator, ōris (aerarii); ereptor, ōris (libertatis), praedo, latro, ōnis.
ľúčny pratensis.	ľupičstvo rapina, latrocinium.
ľúčobný * chemicus.	ľupina squama.
ľud (národ) populus; (obecný ľ.) multitudo, inis, f., plebs, plebis, f. turba; (sberba) vulgus, i, n.	ľupinatý squamis obductus, squamosus.

lúpiť rapere; latrocinari.
lupnúť verberare.
lusk crepitus, us, m.
lúškať frangere (nucem); sonitum fragilem edere; digitis concrepare.
luskoviny legumen, inis, n.
lúštlina folliculus, valvula.
lúštiť detrahère alci rei corticem; deglubere.
ľútať si lugēre, dolēre.
[ľútko] v. báбка, bábika.
ľuto mi je miseret me alcs rei; ľuto mi je, že... molestum mihi est, quod.
ľutosť dolor, ōris, maeror, ōris, m.; misericordia; ľ. mať nad kým misēreri alcs.
ľutosť dolēre, lugēre.
ľutosťivý misericors, —dis; misericordia commotus.
ľutovanie paenitentia.
ľutovať paenitet me alcs.
ľutria sortium alea; vyhrať v ľ — sortibus felicibus uti.
[ľúza] v. sberba.
ľví gen. leonis.
lýko liber —bri.
lýra fides, lum, f.
lyrický lyricus; básníctvo lyrické poësis lyrica, melica.
lyrik poëta lyricus, melicus.
lysý calvus.
lýtko sura.
lyžica cochlear, ŕis, n.
lyžička ligula.
ľživosť vanitas, ātis, f.
ľživý mendax, ācis, vanus, falsus, commenticius, fixus; adv. fallaciter, falso.

M

macať tangere, capere, pressare, palpare, manu attingere, attrectare.
macko v. medved.
macocha noverca.
macošský novercalis.
máča felis, is, f.
mačací felinus.
máčať tingere, intingere; mergere, immergere.
mačí v. mačací.

mačka felis, is, f.
mačkať premere.
mäd v. med.
mädliť = trepať konope cannabinum, linum purgare, frangere.
mädovec, mädovina v. medovina.
mädovník v. medovník.
mädový v. medový.
magazín horreum, cella.
magnét magnes; ētis, m. (lapis).
magnetický magneticus.
magnetíť * vim magnetica alqd imbuerere.
magnetový gen. magnētis.
mach i **moch** muscus.
máchať (kopijou) hastam torquere; m. rukou manum, brachium iactare.
machlanina scriptio (ōnis) mala.
machľovať dolose agere, machinari.
machuľa macula.
máj Maius.
maják * turris ex qua noctibus ad regendos navium cursus ignes emicant.
majer villa, praedium.
majestátny v. veľkolepý.
majetkár v. majiteľ.
majetnosť copia (rei familiaris), opes, um, f., divitiae.
majetný fortunatus, locuples, ētis, dives, itis.
majetok bona, ōrum, opes, um, f., res, rerum, f.; res (familiaris); divitiae.
majiteľ possessor, ōris, (agrorum), dominus praedii.
majór praefectus cohortis.
majorán amaracum, amarus; * origanum maioranum.
majster magister, tri.
majstrováť nimia arte aliquid effingere, nimiam diligentiam al. artem adhibere alci rei; machinari, artem moliri, artificem se praestare.
majstrovský artificiosus, artefactus.
majstrovstvo ars, rtis, f., artificium.

- mak** papaver, is, n.; ani mak ne frustulum quidem.
makať v. macať.
mákavý (= zrejmy) manifestus, apertus.
mäkčieť mollire.
mäkkosť mollitia.
mäkký mollis.
mäknúť mitescere.
makovica papaveris caput (itis, n.).
makovník placenta papaverata.
makový papavereus, papaveraceus.
mäkyš (trieda živočíchov bezkostných) animal (ālis) molluscum.
maľba pictura; tabula picta.
malebný amoenus ad aspectum, venustus.
mallar pictor, ōris.
mallarstvo ars (rtis, f.) pingendi, pictura.
malíček digitus minimus.
malíčko paulisper.
malíčkosť res (rei) parva, levissima, vilissima; exiguitas, ātis, f.
malíčkový parvulus, pusillus; od malíčka a teneris unguiculis.
malichernosť res (rei, f.) levis, nugae.
malicherný levis, inanis, vilis.
malík v. malíček.
malina * rubusidaeus, morum idaeum, bacca idaea.
malieť parvi facere.
málo parum, paulum; m. ľudí, pauci; m. vecí pauca, orum, m. slovy paucis (verbis), breviter; s málom som spokojný paucis contentus sum; málo chybí, že... paulum, haud multum, non multum abest quin...
málokedy minime saepe, raro, perraro.
maloletý nondum adulta aetate, nondum sui iuris.
malomestský rusticannus, oppidanus.
malomešťan homo (inis) rusticannus; oppidanus.
málomluvnosť inopia sermonis.
málomluvný inops sermonis, parce verbis utens.
malomocenstvo lepra.
malomocnosť imbecillitas, ātis, f., impotentia.
malomocný = malej moci impotens, invalidus; = malomocenstvom nakazený leprosus.
malomyseľnosť demissio (ōnis, f.) animi, timiditas, ātis, f., desperatio, ōnis, f.
malomyseľný timidus; byť m. animo esse demisso; adv. animo demisso.
maľovanie pictura.
maľovať pingere.
malta tectorium, calx (cis) praeparata.
malý parvus; (nepatrný) exiguus; niekedy adverb.: paulum, paululum (m. zisk paulum lucri); (o počte) exiguus, parvus, modicus, tiež: pauci; po malej chvíli non ita multo post.
mam, mámenie fraus, dis, f.; fallaciae; deceptio, ōnis, f.
mamička matercula.
mámieť fallere, decipere.
mámiteľ deceptor, ōris.
mámivý fallax, ācis.
mamka mater, tris.
mamľas homo (inis) stupidus, stultus; stipes, itis, m.
mamona divitiae; cupiditas (atis, f.) divitiarum.
mandľa amygdala, amygdalum.
mandľový strom amygdalus, i, f., m. olej oleum amygdalinum.
manévry certamen (inis) ludicrum, simulacrum pugnae.
mangľa pressorium.
mangľovať pressare.
manier ratio, ōnis, f., modus; mores, um, m.
manifest edictum.
manna * manna incl.; panis (is) caelestis.
manžel coniux, gis; maritus.
manželka coniux, gis, f., uxor, ōris.
manželský coniugalis; m—á ver-

nosť coniugii fides (ēi, f.); (o detoch) liberi iusta uxore nati; m. sväzok connubium.	mäsiarstvo ars (tis) macellaria. mäslť carnosus; m—é jedlo caro, nis, f.
manželstvo matrimonium; (so stanoviska právneho) connubium.	maska v. larva.
mapa tabula, in qua picta est pars orbis terrarum.	maslo butyrum.
marcipán v. medovník.	mäso caro, nis, f.
marec Martius.	mäsožravý carne vescens; carnivorus.
marenie času temporis iactura.	masť unguentum.
marhufa malum Armenium (Armeniacum).	másť v. masť.
marinovať muriā condire.	mastičkár pharmacopola; medicus imperitus.
marľ čas tempus (oris, n.) perdere, absumere.	mastľ pinguefacere; adipe, unguento oblinere alqd.
marka signum, nota, tessara.	mastný pinquis.
markgrófstvo * marchionatus, us, m.	mašica scrofa.
markotánka copa castrensis.	mašina machina.
márne frustra, inaniter, nequicquam; m. sa namáhať operam perdere, operam frustra consumere.	mašinista mechanicus.
márnľ (peniaze, majetok) pecuniam profundere, rem familiarem dissipare; m. čas tempus (oris, n.) perdere, absumere.	maškara v. lárva.
márnľvosť inanitas, atis, f., iactatio, ōnis, f., v. márnotratosť.	maškrta cupediae; gulae irritamenta.
márnľvý inanis; v. márnotratený.	maškrť ligurire.
márnomyseľný inanis, elatus, vanus.	maškrtník cuppes, is; cuppediorum appetens, liguriens.
márnosť inanitas, vanitas, ātis, f.	maškrtnosť liguritio, ōnis, f.
márnotrateník homo (inis) prodigus, effusus.	mašťal stabulum.
márnotratosť effusio, ōnis, f., luxuria; sumptus effusi.	mať v. matka.
márnotratený prodigus, profusus.	mať habere (alqd); uti (alqua re); est mihi alqd; possidere; (o moci, ktorú kto má) penes alqm est alqd; praetor má moc súdiť penes praetorem est iudicandi potestas; (k označeniu vlastnosti) esse s gen. al. abl.: veľa vedomostí mať magnā esse doctrinā; mať všetko za ztratené de rebus summis, de omni salute desperare; za zlé mať komu vitio vertere, dare alci alqd; — sa: ako sa máš? quid agis? quomodo vales? maj sa dobre! vale!
márny vanus, irritus; m—é reči verba inania.	matať v. macať.
máry feretrum.	mátať terrere
marš iter, iners, n.; profectio, ōnis, f.; agmen, inis, n.	matematik mathematicus.
maršal * mareschallus; dux, cis; imperator, ōris.	matematika mathematica.
mäsiar lanus, macellarius.	materčina sermo (ōnis) paternus.
mäslarľ, mäslarovať trucidare, caedere, laniare.	materin maternus.
	materinský maternus; láska m—ská amor (ōris, m.) matris; m—ské srdce animus maternus; m. jazyk v. materčina.
	materinstvo v. materstvo.

maternica, materník uterus.
materstvo, materinstvo maternitas, ātis, f.
mätež seditio, rebellio, ōnis, f., tumultus, us, m.
mätežník seditiosus, tumultuans, rebellis.
matica v. matka.
matička matercula; mea mater.
matka mater, tris, parens, tis, f.; stať sa matkou partum edere; = m. včelnej čeľadi [kráľovna] regina apium; = maternica uterus.
matkina sestra matertera.
mátoha larva, forma terrens.
mátožiť v. mátať; (in his aedibus obvia fit hominibus species mortui, in his aedibus homines umbris inquietantur.)
matrika = soznam album.
maz unguen, inis, n.
mazanina scriptio (ōnis) mala.
mazať linere, ungere.
maznať, —níť effeminare.
maznať sa, mazniť sa blandiri alci.
mažiar mortarium.
mdloba languor, ōris, m., lassitudo, inis, f.
mdlý languidus, infirmus, lassus, fatigatus; byť mdlym languere.
meč gladius, ensis, is, m., ferum; m. vytasiť gladium stringere; m. do pošvy schovať gladium in vaginam recondere.
mečať, mekotať balare.
med mel, is, n.
meď aes, ris, n.
medallion nummus in honorem alcs factus.
medený aëneus.
medokýš aquae acidae.
medorez imago (inis) in aes incisa.
medovina mulsum.
medovník placenta mellita.
medový mellitus; m. plásť favus.
medveď ursus.
Medveď (súhvezdie) Ursa, Arctos (us) i, f. Septentriones, um, m.
medvedí ursinus.

medza limes, itis, m., margo (inis, m.) agri; confinium; finis, is, m.; terminus; určité m. položiť fines certos terminosque constituere.
medzera intervallum, spatium.
medzi inter, intra, apud s akk.
medzinárodný: m. právo ius (iuris, n.) gentium.
medziť finire; finibus coercere.
[medzitko] v. orgán.
medzitým interea; dum haec geruntur.
medzník terminus.
mech (kožený) uter, tris, m.
mechríť sa movēri.
mechúr vesica.
meša = trma—vrma tumultus, us, m.
meščina vadum, locus vadosus.
mešhuba v. tlčhuba.
meliť comminuere, in partes dissecare, terere.
melký tenuis; vadosus.
melón melo, ōnis, m.: * cucumis (eris, m.) melo.
mena mutatio, permutatio, ōnis, f.
monej minus.
meniareň argentaria.
meniny v. menoviny.
meniť mutare; permutare aliquid re aliqua; m. farby versicolor em esse.
menivosť inconstantia, mobilitas, ātis, f.
menivý varius.
menlivý mutabilis.
meno nomen, inis, n.
menoslov catalogus, index (icis, m.) nominum.
menovanie appellatio, nominatio, ōnis, f.
menovať appello, voco, nominare; nuncupo; menovali ho Štefanom Stephani nomen ei inditum est; m. koho dedičom heredem facere alqm.; = vyvolať nominare, dicere, creare.
menovateľ nominator, ōris, index, icis, m.

menoviny dies (ēi) lustricus.
menovite nominatim.
menší minor, us.
menšina pars (tis, f.) minor.
menšíť minuere alqd.
merač mensor, (ōris).
meranie mensio, ōnis, f.
merať metiri; m. sa s kým contendere, certare cum alqō.
meravý rigidus.
merica modius.
merič mensor, ōris; finitor, ōris, geometres, ae.
meričský geometricus.
meričstvo geometria.
meriť placare alqm alci; reconciliare alqm alci; —sa placari in alqm; reconciliare sibi alqm, in gratiam redire cum alqo.
[merkovať] v. pozorovať; m. bielizeň notare, notam (signum) alci rei adponere.
merník v. merič.
merný quem metiri (dimetiri) possumus.
meru quadraginta.
meruôsmý quadragessimus octavus.
mesačne singulis mensibus.
mesačníctvo error (ōris) lunaticus.
mesačný menstruus, lunaticus.
mesiac (teleso) luna, (čas) mensis.
meslačík lunula.
Messiaľ Messias, ae.
mestečko oppidulum.
mesto urbs, is, f.; (menšie) oppidum; hlavné m. caput (itis, n.); m. rodné patria.
mestský urbanus, oppidanus; urbis (moenia).
mešec sacculus.
meškanie mora, haesitatio, ōnis, f.; bez m. statim confestim; morā non interpositā.
meškať morari.
mešok saccus.
mešťan civis, is, m.
mešťanka civis, is, f.
mešťanský civilis; m. právo komu dať civitate alqm donare.

mešťanstvo cives, ium; civitas, tis, f.
mešfok v. mešec.
metanie iactus, us, m.; coniectio, iaculatio, ōnis, f.
metať iacere; m. strely na koho conicere tela in alqm.; m. lósy o niečo sortirí de re alqa.
metelica v. chumelica.
metla scopae, arum; virga; šľahať koho metlou virgis caedere alqm.
metlár qui scopas facit et venditat.
metlica, metlička scopulae, ārum.
mhla v. hmľa.
mlasť turbare; perturbare.
miazga v. dreň.
mlecha = modzog v dutine paterovej medulla spinalis.
mienenie opinio, ōnis, f., sententia; existimatio, ōnis, f.; iudicium.
mieniť putare, existimare; (úsudok vyjadrovať) censere.
mienka v. mienenie.
mier pax, cis, f.; otium; m. duševný aními tranquillitas, ātis, f.; m. uzavrieť pácem facere, iungere, componere; m. narušiť pácem dirinere, frangere.
miera mensura, modus; plnou mierou abunde, affatim; vyše miery supra, praetor modum, nullo adhibito modo, valde, vehementer, admodum.
mieriť = srovať odporné strany reconciliare, placare; = cieľiť petere (telo alqd.); dirigere (navem).
mierne leniter; placide inordinate, temperanter; m. žiť continentem esse in omni victu cultuque.
mierniť lenire, mollire, temperare alqd.; moderari alci rei; continere, coercere; útechou m. consolari (dolorē alcs).
miernosť temperantia, continentia, modestia; m. zachovávať modum adhibere in alqā re.

mierny moderatus; continens, temperatus; lenis (ventus, poena).
mierumilovný placidus. pacis studiosus. amans.
miesť depserere.
miesťželezo validus, robustus.
miesť verrere.
mlestečko locus.
miestnosť locus.
miestny (huius) loci; opportunus, commodus.
miesto locus (pl. loci = miesta v knihách; loca = miesta v priestore); byť na svojom m. locum habere; na pravom, na patričnom m loco, in loco; na nepriaznivom m. iniquo, alieno loco; sedes, is, f.; miesto niečo zastupovať vice, officio alcs fungi.
miestodržiteľ praefectus provinciae, proconsul (is), proprætor, (ōris); byť m—om provincie provinciae praesse.
miestodržiteľstvo praefectura, imperium.
miestopis descriptio (ōnis, f.) loci; locorum notitia; topographia.
miešanina mixtus, ūs, m.; mixtio, ōnis, f.
miešať miscere, permiscere.
mihalnica palpebra, cilium.
mihanie nictus, nutus, ūs, m.
míhať, m—núť nictari.
míľa mille passus, (pl. milia passuum); míľny stĺp lapis; päť míľ od mesta ad quintum lapidem.
míľá v. milenka.
míľáček v. milenec.
milenec amor, (ōris, m.), amores —um, deliciae; amores et deliciae alcs.
milenka deliciae, amica.
milerád libens, libentissime, non invitus.
million decies centena milia.
míľník lapis, idis, m.
mílo suaviter, iucunde.
mílodar beneficium.
mílosrdenstvo misericordia.
mílosrdný misericors, dis.

mílosť gratia, favor, ōris, m., clementia; beneficium; venia, impunitas, ātis, f.
mílostivo benigne, comiter.
mílostivý benignus, comis, benevolus, favens.
mílostný amatorius.
mílovanie amatio, ōnis, f.; amores, um, m.
mílovať amare, diligere; m. sa (vzájomne) amare, diligere inter se; mílovať ctnosť virtutem amplecti.
mílovník amans, studiosus alcs rei; m. pravdy cultor, (ōris), studiosus veritatis.
mílovný v. mílovník.
míly carus, dilectus, gratus.
mímický mimicus.
mímo extra; m. domu extra domum; praeter, všetci m Hortensia omnes praeter Hortensium; m. toho praeterea, insuper, ad hoc.
mímochodom per occasionem, occasione data; m. o niečom sa zmieniť mentionem inicere de alqā re, perstringere alqd., leviter tangere, attingere alqd.
mímoriadny extraordinarius, adventicius (pecunia).
mímovoľný inconsultus (animi impetus), fortuitus.
mínár v. mlynár.
míňať consumere; — sa immiui, decrescere, deficere.
mínca = peniaz nummus.
míncovať cudere, ferire, percutere; signare.
mínčovňa moneta.
mínčovník monetarius.
mínulosť tempus (oris) praeteritum, praeterita, (orum).
mínulý praeteritus, superior; minulého roku superiore anno.
mínúť (sa) abire (illud tempus), transire, praeterire; viac než 20 rokov minulo amplius sunt viginti anni.
mínúta sexagesima pars (rtis) horae, punctum temporis.
minútelný caducus, fluxus, fragilis, mortalis.

misa lanx, ncis, f.; patina.
miska patella.
miškárstvo castratio, onis, f.
miškovať exsecare, castrare.
mizerácky miser, a, um; miserabilis; infelix, icis.
mizeráctvo miseria, fortuna afflicta, calamitas, ātis, f.
mizeráčie = bedárie miseram vitam agere; tenuiter vivere.
m'izerák, mizerný v. mizerácky.
mizieť v. miznúť.
mizna exitium, interitus, as, m, pernicies, ěi, f, miseria; na mizinu prísť perire, pessum ire; na m. priviesť niekoho perdere alqm.
miznúť evanescere (spes); abolescere (nomen); effluere (ex animo); čas m. tempus (oris, n.) transit; mravnosť m. mores corrumpuntur.
mlaď; od mladi a puero al. a pueris; za mladi (za môjho detstva) me puero.
mláďa pullus, catulus.
mláďatko infans, antis, c., lactens.
m'ádenec v. mladík; = neženatý celebs, ibis.
mládež iuventus, ūtis, f. iuvenes, adolescentes.
mladica puella, virgo, inis, f.
mladík adolescens, tis, iuvenis, is.
mladistvý puerilis, iuvenilis.
mládiť iuvenilem speciem reddere alci.
mládnúť iuvenescere, repuerascere.
mladoň v. mladík.
mladosť pueritia, adolescentia; iuventus, ūtis, f.; za mojej m—i me parvulo, puero; od m—i a pueritia, a puero, a pueris, ab ineunte aetate.
mladoženich sponsus.
mladucha sponsa.
mladý recens, novus; puerilis (aetas); parvus; non multorum annorum; m. človek iuvenis, is; mladí ľudia iuventus, ūtis, f.; m. víno vinum novum; veľmi m. admodum

adolescens; mladší (natu) minor; mladý býk iuventus.
mládza = otava cordonum; fenum secundarium.
mláka lama, lacuna.
mlaskať labris crepare.
mlatba tritura.
mlatec qui spicas baculo excutit.
mlátiť frumentum terere.
mláto hordeum aqua perfusum.
mlčanie silentium; m—im niečo preísť silentio praeterire alqd.
mlčanlivosť taciturnitas, ātis, f.
mlčanlivý taciturnus.
mlčať tacere, silēre.
mlčky tacite, silentio; m. niečo znášať tacitum alqd ferre.
mlieť v. mlieť.
mliazga v. dreň.
mliečnik vas (āsis) lactarium.
mliečny lacteus; Mliečna cesta orbis (is) lacteus, via lactea.
mlieko lac, ctis, n.
mlieť molēre; molā frangere.
mlknúť conticescere.
mlkvieť tabescere.
mlkvy infirmus, tenuis, imbecillus.
mluno * electricitas, ātis, f.
mluva genus (eris, n.) dicendi, lingua, dictio, ōnis, f.
mluvíť = hovoriť loqui, dicere, verba facere.
mluvnica grammatica.
mluvozpyt ars grammatica.
mluvozpytec grammaticus.
mluvozpytný grammaticus.
mlyn mola; pistrinum.
mlynár pistor, ōris; molitor, ōris.
mlynček molula.
mlýnsky; m. kameň lapis (idis, m.) molaris.
mlzať lingere, lambere.
mňavčať v. mravčať.
mních * monachus, * coenobita.
mniška * monacha, nonna.

mnoho multum; m. výborného multa praecleara; m. peňazí magna pecunia; m. ľudí magnus numerus hominum, multi (homines); m. zlata magnum auri pondus; o mnoho multo (pri komp.).

mnohobožstvo multorum deorum cultus, us. m; * polytheismus.

mnohočlenový multiplex, icis; multarum partium.

mnohohran polygonum.

mnohohranný polygonus.

mnohonásobný multiplex, icis.

mnohoslabičný multarum syllabarum.

mnohosľubný optimae (egregiae) spei.

mnohostranný multorum laterum; varius; mnohostranné vedomosti multarum rerum scientia.

mnohotvarný multiplex, icis; varius.

mnohouholník polygonum.

mnohouholný polygonus.

mnohovážený honoratissimus.

mnohoženstvo polygamia.

mnohý multus, non paucus; multae naves longae; multi et docti homines.

množenie multiplicatio, ōnis, f.

množiť multiplicare; augēre, amplificare.

množitel amplifactor, multiplicator, ōris.

množný pluralis.

množstvo multitudo, inis, f.; m. darov abundantia munerum; (o váhe) copia, vis, (vim, vi, f.), pondus, eris, n., (auri magnum pondus).

[mnúť] v. trieť.

[moc čisl. neurč.] v. mnoho, veľa.

moc potestas, ātis, f., potentia, copia; ius (ris, n.) alqd faciendi; mať m. nad životom a smrťou vitae necisque potestatem habēre; mocou úradu môjho iure, auctoritate muneris mei; mocou zákona ex lege; moc používať vim adhibēre; m. branná, vojenská copia, exercitus, ūs, m.;

m. štátna opes, um, f.; veľkú m. mať multum posse, valēre; silou mocou omnibus viribus.

mocnár rex, gis; princeps, ipis.

mocnárstvo regnum, imperium.

mocne vehementer, valide.

mocneť potentem, pollentem, opibus valentem fieri.

mocnosť vis (vim, vi), pl. vires, lum, f.

mocný potens, tis; pollens, tis; compos (alcs, rei) dôraz. potens pollensque; mocnejší superior, ōris,; mocnejším byť maiores opes habere, plus posse al. valēre; = silný validus, firmus, fortis, is, robustus.

môcť posse; quīre; valēre, pollēre; nemôcť non posse, nequīre; — smieť licet; môžeš to urobiť licet id facias; „môcť“ býva často slovesom frazeologickým a vtedy sa jednoducho vynecháva, na pr. nemôžem pochopiť, vidieť non intellego, non video; môžeš mi veriť crede mihi.

moč urina.

močarina, močarisko v. močiar.

močenie irrigatio, maceratio, ōnis, f.; urinam reddere.

močiar palus, udis, i.; stagnum.

močiť = vo vode držať maderafacere; = šťať mingere.

móda mos, moris, m.; consuetudo, inis, f.; habitus, ornatus —us, m.

modla simulacrum, idolum, imago (inis, f.) dei ficti.

modlár = modloslužobník * idololatres, ae.

modlárstvo * idololatria.

modlikať flebiliter orare.

modliť sa precari; orare; m. sa k Bohu vota facere, Deum precari, orare, invocare.

modlitba preces, cum, f., precatio, ōnis, f.; verejná m. supplicatio, ōnis, f.

modlitebňa, modlitebnica templum.

modloslužba v. modlárstvo.

modloslužobník v. modlár.

módny novus, recens, usū receptus.
modrastý subcaeruleus.
modrieť livescere.
modrina color (ōris), caeruleus.
modriť reddere caeruleum, caeruleo colore tingere.
modrooký caesius.
modrý caeruleus, glaucus, lividus.
modzog cerebrum.
mohutnosť facultas, potestas, ātis, f.; copia; m. duševná ani mi facultas.
mohutný grandis, robustus; ingens; magnus; potens, pollens.
mohyla tumulus.
moch v. mach.
mochovatieť muscosum fieri.
mochovatý muscosus, musco consitus.
môj meus.
mok humor, ōris, m.
moknúť maderieri, humectari.
mokravý v. mokrý.
mokrieť v. moknúť.
mokrina locus humidus, madidus.
mokriť maderificare.
mokro humide.
mokrosť, **mokrota** humor, ōris, m.
mokrý humidus, madidus; mokrým byť maderere.
moľ tineā.
molestovať v. obťažovať.
monarchia unius dominatus, us. m. imperium singulare, regnum.
monastier = kláštor * monasterium, coenobium.
mor lues, is, f., pestilentia, pestis, is, f.
morová rana v. mor.
morča pullus gallinae Indicae.
mordovať cruciare, excruciare; necare interficere; — sa cruciari, torqueri.
more mare, is, n.; širé m. altum; Stredozemné m. mare nostrum; mare internum al. medium; pustie sa na m. mare ingredi.

morenie tortura, cruciatus, us, m.
mores urbanitas, humanitas, comitas, ātis, f. modestia.
morlak gallus Indicus.
moríť vexare, dolore conficere alqm.
morka gallina Indica.
mornár nauta.
morový pestilens, tis.
morský marinus, (piscis, aqua); maritimus (portus, sinus).
moruľka v. marhuľa.
moruša morus, i, f. (strom); inorum (jahoda).
mosadz orichalcum.
most pons, ntis, m.
mostík ponticulus.
mostnica = kôl na ktorom most stojí publica.
motanina glomus.
motaf glomerare.
motoh ridiculus, stultus; sannio, ōnis, m.
motolica vertigo, inis, f.; scotoma, tis, n. (ovium).
motorný agilis, strenuus.
motovidlo alabrum.
motúz iuniculus, linum.
motyka dolabra, ligo, ōnis, m.
motýľ papilio, ōnis, m.
movitosť res (rērum, f.) mobiles; res, quae moveri possunt.
movitý mobilis, qui moveri potest.
mozog v. modzog.
mozol callum.
mozolieť (sa) vexari, laborare, labore confici.
možno = možné posse s prísluš. infin.: vyzdravenie je možné valetudo restitui potest; to nie je možné id fieri non potest; to mi nie je možné id quidem efficere non possum; nie je možné, abych ne... facere non possum, quin; pri superl.: čo možné najväčší počet quam maximus numerus; vystrojil čo možné najväčší počet vojska quam maximas potuit copias armavit; či je to možné itane? quid ais?

možnosť facultas, potestas, ātis, f., copia (alcs rei); podľa mojej m—i pro viribus meis.
možný qui fieri potest; m—ým urobíť niečo facultatem dare, facere alcs rei al. alqd faciendi; v spojení so všetok: quisquis, všetké možné mená quidquid nominum inveniri potest.
mračíť sa nubibus obduci; metať. o človeku frontem contrahere.
mračno, mrak nubes, is, f.
mračný nubibus obductus, nubilus; tristis, obscurus (vultus).
mrákava caligo, inis, f.
mramor marmor, oris, n.
mramorový marmoreus.
mraštiť corrugare.
mrav mos, ōris, m.; consuetudo, inis, f.; ritus, us, m.; institutum; m—v mores, um; pri takej zkaze mravov in tam corruptis moribus.
mravčať vagire, vagitum edere.
mravec, mravenec formica.
mravne honeste; m. žiť honeste, cum honestate vivere;
mravnosť mores, um, m., honestas, ātis f.; pudor —oris, m.
mravný honestus, probus, bene moratus; m—é naučenie praeceptum veri rectique; m. cit verecundia; s m—ného stanoviska niečo posudzovať ad mores referre alqd.
mravokárca censor morum.
mravopočestnosť honestas, ātis, f.; mores, um, m.
mravouka, —veda morum praecepta.
mráz frigus, oris, n.; prešiel ma mráz horror me perfudit.
mraziť gelare, congelare.
mrzivý gelidus, frigidus.
mrčina cadaver, is, n.
mrdať, mrdnúť movēre, commovēre; m. nosom nares corrugare.
mren'ie mors, mortis, f. obitus, us, m.
mrieť v. mrieť.
mreža cancelli, clatri, orum.

mrežiť, mrežovať clatrare.
mrežkovaný, mrežovaný cancellorum (clatrorum) instar factus.
mrháč homo (inis) prodigus, belluo, ōnis.
mrhať pecuniam profunderé, rem familiarem dissipare.
mrholiť leni cum murmure pluere.
mrcha, mrchavý malus.
mrieť emori, mori; perire; decedere (de vita); mortem obire; m. hladom inopiā et fame premi.
mrkanie crepusculum.
mrkať sa vesperascit; dies (ēi, m.) vergit in vesperrum.
mrkev, mrkva * daucus carota.
mrkotať murmurare.
mrliť = svrbieť prurire.
mrmlať murmurare.
mrnčať vagire.
mrškať, mrsknúť = šľahať caedere alqm. virgis; = hádzať iacere, con-, proicere (alqd); m. niečim o zem prosternore alqd humi.
mrštiť v. mraštiť; mrškať.
mrtvica apoplexia; ictus (us, m.) sanguinis; m—cou raneným byť apoplexia arripi, frangi.
mrŕviť caedere, occidere, necare, interficere.
mrtvola cadaver, is, n., corpus (oris, n.) mortuum.
mrŕvy mortuus, defunctus; riša m—vych manes, ium, m.; umbrae, inferi; v ríši m—vych apud inferos; m—e ticho vastum silentium.
mrva = odrobina, omelina mica, stramentum comminutum (contritum); frustilla, segmenta straminis.
mrviť friare, terere, conterere, comminuere.
[mrzáčič] v. kaličič.
[mrzák] v. kalika.
mrzieť: mrzí ma niečo piget, taedet, paenitet me alcs rei; molesté, aegre ferre; všetko ma mrzí stomachor omnia.

mrzko flagitiose, turpiter.
mrzkosť foeditas, ātis, f., turpitudō, inis, f., flagitium.
mrzký turpis, foedus, flagitiosus, detestandus.
mrzlavý človek homo (inis) frigoris non patiens.
mrznúť algēre.
mrzutosť simultas, ātis, f., molestia; m. niekomu spôsobiť molestiam alci afferre; m. mať s niekým altercari cum aliquo.
mrzutý difficilis, morosus, tristis; o veci: molestus, ingratus; m—á vec molestia, incommodum.
[msta] v. pomsta.
mstíť v. pomstíť.
mstiteľ ultor, ōris; vindex, icis.
mstivosť ulciscendi cupiditas, (ātis, f.).
mstivý v. pomstivý.
mučaf v. bučaf.
mučenie excruciatio, quaestio, ōnis, f., tormenta, ōrum, carnificina (—am subire).
mučeník * martyr, yris.
mučiarení carnificina.
mučidlo tormentum.
mučil cruciare, torquēre, vexare.
mučiteľ carnifex, icis., tortor, ōris.
múčnica arca farinaria.
múčnik * tenebrio molitor.
múčny farinaceus, farinosus.
mudrácky qui argutiis delectatur; adv. sophistarum more, captiose.
mudráctvo argutiae.
mudrák argutator, ōris; sophistes (ae), sophista.
mudríť v. mudrovať.
mudrlant v. mudrák.
mudroň homo, inis (vir) sapiens; v. mudrák.
múdroosť prudentia, sapientia.
mudrovať argutiis alqd persequi.
múdry sapiens, prudens.
mucha musca.

muchomorka, muchotrávka * agaricus muscarius.
muka cruciatus, us, m.; m—y tormenta, ōrum.
múka farina.
muknúť mutire.
mulenina limus, caenum.
mulica mula.
múliť limo obducere.
mumák homo (inis) plumbeus; homuncio, ōnis; stipes, itis, m.
mumláč, mumlák homo (inis) morosus, iurgiosus.
mumlať v. mrmlať.
mundúr vestitus (us, m.) militaris; vestimentum militare; vestis (is), quam magistratus induit; vestis forensis.
múr murus, moenia, lum.
murár caementarius, faber (bri) murarius.
murín Aethiops, opis, Afer, fri.
murínka Afra.
musieť debēre, oportet, necesse est; fieri non potest, facere non possum, quin; opus est.
muška muscula.
mušľa concha.
mušt mustum.
muštrovať exercēre, exercitare.
mútiť = **kallíť** turbare, conturbare, perturbare; = **mútiť** maslo butyrum parare.
mútny v. kalný.
muzika v. hudba.
muž vir, i; v. manžel.
mužne fortiter, animo virili.
mužný virilis, fortis.
mužský masculinus; m. vek aetas (atis, f.) virilis.
mužstvo copiae, milites, um, m.
mydlár qui saponem coquit.
mydlárstvo officina saponis.
mydlíť saponem illinere.
mydlo sapo, ōnis, m.
mykať, —núť huc illuc trahere, distrahere, distorquēre.
mýliť (koho) fallere, in errorem inducere alqm; —sa errare, falli, in errorem induci, rapi; ak sa nemýlim nisi

fallor, nisi me fallit animus.
mýlka error, ōris, m.
mýlny falsus, fallax, ācis; erroris plenus.
myrha myrrha.
myrta myrtus, f. (strom); myrtum (plod).
mýs promontorium.
myseľ mens, tis, f.; ratio, ōnis, f.; facultas (tatis, f.) cogitandi, animus.
mýsleť cogitare; sentire, arbitrari, putare, rēri, censere.
mýsliteľ philosophus.
myš mus, ris, m.
myška musculus.
myšlenie cogitatio, ōnis, f., meditatio, ōnis, f.
myšlienka cogitatio, ōnis, f., sententia; svoju m. vyjaviť aperire mentem suam; na inú myšlienku prijsť sententiam mutare.
myť lavare; —sa lavari.
mytie lavatio, ōnis, f.
mýtnica telonium.
mýtnik exactor (ōris) portorii; portitor, ōris.
mýto portorium.
mzda praemium, pretium; merces, ēdis, f.

N

na in I. (miestne) na otáz. kde? s abl.: na hlave in capite; na krku in collo; na pravom krýdle a dextro cornu; strom na ceste arbor itineri appositus;
 II. na otáz. kam? in s akk.: prijsť na oči niekomu venire in conspectum alcs;
 III. pri slovesách ponere, collocare, consistere, inscribere in s abl.: stať na múr in muro consistere; položiť na stôl ponere in mensa; napísať na pomník in monumento inscribere;
 IV. príčina a pohnútka vyjadruje sa čistým ablatívom: na tvoju radu tuo consilio, te auctore;

na moju, tvoju zodpovednosť meo, tuo periculo.
na = tumáš entibi! hic habes!
nabažiť sa čoho satiari alqā re; nabažil som sa toho satiētas (ātis) me tenet alcs rel.
nabedákať sa multum, diu, saepe eiulare, plangere.
nábeh incursus, impetus, ūs, m.
nabehať sa multum, saepe, diu currere; = o krave: teľnou sa stať concipere fetum.
nabehľina tumor, ōris, m.
nabehľý tumidus.
nabehnúť na niečo = naraziť incurrere in alqd.; offendere ad alqd.; allidi ad alqd.; = napuchnúť tumescere, intumescere.
nabelavý albidus.
nábera = záhyb sinus, ūs, m.
naberať = záhyb robiť plicare, rugare, in rugas colligere.
[nabídka] v. oferta, príhlas.
[nabídnúť] v. navrhnúť, oferovať, ponúknuť.
nabíjať, nabíť tormentis tela immittere; verberare, verberibus afficere; refecture; nabíť na kopyto aptaretentipello.
na blízku prope.
nabodnúť = napichnúť figere aliquid re alqā.
náboženský ad religionem pertinens, gen. religionis, sacrorum; n—é veci res divinae; n—á vojna bellum sacrum.
náboženstvo religio, ōnis, f.; ratio (ōnis, f.) rerum divinarum; doctrina.
nábožnosť pietas, atis, f.; religio, ōnis, f.
nábožný pius, religiosus.
nabrať legere, colligere.
nábrežie ripa, (morské) litus, oris, n.
nabrúsiť exacuere.
nabrzlý = kysleť počínajúci acidulus.
nabyť = dostávať, nadobúdať nancisci alqd., parare, comparare sibi alqd.

nábytok = náradie supellex, ctilis, f.; dom n—tkom opatrený domus instructa.
načakať sa diu expectare.
načapovať dolium aperire.
načať coepi, isse.
náčelnica = ozdoba na čelo redimiculum.
náčelník princeps, ipis, dux, cis.
načernavý, načerný subniger, gra, grum.
načerpať haurire.
načervenatý, načervený subrubidus.
načerveníť rubrum facere.
načím oportet, debet, opus est, necesse est.
načínať v. načaf.
náčlnie instrumentum; vas, vasis pl. vasa, orum, n.
na čisto omnino, plane, prorsus, absolute, perfecte; v. čistý.
načmárať alqd includere (inlinere) chartis.
načo? quo? quorsum? quid? n. mnoho slov? quid multa? cuinam rei?
načrieť haurire.
načrtíť adumbrare.
načrtok adumbratio, delineatio, ōnis, f.
načuchrať relaxare, mollire.
načuvať audire, auribus accipere.
nad (miesto) supra, super, ultra, transsakk.; (miera) praeter; n. mieru praeter modum; nado všetkých niekoho ctiť praeter ceteros omnes alqm colere; čistý abl.: melledulclor.
nadájať mammas praebere; ad ubera admittere.
nadaľe deinde, postea, in posterum.
nadanosť indoles, is, f.; ingenium.
nadaný ingeniosus, (homo) magni ingenii.
nadarmo frustra. nequicquam, casse (tempus terere).
nadať, nadávať compellare, conviciare. appellare alqm alqm.

nadávká convicium, maledictum, probrum.
nádavok additamentum.
nadbehnúť antevenire alqm.
nadbytok abundantia, affluentia, copia; mať n. abundare.
nádej spes, ěi, f.; pevná n. fiducia; n. mať sperare, spem ponere, collocare in alqo.
nadejať sa sperare; spem habere, spe duci.
nádejný magnae, summae spei.
nadellť donare alqm alqā re, alci alqd.
nadeň = nad neho super eum.
nádenné diarium.
nádenník mercennarius, operarius.
nadhadzovať obicere, in altum proicere.
nadháňať propellere.
nádhera splendor, ōris, m., magnificentia, apparatus, us, m., pompa.
nádherne magnifice, laute.
nádhernosť splendor, ōris, m., dignitas, ātis, f. v. nádhera.
nádherný splendidus, magnificus, amplus, lautus, sumptuosus, pretiosus.
nadhodíť v. nadhadzovať.
nadchádzať k čomu = blížiti sa appropinquare, accedere.
nadchnúť animum alcs inflammare, excitare, imbuere, incendere.
nadchnutie mens (mentis) incitata; ardor, is, m. (inflammatio, impetus) animi.
nadchnutý divino instinctu (spiritu) concitatus.
nadlievať farcire, refercire.
nadlievka fartum, fartura.
nadíť v. nadchádzať.
nadívať sa: nemôžem sa dosť n. nequeo satis spectare.
nadivíť sa: nemôžem sa dosť nadivíť non possum satis mirari.
nadľudský qui supra hominem (supra hominis vires) est, plus quam humanus; divinus, immanis, incredibilis.

nadmierny modum excedens, nimius (fortuna, laetitia), proiusus (hilaritas, ātis, f., sumptus, us, m.)	nadužívanie abusus, ūs. m., usus nimius.
nádoba vas, is, pl. vasa, ōrum, n.; hlinená n. urna.	nadužil, nadužívať abuti, male, temere uti alqā re.
nadobudnúť, nadobývať nancisci alqd, parare, comparare sibi alqd.	nadvláda summum imperium, summa potestas (ātis).
nadobudnutý paratus, partus, acquisitus.	nádvorník minister aulicus; palatinus.
nadobyčajný v. neobyčajný.	nadzemský caelestis, divinus.
nadohnať v. nadháňať.	[nadzmlenený] v. hore menovaný.
nadožiť emulgere.	nafarbiť colore inficere alqd.
na dostač satis, affātim.	naľúkaný v. nadutý.
nadpis inscriptio, ōnis, f., titulus; srov. nápis.	naľúkať v. naduť.
nadpočetný iustum numerum excedens.	nahádzať lacere, conicere, adicere, incere.
nadprávle privilegium; beneficium singulare.	naháňať agere, agitare, pel- lere.
nadpriadať, nadpriasť priateľstvo amicitiam iungere.	nahľad opinio, ōnis, f., sententia.
nadprirodzený vires naturae superans, divinus.	na hlas magna al. clara voce.
nádra = prsá sinus, ūs. m.; pectus, oris, n.	náhle = nenadále repente, subito, improviso.
nadrať = nabiť verberare, cadere, percutere, ferire.	náhle sp. ut, ubi, ubi primum, cum primum simulac. simulatque.
[nádražie] v. stanica.	náhlenie iestinatio, prope- ratio, ōnis, f.
[nadrečený] v. hore menovaný.	nahládanie inspectio, ōnis, f., intelligentia, consilium.
[nádržka] v. vodojem.	nahládnuť (do čoho) inspicere alqd; n. do kníh sibyllinských ad- re libros Sibyllinos; v. chápať, pochopiť.
nadsmyselný qui sensibus per- cipi non potest.	náhlíť maturare: —sa festi- nare, properare.
nadstavať, nadstavíť astruere.	náhlivý festinans prope- rans, praecipitatus.
nadšenie studium (summum, ar- dentissimum); n. básnické ardor, ōris, m.; afflatus, ūs. (divinus), inflammatio, ōnis, f. animi, spiritus, ūs. (divinus).	náhlo v. náhle.
nadšený pre niečo miro alcs rei amore flagrans; divino spiritu inflatus, tactus.	náhlosť celeritas, ātis, f.
nadštrknúť tangere.	nahluchý surdaster, tra, trum.
nad to insuper, praeterea.	náhly praeceps- cipitis. su- bitus repentinus; n. k hne- vu praeceps in iram.
naduríť = nahnevať iratum fa- cere, irritare, iram alci movere.	nahmatať v. namacať.
naduť, nadúvať inflare, suffla- re	nahnať strachu niekomu incutere alci timorem.
nadutosť superbia, fastidium, arrogantia.	nahnitý putridus.
nadutý arrogans; inflatus, tumidus; nadutým byť lacta- re se.	nahnúť, nahýbať inclinare alqd; —sa inclinare se. inclina- ri.
	náhoda casus, us. m., fortuna; slepá n. fors, tis, f.; náhodou forte, casu, fortuito.
	náhodilý, náhodný fortuitus, inopinatus, improvisus.

náhončí sodalis, is, m., socius; culpae affinis, sceleris particeps, (ipis).	nahýbať v. nahnúť.
nahor sursum, supra, in altum.	nach. —u purpura, ae.
nahorklý subamarus.	nachádzať v. najst.
nahota nuditas, ātis, f., nudum corpus (oris).	nachodíť sa inveniri, reperi-ri; nachodiť sa po cestách multum, diu, saepe itinerari, peregrinari.
nahotovať efficere, conficere.	nachovať = nakŕmiť alere, nutrire, enutrire.
nahovárač procus.	náchový purpureus.
nahováranie persuasio, ōnis, f.; ambitus (us, m.) nuptialis.	nachýlený proclivus.
nahovárať persudēre alci ut... inducere, adducere, impellere, ut...	nachýľľ , —ovať flectere, inflectere, inclinare; —sa inclinare se, inclinari.
nahovášky ambitus (us, m.) nuptialis.	náchyľnosť proclivitas, ātis, f.; animus propensus ad alqd. favor, ōris, m.; benevolentia, studium alcs; n. mať k niečomu propensum esse ad alqd.; nemať n—i abhorrēre a re alqa.
nahrabať converrere, pectine colligere.	náchyľný propensus; n. k odboju cupidus rerum novarum, novis rebus studens.
náhrada compensatio, ōnis, f. n—du za niečo dať compensare alqd; n—du žiadať res repetere; n. škody restitutio (ōnis, f.) damni.	nachyľovať v. nachýľľ.
nahradiť, nahrádzať reparare, reficere; (škodu) damnum explere compensare, restituere; reficere, quae amissa sunt.	nachystať efficere, conficere.
nahradiťelný reparabilis; quod compensari, reparari potest.	nachytať captare
náhradné compensatio, ōnis, f.	najať conducere; n. vojakov milites conducere, conquerere, comparare.
náhradník vicarius, procurator, ōris.	najatec conductus, conducticius, mercennarius.
náhradok v. náhradné.	na javo manifestus, apertus, publicus; dať na j. manifestare.
nahrádzať v. nahradiť.	najbližšie proxime.
nahrňať coacervare, accumulare; —sa congregari, convenire, concurrere.	najdenec proiectus puer; infans expositus.
nahrnutie coacervatio, ōnis, f.	najdostojnejší [titul biskupa] illustrissimus.
náhrobný sepulchralis.	najesť sa cibo satiari famem explere.
náhrobok sepulcrum, ara, bustum, tumulus.	naježiť irritum facere (redde-re), irritare; —sa irasci, irā incendi.
nahromadený congesticius.	najímať v. najať.
nahromadiť, nahromažďovať coacervare, congerere.	najmä in primis; praecipue; eximie, praesertim.
nahryznúť mordēre.	najmenej minime, minimum.
náhubok, náhubník vinculum oris, fiscella.	nájom conductio, ōnis, f.
nabuskať v. huckať.	nájomca conductor, ōris; n. dôchodkov štátnych publicanus; n. desiatku decumanus.
nahútať sa meditari, cogitare.	nájomné pretium redemptionis.
nahý nudus; n. meč gladius strictus; do n—a svliecť denudare.	

najprv — **potom** — **ďalej** — **konečne**
 primum — deinde — tum —
 denique (postremum).
najsamprv prae omnibus.
najskôr, **najskorej** ut mea fert
 opinio; sine dubio; haud
 scio an; probabiliter.
najst invenire, reperire.
najtiaž difficilime; vix.
najviac plurimum.
najvyšší summus, maximus.
nakadiť v. kadiť.
nákaza lues, is, f., pestilentia.
 contagio, ōnis, f.
nakaziť koho morbum in alium
 transferre; corrumpere.
nákazlivý contagiosus; n—á
 choroba contagio (ōnis, f.)
 morbi.
náklad sumptus, us, m., impen-
 sa, orum; n. na výživu detí ali-
 menta. ōrum.
nakladanie: n. zlé iniuria; n.
 vľúdne clementia.
nakladať imponere alqd alci,
 onerare alqm alqā re; n. s nie-
 kým láskavo tractare alqm li-
 beraliter.
nakladateľ editor, ōris.
nákladný = nákladu sa týkajúci on-
 rarius; loď n. navis onera-
 ria; = útrat sa týkajúci sump-
 tuosus, impensus.
naklásať imponere; cumulare,
 extruere.
naklonenie inclinatio, ōnis, f.,
 declivitas, ātis, f.
naklonený declivis; (= priateľ-
 ský) amicus; (= náchylný) in-
 clinatus, propensus.
nakloniť flectere alqd; concili-
 liare alqm; — sa inclinare
 se. inclinari; n. niekoho sebe
 conciliare sibi alqm; dara-
 mi niekoho si n. capere alqm.
 muneribus; chcieť si n. nieko-
 ho tentare alqm, animum
 alcs.
náklonnosť animus propensus
 srov. náchylnosť.
náklonný inclinatus, pronus
 ad alqd, proclivis, propen-
 sus.
nakoľko quantopere.
nákolník = hamovník sufflamen,
 inis, n.

nakonec postremo, denique.
nakopiť coacervare, accumu-
 lare.
nakoristiť praedari; veľa nako-
 ristiť magnas facere prae-
 das.
nákova incus, ūdis, f.
nakrájať dissecare, incidere
 alqd.
nákrčník focale, is, n.
nákres primae lineae; imago.
 inis, f.
nakresliť speciem alcs rei descri-
 bere, expingere.
nákresný adumbratus. de-
 scriptus.
nakriviť inflectere, incurva-
 re alqd.
nakŕmiť pabulum dare alci.
nakrojiť v. nakrájať.
nakropiť madefacere. humec-
 tare; irrigare; consper-
 gere, adspargere.
nakuknúť introspicere, in-
 spicere.
nakúpiť coëmere alqd.
nakvasiť acidum facere; fer-
 mentare.
nakyslý acidulus.
nakysnúť acescere, acidum
 fieri.
nálada animus; affectus. ūs.
 m.
naladiť concinere, consona-
 re, concentum servare;
 fides (ium) ita nervis con-
 tendere, ut concentum
 servare possint.
na ľavo ad sinistram.
[nález] v. výrok súdu, dobrozdanie,
 rozsudok, rozhodnutie.
[nalezať] v. najst.
nálezca inventor, ōris.
nálezište locus reptitionis.
náležať niekomu = prináležať esse
 alicuius; n. niekam perti-
 něre eodem; česť mu náleží
 honor (oris) est ei tribuen-
 dus; kráľovstvo jemu náleží reg-
 num ei debetur; náleží žia-
 kovi učiteľa poslúchať discipu-
 li est magistro oboedire;
 nerozumiem tomu, ako náleží non
 satis, non plane intelle-
 go.

naležať sa = dlho ležať multum diu, saepe cubare, iacēre, situm esse.

náležite iuste, recte, rite, legitime, ut decet, ut iustum est.

náležitost' ut dignum est, ut decet (convenit); ratio (onis, f.) facti, ratio recta (iusta).

náležitý iustus, rectus, idoneus, debitus, dignus, legitimus; suus (locus tempus, oris, n.).

naliať infundere.

naličnica persona, larva, species, ěl, f.

nallehať impellere, instigare, incitare, instare, urgere, premere, cogere, flagitare; prosbami n. precibus alqm. fatigare.

nallehavosť impulsus, us, m.

nallehavý gravis, vehemens; n—vé prosby magnae preces; preces supplices.

nallevač fusor, oris.

nallevačka cochlear (is) fusorium.

nallevať v. naliať.

nallezť repere.

nalomiť infringere.

naloženie = rozkaz mandatum, edictum.

naložiť = rozkázal iubere alqm. imperare, praecipere praescribere. mandare edicere; v. nakladať, naklášť.

namacať contractando (palpando) invenire.

namáčať defacere, mergere, intingere.

námaha labor, ōris, m., negotium, molimentum, emolumentum.

namáhať sa contendere, niti, eniti (ut); contentionem adhibere (in alqā re); všetkými silami sa n. contendere et laborare, magna vi niti.

namáhavý arduus; laboriosus (exercitatio), laboris plenus.

namakať v. namacať.

namaľovať v. maľovať.

namatať v. namacať.

namazať allinere (alci rei), delibuerere (capillum), oblinere (alqd alqā re).

námel v. nános.

námer v. zámer.

namerať metiri, demetiri.

námesačník lunaticus.

náместie forum

náместník qui sustinet vices alcs.; praefectus (regis) vicarius.

námet accumulatio, ōnis, f.

nametať sursum iacere, accumulare.

namierenie propositum, consilium, finis, is, m.

namieriť telo petere alqd al. alqm.

namiesiť admiscere alqd alci rei.

namiesto pro eo (quod).

namietať, —nuf contra dicere, opponere. in contrariam partem affere. respondere, dicere (fortasse quispiam dixerit, dicat forte alqs); namieta sa nám occurritur nobis.

namietka obiectus, ūs, m.; (n. úradná) intercessio, ōnis, f.; quod contra dicitur; dubitatio, ōnis, f.; n—u nobis intercedere (alci rei); veľa n. robíť multa contradicere; vyvrátiť niečiu námietku refellere, quae ab aliquo in contrariam partem allata sunt.

namliet v. mlieť.

[**namľovať**] v. nahovárať.

namnožiť augere, multiplicare, propagare.

namôcť sa supra vires intendere.

namočiť do vody in aquam alqd mergere, defacere; pero n. calamum intingere.

namoknúť defieri.

namoklý humidus, madidus.

námornický nauticus.

námorníctvo res nauticae, maritimae, (usus rerum nauticarum); (ako nauka) disciplina navalis.

námorník nauta.

- námorný, námorský** maritimus, navalis; n. bitka pugna navalis; n—á bitka pri Salamine. proclium navale, quod apud Salamina factum est; mať veľkú n—kú moc multum mari pollere, plurimum valere classe maritimisque rebus.
- namotať** fila in alabrum deducere.
- namožený** = pretrhnutý hernialis.
- namyslenosť** immodica sui aestimatio (ōnis, f.)
- naň** = na neho in eum.
- naňa** v. otec.
- nanajmenej** v. najmenej.
- nanášať sa** na similem esse alci.
- nanebovstúpenie** * ascensio (onis, f.) in caelum.
- nanič** nequam (indecl.)
- naničhodný** nequam (indecl.)
- naniesť, nanosiť** comportare, congerere alqd.
- na nivoč** prísť perire, possumire; n. n. priviesť fortunis omnibus evertere.
- nános** agger is, m., acervus.
- na oko** in speciem, specie, simulate; simulatus, fictus.
- naopak** contra (ea), at; e contrario.
- náosok** paxillus axis.
- naostatok** v. nakoniec.
- naostriť** acuere, acutum reddere.
- naozaj** vere, profecto, sane.
- naozajstný** verus, solidus, incorruptus.
- nápad** impetus, us, m., invasio, incursio, ōnis, f.
- [nápad = Einfall] v. myšlienka.
- napadať** multum cadere, decidere; napadlo veľa snehu copiosa (multa) nix cecidit.
- napádať, napadnúť** adoriri, invadere, impetum facere.
- [nápadný] v. zvláštny, neobyčajný, podivný.
- nápadníctvo** spes succedendi, s. hereditatis; successio. ōnis, i., hereditas, ātis, f.
- nápadník** heres, ēdis.
- napadnúť** v. napádať.
- napájať** potum praebere.
- napajedený** iratus.
- napäť, napínať, napnúť** tendere (arcum), intendere (animum, vires, vocem); napnúť plachty vela pandere.
- nápev** modi, numeri. ōrum, canus, ūs, m.
- naplať** v. napäť.
- napleť** torrere, assare.
- naplchnúť** configere.
- napínať** v. napäť.
- nápis** inscriptio, ōnis, i., titulus; n. na hrobe elogium; kniha má n. liber inscribitur; n. na liste (adresa) inscriptio nominis.
- napísať** scribere perscribere, inscribere (in statua, in libro).
- napli sa** bibere, haurire.
- naplat:** čo je n. quid refert? quid juvat? nič n. nihil refert.
- naplavenina** limus, caenum; v. nános.
- naplavíť** advehere, aggerere.
- napliesť** nēre.
- naplnený** refertus, repletus.
- naplniť** complere implere; replere, explere; n. koho radosťou afficere alqm gaudio, laetitiā; n. nádejou spem inicere alci.
- napľuť** spuere.
- napnúť** v. napäť.
- napnutie** intentio, contentio, ōnis, i.; v. najväčšom n. byť inter spem metumque fluctuare.
- napnutý** intentus (alci rei, ad. in alqm rem); s n—tou pozornosťou niečo pozorovať acri ac attento animo intueri alqd. adv. animo suspenso, attento: attente.
- napočítať** v. narátať.
- napodobnenie** imitatio, ōnis, f.
- napodobniť, —dobňovať** imitari; verbe n. imitando effingere atque exprimere.
- na pohľad** specie, ad speciem.
- napohotove** prompte, parate, in promptu esse.
- napochytre** subito.

nápoj potus, ūs, m.; potio, ōnis, f.
napojíť potum praebēre (alci); satiare, explere alqm (lacte); (o dobytku) aquatum, ad aquam ducere (pecus, oris, n.)
napokon v. nakoniec.
na poludnie tempore meridiano.
na poly ex parte dimidia.
napomáhať asservire alci re alqā, iuvare alqm, subvenire, succurrere (alci).
napomenúť, napomínať monēre, admonēre, hortari, adhortari, commonefacere. alqm.; k tomu fa napomínam id te moneo.
napomenutie monitio, admonitio, hortatio, cohortatio, ōnis, f., monentium voces; admonitum, monita ōrum.
napomínať v. napomenúť.
napomôcť v. napomáhať.
napomoženie auxilium, adiumentum, subsidium, opera, ops (opis f.).
naponáhle festinanter, properanter, propere.
naporad deinceps, ordine per orbem.
napocrúdzi in manibus praesto esse.
naposledok, naposledy ad extremum, postremo, denique.
napospol summam, generatim.
napotom deinde, postea.
napozatým posthac, in posterum.
náprava emendatio, correctio, ōnis, f.; n. mravná mores emendatiores, vita emendatior; reditus, (us. m.) ad virtutem, ad honestos mores.
napraviť, napravovať corrigere, emendare (vitam, mores); reficere, reparare, restituere.
napraviteľný emendabilis; byť n—ným emendari, corrigi potest; nenapraviteľný perditus, insanabilis.

na pravo ad dextram.
napravovať v. napraviť.
napred v. pred.
napred = napredok a principio, in antecessum.
na predaj venalis.
napredku a fronte, ante pectus.
[naprekot] = o zlom krky raptim, festinanter, praeceps, ipitis
napriadať, napriasať nectere; napriadať priateľstvo amicitiam iungere.
napriek transverse; ex contrario.
naprosíť sa diu, saepe rogare.
naprostred in medio.
naproti erga, adversus, in (acc.)
náprotivie adversum, contraria, adversa, opposita pars. (partis).
náprotivný contrarius, adversus, oppositus.
náprsny gen. pectoris; pectoralis.
náprstok cingulum digiti.
napružíť tendere, intendere, contendere.
naprzniť = našpiniť maculare, inquinare, contaminare.
napuchlosť tumor, ōris, m.
napuchnúť tumescere, turgescere.
napuknúť findi, rumpi, rimas agere.
napustiť intromittere, immittere.
narábať tractare.
náradie supellex, ctilis, f.; instrumentum.
naradiť consulere, suadēre.
narafiľiť regere, dirigere.
náramnica, náramok armilla.
náramne valde, vehementer, mirum in modum.
náramný immanis, horrendus, nimius; n—á zima frigus (oris) grave.
náramnosť vehementia.
náramok v. náramnica.
na ráno mane.
narárošiť = nahnevať stimulare, incitare.

narásť crescere, adolescere, pubescere.
naraz subito, repente.
náraz contusio, ōnis, f.
naraziť —**rázať** offendere ad alqd.; (o lodi) allidi ad scopulos; metaf. tangere alqd, designare, significare.
náražka significatio, ōnis, f.
narcis narcissus.
nárečie dialectus, i, f.
nárek lamentatio, ōnis, f., questus, ūs, m.
nárez incisio, ōnis, f.
narezať secare, consecare, dissecare.
narladenie praeceptum, mandatum, imperatum, decretum; n. senátske senatus consultum; n. praetora edictum.
narladíť imperare, mandare, instituere, praescribere, edicere alci alqd; iubere alqm s inf.
nariekanie lamentum, lamentatio, ōnis, f.
nariekať lamentari, queri.
narobiť facere, conficere, efficere; —**sa** multum, diu labrare.
náročky de industriā.
národ gens, tis, f., natio, ōnis, f.; (v smysle politickom) populus, tiež nomen, inls, (nomen Romanum, Latinum, Latinorum).
narodeniny dies (ēi) natalis.
národnosť natio, ōnis, f., mores populi, mores et ingenium gentis alcs.
národný gentis alcs proprius, genti naturā insitus; patrius, domesticus; n. povaha mores et ingenium gentis; veľké n. slávnosti Grékov maximi illi universae Graeciae ludi; n. pleseň carmen patrium.
národopis cognitio (ōnis, f.) gentium; * ethnografia.
narodzenie partus, ortus, ūs, m., genus, eris, n., origo, inls, f.
narodzeniny v. narodeniny.
nárok vindicatio, ōnis, f., ius, iuris, n., postulatam.
nárokoval vindicare sibi alqd.

narovnať corrigere, erigere.
nárožie angulus.
nárožny angularis.
nárt palma pedis.
narúbať secare, consecare, dissecare.
na ruby obrátiť invertere alqd; metaf. perturbare, miscēre, confundere alqd.
náručie complexus, us, m.; do n. brať complecti; in manus accipere (dieťa).
náručnica v. náramnica.
náručný kôň equus iugalis.
narúšenie violatio, laesio, offensio, perturbatio, ōnis, f.
narúšiť violare, laedere, offendere, perturbare.
náruživo ardentem (cupere); studiose, cupide, vehementer.
náruživosť animi concitatio, ōnis, f.; motus (us, m.), permotio (ōnis, f.) animi; smyselná n. libido, inls, f.; neskrotenosť) intemperantia.
náruživý vehemens, intemperans; n. v čom studiosissimus alcs rei; n. poľovník venandi cupiosissimus; n. hráč aleae studiosissimus.
násada, násadka additio, adlunctio, adiectio, ōnis, f., additamentum.
nasadiť, —sádzať aptare alqd alci rei; n. život vitam suam in discrimen offerre, de vita dimicare; vitae, capitis periculum adire.
nasbierať colligere, cogere, congregare.
násek incisio, ōnis, f.
nasekať, —seknúť secare, dissecare, membratim caedere.
nashromaždiť colligere, cogere, (bohatstvo) coacervare.
naschvál consulto, de industria.
nasiať serere.
násille vis, vim, vl. f., violentia, iniuria, oppressio, ōnis, f.
násilne per vim, vl.
násilníctvo v. násille.

- násilničť** vim adhibēre; vi
grassari in alqm.
násilný violentus (homo, inis,
impetus, us, m.)
naskoro propere, celeriter.
naskrz, naskrze plane, omnino.
prorsus, penitus (res per-
specta).
na skutku confestim, illico.
**naskytať sa, naskytnúť sa, naskyto-
vať sa** offerri (occasio, ōnis, f.)
praebēri; príležitosť sa nasky-
tuje occasio offertur, da-
tur.
následníctvo successio, ōnis, f.
následník successor, ōris; is,
qui succedit (in locum alcs).
následok eventus, exitus, us,
m., consecutio, ōnis, f.; ef-
fectus, us, m.; tiež slovesne
sequi, effici: následok toho je,
že... hinc sequitur, ut...;
nevyhnutný n. toho je necessa-
rio sequitur; (následkom) =
pre, propterea ex. (ex lege), prop-
ter (p. senectutem), ad (ad fa-
mam belli novas legio-
nes scribere); tiež čistým
abl.: n—kom rán vulneribus.
následovanie imitatio; succes-
sio, ōnis, f.; n—ia hodný imi-
tatione dignus; dignus,
quem alqs imitetur.
následovne ergo, igitur, ita-
que.
následovať sequi, consequi: v
pätách subsequi alqm.
následovník studiosus alcs; imi-
tator, ōris; qui partibus
alcs favet.
násluch, naslúchanie ausculta-
tio, ōnis, f.
naslúchať auscultare, audire.
nasmolť picare.
nasmradiť locum odore imple-
re.
nasovať glomerare; attexe-
re (adnectere) alqd alci rei;
moliri, machinari, effice-
re, concitare, conflare
alqd.
násobenle multiplicatio, ōnis,
f.
násobiť multiplicare.
násobný multiplex, icis.
- nasolť** salire.
nasporiť augēre, multiplica-
re, fecundare, propagare.
nastať oriri, oboriri, immi-
nēre, impendēre instare;
nastalo ticho silentium iac-
tum est; nastáva nebezpečen-
stvo, smrť periculum, mors
imminet, impendet.
nastávajúci iniens (euntis).
nastenný gen. parietis, parie-
tum.
nástln adumbratio, deline-
atio, ōnis, f.
[nastúniť] v. načrtiť.
nastlať sternere (humum stipu-
lā.)
nastojčivý v. naliehavý.
nástoliť na niečom idagere, ut...
operam dare (dat.)
nastoliť adferre, (afferre), in
medium proferre.
nástraha = lákadlo allectatio,
ōnis, f. illecebra; insidiae,
arum.
nastrájať v. nastrojť.
nastrašiť terrēre, perterrē-
re, timore afficere.
nastrčiť, nastrkovať, nastřkať inse-
rere (falces longurils).
nástroj instrumentum.
nastrojť —strájať parare, moli-
ri, instruere, aptare.
nastudiť = ochladiť refrigerare.
nástupca, nástupník successor,
ōris.
nastúpenle na trón initium reg-
ni; hneď po svojom n. na trón si-
mulatque imperium adep-
tus est.
nastúpiť, nastupovať ingredi, ini-
re; (nastúpiť cestu) = odcestovať
iter, viam ingredi; n. de-
dictvo hereditatem adire;
n. vládu imperium inire; n.
na trón imperium capere,
summarerumpotiri.
nastúpníctvo successio, ōnis, f.,
posterī, progenies, ēi, f.,
suboles, is, f.
nastydnúť refrigerari.
nasvedčiť, nasvedčovať documen-
to, argumento esse alci

rei; čomu nasvedčuje aj to cui rei id quoque argumento est; quod ea quoque re probatur.	naučenie (mŕavné) praeceptum veri rectique; institutio. ōnis, f.
na svite prima luce.	naučiť koho čomu docere alqm. alqd; naučiť sa niečomu discere alqd.
nasycovať, nasýtiť satiare (cibo) alqm, exsaturare (animum).	naučný ad discendum; quod ad studia litterarum pertinet.
násyp tumulus arenae; agger, eris, m.	nauka doctrina, disciplina: nauky filozofické decreta. inventa, praecepta (ōrum) philosophorum.
nasypať sursum iacere, accumulare.	naušnica annulus auriculus, in auris, is, i. in aures, ium.
nasýtenie sacies, ātis, f.	navádzanie persuasio, ōnis, f. illecebra, irritamentum.
nasýtiť v. nasycovať.	navádzať persuadere (alci. ut..), inducere, adducere impollere, alqm ad alqd: ad scelus; alqm, ut..; n. niekoho k dobrému ad virtutem instituere alqm.
naš noster; naši ľudia nostri.	nával impetus, ūs, m, vis, vim. vi, f., concursus, ūs, m.
našinci nostri.	naváľať, —vaľovať cumulare. extruere, imponere.
našinec (= krajan) nostras, ātis.	navariť coquere.
našiť, našivať adsuere alqd alci rei.	navázať subvehere; exaggerare.
našinsky vernaculus, indigena, patrius.	na večer vespere, vespere.
našský v. našinsky.	navečerať sa cenare.
natáčať = navíjať fila in alabrum deducere.	navedenie praeceptum, ratio. institutio. ōnis, f.
naťahovať tendere, extendere; pandere (vela); proferre (manum).	naveky = vždy semper.
nať sa secare.	na veky in aeternum.
náter species, ēi; color, ōris, m.	náveštie promulgatio, ōnis, f. edictum; significatio. ōnis, f.
natiahnuť v. naťahovať.	naviať conflare.
natieranie illitus- us, m., inductio, ōnis, f., attritus, us, m.	naviazáť religare, praeligare, astringere.
natierať (masťou) ungere; (farbou) colorem inducere alci rei.	navidomočť evidenter, manifeste, aperte.
natínať v. nať sa.	naviesť v. navádzať.
natlak pressus, us, m.; pressio. ōnis, f., iniuria.	naviezť advehere; n. zeme exaggerare terram.
[nato] v. potom.	navíjať, —vinúť, —viť glomerare.
natočiť promere (vinum).	navláčať comportare, conferre, congerere.
nátoň = klada, špalok, na ktorom sa drevo štiepe truncus.	na vlas accurate.
natrafiť incidere in alqm.	navlažiť, navlhčiť mae facere
natrápiť excruciare, torquere vexare; —sa cruciari, torquēri.	navlhčiť mae facere, humectare.
natrhať carpere (poma).	navlhľý humidus, madidus.
natrhnuť scindere.	navihnúť mae scere.
natrhnutý scissus.	
natrasť decutere (pruna).	
natrieť v. natierať.	
natrpký subamarus.	
natrúsiť dispergere, dissipare.	
natuchnúť redolēre.	

- navliecť.** — *kal inserere* (serul. sertum).
- navnivoč** v. na nivoč.
- návod** institutio, ōnis, f., disciplina; n. k rečníctvu ratio oratoria, v. navedenie.
- navolať** convocare.
- navoskovaný** ceratus.
- navozilť** comportare, conferre, congerere.
- navracanie, navrátenie** restitutio, ōnis, f.
- navracať.** — *vrátitť reddere, restituere* alci alqd; k životu koho n. vitam restituere alci; — *sa reverti, redire, se referre* ad alqd, *se revocare* ad alqd (ad philosophiam, ad pristina studia).
- návrh** consilium, sententia, conditio, ōnis, f.; n. robiť conditionem ferre; n. zákona lex, legis, f., rogatio, ōnis, f.; na môj návrh me auctore.
- navrhovať.** — *vrhnúť proponere, suadere, rogationem ferre*; n. zákon legem ferre.
- navrhovateľ** lator, ōnis. (legis). auctor, ōris.
- navrch** supra.
- navrieť** intumescere.
- návršie** collis, is, m., clivus, locus superior.
- navŕtať** perforare, terebrare.
- navrtieť sa** se versare, versari; saltare.
- návšteva** adventus, us, m. (hospitis, amici); n. tvoja ma veľmi teší optatissimus mihi venisti, valde gaudeo adventu tuo; nečakal som jeho návštevy insperanti mihi venit; n. klientov salutatio, salutationis officium.
- navštevíť, navštevovať** adire, convenire alqm., visere alqm.; často n. domum alcs. frequentare; (o klientoch) salutatum venire.
- navštevovateľ** visens, hospes, itis; qui salutandi causa venit.
- návyk** mos, moris, m., consuetudo, assuetudo, inis, f.
- navykať** assuescere (alqā re. ad alqd, alci rei, inf.); consuescere, consuevisse.
- navyklý** assuefactus alqā re; assuetus alqā re, alci rei.
- navymýšľať** excogitare.
- navzájom** mutuo, inter se, invicem.
- navzdor** v. vzdor.
- nazad** retro, retrorsum; u slovios často predponou re: nazad hľadieť respicere.
- nazadku** retro; post tergum.
- nazajtra** cras, crastino die; (o minulosti) postero die, post tridie.
- na zbyť** abunde; mať n. čoho abundare alqā re.
- nazdarboh** temere.
- nazdať sa, nazdávať sa** opinari, putare, arbitrari, credere, sentire, censere.
- nazerať, nazierať** introspicere, inspicere.
- nazmar** prijsť perire, pessumire; n. priviesť perdere, pessumdare.
- naznačiť** notare, signare, significare.
- názor** sententia, opinio, ōnis, f., iudicium, existimatio, contemplatio, cogitatio, ōnis, f.
- názornosť** perspicuitas, ātis, f.
- názorný** qui sub oculos cadit, oculis cerni potest; expressus, perspicuus; adv. perspicue; ita, ut rem oculis cernere videaris.
- názov** nomen, inis, n.; čestný n. nomen honorificum, titulus; n. knihy inscriptio, ōnis, f.; n. vedecký artis vocabulum.
- nazpamäť** ex memoria; n. sa učiť ediscere.
- nazpáť, nazpiatok** retro, retrorsum.
- nazrieť** v. nazerať.
- nazvanie** appellatio, ōnis, f., titulus, nomen, inis, n.
- nazvať, nazývať** nominare, appellare vocare, dicere alqm; nomen imponere alci;

tak nazvaný qui dicitur, appellatur, quem dicunt.
názvoslovie artis vocabula.
nazývať v. nazvať.
nažívať s kým tractare; agere (cum).
nažiklý, nažltlý subflavus.
ne v. nie.
nebesá v. nebo.
nebeský caelestis; n. posol nuntius deorum, nuntius de caelo demissus.
nebešťan caelestis; incola caeli.
nebezpečenstvo periculum; discrimen, inis, (sumnum); n. život, smrti mortis periculum, vitae discrimen.
nebezpečný periculosus; insidiosus, infestus; n. vojna bellum grave, infestum; viesť vojsko nebezpečnými cestami exercitum per insidiosa itinera ducere.
neblahý = nešťastný infelix, icis, miser, a, um; n—é pomery res dubiae, afflictiae.
nebo caelum; pod šírym nebom sub divo; do neba vychvaľovať koho summis laudibus efferre alqm; do neba volajúci atrox. ōcis; nefarius, immanis.
nebodať fere. paene, parum abest, quin... v. najskôr.
nebohý = ubohý miser, a, um, infelix, icis; = nebožtík mortuus.
nebojovný imbellis.
neborák v. nebohý = ubohý.
nebotýčný altissimus.
nebožiatko panperculus, m—sellus.
nebožlec terebra.
nebožký v. nebohý = nebožtík.
nebožtík mortuus.
nebývalý insolitus.
neciteľnosť (duševná) animus durus; telesná torpor, ōris, m.
neciteľný (duševne) durus; byť n—ým non movērl, non tangi; (telesne) sensu carens; byť n—ým non sentire alqd.
necudný impudicus.
necvičený inexercitatus.

nečas tempestas (atlis) foeda, atrox.
nečastý rarus.
nečestnosť infamia. dedecus, oris, n.
nečestný turpis, indignus, inhonestus.
nečin perturbatio (ōnis, f.) ordinis, ordo turbatus.
nečinnosť segnitia, ignavia, inertia; otium.
nečinný segnis, ignavus, iners; n—ým byť nihil agere, otiosum esse; adv. segniter, ignave.
nečistota (ako stav) immunditia; (vec) sordes ls. f.
nečistotný, nečistý immundus, sordidus, impurus.
nečitateľný difficilis ad legendum; quod legi vix potest; adv. parum clare.
nedajbože! minime vero!
neďaleko haud procul, prope.
neďaleký propinquus.
neďať (nedovoliť) vetare, prohibere.
neďávno nuper.
neďávny recens; novissimus.
nedbale neglegenter.
nedbalec homo (inis) neglegens.
nedbalosť indiligentia, neglegentia.
nedbalý neglegens, socors —dis; d—á robota opus (eris, n.) cura carens.
nedbať neglegere, contemnere alqd., postponere, praetermittere alqd.
nedeľa dies (ēl, m.) solis, * dies dominicus; * Dominica.
nedeliteľný individuus; quod dividi, secari, dirimi non potest.
nedlho paulo; non paulo post.
nedobroželateľ malevolus, malitiosus, malignus.
nedobytný inexpugnabilis.
nedočkavosť morae impatientia.
nedočkavý impatiens, intolerans.
nedohľadný infinitus, immensus.
nedochodča infans immatura.

nedojedky reliquiae cibi.	nedoučil sa : človek sa nikdy nedoučí
nedokonalosť vitium.	semper alqd ad addiscendum est.
nedokonálny imperfectus, non perfectus, vitiosus.	nedouk homo (inis) semidoctus; homorudis.
nedokončený non perfectus, imperfectus.	nedovarený non satis decoctus.
nedôležitý levis, tenuis.	nedôvera diffidentia; suspicio, ōnis, f.
nedopitky reliquiae potionis.	nedôverivý suspiciosus, diffidens suspicax, ācis.
nedopustiť prohibere (s quominus al. ne).	nedôverovať diffidere alci (viribus suis); in suspicione habere alqm, non credere, fidem non habere alci; de fide alcs dubitare.
nedorastenec nanus, pygmaeus, pumilio—nis.	nedovidieť non observare, non recte videre.
nedorozumenie opinio (ōnis) falsa; error, ōris, m.; dissensio, ōnis, f.	nedozrelý immaturus.
nedôslednosť varietas, ātis, f. inconstantia.	neduh morbus.
nedôsledný inconstans; sibi non constans; adv. inconstanter.	nedúživosť infirma valetudo (inis); aegrotatio, ōnis, f., imbecillitas, ātis, f.
nedospelosť immaturitas; aetas (ātis) infirma, aetas nondum adulta.	nedúživý invalidus, imbecillus, aeger, —gra, —grum; tenui, minus commodā valetudine utens.
nedospelý impubes, (eris), nondum adultus; parvus, minor natu, nondum adulta aetate; n. k vláde nondum maturus imperio.	negatívny v. záporný.
nedostatočnosť tenuitas, infirmitas (ātis, f.)	nehanblivec impudens, impudicus.
nedostatočný parum, minus idoneus; vitiosus; n—ým byť non sufficere; adv. non satis.	nehnuteľnosť res (rerum) (bona, ōrum), quae moveri non possunt.
nedostatok penuria, inopia alcs rei; mať n. indigere, egere alqā re; n. obilia difficultas annonae; inopia frumenti; n. peňazí angustiae rei familiaris, difficultas nummaria; niet n—u ľudí non desunt, qui...; n. energie mollitia; n. nábožnosti impietas (ātis, f.); n. vzdelanosti inhumanitas, (ātis, f.)	nehnuteľný immobilis, immotus.
nedošlosť immaturitas, ātis, f.	nehnutý intactus.
nedošlý immaturus.	nehoda calamitas, ātis, f., casus (us.) adversus; incommodum, malum; res adversae.
nedotknuteľnosť sanctitas, (ātis, f.)	nehodnosť indignitas, ātis, f.
nedotknuteľný quod tangi non potest.	nehoden, nehodný indignus alqā re, alebo (vetou) quis konj.; nehoden si, aby ti pomohol indignus es, cui auxilium feram; adv. indigne, immerito.
nedotknutý integer, intactus, sanctus.	nehybký inflexibilis.
nedoučený semidoctus, leviter eruditus.	nehybný immobilis, immotus.
	nechať sinere, pati (s acc. c. inf.); permittere alci (s inf. al. ut) concedere; nechajme to relinquamus haec; ničoho ne-nechať nihil reliqui facere; nechať komu niečo concedere alci alqd.

nechcieť nolle; n. uznať nadvládu imperium detrectare.	nekonečný infinitus; sine carens; (=večný) sempiternus. perpetuus.
necht unguis, is, m.	nekrstenec * non baptizatus.
nechtiac contra voluntatem; urobil to nechtiac invitatus fecit.	neličený non fucatus; metaf. sincerus, verus, candidus.
nechuf taedium, fastidium; n. mám k niečomu taedet me alcs rel.	neliečiteľný insanabilis.
nechuti mi taedium rei alcs me capit; taedet me rei alcs, abhorreo a re alqā.	neľúbivý v. nemilý.
nechutnosť v. nechuf.	neľudský inhumanus; ferox, saevus; crudelis.
nechutný sine sapore; metaf. ineptus, insulsus, illepidus, frivolus.	neľudskosť inhumanitas, crudelitas, ātis, f.
nechyrovať nuntium non accipere.	nelzá fieri non potest.
neistota dubitatio, ōnis, f.; res incerta, dubia; v n—te byť certum nescire, incertum haerere. dubitatione aestuare, in dubio esse, animo suspensus esse; niekoho v neistote nechať alqm suspensum incertumque dimittere.	nemajetnosť inopia.
neistý incertus, dubius, ambiguus; suspensus (animus, exspectatio, ōnis, f.); (= nebezpečný) infestus (iter. ineris, n.) (= nespoľahlivý infidus.	nemajetný inops, is.
nejak, nejako aliquo modo, ulla ratione; nescio quo modo, quo pacto.	nemalý non parvus, non exiguus.
nejaký aliquis; v pl. nonnulli; quidam, quaedam, quoddam.	nemanželský incerto patre (non iusta uxore) ortus, natus.
nejasnosť obscuritas (ātis, f.) verborum, orationis.	nemať v. mať.
nejasný obscurus; (dvojsmyselný) ambiguus.	Nemec Germanus.
nejedon nonnullus.	Nemecko Germania.
nekdaš pristinus; alebo vetou qui olim, quondam, antea erat; tiež adv. olim: Caius n. priateľ Filippa Caius, olim amicus Philippi; n. kráľ quondam rex.	nemecký Germanicus; adv. Germanice, Germanico more.
neklamný certus; (o veciach) exploratus.	nemectvo (mrav) mos (moris) Germanicus; (pôvod) origo (inis) Germanica.
nekľudný v. nepokojný.	nemenovaný sine nomine.
nekonečnosť infinitas (ātis, f.) (locorum); infinitum tempus.	nemeškať non exspectare.
	nemierne intemperanter, immoderate, immodice; effuse.
	nemiernosť intemperantia, immoderatio, ōnis, f.
	nemierny intemperans, effrenatus, immodestus, immodicus.
	nemiestny , alienus, minus commodus, abhorrens; absurdus, ineptus.
	nemieť obmutescere.
	nemilo iniucunde; n. privítať ko- ho male excipere alqm.
	nemilobohu inutile, nequam.
	nemilosrdne crudeliter, dure.
	nemilosrdnosť saevitia, crudelitas, ātis, f.
	nemilosrdný immisericors inhumanus.
	nemilosť odium, offensio, ōnis, f., offensa; n. bohov ira caelestes.
	nemilý ingratus, iniucundus.
	nemluvná infans, tis, com.
	nemoc v. choroba.

- nemocnica** valetudinarium.
nemocný v. chorý.
nemôcť v. môcť.
nemoresník homo (inis) aggressus.
nemota os (oris) mutum, lingua muta.
nemotornosť ineptia, inscitia; tarditas, atis, f.
nemotorný ineptus, inhabilis, inscitus; rudis, rusticus.
nemovitosť v. nemovitý.
nemovitý immobilis; n. majetok bona, quae moveri non possunt; fundi.
nemožnosť obyč. obratom fieri, effici non posse; dokázať n. nejakej veci probare alqd fieri non posse.
nemožný qui fieri non potest; je zcela nemožné, aby... nullo facto fieri potest, ut... nepokladám pre neho nič za nemožné nihil est, quod ab eo effici non posse credam; všetko obhajovanie urobíť nemožným omnem defendendi facultatem tollere.
nemrav mos (moris) pravus, vitium, dedecus, oris, n., turpitude, inis, f.
nemravnosť mores corrupti, perditii; turpitude, inis, f., vitium.
nemravný (o veci) inhonestus, turpis; (o človeku) male moratus.
nemúdroosť imprudentia; stultitia, dementia.
nemúdry imprudens, stultus, demens; nemúdrym byť desipere; adv. stulte dementer.
nemý mutus, tacitus.
nenadále praeter expectationem, ex inopinato, ex, de improvviso, subito, repente; niekoho n. prekvapiť alqm inopinatam deprehendere, opprimere.
nenadály inopinatus; non expectatus, inexpectatus; n—a smrť mors subita, repentina.
nenahraditeľný irreparabilis, qui reparari, restitui nequit; byť n—ým reparari, sarciri non posse.
nenapraviteľný perditus; qui corrigi, emendari non potest.
nenasytný insatiabilis; inexplibilis; n—ým byť explēri non posse.
nenávidieť odisse, odio prosequi alqm.
nenávidený invisus, ingratus alci.
nenávisť odium; invidia; simulas, ātis, f. n. mať proti niekomu alqm odisse, alci invidere, odium in alqm habere.
nenávisťník qui odit.
nenavyklosť insolentia, novitas, atis, f.
nenavyklý insolitus, inusitatus.
nenazdajky praeter expectationem al. spem. inopinate, necopinate; improvviso, de improvviso, ex improvviso.
není v. niet.
neobmedzenosť infinitas, ātis, f.
neobmedzený infinitus, immensus; n—a moc summa potestas (ātis), summum imperium; dominatio, ōtis, f.; n—ú moc konsulom odvzdať rem publicam consulibus permittere.
neobmeškať nihil praetermittere.
neobozretnosť imprudentia; temeritas, ātis, f.
neobozretný improvidus, incautus, temerarius.
neobratnosť inscitia; n. jazyka gravitas (atis, f.) linguae.
neobratný inscitus; n. rečník linguae inpromptus; (o reči) durus, asper.
neobrezaný non circumcisus.
neobvyklý v. nenavyklý.
neobyčajnosť insolentia, novitas, ātis, f.

neobyčajný insolitus, inusitatus, inauditus, novus; mirus, mirificus; n—á vec novitas (atis, f.) rei.	nehroženosť animus impavidus, fortis.
neobývaný desertus, vastus.	nehrožený impavidus; fortis; adv. impavide, animo forti.
neobznámený ignarus rei alcs.	neochotný invitus.
neoceniteľný eximius, praestans.	neokresaný infabricatus, rudis.
neočakávane praeter expectationem; p. opinionem.	neomyľne certe, haud dubie, profecto.
neočakávaný inopinatus, inexpectatus.	neomylnosť fides (ěi) certa, veritas, ātis, f.
neodbyťne certo, haud dubio, necessario.	neomylný qui errare non potest; certus; (o veciach) exploratus.
neodbytný importunus, molestus.	neopatrnosť imprudentia; temeritas, ātis, f.; z n—ti temere, incaute.
neodhodlanosť dubitatio, cunctatio, onis, f.; animus incertus.	neopatrný improvidus, incautus; imprudens; temerarius; neopatrný čin imprudenter al. temere factum.
neodhodlať sa haesitare, fluctuare, consilii inopem esse.	neoperený implūmis.
neodhodlaný dubius; incertus; byť neodhodlaným haesitare, consilii inopem esse, dubitare.	neopevnený non munitus.
neodkladne sine mora.	neopísateľný quod describi non potest.
neodkladný qui differri non potest; vec je n—á res moram non habet.	neopozdiť (sa) non morari.
neodlučný qui separari, disiungi non potest.	neoprávnenosť iniuria.
neodolateľný cui nulla vi resisti potest; invictus, intollerabilis (vis Romana, elephantorum); insuperabilis.	neoprávnený iniustus.
neodopustiteľný qui nihil excusationis habet; inexplabilis (sce'us, fraus).	neozbrojený inermis.
neodvislosť libertas, atis, f.; liberum arbitrium.	neozdobený sine ornatu.
neodvislý liber, suliuris sententiaeque, nullius imperio subiectus, nemini obnoxius, non ex alterius arbitrio pendens; urobiť niekoho n—ým in libertatem vindicare alqm; adv. suo arbitrio, libere.	nepamäť : od nepamäti sveta post hominum memoriam; inde ab antiquissimis temporibus.
neodvolateľný irrevocabilis.	nepamätlivý immemor alcs rei; obliviosus.
neohobnosť , rigor, ōris, m.	nepatrnosť exiguitas, tenuitas, ātis, f.
neohobný rigidus.	nepatrný exiguus, parvus, tenuis, levis; za n—é mať niečo alqd parvi facere; contemnere alqd; levi momento aestimare alqd; -(nízky) humilis, obscurus.
neohrabanosť rusticitas, ātis, f.; inertia.	neplatný irritus; (marný) vanus, inanis; nullus.
neohrabaný vastus, informis; agrestis, rusticus; iners.	[nepiecha] v. prostopašnosť.
	neplodnosť sterilitas, ātis, f.
	neplodný sterilis, infecundus.
	nepoctivosť improbitas, ātis, f. perfidia, fraus, dīs, f.
	nepoctivý infamis, improbus, malus; (podvodný) fraudulentus, perfidus; adv. improbe, perfide.

nepočestnosť infamia, turpitudō, inis, f.
nepočestný infamis; (nemravný) turpis.
nepodarenec degener. eris.
nepodarený vanus, irritus.
nepodariť sa non procedere, non contingere.
nepoddajný inflexibilis, contumax, ācis.
nepodkupný qui pecunia corrumpi non potest; integer, incorruptus.
nepodmlenenec sine ulla exceptione.
nepodmlenený nullis conditionibus astrictus; absolutus.
nepodplatný v. nepodkupný.
nepodobnosť dissimilitudo, inis, f.
nepodobný dissimilis; vñere n. incredibilis; pravde n. non probabilis.
nepodstatnosť opíš adj. nasl.
nepodstatný levis, non ad rem ipsam pertinens, a realienus, adventicius; (lichý) vanus, incertus.
nepodvratný certus, firmus, invictus, manifestus.
nepohodlnosť incommodum, molestia.
nepohodlný incommodus, molestus.
nepokohyblivý immobilis, immotus.
nepochybne sine dubio, haud dubie; certo (scio).
nepochybnosť opíš pomocou haud ambiguus alebo nasled.
nepochybný non dubius, certus, exploratus; víťazstvo bolo už nepochybné velut exploratā victoriā.
nepokoj turba, tumultus, us, m.; (politický n.) motus (us, m.) turbae, res novae; dissensionesciviles; (n. duševný) animi motus, perturbatio, ōnis, f.; sollicitudo, inis, f.
nepokojíť sollicitare, turbare, exagitare.

nepokojný inquietus (homo, animus, nox); turbidus (aqua, tempestas, annus); moren—é mare commotum, turbidum; (v smysle politickom) novarum rerum studiosus, cupidus, seditiosus, turbulentus; (duševne) anxius, sollicitus.
nepomernosť ratio (ōnis, f.) impar.
nepomerný iusto maior, minor; nepomerne veľký trest za nepatrný priestupok paena maior quam pro peccati levitate; iniquus (pretium); iniustus (onus).
nepominuteľný aeternus, sempiternus, perpetuus.
nepomstený inultus.
nepopierateľný non dubius; adv. sine controversia; certo, sine dubio, videlicet.
neporiadne neglegenter, contuse, sine ordine.
neporiadnosť perturbatio (ōnis, f.) ordinis, ordo turbatus; negligentia.
neporiadny inordinatus, confusus, neglegens; n. život vita dissoluta.
neporušenosť integritas, incolumitas, ātis, f.
neporušený inviolatus, illaesus, incolumis, integer, gra, grum.
neposeda inquietus.
neposlušnosť immodestia; (o vojakoch) contumacia, detrectatio militiae.
neposlušný dicto non audiens; maleparens; (o vojakoch) detrectans militiam; adv. non oboedienter.
nepoškvrnený purus, castus (a culpa, a cruore); incontaminatus, ab omni macula vacuus; * immaculatus.
nepotrebnosť inutilitas, ātis, f.
nepotrebný inutilis; (zbytočný) non necessarius; quod non opus est.
nepozornosť neglegentia, socordia, animus non intentus.

nepozorný non attentus, neglegens.
neprajný iniquus, adversus, malevolus, malignus.
nepravda (vecná) falsum; (nepravdivosť) vanitas, ātis, f.; n—u niečoho dokázať alqd falsum esse probare; (lož) mendacium.
nepravdivý falsus; vanus.
neprave = bezprávne, proti právu iniuriose, iniuste.
nepravdivosť enormitas, ātis, f.; (nesúmernosť) minus apta compositio, onis, f.
nepravdivý abnormis, lege solutus; n. život vita dissoluta.
neprávosť malum facinus, oris; scelus, eris, n.; flagitium; vitium.
nepredpojatosť animus aequus, liber.
nepredpojatý aequus, liber.
nepredvidaný improvisus; adv. ex improviso.
neprekonateľný invictus.
nepremokavý aquae impenetrabilis; qui aquam non transmittit.
nepromožiteľný invictus.
neprestajne v. nepretržene.
neprestajný continuus.
nepretržene perpetuo, continenter, sine intermissione.
nepretržitý continuus, perpetuus.
nepriamy quod per ambages fit; non directus; obliquus; adv. per ambages; non directo.
nepriateľ inimicus; sú nepriatelia (spolu) inimicitiae sunt inter eos; stali sa nepriateľmi inimicitiae ortae sunt inter eos; byť n—om čoho alienum, aversum osseare alqā; n. na vojne hostis (alcs al. alci); za n—a koho mať hostis loco habere alqm.
nepriateľ sa inimicitias habere.
nepriateľstvo inimicitiae, animus infestus.

nepriazeň odium, malevolentia, malignitas, ātis, f., animus alienus; n. bohov dii adversi; n. doby iniquitas (ātis, f.) temporum.
nepriaznivosť iniquitas (temporis, loci).
nepriaznivý (o osobách) iniquus, inimicus, infensus alci; adv. animo iniquo miligne; (o veciach) iniquus (locus, tempora), adversus (ventus, res), alienus (tempus); n—é pomery angustiae, difficultas (ātis, f.) rerum; n—é znamenie malum omen (inls).
nepríčetný mente captus, amens; mentis compotem non esse...
nepriehľadný non perspicuus.
nepriechodný impervius.
neprihodnosť incommodum, molestia.
neprihodný incommodus, non opportunus; (nepriaznivý) iniquus, alienus (locus); vzhľadom k času intempestivus; adv. incommode, intempestive, alieno tempore.
neprijemnosť incommodum.
neprijemný iniucundus, ingrat; gravis, molestus.
nepriležitosť, —ý v. neprihodnosť, —ý.
nepriemeranosť nullum consilium, temeritas, ātis, f.
nepriemeraný inutilis, ineptus, temerarius.
nepri slušnosť vitium.
nepri slušný indecorus; alienus.
nepri stožnosť dedecus, oris, n.
nepri stupnosť opíš nasl.
nepri stupný (o mieste) ad quem aditus (us, m.) non est. ad quem adiri non potest; impeditus (saltus, palus); n—á poľoha mesta difficilis urbis situs, (us, m.); (o osobách) rari aditūs; qui conveniendi aditum non facile dat.
nepri tomnosť absentia; v nepri tomnosti otca absente patre.
nepri tomný absens; byť n—ým abesse.

neprivetivosť tristitia, asperitas, acerbitas, inhumanitas, ātis f.

neprivetivý tristis, asper (homo, animus, hiems); (nevľúdny), inhumanus; adv. aspere, inhumaniter.

nerad invitus, coactus; aegre, moleste (ferre, pati); gravitor.

nerast fossile, is, n., metallum; ríša n—ov fossilia, ium, n.

nerásť non crescere.

nerastopis * mineralogia.

nerosť miseria, i fortuna afflicta, calamitas, ātis, f.; vitium, flagitium.

neriadny inordinatus, inconditus, incompositus.

nerodiť non procreare, non ferre.

nerovnosť inaequalitas, ātis f., dissimilitudo, —inis, f.

nerovný impar, dispar; dissimilis; n. počet numerus impar; (o povrchnosti) non aequus, asper.

nerozdeliteľný individuus, quod dividi non potest.

nerozdielelný non divisus.

nerozhodnosť dubitatio, cunctatio, ōnis, f.

nerozhodný dubius, instabilis, mobilis.

nerozhodnutý nondum diiudicatus, (lis), dubius, incertus, (victoria, exitus); vec je dosiaľ nerozhodnutá res (rei) integra est; anceps (cipitis) (belli fortuna, proellum, certamen); medius (responsum); adv. dubie, ambigue; nerozhodne bojovať ancipiti Marte pugnare.

nerozlučný qui separari, disiungi non potest; n. priateľ amicus fidissimus.

nerozmyslenosť imprudentia, inconsiderantia, temeritas, ātis, f.

nerozmyslený inconsultus, improvidus, temerarius.

nerozum imprudentia, stultitia, temeritas —ātis, f.; dementia, insania.

nerozvažitosť temeritas —ātis, f.; temere factum.

nerozvaživý temerarius; n. skutok temere factum; adv. temere.

nerv nervus.

nervózny nervosus.

nesčíselne ráz saepe numero, persaepe, sexcenties, milies.

nesčíselný innumerabilis, infinitus, immensus.

neshoda dissensio, discrepatio —ōnis, f. (inter consules); discordia, dissimilitudo, inis, f.

neshodný discors, dissidens, dissentaneus; adv. discordi animo.

neshodovať sa dissentire (cum alqō, ab alqō); discrepare (cum alqō), abhorre (ab alqā re); n. medzi sebou dissidere, dissentire inter se.

neschodiť, neschádzať non progerminare; — sa non convenire, (acc.), non congregi.

neschodný invius, impeditus, n—é miesta invia —ōrum.

neschopný iners, tis; habes. etis; indocilis, non aptus (non idoneus) ad alqd; non potens alcs rei, (ad alq faciendum); alqd facere non posse.

neschvalovať improbare, dissuadere.

neskonálny = nekonečný infinitus; immensus; adv. sine fine; mirum quantum.

neskoro sero, tarde.

neslávny inglorius (vita); obscurus.

neskromný immodestus.

neslušne indecore, turpiter.

neslušnosť opíš nasl.

neslušný indecorus, iniquus, turpis; (nespravedlivý) inustus; tiež nefas est s inf.

neslýchaný inauditus; novus.

nesmelosť timiditas —ātis, f.

nesmelý timidus; pavidus.

nesmieriteľnosť animus implacabilis.

nesmieriteľný implacabilis, inexpiabilis.

nesmierne ultra modum, in immensum, in infinitum.

- nesmiernosť** immensitas, ātis, f.
nesmierny immanis, immensus, infinitus.
nesmrteľnosť immortalitas, ātis, f.
nesmrteľný immortalis, aeternus, sempiternus; nesmrteľná sláva gloria sempiterna; immortalis memoria.
nesmyseľ ineptiae.
nesmyseľne dementer, insane.
nesmyselnosť amentia, dementia.
nesmyselný demens, amens; insanus; n—é vecí ineptiae.
[nesnadný] v. ťažký.
nesnášanlivosť mores (um) difficiles; asperitas, ātis, f.; intolerantia.
nesnášanlivý incommodus, asper.
nesnesiteľný intolerabilis, haud tolerabilis, non ferendus; je mi n—é ferre non possum; (protivný) molestissimus, odiosus.
nespokojnosť animus offensus; indignatio, ōnis, f.; adversa alcs voluntas, (ātis); nespok. niečiu vzbudiť indignationem alcs movēre; n. cítiť so svojím osudom accusare fortunam suam.
nespokojný non contentus (re alqā); n—ým byť s čím accusare alqd; queri de re alqā.
nespoľahlivosť fides (ei) incerta, dubia; infirmitas (atis, f.) animi, infidelitas.
nespoľahlivý (o osobách) infidus; levis, parum constans; (o veciach) incertus; dubius; adv. ambigue, non satis certe.
nesposobnosť inertia.
nesposobný non idoneus, ineptus.
nespratný infestus.
nesprávne falso, depravate (iudicare).
nesprávny falsus, vitiosus (suffragium).
nespravodlivo iniuste, inique.
- nespravodlivosť** (vlastnosť) iniustitia; (skutok) iniuria, iniquitas, ātis, f.
nespravodlivý iniustus, iniquus; (nezaslúžený) immeritus.
nesrovnateľný non comparabilis.
nestálosť inconstantia; infidelitas — ātis, f., mobilitas — ātis, f. (vulgi, fortunae).
nestály inconstans, mobilis; varius, mutabilis; caducus, fluxus; n—e počasie caelum varians; n—é šťastie fortuna fluxa; adv. inconstanter, mobiliter, varie.
nestatočnosť infamia, dedecus, oris, n.
nestatočný infamis, famosus, inhonestus.
nestrannosť aequitas, ātis, f.; iudicium integrum et incorruptum.
nestranný aequus, incorruptus, neutrius partis studiosus; adv. integre, incorrupte, sine ira et studio.
nestraviteľný difficilis ad concoquendum.
nestydatosť impudentia, insolentia.
nestydatý impudens; importunus, procax, — ācis.
nesúhlasť s kým dissentire, discrepare, dissidēre ab alqō.
nesúhlasnosť discrepans contentus, us, m.; discrepantia; discordia.
nesúhlasný dissentaneus, discrepans.
nesúladiť * disharmonia.
nesúmernosť ratio (ōnis, f.) impar.
nesúmerný inconcinnus.
nesvar discordia, dissensio, ōnis, f.
nesvarlivý litium et rixae cupidus.
nesvornosť v. nesvar.
nesvorný discors, dissidens.
nesytý esuriens, leiunus.
neštedrý immoderatus, modum excedens, intemperans, nimius.
nešetrit v. šetriť.

nešetrný prodigus, profusus;
 (= bezohľadný) importunus,
 immodestus.
neškodnosť innocentia.
neškodný innocens.
nešikovný ineptus, inhabilis.
 Inscitus, rudis.
nešlachetnosť improbitas, —ātis,
 f., vitium, flagitium, scel-
 lus, eris, n.
nešlachetný improbus, nefa-
 rius, vitiosus, turpis, fla-
 gitiosus.
nešťastie res (rerum) adversae,
 malum, casus, us. m., cala-
 mitas, ātis, f.
nešťastný infelix, icis, infortu-
 natus, miser, a. um; doba pre-
 štát veľmi n—á alienissimum
 rei publicae tempus (oris):
 (= nešťastie prinášajúci funes-
 tus; n. posol nuntiustristis;
 n. znamenie malum omen (inis):
 n. boj proellum adversum;
 n. deň dies (ēi) nefastus; adv.
 infeliciter, male, misere.
nešvara = nečistota sordes, is, f.,
 squalor, ōris, m.
nešvaríť inquinare, turpare,
 foedare.
netečnosť neglegentia, igna-
 via, inertia.
netečný segnis, iners, lentus,
 ignavus; n—ým byť k niečomu
 neglegere, non curare
 alqd; adv. neglegenter, igna-
 ve, segniter.
netopier vespertilio, ōnis, m.
netreba non opus est.
netrpelivosť impatientia mo-
 rae.
netrpelivý morae impatiens,
 festinans, properans.
netvarný figurā carens, horri-
 dus, deformis.
netvor monstrum.
neucta inverecundia.
neuctivý inhonestus, invere-
 cundus.
neúčastný expers (tis).
neučený indoctus.
neúčinnivý invalidus.
neudatný pavidus, timidus.
neuhladený impolltus.
neuhľadný villis, nequam, de-
 formis; parvus, exiguus.

neukojitelný implacabilis (ira),
 insatiabilis (cupiditas).
neumelecký imperitus, igna-
 rus, in arte sua minus
 versatus; sine arte (factus):
 adv. indocte, imperite.
neunavnosť sedulitas, ātis, f.
neunavný indefessus, qui nul-
 lo labore defatigari po-
 test, assiduus. impiger,
 gra, grum.
neúplný mancus.
neúprimnosť animus subdolus.
neúprimný fallax. ācis, falsus.
 perfidus; adv. fallaciter.
neúprosný inexorabilis.
neurčitost opíš nasl.
neurčitý incertus, dubius, am-
 biguus; dať odpoveď n—ú nihil
 certi respondere; na n—ú
 dobu in incertum; adv. du-
 bie, ambigue.
neúroda messis (is, f.) tenuis.
neúrodnosť sterilitas, ātis, f.
neúrodný sterilis (is) (ager, an-
 nus), (neplodný) infecundus.
neurodzenosť ignobilitas (atis,
 f.) generis; humilitas, ātis,
 f.
neurodzený ignobilis, humilis,
 obscurus.
neurvalý v. bezuzdný.
[neustále] v. naveky.
neústavný non legitimus, ille-
 gitimus.
neústupnosť pertinacia; ani-
 mus obstinatus.
neústupný pertinax (ācis); ob-
 stinatus; adv. pertinaci-
 ter; animo obstinato.
neuveriteľný incredibilis.
neuznanlivý ingratus.
neužitočný inutilis (alci rei, ad
 alqd)
nevädza cyanus.
nevážený levis (auctor); despec-
 tus, contemptus.
nevážiť si koho parvi (minoris, mi-
 niori) facere alqm.; contem-
 nere, despicere alqm.
nevčas, nevčasne intempestive,
 non opportune; immatu-
 re.
nevčasný immaturus; intem-
 pestivus.

nevďačne ingrate. animo ingrato.	gra, grum, innocens; (mravne čistý) castus, integer.
nevďačnosť animus ingratus; (n. deť k rodičom) impietas, ātis, f.	nevkusný ineptus, insulsus.
nevďačný ingratus, beneficii immemor.	nevládať invalidum, imbecillum esse; non posse.
nevďak v. nevďačnosť.	nevlastný alienus.
nevdojak praeter expectationem al. spem, inopinante, necopinante; forte, fortuito; ex improviso.	nevľádnosť asperitas, ātis, f.
nevecný ad rem non pertinens.	nevľádný asper —a —um.
nevedieť nescire.	nevoľa = nechuf adj. invitus; = mrzutosť aegritudo (inis, f) animi; = otroctvo servitus, ūtis, f.
nevedomky clam, occulte; tiež adj. inscius, insciens imprudens.	nevoľky invitus.
nevedomosť inscientia; (nedostatok rozhladu) imprudentia; priznať svoju nevedomosť v mnohých veciach confiteri se multa ignorare.	nevoľník servus.
nevedomý insciens, nesciens, imprudens.	nevoľný invitus; servilis.
nevera impietas, ātis, f.	nevražíť na koho succensere alci, infestum esse alci, odisse alqm.
neverec incredulus.	nevražlivý, nevražný infestus.
nevernosť perfidia, nulla fides (ěi).	nevražnosť inimicitiae, simulas, ātis, f., odium.
neverný infidelis; (nespoľahlivý) infidus; perfidus; stať sa n—ým fidem alci datam fallere; alqm destituere; svojej povinnosti n—ým sa stať ab officio discedere; svojemu sľubu n—ým sa stať fidem fallere.	nevrlosť natura difficilis; indignatio, ōnis, f.; morositas, ātis, f.
nevesta sponsa.	nevrlý difficilis (senex); morosus, tristis; iratus; n—ým byť aegre, graviter ferre alqd; indignari quod al. acc c. inf.
nevhodný ineptus, non opportunus, incommodus; n—é miesto locus alienus.	nevšedný insolitus, insignis, singularis, mirus; adv. mirum in modum, eximie.
nevidall! quid mirum?	nevšimať si čoho neglegere, contemnere, despiciere alqd.
nevidanosť novitas, ātis, f.	nevšímavosť neglegentia, socordia; contemptio —ōnis, f., contemptus, ūs, m.
nevidaný novus, insolitus.	nevšímavý neglegens.
neviditeľný occultus, obscurus, qui oculis cerni non potest, qui sub oculos non cadit.	nevtipný ingenio obtuso, ingeni sterilis.
nevinen v. nevinný.	nevyčerpatelný inexhaustus.
nevinnosť innocentia, integritas, ātis, f.; (čistota mravov) castitas, ātis, f.	nevyhnutnosť necessitas, ātis, f.
nevinný innocens, culpa vacuus al. carens; insons (alcs rei) (dobře zachovalý) integer.	nevyhnutný necessarius.
	nevyslovný quod verbis dici non potest; infandus.
	nevyvrátiteľný qui refelli (infirmari) non potest (non quit); firmus, certus.
	nevyzpytatelný inexplorabilis, quod investigari non potest.
	nevzdelanosť inhumanitas, ātis, f.
	nevzdelaný incultus; indoc-tus; rudis (artium).

nezabúdka myosōtis, idis, f.	nezlomný constans; n—á vôľa constantia; adv. constanter, firme.
nezabudnuteľný qui nulla oblivione delētur; sempiternā memoriā dignus.	nezmeniteľný immutabilis. constans.
nezahojiteľný insanabilis.	neznaboh impius; qui Deum esse negat.
nezákonný legibus repugnans; non legitimus; iniustus, adv. contra legem.	neznalosť ignorantia, inscientia (rei alcs).
nezaslúžene immerito.	neznámosť ignoratio, ōnis, f.
nezaslúžený immeritus; indignus.	neznámy ignotus, incognitus (terra), novus; (neslávny) obscurus; nie je mĽ neznáme non ignoro, non me fugit, praeterit, (acc. c. inf.)
nezasvätený alienus a re aliqua, expers —tis, rei alcs.	neznánie inscientia. ignoratio —ōnis, f.
nezáväzný immunis.	neznať ignorare.
nezávislý liber —a —um.	nezneseiteľnosť intolerantia
nezáživný difficilis ad concoquendum.	neznositeľný intolerabilis, haud tolerabilis, non ferendus; (= protivný) molestissimus, odiosus; adv. intoleranter, moleste.
nezbadať quod sentiri non potest.	nezodpovednosť liberum arbitrium.
nezbavý = farbavý tardus, gravis, rudis.	nezodpovedný cui dictorum factorumque ratio non est reddenda.
nezbadosť licentia, immodestia.	nezralosť immaturitas, ātis, f.
nezbodný effrenatus; immodestus, solutus; adv. immodeste.	nezralý immaturus.
nezbegliý imperitus.	nezreteľný obscurus, non clarus.
nezbytný necessarius.	nezriedka saepenumero.
nezdar casus (us) adversus, successus (us) nullus; s n—om bojovať male pugnare.	nezvratný firmus, constans; n—á vôľa constantia, firmitas, ātis, f.
nezdaríť sa male evenire, succedere, contingere.	nezvyklosť insolentia, novitas, ātis, f.
nezdarný male moratus; degener. —a, —um.	nezvyklý insuetus; (alcs rei, ad alqd, tiež dat.).
nezdoba = nezbeda effrenata licentia, intemperantia, petulantia, lascivia, insolentia.	než quam.
nezdobný v. nezbedný.	neženatý caelebs —libis.
nezdolateľný, nezdolný invictus, insuperabilis.	nežičný malevolus, malignus.
nezdravý invalidus, aeger, gr. grum; valetudine minus commodā utens; n—é počasiē grave caelum.	[nežistný] v. bezkoristný.
nezdvorilosť inurbanitas. —ātis, f.	nežnosť teneritas, ātis, f., n. materská materni amoris cura, sollicitudo, inls, f.; n. detská pietas, atls, f.
nezdvorilý inurbanus.	nežný mollis, tener. a, um; blandus, pius; n—á pozornosť observantia; adv. tenere, molliter.
nezkrotený indomitus, ferus.	nič nihil; zcela n. prorsus nihil; n. iného než nihil aliud nisi, nihil aliud quam; n. z
nezkúsenosť imperitia, inscientia.	
nezkúsený imperitus, rudis (rei alcs); adv. imperite.	

neho nebude non bene de eo sperare licet; n. z tej veci nebude res ea non conficietur.	nikade in nullam partem.
ničif delere (urbem, hostes, exercitum), excidere (urbes, domos); tollere (leges); extinguere, opprimere, perdere, pessumdare.	nikam nusquam.
[nič meneš] v. jednako.	nikda, nikdy nunquam, nullo tempore.
ničoma homo (inis) nequam; homo perditus.	nikde nusquam; n. inde nusquam alibi.
ničomnosť nequitia.	nikdy v. nikda.
ničomný improbus, pravus, nequam; adv. nequiter, improbe.	nikto nemo (nullius, nemini neminem, nullo); nullus, aby n. ne quis, ne quisquam.
nie non, haud; odpoveď: minime; non s opak. slovesom otázky; a nie neque; ani nie nequidem.	nič filium.
niečo aliquid, quid.	niva campus; ager; arvum.
niekam aliquo; quoquam; keby n. si quo.	nivočenle vastatio, depopulatio, ōnis, f.
niekdajší pristinus; alebo vetou qui olim, quondam, antea erat.	nivočif vastare, depopulari.
niekde alicubi, aliquo loco.	nizkosť humilitas, ātis, f.; n. rodu humilitas, ignobilitas (ātis, f.) generis.
niekedy aliquando, unquam, olim.	nizky humilis; n. breh litus (oris) planum; n—e miesto locus depressus; (o rode) humilis, obscurus, ignobilis; človek n—eho rodu homo ignobilis, ignobili loco natus; n. hlas gravis vox (vocis, f.).
niekoľko nonnulli, ae, a; aliquot complures; pred zám. vzťahným sa často vynecháva; poslal niekoľko, ktorí mali cestu obzrieť misit, qui iter explorarent.	nižava v. nižina.
niekoľkoraký plures; non unus generis.	niže (poníže) infra (acc.).
niekoľko ráz aliquoties, semel atque iterum.	nižina locus depressus, demissus.
niekto aliquis; ullus; quispiam; quisquam.	nižiľ sa desiderare.
niektorý aliquis; v pl. tiež quidam, nonnulli.	nižší inferior.
nieten — ale a] non modo, — sed etiam.	no at, sed, autem.
niesť ferre, portare; n. pred niekym praeferre alci alqd.; n. zpäť referre, reportare.	noc nox, noctis, f.; v noci nocte, noctu; tempore nocturno; vo dne i v noci die et nocte; celú n. per noctem; totam noctem; neskoro v n—i multa nocte; dlho do n—i ad multam noctem; dobrú noc! vale!
niet, nieťo non est, nullus est; non sunt.	nocľah hospitium; v. nocovať.
nieže by — ale tantum abest ut — ut.	nocľahárňa mansio, ōnis, f.
nijak, nijako nullo modo, minime.	nocľažné pretium mansionis.
nijaký nullus.	nocovať pernoctare.
	nočnik vas (vasis) obscenum.
	nočný nocturnus; n—ou dobou nocturno tempore; nocte, noctu; n. stráž vigiliae.
	noha pes, pedis, m.; crus, crūris, n; k n—ám padnúť ad pedes se proicere; práva (národu) nohami šľapať omnia iura (populi) obterere.

nohavice braccæ, ārum; n—amī o- detý braccātus.	novozákonný * novi testamen- ti.
nohatý v. nahý.	nový novus, recens; n—é sily vires integrae; n—é vojsko copiae recentes, inte- grae; N. rok annus iniens; n. vek aetas (atis, f.) recen- tior; n. vojna hrozí bellum rursus instat.
noríť mergere.	nozdra naris, is, f. (obyč. pl. na- res, lum).
noríť sa mergi, immergi, de- mergi.	nož culter, tri, m.
normá'ny ad legitimam nor- mam exactus, rectus.	nožíček cultellus.
nos nasus, nares (lum, f.); do- brý n. mať sagaciter odora- ri; (n. lodi) rostrum.	nožička pediculus.
nosáč naso, ōnis.	nožík v. nožíček.
nosatý nasatus.	nožka v. nožička.
nosič baiulus.	nožnice forfex, icis, c.
nosidlo , nosidlá lectica; nosič no- sidiel lecticarius.	nuda taedium temporis al. otimolestia.
nosíť v. niesť.	núdiť afferre alci taedium, languorem v. molestiam; núdi ma niečo taedet me alcs rei; —sa otlo languescere.
nosorožec rhinoceros, ōtis, m.; * oryctes nasicornis.	nudnosť molestia, taedium alcs rei; n. starých spisovateľov languor (oris, m.) antiquo- rum scriptorum.
nosovka vox (vocis), quae per nares egeritur.	nudný taedii plenus, moles- tus; n. rečník lentus in di- cendo.
nosový gen. nasi.	núdzá inopia, egestas, ātis, f.; necessitas, ātis, f.; res an- gustae; penuria, inopia; n—u trpieť carēre, laborare alqā re; v núdzi niekomu pomôcť succurrere alci laboran- ti.
noša onus, eris, n.	núdzne exigue, misere, in summa egestate.
nôta nota musica; modi, mo- duli, orum; cantus, us, m.	núdzny egens, egenus, inops.
notár notarius, scriba publi- cus.	ňuch odoratus, ūs, m.
nôtiť canere, cantare.	ňuchať odorari.
nov luna nova (prima); inter- lunium.	núkať offerre, proponere.
[nováčik] = rekrutovať deligere.	nulla * zero incl.
[novák] = rekrút novus miles (itis); miles tiro (onis).	nútenie vis, vim, vi, f.
novina res (rei) nova; novum.	nútiť cogere, compellere alqm ad alqd.
novinár scriptor (ōris) acto- rum diurnorum.	[nutno] v. treba.
noviny [= časopis] acta (orum) diurna.	[nutnosť] v. potreba.
novodobný nostrae aetatis, al. memoriae.	[nutný] v. nevyhnutný.
novokrstenec * anabaptista.	nútro viscera, um, n.
novoročný pozdrav votum ineun- te anno conceptum.	nuž age! age dum!
novorodenec modo natus, re- cens natus.	[nyť] v. túžiť, trúchliť.
novota renovatio, ōnis, f.; res (rerum) novae.	nyťovať = kov s kovom spojovať = leťovať ferruminare.
novotár quia liquid novat; re- rum novarum cupidus, stu- diosus.	
novotný novus, recens.	
novotvorný novo more factus.	
novoveký novus, recens, re- centior.	

O

o! citosl. **o!** (obyč. s akk.); **o**, ja nešťastný! (**o**) **me miserum!**

o (predl.) **de** s abl.; niekedy len abl. Cicero v svojej knihe „O priateľstve“ Cicero in eo libro, quem scripsit de amicitia; **o** pol noci media de nocte; **o** treťom bdení (**o** tretej vigílii) de tertía vigília; pripravíť koho **o** niečo privari re alqā; **o** pri označení miery stáva čistý abl.: **o** hlavu väčším byť capitis longitudine alqm superare; **o** dva roky starší biennio maior; **o** pri veciach; okolo ktorých sa činnosť podmetu pohybuje, v lat. stáva pád, ktorého sloveso vyžaduje; hlavu **o** stenu naraziť caput illidere parieti; zásluhy **o** vlast merita in patriam.

oba, **oba**, **obidvaja** ambo (ae, o); (každý **o** sebe) uterque; **oba** padli uterque eorum cecidit; **jeden z oboch** alter, alter — **uter**; **nikto z oboch** neuter; **z oboch strán** utrimque; **ab utraque parte**.

obadať = **zbadáť**, **spozorovať** sentire.

obádať v. **pichať**.

obahniť sa agnelli edere (procreare).

obal velamentum; tegumentum; **bez obalu** = **bez okolkov** libere, aperte, ingenuae.

obalamútiť v. **omámiť**, **ošialiť**.

obaliť involvere alqd alqā re.

obanovať poenitet me alcs rei v. oželiť.

obapo'ne mutuo, invicem, vicissim.

obapolný mutuus; **o—é** úsluhy beneficia ultro citroque data et accepta.

obárať, **obaríť** aquā ferventi perfundere.

obava metus, us, m., cura, sollicitudo. — **inis**, f.

obávať sa v. **báť sa**.

obcovanie consuetudo, **inis**, f., societas, ātis, f.; **dôverné o**, familiaritas, ātis, f.

obcovať s kým uti alqō; consuetudine alcs uti; **dôverné s kým o**, familiariter uti alqō.

občan, **občianka** civis, is, c.

občas interdum, subinde, nonnumquam

občasný certo tempore recurrens.

občerstvenie recreatio, ōnis, f.

občerstviť recreare, reficere alqm; — **sa** recreari, se reficere; cibum et potum sumere.

občiahnuť v. **obsiahnuť**.

občianka v. **občan**.

občiansky civilis (bellum); civicus (corona); **o—ké právo** civitas, ātis, f.

občianstvo cives, (ium); civitas, ātis, f.; **o**, **niekomu dať** donare alqm civitate, in civitatem recipere, ascribere, asciscere alqm.

obďaleč haud procul remotus.

obďariť, — **ovať** donare, augēre alqm alqā re; munere afficere alqm.

obďarovanie donatio ōnis, f.

obďarovany praeditus, ornatus alqā re.

obďiv, **obďivovanie** admiratio, ōnis, f.

obďivovať mirari, admirari (s acc.)

obďivovateľ admirator. (ōris).

obďoba similitudo, inis, f., paratio, ōnis, f.; analogia.

obďoble spatium temporis.

obďobný = **zakladajúci sa na analo- gii**, similis.

[obďržať] v. **dostať**.

obec civitas, ātis, f., res (rei) publica; **o**, **rímska res publi- ca** Romana; **na útraty** obce publico sumptu; **meno** obce publice.

obecať tribuere, promittere.

obecenstvo homines, um, populus; **oznámiť** niečo **ob—u** in vulgus edere a'. efferre alqd.

obecný publicus (ager); **o—á** **po- kladnica** aerarium publi- cum, commune; **o—á** **radosť** omnium laetitia; **o**, **ľud** vulgus, i. n., multitudo, inis, f.

obed (hlavné jedlo) cena; (hostina) convivium; k obedu pozvať niekoho ad cenam alqm adhibēre; po obede cenatus; po obede bol mi list doručený epistola mihi cenato tradita est.

obedovať cenare.

obeh circuitus, us, m; cursus, us, m. (stellarum, lunae); o hviezd orbis astrorum; pravidelný o. hviezd motus stellarum constantes et rati.

[**obehnať**] v. obohnať.

obehať, obehnúť, —ovať currere circum alqd.

obelieť albescere, album fieri.

oberač collector, vindemiator, fructuum decerptor, ōris.

oberačka vindemia.

oberať vindemiam facere; carpere, decerpere.

oberky reliquiae, quod superest.

obesenec qui vitam suspendio finivit.

obesiť suspendere alqm (na strome de al. in arbore); — sa vitam suspendio finire.

obeť —ti, obeta. —y sacrificium, sacrum; (vec obetovná) libatio; (žertva) hostia, victima; veľkú o. priniesť vlasti multa condonare patriae; seba v o. priniesť vitam, (salutem) suam condonare.

obetavosť, obetivosť beneficentia.

obetavý, obetivý beneficiosus.

obetný sacrificalis.

obetovanie sacrificatio —ōnis, f.; o. zvierat immolatio, ōnis, f.

obetovať sacra facere, sacrificare; (o. žertvu) immolare, mactare; — sa vitam suam condonare; o. svoj život za koho vitam pro alqo profunderere.

obezhlaviť caput praecidere alci.

obezpečiť confirmare; tutum reddere al. praestare.

obežnica stella errans.

obežník litterae passim dimissae.

obhajca defensor. propugnator, tutor, ōris; o. pred sídom patronus.

obhajovať v. hájiť.

obháňať circumagere.

obhorieť concremari. comburi.

obhrýzať v. ohrýzť.

obchádzanie circuitus, ūs, m., ambitio, ōnis, f.

obchádzať circumire, adire, ambire, circumvenire.

obchod = chodenie okolo v. obchádzanie.

[**obchod**] = kupectvo v. kupčenie.

obchodiť v. obchádzať.

[**obchodnícky**] v. kupecký.

[**obchodník**] v. kupec.

obidva v. oba.

obieliť dealbare.

obierať v. oberať.

obiť, obíť decutere. detrudere; ferro firmare.

obilie frumentum.

obilný frumentarius; o. sklad cella, horreum.

obísť sa v. zaobísť sa.

objasnenie explicatio, ōnis, f.

objasniť, objasňovať illustrare, explicare alqd.

objať amplecti, complecti.

objatie amplexus, complexus, ūs, m.

objavenie inventio, onis, f.

objaviť invenire. detegere, patefacere alqd.

objaviteľ inventor, ōris.

objazdiť circumequitare.

objedať circumrodere: — sa cibis obrui.

objednať praecipere. praescribere. iubēre, imperare; o. prácu opus aliquod fabro curandum tradere; objednaná práca opus (eris) mandatum; o. obed cenam imperare.

objednávka mandatum.

objem ambitus, circuitus, us, m. = veľkosť amplitudo, magnitudo, inis, f.

objemný latus, spatiosus, amplius.

objímať v. objať.

obklad fomentum; dávať komu o—y corpori alcs fomenta adhibere.	oblička ren, renis, m.
obkladať, obložiť circumdare alqd rei alci.	oblíeť induere.
obkladok v. obklad.	oblíeť obsidere, obsidione cingere (urbem); operibus cingere, claudere.
obklopíť v. obkľúčiť.	oblíehanie obsidio, oppugnatio, conclusio, obsessio, circumsessio. ōnis, f.
obkľúčiť circumstare, circumstistere; (nepriateľsky) circumvenire hostem; cingere, circumdare; o. mesto urbem obsidione cingere; operibus cingere.	oblíekať v. oblíeť.
obkolesiť v. obkľúčiť.	oblíevať v. oblíeť.
obkrádať furtum alci facere; furari.	obligátor v. úpis dlžobný.
obkrájať, obkrojiť circumcidere.	oblízať, —lizovať lingere, ligurire, lambere.
oblačiť sa nubilari.	oblóček, oblóček fenestella.
oblačný nubilus, nubibus obductus.	obloha caelum.
[obľadlý] v. obledlý.	oblok fenestra.
obľahčiť levare, allevare, mollire.	oblomíť infringere.
obľahnúť v. oblíeť.	obložiť v. obkladať.
oblak nubes is, f.	oblúba voluptas, ātis, f. studium; mať oblúbu v čom delectari re alqā, studio (amore) rei alcs capi; nemať o—y abhorere a re alqā.
oblakový nubilus.	oblúbenec deliciae (et amor) alcs.
obľamať defringere, decerpere, devellere, abrumper.	oblúbenosť gratia; caritas. ātis, f.; byť vo veľkej o—i gratiam, favorem alcs sibi conciliare.
obľava levamentum; levamen, inis, n.; mitigatio, ōnis, f.	oblúbený dilectus, gratus, gratissimus; quo quis maxime delectatur (cibus, studium); o—é slovo vocabulum, quo quis saepissime utitur; o. spisovateľ scriptor, quem aliquis in deliciis habet; o. ľudu popularis.
obľaviť, obľavovať lenire, levare.	oblúbiť si niečo delectari re alqā; voluptatem capere ex re alqā; studere alci rei; o. si niekoho adamare alqm; diligere alqm; amplecti.
obľázníť mentem obtundere, occaecare.	oblučiť camerare, concamerare.
obľážiť, —ovať fortunare.	obluda portentum, monstrum.
obľožovateľ felicitatis auctor (ōris).	obluk curvatura, arcus us, m., o. víťazný arcus triumphalis.
obledlý pallidus.	obmäkčiť mollire; o. niekoho prosbami flectere animum alcs.
oblednúť pallidum fieri.	obmedzenie modus, conditio. ōnis, f.
oblek vestitus, ūs, m., vestis, is, f.; krásny o. ornatus, ūs, m.	obmedzenosť angustiae (loci, temporis); o. ducha imbecillitas, f.) animi, mentis, ingeni.
oblemať limbo cingere, circumsuere, praetexere.	
oblepiť, oblepovať agglutinare, affigere.	
obleskovať irradiare, collustrare.	
obletieť, obletovať circumvolare.	
obleženie v. oblíehanie.	
oblíeť circumfundere, aspergere, conspergere.	
oblíčať facies, ēi, f.; os, oris, n. vultus, ūs, m.	

obmedzený *homo* (*in*) *tardus*, *hebes* (*etis*); hlava *o*—*á*, *ingenium tardum*; *o*. čas *temporis angustiae*; *o*—*é* pomery *res angustae*.

obmedzil *finibus arcere*, *continere alqd*; *temperare alci*; *modum adhibere*, *imponere* (*alci rei*, *cupiditatibus*); *coercere*, *reprimere*; *o*. sa vo výdavkoch *parcere sumptibus*.

obmer *orbis*, *is*, *m*, *perimetros*, *i*, *f*.

obmeškal niečo *praetermittere alqd*; —sa v čom *haerere in alqa re*.

obnášal *circumferre*.

obnažil *nudare*; *o*. meč *gladium stringere*; *o*. hlavu *caput aperire*.

[**obnos**] *v. summa*.

obnosený (*o šatách*) *tritatus*, *obsoletus*.

obnosil šaty *terere*, *contere revestem*.

obnova, **obnovenie** *instauratio*, *renovatio*, *ōnis*, *f*.

obnovil, **obnovoval** *reficere*, *restituere*, *redintegrare*, *renovare*, (*proelium*, *pugnam*, *seditionem*); *o*. mier *reconciliare pacem*.

obnovitel *qui aliquid novat*.

obočie *supercilium*.

obodril *recreare*, *exhilarare*; *animare*, *excitare*.

obohatil, —**hacoval** *locupletare*, *divitem reddere alqm*; —sa *rem familiarem augere*.

obohnal *cingere*, *circumdare* (*urbem moenibus al. alci alqd*), *claudere saepire*; *o*. násypom *circumvallare*.

obohral *o penlaze ludendo al. lusu nummos ab alqō auferre*.

oboje *ambo*, *a e*, *o*; *uterque*.

obojetnosť *ambiguitas*, *ātis*, *f*.

obojetný *anceps* (*ciptis*), (*oraculum*, *responsum*); *o*—*ú* odpoveď *dať ambigue respondere*, *nil certi respondere*.

obojok *torquis*, *is*, *m*, *monile*, *is*, *n*, *lorum colli*.

obojživelník *amphibium*.

obor, *obra* = *velikan vir ingentis corporis*, *gigas*, *ntis*, *m*. **obor**, *oboru orbis*, *is*, *m*, *locus*, *genus*, *eris*, *n*; to náleží do *oboru filozofie hoc versatur in philosophia*; to nesíaha do *môjho oboru hoc alienum est a meis studiis*.

oboril sa na koho *impetum facere in alqm*; *adoriri*, *aggredi alqm*; *invehi in alqm*; na *Italiu sa o. Italiam petere*.

obosečný *bipennis*.

oboslať *mittere*.

obostranný *duo latera habens*.

oboznalý *gnarus*, *peritus rei alcs*, *versatus in re alqā*.

oboznámiť sa *cognoscere alqm*, in *familiaritatem alcs venire*.

obozrenie *aspectus*, *ūs*, *m*; *templatio*, *ōnis*, *f*.

obozretný *prudens*, *cautus*.

obozretnosť *prudentia*, *cautio*, *ōnis*, *f*, *circumspectio*, *ōnis*, *f*.

obozrieť, **obzerať** *aspicere*, *conspicere*, *contemplari*, *visere*; —sa *respicere*.

obrábať *colere*.

obracať, **obrátiť** *vertere*, *convertere* (*signa*, *coplas*). (*určitým smerom*) *dirigere*; *flectere* (*equos*); *obr. nepriateľa na útek hostem in fugam conicere*; *zrak na niekoho o. oculos conicere in alqm*, *zreteľ ľuďi na seba o. oculos hominum ad se convertere*; *všetko na ruby o. omnia turbare et miscere*; —sa *se vertere*; *o. sa na útek fuga e se mandare*, *terga vertere*; *o. sa k niekomu se convertere*, *conferre ad alqm*; *s prosbou sa o. k niekomu adire alqm*; *šťastie sa obrátilo fortuna mutavit*, *mutata est*, *vertit*; (= *napravil sa*) *mores suos mutare*.

obrad *ceremonia*, *ritus*, *us*, *m*; *obrady náboženské religiones*, *um*, *f*; *dľa obradov ritu*, *rite*.

obradovať *hilarare*.

obramok *limbus*.

obrana defensio, propugnatio, ōnis, f.; pred súdom patrocinium, causae dictio (ōnis, f.), actio, ōnis, f.

obráňať decutere, detrudere.

obranca defensor, propugnator, ōris; o. pred súdom patronus.

obrániť v. brániť.

obranný: o—á vojna bellum, quod defendendo geritur; o—ú vojnu viesť bellum illatum defendere.

obraňovať v. brániť.

obrásiť, obrastať alqā re obducere, vesti.

obrastlý obsitus.

obrať conversio, commutatio, ōnis, f.

obrať, obrať (olúpiť) spoliare; (sbierať) legere.

obratenie conversio, morum mutatio, emendatio, ōnis, f.

obrátiť v. obracať.

obratník circulus; orbis, is, m.; o. kozorožca circulus (orbis) brumalis; o. raka circulus (orbis) solstitialis.

obratnosť agilitas, celeritas, ātis, f.; ars, artis, f., artificium; sollertia o. v reči volubilitas, ātis, f., solutio (ōnis, f.) linguae.

obratný agilis, solers; veľmi o. (homo) summae sollertiae.

obraz imago, —inis, f., effigies, ēi, f.; maľovaný obraz imago picta, pictura.

obrazáreň * pinacotheca.

obrazec exemplum.

obrazenie offensio, ōnis, f.

obraziť offendere, iniuriam inferre.

obrázkový: —á kniha liber imaginibus ornatus.

obrazne per imaginem; tropice.

obraznosť imaginatio, cogitatio, ōnis, f., imaginandi vis; ingenium; bohatá o. ubertas (ātis) quaedam ingenii.

obrazný imagine expressus; o. výraz verborum immutatio (ōnis, f.).

obrazotvornosť v. obraznosť.

obrážať v. obrazíť.

obremeníť onerare, onus, (eris, n.) imponere alci. gravare.

obrezanec circumcisis.

obrezanie circumcisio, ōnis, f.

obrezať, —ávať circumcidere.

obrněný loricated, thorace indutus.

obrníť munire (loricā).

obrobiť v. obrábať.

obroda = úroda fructus —us, m., fruges, um, f.; = obrodenie, znovuzrodenie regeneratio, ōnis, f.

obrok pabulum.

obrokováť pabulum dare, pascere.

obrovský ingens, vastus, immanis; ingentis, vastae magnitudinis; immani corpore; maior quam pro humano habitu.

obruba margo, inis, m., limbus; clavus.

obrubíť limbo cingere (circumdare).

obruč circulus.

obručka orbis, is, m., anulus.

obrus mappa, linteam.

obrv, obrva palpebra. cilium: pili (orum) palpebrarum.

obrys circumscriptio, ōnis, f.

obsadenie occupatio; obsessio, —ōnis, f. (viae, templorum).

obsadiť locum occupare; obsidere (vias, itinera, omnes aditus); úrad o. munus deferre al. mandare alci.

obsah quod alqare continetur; o. knihy argumentum, summa.

obsažný plenus rerum, repletus alqare.

obsekať circumcidere.

obslahnúť contingere; manu prehendere; circumplecti.

obsieľať v. oboslať.

obskakovať circumsilire.

obsluha ministerium.

obsluhovať ministeria facere alci; famulum esse alcs.

obstarať v. obstarávať.

obstarávanie procuratio, administratio —ōnis, f.

obstarávateľ curator, procurator —ōris.
obstarávať curare, procurare (alqd, alqd faciendum al. ut alqd fiat); o. svoje veci suas res obire.
obstarný aetate provector, grandior.
obstáť manēre, permanēre, valēre.
obstaviť circumdare alqd alqare, alci alqd.
obstoľne mediocriter; modice, satis.
obstoľný mediocris, tolerabilis; (o veľkosti) modicus, satis magnus.
obstúpiť circumstare, circumstare alqm; (nepriateľsky) circumvenire alqm.
obsypať, —sypávať koho čím cumulare alqm (praemiis, muneribus), conferre in alqm alqd; ornare alqm (honoribus, laudibus).
obširnosť amplitudo, latitudo —inis, f.
obširny amplius, spatiosus; o. v reči copiosus; (potupne) longus, verbosus; o—á reč oratio latior, uberior.
obšľť, obšľvať sarcire.
obšľmetať sa clam circumire, impedimento esse.
obťáčať v. obťočľť.
obťahovať v. obťahnuť.
obťať v. obťínať.
obťaženie molestia.
obťažovať koho molestum, incommodum esse alci; oneri esse alci; probami o. koho precibus fatigare alqm.
obťažnosť incommodum, molestia, onus, eris, n.; difficultas, f.; labor —ōris, m.; nebudem ti o—ti robiť nihil in me morae erit; o. komu robiť impedimentum afferre, impedimento esse alci.
[obťažný] v. ťažký.
obťekať circumfluere (terram).
obťahnuť pertrahere.
obťierať v. obťrieť.
obťínať, resecare.
obťočľť circumplicare alqd re alqā.

obťrieť, obťierať terere, atterere, fricare.
obuch, obušok fustis, is, m.
obuť, obůvať induere.
obuv calceamentum.
obůvať v. obuť.
obuvník sutor, —ōris.
obvar decoctum.
obváz, obvázok ligamentum, fascia.
obvázovať ligare, vulnus alligare, obligare.
obveselenie oblectatio, delectatio, —ōnis, f.
obveseľť oblectare, delectare; locum, risum movēre alci; —sa oblectari, se oblectare re alqā, oblectamentum capere ex re alqa.
obvinenie incusatio, accusatio, criminatio —onis, f.; crimen, —inis, n.
obviniť, obviňovať accusare, incusare, arguere (alqm. s gen., de, acc. c. inf.); crimini dare (alci alqd); nomen alcs deferre de alqa re.
obviť v. ovinuť.
[obvod] v. okres.
obvyklý = obyčajný usitatus, consuetus.
obyčaj consuetudo, inis, f., mos, moris, m.; mať v o—i consuevisse, solēre; podľa o. moje ho uti consuevi. institui, soleo.
obyčajne plerumque; fere, (quod fieri solet); consuevi, soleo s inf.
obyčajný usitatus; solitus, consuetus; vulgaris, communis.
obydlený quem incolunt.
obydlie domus, us, f., domicilium, sedes, is, f., habitatio, ōnis, f.
obývať habitare; (o národe) tenēre, colere (regionem).
obyvateľ incola; habitator, ōris; prví obyvatelia Britannie qui initio Britanniam incoluerunt (tenuerunt).
obyvateľka incola.
obyvateľstvo incolae.

obzerať circumspicere alqd. v. obozrieť.	hendere alqm.; obtrectare alci.
obznámiť sa cognoscere alqm; in familiaritatem alcs ve- nire.	očerstvieť recreari.
obzor circulus (orbis, is, m.) finiens; conspectus, a- spectus, —ūs, m.; horizon, —ontis, m.	očesať capillos pectere.
obzvlášte in primis, praeci- pue, eximie, praesertim.	oči v. oko.
obzvláštny praecipuus, singu- laris, eximius.	očista lustratio, expiatio, —ōnis, f.
obžaloba accusatio, ōnis, f., cri- men, inis, n.	očistec * purgatorium.
obžalovať spis libellus (actionis); o. reč accusatio —ōnis, f.	očistenie, —ovanie (pred súdom) li- beratio, absolutio —ōnis, f.; purgatio, ōnis, f.; (v ohľade nábož.) lustratio, ōnis, f.
obžalovaný reus.	očistiť, očisťovať purgare, ex- purgare alqd; (mytím) ablu- ere, eluere; (vytieraním) ter- gēre, abstergēre; metaf. absolvere, liberare alqm culpā; (v ohľ. nábož.) lustrare.
obžalovať accusare, incusare alqm; nomen alcs deferre, diem dicere alci; inius vo- care alqm. v. žalovať.	očisťujúca obet piaculum, sa- crificium piaculare; lu- strum
obžerný vorax, edax —ācis.	očitý apertus, manifestus, praesens; o. svedok testis, qui ipse rem vidit, qui rei alci interfuit; bol som toho o—ým svedkom ipse (meis o- culis) vidi.
obžerstvo voracitas, ātis, f.	očividome = zrejmo aperte, manifeste, palam.
obživa victus, ūs, m., alimen- ta, ōrum.	očko ocellus.
obživíť, obživovať = potravu dávať nutrire, alere, victum praebēre.	očkovanie inoculatio, ōnis, f.
ocediť percolare.	očkovať inoculare arborem, arbori oculum inserere.
oceť chalybs (—ybis, m.).	očný prelož gen. oculorum.
oceťový (chalybe factus; chalybelus.	očuť audire.
ocenenie aestimatio, ōnis, f.; o. majetku census, ūs, m.	od a, ab, ex s abl. od oného času ex illo tempore; od detinstva a pueris, a pueritia; deň odo dňa diem ex die; rok od roku singulis annis, quot- annis; znám ho od tridsiatich rokov abhinc triginta an- nos eum novi; nebude od veci hoc non alienum, non se- iunctum erit a re proposi- ta; sam od seba sua sponte.
oceniť aestimare alqd; iudi- care de re alqa.	oda carmen (inis) lyricum.
oceniteľný aestimabilis.	odaníť vectigal (alis, n.) al. tri- butum alci imponere.
ocitíť sa devenire, delahl. in- cidere in alqd; esse.	od akživa inde ab omni tem- pore; post hominum me- moriā.
ocot acetum.	odbaviť rem conficere, admi- nistrare; finire, confice- re, perficere.
[octnúť sa] v. ocítiť sa.	
octový acidus.	
očadený fumosus.	
očadieť fumosum fieri.	
očadiť fumo siccare.	
očadnúť v. očadieť.	
očakávať expectare, manēre alqm.; praestolari alci; op- periri; sperare.	
očariť, očarovať fascinare.	
očernieť nigrescere, nigrum fieri.	
očerniť denigrare, nigrum iacere, nigrum colorem inducere rei alci; reprē-	

odbehnúť fugere, aufugere, effugere, perfugere; discedere.
odberačka [čes. odvod] dilectus, us, m.
odberať dilectum habēre.
odberateľ emptor, ōris.
odbiť, **odbiť** recutere. amovēre.
odblesk lux (lucis) repercussa.
odbočiť deflectere (a veritate), declinare (de via, a proposito), discedere, recedere (ab officio, ab acquitate).
odboj defensio, onis, f. (contra vim illatam); rebellio rebellatio, onis, f.; seditio, ōnis, f.; motus, tumultus, us, f.; o. robiť resistere alci. seditiōnem, tumultum facere, concitare; seditiōnem commovēre.
odbojník homo (inis) seditiosus; concitator (ōris) multitudinis.
odbojnosť studium rerum novarum.
odbojný seditiosus. rerum novarum cupidus, studiosus.
odbor genus, eris, n.
odborník homo (inis) artis alcs al. rei peritus.
odbúdať, —**budnúť** imminui, decrescere, deficere.
odbyt = predaj; tovar ide na o. haec merx a multis emittitur.
odbyť v. odbudnúť.
odcestie iter (itineris) devium.
odcestovanie profectio, ōnis, f.
odcestovať proficisci, abire.
odcudzíť alienare, abalienare; (ukrať) subducere (furto), surripere; avertere (pecuniam).
odčítať deducere, detrahēre; legere, de scripto recitare; enumerare. solvere (pecuniam).
odďaľovať remove re.
oddanosť fidelitas, pietas ātis, f. propensissima voluntas (ātis); studium alcs; animus alcs studiosus.

oddaný deditus, devotus, fidelis, bene animatus, studiosus alcs.
oddať, **oddávať** tradere, dare; dicare, dedicare; o. sa niekomu (totum) se dedere tradere alci; niečomu sa o. se dedere, tradere, operam dare, studere rei alci; collocare studium in re alqa.
oddávky sponsalia, ium.
od dávna iam pridem, per diu; antiquitus.
oddelenie pars (partis, f.); o. duše od tela discessus animi a corpore.
oddelený separatus, secretus
oddeliť, —**rovať** separare, se iungere, secernere alqd a re alqa.
oddiaľiť v. oddaľovať.
oddiel pars (partis, f.); caput (itis, n.)
oddych spiritus, ūs, m; quies, requies, ētis, f.; deň o—u dies ad quietem datus; bez o—u uno spiritu, impigre; nemať o—u otio frui non posse; nedať si o—u non requiescere.
oddychnúť animam, spiritum ducere, respirare; requiescere, quietem capere.
[odehnať] v. odohnať.
odenie, **odev** vestitus, cultus, habitus —ūs, m.
oderky v. otruby.
odev v. odenie.
odírknuť v. odskočiť.
odíť, **odíť** flando auferre alqd.
[odhad] v. ocenenie.
odhadovať = hádať praesagire, praesentire, suspicari, divinare; augurare.
odhádzasť, **odhadzovať**, —**hodiť** abicere, proicere, reicere.
odhaliť nudare, denudare, detegere; aperire, patefacere.
odháňať abigere; (k úteku prinútiť) pellere; fugare profligare; nepriateľa od mesta o. hostes a muris removēre.

odhlasovať suffragium ferre.
odhodíť v. odhadzovať.
odhodlane animo forti, fortiter, prompte.
odhodlanosť alacritas, ātis, f. animus promptus, paratus.
odhodlaný audax, cis; alacer, cris, cre; fortis; animo promptus, paratus.
odhodlať sa statuere. decernere alqd. facere; consilium capere; som odhodlaný statui, constitui, certum mihi est.
odhodok reiculum; res reicula.
odhovárať dissuadēre.
odhrňať, —**hrnúť** averrere, submovēre, removēre.
odchádzať abire, proficisci, cedere, decedere (de provincia), discedere, excedere, digredi, egredi.
odchod profectio, ōnis, f., z provincie, z úradu decessus, us. m., decessio, recessio, digressio, ōnis, f.; abitus, discessus, egressus, excessus, ūs, m.
odchodíť v. odchádzať.
odchovanec alumnus, educatus.
odchovať educare, erudire; nutrire, alere.
odchýliť sa, **odchylovať sa** deflectere (a veritate), declinare (de via, a proposito), discedere, recedere.
odchylka declinatio, aberratio, digressio — ōnis, f.
odchylný abhorrens, dissonus, dissimilis.
odlčrať, **odrať** pellem detrahere.
odlievať induere (vestem).
odlnaklať allunde, ex alio loco.
odísť v. odchádzať.
odliv spectaculum; na o. postavíť niečo spectandum proponere alqd., ostentare, praeseferre alqd.
[odlakživa] v. od akživa.
odljazd v. odchod.
odjednať de pretio al. de summa detrahere.

odjímať v. odňať.
odkade unde, ex quo loco.
odkapať perire, interire; abire.
odkašľať si aliquantum tussire.
odkaz nuntiatio, ōnis, f., nuntius.
odkázaf, **odkazovať** nuntiare; certiozem facere alqm.
odklať unde; ex quo loco; o. si? cuias es?
odklaťkol'vek undecunque.
odklaťruka — **odklaťnoha** homo (inis) novus al. vagus.
odklad dilatio, ōnis, f. mora; bez o—u sine mora, confestim, statim.
odkladať v. odložiť.
odklúdiť v. odstrániť.
odkopať, **odkopnúť** detrudere.
odkres delineatio, adumbratio, ōnis, f.
odkresliť delineare, picturam linearum facere, adumbrare.
odkrojiť abscidere, desecare, amputare.
odkrútiť detorquēre, devolvere.
odkryť detegere. (obnažiť) nudare alqd.; (vyjaviť) aperire, patefacere, in lucem proferre, detegere alqd.
odkrytie revelatio, detectio — ōnis, f.; inventio — ōnis, f.
odkundes extorris, nequam (indecl.), erro — ōnis.
odkup emptio, — ōnis, f.
odkúpiť emere, mercari, redimere alqd. ab alqo.
odkvap stillicidium.
odkvitať, **odkvitnúť** deflorescere.
odľahlý remotus; longinquus; semotus; devius; abditus, reconditus.
odľahnúť levare, leviozem fieri, leniri.
odlámaf v. odlomiť.
odlepiť deglutinare.
odletieť avolare.
odliať, **odlievať** defundere.
odliv aestūs decessus (—ūs, m.)

odlivok simulacrum expres-
sum (ex auro, ex aere).
odlomíť defringere, abrum-
pere alqd.
odlomok fragmentum, reli-
quiae, partes, ium, f.
odložiť, odkladať deponere (onus),
o. zbraň, šaty ponere arma,
tunicam, barbam, librum
de manibus, vestem, exu-
ere vestem; dimittere,
(odium, timorem); abicere (cu-
ras), mittere, omittere; o.
zvyk a consuetudine rece-
dere; o. niečo na iný čas dif-
ferre alqd (in tempus aliud); od-
kladať (deň odo dňa) s čím diem
ex die ducere, trahere alqd.
odlúčenie separatio disjunc-
tio, ōnis, f.
odlúčenosť solitudo —inis, f., se-
cessus, —us, m.
odlúčiť, —ovať separare, seiun-
gere, discernere (alqm., alqd
a re alqa).
odludiť elicere alqd ab alqo; de-
ducere.
odlúpiť deglubere; kôru cor-
ticem arbori detrahare.
odmäk tempestas (atis, f.) gla-
ciem solvens, tabes, is, f.
solutio, liquefactio (—onis,
f.) nivium, (glaciel).
odmäkčiť mollire, lenire, mi-
tigare.
odmäknúť molliri, leniri, mi-
tigari, mitescere.
od mala a puero, a pueris.
odmena praemium; pretium;
čestná o. honor —oris, m.
odmeniť, odmeňovať remunerari,
praemio afficere alqm.,
praemium alci dare, tri-
buere, gratiam referre
alci pro alqa re; nemôžem sa ti o.
za úsluhy tvoje tantum tibi
debeo, quantum solvere
difficile est.
odmerať metiri, demetiri, di-
metiri alqd.
odmetať, odmlesť averrere alqd.
odmletať repudiare, abnuere;
reicere, respuere.
od mladí v. od mala.
odmladiť = zakvasiť fermenta-
re.

odmoknúť humescere, mades-
cere, madesieri.
odmotáť devolvere.
odmrštiť reicere, repudiare.
byť o—ým repulsam ferre.
odmrznúť solvi, liqueescere.
odmykať v. odomknúť.
odnášať v. odniesť.
odňať adimere (imperium, liber-
tatem, spem); auferre, priva-
re, spoliare; nepriateľovi o.
batožinu, zbraň, tábor hostem
exuere impedimentis, ar-
mis, castris; úrad komu odňať
munus, magistratum alci
abrogare.
odnechcieť sa amittere volun-
tatem, animum; pľeť me alcs
rei.
odniesť, odnášať auferre alqd; od-
nášať sa k čomu spectare,
pertinere ad alqd.
odnikade, odnikiaľ neque hinc
neque illinc; o. niet nádeje,
o. pomoci nihil usquam spei,
nihil auxilii.
od nova iterum.
odobedie v. poobedie.
odobleráť, odobrať suscipere,
recipere, capere, sumere,
rapere, abripere; odobleráť
= hnojiť sa purulentum fieri;
— sa alqm salvēre iubere;
o. sa kam proficisci. con-
ferre se (ad alqm. in castra);
adire, accedere ad alqm.
odobranie adeptio, ōnis, f.
odobranie sa = odoblerka disces-
sus, abitus —us, m.; iubere
alqm valere.
odobrenie probatio, compro-
batio ōnis, f.
odobriť probare, comproba-
re.
odohnať depellere, propulsa-
re; v. odháňať.
odolať parem esse, resistere
alci.
odomknúť aperire, pateface-
re, reserare.
odopnúť refibulare.
odoprenie recusatio, detrec-
tatio, ōnis, f.
odoprieť = nepovoliť negare, de-
negare; abnuere alci alqd;

o. prosbe, žiadosti preces alcs
repudiare al. aspernari.
odorať abarare. arando au-
ferre.
odorvať avellere. eripere
alqd.
odosielanie missio, legatio,
ōnis, f.
odosielať mittere; (na rozl. stra-
ny) dimittere; o. list litte-
ras mittere al. dare ad alqm.
odosielateľ qui mittit (qui misit)
alqd.
odostierať. —**strieť** detegere. re-
tegere.
odôvodniť argumentis proba-
re, comprobare alqd.
odovzdávanie traditio, ōnis, f.
odovzdať tradere. dare, red-
dere alci alqd.
odpadlictvo defectio — ōnis, f. ab
alqo.
odpadlik opis sloves. odpadnúť.
odpadnúť delabi. deficere.
desciscere, discedere ab
alqo
odpadok intertrimentum,
retrimentum, recisamen-
tum; odpadky ramenta, ōrum.
odpárať solve, secernere.
odpásať refibulare.
odpečatiť epistolam solve.
odplerať oluere, lavare.
odpiliť. —**pliťovať** serrā deseca-
re al. praecidere.
odpínať v. odpnúť.
odpis copia, exemplar, āris, n.
odpísať (listom) respondēre, al.
rescribere litteris.
odplata remuneratio, — ōnis, f.
v. odmena.
odplatíť reddere, dlh o. aes
alienum solve.
odplávať solve (navem); vela
ventis dare.
odpluť expucre.
odpočinok quies. requies
—etis, f.; otium; dať vojakom o.
militibus diem ad quie-
tem dare; na o. ísť cubitum
al. ad quietem ire, dormi-
tum se conferre.
odpočínúť (si). —**čivať** quiescere,
conquiescere. (a labore, tiež
ex labore se reficere); quietem
capere.

odpoludňajší postmeridianus.
odpoludňa postmeridiem.
od poly ex parte dimidia.
[**odpomôcť**] v. dopomôcť.
odpor pugna, certamen. —inis,
n., (o tribúnoch ľudu) interces-
sio —ōnis, f.; hlasitý odpor re-
clamatio —ōnis, f., na o. sa po-
staviť (alci) resistere, re-
pugnanre; bez o—u nullo
repugnante, resistente;
nijaký o. ich nemohol zadržať su-
stinere eos vis nulla pote-
rat; hrdinský o. klásť fortissi-
me resistere; adv. bez o—u
haud dubio; pri superl. vel;
bez o—u najväčšia chvála vel ma-
ximalaus (dis).
odporca adversarius, inimi-
cus.
odpornosť molestia, taedium.
odporný molestus, gravis, fa-
stidiosus; odiosus; o—ým
komu byť fastidium movēre
alci.
odporovať resistere, obsiste-
re; repugnare, adversa-
ri alci.
odporúčanie commendatio, ōnis,
f.
odporúčať commendare; odpo-
rúčajúci (list) commendati-
ciae litterae; —sa (= rozlú-
čiť sa) iubēre alqm valēre.
odpoveď responsum.
odpovedať respondēre; re-
sponsum dare, reddere
alci.
odpovedný v. zodpovedný.
odprášiť repellere, depelle-
re, abigere.
odpratať amovēre, removēre.
odpraviť mittere, legare; exi-
re iubēre, eicere, exclu-
dere.
odpredať venditio, ōnis, f.
odpredať vendere.
odprevaďiť comitari.
odprisahať iurare, iusiuran-
dum dare, iure iurando
alqd firmare, affirmare;
prisahou sa odrieť abiurare
alqd; iure iurando affirma-
re, se alqd non facturum
esse.

odprosenie deprecatio, onis, f. satisfactio, onis, f.	odrenie tritus, ūs, m.; frictio, ōnis, f.
odprosiť, odprosovať veniam ab alqō petere; deprecari; verejne o. publice satisfac- cere alci.	odrezaf desecare, abscidere.
odprovadiť v. odprevadiť.	odrezok recisamentum.
odpudiť depellere, propulsa- re.	[odrieť] v. odoprieť.
odpustenie venia, poenae re- missio, onis, f.; za o. prosíť pe- tore veniam; s odpustením! sit venia verbo! honos sit auribus!	odrieť sa mittere, dimittere, missum facere alqd; o. sa práva svojho de iure suo ce- dere, decedere; (slávy) glo- riam abicere; nádeje spom- ab icere; všetkého nepriateľ- stva simultatou deponere; o. sa úradu deponere ma- gistratum, abdicare se magistratu.
odpustiť, odpúšťať ignoscere alci; veniam dare alci; con- donare alci alqd; trest o. nieko- mu poenam alci remittere.	odrieľať recitare.
odpustiteľný veniā dignus; quod excusationis alqd habet.	odrieť v. odráť, odierať.
odpytovať v. prepytovať.	odritok, odrítník v. konečník
odrábať operam praestare, o- perā (praestandā) pensare.	odrobina mica.
odrad pars, rtis, f., caput. itis, n., paragraphus; (o. vojska) ag- men, inis, n. (o. jazdy) turma.	odrobiť v. odrábať.
odrodíť, odrádzať dissuadēre.	odrobenie dilatio (onis, f.) (com- ticum).
odraný = otrhaný pannosus.	odročiť differre alqd (in aliud tempus); proferre (diem, tem- pus).
odrásť, —rasť crescere, ad- lescere, pubescere.	odrod species, ěi, f.
odrastok germen, inis, n., pro- pago, inis, f.	odrodlec homo (inis) degener.
odrať deripere; pellem alci detrahēre.	odrodíť sa degenerare, (zhoršiť sa) depravari.
odrátať detrahēre, deducere, de summā demere.	odrotcvať v. drotovať.
odrazenie (svetla) repercussus, ūs, m., repercussio, ōnis, f.; (nepriateľa) propulsatio, ōnis, f.	odsadiť seiungere, segregare.
odraziť, odrážať propulsare, de- pellere, propellere, pro- hibēre, arcēre; strely o. tel- la missa excipere inter- cipere; lúče o. radios reper- cutere; skala odráža hlas ru- pes (is, f.) vocem remittit, roddit; odraziť od brehu sol- vere navem; dôvody odraziť refutare argumenta, ra- tiones.	odsediť (trest vo väzení) multam custodiā (vinculis) luere; poenam in carcere per- ferre.
odrazu subito, repente.	odsek caput, itis, n., pars, rtis, f.
odrážať v. odraziť.	odseknúť abscidere, praeci- dere.
odrečenie abdicatio, ōnis, f. (mu- neris).	odslal abhinc, dehinc.
	odskočiť resilire.
	odsluha, odslúženie officium mu- tuum.
	odslúžiť sa komu beneficium al. officium reddere, gra- tiam referre alci; o. sa dobrým za zlé maleficia be- nefactis pensare.
	odspievať decantare.
	odsťahovať sa migrare, trans- migrare
	odstavec caput, itis, n.
	odstavíť, odstavovať seiungere, segregare.
	odstrániť tollere alqd (impedi- menta); removere, removē- re alqm, alqd (ex loco alqo.)

odstrašiť deterrere (alqm a re alqa, ne, quominus, po zápor. vete tiež quin); ničím sa neďať o. nulla re deterreri posse.

odstrčiť, odstrkovať detrudere; odstrčeným byť (pri uchádzaní sa o úrad) praeteriri. repulsam ferre.

odstrihnúť abscidere: tondere.

odstríkať v. odstrčiť.

odstup recessus, regressus, us, m.

odstúpiť, odstupovať recedere.

odsúdenie damnatio, condemnatio, ōnis, f.

odsúdiť abiudicare, condemnare.

odsypať defundere.

odškodiť compensare, damnum restituere.

odškodné compensatio, onis, f.

odškrábať radere, abradere.

odškriepiť abiudicare.

odštepeneč qui defecit ab alqo; * schismaticus.

odštiepiť desecare, abscindere.

odštepok assula.

odšvacnúť = odšať desecare, abscidere.

odšahovanie mora, retardatio, cunctatio, ōnis, f.

odšahovať v. odtiahnuť.

odtažiť abdicare, abiurare.

odšať desecare, amputare.

odtekať v. odtievať.

odteraz ex hoc tempore.

odtiahuť abstrahere; (o vojsku) proficisci; o. z tábora castra movēre; s vojskom o. exercitum deducere ab loco alqo;

odšahovať = odkladať differre, proferre.

odtiaľ inde: ex eo loco, illic, istinc.

odtiaľto hinc.

odtievať, odtekať defluere.

odtinať v. odšať.

[**odtisk**] v. odtlačok.

odtlačok impressio, ōnis, f.; * exemplar (is) typis exscriptum.

odtok delapsus, recessus, decursus, us, m. (aquae).

odtrhnúť, odtrhovať avellere, (sigilla); abrumperre, abripere; distrahere.

odučiť dedocere alqm alqd: — sa dediscere alqd.

odumrieť mori, emori.

oduševnenie fervor, ardor (oris, m.) al. inflammatio (ōnis, f.) animi; vis elatior animi; veľké o. ardens studium.

oduševnený animatus.

oduševniť, —ňovať animare, inflammare, animum alcs incendere; — sa animari, inflammari, studio alcs rei ardere.

oduť sa intumescere.

odutosť tumor, ōris, m.

odutý tumidus, turgidus

odvábľ elicere.

odvádzať v. odviesť.

odvaha audacia, animus.

odvaliť amoliri, provolvere.

odvar decoctum.

odvážovať v. odviazať.

odvážať v. odviezť.

odvážľ, —važovať pensare, pendere; — sa na čo audere alqd, suscipere, aggredi alqd; periclitari.

odvážľivec homo audax; homo singularis audaciae; (potupne) homo temerarius.

odvážľivosť audacia: (potupne) temeritas, atis, f.

odvážľivý audax; ferox; veľmi o—ým byť summa audacia esse.

odvečný, odveký aeternus, sempiternus.

odveta responsum, responsio, ōnis, f.

odvetiť respondere.

odvetvie vedy pars, partis, f. genus (eris, n.) litterarum.

odviazať, —väzovať solve, resolvere.

odviesť abducere, deducere; (tajno) subducere; o. vodu avertere, derivare aquam.

odviezť avehere, devehere (curru, navi).

odvíjať , odvíť <i>evolvere. explicare.</i>	odznak <i>nota. signum; o. hodnosti insigne, is. n.</i>
odvislosť <i>obsequium, officium; vo—i žiť esse sub alcs ditione et imperio, in potestate alcs.</i>	odzniesť <i>conticescere. evanescere.</i>
odvislý <i>subiectus, obnoxius alci; byť o—lým alieno imperio parēre.</i>	odzvoniť * <i>desinere campanam pulsare.</i>
odvlhnúť <i>ma defieri.</i>	offerta <i>condicio, ōnis, f. (condicionem ferre, proponere).</i>
odvliecť <i>abstrahere alqd, abripere alqm.</i>	ofilnok = <i>zauch o alapa, colaphus.</i>
[odvod] v. odberačka.	oifkať <i>inspergere. conspergere.</i>
odvodíť v. odviesť.	oiúkať <i>affilare.</i>
odvodnenie <i>aquae deductio. ōnis, f.</i>	ohádzať , ohadzovať <i>circumiacitare.</i>
odvodniť , odvodňovať <i>derivare.</i>	oháňať <i>abigere (muscas).</i>
odvolanie <i>revocatio, ōnis, f.; appellatio, onis, f. (tribunorum ad populum); provocatio, ōnis, f.</i>	ohar <i>canis (is) venaticus.</i>
odvolať <i>revocare, avocare; o. svoj výrok mutare sententiam; — sa k... appellare alqm, od praetora k tribúnom appellare tribunos a praetore in alqā re; o. sa k ľudu provocare ad populum; o. sa na koho ako svedka nominare alqm testem; o. sa na svedoctvo dejín ex annalium monumentis testes excitare.</i>	ohava <i>monstrum, prodigium.</i>
odvracať , odvrátiť <i>avertere alqd ab alqa re; o. vojnu bellum repellere; o. zlo malum depellere, propulsare; o. koho od čoho avertere, avocare alqm a re alqa (a proposito, a rebus gerendis); prosbami o. deprecari (periculum).</i>	ohaviť <i>deformare.</i>
odvrátenie <i>declinatio, ōnis, f.; fuga alcs rei.</i>	ohavne <i>flagitiose, nefarie, turpiter.</i>
odvrhnúť <i>abicere; zbraň o. arma proicere.</i>	ohavník <i>homo turpissimus, sceleratus.</i>
odvrknúť <i>aspere respondēre.</i>	ohavnosť <i>deformitas; foeditas, atis, f. (ohavný skutok) facinus (oris) nefarium, scelus, eris, n.</i>
odvšadiať <i>undique, ex omnibus partibus.</i>	ohavný <i>turpis, foedus, detestandus, nefandus (scelus, facinus); flagitiosus, sceleratus (homo).</i>
odvtedy <i>ex eo tempore.</i>	[ohybny] v. ohybný.
odvykať <i>čomu desuefieri a re alqa.</i>	ohėň v. ohoň.
odvyklý <i>desuetus.</i>	ohľad <i>ratio, onis, f. (alcs rei); o. na niečo brať respicere alqd: rationem habere alcs rei.</i>
odzbroyiť <i>dearmare. (exercitum); armis exuere alqm; arma adimere alci.</i>	ohlas <i>edictum.</i>
	ohlásenie <i>promulgatio, ōnis, f., nuntius.</i>
	ohlásiť <i>nuntiare, pronuntiare, indicare; zákon o. promulgare legem.</i>
	ohlasovateľ <i>praeco, ōnis.</i>
	ohlášať v. ohlásiť.
	ohláška <i>pronuntiatio, renuntiatio, onis, f.</i>
	ohlavka <i>capistrum, lorum.</i>
	ohladač <i>inspector, ōris.</i>
	ohládanie <i>investigatio, onis, f., examen, inis, n.</i>
	ohladať , ohladať <i>inspicere, visere, contemplari alqd.</i>
	ohluchlý <i>surdus.</i>
	ohluchnúť <i>obsurdescere.</i>

ohlúšiť obtundere (aures), (alqm voce).	ohreblo rutabulum, rutrum carbonarium.
ohmatať contrectare, attrectare, tentare alqd.	ohriať , — rievať calefacere; — sa (o veciach) calefieri; (o osobách) corpus calefacere.
ohnica rapistrum, lapsana.	ohňať , — hrnúť circumdodere: (šaty = podkasať) succingere vestem.
ohnisko, ohnište focus.	ohromiť percellere, obstupescere, perturbare alqm.
ohnivo prisl. ardentem, acriter.	ohromnosť immanitas, atis, f.
ohnivo —a annulus catenae.	ohromný immanis; ingens.
ohnivosť ardor, ōris, m., animi fervor, ōris, m., impetus, us, m. (orationis).	ohrožovať minari alci alqd; imminere, impendere; in discrimen vocare; periculo obicere.
ohnivý igneus; ardens, vehemens, fervidus.	ohryzok circumrosum pomum.
ohňostroj ignes (ium) artificiosus; spectaculum pyrotechnicum.	ohryzť rodere, arrodere, ambedere.
ohňostrojca * pyrotechnicus.	ohúknúť = okriknúť inclamare (dt.)
ohňovzdorný ab incendio tutus.	ohyb flexio, onis, f.; flexus, us, m.
ohnúť flectere.	ohýbať v. ohnúť.
ohnuteľný flexibilis.	ohýbavý, ohybný flexibilis.
ohnutie, ohnutosť flexio, inflexio —ōnis, f.	ohyzdiť deformare, depravare.
ohobľovať runcinare, runcinā polire.	ohyzdnosť deformitas, atis, f.; foeditas, atis, f., turpitudine, inis, f.
oholiť abradere, tondere.	ohyzdný deformis, turpis, foedus.
ohoň ignis, is, m., flamma; flagrantia (oculorum); o. duševný vigor, ardor, ōris, m.; o. rozložiť ignem facere, accendere; (požiar) incendium, flamma; o. bol podložený incendium humana fraude factum est; ohňom a mečom igni ferroque.	ochablosť languor, ōris, m.
ohorený ambustus; sole perustus.	ochablý laxis, languidus, remissus.
ohorieť aduri; peruri.	ochabnúť, ochabovať languescere, debilitari.
ohováranie calumnia, maledictum.	ochladenie refrigeratio, ōnis, f.
ohovárať de fama alcs detrahere, insinuare, falso criminari.	ochladieť, ochladzovať refrigerare.
ohrabáť convertere.	ochladnúť refrigerescere.
ohrada saepes, is, f.; munimentum.	ochorieť in morbum incidere, morbo implicari, corripui.
ohradiť , — dzovať saepire alqd re alqa: munire, communire (locum, urbem); o. mesto stenou circumdare, cingere urbem muro al. circumdare urbi murum.	ochota, ochotnosť studium; animus promptus, paratus.
ohraničiť terminis circumscribere alqd; finire, definire alqd. terminare.	ochotne prompto animo, prompte, libenter.
	ochotný studiosus, promptus, paratus.
	ochrana praesidium, tutela, patrocinium, fides, ei, f.; pre o. svoju suae salutis causa.

ochranca patronus, tutor, defensor, propugnator — ōris.
ochrániť, **ochraňovať** tuēri, defendere (alqm ab alqo, contra al. adversus alqm); praesidio esse alci.

ochranný prostriedok tutamentum.

ochripnúť irraucescere.

ochromenie debilitas, atis, f.

ochromieť debilitari, frangi, claudicare, claudum, mancum esse.

ochromiť debilitare, frangere, claudum facere.

ochutnať, **ochutnávať** gustare alqd.

ochvátiť sa taedio alcs rei affici.

ojahniť sa pullos parere v. edere.

oje temo, ōnis, m.

ojedinelý solus, unus ex omnibus, unicus.

okabátiť = oklamať fraudare, fallere, decipere.

okallčiť mutilare, truncare, debilitare, debilem redere.

[**okamih**] v. chvíľka.

[**okamžite**] v. hneď.

okasať = šaty hore ohrnúť v. stem succingere.

okatý, magnos oculos habens.

[**okázale**] v. slávnostne.

okenica luminare, is, n.

oklamanie fraus, dis, f. deceptio, onis, f. v. podvod.

oklamať fallere, decipere, fraudare alqm; nádej ma oklamala spes me fefellit.

oklebetiť de alqo absente male loqui, criminari alqm apud alqm.

oklepať excutere, decutere.

okliesniť = osekať detruncare (arbores), ramos abscidere.

okľuka flexus, us, m., curvatura, circuitus, us, m., circuitio, onis, f., ambages, um, f.

okminiť v. oklamať.

okno fenestra.

oko oculus; pred očima in conspectu; s očú e conspectu; na oko dicis causa, specie;

na o. robiť niečo simulare alqd; do oči aperte, palam libere; medzi štyrma očima secreto, remotis arbitris; do očí koho chváliť laudare alqm praesentem; v. navidomočí.

okolie loca vicina; o. mesta loca urbi propinqua; regio, onis, f., provincia.

okolitý vicinus, finitimus.

okolkovať moram facere.

okolky ambages, um, f.; bez o—ov sine mora, sine ulla dubitatione.

okolnosť res. rei, i.; hlavná o. caput (itis, n.) rei; rozhodná o. momentum; táto šťastná o. haec opportunitas (atis); pl. o—i (= pomery) tempora, tempus; res; condicio (onis, f.); neblahé o. res angustae, duviae, difficultas (ātis, f.); dľa o—i pro tempore, pro ratione temporum; dľa vtedajších o. ut tum erant tempora; pri takých o. tali tempore, cum res ita se habent (haberent); vypravovať všetky o. singula exponere.

okolný v. okolitý.

okolo circum, circa: = asi circiter, ad.

okopať, **okopávať** circumfodere, sarrire; — sa locum munitionibus saepire.

okôravieť occalescere.

okoreniť condire.

okotiť sa catulos parere.

okov amphora.

okovaný ferratus, aeratus.

okovať, **okuť** ferro firmare; vinculis alligare, in vincula conicere.

okovy vincula, orum; compe-des, um, f.; (c. na ruky) manica, ae.

okrádať furtum facere alci; furari; furto abstrahere; furto auferre; o. štát rem publicam peculiari, aedium depeculari.

okraj margo, inis, m.; ora.

okrájať circumcidere (alqd).

okrasa ornatus, us, m. ornamentum; decus, oris, n.

okrásiť ornare. exornare.
 okrasť v. okrádať.
 okrem v. krome.
 okres orbis, is, m. circuitus, us, m.; ager, gri, vicus, pagus; territorium, provincia.
 okresný: o. náčelník magister vici, pagi.
 [okriať] v. očerstvieť.
 okríknuť asperere alqm appellare. increpare.
 okrojiť v. okrájať.
 okrivieť claudum fieri.
 okršiek orbis, is, m.; o. zemský orbis terrarum.
 okruh v. krajec.
 okruhosť forma rotunda; orbis, is, m.
 okruhľý rotundus.
 okruch v. krajec.
 okružieť saepire. obsaepire.
 okružný in orbem circumactus, velut circulo circumductus.
 okrydlieť alas addere alci.
 október October, bris, m.
 okullare vitrum oculare.
 okúňať sa animo fluctuare, dubitare, vacillare; recusare.
 okúpať sa se lavare, lavari.
 okúsiť gustatu explorare alqd.
 okuť v. okovať.
 [okúzlieť] v. očarovať.
 okyptieť mutilare, truncare.
 olej oleum.
 olejár olearius.
 olejnatý oleaceus, oleosus.
 olejový olearius.
 oliva (ovocle) oliva; (strom) olea.
 olivový oleaginus, gen. olivae, oleae; o. háj olivetum.
 olízať lingere, ligurire, lambere.
 clovený plumbeus.
 olovnica perpendiculum.
 olovo plumbum.
 oltár ara; altaria, ium, n.
 oltárik arula.
 olúpať delibrare; deglubere; corticem detrahare.
 olúpiť spoliare, privare.
 olútovať poenitet me alcs rei.

olympiada olympias, ädis, f.
 omáčať v. omočiť.
 omáčka ius, iuris, n.
 omacať v. ohmatať.
 omáfať mandere, mordere.
 o málo fere, poene, parum abest, quin...
 omaľovať colorem inducere rei alci.
 omámenie torpor, sopor —ōris, m.
 omámieť sopire; occaecare animum alcs. obtundere (alqm, aures alcs voce, precibus, rogitando); obstupescere; omámený torpidus (somno); attonitus.
 omasta adeps, ipis, c.
 omastieť adipe illinire.
 omatať v. ohmatať.
 omazať oblinere, perungere.
 omdlenie subita animi defectio (onis, f.)
 omdlieť animus me relinquit. anima me deficit.
 omelina mica.
 ometať deverrere, abstergere; detergere.
 omeškať (sa) sero venire.
 omiesť v. ometať.
 ominať premere.
 omladina adolescentes, ium; iuvenes, um.
 omládnúť renovari, repuerascere.
 omlátiť frumentum terere.
 omlieť molire, mola frangere.
 omočiť mergere, madescere.
 omoknúť madescere, madesieri.
 omokrieť madescere, humectare.
 omotať involvere.
 omráčiť sopire; hromom omráčený fulmine ictus, tactus; obstupescere; omráčený attonitus obstupescatus.
 omrvina v. omelina.
 omfzať afferre taedium al. molestiam.
 omrzieť molestum esse; displicere; omrzelo ma to ta-

det. piget, poenitet me huius rei; molestum mihi est alqd.	to; o. otázku identidem in- terrogare.
omrzlosť molestia, aegritu- do animi.	opáľať na riečici cribrare.
omrzlý molestus; = mrzutý tristis.	opáľenina adustio, ōnis, f., adu- stum.
omrznuť praerigescere, gelu astringi.	opáľiť , — paľovať adurere.
omša * sacrum divinum, mis- sa.	opáľka vannus, i, f.
omyl error, oris, m.; omylom per errorem, falso.	opáňovanie occupatio, pos- sessio — ōnis, f.
omýľiť in errorem inducere alqm; — sa errare; falli.	opáňovať potiri realqa; occu- pare, in potestatem. In dicionem redigere alqd; — sa sibi imperare.
omylný vitiosus, mendosus, falsus.	oparíť , oparovať aqua ferventi perfundere.
on is, ea, id; ille.	opásť cingere alqm (re alqa); — sa mečom gladio cingi.
onak = iným spôsobom aliter, alio modo, alia ratione.	opasok cingulum, balteus.
onaký alius.	opát * abbas (abbātis).
onam illuc; istuc; eo.	opäť iterum, rursus, denuo; o. a opäť etiam atque etiam, identidem.
onedlho mox, brevi.	opatera cura, custodia.
onehda , onehdy nuper, modo, proxime.	opátka * abbatisa.
onemieť obmutescere, conti- nescere.	opätný creber, repetitus.
onen ille.	opätok calx, calcis, f.
onuca pannus.	opätovať v. opakovať.
onuchať odorari, olfacere; praesentire.	opatrenie comparatio, onis, f.
oný ille.	opatrený ornatus, instructus, armatus.
opáčiť , — pačovať tangere, di- gitis tentare, manu explo- rare; = navštíviť visere alqm.	opatríť curare, parare, com- parare, prospicere, con- sulere alci rei.
opáčny contrarius, diver- sus; o. náhľad mať dissenti- re; o. smysel ratio (onis) per- versa.	opatrne prudenter, caute, di- ligenter.
opadať , opadnúť , — ávať decide- re; (o kvetínách) deflorere; (o tele) corpus (oris.) amit- tere.	opatrnosť providentia, pru- dentia; diligentia.
opacha monstrum.	opatrný prudens; cautus; di- ligens.
opáľať , opojíť , opojovať inebriare, ebrium facere.	opatrovanie cura; tutela.
opa'k res (rei) contraria; con- trarium; zbabelosť je o. zmu- žlosti ignavia virtuti con- traria est; na o. at contra.	opatrovať servare, custodire, tuēri, tutari.
opakovať repetere alqd; doslov- ne niečo o. alqd iisdem ver- bis reddere; opakujem svoju prosbu nunc rursus a te pe-	opatrovaťeľ v. opatrovník.
	opatrovňa asylum.
	opatrovnica custos, ōdis, f.; al- trix, icis.
	opatrovníctvo tutela, cura.
	opatrovník custos, ōdis; altor, ōris.
	opátstvo * abbatia; abbātis munus (eris, ii.)
	opekať , oplecť assare, torrēre.
	opeňovačka trulla, ligula.
	operadlo fulcrum, adminicu- lum.

operiť pennis vestire.
opevnenie munitio. ōnis. f. munimentum; opera. um. n.
opevníť munire, communire.
opica simia.
opiča simiolus; catulus simiae.
opiči gen. simiarum.
opieť v. opekať.
opierať v. oprieť.
opilec homo (inis) ebrius, vino gravis.
opilosť, **opilstvo** ebrietas —atis. f.; urobiť to v opilosti ebrius fecit.
opis, **opisanie** descriptio, ōnis. f.
opisať, **opisovať** describere (librum). exscribere, transcribere; circumscribere; pluribus verbis exponere alqd.
opit' ebrium facere alqm.
opit' sa ebrium fieri.
oplakať, **oplakávať** deflĕre, deplorare.
oplakávanie deploratio. onis. f.; o—ia hodný flebilis, deplorandus.
opláknúť abluere.
oplan homo nequam; homo (inis) scelestus.
oplátka * hostia, panis (is, m.) cenaesacrae.
oplávať navl circumvehl.
oplechavieť, **oplešivieť** calvescere. calvum fieri.
opletať, **opliesť** intexere alqd re alqa; circumplicare alqd circum alqd; irretire alqm alqa re.
oplieť herbas inutiles evelere.
oplodiť fecundum reddere alqd.
oplotiť = plotom ohradiť sa opľre alqd.
opľuť despuere.
opľývať abundare, copia rerum abundare.
opizlosť lascivia, obscoenitas, atis. f.
opizlý lubricus. lascivus. obscoenus.
opiznúť v. oplechavieť.

opodiať procul.
opožiť v. opájať.
opojný qui ebrium facit alqm.
o polnoci de media nocte.
o poludní meridie, meridiano tempore.
opomínať, **opominúť** omittere, praetermittere alqd; o. niečo urobiť neglegere alqd facere; o. v reči silentio praeterire.
opona auleum.
opora fulcrum, adminiculum; subsidium, munimentum.
opovážiť sa audĕre, sumere sibi.
opovážlivec homo (inis) audax.
opovážlivosť audacia.
opovážlivý audax; adv. audacter.
opovedať — oznámiť, ohlásiť nuntiare.
opovfhač, —hovač contemptor, ōris.
opovrhnúť, —hovať spernere, aspernari alqd; despiciere, contemnere. contemptui habĕre alqm.
opovrženie contemptio, onis. f.; contemptus, us. m.; o—ia hodný contemnendus, contemptus, abiectus.
opovržený abiectus, contemptus.
opozdiť sa morari, sero venire.
oprámľ opramovať limbo al. fimbria cingere.
oprasiť sa parere. fetum edere.
oprášiť pulverem excutere e re alqa.
oprašivieť scabiosum fieri.
oprať eluere, lavare.
oprata habenae, freni, orum.
oprava correctio, emendatio, onis. f.
opravdivo vere; re vera, reapse.
opravdivý verus; o. učenc vir vere doctus.
opraviť emendare, corrigere. (vitam, mores); reficere, reparare (naves).

oprávnenosť ius — iuris, n., potestas, atis, f.
oprávnený iustus (causa iusta); k tomu nie som o. hoc non meum est.
oprávniť ius al. potestatem alqd faciendi alci dare.
opravovať v. opraviť.
opravovateľ emendator, corrector, ōris; qui alqd emendat, emendavit.
oprieť fulcire, sustinēre alqd; — sa nitiť re alqa; fretum esse, confidere re alqa.
opŕchať, —núť decidere.
opŕladať circumplicare, intexere.
opŕŕajší v. pŕŕajší.
oproti v. proti.
oprskať inspergere, conspergere.
opŕšať decidere.
opuchlina tumor, oris, m.
opuchnúť turgescere, intumescere.
opustený destitutus; (o miestach) desertus, vastus.
opustiť, **opúšťať** relinquere, deserere, destituere; deficere ab alqo; sily ma opúšťajú vires me deficiunt.
opýtať sa quaerere, rogare, interrogare.
orabovať spoliare, privare; eripere alci alqd.
oráč arator, ōris.
oračina arvum.
oračka v. oranie.
oranie aratio, ōnis, f.
orať arare; aratro subvertere.
orba aratio — ōnis, f., agricultura.
orech nux, nucis, f.; (vlaský o.) iuglans, dis, f.
orechovník nucunculus.
orechový nuceus.
orgán instrumentum.
organ * organum pneumaticum.
organár * organifex, icis.
organista * organista.
orientovať sa loci situm circumspicere.
oriešok nucula.

orlŕ, **orlŕči** aquilinus. al. gen. aquilae.
orlica v. orol.
orný arabilis; o—á pŕda arvum.
orodovať = pŕsiť za niekoho intercedere, precari.
orodovníca deprecatrix, icis.
orodovník deprecator, ōris.
orol aquila.
orteľ, **ortieľ** — rozsudok iudicium, decretum.
os axis, is, m.
osa vespa.
osada colonia.
osadiť colonias ducere (collocare); — sa domicitium sibi constituere; domicilium collocare.
osadilý qui certam (stabilem) sedem ac domicilium alcubi habet al. collocavit.
osadník incola; colonus.
osádzasť v. osadiť.
osamelosť solitudo, inis f.
osamelý solus; o—é miesto locus desertus; solitudo, inis, f.; o. život vita solitaria.
osamotieľ, **osamotnieľ** in solitudine vivere, vitam solitariam agere.
osamotieľ, **osamotnieľ** separare, secernere.
osedlasť sternere equum; na osedlanom koni jezdiaci ephippiatus.
osekanec clava.
osekať circumcidere (ramos).
osem octo; po osmich octoni; osem rás octies.
osemdesiat octoginta.
osemdesiatnik homo (inis) octogenarius; homo octoginta annos natus.
osemdesiaty octogesimus.
osemnásť duodeviginti.
osemnásť duodevicesimus.
osemsto octingenti.
osemstý octingentesimus.
osemtisíc octomilia.
oschlý aridus, siccus.
oschnúť exsiccare.
osiať, **osievať** cribrare, cribro-cernere.

osí gen. vesparum.

osídlo laqueus, insidiae, arum.

osídlíť collocare alqm in alqo loco; — sa considěre, domicilium (sedem) collocare (constituere) in alqo loco; sedem figere in alqo loco.

oslevať v. osiať.

oslihotíť separare, secernere.

oslika populus tremula.

osimieť caeruleo colore tingi, livescere.

osirotený orbus.

osirotieť orbum fieri.

osla, oslička = brús cos, cotis, f.

osľa, osliatko asellus.

oslableť viribus debilitari, enervari.

oslabíť debilitare, deminuerere, minuerere.

oslablý imbecillus, infirmus, languidus; remissus, laxus.

osladíť dulce reddere.

oslava laudatio, onis, f. celebritas, atis, f. gloria; k o—e jeho udatnosti ad honorem virtutis.

oslávenec qui celebratur, laudatur.

oslávenie v. oslava.

osláviť, oslavovať laudibus celebrare (memoriam nominis, mortem). laudibus efferre; illustrare, nobilitare.

oslepiť caecare; oculis privare, caecum reddere alqm.

oslepnúť caecum fieri, lumina (oculorum) amittere.

oslica asina.

oslička v. osla.

oslík asellus.

oslizlý lubricus.

oslihuťci candidus splendidus, nitidus.

oslobodenie liberatio, onis, f.

osloboditeľ liberator oris.

oslobodiť liberare, levare alqm (metu, molestia); in libertatem vindicare; o. od nebezpečenstva eripere alqm periculo; o. od služby vojenskej militiae vacationem dare alci.

oslopať sa v. opiť sa.

oslovenie oratio, contio — onis, f.; vlúdne a prívetivé o. comitas affabilitasque (atis, f.) sermonis.

osloviť alloqui, appellare alqm.

oslovstvo stupiditas, atis, f.

oslyšať non audire alqm al. preces alcs; aspernari preces alcs.

[osmahlý] v. ohorený.

osmellíť sa auděre, sibi sumere alqd.

osmistý octingentesimus.

osmiuholník octangula figura, octagonos, i. m.

osmollíť picare.

osmoraký octo generum.

osmorka numerus octonarius.

ôsmý octavus.

osnova (pri tkaní) stamen, inis, n.; hlavné rysy čoho adumbratio, onis, f.

osnovník conscriptor, ōris.

osoba persona; homo, inis; bez ohľadu na osobu nulla habitatio ratione dignitatis alcs.

osobite, osobitne ipse; separatim, seorsim, extra.

osobitný separatus, seiunctus, singularis.

[osobne] v. sám.

osobníctvo viri; (v úrade) collegae; (v posolstve) legati, ōrum.

osobnosť = osoba homo, inis; = osobná vlastnosť natura, ingenium.

osobný privatus, proprius, ipse.

osobovať si vindicare sibi alqd.; (neprávne) arrogare sibi alqd.; o. si vládu occupare regnum.

osočovať maledicere alci, de fama al. existimatione alcs detrahere.

osočovateľ calumniator, auctor (ōris) criminis falsi.

osoh commodum, fructus, us, m.

osohovať v. osožiť.

osol asinus.

osoliť sale condire alqd.

osolstvo stupiditas, atis, f.
[osopiť sa na koho] = (rozkričať sa na niekoho) increpare; asperere, acerbius invehi in alqm.
osožiť prodesse, usui esse.
osožný utilis.
ospalec homo (inis) multi somni.
ospalosť somni necessitas, atis, f.
ospalý somno gravis, somni plenus; dormitans, somnulosus; segnis, lentus, tardus.
ospevovať canere, versibus persequi. carmine celebrare.
ospravednenie purgatio, excusatio, onis, f. defensio —onis, f.; k svojmu o—iu niečo priviesť se purgandi causa dicere alqd.
ospravedniť purgare (alqm de re alqa); — sa se purgare, se excusare, satisfacere (alci de re alqa).
ostarieť, ostarnúť senescere. senem fieri.
ostať manēre, permanēre; ostanem ti vždy priateľom semper tibi amicus ero.
ostatne ceterum.
ostatný reliquus, v pl. ceteri, reliqui.
ostatok reliquiae; quod reliquum est; reliquus; o. senátorov reliqui senatorum; telesné o—ky corpus, oris, n.
ostávať v. ostať.
osteň aculeus; spina; stimulus; incitamentum.
ostnatý spinosus.
ostrakismus testularum suffragia (orum).
ostrážitosť vigilantia.
ostrážitý vigil, vigilans, cautus.
ostrie acies, ei, f., acumen, inis, n.
ostrihať tondēre (barbam, capillos); circumcidere.
ostrihať sa cavēre alqm; cavēre sibi, circumspicere.
ostriť acuere.
ostrižky segmen, inis, n., segmentum.

ostroha calcar, is, n.; o—hou koňa bodnúť calcaria equo subdere.
ostrosť acies, ei, f.
ostrov insula.
ostrovan insulanus.
ostroid = rys lynx, lyncis, c.
ostrovitý acumen, inis, n.; acies (ei, f.) ingenii; ingenium acre; subtilitas, atis, i.
ostrovitý acutus, acer; perspicax; o spisovateľoch subtilis.
ostrozraký acute cernens, oculorum acie valens.
ostrúhať abradere.
ostrý acutus; na obe strany ostrý anceps, ipitis; acer, o—é oko oculi acres al. acies (ei, f.) oculorum.
[ostuda] v. hanba, posmech, potupa.
ostudiť, ostudzovať = studeným robiť refrigerare.
ostydnúť refrigerescere.
ostych, ostychanie sa verecundia; pudor, oris, m.; pavor, oris, m. metus, us, m.
ostýchať sa abhorrēre, refugere (a re alqa); verēri; ostýcham sa to povedať hoc dicere mihi verecundum est.
ostýchavý timidus; verecundus.
osud fatum; fortuna; sors, tis, f.; casus, us, m.; rany o—u tela fortunae; acerbitas, atis, f.
osudný fatalis.
osúch placenta.
osušiť siccare; slzy o. lacrimas detergēre.
osväcovať, osvätiť consecrare.
osve v. osobitne.
osvecovať, osvietiť illustrare, collustrare.
osvedčenie declaratio, professio, —onis, f.
osvedčiť, osvedčovať testari, affirmare, confirmare alqd.
osveta humanitas, ātis, f. doctrina, eruditio, onis, f.
osvetlenie lux, lucis, f., illustratio, onis, f.
osvetliť, osvetľovať illustrare, collustrare alqd.

osvietenosť ingenium atque doctrina.	ošudiť v. oklamať.
osvietený doctus. eruditus; (titul) illustris, clarissimus.	ošustnúť koho čím v. obliať.
osvietiť v. osvecovať.	otáčať, otočiť circumplicare; convertere, torquere; involvere alqd re alqa.
osviežiť, osviežovať recreare, reficere alqd, alqm.	otáľať cunctari; morari.
osvobodiť v. oslobodiť.	otáľavý cunctabundus; tardus.
osvoboditeľ liberator, ōris.	otáť, otínať amputare. resecare.
osvojiť alqd suum facere, occupare alqd.; sumere sibi alqd; vindicare sibi; in suum usum convertere: o. si niečo učením scientia alqd comprehendere.	otava faenum secundarium.
osypať v. posypať.	otázka interrogatio, onis, f.; o. vedecká quaestio, onis, f.; na o—u odpovedať ad interrogata respondere.
osypať sa scabiosum fieri.	otázny de quo agitur.
osýpky * variolae.	[otázať sa] v. spýtať sa.
ošancovať circumvallare, circummunire.	otáznik signum interrogationis.
ošarpaný tritus, obsoletus.	otcov gen. patris.
ošatir vestire alqm.	otcovizeň hereditas, atis, f., patrimonium.
ošemetník homo (inis) fraudulentus.	otcovrah parricida.
ošemetnosť animus subdolus, fraus, dis, f., dolus.	otcovský patrius; o. majetok bona paterna; o. podiel patrimonium.
ošemetný falsus, falax, perfidus.	otčím vitricus.
ošetriť v. opatriť, opatrovať.	otčina patria.
ošialiť fallere, decipere alqm.	otec pater, tris; parens, tis.
ošipaná sus, suis, c., porcus.	otehotnieť gravidam (praegnantem) fieri.
ošklbať vellere, avellere, devellere, revellere.	otekať, otleť intumescere, turgescere.
oškliviť fastidium alcs rei creare, movēre alci; oškľiví sa mi niečo taedet me rei alcs.	oteklina tumor, oris, m.
ošklivosť fastidium, taedium; satietas (atis, f.) rei alcs.	oteklý tumidus.
ošklivý foedus, teter.	otellí sa vitulum parere.
oškodiť detrimentum inferre, afferre alci; — sa detrimentum capere, accipere	otemnieť occaecari, caecum fieri; oculis capi.
oškrábať abradere, deradere.	otemníť occaecare, caecum facere.
oškvariť torrēre, frigere.	otep fascis (is, m.); manipulus.
ošmátrať v. ohmatať.	oteplieť calescere, calefieri.
ošmleť sa clam circumire.	otepliť calefacere.
oštara molestia, incommoditas, atis, f.	otesať circumcidere.
ošteniť sa catulos parere.	otesok stipes, itis, m., truncus.
oštipať carpere, devellere.	otierať, otrieť detergēre, purgare, abstergēre.
oštipinka v. omelina.	otlačenína duritia.
	otlačiť premere, comprimere.
	otlak clavus pedis
	otľiť, otľkať decutere alqd.
	otočiť v. otáčať.
	otok v. oteklna.
	otras, otrasenie motus, us, m., perturbatio — onis, f.

otrava venenum.

otráviť veneno necare, absumere alqm; — sa venenum sumere.

otrčieť exporrigere.

otrepaný usu contritus; detritus.

otrieť v. otierať.

otrhaný pannosus.

otrhať avellere, decerpere.

otriasť quassare, conquassare, quaterere, concutere.

otrocký servilis; adv. serviliter; servilem in modum.

otroctvo servitus, utilis, f.; do a—a predáť sub corona vendere (captivum); z o—a vyslobodiť in libertatem vindicare alqm.

otročieť in servitute esse, servire; subigere, sub iugum mittere.

otrok servus; puer; mancipium.

otrokyňa serva.

otroviť v. otráviť.

otruba [nadávka] stipes — itis m.

otrubový furfureus.

otruby furfur, uris, m.

otruchlieť dolorem capere.

otrusina v. omelina.

otuhlý duratus, durus, viribus corroboratus.

otuhnúť durari, firmari, corroborari.

otupieť habetern fieri.

otupieť retundere (gladium); hebetare.

otupnosť solitudo, inis, f., locus desertus.

otupný alienus, asper, desertus, vastus.

otúžiť, —ovať durare firmare.

otvárať aperire (ostium, fores, os, oculos); recludere (domum, fores); reserare (domum, valvas); list o. resignare, solve, aperire epistulam.

otvor foramen, inis, n., os, oris, n.; rima; o. v stene fenestra.

otvorene aperte, sincere, libere.

otvorenosť sinceritas, veritas, simplicitas, atis, f.; animus apertus.

otvorieť v. otvárať.

otvrdnúť durescere obdurescere, durum fieri.

ovad oestrus.

ovallieť = silno uderieť ferire, percutere.

ovca ovis, is, f.

ovčie ovilius.

ovčiar ovium custos —dis; opilio, onis.

ovčiareň, ovčinec ovile, is, n.

ovdovelý viduus.

ovdovieť viduum (viduam) fieri.

ovečka ovicula, catulus ovis.

oveľa multo, longe.

ovenčieť coronare; redimire alqd. sertis; ovenčený vavrinom laureatus.

[oves] v. ovos.

ovlnúť redimire, circumdare alqd. alqa re.

ovládať in potestate habere.

ovlažiť, —ovať mactare, humectare.

ovocie fruges, um, f., fructus, us, m.

ovocnárstvo pomorum educatio.

ovocný (strom) arbor (oris), frugifera; o—á záhrada pomarium.

ovoňať odorari.

ovos avena.

ovosnísko ager (ri) avena consitus.

ovrabčieť sa v. oženieť sa.

ovrávať v. ohovárať.

ovsenák panis (is) avenaceus.

ovšednelý vulgaris.

ovšednieť vulgari, increbrescere.

[ovšem] v. pravda, pravdaže.

ovšivavieť pediculosum fieri.

ovzdušie caelum.

ozaj vere, profecto, sane.

ozajstný verus, merus, incorruptus.

ozbrojenec (miles) armatus.

ozbrojenie armatura.

ozbrojiť armare; vojsko o. exercitum comparare, instruere, armare; o. lodi naves armare, ornare; ozbrojené vojsko exercitus instructus.

ozdoba ornamentum, decus, oris. n.; (čestný odznak) insigne. ls. n.; (o reči) ornatus, us, m. al. ornamenta orationis.

ozdobíť, — ovať ornare, exornare.

ozdobnosť ornatus, us, m., elegantia; venustas, atis f.

ozdobný decorus, ornatus, elegans; o reči tiež: comptus, politus.

ozdobovať v. ozdobíť.

ozdravenie valetudo (inis) a morbo confirmata; sanitas (atis) restituta.

ozdraviť recreari, reconvalescere.

ozembuch stupidissimus.

ozerať sa circumspicere circumspectare.

ozlabať, **ozlabnuť** frigore peruri, praerigescere.

ozlablý praeustus frigore.

ozlma satio (ónis, f.) autumnalis.

označiť, — ovať notāre, significare, ostendere declarare, designare (alqm oculis ad caedem); signum, notam apponere rei alci.

oznam, **oznámenie** promulgatio, ónis, f.; edictum, indicium.

oznámiť nuntiare, renuntiare, deferre, ostendere.

oznamovateľ praeco, ónis.

ozorný ingens, immanis.

ozrutný v. ozorný.

ozvať sa, **ozývať sa** respondere, resonare.

ozvena vox (vocis) reddita; vocis imago (inis, f.).

ozývať sa v. ozvať sa.

ožleť oblivisci alqd. rei alcs; deflere, deplorare; tacitum ferre, tacite habere.

oženiť koho aliquam alcuí in matrimonium dare; — sa uxorem ducere; ducere aliquam in matrimonium.

ožiaríť, — ovať irradiare, colustrare.

ožiť, **ožívať** reviviscere, invitam redire; recreari.

oživíť, — ovať animare, excitare; o. nádejou ad spem erigere alqm.

ožltnúť flavescere, flavum fieri.

ožobračiť bonis evertere alqm.

ožralec vino deditus, ebriosus.

ožranstvo ebriositas atis, f.

ožrať sa ebrium fieri.

ožratý ebrius, vino gravis.

ožrebiť sa pullum equinum parere.

P

paberký reliqua (orum), quod superest; sbieranie klasov spicilegium.

pablesk v. odblesk.

pačesy v. kudeľ.

páčiť = ceníť aestimare; — sa placēre, probari; ako sa páči utlibet.

pačmaga puer (i) ineptus, nebulo, ónis, m.

pád casus, us, m., lapsus, us, m.; (zničenie) ruína, excidium.

padať v. padnúť.

padelanina falsae et corruptaelitterae.

padelať imitando exprimere, effingere; (podvodne) corrumpere tabulas publicas; peniaze p numos adulterinos percutere; padelaný adulterinus.

padelateľ falsarius.

padlý v. padnúť.

padnúť, **padať** cadere, decidere, labi, delabi; p. kam incidere; Nil padá s vysokých vrchov Nilus praecipitat se ex altis montibus; padlí nepriatelia hostes, qui ceciderunt; hmla padá nebulae desidunt; p. k nohám ad pedes alcs se proicere.

padúcnica epilepsia, morbus comitialis.

padúch homo sceleratus, nefarius.

pagáč libum, placenta.

pagaj = živý vred *ulcus, eris, n.*
paholčíť famulari alci.
paholok puer, i; auriga, calo, onis.
paherok collis, is, m; clivus; tumulus.
pahorkovatý clivosus; tumulosus.
pahraba pruna, favilla.
pach odor, foetor, oris, m.
páchať committere (scelus), perpetrare (caedem), facere.
páchatel' auctor (ōris) facinoris.
páchnuť olēre. redolēre alqd.
pachol'a puer.
pachoriť sa vires (nervos) contendere.
pachtíť cupere. concupiscere alqd; avidum esse, desiderio flagrare alcs rei.
pajed *ulcus, eris, n.*
pajediť = hnevať irritare: — sa irasci.
pajta horreum.
pajtáš = kamarát *sodalis, contubernalis, is.*
[páka] v. sochor.
[pakostnica] v. lámká.
pakostník v. záškodník.
pakovať vasa (sarcinas) colligere; — sa facessere, abire; pakuj sa! facesse hinc! apage te!
páľa aestus, us, m., calor, oris, m.
palác palatium; kráľovský domus (us) regia, regia; aedes regiae.
palacinka placenta.
paľčivosť v. páľa.
páľčivý fervidus, ardens.
palec pollex, icis, m.
pálené vinum adustum al. e frumento factum.
pálenie ustio, onis, f.
pálenka v. pálené.
palica baculum, fistuca, clava.
palicovať baculo al. virgis caedere.
palíč = podpáľač auctor (oris) incendii.

páliť urere; slnko páli sol urit. torret; trans. cremare, urere.
palivo lignum, ligna (orum).
palma palma.
palmový háj palmetum.
paloš gladius, ensis, is, m., spatha.
palota v. palác.
paluba constratum (navis); loď s p—ou navis constrata; loď bez p—y navis aperta.
pamäť memoria; v čerstvej p—i mať recenti memoria tenēre; nazpamäť ex memoria; n. sa naučiť ediscere, odpovedať memoriter dicere, pronuntiare; mať takú pamäť. že... tanta memoria fuit, ut...
pamätať. pamäťovať memoria tenēre alqd; meminisse alqd. al. rei alcs; dobre sa pamätať commeminisse.
pamätlihodný memorabilis, memoriā dignus.
pamätlivý memor (gen.)
pamätnica commentarius.
pamätník monumentum.
pamätnosť res (rei, f.) memorabilis.
pamätný memorabilis.
pamäťovať v. pamätať.
pamiatka memoria, recordatio, onis, f., monumentum, vestigium, fama.
pamlsky cupediae, gulae irritamenta (orum).
pamlsný cupediarum studiosus.
pamuk lana lignea.
pán dominus, herus; byť p—om čoho imperium rei alcs tenēre; byť p—om života a smrti arbitrium vitae necisque habēre; vlastným p—om sa stať sui iuris al. suae potestatis fieri: (majiteľ) possessor rei alcs, herus.
pancier thorax, acis, m., lorica (z kože).
pančucha tibiale, is, n.; tegmen (inis, n.) pedum.
pandrav vermis, is, m.
panenka virgo, inis, f.

panenský *virginalis*.
panenstvo *virginitas*, *atis*, *f*.
pani *domina*; *mater familias*; *coniugis*; *uxor*, *ōris*; *matrona*.
panic *caelebs* — *ibis*.
pankhart *spurius*, *adulterinus*; *non legitimo coniugio ortus*.
panna *virgo*, *inis*.
panoha = *vetev*, *haluz* *ramus*, *surculus*.
panovanie *imperium*; *regnum*; *neobmedzené p. dominatio*, *ōnis*, *f*.; *žladosť p—ia cupiditas imperii*, *regni*.
panovať *imperare* (*alci*), *imperium tenēre*, *obtinēre*; *neobmedzene p. dominum esse*, *dominari* (*in alqm*); *panujúci národ gens* (*gentis*, *f*.) *ceteris imperans*; *p—ce knieža princeps*, *ipis*; *panovať nad svojimi žiadostiami coērcēre*, *cohibēre cupiditates*, *imperare cupiditatibus*.
panovitosť *superbia*.
panovitý *superbus*, *arrogans*.
panovníca *domina*.
panovnícky *regius*, *gen. principis*; *p—á rodina domus principis*, *regia*; *p—á moc imperium*; *vis dominationis*.
panovník *princeps*, *ipis*; *qui imperium tenet*.
pánsky *gen. domini*, *principis*, *heri*.
pánstvo *nobiles*, *lum*; *nobilitas*, *atis*, *f*.
pánština = *robota servitium*.
pant *vinculum ferreum*.
pantaf *sa se alci rei immiscēre*.
panter *panthera*.
pantoffa *crepida*.
panva *sartago*, *inis*, *f*.; *pelvis*, *is*, *m*.
papek *fustis*, *is*, *m*.
páperle *pluma*; *lanugo*, *inis*, *f*.
pápež * *pontifex* (*icis*) *maximus al. Romanus*; *papa*.
pápežský * *pontificius*.
pápežstvo * *papae dignitas*, *atis*, *f*.

papier *charta*.
papieren *officina chartaria*.
papierový *charteus*.
paplon *tegumen*, *inis*, *n*.; *operimentum*.
papľuh *mucosus puer*.
paprčif *sa aegre ferre alqd*.
paprčok *ungula*.
paprika * *piper* (*eris*) *Turcicum*.
papríkovať *pipere Turcico condire*.
[papršlek] *v. lúč*.
paprutie *v. kapradie*.
papuča = *pantoffa solea*, *crepida*.
papula *os*, *oris*, *n*.; *rictus*, *us*, *m*.; *lingua lasciva*.
papušovať *increpare*, *increpitare*.
par *vapor*, *oris*, *m*.
par par, *aris*, *n*.; *binī*, *ae*, *a*.
para *v. par*.
páračka *plumarum defloccatio*, *ōnis*, *f*.
paráda *pompa ornatus*, *us*, *m*.
parádif *sa eminēre*, *fulgēre*, *splendēre*.
parádny *splendidus*, *magnificus*, *decorus*, *bellus*, *elegans*, *ornatus*.
páraf *dissuere*, *dissolvere*.
parato = *drúk fustis*, *is*, *m*.
Paris (*syn Priamov*) *Paris*, *idis*.
parif *v. obarif*.
párif *iungere*, *copulare*.
Paríž *Lutetia* (*Parisiorum*).
parkan *saepes*, *is*, *f*.; *saepimentum*.
parno *calores*, *um*, *m*.; *solis ardor*, *oris*, *m*.
parný *vaporeus*; *p. kúpeľ vaporatio*, *ōnis*, *f*.
párny *par*, *paris*.
parobok *v. šuhaj*.
parohy *cornu*, *us*, *n*.
parový *vaporeus*.
parožle *v. parohy*.
parta *corona virginum*.
partica *margo*, *inis*, *m*.
pas = *cestovný list syngraphus*.
pás *cingulum*; (*k noseniu zbrane*) *balteus*.
pasy *luctatio*, *onis*, *f*.; *palaestra*.
pásaf *cingere*.

pasca laqueus, insidae, dolus.
pasenie pastio, onis, f.
paslenok pascua, orum, n., ager, gri. m.; locus pascuus.
pásik linea; (na rímskej toge) clavus.
pásikovatý = pruhovatý virgatus.
páska ligamentum.
páskovatý v. pásikovatý.
paskuda sordidus, immundus, impurus.
pásmo = istý počet nítí na motovidle fasciculus, vinctura; = p. klimatické regio, onis, f.; caelum.
pásomán limbus.
pasovať decēre, convenire; — sa luctare, inter se contendere.
pásť pugnus; úder pästou ictus pugni.
pásť pascere; — sa pasci.
pastier pastor, oris; p. oviec ovium custos, ōdis; opilio, ōnis.
pastierča puella al. puer boves al. oves pascens, puella al. puer pastoralis.
pastieren casa pastoricia.
pastiersky pastoralis, pastoricius; tiež gen. pastoris, pastorum.
páštný pugilaris; paštné právo ius (iuris n.) quod in armis est; vis t.; p. boj pugilatio, onis, f.
pastorča privignus, privigna.
pastorek v. pastorča.
pastva pabulum; (pastvina) pascua, orum; (k spoločnej pastve určený) compascuus (ager).
pastvisko v. pastva.
pasy luctatio, ōnis, f.; palaestra.
paša v. pastva.
pašienok v. pastva.
paškrta cupediae, gulae irritamenta, ōrum.
paškrť ligurare.
paškrtný cupediarum studiosus.
pašovať merces furtim importare.

pašovanie mercatura furtiva al. vetita.
pašteta artocreas, atis, n.
paštrnák * pastināca sativa.
päi quinque.
päta calx, cis, f.; planta; od hlavy až do päty a capillo usque ad ungues; p. — y hory radices montis. tiež infimus mons.
päťdesiat quinquaginta.
päťdesiaty quinquagesimus.
páter = chrbtová kosť spina, vertebrae.
páterový spinalis, vertebralis, cerebratus.
päťdenný quinque dierum.
päťdielný quinquepartitus.
päťhran pentagonum.
päťhranný pentagonus.
pätina pars (tis) quinta.
päťuholný v. päťhranný.
pätka numerus quinaris.
pätnásť quindecim.
pätnásty quindecimus, quintusdecimus.
pätoraký quinque generum.
pätoro quinque.
pätoronásobne quinquies.
pätoronásobný quincuplex, icis.
pátrať quaerere alqd; speculari, explorare.
patricijský patricius.
patriciovia patres, um; patricii.
patričný iustus, rectus, commodus, accommodatus, decens, dignus, suus; na p. mieste suo loco; v p. čas tempore suo.
patriť — náležať, prináležať esse alcs; táto kniha patrí mne hic liber meus est; p. k čomu pertinēre (ad rem aliquam); spectare (ad alqd); to nepatrí sem id non huius loci est; — sa = svedčiť sa, slušať sa decēre (an.), convenire, aptum al. accommodatum esse (dt).
patrnosť evidentia.
patrný apertus, manifestus, evidens.
päfroče quinquennium.
pätročný quinquennis, quinquennalis.

patrón patronus.
 patrónka. patrona.
 pästý quingentesimus.
 patyk = palica baculum.
 pautina v. pavučina.
 páv pavo, onis, m.
 paveza (štit) pelta.
 pávový gen. pavonis.
 pavučina texta aranea.
 pavúk aranea.
 pavúz tolleno, ōnis, m.
 pazderle stupa. festuca canabina.
 paznecht unguis, is, m., ungula.
 pazucha ala. axilla.
 pazúr unguis, is, m.
 pažerák gulo, onis, fauces, lum, f., oesophagus. guttur, is, n.
 pažľ cespes, itis, m.; locus herbidus.
 pažľtka * allium schoenoprasum.
 pažravý vorax, acis; edax, acis.
 pec furnus.
 peceň = bochník chleba panis (is, m.) minoris formae.
 pečľaľ = povaľač homo (inis) desidiosus.
 pečľ signum, sigillum, cera; pod pečľou mlčanlivosti sverľ komu niečo taciturnitati et fidei alcs alqd credere.
 pečľľ signare, obsignare (epistolam).
 pečľtný sigillo consignatus, obsignatus; p. prsteň anulus signatorius.
 pečľňa = pečené mäso assum. caro (nis) assa; = jatrá iecur, (oris, n.)
 pečľnie coctura.
 pečľatka v. pečľ.
 pečľienka v. pečľňa.
 pečľivo crustum. bellaria, orum.
 pečľľvosť = starostlivosť cura, diligentia.
 pečľľvý = starostlivý diligens.
 pečľvaľ o niečo = starať sa providere al. consulere (alci rei), curare (alqd); operam dare.
 peha macula rubra in facie a calore; lentigo, inis, f.

pehavý lentiginosus.
 pechorľ sa v. pachorľ sa.
 pechota pedites, itum, m., copiae pedestres, peditatus, us, m.
 peľko = hnedý kôň equus fuscus.
 pekáč, artopa, sartago. inis f.
 pekár pistor, oris.
 pekáreň pistrina.
 pekárstvo furnaria, opus (eris) pistorium.
 pekelný * infernus.
 peklo * loca (orum) inferna, sedes (is, f.) sceleratorum.
 pekne belle (dicere); lepide, pulchre.
 pekňľ = krásňľ ornare, exornare.
 peknošť pulchritudo, inis, f. formositas, venustas, ātis, f., elegantia.
 pekňľ pulcher —chra, —chrom. lepidus; venustus. bellus.
 peľ pollen, inis, n.
 peľš antrum, spelunca, specus, us, m.
 peľšľľ (sa) commorari, hospitium habere.
 peľynok absinthium.
 pemza pumex, icis, m.
 peň stirps, pis, f.
 pena spuma.
 peňazokaz qui nummos adulterat.
 peňazomenec argentarius.
 peňazopis nummorum doctrina.
 peňazľľť pecuniosus, benenummatus.
 peňazňľctvo res nummaria, pecuniaria.
 peňazňľ: p—á pokuta multa; p—á odmena praemium.
 penľaz nummus; penľaze pecunia (magna, grandis, parva, tenuis); hotové penľaze pecunia praesens; núdzä o p. difficultas (atis, f.) rei nummariae.
 penľcler cultellus.
 penľstý spumans.
 penľľ sa spumare.
 pentľa v. stučka.

penzia beneficium annuum, beneficia, ōrum.	pevníť firmare, corroborare.
penzista beneficiarius.	pevnosť constantia, firmitas, atis, f.; castellum, locus munitus; prirodzená pevnosť locus naturā munitus.
penzlík penicillus.	pevnôstka castellum.
pera labrum, labium.	pevnota firmitas, stabilitas, atis, f.; firmitudo, inis, i.
perle pennae, plumae	pevný firmus; p. úmysel consilium certum; p—á vôľa voluntas, atis, f.; p—ým krokom certo gradu; človek p—ých zásad homo constans.
perlna calcita plumea.	pchať infigere.
perioda periodus, f.	piadť palmus; ani o piadť neustúpiť od čoho non digitum transversum a re aliqua discedere.
periodický certo tempore recurrens.	piadimužík pumilus, pumillo, ōnis.
períť sa plumescere.	piadť v. pnúť.
perla margarita.	platok dies (ēi, m) Veneris.
perlička meleagris, idis, f.	platy quintus.
perlový margaritarius.	plecť torrēre, assare.
perník placenta mellita; libum mellitum.	plesen carmen, inis, n., canticum.
pero penna; pluma; p. k písaniu calamus.	pleskovatý arenosus.
peruť = krýdlo vtáčia pennae.	pleskovec lapis (idis) arenaceus.
pes canis, is, m.	pleskovina loca arenosa.
pesnička cantus, us, m., carmen, inis, n., canticum.	pleskový, plesočnatý, plesočný arenosus.
pestovanie cultus, us, m., cultura; p. vied studium litterarum.	plesok arena.
pestovať colere; p. vedy a umenie colere artes et disciplinas.	plest fistuca, pavicula.
pestríť maculis variare.	[pigľovať] v. hladíť.
pestrofarebný versicolor, oris.	pichať pungere, compungere.
pestrošť varietas, atis, f.	pichľavý aculeatus, spinosus.
pestrý versicolor, oris; varius.	píjak potor, oris: ebriosus; homo (inis) multi vini.
pestún altor, nutritor, oris; educator, oris.	píjatyka heluatio, potatio, ōnis, f.
pestúnka altrix, nutrix, educatrix —icis.	píjavica hirudo, inis, f.
pestvár petulans, lascivus, insolens.	píka v. kopija.
pestvo petulantia, lascivia, insolentia; p. robiť petulanter se gerere; lascivire, insolentius se efferre.	píksľa cistella.
peši pedester, stris, tre.	píla serra.
pešák pedes, itis.	píller columna; píla.
pešina, pešinka semita, trames, itis, m.	pílny serrago, inis, i.
pešky pedibus.	píliť serram ducere.
petržlen petroselinum.	pílka serrula.
[pevkyňa] v. speváčka.	pílnik lima.
pevne firme; p. stáť na čom obstinato animo alqd agere.	pílné diligenter, assidue, studiose.
pevníť firmari, corroborari.	pílnosť studium; diligentia; labor, oris, m.; industria; so
pevnina (terra) continens; vojna na p—e bellum terrestre.	

- všetkou možnou pilnosťou quam diligentissime.
- pilný** assiduus, industrius, diligens; p. **poslucháč** frequens auditor (oris); nemám nič pilnejšieho, než... nihil antiquius habeo quam...
- pilovať** = pilným byť studiosum esse rei alcs; = piliť pilníkom limare.
- pilula**, **pilulka** pilula, pastillus.
- pláčka** labor (ōris) molestus. taedii plenus, diutīnus.
- pisaci** scriptorius.
- pisanie** ars (rtis, f.) sribendi. scriptio, onis, f., scriptum. scriptura, littera.
- pisár** scriba.
- pisáreň** tabularium.
- pisárstvo** munus (eris, n.) scribae.
- písať** scribere, conscribere.
- pisateľ** scriptor. auctor — ōris.
- pisk** sibilus.
- pískať**, **písknuť** sibilare.
- pískot** v. pisk.
- písmeno** littera; p. zákona verba legis.
- písmo** scriptura.
- písobný** v. písomný.
- písomníctvo** litterae.
- písomnosť** = dokument scriptum; liber, bri, m.; litterae, tabulae.
- písomný** scriptus; litteris mandatus; p. —né pamiatky litterarum monumenta; p. zvesť dať komu litteris al. per litteras certiozem facere alqm (de re alq.)
- píšťala** fistula, tibia.
- píšťaf** v. pískať.
- píšťela** v. písťala.
- píť** bibere, potare; dať komu p. aquam, vinum praebere alci; prlíšne p. modum excedere in bibendo; chce sa mi píť sitio.
- pítle** potio, onis, f., potus, us, m.
- pítný** ad bibendum utilis.
- pítváč** anatomicus, corporum sector, oris.
- pítvať** secare, dissecare.
- pítvor** atrium, vestibulum.
- pítvoríť** sa inepte imitari alqm.
- pivnica** cella (subterranea.)
- pivničiar** cellarius.
- pivo** cerevisia; zythum.
- pivonia**, **pivónka** paeonia.
- pížmo** moschus.
- pláca** merces, edis, f.; praemium, operae pretium.
- plácať** = plátať sarcire.
- plackať** = ploským robiť complanare.
- plač** fletus, us, m.; lacrimae; hlasitý p. ploratio, onis, f.; ploratus, us, m.; s horkým p. —om multis cum lacrimis; pre plač nemôcť hovoriť praelacrimis loqui non posse; dať sa do plaču lacrimae prorumpunt; s pl. —čom flens, lacrimans.
- plačlivý** flebilis, lugubris, miserandus.
- plagať** = kŕmiť vemenom ad ubera admittere.
- plachta** velum; p. —y roztiahnuť vela pandere; p. —y svinuť vela contrahere.
- plachý** timidus, pavidus.
- plakať** flēre, lacrimare.
- plameň** flamma; plameňom horieť flagrare.
- plamenný** flammeus.
- plán** consilium, ratio, onis, f.
- pláň** = rovina planities, ei, f.
- planeta** stella errans.
- planieť** nequam fieri.
- planina** planities, ei, f.; = neúrodná pôda terra sterilis, infecunda.
- planíť** = planým robiť vitiare, corrumpere, depravare.
- plánka** pirum al. malum silvestre.
- planírovať** complanare.
- plano** nequiter.
- planosť** vilitas, atis f.
- planý** vilis, nequam; inanis, vanus (verba, promissum).
- plápolaf** flagrare, ardēre.
- plasknúť** verberare, ferire, virgis caedere; v. pleskať.
- plást** (medu) favus.
- plašiť** turbare; — sa (o koňoch) consternari.

plášť pallium; amiculum; p. vojaka sagum; p. vodcov paludamentum; p. grécky chlamys, ydis, f.	plaviť sa navigare, navi vehi.
plat pecunia (soluta, solvenda); (mzda) merces, edis, f.; (vojenský) stipendium; plat za vchod pecunia, quae datur pro introitu.	plavý = svetložltý gilvus.
platan platanus, i, f.	plaz serpens, ntis, m. f.
plátať sarcire.	plaziť sa serpere; repere; p. sa pred kým adulari alci al. alqm.
platebný v. platobný.	plazivý serpens, repens; demissus, abiectus.
platec qui (pretium, pecuniam) solvit.	plece humerus.
platenie solutio, onis, f.	plecť , plecnať latis humeris.
plátenníctvo negotiatio (onis) lintearia.	plech , plach lamina.
plátenník lintearius.	plecháč vas laminatum.
platina * platina.	plecháň v. plešivý.
platiť pendere,olvere; p. žold vojsku militibus stipendia dare (numerare, persolvere); nemôcť p. non esse solvendo; = trpieť za... luere alqd; dare poenas reialcs; (= cenu mať) pretium habere; in pretio esse; (= vážnosť mať) valere, pollere; posse; on platí u mňa veľa auctoritas (atis) eius summa est (plurimum valet) apud me; nič nep. nullum esse, nullus momenti esse (apud alqm.); nullo numero esse.	plechár bractearius.
plátno linum, linteum.	plechavý v. plešivý.
platnosť vis; fides, ei, f., auctoritas, atis, f.; byť v p. —ti vigere, valere.	plekať v. nadájať.
platný bonus; o zákone ratus, latus; podstatný iustus, (causa, excusatio); čo by bolo platné quid referret?	plemä v. plemeno.
platobný solvendus.	plemeníť sa augeri.
plávanie natatio, onis, f.	plemeno stirps, is, f.; progenies, ei, f.; genus, eris, n.
plávať nare, natare; p. cez rieku nando traicere flumen.	plen praeda.
plavba navigatio, onis, f.	plesanie exsultatio, onis, f.; laetitia.
plavebný navigabilis, navigilis aptus.	plesáť exsultare (laetitiae, gaudio).
plavec natator, oris; nans; nauta; byť dobrým p—com nandi peritum esse.	pleseň , plieseň mucor, ōris, m.
plavecký nauticus; p—é umenie ars (artis, f.) nandi.	plesk crepitus, us, m.; fragor, oris, m.
plavectvo res nauticae.	plesknúť , plieskať fragorem al. sonitum dare, crepare, sonare.
	plesnieť , plesnivieť mucescere.
	plesnina v. pleseň.
	pleso lacus, us, m.
	plešina calvities, ei, f.
	plešivý calvus.
	pleštiť v. plasknúť.
	pleť = farba tela color (oris, m.) corporis.
	pleť v. plieť.
	pleticha artes, lum, f., fallacia, consilium clandestinum; fraus, dis, f., machinae.
	pletichár dolosus, callidus; fraudum inventor (or's).
	pletivo vimen, inis, n. vimenum; crates, is, f.
	pletka iocus facetiae.
	pleva palea.
	plevel = tráva vypletá herba inutilis.
	plevnať paleatus.
	plchnúť plumas ponere; plli. crines, vili defluunt.
	pllaga acerbitas, atis, f., tormentum; dolor, oris, m.; ma-

lum, molestia. cruciatus, us, m.	plodič creator, genitor, oris, parens.
plaskať v. plesknút.	plodina v. plod.
plienky incunabula, ōrum.	plodiť gignere parere, procreare.
plieskať v. plesknút.	plodivý parens.
pliesť nectere (coronas); vľasy p. capillos componere; p. sa do čoho interponere se rei alci.	plodnosť fertilitas, fecunditas, ubertas —atis, f.
plieť herbas inutiles evellere.	plodný fertilis; uber, eris.
plnenie iniustus, onis, f.; p. povinnosti officium suum praestare, officio non deesse.	plocha planum; planities, ei, f.
plniť complere, explere, (alqd re alq); servare, observare (legem, officium, praeceptum); sľub p. promissum servare; sľub neplniť fidem fallere, frangere; vôľu niečiu pl. voluntati alcs obtemperare, morem gerere alci.	plochý planus.
plnoletosť aetas (ātis) iusta.	ploský planus.
plnoletý aetatis maturae, sui iuris.	ploštica cimex, icis, m.
plnomocenstvo aliquid facienti potestas atis, f.; dať niekomu p. v čom rem alqm arbitrio alcs tradere.	ploštiť complanare.
plnomocník qui mandata habet ab alqo.; cum mandatis missus.	plot saepes, is, f., saeptum.
plnomocný cui potestas (ātis) data est.	plotiť saepire, circumdare.
plný plenus (rei alcs); reŕtus re alqa; frequens (theatrum, senatus); byť p. túhy desiderio teneri; byť plným nádeje bonam spem habēre; p. pochybnosti deliberabundus; p. radosti laetitia gestiens; p. smútku, žalosti luctus et moeroris plenus (locus); p. —é tri roky tres annos totos (continuos), žiť plných sto rokov centum annos conficere.	plst pilus, crinis, is, m., vilus.
plod fructus, us, m., fruges, um, f., quod e terra gignitur; p. ducha opus (eris, n.) ingenii; ingenii monumentum.	plť ratis, is, f.
plodenie partus, us, m.; puerperium.	pltník * ratiger.
	plúca pulmo, ōnis, m.; zapálenie plúc inflammatio (onis, f.) pulmonum.
	pluh aratrum.
	pluhavosť sordes, is, f. Squalor, eris, m., turpitudine inis, f.
	pluhavý sordidus, immundus impurus; contaminatus.
	pluk legio onis, f.
	plukovník tribunus militum (pri pechote); praefectus (pri jazde).
	plúšť tempestas (ātis) pluvia, imbres (ium) continui.
	pluť = plávať navigare; navl vehi; loď pluje navis vento fertur; cez more p. mare traicere; p. do prístavu portum petere.
	pluť spuere.
	plútva pinna.
	pluvadlo vas (asis, n.) sputo excipiendo.
	pluvať spuere.
	pluzgler pustula.
	plynne commode (verba facere); facile.
	plynný liquidus; fluens; volubilis (oratio); p. sloh oratio (onis) levis, expedita et perfacile currens oratio.
	plynúť fluere, ferri; čas plynie tempus (oris, n.) abit; reč plynie oratio (onis, f.) fluit.

plytký tennis, vadosus.
plznúť v. plchnúť.
pnúť tendere, intendere; obloha pne sa nad nami caelum supernos panditur.
po (miestne) usque ad, usque in, tenus (len p. Taurus, Tauro tenus); per: (p. provincii per provinciam); **jedon** po druhom alius post alium; **po** prúdu secundo flumine; **po** rieke privázať flumine subvehere; (časové) usque; až p. dnes ad hunc usque diem; **post**: štvrtý deň po príchode post diem quartum quam ventum est; **po** založení Ríma ab urbe condita; **hneď** po bitke ex proello; **pri** číslovkách: **po** prvé atď. primum, iterum, tertio, quartum decimum.
pobadať animadvertere.
pobádať incitare, impellere, stimulare.
pobavíť sa se delectare, se oblectare, delectari, oblectari.
pobehaj erro, ōnis.
poberať sa abire, proficisci.
pobíť (dom) scandulis tegere; p. nepriateľa concidere, sternere hostes.
poblúdiť aberrare, deerrare, delectere.
pobočník adiutor, ōris.
pobočný minoris momenti.
pobožnosť religio, onis, f.
pobožný religiosus, plus.
pobožnostkár pietatem simulans.
pobrať adimere, auferre, eripere (alci alqd).
pobratim consanguineus.
pobratíť sa fraterno foedere iungi.
pobrežie ora (maritima), litus, oris, n.
pobudnúť morari.
pobúrať diruere, evertere, interrumpere.
pobúrenie concitatio, onis, f.
pobúriť, poburovať sollicitare, ad seditionem impellere, turbare, seditionem movēre.

poburovať concitator, auctor (ōris) seditionis; concitator (ōris) turbae.
pobyť commoratio, onis, f.; p. v cudzine peregrinatio, ōnis; (= miesto p—u) sedes, is, f., domicilium, habitatio, onis, f. deversorium.
pocestný viator, oris; qui iter facit, qui est in itinere; advena, hospes, itis.
pocíť sensus, us, m.; bolestný p. dolor, oris, m.; radostný p. laetitia.
pocítiť sentire, sensibus percipere alqd. afficior (dolor).
pocť cultus, us, m., veneratio, onis, f., honor, oris, m.
pocť honorare; p. koho návštevou salutandi causa ad alqm venire.
pocťivosť honestas, integritas, probitas, ātis, f.
pocťivý honestus, bonus, probus, fidus.
počasie tempestas, ātis, f., caelum; jasné p. tempestas serena, coelum serenum; špatné p. tempestas atrox, turbulenta.
počastovať hospiti aliquid apponere.
počať, —ínať incipere, inchoare; čo si mám p. quid incipiam, quid agam? neviem. čo si počať, quid faciam nescio.
počatie initium, exordium, principium; conceptio, onis, f.
počerniť denigrare, nigrum facere, colorem nigrum inducere alci rei.
počerný subniger, —gra, —grum; nigellus.
počerveníť rubro colore tingere alqd.
počesať capillos pectere.
počesť honor, oris, m.
počestne honeste.
počestnosť honestas, atis, f.; boni mores; pudicitia, castitas, atis, f.
počestný honestus, pudicus, verecundus, castus.

počet numerus; malý p. pauci, paucitas, atis, f.; prišli v prevelikom počtu frequentissimi convenerunt; počty sklaďať rationem reddere alcs rei.

početný multus, numerosus, frequens.

počlatočník tiro, onis.

počlatočný primus, inchoativus, initiativus, initialis.

počlatoť initium; exordium; principium; z p—u primo, initio; počlatoťky elementa, ōrum.

počlnať v. počať.

počlstať purgare, mundare.

počltať numerare, habēre (aliquem in hostium numero); ducere (alqd vitio).

počkať manēre expectare; p. na koho opperiri, manēre alqm.

počtár numerator, oris, arithmeticus, ratiocinator, oris.

počtársky arithmeticus.

počtoveda, počty arithmetica, orum.

počuť v. očuť.

pod (o mieste) sub s akk. a abl.; infra s akk.; (o čase) sub s akk. tiež ad (sub, ad vesperum); pod tou podmienkou sub hac condicione, hac condicione; p. prísahou iuratus; p. pokutou smrti morte proposita.

poda solum; terra; humus; (pozemok) fundus; ager, gri; piesočnatá, kamenistá p. solum arenosum, calculosum.

podajný tractabilis, facilis, flexibilis oboediens.

poďakovanie gratiarum actio, ōnis, f.

poďakovať sa gratias agere, gratiam referre, gratiam habēre (pro re alqa).

podanie delatio, ōnis, f.; (ústne) fama, memoria; o tejto veci je dvojaké p. duplex est memoria de re alqa.

podarený bene cedens, faustus, spei respondens, succedens.

podaril sa succedere, procedere, contingere, evenire, prospere cedere.

podarovať v. obdarovať.

podáť, podávať porrigere, praeberē (alci alqd); p. si ruky dextras inter se iungere; p. dôkazy afferre rationes; p. zvesti nuntium afferre, certiore facere.

podáviť sa vomere.

podávky iurca.

podbehľý (krvou) sanguineus, cruentus.

podbierať subruere.

podbiť soleam subducere calceo.

podbradok pinguedo (inis, f.) menti, struma.

podceniť posthabēre, minoris aestimare.

poddanstvo oboedientia; servitus, utis, f.; v poddanstve udržať niekoho in officio retinēre alqm; in dicione atque servitute tenēre alqm.

poddaný obnoxius; alci parens; byť komu p. parere alcs imperio, esse in potestate alcs, esse sub potestate, sub imperio alcs; subst. subiectus imperio et obnoxius; regis imperio subiectus, parens...

poddať sa, poddávať sa se dare, tradere, dedere alci, se submittere alci, se dedere in fidem alcs; p. sa čomu (—znášať niečo) aequo animo tolerare alqd, patienter ferre alqd.

podeliť dividere, partiti.

podhodiť subicere; (dieťa) exponere, foras collocare; (zlý tovar) reicere, non recipere.

podhorie radices (um, f.) montium.

podhrdlie pinguedo (inis, f.) menti, struma.

podchytiť arripere.

podeliť dividere, distribuire, dispartire.

podľať procul.

podlaŇny longinquus. remotus.
podlel pars. rtis. f.; portio onis. i.; p. zdedený hereditas, atis. f. patrimonium.
podleŇ ponere, locare, collocare; — sa kam sa podel? ubi est? kam sa podiem? quo me vertam?
podiv admiratio, onis. f.; p. —u hodný admirandus, mirus, mirabilis; ku p. —u mirum in modum, mirum quantum; ku p. —u krásny mira 'pulchritudine (specie).
podívaŇ sa aspicere, intueri (alqm, alqd).
podivenie v. podiv.
podivín mirum caput (itis).
podiviŇ sa mirari, admirari alqd.
podivnosť res (ei) mira, mirabilis.
podivný mirus, mirificus.
podjedy stomachace, es. f.
podkasaŇ replicare, subligere, succingere (vestem); — sa succingi.
podklad fundamentum.
podkladaŇ, **podložie** supponere, subicere (alci alqd).
podkolenie poples, itis. m.
podkop cuniculus; p—y robiť cuniculos agere.
podkopaŇ, **podkopávaŇ** suffodere, subruere alqd.
podkova solea ferrea.
podkovaŇ equo soleas ferreas inducere.
podkúpiť, **podkupoval** pecunia mercede, (largitione) corrumpere.
podkupný venalis; qui pretio corrumpi potest.
podkúriť calefacere.
podľa secundum, iuxta; stáť p. koho stare iuxta. prope alqm.
podlaha tabulatio, onis. f. pavimentum.
podľahnúť succumbere (hosti); cedere (invidiae alcs. tempori).
podlamať, **podlomiť** frangere.

podlec, **podliak** homo (inis) nequam, improbus.
podlhovastý oblongus.
podllať suffundere (alqd alci rei).
podllezať, **podllezť** subrepere (sub alqd); metaf. adulari alqm.
podllač adulator, oris.
podllačstvo blanditiae. adulatio, onis, f.
podllažavý adulatorius. blandus.
pod'ľzovať sa blandiri.
podlo turpiter, improbe.
podloha fundamentum.
podlosť improbitas, atis. f., turpitude, inis. f., nequitia.
podložiť v. podkladať.
podložka basis, is. f.; statumen, inis, n.
podlubie porticus, us. i.
podlý turpis, improbus, nefarius; infamis; flagitiosus.
podľžnosť debitum.
podmanený dediticius.
podmaniť, **podmaňovať** domare, expugnare; subicere, subigere; opprimere.
podmaniteľ domitor, expugnatore, oris (urbis); veľký p. qui multas terras bello cepit, vir multis victoriis inclitus.
podmastie subungere; corrumpere alqm donis.
podmet subiectum; id. de quo loquimur.
podmienie condicionibus astringere alqd.
podmienka condicio, onis. f., lex, legis. i., pactum; p—y určiť condiciones dicere.
podmiesť verrere.
podmokať maderieri, humectari.
podmývať alluere, subruere.
podnapitosť ebrietas, atis. f., crapula.
podnapieť sa vino se onerare; ebrium fieri.
podnapitý ebrius, vino gravis.
podnebie caelum; mierne p. caeli temperies (ei, f.); nezdravé p. caeli gravitas. (atis. f.);

teplé p. loca calidiora;
chladné p. loca frigidiora.
podnecovať accendere, ignem
facere; incitare; commo-
vère (bellum), accendere
(amorem, cupiditatem).

podnecovateľ incitator, ōris.

podnes ad hodiernum diem.

podnet incitamentum; impul-
sus, us, m.; irritamentum,
causa; stimulus, us, m.;
(o osobe) auctor (oris) (belli,
legis); to zavdalo p. k vojne in-
de bellum ortum est.

podnietiť v. podnecovať.

podnik inceptum, coeptum,
conata (orum), conatus, us;
negotium; vojenský p. expe-
ditio, ōnis, f.

podnikať suscipere, moliri,
capessere (pericula, pugnam);
conari, aggredi alqd.; veli-
ké veci p. magna moliri.

podnikateľ redemptor, oris; con-
ductor, oris.

podnikavý promptus, acer,
acris, acre, strenuus.

podnos ferculum.

podnožka scabellum.

podnožie basis, is, f.

podoba forma; effigies, ei, f.,
instar, species, ei, f., ha-
bitus, us, m. v. podobnosť.

podobáť sa similem esse (alcs
al. alci).

podobnosť similitudo, inis, f.

podobizňa imago, inis, f., effi-
gies, ei, f.

podobne similiter, simili mo-
do, item.

podobnosť similitudo, inis, f.,
pravde p. probabilitas, atis,
f.

podobný similis (alci al. alcs);
celkom p. consimilis, simil-
limus, persimilis; pravde p.
veri similis, probabilis.

pod obojím spôsobom * sub utrā-
que specie.

po dobroty non coactus, non
invitus, volens, voluntā-
rius.

pôdoj mulctus, us, m.

podožiť mulgère.

podomovník institor, ōris.

podoprieť fulcire, adminicu-
lum dare; — sa niti, inniti
(aliqa re).

podoslať usque ad hoc tem-
pus.

podošva solea.

podotknúť memorare, comme-
morare alqd.; mentionem
facere alcs rei; attingere
alqd.

podozrelý, podozrivý suspectus.

podozrenie suspicio, ōnis, f.; p.
budiť suspicionem movère.

podozrievať in suspicionem
adducere al. vocare.

podpaľáč auctor (oris) incen-
dii.

podpáliť, podpaľovať accendere,
incendere, succendere;
dom p. aedibus subicere
ignem; v. podnecovať.

podpásať cingere, succinge-
re.

podpäťok calx, calcis, f.

podpazušie ala, axilla.

podperený cristatus.

podpieradlo adminiculum.

podplerať v. podoprieť.

podpis subscriptio, ōnis, f.;
nomen (inis) subscriptum.

podpísať, podpísovať subscribe-
re; p. sa nomen subscribe-
re.

podplatenie largitio, onis, f.;
ohromné sumy vydávať na p. in-
finita largitione uti.

podplatiť corrumpere (alqm pe-
cunia, largitione).

podplatnosť animus venalis.

podplatný venalis.

podpora adminiculum; prae-
sidium subsidium; je mo-
jou jedinou p. —ou omnis spes
(ei) in eo posita est.

podporovať iuvare, adiuvere;
favere alci.

podporovateľ adiutor, iautor,
ōris.

podrast propago, inis, f.

podrastať adolescere, pube-
scere.

podrať usu conterere.

podraziť, podrážať evertere, sternere, delcere.
podrečie dialectus, i, f.
podrezať succidere.
podrgať quassare, quaterere, concutere.
podriadenosť disciplina, obsequium.
podriadíť subicere (alqd alci).
podriemať si dormitare.
podrobenosť servitus, utis, f, deditio, onis, f.
podrobiť perdomare; subicere (alqm alci, imperio alcs); redigere alqm in (sub) potestatem suam; p. sa se subicere imperio alcs; p. sa trestu poenam subire.
podrobne accurate, copiose, uberius.
podrobnosť, pl. p—i singula. orum; res singulae.
podrobný accuratus, copiosus, subtilis.
podrúzať contundere, discutere, perfringere.
podryť, —rývať suffodere, subruere.
podržať tenēre, retinēre.
podseknúť succidere alqd.
podskočiť prosilire.
pod spodok infra (acc.); ab inferiore parte.
podstata natura. vis; vis et natura. res ipsa; summa al proprium rei; essentia, substantia; v p. sa líšiť re ipsa differre.
podstatný gravis, vertus, iustus, versus; ad rei naturam pertinens; p—á vlastnosť natura; p—á okolnosť res gravissima; p. rozdiel discrimen (inis) magnum; adv. vere, magnopere, praecipue.
podstavec fundamentum.
podstavíť, podstavovať supponere, substruere alqd alci.
podstieľať substernere.
podstrčený falsus (testamentum, litterae); subditicius; subditus (filius).
podstrčiť, podstrkovať supponere subdere, subicere (filium alci).

podstúpiť suscipere; subire (poenam); adire (periculum); aggredi alqd.
podsvetie inferi; v p. apud inferos.
podsvinča porcus, porcellus.
podsyňať suffundere; substernere alqd alci rei.
podšivka pannus insutus.
podšať succidere.
podučíť sa ediscere.
podučiteľ praeceptor (ōris) subsidiarius.
podujať suscipere.
podujatie inceptum, coeptum, res (ei) agenda al. gerenda, conatus, us, m.
poduška pulvinus, pulvinaris, n., torus.
podvádzať decipere, fallere, fraudare.
podvalliť subvolvere.
podvázok genualia, ium.
podvážiť allevare.
pod večer primo vespere, vesperscente caelo, cum iam advesperasceret.
podvlazať subligare.
podviesť v. podvádzať.
podvlhruť tollere.
podvod fraus, dis, f., dolus.
podvodne per fraudem, dolose.
podvodník homo (inis) fraudulentus.
podvodný fallax, acis, fraudulentus, dolosus.
podvoliť sa čomu recipere, suscipere alqd; p. sa komu morem gerere alci.
podvracať, podvrátiť evertere, subvertere; confutare, refutare, convincere.
podvrhlý adulterinus, subditicius.
podvrhnúť, podvrhovať v. podstrčiť.
podvršie radices (cum, f.) montium.
podzemie v. podsvetie.
podzemný, podzemský inferus, infernus.
[podzim] v. jeseň.
[podzimný] v. jesenný.
podžhať accendere, incendere, inflammare.

pogniaviť contundere.
pohabať comprehendere, retinere.
pohádať sa s kým altercari cum alqo.
pohádka fabula ficta, fabula.
pohádzať, pohadzovať iacere, adicere; iactare.
pohan * paganus, falsorum deorum cultor (ōris).
poháňač agitator (ōris).
poháňať agere, agitare, pellore, impellere; p. kone equos incitare; p. voly boves stimulare.
pohanenie contumelia, ignominia.
pohaníť ignominiā, contumeliā afficere (alqm); byť pohaneným contumeliam accipere.
pohánka * polygonum fagopyrum.
pohanstvo * paganorum doctrina.
pohár poculum; p. vyprázdniť poculum exhaurire.
pohárník qui pocula ministrat alci, vini minister.
pohášteríť sa altercari, inimicitias cum alqo suscipere.
pohľad aspectus, us, m., species, ei, f.; na p. krásny speciosus.
pohľadať quaerere, scrutari.
pohľadávať petere, postulare (alqd ab alqo).
pohladiť permulcere.
pohlavár v. náčelník.
pohlavie sexus, us, m.
pohlavkovať alapa dare.
pohlavný sexualis.
pohlavok alapa, colaphus.
pohľadnuť aspectare, (alqm), contemplari (alqd).
pohltáť, pohltnúť devorare; vlnami pohlteným byť fluctibus hauriri, obrui.
pohmatať tangere, digitis tentare, tactu explorare.
pohnať v. poháňať.
pohnojiť stercorare.
pohnúť commovere, permovere, adducere, perducere, impellere alqm ad alqd.

pohnuteľnosť res (rerum. i.) mobiles.
pohnuteľný mobilis.
pohnutie motus, us, m.; p. mysl animi motus.
pohnútka causa, ratio, onis, f.
pohodiť abicere.
pohodlie commoditas, opportunitas, —atis, f.
pohodlne commode, bene; p. bývať bene habitare.
pohodlnosť v. pohodlie.
pohodlný commodus, opportunus, (locus, portus, tempus), idoneus, aptus; facilis, expeditus (via, iter).
pohonič v. poháňač.
pohorenec exustus vir.
pohorie mons (tis, m.), montes.
pohorenisko, —šte bustum, locus aedificii igne absumpti.
pohorieľ deflagrare, conflagrare, comburi, incendio al. igni delēri; res suas incendio amittere.
pohoršenie offensio, onis, f., malum exemplum.
pohoršiť depravare, corrumpere alqd.; p. koho offendiť, laedere alqm.; p. sa čím indignari alqd., offendi alqa re.
pohoršlivý quod offensionem habet; p. život vita turpis.
pohostlnosť hospitalitas, atis, f.
pohostinný hospitalis; adv. hospitaliter; p. prijať koho hospitio ad se excipere alqm.
pohostiť hospitio excipere alqm.; p. koho čím apponere alci alqd.
pohotove byť paratum, promptum esse; praesto esse.
pohovieľ si conquiescere.
pohovka lectus, pulvinar, aris, n.
[pohrab] v. pohreb.
pohrabať, —ávať pectine vertere.
pohraničný finitimus; p—á krajina confinium, ager (gri)

confinis; p—á stráž custodia in finibus posita.	pochlebný adulatorius, blandus.
pohrávať sa s kým iocari agere cum alqo; ludere, iocari.	pochlebovať adulari alqm, blandiri, assentiri alci.
pohrdač contemptor, oris.	pochmurný nubilus (caelum, dies); tristis (vultus).
pohrdanie contemptio, onis, f. contemptus, us, m.	pochod iter, ineris, n. profectio, onis, f.; vojsko na pochode agmen, inis, n.; dať sa na p. castra movēre, iter ingredi.
pohrdať contemnere, spernere.	pochodiť pererrare, pervagari; zle pochodil male ei actum est
pohrdavý contemptionis plenus, fastidiosus; adv. p. honorif o čom cum contemptu de re alqa loqui.	pochop notio, cognitio —onis, f.
pohreb sepultura, funus, eris, n., humatio, onis, f. exsequiae.	pochopiť intellegere, cognoscere.
pohrobok postumus.	pochopiteľný facilis ad intellegendum; perspicuus, planus.
pohroma calamitas, atis, f. clades, is, f., fortuna adversa.	pochorľovať saepissime agrotare.
pohromade una: eodem loco: simul.	pochovať sepelire, humare; slávne p—ným byť amplo funere efferri.
pohrozíť minari (alci).	pochrúmať corrodere.
pohrúžiť mergere, demergere; p. sa do myšlienok in cogitatione defixum esse.	pochufka cibus suavis; cupidia.
pohrýzť mordēre, dente laedere, morsu violare.	pochutnávať si recreari (re alqa): delectari.
pohubiť corrumpere, vitare	pochvala laus, dis, f.
pohuckať v. huckať.	pochváliť laudare, collaudare.
pohyb motus; gestus, us, m. (oratorius).	pochvalný laudabilis, laude dignus; p—á zmienka mentio (onis) honorifica.
pohyblivosť mobilitas, agilitas, atis, f. (navium, animi.)	po chvíľ mox, brevi.
pohyblivý mobilis, agilis.	pochyba dubitatio, onis, f.; niet pochyby non est dubium, dubitandum non est; bez p—y sine dubio, haud dubie.
pohybovanie agitatio, onis, f.	pochybiť errare, peccare.
pohybovať movēre, commovēre.	pochybnosť dubitatio, onis, f.; bez všetkej p—i sine (ulla) dubitatione; o tom nie je p—st id dubitationem non habet.
pohýnať movēre, concitare, agitare.	pochybný dubius, incertus, ambiguus; anceps, cipitis.
pochabo stulte, stolide.	pochybovať dubitare; in dubio esse; nepochybujem, že... non dubito, quin...
pochabosť stultitia, stoliditas, atis, f.	poistiť, poistovať cautionem alicui rei adhibēre.
pochabý, ridiculus, stultus, stolidus.	
pochádzať oriri, originem ducere, originem trahere ab alqo; p. z nízkeho rodu obscuro loco natum esse: odtiaľ to pochádza, že... ex quo fit, ut...	
pochádzanie origo, inis, f., stirps, is, f., genus, eris, n.	
pochlapíť sa virescendere.	
pochlebník adulator, assentator, —oris.	

pojať sumere. capere; p. za ženu ducere uxorem; strach pojať nepriateľa timor hostes incessit.

pôjd, pôjda tabulatum, supremum contabulatum, superius pavimentum.

pojednanie dissertatio, disputatio, onis, f.

pojednať sa convenire de aliqua re.

pojednávať disputare, disserere; tractare; exponere alqd, de re aliqua.

pojem notio, cognitio. —onis, f.; jasný p. mať o čom rem aliquam perspectam habere; clare intellegere alqd.

pojesť comedere, consumere.

pôjsť ire, meare. se conferre. gradi, vadere. iter facere. proficisci.

pokade quousque?

pokaliť turbare, perturbare.

pokanie poenitentia.

pokantriť exstirpare, delere, vastare, populari.

pokapať perire, interire. cadere, absumi.

pokarhanie reprehensio, oburgatio, castigatio. —onis, f.

pokarhať reprehendere, oburgare, castigare.

pokašľávať aliquantum tussire.

pokaziť corrumpere, depravare.

pokiaľ dum, donec, quoad, quamdiu.

poklazať monstrare, ostendere, demonstrare.

poklad thesaurus; opes, um, f.; gaza.

pokladať ponere, imponere; (považovať) existimare, putare, habere; za česť p. in laude ponere alqd., honori, laudi ducere.

pokladnica thesaurus; p. štátna aerarium.

pokladník aerarii praefectus; aerarius; quaestor, oris.

poklátiť commovere, quassare, labefactare.

poklepať pulsare.

poklesok error, oris, f., vitium, delictum, peccatum.

poklona reverentia, veneratio, onis, f.

pokloniť sa komu salutare alqm; venerari.

poklonkovať capite demisso salutare.

poklznúť sa labi, fallente vestigio cadere.

pokočať sa se delectare, delectari.

pokoj quies, requies —tis f.; otium; pax, pacis, f.; p. duševný animi tranquillitas (atis, f.)

pokožiť mammas praeberere

pokojnosť v. pokoj.

pokojný quietus, tranquillus, pacatus, placidus.

pokolenie genus, —eris, n.; stirps, —is, f.; terajšie p. homines huius aetatis.

pokonať finire, ad finem ducere, perficere; — sa convenire de aliqua re.

pokonávanie actio, onis, f., negotium; p. súdne iudicium.

pokonný ultimus, postremus, novissimus.

pokora animus demissus.

pokoriť animum alcis reprimere; domare, pacare; subigere; — sa se submittere.

pokoriteľ domitor, oris.

pokorný demissus, modestus, supplex, icis; humilis.

pokračovanie continuatio, onis, f.; p. nasleduje materia instituta porro tractatur.

pokračovať pergere; p. v čom perseverare in aliqua re.

pokradnúť surripere, subducere, furto abigere.

pokradomky furtim, clam.

pokraj margo, inis, m.; p. záhuby extremus casus; na pokraj záhuby byť in summo discrimine versari.

pokrčiť corrugare; — sa corrugari.

pokrevenstvo consanguinitas, atis. f., consanguinei.	pokým v. pokiať.
pokrevný consanguineus.	pokyn, pokynutie nutus, us, m.
pokrik strepitus, tumultus, us, m., clamor, oris, m.	pokynúť, pokyvnuť adnuere, nutu significare alci alqd.
pokrm cibus.	pol dimidium. pars (rtis) dimidia; pol druha unus et dimidia pars.
pokrmíť cibum praeberere alci, alere.	pól polus.
pokročíť procedere, progredi.	poľahčenie levamen, inis. n., levatio, adlevatio, onis, f., allevamentum, lenimentum.
pokročlý vekom aetate pro- vectus.	poľahčíť levare adlevare, (onus), sublevare (laborem).
pokrok progressus, us, m.; p. robiť v niečom procedere et progredi in re alqa. progressus facere in re alqa.	poľahnuť ruere, corruere, subverti.
pokropíť aspergere, conspergere.	poľahoba v. poľahčenie.
pokrov tegumentum.	poľahodíť gratum facere alci.
pokrovec stratum, stragulum.	poľahostajl, poľahostajky leviter, facile.
pokrstíť * baptizare.	poľahúčky leviter, facile.
pokrvavíť cruentare, sauciare, vulnerare.	poľakať perterrere, terrorem inicere alci.
pokryť tegere, operire; ranami pokrytý vulneribus obrutus.	poľamať frangere, confringere, corrumpere.
pokrytec simulator, oris.	poľana locus pascuus in monte.
pokrytský simulatus, fictus.	poľapať, poľapíť comprehendere, intercipere.
pokrytstvo simulatio; dissimulatio, onis, f.	poľárny gen. poli; p. kruh circulus poli; p—a hviezda septentrio, onis, m.
pokryvadlo tegumentum, operimentum.	poľboh semideus.
pokrývať v. pokryť.	pole ager, agri; arvum; p. zasíť sementem facere; (rovina) campus; planities, ei, f.
pokrývka tegumentum.	polec v. pôlt.
pokulhávať claudicare.	poleno lignum.
pokúpiť coëmere, commercari.	polepšiť, polepšovať corrigere, emendare (mores).
pokus experimentum; conatus, us, m., conatum.	poľesný saltuarius.
pokúsiť sa temptare, experiri, periclitari.	poľetovať volitare.
pokúšať tentare.	Polľak * Polonus.
pokúšenie, pokúšovanie tentatio, sollicitatio, onis, f.	poležať si cubare, iacere.
pokúšiteľ tentator, oris.	pollať perfundere.
pokuta poena; peňažitá p. multa; damnum; (od premož. národu) stipendium; p. smrti poena capitis, mortis; supplicium.	polica foruli, ōrum.
pokútne occulte, clam, furtim.	policať securitatis publicae custos (dis).
pokútny occultus, arcanus clandestinus.	policia disciplina publica, publicae securitatis cura; morum praefectura.
pokutovať punire, multare, poena afficere alqm.	pollevať v. poliať.
pokvákáť vellere. in capillos alci involare.	polievka ius, iuris, n., iusculum.
	polievkový sucosus, suco plenus.

polihovať saepissime aegrotare.	polrok sex menses; spatium, tempus semestre.
polirovať levigare. polire.	pôlt, polec succidia.
politický politicus; civilis; p—é spisy libri, qui sunt de re publica; p—á reč oratio (onis, f.) civilis; pri terajších politických pomeroch hac praesertim re publica; z dôvodov politických rei publicae causa; zo stanoviska p—ého niečo posudzovať alqd ad rei publicae rationes referre.	pôltiť bifariam secare.
politik homo (inis) in re publica exercitatus.	poľúbľť osculari, oscula alci dare, suaviari.
politika rei publicae administrandae scientia, res publica.	poludňajší meridianus.
polizaf lingere. ligurare, lambere.	poludník circulus meridianus.
polkruh semicirculus.	poludnie meridies, ei, f.
polmesiac luna semiformis.	poludňovať conare, cibum meridianum sumere.
poľný agrestis; rusticus; p. hospodárstvo res rustica.	poľutovanie misericordia, miseratio, onis, f.; p—ia hodný miserandus, miserabilis.
polnoc media nox (ctis).	poľutovať misereri alcs, miserari, commiserari alqm., fortunam alcs.
polnočný quod nocte fit; septentrionalis.	polynka absinthium.
polodivý semibarbarus.	pomäčkať comprimere.
pologuľa hemisphaerium.	pomáhač adiutor, oris.
poloha situs, us, m., natura loci; priaznivá p. opportunitas loci.	pomáhať iuvare (alqm); subvenire, auxilio venire, opem ferre alci.
polohláska semivocalis, is, f.	pomäkčľť mollire, emollire, mitigare.
polcmftvy — na poly mftvy semianimis, semivivus.	pomaly paulatim; tarde; lente, leniter.
polonahý seminudus.	pomaranč malum Medicum
poľestrov paeninsula	pomárniť necare, occidere, interficere, trucidare.
poľovačka, poľovka venatio, onis, f.; venatus, us, m.	pomastľť linere, oblinere, perungere alqd alqā re.
poľovať venari, feras sectari.	pmätenec mente captus.
polovica, polovička dimidium, pars (tis) dimidia.	pmätenosť perturbatio, onis, f.; p. rozumu mentis insania.
poľovník venator, oris.	pomazanie unctio, onis, f.
poľovný venatorius, venaticus; p. pes canis (is) venaticus.	pomazaf perungere.
položenie v. poloha.	pomedzi inter (acc.).
položľť ponere, locare.	pomenovať nominare, appellare.
položivý v. polomftvy.	pomer ratio, onis, f., status, us, m., condicio, onis, f., tempora (um), res, rerum, f.; prateľský p. amicitiae; v prateľskom p. s kým byť ales familiaritate uti; dobre p—y bonus status; bona condicio (rerum, vitae); res bonae, secundae, florentes.
polročne sexsto quoque mense.	pomerľť sa exaequare, conciliari, reconciliari.
polročný semestris; sex mensium.	pomerne pro rata parte; sošlo sa ich pomerne veľa frequentes, ut erant tempora, convenerunt.

pomestif collocare; — sa habere spatium sufficiens.	pomysleť cogitare, considerare, reputare (alqd. de alqā re, secum. cum animo suo).
pomiesiť depserere.	ponáhľať sa festinare, properare.
pomlešať permiscere.	ponachádzať, ponachodiť invenire, reperire.
pomilovať misereri, commisereri alcs, misericordiā alcs commovere.	ponajprv primum, primo.
pomimo insuper, praeterea.	ponaprávať corrigere; emendare; in meliorem mutare.
pomiňajúci sa iluxus, caducus, fragilis.	po našinsky ex more nostro.
pomiňať sa, pomínúť sa praeterire, transire.	poňatie notio, cognitio, perceptio — onis, f.; jasné p. mať o čom rem alqm perspectam habere; nemá o tom ani poňatia notionem nullam eius rei habet.
pominuteľnosť fragilitas, mortalitas, atis, f.	poňať v. poňímať.
pominuteľný v. pomiňajúci sa.	ponavracaf reddere, restituere.
pomknúť loco movere, tollere.	pondelok dies lunae.
[pomlúvať] v. ohovárať.	pondrava vermis, is, m.
pomník monumentum.	ponechať concedere alci alqd; relinquere.
pomoc auxilium, opera, (ops) opis, opem, ope, subsidium, adiuventum.	ponenáhlo paulatim sensim, gradatim.
pomôcka auxilium, adiuventum.	[poneváč] = keďže quia, quoniam, quod, cum
pomocníca adiutrix, icis.	poniman'ie v. poňatie.
pomocník adiutor, ōris.	poňímať comprehendere; complecti, edoceri.
pomocný auxiliaris; p—é vojsko auxilia, orum.	poníže infra.
pomôcť auxilio esse, auxiliari, adesse, subvenire (alci); iuvare, adiuvere (alqm).	ponížene demisse, humiliter, suppliciter.
pomotať complicare, implicare.	poníženosť modestia, obsequium, animi demissio (onis, f.)
pomračať sa nubilari.	ponížený demissus, supplex, icis, humilis.
pomrieť mori, emori.	ponížiť, ponížovať de auctoritate alcs detrahere, minuire auctoritatem alcs.
pomrvíť comminuere.	ponocovanie vigiliae; excubiae.
pomrznúť gelare, gelascere, frigore peruri, praerigescere frigore mori al. exanimari.	ponocovať vigilias agere; excubare.
pomsta ultio, onis, f.	ponoriť mergere, demergere; p. sa do mera alto se demergere.
pomstif ulcisci alqm; poenas rei alcs expetere; p. sa na kom ulcisci alqm pro alqa re; poenas alcs al alcs rei repetere ab alqo.	ponosovať sa queri, conqueri.
pomstiteľ ultor, oris, vindex, icis.	ponúkať, —nuknúť offerre, proponere.
pomstivý ulciscendi cupidus.	poobedie post meridiem; tempus (oris) pomeridianum.
pomučiť aliquantum cruciare.	
pomúčiť farina conspergere.	
pomyje colluvies, ei, f.	
pomykov dubius al. ambiguus status (us).	

poobedovať cenare. cibum meridiano sumere.
pooberať decerpere. carpere.
poobzerať invisere. inspicere. spectare.
poodychovať si paulum conquiescere.
poodberať sa alqm valēre iubere.
poodhadzovať abicere.
poodkladať amovēre.
poorať exarare. agrum proscindere.
pootvárať aperire. patefacere.
pop sacerdos. ōtis.
popadať cadere. labi. delabi.
popadnúť comprehendere. deprehendere. arripere.
popálenina adustio. onis. f.; adustum.
popáliť adurere alqd.
popárať dissuere. dissolvere.
popásť v. pášť.
popierač infitiator. ōris.
popierať negare. infitiari.
popíjať potare.
popis descriptio. enarratio. onis. f.; index. icis. m.; notatio. conscriptio —onis. f.
popísať. **popisovať** describere. enarrare; conscribere.
popíť ebibere. exhaurire.
poplach tumultus. us. m., na p. volať ad arma conclamare; trúbiť na p. classicum canere.
poplakať si flēre. plore.
poplašiť terrorem alci inicere; byť čím poplašeným re alqa perterritum esse.
poplátať sarcire.
poplatný vectigalis; stipendiarius.
poplatok vectigal. is. n.; tributum. stipendium.
poplesnieť mucescere.
poplteniť depopulari. populari.
popliesť perturbare. confundere alqd.
popol cinis. eris. m.; ľahnúť popolom. incendio delēri.
popolnica urna.

popoludňajší pomeridianus.
popoludní post meridiem; tempus (oris) pomeridianum.
popovský sacerdotalis.
poprášiť v. zaprášiť.
poprava supplicium.
popravište locus supplicii; na p. koho viesť ad supplicium ducere alqm.
popraviť supplicium sumere de alqo; reficere. emendare. — **sa** mores suos emendare; ex morbo convalescere.
poprávka correctio. onis. f.
popravovateľ corrector. oris.
popreberať eligere. exquirere.
popredie pars (rtis. f.) prior.
popredný patricius. nobilis. generosus.
poprehadzovať iacere. iactare.
poprenášať transportare.
poprepíjať potando consumere.
poprepišovať transcribere.
poprepúšťať transmittere.
poprerábať denuo fingere. immutare. transmutare.
popreskakovať transilire.
popretahovať pertrahere. transmittere per alqd.
poprevracať transvertere.
poprezerať perlustrare. perspicere.
popŕhlíť sa aduri. urticae aculeis compungi.
poprcháva leni cum murmure pluit.
popriek in transversum.
poprichádzať pervenire. advenire.
poprinášať afferre.
popriväzovať ligare. alligare.
poprosiť rogare. orare alqm alqd. petere ab alqo.
poprsle imago. inls. f.; pectus. oris. n.
poprvé primum.
popučiť comprimere.
popud impulsus. us. m.; incitatio. onis. f.
popudzovať incitare. concitare. impellere; p. koho proti komu incitare alqm in alium.

popudzovateľ stimulator, impulsor, oris.	porokovať deliberare, consultare, disputare, disceptare.
popustiť cedere, concedere; remittere.	porosiť maeefacere, humectare.
poputnať devincire, vinculis astringere.	porota iudices, cum.
porábať facere, agere.	porotca iudex, icis.
porada consilium.	porovnať comparare, componere, conferre (inter se); — sa = pomeriť sa exaequare, conciliari.
poradie ordo, inis. m., series, ei, f.	porozberať disiungere, dirimere, explicare; intercipere, excipere, surripere.
poradiť suadēre alci; p. sa s kým consilium inire cum alqo.	porozdávať distribuere, donare.
poranenie vulnus, eris, n., vulneratio, onis, f.	porozhadzovať disicere, dispergere.
poraniť vulnerare alqm; vulnus inferre, adigere alci; smrteľne byť poraneným mortiferum vulnus accipere.	porozkladať exponere, eximere, proponere.
porásť crescere, succrescere, exerescere.	porozllevať profundere, effundere.
porastlý obsitus, tectus.	poroznášať differre.
porátať computare, summam alcs facere, numerare.	porozpínať fibulā resolvere.
porazenie apoplexia.	porozprávať narrare, memoriae tradere.
poraziť caedere; prosternere; nepriateľa p. vincere, devincere, superare.	porozrezávať concidere, comminuere.
porážka clades, caedes, —is, f.; proelium adversum; p—u utrieť cladem accipere, superari; úplnú p—u utrieť ad internecionem caedi.	porozťahovať diducere, distrahere.
porcie tributum, vectigal, alis, n.	porozumenie opiš slovesom.
porekadlo proverbium.	porozumieť intellegere, animadvertere, percipere.
porezať secare.	porozvážať differre.
poriadiť ordinare, disponere, digerere.	porúbať findere, scindere; ad internecionem caedere.
poriadnosť sollertia, diligentia.	porúčať, poručíť relinquere, legare; — sa commendare se
poriadny compositus; p. život viesť modeste vivere.	poručenstvo tutela; hereditas, atis, f.
poriadok ordo, inis, m.; bez p—ku nullo ordine, omisso ordine; po p—u ordine, per ordinem, ex ordine.	poručíť v. porúčať.
porisko manubrium.	poručiteľ qui testamentum facit.
poroba servitus, utis, f.	poručníctvo tutela.
porobiť conficere, perficere. p. niekomu fascinare alqm.	poručník tutor, oris.
pôrod partus, us, m.	porúhač irrisor (alcs rei).
pôrodnica parens: puerpera.	porúhať sa irridēre, cavillari.
porodiť partum edere, parere.	porúchať corrumpere, vitiare, depravare.
pôrodnictvo ars (rtis) obstetricia.	porušenie corruptio, depravatio, onis, f.
	porušiť v. porúchať.

porušíteľ corruptor, perditor, oris.
porušíteľný, caducus, fragilis.
poruvať discindere; — **sa** rívari.
porýpať rodere, arrodere.
posadiť locare, collocare, ponere, disponere; — **sa** considerare, residere; **posadiť** **sa** **za** stôl accumbere mensae.
posádka praesidium.
[posaváť] v. posiať.
[posavádny] v. doterajši.
posbierať colligere.
po sebe alter post alterum; deinceps.
posedávať continuo al. saepius sedēre.
posekať concidere, excidere.
poshovieť expectare, manēre.
poschádzať **sa** convenire.
poschnúť exsicari.
poschodie tabulatum, contabulatio, contignatio, onis, f.
poschodíť **sa** v. poschádzať **sa**.
posiať adhuc, usque adhuc.
posiať conserere.
posieľať, **posiať** mittere; list komu posiať litteras dare, mittere ad alqm.
posielka res (rei) missa.
posila subsidium, vires auxiliae, auxilia (orum), copiae auxiliares.
posilniť confirmare, firmare, reficere, recreare; — **sa** recreari.
poskakovať, **poskočiť** exsilire, prosillire.
poskytnúť, **poskytovať** dare, offerre, praebere, suppeditare; porrigere.
poslanec legatus, nuntius.
poslanie missio, onis, f.
poslanstvo legatio, onis, f. legati, orum.
posiať mittere; p. komu list litteras dare, mittere ad alqm.
[posledne] (— naposledok) v. posledok.
posledný ultimus, novissimus, postremus; p. prostric-

dok upotrebiť ultima audēre, experiri; extremus (spes, actas): supremus, superior; p—ných desať rokov anni decem proximi al. superiores; p. česť preukázať komu iusta solvere alci; (— zbývajúci) reliquus.
posledok: naposledok, naposledy postremo, postremum.
poslniť salivā madefacere, sputo humectare.
posluhovač servus, famulus, minister, tri, puer, i.
posluhovačka ancilla, famula, serva.
posluhovať servire, famulari.
poslucháč qui audit, auditor, oris.
poslucháčstvo auditores.
poslúchať počúvať audire, pözorne p. attendere; — **poslúšným** byť parēre, oboedire alci.
poslušnosť oboedientia, obsequium; (o poddaných) officium.
poslušný oboediens, dicto audiens.
poslúžiť v. posluhovať.
posmech ludibrium; byť na p. ludibrio esse (alci); p. si robiť z niekoho alqm ludibrio habēre.
posmešník derisor, oris.
posmešný irridens; p—á báseň satira.
posmievať v. posmešník
posmievačný v. posmešný.
posmievať **sa** komu ludere, ludibrio habēre, irridēre alqm.
posmútiť in moerore esse.
pôsobenie vis (vím, vi, f.); úradné p. muneris officia; jeho p—ím co auctore.
pôsobíšte campus, locus; munus, eris, n.
pôsobíť facere, efficere, efferre alqd; auctorem, causam esse alicui rei; p. bolesť dolo-rem alci afferre; p. škodu calamitatem inferre; p.

- blahodarne prodesse: p. škodlivo obesse.
- posol** nuntius: rýchly p. hemerodromos, i.
- posolľ** sale condire. salem adspergere.
- posolstvo** nuntius: (rozkaz) mandatum; legati. legatio, onis, f.
- pospať** si dormire.
- pospech**, **pospešnosť** festinatio, properatio, onis, f.
- pospešný** festinans, properans, praecipitatus.
- pospiechať** festinare, properare: p. s čím accelerare. festinare agere alqd.
- pospolitý** — obecný communis, publicus: p. blaho salus publica.
- pospolu** — spoločne, spolu una; všetci p. cuncti, omnes ad unum.
- pôst** ieiunium.
- postačľ** satis esse, suppetitare, sufficere: postačuje mi satis habeo.
- postarať** sa providere (frumentum, comineatum exercitui): parare, curare alci alqd.
- postáť** consistere, subsistere, gradum sistere: postoj! consiste, mane!
- postať** = podstata, základ fundamentum, fundus, basis, is, f.
- postava** figura, species, el. f.; habitus, us, m., statura.
- postavač** piger, gra, grum; ignavus; iners, rtis.
- postávanie** otium.
- postávať** desiderem esse.
- postaviť** statuere, constituere, ponere, collocare (alqd in loco alqo); p. vec na jej predošlé miesto rem in suo loco reponere; p. sa proti komu resistere, repugnare alci.
- postažovať** si queri (de aliqua re, s acc. c. inf. tiež s quod); p. si komu animum alci aperire.
- posteľ** lectus.
- posteľkyňa** puerpera.
- postieľať** lectum sternere.
- postih** otium.
- postihnúť** deprehendere (alqm in alqa re); p. (rozumom) intellegere, perspicere alqd.; mente complecti alqd; postihnutý smrťou morte oppressus; vacare, sufficere (dt.), tempus (oris, n.) est ei (alci rei).
- postinať** caedere, occidere, desecare, abscidere.
- postiť** (sa) cibo abstinere, ieiunium servare.
- postlať** v. postieľať.
- pôstny** deň dies (ei, m.) ieiunii.
- postranný** obliquus, adiacens: p—á brána porta minor.
- postrašľ** terrorem alci incutere, incutere: alqm in terrorem conicere.
- postrčľ** protrudere.
- postŕhať** avellere, decerpere, deripere, abscindere.
- postriebrľ** argento inducere, argentum alci rei inducere, argento polire.
- postrieľať** leviter (telo) vulnerare.
- postriežka** insidiae (arum).
- postrihať** tondere.
- postrižka** tonsura.
- postrkovať** v. postrčľ.
- postruheň**, **postruhník** libum rasivum.
- postup** iter (ineris, n.), profectio, (onis, f.); tiež slovesne procedere, progredi; postupom dňa procedente die; p—om času procedente tempore; p. myšlienok sententiarum ordo (inis, m.)
- postupne** gradatim.
- postupovať** progredi, procedere; p. pod hradby succedere sub moenia.
- posúdenie** diiudicatio aestimatio, onis, i
- posúdiť** aestimare, iudicare; keď všetko dobre posúdiš omnibus rebus circumspectis, bene ponderatis.
- posudok** v. posúdenie.
- posudzovať** v. posúdiť.
- posunok** gestus, us, m.; p—ky robiť gestum agere.
- posúriť** urgere, instare, cogere.

posvätenec consecratus.
posvätenie consecratio, dedicatio, onis, f.
posvätený consecratus, sacer, cra, crum.
posvätiť consecrare, p. sa čomu totum se dedere rei alci.
posväzovať colligare, coniungere, connectere.
posväžať (obilie s poľa) introferre, importare.
posviacanie, posviacka consecratio, onis, f.
posvietiť lucēre, illustrare.
posypať, posypávať conspergere, aspergere (alqd alqa re).
posýpka pulvis (eris) scriptorius.
pošepky submissee, submissa voce.
pošeptať insusurrare (alci alqd).
pošetilec (homo) stultus.
pošetilosť stultitia, dementia, fatuitas atis, f.
pošetilý stultus, stolidus; p. čin stulte factum; temerarius, fatuus.
pošlnúť = pohnúť promovēre; p. hranice svojej džžavy imperii fines proferre, propagare; = poraziť ferire, percutere; apoplexiā corripere.
pošľe suere, consuere.
poškodiť damnum al. detrimentum inferre alci.
poškrábať abradere, scabere.
poškrtiť suffocare, spiritum alci elidere; strangulare.
poškvrna sordes, is, f., squalor, oris, m., macula, turpitude, inis, f.
poškvrniť inquinare, foedare, turpare.
pošliapať obterere. (pedibus).
pošlý = pochádzajúci ortus, natus (patre).
pošmurný nubilus, obscurus, nubibus obductus.
pošpiniť inquinare, contaminare; caeno oblinere.
pošta res (rei, f.) vehicularis.
poštár cursor (oris) publicus; tabellarius (publicus).

pošfastiť sa, pošfastilo sa mi contigit mihi, ut...
poštovné vecturae pretium.
poštuchať volutare, subvertere.
poštvernožky quadrupes (edis).
poštvočný quadruplex, icis.
pošuškať v. pošeptať.
pošušky v. pošepky.
pošva folliculus; vagina.
pot sudor, oris, m.
potáčať sa titubare, fluctuare.
potade = potadiať eo usque, tamdiu.
poťah relatio, ratio, —onis, f., respectus, us, m; poťahom quod attinet, pertinet spectat ad (acc.).
poťahovať referre, revocare ad (acc.); p. na seba sibi dictum esse putare.
potajmo, potajomky clam, occulte, arcano.
potápač urinator, oris.
potápäť mergere; submergere; — sa mergere se (in aquam).
potárať confuse loqui.
[poťazne] v. alebo, čiže, vlastne.
potecha solacium, gaudium, voluptas, atis, f.
potenie sudatio, onis, f.
potešenie gaudium, voluptas, atis, f.; p. mať z čoho delectari re alqa; voluptatem capere, percipere ex re alqa; p. komu spôsobiť laetitiam alci afferre.
potešiť consolari alqm; solacium afferre alci; — sa gaudio, laetitia affici.
potešiteľ consolator, oris; —kyňa consolatrix, cis.
potešiteľný laetus, gratus; p—é slovo solacium.
potešovať v. potešiť.
potiahnuť v. poťahovať.
potierať, potrieť oblinere, circumlinere alqd alqe re.
potichu, potichy, potichúčky silentio, cum silentio, tacite; leniter, suppressa voce.
potisknúť premere.

potiť sa sudare; p. sa krvou sanguinem sudare.
pôtka certamen. inis, n., rixa. pugna; conflictus; concursus, us, m.
potkan mus (uris) rattus.
potknúť sa, potkýňať sa pedem offendere ad alqd; pede labi; lapsare.
[potkať] v. stretnúť.
potlačiť opprimere. p. mátež seditionem sedare, comprimere. extinguere.
potľiť, potľikať confringere. contundere.
potlesk plausus, us, m.
potlieť extingui. evanescere.
potlikať sa vagari.
potme in tenebris. in obscuro
potmehúd homo (inis) subdolus.
potôček rivus. rivulus.
potočiť torquere; —sa vertigine corripí.
potok rivus.
potom deinde, postea, post; nezadlho p. non multo post; paulo post.
potomný posterior; qui postea fuit. futurus est.
potomok stirps. pis, f.; filius, filia, progenies. ei, f.; potomci liberi, progenies, ei, f.; nezanechal potomkov sine liberis decessit.
potomstvo posteritas. atis, f.; posteri.
potopa inundatio, onis, f.
potopiť mergere, submergere; inundare.
potras quassus, us, m.
potrat abortus, us, m.
potratíť perdere, amittere.
potrava alimentum. cibus, victus, us, m.; p. pre vojsko commeatus, us, m., res frumentaria, frumentum.
potreba necessitas, atis, f.; bez p—y praeter necessitatem; v čas p—y si opus fuerit; (=vec potrebná) res (rei) necessaria; p—v vojenské res ad bellum necessariae.

potrebnosť v. potreba.
potrebný necessarius; veci k živobytiu p—é res ad vitam necessariae; res, quae ad victum pertinent.
potrebovať egere re alqa; opus est mihi re alqā al. res aliqua; nepotrebovať čoho re alqa carere posse.
potrepať agitare. vibrare. iactare, concutere; confuseloqui.
potrestať punire alqm; poenas ab alqo repetere, expectere; poena alqm afficere; animadvertere in alqm.
po tretie tertium. tertio.
potrhať, discindere.
potrhlý mente captus; temerarius.
potriasť, potriasáť quaterere, quassare.
potrieť, potierať oblinere. circumlinere alqd alqa re.
po troche, po troške paulatim, minutatim, carptim. per partes.
potrojný triplex. icis.
potrvať remanere. restare.
potuchlý humore vitiatu.
potuchnúť foetorem redolere.
potulka error, oris, m.
potulovať sa vagari. palari.
potupa contemptus, us, m.; ignominia, contumelia, dedecus, oris, n., opprobrium; v p—e byť contemptui esse, contemni.
potupiť, potupovať contemnere. spernere. ignominiam alci inferre.
potupne turpiter, cum ignominia.
potupnosť v. potupa.
potupný turpis (vita, mors); ignominiosus; p. spis libellus famosus; (= potupy hodný) contemnendus. abiectus.
potutelnosť animus subdolus; astutia.
potutelný subdolus, astutus.
potutme clam, furtim, occulte.

potvárať v. obviňovať.
potvora portentum.
potvoril deformare. depravare.
potvorný, potvorský deformis. immanis.
potvrdenie confirmatio. onis. f.
potvrdil, —tvrdzoval firmare. affirmare; comprobare; p. zákon sancire legem.
[potyčka] v. srážka.
potyk contactio. onis. f.
poučenie praecepta. orum; disciplina. institutio. onis. f.; (upozornenie) admonitio. onis. f.
poučil, —oval koho docēre alqm. o čom alqd.; — sa discere.
poučný ad discendum utilis.
poučovať v. poučil.
poukázal ostendere alci alqd.; assignare. attribucere alci alqd.
poukážka assignatio. attributio. —onis. f.
poulihať sa recumbere. cubitum ire; residere. considere.
poumlerať emori.
poutekať effugere.
poutínať desecare. abscidere.
pouväzovať colligare. devincire.
použil, používal uti aliqua re: príležitosti nepoužil occasione praetermittere. occasione deesse.
použiteľný aptus. utilis. bonus.
pôvab, pôvabnosť amoenitas. suavis. venustas. atis. f.; dulcedo. inis. f.; p. v reči lepor. oris. m.; tá vec má pre mňa veľký p. eius rei dulcedine magnopere moveor.
pôvabný amoenus. (o teles. krás) venustus; blandus; suavis; dulcis; p. sloh speciosum dicendi genus (eris).
povadiť sa altercari.
povádnúť flaccescere. marcescere.

povaha ingenium; mores. um. m.; p. veci nejakej natura: je v ľudskej p—he hominis. humanum est; bola to p. Rimánov fuit hoc proprium populi Romani.
povahopis descriptio (onis. f.) morum.
poval tabulatum.
povaľáč homo (inis) desidiosus.
pováľal, povallil deicere. evertere. prosternere.
povaľovať sa segne otium terere; desidem al. pigrum esse.
povážil = rozvážiť deliberare. reputare.
povážlivý consideratus. cautus. prudens; (k pováženiu) dubius. anceps (itis). periculosus; vec je p—á res (rel. f.) est in angusto.
považovať putare. censere habere.
povďačnosť gratia. animus gratus.
povďačný gratus.
povečerať cenare.
povedačka fabula. fabula ficta. narratio. onis. f.
povedať dicere. fari.
povedľa v. vedľa
povedomie conscientia; sensus (us. m.)
povedomý: dobre som si p. toho bene illud memini.
povel iussum. praeceptum. praescriptum.
povera superstitio. religio. onis. f.
poverčivý superstitiosus.
poverenie mandatum.
povereník, poverenec curator. procurator. oris.
poveril, poveroval mandare. committere. credere. deferre alci alqd.; fidem habere alci.
povesil suspendere.
povešť narratio. onis. f.; fama; dobrá p. gloria. laus. dis. f.; zlá p. infamia; v dobrej p—l byť bene audire; nezaručená p. rumor. oris. m.; p. rozhláso-

vať *rumorem spargere, famam dissipare.*
poveštný *nobilis, qui in laude est; zlopoveštný infamis (ob alqd). famosus.*
povešať v. *povesiť.*
poveť *tempestas, atis, f., caelum.*
poviazaf *colligare, coniungere.*
poviedka *narratio, onis, f.*
poviesť *ducere; — sa: zle sa mu povodilo male cum eo actum est.*
povievať *flare, leviter movēri, spirare.*
povijadlo *fascia.*
povíjať *involvere.*
povinnosť *officium; je moja p. meum est; mám za svätú p. nihil antiquius habeo, quam ut...*
povinný *debitus (honor); p. som debeo.*
povíť v. *povíjať.*
povláčiť *trahere, raptare; maculare, inquinare, contaminare.*
povlhý *humidus, madidus.*
povliecť v. *povláčiť.*
pôvod (= *pričina*) *causa; = pôčiatok principium origo, inis, f.*
pôvodca *auctor, effector, machinator, inventor conditor —oris; p. mieru pacis conciliator (oris); p. všetkého zla omnium malorum seminator (oris).*
povodeň *inundatio, onis, f.; proluvies, ei, f.*
povodit' *abducere, deducere.*
pôvodnosť *proprietas, atis, f. indoles (is) nativa.*
pôvodný *primus, principialis.*
povojaňk v. *povijadlo.*
povolanie *vocatio, invitatio, onis, f.; munus, eris, n., officium.*
povolať *vocare, advocare, arcessere alqm; k úradu niekoľko p. munus (eris, n.) alci mandare; nazpäť p. revocare.*

povolenie *concessio, onis, f., consensus, us, m.; p. dať k niečomu concedere alqd.; s p—ím tvojím permissu tuo; bez p. iniussu alic; p. žiadať veniam petere.*
po vôli (urobiť komu) *gratum facere alci.*
povolíť, povoľovať *concedere; permittere; úradno p. discernere; (senat povolil triumf senatus citriumphum decrevit.)*
povoľkať *gratum facere, favēre.*
povoľnosť *facilitas, voluntas, atis, f.; officium.*
povoľný *facilis; deditus, devinctus, oboediens.*
povoz *vehiculum.*
povracať *reddere, restituere; —sa vomere.*
povraz *funis, is, m.; restis, is, f.*
povrazník *restio, onis; restiarius.*
povŕhať, povrhnuť, povrhoť *spernere, aspernere, contemnere, despicere.*
povrheť *homo (inis) perditus.*
povrhoť v. *povŕhať.*
povrhovateľ *contemptor, eris.*
povrch *superficies, ei, f.; obyčajne adj. summus; p. zeme summa terra, na p—u in summo.*
povrchnosť *levitas, atis, f.*
povrchný *levis, parum diligens al. accuratus.*
povrieslo *funis (is) stramineus.*
površie *superficies, ei, f.*
povstalec *homo (in's) seditiosus, tumultuans, rebellis.*
povstanie = *mätež seditio, rebellio, onis, f., tumultus, motus, us, m.; origo, inis, f.; p—ím česť vzdávať assurgere alci.*
povstať *surgere; p. pred kým assurgere alci; p. proti komu ab alqo deficere; p. z čoho oriri, exoriri nasci, existere, gigni ex alqa re.*
povšimnúť si čoho *respicere, spectare alqd; oculos in alqd convertere.*

povyháňať expellere. elcere.	pozapínať fibulā iungere. in-
povyhľadávať exquirere.	fibulare.
povykladať eximere, expone-	pozapriaňať currum equis iun-
re, proponere.	gere.
povylamovať effringere.	pozastaviť sa na čom haerere in
povynášať exportare. effer-	alqā re; obstupescere.
re.	[pozatým] v. zatým, potom.
povyrážať excutere.	[pozatýmne] v. dodatočne.
povyrastať excrescere.	pozatvárať claudere, include-
povyrezávať excidere. exse-	re.
care.	pozažíhať accendere.
povyše supra, super (acc.).	pozbaviť privare, spoliare,
povýšenie (na úrad) amplificatio (onis, f.) honoris; gradus, us, m., honos, oris, m.	eripere, adimere alci alqd.
povýšľť, povyšovať tollere; ornare, augēre alqm dignitate.	[pozbylý] v. pozostalý.
povytínať excidere. exsecare.	pozďaleč procul, longe, eminus.
povyzúvať exscalcare.	pozdať sa vidēri, apparēre.
povyžínať demetere, desecare.	conspici, cerni.
povzbudľť, povzbudzovať hortari; adhortari.	[pozde] v. neskoro.
povzbudzovanie adhortatio, onis, f.	[pozdejšie] v. neskôr.
povzdych gemitus, us, m.	[pozdeľač] v. pozďaleč.
povzdychnúť si ingemiscere. gemitum edere.	pozdlž per longitudinem.
povznesenie ducha sublatio (onis, f.) animi.	[pozdrav] v. pozdravenie.
povzniesť, povznášať tollere; (= zvelebiť) augēre (civitatem); —sa (duševne) animum erigere.	pozdravenie salutatio, onis, f.; salus, utis, f.
poza v. za.	pozdraviť, pozdravovať salutare alqm, salutem dicere alci; srdečne p. multam salutem alci dicere.
pozadie pars (rtis, f.) posterior.	pozdvihnúť, pozdvihovať tollere (oculos, manus, vocem), levare, sublevare, in altum tollere; —sa surgere.
pozadku retro, post tergum.	pozdvihovanie levatio, elevatio —onis, f.
pozadný posterior, posterus. postremus, ultimus.	pozemkový: p—á kniha liber (bri), quo fines agrorum descripti continentur.
pozajímať capere, excipere, comprehendere, arripere.	pozemok fundus, praedium, ager, gri, m.; p. štátny ager publicus.
pozajtre perendie.	pozemský terrester, tris, e; humanus; p. život haec vita.
pozakladať intercludere; pignerare, oppignerare, pignori opponere.	pozerať contuēri, adspicere intuēri alqd.
pozakopávať infodere.	[pozhovieť] v. poshovieť.
pozakrývať tegere, contegere, involvere, operire.	pozlably (frigore) praeustus.
pozamykať includere, concludere.	pozlabnúť frigore peruri, gelare, gelascere.
pozanechávať relinquere.	pozlacovať v. pozlátiť.
pozapaľovať accendere.	pozlatistý inauratus.
	pozlatiť inaurare.
	pozlátka bractea (bracteola) auri, bractea aurea: aurum foliatum.

poznačiť notare, adnotare, signare.	požalovať sa queri, conqueri.
poznámenanie adnotatio, onis, f.	požartovať iocari, iocos agere.
poznámenat' notare, adnotare; commemorare.	požať demetere.
poznámka annotatio, onis, f. nota.	požehnanie pia vota; p. komu dať bonis omnibus alqm prosequi.
poznanie cognitio, onis, f. scientia.	požehnať, požehnávať fausta precari alci.
poznať cognoscere, agnoscere, intellegere, perspicere alqd.	poželleť si = posmútiť in moerore esse.
poznateľný qui cognosci potest.	požladať v. požadovať.
[poznatky] v. známosti, vedomosti, poznanie.	požladavka postulatium, postulatio, onis, f.
poznávať v. poznať.	požiar incendium, flamma.
[poznenáhle] v. pomaly.	požičať mutuum dare; — si mutuum sumere.
poznova, poznovu iterum, denuo, de integro, rursus.	požičlavateľ creditor, oris.
pozobať colligere.	požička mutuum, creditum, pecunia mutua.
pozor animi attentio, onis, f.; p. mať animum advertere ad alqd., alci rei; nedať p. neglegere alqd.	požičkový mutuus.
pozornosť animi attentio, onis, f.; p. na seba obraciať oculos alcs in se convertere.	požierať devorare, comedere, consumere.
pozorný attentus.	požiť si vitam agere.
pozorovať animadvertere, vidēre, intellegere; observare, attendere, spectare alqd; contemplari.	požitok voluptas, atis, f.; p. mať frui (alqā re).
pozorovateľ contemplator, observator; tajný p. speculator, oris.	požívať frui alqa re; vesci alqa re.
pozostalosť hereditas, atis, f. patrimonium.	pra v. spor, hádka.
pozostalý reliquus, residuus, qui superest.	práca labor, oris, m., negotium, opera, studium: p—u si dať s čím studium ponere in alqa re, operam conferre in alqd.; to stojí za prácu operae pretium est.
pozostať restare, superesse, reliquum esse.	prací ad lavandum perti-nens; pracia miestnosť lavacrum.
pozostatok reliquum, reliquiae.	pracka fibula.
pozrieť v. pozerať.	pracný gravis, laboriosus.
pozvanie invitatio, onis, f.	pracovať laborare; nadarmo p. operam perdere.
pozvať invitare, vocare (ad cenam).	pracovitost' assiduitas, atis, f.
pozvoľna v. zvoľna.	pracovitý laboriosus, assiduus.
pozyv v. pozvanie.	práč homo (inis) certaminis avidus; plagosus.
pozývať v. pozvať.	pračka rixa, pugna; proelium leve.
požadovanie postulatio, onis, f.	pračka mulier (eris) lintea lavans.
požadovať petere, poscere, postulare; p. zpäť repete-re.	pracovnía lavacrum.
	pradávný priscus, antiquissimus.
	praded proavus.

pradejiny rerum primordia (orum).
pradenie lanificium, netio, onis, f. netura.
pradivo netum, fila, orum.
[prádlo] v. bielizeň.
praetor praetor, oris: bývalý p. praetorius.
prah limen, inis, n.
prach pulvis, eris, m.
práchnivleť putrescere, tabescere.
práchnivý putrefactus.
práchno fomes, itis, m.
[praj] v. vraj.
prajnosť favor, oris, m. studium, benevolentia, gratia.
prajný favens, benevolus, amicus: secundus, faustus, idoneus, opportunus.
prak funda.
prakovník funditor, oris.
praktický ad vitae usum spectans.
praktika exercitatio, onis, f.
prälát v. prelát.
prales silva nondum securi caesa.
pram v. lem.
prameň fons, tis, m.
prameníť sa manare, profluere.
pramenitý: pramenitá voda fons, tis, m.; aqua fontana, viva.
pramienok fonticulus.
pranica v. pračka.
pranie lavatio, lotio, onis, f.
pranier palus ignominiae; na p. postavíť ad palum ignominiae exponere.
praobyvatella primi incolae.
praotec gentis auctor (oris); proavus.
prápor signum; vexillum.
práporečník signifer, i.
prarodičľa atavi.
prasa porcus.
prasacina caro (nis, f.) porcelli.
prasiatko porcellus.
prasíť sa pullos parere (edere).
prask, **praskanie** sonitus, us, fragor, oris, m.; flagelli crepitus, us, m. percussio (onis, f.) digitorum.

praskať, —núť flagello crepare, digitis concrepare.
praskot v. prask.
praslica colus, us, f.; príbuzenstvo po p—i propinquitas (atis) materna. (per maternam originem.)
prasnica scrofa.
prášek pulvis, eris, m.
prašina, prašivosť scabies, ei, f.
prašíť pulverem excutere.
prašivec scabiosus.
prašivleť scabiosum fieri.
prašivý scabiosus.
prašťať fragorem edere, strepere.
praštilť iacere, iactare.
prať lavare.
pratať amovēre, de medio tollere.
pravda veritas, atis, f.; (= vec pravdivá) res (ei) vera, verum; p. historická historiae, rerum fides (ei, f.); máš p—u res ita est, ut dicis, recte dixisti; p—e podobný verisimilis; p—u milovať veritatis diligentem, studiosum esse.
pravdivosť v. pravda.
pravdivý verus, certus.
pravdomluvný verax, acis, veritatis amicus.
práve: p. tak aequē; p. tak ako non minus quam.
pravek tempora antiquissima.
praveký priscus, antiquissimus.
pravica dextra (manus, —us): na p—i ad dextram.
pravidelný constans, legibus conveniens, certo ordine (dispositus).
pravidlo praeceptum, norma, regula, forma, lex, (legis, f.)
právnictvo iuris scientia.
právník iuris consultus.
pravnuť pronepos, otis.
právny legitimus, iudicialis.
právo ius, iuris, n.; fas; p. medzinárodné ius gentium; p. občianske civitas, atis, f.; p. pri-

- rodzené res divinae. fas; dat do p. in ius vocare.
- právomocenstvo, právomocnosť** iurisdiction, onis, f.
- pravopis** recte scribendi scientia, orthographia.
- pravoplatný** legitimus, legibus constitutus. (ex) lege factus.
- pravoslávny** * ὁρθόδοξος
- pravota** lis, litis, f.
- pravotár** causidicus, advocatus, patronus.
- pravotárstvo** causarum actio, onis, f., opera forensis, advocati munus, eris, n.
- pravotenie** litigatio, onis, f., lis, tis, f., actio (onis, f.) causae.
- pravotíš sa** litigare, lege agere.
- pravoveda** scientia iuris.
- pravoverec** v. pravoslávny.
- pravý** dexter, tra. trum; rectus, iustus, verus.
- prázdniny** feriae.
- prázdniť** vacuum facere.
- prázdnosť, prázdnota** inanitas, atis, f., vacuum.
- prázdny** vacuus, inanis; p. čas otium.
- praženica** v. škvarenica
- pražiť** torrere, frigere, cremare.
- prebeda** v. beda.
- prebehlik** transfuga; (z úmyslu zradného) perfuga.
- prebehnúť** transire, transfugere, cursare, percurrere; (zo zrady) perfugere ad alqm.
- preberačný, prebieravý** fastidiosus.
- preberať, prebrať** deligere, eligere, exquirere.
- prebiehať** v. prebehnúť.
- prebieravý** v. preberačný.
- prebijať, prebiť** perfodere, perfringere.
- preblesknúť, preblýsknuť** fulgurare, fulminare.
- prebodnúť** perfodere, percutere, transfigere.
- preboriť** perfringere, perumpere; — **sa** corruere, colabi.
- prebrať** v. preberať.
- prebídať, prebrdnúť** vado transire flumen.
- prebudiť, prebúdzasť** suscitare, excitare alqm e somno.
- prebytok** abundantia, affluentia; reliquum; p. v štátnej pokladnici quod de pecunia superest.
- prebývanie** habitatio, onis, f.
- prebývať** (o jednotlivcovi) habitare; (o národoch) incolere; sedes ac domicilia habere.
- precediť, preciedzasť** percolare.
- preceniť, preceňovať** alci rei nimium pretium statuere; alci rei nimis tribuere; p. svoje sily superbam virium fiduciam ostendere.
- precestovať** peragrarere, perlustrare.
- precítiť** sentire.
- precítnuť** somno excitari, expergisci.
- precválasť** equo citato transvehí.
- preč: id preč!** apage te!
- prečasto** persaepe, iterum ac saepius, saepissime.
- prečin** delictum, peccatum.
- prečistiť** purgare, mundare, verrere.
- prečítať** perlegere, evolvere (librum); p. list recitare epistolam.
- prečkať** superesse alci; p. deň sustentare diem; p. toľko storočí tot saecula manere; p. koho životom superstitem esse alci.
- prečo?** cur? quam ob rem? quare?
- pred** ante alqm; pro alqo; prae; coram alqo; apud (populum); ad (ad ianuam stare stáť pred dvermi); Hannibal p. bránami H. ante portas; rečníť p. senátom verba facere apud senatum; p. Alpami cis Alpes; p. očima in conspectu alcs; p. sebou imať nepriateľa prae se agere hostem; p. Kristom ante Christum (= a. Ch. n.); rok p. svojou smr-

- tou anno, ante, quam mortuus est; p. 30 roky abhinc triginta annos; mať prednosť p. kým priorem, potiorrem esse alqo.
- predaj** venditio, onis, f.; mať niečo na p. venale habere alqd; byť na p. venire.
- predajný** vendibilis, venalis.
- predák** princeps, ipis; v pl. primores, um.
- predalpský** Cisalpinus.
- predať, predávať** vendere (pass. venire); p. za otroka sub corona vendere.
- predavač** venditor, mercator, oris.
- predávať** v. predať.
- predbehnúť, predbehovať** praecurrere; cursu superare al. vincere alqm.
- predbežne** in antecessum.
- predbežný** praevius, praecursorius.
- predčasný** immaturus, praematurus; p—ou smrťou umieram immatura morte vitam inio.
- predčiť** koho superare alqm alqare.
- predčítať, predčítovať** legere, praelegere, recitare alqd.
- preddavok** [č. záloha] pecunia in antecessum data.
- preden** ante eum; (pri mužských osobných = pred neho).
- [predohnať]** v. predohnať.
- predhadzovať, predhodiť** obicere.
- predhoniť** v. predbehnúť.
- predhorie** promontorium.
- predhra** prologus; (v hudbe) praeludium.
- predchádzať** anteire (alci), antecedere alci alqare, antegredi; praecedere alqm; predísť zlému malo mederi.
- predchodca** decessor, oris; qui ante alqm muneri alci praeiuit.
- predísť** v. predchádzať.
- predivný** mirus, mirificus.
- predkladať, predložiť** antepone-re, praeponere alqm. al. alqd alci; (ako vzor) praeponere alci alqd; p. jedlo apponere alci cibum; p. zákon legem ferre, rogare; p. k hlasovaniu alqd suffragio permittere; p. k rozhodnutiu alcs arbitrio alqd permittere.
- predlieť, predlievať** morari, moram interponere, cunctari.
- predloha**; p. zákona latio, rogatio (onis, f.) legis; lex, legis, f.; p—u zákona podať rogationem al. legem ferre; legem rogare.
- predložiť** v. predkladať.
- predĺženie** dilatio, prolatio —onis, f.
- predlžiť, predlžovať** dilatare, extendere, producere; vojnu p. bellum trahere, ducere.
- predmeno** praenomen, inis, n.
- predmestie** suburbium.
- predmestský** suburbanus.
- predmet** res (rei, f.); propositum, argumentum, causa, quaestio, onis, f.
- predmluva** proemium, praefatio, onis, t.; po krátkej p—e pauca praefatus.
- predmostie** castellum ad caput pontis impositum.
- prednášať, predniesť** (rečnícky) dicere, (vedecky) disserere; (učiac) tradere; (vyličovať) narrare, enarrare; (predčítať) recitare; (o cvičení v prednášaní) declamare; p. de jepis historiam enarrare; p. v senáte referre ad senatum.
- prednášateľ** actor, declamator, oris.
- prednáška** oratio; elocutio; pronuntiatio, actio —onis, f.
- predne** primum; po druhé deinde.
- predniesť** v. prednášať.
- prednosť** primae (partes), prior locus; p. dávať praeponere, praeferre, antepondere, anteferre alqm alci; primas deferre alci; p. mať priorem locum al. principatum ob-

tinēre. praeferrī alci; p. obdržať superiorem fieri. [prednosť] v. náčelník, predstavenný.

predný prior; p—á stráža statio (onis) extrema; na pochode antecursores (um); p. šik prima acies (ei); na pochode primum agmen (inis); prednejší časom, bližší právom prior tempore—potioriure; (vy-nikajúci) primus princeps, excellens, egregius; prední ľudia, prední mužovia principes, primores. um.

predo v. pred.

predobrotivý benignus. clemens.

predobry perbonus, optimus.

predo dňom antelucem.

predok pars (rtis, f.) prior; p. lodi prora; (o osobe) gentis auctor (oris); proavus; predkovia maiores. patres.

predostierať, predostrieť obtendere, opponere, demonstrare.

predošlý praecedens, prior, superior; proximus; v p. stav uviesť in pristinum statum restituere.

predovšetkým imprimis, potissimum, praecipue.

predpis praescriptum, praecceptum.

predpísať, —písať praecipere, imperare, praescribere (medicamentum); Solon predpísal S. lege sanxit, ut al. ne...

predplácať, —platiť in antecessum solvere.

predplatiteľ qui nomen dedit al. subscripsit.

predpojatosť praeiudicium.

predpojatý praeludicatus; mienka p—á opinio (onis) praeiudicata, praesumpta, praeiudicium.

predpokladať ponere, pro certo habēre; **predpokladajúc, že...** hoc posito.

predpoludnie tempus (oris) ante meridianum; ante meridiem.

predposledný superior; proximus a supremo.

predpotopný antediluvialis.

predpovedanie praedictio, vaticinatio, divinatio, —onis, f.

predpovedať vaticinari, canere, divinare, augurari.

predpustiť admittere; introducere; intromittere; aditum al. copiam adeundi dare alci; p. pred senát senatum dare.

predrahy carissimus.

predrať atterere.

predrečený supra dictus. memoratus.

predrieť, predrieť (voce) praeire; dictare alci alqd.

predsa tamen.

predsavziať consilium capere. in animum inducere. statuere. constituere, cogitare in animo habēre alqd.

predsavzatie res (rei) proposita. propositum, consilium; mám pevné p. stat sententia (alqd facere).

predseda praeses, idis.

predsedať praeesse, praesidere alci rei; p. na sneme, v senáte comitia, senatum habēre.

predsedníctvo primus locus.

predsieň vestibulum.

predslove v. predmluva.

predspevovať praeire alci carmen; coram alqo cantare.

predstať procedere, prodire.

predstava notio; cogitatio, opinio, onis, f.

predstavenie (divadelné) actio. onis, f.

predstavený (úradu) praefectus; (ústavu) magister, tri; antistes, itis (sacrorum); byť p—ým praeesse alci.

predstaviť, predstavovať koho komu adducere alqm ad alqm; p. komu čo ostendere. ante oculos ponere alci alqd; animum alcs ad alqd advertere; ja si to tak predstavujem rem talem esse existimo; predstav si, že si mŕtvy finge te mortuum esse; (hrať úlohu) agere alqm; sustinēre partes, gerere personam alcs;

o sochách speciem al. effigiem alcs repraesentare.
predstaviť qui personam alcs gerit.

predstavovať v. predstaviť.

predstierať praetendere, simulare, praetexere; causam interponere

predstihnúť antevenire al. praevenire; p. behom cursu superare.

predstráž statio (onis) extrema.

predstúpiť procedere, prodire.

[**predsudok**] v. predpojatosť.

predtucha praesagitio, praesensio, onis, f.; p. — u mám suspicor, praesagio, praesentio alqd.

predtým ante, antea.

predurčenie fatum

predvčerajší nudius tertius, tvoj p. list litterae, quas nudius tertius dedisti.

predvek aetas (atis) prisca; antiquitas, atis, f.

predveký antiquus, priscus.

predveštie omen, inis, n., prodigium, portentum, ostentum.

predvídať, predvidieť providere, prospicere, praesagire; cogitatione praecipere, divinari.

predvoj agmen (inis) primum.

predvolanie k súdu in ius vocatio (onis, f.).

predvolať citare, vocare, accessere; p. k zodpovedaniu rationem repetere ab alqo alcs rei.

predvršie v. predhorie.

predznak, predznamenovanie v. predveštie.

preľikany subdolus, callidus, versutus fraudulentus.

preglgnúť v. prehltnúť.

prehadzovať v. prehodiť.

prehajdákať v. premrhať.

preháňať modum excedere, verbis augere, in maius extollere, verbis exasperare.

prehľad prospectus, us m., index, icis, m.

prehľadať, prehľadávať, prehliadať scrutari, perscrutari, pervestigare.

prehľadný v. prieľadný.

prehlasovať suffragiis al. sententiis vincere.

prehlbeň v. priehlbeň.

prehľbiť, prehľbovať profundum facere, excavare.

prehliadať scrutari, perscrutari, pervestigare; v. prehliadnuť.

prehliadka recensio; lustratio, onis, f.

prehliadnuť oculis terminare, perlustrare; perspicere; recensere; recognoscere; p. vojsko exercitum recognoscere, inspicere, lustrare; = **prepáčiť** dimittere, ignoscere.

prehltnúť devorare.

prehnať v. preháňať.

prehnúť putrescere.

prehnúť, prehýbať curvare, flectere, inclinare.

prehodiť traicere.

prehojný uberrimus.

prehovárať, prehovoriť koho persuadere alci, adducere impellere ut...; prehovoriť o niečom dicere.

prehradiť, prehradzovať intersaepire.

prehrať perdere, amittere.

prehrešiť sa peccare, peccatum admittere, delinquere.

prehŕňať saepe convertere.

prehrozný horribilis, horrendus; adv. horrendum in modum.

prehyb flexus, us; flexio, inflexio, ōnis, f.

prehybovať flectere, inflectere.

prechádzať transire; (o čase) praeterire, abire; p. k niekomu deficere ad alqm.; k nepriateľom ad hostes transgredi, transfugere; — **sa** ambulare.

prechádzka ambulatio, onis, f.

prechladnuť — **sa** refrigerari; perfrigescere.

prechmat abusus. us, m.

prechodit v. prechádzať.

prechovať, prechovávať (vydržovať) sustentare; hospitium praebere; hospitio excipere; (tajne u seba) recipere, receptare.

preinačiť, preinačovať mutare, immutare; corrigere; emendare.

prejať, prejímať suscipere, recipere, subire; p. správu obce ad rem publicam accedere; p. zodpovednosť periculum alicui rei in se recipere.

prejav declaratio, significatio —onis, f.

prejaviti, prejavovať aperire, manifestum facere, indicare, communicare; sententiam exhibere.

prejímať v. prejať.

prejsť v. prechádzať.

prekabátiť fraudare, fallere, decipere.

prekárať deridere, irridere.

prekaziť irritum reddere, ad irritum redigere; p. zámeru omnes rationes alicui conturbare; (násilne) consilia alicui infringere, perfringere.

prekážať obstare, officere alicui; impedire alicui; prohibere, arcere alicui, alicui re; tardare, retardare alicui in re alicui al. alicui re faciendae.

prekážka impedimentum; difficultas, atis, f.; mora; bez p—v so strany nepriateľa nihil hoste impediende.

preklad interpretatio, translatio, conversio —onis, f.; latinský p. Homera Homeri carmina in sermonem Latinum transversa; vydal p. spisov Platonových Platonis libros edidit translato.

prekladať vertere, convertere, transferre; doslovne p. ad verbum, totidem verbis transferre.

prekladateľ interpres, etis.

preklať perfodere, percutere, transfigere.

prekliť exsecrari, devovere.

prekliaty exsecratus, detestabilis, nefarius, improbus, devotus, sacer, crurum.

prekliční persecare, disseccare; p. cestu viam aperire.

preklínať exsecrari, devovere.

preklínanie detestatio, execratio, onis, f.

prekľuť sa sibi rostro aperire viam ex ovo.

prekocovať v. prekotit.

prekonať vincere, superare; úplna p. devincere, ad internecionem vincere.

prekopať fodere.

prekot eversio, conversio, onis, f.; (o p.) — o zlomkrky raptim, quam celerrime; praiceps, ipitis; repentinus; (o p.) utekať praecipitem fugere, se fugae mandare.

prekotit traicere, evertere, subvertere; — sa concidere, corruere.

prekračovať, prekročit transgredi (flumen); transire (fines); superare (montes); p. mieru modum excedere; extra modum prodire; p. zákon legem neglegere, violare.

prekražovať v. prekrojit.

prekrásny pulcher, chra, chrum; formosus, venustus.

prekrižovať decussare.

prekročit v. prekračovať.

prekrojit secare, scindere, ferro dividere.

prekrúcať, prekrútiť detorquere; (chybne vysvetľovať) false interpretari, depravare.

prekúvať equo novas soleas ferreas inducere.

prevapenie res (rei) inopinata, res nova; adventus (us) inopinatus; to bolo pre mňa veľké p. illud mihi necopianti accidit.

prevapit opprimere, occupare; pri niečom deprehendere alicui in re aliqua; p. milo

- niekoho alci necopinanti
lactitiam obicere.
prekvetať florēre, virēre.
prelámať, prelomiť frangere, con-
fringere.
prelát * praelatus.
preletieť transvolare.
preležaný iacendo destruc-
tus.
preliať, prelievať transfundere.
prellezť transcendere, trans-
gredi.
prelomiť v. prelámať.
preložiť aliter collocare,
transferre; p. vojsko do iných
miest copias in aliis oppi-
dis collocare; p. tábor cas-
tra deferre al. transferre
in alqm locum.
prelstiť dolo capere alqm.
decipere alqm.
preľud visum; imago (inis) fal-
sa, vana.
premáhať v. premiôť.
premárniť effundere, dissipa-
re, prodigere.
premávať sa commearere.
premávka commeatus, us, m.
premena mutatio. (rerum) com-
mutatio, onis, f., vicissitu-
do, inis f.
premeniť, premeňovať mutare,
commutare, permutare.
premenlivý mutabilis.
premerať, premerávať metiri, e-
metiri.
premeškať praetermittere,
neglegere, deesse alci rei.
premietanie cogitatio, delibe-
ratio, onis, f.
premietal = rozvažovať, rozmýšľať
cogitare, considerare,
deliberare; secum repu-
tare, mente (animo) agita-
re.
premilý pergratus.
premlčať, premlčovať tacēre, con-
ticescere.
premoc nimia potestas (atis).
premiôť vincere, superare,
opprimere; p. dobrodením be-
neficiis expugnare; p. dô-
vodmi convincere, redar-
guere; byť premoženým infe-
- riorem discedere; supe-
ratum recedere.
premokať, premoknúť madeſieri.
premoval limbo, fimbria cin-
gere.
premrleý = zkrehlý rigidus.
premrhať v. premárniť.
premrzať taedium, molestiam
alci afferre.
premrznal frigēre, algēre.
premyslieť, premýšľať cogitare.
commentari; meditari;
considerare; dlho premýšľať
diu multumque secum re-
putare.
preň propter eum.
prenáhlenosť (nerozvažitosť) teme-
ritas, atis, f., imprudentia;
z p—i urobiť niečo impruden-
ter facere alqd.
prenáhlený temerarius, incon-
sultus; adv. temere, incon-
siderate.
prenáhliť sa festinantius,
praepropere agere.
prenajať, prenajímať conducere;
locare.
prenajímateľ conductor. re-
demptor, oris.
prenájom conductio, redem-
ptio, onis, f.
prenasledovanie persecutio, ve-
xatio, onis, f.
prenasledovať insequi, perse-
qui, vexare; alci instare.
prenasledovník persecutor, in-
sectator, vexator, oris.
prenášať v. preniesť.
prenáška transvectio, trans-
latio, onis, f.
prenechať, prenechávať concede-
re alci alqd.
preneveriť v. spreneveriť.
preniesť transferre, transpor-
tare alqd in locum alqm.
prenikať, preniknúť penetrare,
pervadere; (o zvuku) per-
venire.
prenikavosť zraku acies (ei. f.) o-
culorum.
prenikavý acutus (vox); acer-
bus (dolor).
prenocovať pernoctare.
prenos v. prenáška.
prenosiť v. preniesť.

preoblieť sa vestem mutare.
preobrazíť, preobrazovať denuo fingere. immutare. transmutare.
preohromný immanis.
preonačíť, preonačovať commutare.
preorať, preorávať aratro subvertere, novare agrum.
preoslať, preoslevať cribrare, cribro cernere.
prepáčiť, prepačovať ignoscere, veniam dare, dimittere.
prepádať, prepadnúť cadere per locum alqm.; p. na zkúške non probari; p. niekoho opprimere (improvisum, inopinantem); aggredi. adoriri alqm.; vim alci inferre; noc nás prepada nox nos oppressit; —sa submergi. demergi.
prepelica coturnix, icis, f.
prepáliť, prepaľovať perurere.
prepásaf, prepasovať cingere.
prepásť praetermittere.
[prepažiť] v. prehradiť.
prepiať, prepínať, prepnúť nimis intendere; modum excedere.
preplatec v. prepiaty.
prepiatosť opiš nasl. adj.
prepiaty nimius, immodicus, immoderatus, insolitus.
preplerať, preprať iterum lavare.
preplchnúť, prepichovať perfodere. transfigere.
preplíť limā dividere; limā periorare.
prepínať v. prepiať.
prepínavosť v. prepiatosť.
prepínavý v. prepiaty.
prepis = kópia exemplar, aris, n., copia.
prepisaf, prepisovať describere.
prepisovač descriptor. oris, scriba.
preplíť, prepíjať potando consumere.
prepltné munusculum, mercedula.
preplácať plus iusto solve.
prepláknúť eluere.
preplatíť v. preplácať.
preplávať, preplavovať tranare, transnatare.

preplaviť, preplavovať navibus transportare, transvehere alqd; —sa transvehi, traicere, transire flumen.
prepliesť implectere, perplectere.
preplnený nimis repletus, refertus; refertissimus.
preplniť, preplňovať nimis complere alqd alqa re; p. žalúdok cibo se onerare.
prepnúť v. prepiať.
prepočítať, prepočítovať dinumerare, enumerare, rationes. calculos subducere; —sa = preráť sa in computando. in rationibus errare.
prepodobiť, prepodobovať transmutare, immutare.
prepodstatnenie * transsubstantiatio. onis. f.
prepolit bifariam secare.
prepošť * praepositus.
prepošťstvo * munus (eris. n.), praepositi, praepositura.
prepracovať retractare, rescribere et corrigere.
preprať eluere, lavare.
preprava traiectio, transvectio. onis, f.
prepraviť, prepravovať traicere, transportare, transvehere.
prepriahať, —náf equos mutare.
prepukať, prepuknúť diffindi. rumpi, discindi.
prepuklina v. rozpuklina.
prepustenec manumissus.
prepustenie missio, dimissio. —onis. f.
prepustený, missus, dimissus, liberatus.
prepustiť, prepúšťať mittere, dimittere, missum facere.
prepych luxuria; sumptus effusi; cultus (us) effusior, delicatus.
prepýtať, prepytovať veniam rogare. orare.
prerábať, prerobiť retractare. rescribere et corrigere.
prerásť supercrescere alci. crescere supra rem.
preráť sa in computando. in rationibus errare.

preraziť, prerázať discutere, perfringere, perurumere.
prerednúť rarescere, rarum fieri.
prerezať, prerezávať bifariam secare, abscindere (funes, truncos arborum), ferro dividere.
preriecť, prerieknúť edicere, eloqui, enuntiare.
preriediť, preriedovať rarum facere.
prerieknúť v. preriecť; —sa errare, fabi in loquendo.
prerobiť v. prerábať.
prerúbať dissecare.
prerušenie intermissio, interpellatio, onis, f, bez prerušenia continenter.
prerušiť, prerušovať intermittere (opus, proelium): interrumpere (orationem): incidere (ludum): dirimere (colloquium): rumpere (silentium): interpellare (alqm dicentem): p. spojenie nepriateľov distendere copias hostium.
preryť, prerývať, fodere (terram).
presadiť, presadzovať, presádzať alio transferre, transponere: transplantare.
presadzovať v. presadiť.
presahovať egredi, excedere modum, fines transire.
presakovať v. presiaknúť.
presedať v. presadnúť.
presedlať cquum iterum sternere, equo iterum sellam imponere.
presekať, preseknúť ferro dividere.
preschnúť, presychať exarescere.
preschovať, preschovávať abdere, abscondere, recondere.
preslahať, preslahnúť v. presahovať.
preslaknúť percolari.
presiať, preslevať cribrare, cribro cernere.
presídliť sa, presídľovať sa mutare sedem, solum; sedem ac domicilia alio transferre: transmigrare: p. sa k niekomu migrare in domum alcs.
preslevadlo cribrum.

preslevať v. presiať.
preslla vis (vim, vi, f.). multitudo. inis, f., numerus; spoliehajúc sa na p—u fretus numero copiarum.
presllíť sa omni ope atque opera eniti; violentari.
preskakovať, preskočiť transilire; assilire (ad aliud genus orationis): p. pri čítaní praeterire, transire.
preskúmať scrutari, perscrutari, recensere, perspicere.
pres'adiť, presladzovať * nimio saccharo condire.
preslávliť, preslavovať collaudare, laudibus extollere.
preslávny praeclarus, clarissimus, gloriosus.
presliecť, presvliecť vestem mutare.
preslliediť investigare, indagare odorari, speculari.
preslulý clarus.
presne accurate, diligenter, distincte.
presnosť diligentia: integritas; p. jazyka integri atque incorrupti sermonis proprietas (atis, f.).
presný accuratus, exactus, purus, integer, gra, grum.
presolliť, presolťovať nimio sale condire.
prespať noctotam noctem dormire: p. u niekoho pernoctare apud alqm.
prespevovať cantare.
[prespočetný] v. nadpočetný.
prespolný peregrinus; externus, exterus.
presťahovať sa v. presídliť sa.
prestanie: bez prestania sine ulla intermissione, uno tenore, perpetuo continenter, etiam atque etiam, semper.
prestať, prestávať desinere, quiescere: bolesti prestávajú doľores remittunt; choroba prestáva morbus abit; vojna prestáva bellum conquiescit; horúčosť prestáva calor (oris, m.) se frangit; (dobrovoľne p.) desistere: (úmysel-

- ne) *emittere alqd facere*; niekedy stačí *predpona de*: p. bojovať *debellare*, decertare; p. hovoriť *loquendi finem facere*; p. veslovať *sustinere*. *inhibere remos*.
- prestáť** *perpeti*, *perferre*, *tolerare*; p. nebezpečenstvo *periculo perfungi*; p. chorobu *morbo defungi*; p. trest *poenas persolvere*.
- prestávať** v. **prestať**.
- prestaviť** v. **prestavovať**.
- prestávka** *intermissio*, *onis*, f., *intervallum*; p—u robiť *intermittere*.
- prestavovať** *aliter aedificare*.
- prestieradlo** *operimentum*, *tegumen*, *inis*, n., *stragulum*.
- prestierať**, **prestrieť** *pandere*, *expandere*; p. na stôl *mensam sternere*; *mensam linteo tegere*.
- prestihnúť**, **prestihovať** *praecurrere alqm.*, *cursu superare alqm.*
- prestol** *sedes (is) regia*, *solum*.
- [prestrašiť]** v. **nastrašiť**.
- prestrašný** *horrendus*.
- prestrčiť**, **prestrkať**, **prestrkovať** *transfigere*, *percutere*.
- prestrelliť** *traicere*, *transfigere (alqm telo)*.
- prestrieť** v. **prestierať**.
- prestrihnúť**, **prestrihovať** *scindere*, *discindere*.
- prestrkať**, **prestrkovať** v. **prestrčiť**.
- prestrojiť** (do iných šiat) *aliā vestem induere*; —sa *vestem mutare*.
- prestúpenie** v. **priestupok**.
- prestúpiť**, **prestupovať** *transgredi*; p. zákon *legem negligere*, *non servare*, *violare*.
- prestupník** *violator (oris) legis*.
- prestydnúť** *perfrigescere*.
- presvedčenie** *persuasio*, *onis*, f., mám p. *persuasum habeo*, mihi *persuasum est*; hovoriť dľa svojho p—ia *ex animi sententia loqui*; hovoriť p—
- ti svojemu p—iu *aliud dicere*, *aliud sentire*.
- presvedčiť**, **presvedčovať** *persuadere alci de alqa re (hoc. illud)*; *probare alci alqd*; — sa sibi *persuadere*; som presvedčený mihi *persuasum est*; buď presvedčený *persuade tibi*.
- presvedčivý** ad *persudendum aptus*.
- presvitať** *translucere*, *perlucere*.
- presvliecť**, **presvliekať** *aliā vestem induere*.
- presypať** *transfundere*.
- presytenie** *satietas*, *ātis*, f.; *nimia vini et cibi satietas*.
- prešibalý** *astutus*, *callidus*, *vafer fra. frum.*
- prešínúť**, **prešinovať** *curvare*, *flectere*, *inclinare*.
- prešiť**, **prešovať** *transuere*, *filis interiectis suere*.
- preškrábať**, **preškrabnúť**, **preškrabovať** *radere*, *leviter vulnerare*.
- prešlý** *praeteritus*.
- prešmyknúť sa** *perlabi*, *perrepere*.
- prešastný** *longe felicissimus*, *beatissimus*.
- preštopiť**, —ovať *inserere*.
- preštiepiť**, **preštiepovať** *diffindere*.
- pretáčať** (vino) *detrahere (vinum)*.
- preťahovať**, **pretiahnuť** *pertrahere*, *transmittere per alqd*; *morari*, *retinere*, *retardare*.
- preť**, **pretínať** *ferro dividere*, *dissecare*.
- preťažký** *difficillimus*.
- preťažovať** *nimio pondere onerare*; p. žalúdok *cibo se onerare*; byť preťaženým robotou *negotiis obrutum*, *oppressum esse*.
- pretek** *contentio*, *onis*, f., *certamen*, *inis*, n., *aemulatio*, *onis*, f.
- pretekať**, **pretieť** (o rieke) *super ripas effundi*; *abundare*, *affluere*, *redundare*; *permanare*; *fluere*; — sa con-

- tendere, certare, aemulari.
pretiahnuť v. **preťahovať**.
pretieť v. **pretekať**.
pretierať, pretierať detergere, purgare, abstergere; eradere, delēre.
pretkáť. —ávať aliter texere, retexere.
pretknúť, —týkať transfigere.
pretlčť, pretlkať discutere, perfringere, perrumpere; —sa penetrare, pervadere, viam aperire.
pretlmočť interpretari.
preto ob eam rem, ob eam causam; a preto quam ob rem.
pretočť v. **pretáčať**.
pretras disputatio, disceptatio, onis, f.
pretropať, —ávať conquassare.
pretřčť v. **pretierať**.
pretřhať, pretřhovať, —hnúť discindere; interrumpere; p. bitku proelium dirimere; p. mlčanie silentium rumpere; p. priateľstvo amicitiam dissolvere.
pretrhnúť sa herniam accipere.
pretrhnutie hernia.
pretriasať, —triasť conquassare; colloqui, disputare.
pretrpěť, —levať perpeti, perferre, tolerare.
pretrvať, —ávať permanēre.
pretváranie, —ovanie simulatio, onis, f., (tajenie toho, čo je) dissimulatio, onis, f.
pretvárať sa, —ovať sa (ukazovať, čoho nie) simulare; (zatajovať, čo je) dissimulare.
pretvárať, pretvoriť, —ovať immutare.
pretýkať v. **pretknúť**.
preukázanie ostentatio, onis, f.; testificatio, argumentatio, onis, f.
preukázať, —ovať ostentare, monstrare; testari, testificari, docēre, probare, demonstrare.
preutešený amoenissimus, pulcherrimus; suavitatis plenus.
prevábľť. —ovať allicere, perlicere.
prevádzaať v. **previesť**.
prevaha pondus (eris) maius; maior auctoritas (atis, f.); opes (um) maiores; p—u mať (o veciach) praevalēre, praeponderare; (o osobách) superiorem esse; potentia, viribus antecedere, anteire, praecedere, praecurrere; mať p—u číselnú numero plus valēre; potentiorē alqo evadere.
prevallť, —lovať deicere, prosternere, subvertere; —sa: váľať sa iacēre, otiosum esse.
prevážať v. **previezť**.
prevážľť, —ovať denuo ponderare, praeponderare.
[prevážne] v. **zvážša**, **najviac**.
prevážovať v. **prevážľť**.
prevellký permagnus; maximus, ingens.
prevetřť, —ovať ventilare, aëra transmittere.
previať, —vlevať perflare.
previesť, prevádzaať traducere; = **podviesť, oklamať** decipere, fallere.
prevleaať v. **previať**.
previezť, —vážať transportare, transvehere; —sa nave al. curru transire, transvehere.
previnenie peccatio, onis, i. peccatum, delictum.
previnilec qui peccavit, culpam committens.
previniť sa peccare, peccatum admittere, delinquere.
prevľť, —núť, —ijať denuo involvere.
prevládať, —vládnúť valēre, praevalēre; superiorem esse, plus posse.
prevliečť, —kať aliam vestem induere; —sa vestem mutare.
prevracať v. **prevrátiť**.
prevrat perturbatio, onis, i., interitus, us, m.; p. **politický**

- res novae; nastal veľiký p. magna rerum commutatio facta est.
- prevratenosť** eversio, onis, i. perversitas, pravitas, atis, f.
- prevrátený** perversus.
- prevrátiť**, —cať, —covať convertere, invertere, pervertere, subvertere.
- prevrhnuť**, —ovať v. prevrátiť; — sa curru effundi.
- prevŕtať** perforare, perfodere, transfigere.
- prevzácný** pergratus, perrarus.
- prevziať** (dobrovoľne) suscipere. (na žiadosť) recipere; (niečo obťažného) subire alqd; p. štátnu správu negotia rei publicae suscipere.
- prez** = cez per super, supra, inter, trans s akk.; prez mieru ultra modum; supra modum.
- [prezatýmny]** v. dočasný, predbežný.
- prezerať** v. prezrieť.
- prezlablý** gelu pervasus. penetratus.
- prezlabnuť** frigore pervadi, penetrari.
- prezimovať** hiemare; hiberna agere; per hiemem servare.
- preznačiť**, —ovať adnotare.
- [prezočlivý]** v. bezočivý.
- [prezpočetný]** v. nadpočetný.
- prezradiť**, —dzovať prodere; enuntiare (consilia amicorum adversariis); — sa se prodere.
- prezrelý** nimis maturus.
- prezreteľnosť** providentia, prudentia, cautio, onis, f.
- prezreteľný** prudens, cautus.
- prezrieť**, —zierať, —zerať v. prehliadnuť; v. prepáčiť; v. prezrelý.
- prezuť**, —zúvať calceos mutare.
- prezvať**, —zývať cognomine appellare alqm; aliud nomen (inis) dare alci; (smiešne) nomen ioculare alci dare; (urážlivo) contumeliae causa alci cognomen dare.
- prezvedať sa**, —dieť sa explorare.
- prezývať** v. prezvať.
- prezývka** nomen. inis, n. cognomen ioculare; (urážlivá) cognomen ignominiosum.
- prežehnať** benedicere, consecrare; —sa * crucem formare.
- prežierať**, —žrieť devorare.
- prežiť**: rok, život agere, degere, transigere annum, vitam; p. koho superstitem esse alci.
- prežrať** v. premárniť.
- prežrieť** v. prežierať.
- prežúvať** ruminare.
- příhľava** urtica.
- příhlit** urere; urit urtica.
- prchkosť** animi concitatio, onis, i.; iracundia.
- prchký** iracundus; praeceps in iram.
- příchnuť** v. opadávať.
- pri** (o mieste) ad, apud, iuxta, prope s akk; (o čase) ad, inter s akk. in, sub s abl. tiež čistý abl.: pri vine inter pocula; pri záchode slnka occasu solis, sole occidente; pri terajších pomeroch in praesenti; pri príležitosti occasione oblata, per occasionem; (vzťah) in, pro s abl. pri tvojej učení in al. pro tua magna doctrina; pri tvojej opatrnosti quā es prudentia, quae est tua prudentia; pri tom všetkom nihilominus.
- priadka** netrix, icis; —ky cubile (is) netorium; domus (us) netoria.
- priadza** fila, orum, linum.
- priahať** currum equis iungere; equos (currui) iungere.
- priam** accurate, recte.
- priamo** recte, rectā viā directe.
- [priamopadný]** v. kolmý.
- priamosť** recta linea, aequitas, proceritas, atis, i. (úprimosť) simplicitas, probitas, atis, f.
- priamouholný** rectis [quadratis] angulis.

priamy rectus, directus.
priasť nectere.
priať favēre, studēre alci; p. si cupere, optare, velle.
priateľ amicus; (dôverný) familiaris, is; (pohostinný) hospes, itis; (právny) patronus; je mojím najlepším priateľom utror eo valde familiariter, amicissimus meus est; byť priateľom bono animo esse in alqm.
priateľský amicitiam iungere.
priateľka amica; amicitia cum alqo coniuncta.
priateľský amicus, familiaris.
priateľstvo amicitia, familiaritas, atis, f.
priazeň gratia, studium, favor, oris, m., benevolentia; p. ľudu aura popularis, favor populi; p. si získať conciliare, colligere sibi benevolentiam, favorem alci; sňať sa za priazňou ľudu auram popularem captare.
priaznivec fautor, oris.
priaznivo benevole, amice, apte, commode, opportune.
priaznivý amicus, propitius, secundus, prosperus, faustus, opportunus, aequus, idoneus; p—ým byť favēre; p—ú odpoveď dať benigne respondēre; p—é pomery temporis, rerum opportunitas, atis, f.; na pr—om mieste bojovať suo loco pugnare.
pribaviť, —ovať addere.
[pribeh] v. priebeh.
pribchnúť, —hávať accurrere, advolare.
priberať, —brať crescere, adlescere, augēri; assumere.
pribíjať, —biť affigere; p. na kríž in crucem agere, cruci affigere; p. na stenu figere alqd in pariete; p. plť, loď k brehu appellere ratem, navem ad terram.

priblížiť sa appropinquare; prope accedere ad alqd; p. sa s vojskom exercitum admovēre.
priblížne circiter, prope, fere, paene.
priboj (miesto, kde pribíjajú pite a lode k brehu) portus, us, m.; (vlnobitie) aestus, us, m.
pribúdať, —budnúť crescere augēri.
pribuzenstvo cognatio, onis, f.; celé p. cognati et affines.
pribuzný (po praslici) cognatus, (po meči) agnatus, (svadbou) affinis, propinquus; (krvne) consanguineus; (v kúpeckom pohnere priateľ) necessarius.
pribýť, —vať crescere, augēri; pribýva dňa dies longius extenditur.
pribytok — obydlie domicilium; domus, us, f.; sedes (is, f.) ac domicilium.
pribývanie incrementum, accessio, onis, f.
prieváľať equo citato advehi, advolare, venire.
pričastie * participium.
pričes ornatus, (us, m.) crinimum.
pričetný mentis compos.
pričina causa; (dôvod) ratio, onis, i. (okolnosť) res, ei, f.; hlavná p. causa gravissima; niečo p—y non est, nihil est; non habeo, nihil habeo, quod; nihil est causae, cur...
pričincnie studium; labor —oris, m.; opera, conatus, us, m.; jeho p—ím eius operā.
pričiniť, —ňovať addere, adicere, adiungere, apponere alci rei alqd; —sa dare al. navare operam rei alci; operam collocare in alqa re; niti, elaborare pro alqa re; p. sa o to, aby... id contendere, in ea re elaborare, ut...
pričinnivosť industria, sedulitas, assiduitas, navitas, atis, f.

príčinlivý navus, industrius, assiduus; sedulus, impiger, gra. gram.
príčinový causalis.
príčinok — pridavok additio, onis, f.
príčinovať v. príčinať.
príčinať, —ovať adnumerare; p. komu čo adscribere, tribuere, p. vinu culpam in alium conferre
príčinový, —dzovať adurere.
príčinový adustus.
pridať, —ávať addere, adicere alqd; p. slávy ales gloriam amplificare et augere.
pridavový: p—é meno nomen (inis) adiectivum
pridavok additamentum, accessio, onis, f.; appendix, icis, f.; dostal p. merces (edis) eius annua aucta est.
prideliť, —ľovať dare, tribuere, attribuere.
pridrúžiť, —ovať addere, adiungere, applicare alqm alci; —sa adiungere se comitem alci; se dare in consuetudinem ales; se applicare ad amicitiam fidemque ales.
pridrúžiť niekoho k niečomu incitare, impellere alqm ad...; —sa koho sequi, sectari alqm; sectatorem esse ales; p. sa ōho adhaerere rei alci.
pridvorie atrium, vestibulum.
príbeh casus, us, res, rei, f., res gesta.
príber electio, onis, f., delectus, us, m.
príberčivý v. preberačný.
príceň spira.
prícelle frons, tis, f.
príčinok forulus mensae.
príčiť sa = protivíť sa adversari, repugnare, abhorrere; príči sa mi niečo taedet me ales rei.
príčka transtrum; lignum transversarium.
príčník rixae cupidus, iurgiosus.
príčnosti rixa, iurgium; condicio (onis) controversa; contentiosa natura.

príčný obliquus, transversus, transversarius.
príeduch spiraculum, ventilator, oris.
príedušnica trachea.
príehyb inclinatio, onis, declivitas, atis, f.
príehľadnosť perlucida natura, perspicuitas, perluciditas, atis, f.
príehľadný perspicuus, facilis intellectu, facilis ad perspicendum.
príehľboň, **príehľbina** altitudo, inis, f.
príehra amissio, onis, f.
príehrada, **príehradka** cancelli, saepta, orum.
príehrstie vola, plena manus (us).
príechod, **príechodisko** transitus, us, m., transgressio, (cez vodu) iraelectio —onis, f.
príechodný transitivus.
príek: príekom intransversum.
príekopa fossa; p—u kopat fossam facere, ducere.
príekor, **príekorie** res (ei) adversa; malum, maleficium; offensio, onis, f., iniuria; na príekor čo robiť impedimentum afferre alci, impedimento esse.
príekupník dardanarius.
príelaz transitus, us, m.
príeloh ager (gr) novalis, novale, is, n.; roľa príelohom leží ager cultu vacat; quiescit.
príelom rima, fissum.
príemer diametros, i, f.
príemerne plus minusve, circiter, fere.
príemysel industria, artificium, negotium, quaestus, us, m.
príemyselník negotiator, oris.
príenos transvectio, translatio, onis, f.
príepad, —ok lapsus, us, m., rima.
príepadisko, **príepadlina** rima, labes (is) terrae.
príepasť vorago, inis, f., vortex, icis, f., locus praeeptus, gurges, itis, m.

priepis v. **prepis**.
prieplav iretum.
priepona v. **prekážka**.
priepust dimissio, onis. f.
prierez sectio, onis. f.
priesada planta.
priesek sectio, onis. f.
priesmyk angustiae, arum.
priestor spatium.
priestorný latus, spatiosus, amplus.
priestrannosť amplitudo, magnitudo, inis. f.
priestranný v. **priestorný**.
priestupník v. **prestupník**.
priestupný: rok annus intercalaris.
priestupok legis violatio, onis. f.; delictum, peccatum.
priesvit fulgor, oris. m.
priesvitať perlucere.
priesvitavý perlucidus.
prieťah dilatio, onis. f., mora.
prietrž ruptura, rima: **prietrž** urobiť impediť, prohibere, obstare alci rei.
prievan aura; venti meatus (us. m.): spiritus (us. m.).
prievoz traiectus, us. m., traiectionis, onis. f. (fluminis); transvectio, transmissio, onis. f.
prievozné portorium.
prievozník portitor, oris.
priezorný, **priezračný** perlucidus.
priezvisko cognomen, inis. n.
príhádzať, —ovať v. **príhodiť**.
príhárať v. **príhorieť**.
príhadiť, —dzovať levigare, polire.
príhlásiť sa, —sovať sa nomen dare, edere, profiteri.
príhliadať, —núť na niečo spectare alqd., videre, curare alqd.: providere, consulere alci rei; custodire alqd.
príhluchý surdaster, tra. trum: p—ým byť graviter audire.
príhnať adigere; — sa accurere, advolare.
príhnúť, —hybovať curvare, flectere, inclinare.
príhoda casus, us. m.; (slepá náhoda) fors, tis. f.; (osud) for-

tuna; (udalosti) res (ei) gesta, eventum.
príhodiť, **príhadzovať** iacere, adicere; —sa esse, exstare, inveniri; fieri, accidere, evenire, contingere.
príhodne apte, accommodate.
príhodný idoneus, aptus, opportunus; commodus; p—á poloha locus opportunus; opportunitas loci; v p—om čase in tempore.
príhorieť, —hárať aduri, modice amburi, ardescere; už mu **príhára** ardet Ucalegon.
príhorklý, **príhorký** subamarus.
príhotovať apparare, comparare, praeparare.
príhovárať sa, —iť sa komu; affari, alloqui, compellare alqm.
príhrňovať, —núť adicere alqd.; — sa confluere, concurrere.
príhroziť, —ovať, —házať minari, minitari alci alqd.
príhybovať v. **príhnúť**.
príchádzať, —chodiť venire, advenire, pervenire, accedere, adventare; často p. ventitare; p. do domu domum frequentare; p. k niekomu adire, convenire alqm.; p. do zlej spoločnosti implicari consuetudini hominum malorum; p. k sebe adseredire animum recipere; p. na mizinu adinopiam redigi, corruiere; p. o rozum mente capi; p. o život necari, mortem multari, vita privari, perire.
príchod adventus, aditus, us. m., p. jeho bol všetkým milý omnibus optatus advenit.
príchodiť v. **príchádzať**.
príchodzi advena, peregrinus, hospes, itis.
príchovať, —ávať educare, nutrire, alere.
príchut sapor (oris) alienus.
príchýliť inclinare.
príchylnosť k niekomu favor, (oris. m) benevolentia erga alqm.: p. k niečomu studium alci rei:

proclivitas, (atis. f.). animus propensus ad alqd.
prichylný benivolus. studiosus, amicus, deditus alci.
prichystať apparare, comparare, praeparare alqd.; —sa k boju arma expedire.
prijať, —**jímať** accipere, excipere, sumere, recipere; p. mienku sententiam probare; p. podobu formam et speciem assumere; p. výstrahu audire monentem alqm; p. za isté pro certo habere, putare.
prijateľnosť probabilitas, atis. f.
prijateľný accipiendus, probabilis.
prijem acceptio, onis. f., (dôchodok) redditus, quaestus, us. m.; p. štátny vectigal, alis, n., pecunia publica; má veľké prijmy victus (us. m.) ei abunde suppetit.
prijemnosť iucunditas, suavitas, (o mieste) amoenitas, atis. f.
prijemný iucundus, suavis, amoenus, acceptus. p—é mravy commodi mores; p—é počasie tempestas (atis) laeta.
prijímanie acceptio, onis. f.; * cena sacra.
prijímať v. prijať.
prijíť v. prichádzať.
prijímateľ qui accipit (accepit).
prikaz iussum; imperium, praeceptum, mandatum; (vrchnosti) edictum.
prikázanie v. prikaz; p. Božie Dei praecepta; Desatoro Božích p. decem praecepta Dei, decalogus.
prikázať, —**ovať** iubere alqm s inf., imperare alci, ut; mandare alci alqd.; praecipere, edicere.
priklad exemplum; specimen, inis. n.; (na poučenie al. výstrahu) documentum; na pr. sicut, velut, exempli (verbi) gratia; p. k nasledovaniu exemplar (arls) ad imitandum propositum.

prikladať v. priložiť.
prikladnosť života vitae sanctitas, (atis. f.); summa probitas (atis).
prikladný egregius, eximius, optimus.
prikloniť inclinare alqd.; —sa propensum esse ad alqd.
priklopiť tegere, obtegere; operire.
prikmotriť sa se adiungere alci; se addere socium.
prikrájať v. prikrojiť.
prikre, —**ro** praerupte, ardue, acriter, aspere, acerbe.
prikriť sa taedet me alcs rei; fastidire alqd.
prikročiť accedere, aggredi ad alqd, alqm; p. k dielu rem suscipere.
prikrojiť, —**krájať**, —**ovať** (na šaty) pannum in habitum vestis consecrare.
prikrosť declivitas, atis. f., locus praecipuus (arduus).
prikry arduus, praecipuus, praeruptus; acer, cris, cre; (trpký) acerbus.
prikryť tegere, contegere, obtegere; p. hlavu operire caput.
prikryvadlo stragulum; vestis (is) stragula.
prikryvka tegumentum.
prikvitnúť accurere, advolare.
prilákať allicere, illicere.
prilba (kovová) cassis, idis. f., cassida; (kožená) galea.
prilep emplastrum.
prilepiť, —**ovať** agglutinare affigere.
priletieť, —**lietať** advolare.
priležitosť occasio, onis. f., oportunitas, potestas, atis, f.; vhodná p. tempus (oris) opportunum; causa idonea; dať p. k bitke pugnandi potestatem dare.
priležitostný occasione datus.
priležitý opportunus, commodus, aptus, idoneus.
prillať adfundere alqd alci rei.
prillehať (o šatách) apte haerere (corpori); bene sedere.
priliezť arreperere.

prilipnúť adhaerere (adhaerescere) alci rei.
prilíš = priveľmi nimis, nimium; admodum.
prilíšnosť abundantia, cumulus; res (rei) immoderata; každá p. škodí vitium est ubique, quod nimium est.
prilíšný nimius, immodicus, immoderatus, insolens.
priliv accessus (us, m.) maris; p. a odliv accessus et decesus (us, m.) aestuum.
prilnúť adhaerere, adhaerescere; deditum esse alci; summo studio sequi, amplecti alqm.
priloha additamentum, appendix. icis, m.
priložiť, —**kladať** addere, adicere, apponere; p. drevo na oheň igni alimenta dare.
priložka appositio, onis, f. attributum.
prilúčiť, —**ovať** iungere, coniungere, sociare.
prilúdiť allicere, allectare alqm.
primas * archiepiscoporum princeps, ipis.
[primať koho k čomu] v. pohnúť.
primeraný par, conveniens, respondens, accommodatus, idoneus, aptus alci rei; byť p—ým respondere, convenire congruere.
primeráť, —**lávať** aptare, accommodare, metiri ad modulum.
primerle indutiae, arum.
primerok additamentum, cumulus.
primetok quod additur, additamentum. supplementum; annotatio, onis, f.
primiešať, —**ovať** admiscere alqd alci rei.
primieška additio, onis, f.
primlúva deprecatio commendatio, onis, f., preces, um. i. (na súde) patrocinium, defensio, onis, f.; na moju p—u me suadente, me deprecatore; na jeho p—u eius precibus.

primlúvať sa za koho = orodovať, prosit deprecari, rogare pro alqo; supplicare alci pro alqo; commendare alqm alci.
primlúvca deprecator, oris: (v súde) patronus, defensor, oris.
primlúvný list litterae commendaticiae.
primodrý subcaeruleus.
primorie ora, regio (onis), al. terra maritima.
primorský maritimus; obyvatelia p—skí incolae orae maritimae.
primraziť glaciare, facere, ut alqd gelu adstringatur alci rei.
primrznúť glaciari, gelu adstringi alci rei.
[primusleť] v. prinútiť.
prináležať alcs esse.
prinášať, **priniesť** afferre, aggerere, apportare; zpäť p. referre, reportare.
princ puor (adolescens) regius, filius regis (al. principis, imperatoris); princeps.
princezna virgo (inis) regia, filia regis (al. principis); princeps femina.
priniesť v. prinášať.
prinútiť, —**nucovať** cogere alqm alqd facere; necessitatem rei alcs imponere alci; prinútiť k úteku in fugam vertere.
priodieť vestire, amicare; vestem induere.
prior * coenobil magister, (stri), prior, oris.
priorať, —**ávať** inarare, adarare.
pripad res, (rei, f.); casus, us, m.; res gesta; v tomto p—e hac in re, si res ita se habet; quae slitasunt; v p—e potreby si quid opus est.
pripadlosť hereditas, atis, f.
pripadne forte, casu, fortuito.
pripadnosť casus, us, m.
pripadný fortuitus.
pripadnúť, **pripadať** cadere, incidere in alqm; (dostať sa) con-

tingere, obtingere, evenire alci; (zdať sa) vidēri; deducto mi p—dá hereditas (atis, f.) mihi obvenit; tá myšlienka mi pripadá haec cogitatio subit animum.

pripálenina pustula; nota inusta; stigma, tis, n.

pripáliť, —ľovať inurere.

pripárok fomentum; p—ky robiť fomenta parare.

pripásať cingere, succingere alqm alqa re.

pripäť, **pripnúť** annectere; (priviazať) alligare; (pripevniť) affigere.

pripevniť destinare, vincere, alligare; astringere; (klincami) figere.

pripíjať v. **pripíť**.

pripínadlo fibula.

pripínať v. **pripäť**.

pripínok iumenta, orum (iuncta).

pripís adscriptio, inscriptio, onis, f. epistola, litterae.

pripísať, —ovať adscribere, tribuere, attribuere, dare; p. vinu culpam alcs rei in alqm conferre

pripíť, —píjať na zdravie propinare alci salutem, bibere pro alcs salute.

pripílať, **pripílať** addere, plus adicere.

pripílatok additamentum.

pripílať adnare.

pripílavíť navi advehere; — sa navi advehi.

pripílať sa arreperere.

pripílať, —pleť attexere.

[**pripíluť**] v. **pripílať**.

pripnúť v. **pripäť**.

[**pripočítať**] v. **pripílať**.

pripodobíť, —ovať, —ňovať comparare, conferre, componere alqd cum alqā re.

pripojiť, —ovať adiungere, annectere, addere, aggregare; — sa se adiungere, se applicare ad alqm.; (ako spojenec) ad alcs societatem se applicare; p. sa k mienke sententiam alcs sequi.

pripomenúť, —inať monēre, admonēre, commonefacere

alqm alcs rei, de alqa re; in memoriam alqd reducere; p. si reminisci, recordari, memoriam alcs rei repetere, renovare, redintegrare; (spomenúť) memorare, commemorare, alqd; mentionem facere alcs rei.

pripomenutie, **pripomienka** commemoratio, onis, f.

pripomínať monitor, oris.

pripóna suffixum.

pripoviedka proverbium.

pripírah v. **pripínok**.

pripírať apparatus, praeparatio —onis, f. apparatus, us, m.; robiť p—y k hostine convivium comparare; bez p—y hovoriť ex tempore dicere.

pripíravený paratus, praeparatus, instructus; p. k boju expeditus; byť p—ým na všetko omnia perpeti paratum esse.

pripírať, —ovať parare, comparare, apparare, instruere alqd; p. lek medicinam facere al. miscēre; pr. koho o niečo auferre alci alqd, spoliare, privare alqm alqa re; fraudare, defraudare alqm de alqa re; p. o rozum ad insaniam redigere alqm.; p. o úrad movēre alqm honore, (inunere); p. o všetko deturbare alqm de fortunis omnibus; evertere alqm bonis, fortunis patris; — sa praeparare se ad alqd; p. sa o niečo perdere alqd; p. sa na cestu, k vojne iter, bellum parare; som na to pripíravený non imparato mihi hoc accidit.

pripíravný: pripíravné štúdia robiť meditari alqd.

pripíravovať v. **pripírať**.

pripírať v. **pripínok**.

pripírahať, **pripírahnúť** insuper equos ad currum iungere.

pripíustenie aditus, introitus, us, m.

pripíustiť, —šťať sinere (ut alqd fiat); pati (alqd fieri) non im-

- pedire.** concedere alqd; p. kono k čomu admittere alqm ad alqd; p. koho k sebe ad se adire pati; copiam ad-eundi alci dare; **nepripustiť** introitu prohibere alqm.
- priradiť**, —ďovať ex ordine collocare.
- prirásť** coalescere, accrescere, adhaerescere alci rei.
- prirastok** incrementum, amplificatio, onis, f.
- prirátať** adnumerare.
- prirazíť**, —rážať allidere alqd alci rei; (pribíť) affigere alqd (in pariete); (prirátať) adnumerare.
- prirážka** supplementum; accessio (onis, f.) tributí.
- príroda** rerum natura; natura.
- prírodnina** quod natura gignit.
- prírodný** naturalis al. gen. naturae; p. ukaz res (rei, f.) naturalis.
- prírodopis** historia naturalis.
- prírodoveda** physica, orum.
- prírodopýt** physica, orum; investigatio (onis, f.) naturae.
- prírodopýtec** speculator (oris) naturae; rerum naturae inquisitor (oris).
- prírodzený** naturalis, natus, innatus, genuinus; p—á poloha miesta loci natura; p—á náklonnosť indoles, is, f.; p—á smrť mors (tis) necessaria; mors naturae debita.
- prírovnanie** comparatio, collatio, onis, f.
- prírovnáť**, —návať comparare, conferre alqd cum alqa rei; (res inter se).
- príručka** enchiridion, ii, n. compendium, epitome (es, f.)
- prisadiť**, —sádzať, —sadzovať ad-dere, adponere, adicere alqd alci rei, ad alqd.
- prisadnúť**, **prisedať** assidēre; nechať koho p. alqm iuxta se locare.
- prisaha** ius iurandum (iuris iurandi); (vojenská) sacramentum; krivá p. periurium; p—ou potvrdiť iure iurando firmare; p—ou sa zaviazať obstringere se iure iurando; pod p—ou iuratus.
- prisahať** iurare; ius iurandum dare; (o vojakoch) sacramentum dicere alci; p. podľa najlepšieho vedomia a svedomia ex animi sententia iurare.
- prisámbohu** per Deum immortalem, pro Dei fidem, ita me Deus adiuvet.
- prisažný** iuratus.
- prisedať** v. prisadnúť.
- prisediaci** assessor, oris.
- prischnúť**, —sýchať siccare, exsiccare.
- prisiliť**, —silovať v. prinútiť.
- priskakovať**, —skočiť assilire, accurrere.
- priskromný** valde modestus.
- [priskyríca]** v. živica.
- prislady** valde dulcis.
- príslovie** proverbium; dľa pr. ut est in proverbio.
- príslovka** adverbium.
- prisľúbíť**, —ovať pollicēri; promittere.
- prisluhovač** administer, tri.
- prisluhovať**, —slúžiť (pri stole) ministrare alci pocula, (cenam); p. chorému assidēre aegroti; p. právo ius reddere.
- prislúchať** esse alcs; právom, ktoré mi prislúcha meo iure; sudcovi prislúcha iudicis est.
- prislúšnik** meus, tuus, etc; p. rodu gentilis.
- prislúšný** pertinens ad alqd; p—á česť honor (is) debitus; v p. čas suo tempore.
- prismudiť** adurere.
- prismudlý** adustus.
- prismudnúť** aduri.
- prísne** severe, graviter, acriter, aspere; p. niečo brať rem in serium vertere; p. nakladať s kým graviter statuere. animadvertere in alqm; p. zachovávať pred-

pis diligenter praecep- tum observare.	pristenok cubiculum, quod ie- nestriscaret.
prísnosť rigor, oris, m., severi- tas, asperitas, acerbitas, atis, f.; p. zimy saevitia hie- mis.	prístiňnúť deprehendere alqm (pri javnom zločine in manifesto scelere).
prísny severus, durus, asper, a, um; atrox, cis.	prístoľný accommodatus, de- cens, dignus.
prísoliť , — ľovať sale condire, salem adspargere alci rei.	prístrájať v. pristrojiti.
príspevok (peňažitý) collecta; pecunia collata; stipis, ipis, f.; (k spoločnej hostine) sym- bola.	prístrešie tectum, domicilium.
príspleť , — ľovať (na pomoc) ades- se, subvenire, suppedita- re. opem ferre, succur- rere alci; auxilio venire alci; p. peniazmi praebere pe- cuniam.	prístrihať , — núť , — hovať pannum in habitum vestis conse- care.
prísporiť , prísporovať augēre, ad- augēre: parsimonia alqd colligere.	prístroj machina; obliehajúcimi prístrojami obkľúčiť mesto ope- ribus urbem claudere.
prispôbiť sa se accommoda- re alci rei, ad alqd.	prístrojený vestitus.
príšť v. prijsť.	prístrojiti , — áť parare, appa- rare alqd; p. hostinu instrue- re convivium; p. koho in- duere alci vestem.
príšťahovalec advena; (usadlý) colonus.	prístup aditus, us, m., acces- sus, us, m.; copia adeundi; p. k hodnostiam aditus hono- rum; nedať p—u k sebe ad se adire non pati.
príšťahovať sa immigrare in lo- cum alqm; p. sa do bytu immi- grare in domum.	prístupiti accedere ad alqd, ad alqm.
príšťarý aetate provector, grandior.	prístupný facilis accessu.
príšť , — stávať insistere in; animum inducere, assen- tire, consentire (dat.); ac- cedere ad alqm.; p. s loďou na- vem (classem) appellere ad locum alqm. p. k ostrovu adire insulam; decēre alqm; p. za vojaka nomen (inis. n.) militiae dare.	prísúdiť , — sudzovať addicere, adiudicare alci alqd; p. tri- umfi komu decernere alci triumphum.
príšťav portus, us, m.; do p. —u prijsť portum capere, in- trare, in portum perveni- re.	prísudok praedictum.
príšťavka appositio, onis, f.	prísúkať , — ovať adnectere.
príšťavok aedificium alteri astructum.	prísvedčiť , — ovať affirmare, confirmare, probare, comprobare, adnuere alqd; assentire alci.
príšťaviť , — ovať statuere col- locare ad, al. iuxta alqd; p. re- bršky k hradbám ad movēre scalas moenibus.	prísvojiť alqd suum facere; (bezprávne) arrogare, sume- re sibi alqd; occupare alqd.
príšťavné portorium.	prísýchať v. príschnúť.
príšťavný : p—é mesto urbs (is, f.) portum habens	[príšera] v. strašidlo, obluda.
	príšiť , — šovať assuere.
	príšivok v. záplata
	príšlec advena, peregrinus.
	príštipkár sutor veteramen- tarius.
	príštipok lacinia.
	príšťahovať , — ťahnúť attrahere, contrahere, astringere (vincula, laqueos, calceos).
	príťaž (= ballast) saburra. (na- vem saburrā gravare).

príťažlivosť attractio; applicatio (onis, f.) animi; animus propensus, studium.
príťažlivý, príťažný attrahens; **príťažná sila** vis (vim, vi) attrahendi.
pritiahnúť v. príťahovať.
prítláčť, —ovať **apprimere** alqd alci rei al. ad alqd; p. pečať **anulum alci rei imprimere**; **signo consignare** alqd.
prítľeť, —tľkať = **príbľť** **figere** affigere, ferire.
prítmľť **obscurare**, **tenebras offundere**; —sa **obscurari**, **tenebrae oboriuntur**, **advesperascit**.
prítočťť (vina) **adfundere**, **infundere**.
prítok **adfluentia**.
[pri tom všetkom] v. **jednako**.
prítomnosť **praesentia**; **tempus** (oris, n.) **praesens**; v p—ti niekoho **coram aliquo**; v mojej p—ti **me praesente**; **coram me**.
prítomný **praesens**; **hic**.
pritrafiť sa v. **prihodiť sa**.
prítrhnúť, —trhať, —trhovať **scindere**; (kam) **venire**, **advenire**, **pervenire**, **accedere** ad alqm. al. alqd.
prítúľť, —túľovať **amplecti**; —sa **se adplicare** alci.
prítulnosť **idelitas** atis, f.
prítulný **idolis**, (úslužlivý) **officiosus**.
prítulok v. **útočľšte**.
prítupleť **hebescere**, **hebetem fieri**, **obtundi**.
prítúžľť, —túžovať **intendere**, **contendere**; **firmare**, **confirmare**; p. trest **poenam augere**.
prítvárať, —tvoriť (dvere) **fores claudere**.
príučať, —učiť, —učovať koho čomu **docere** alqm alqd; **assuefacere** alqm alqā re; —sa **addiscere** alqd.
príučné **merces**, **dis**, f. **pretium**.
priváblť, —vabovať **attrahere**, **allicere**, **allectare** alqm ad alqd.

privádzať v. priviesť.
priváľ **imber**, **bris**, m.
privallť, —ľovať **advolvere** alqd; —sa **irruere**.
privarľť **adhuc coquere**; (železo) **conferuminare**.
privátny v. súkromný.
privádzať v. priviesť.
priväzok **alligatum**, **appendix**, **icis**, f.
priväzovať v. priviazať.
priväžanie v. privoz.
priväžať v. priviezť.
priväžok v. dovažok.
privesok **appendix**, **icis**, f.
privetivo **comiter**, **humane**, **benigne**.
privetivosť **comitas**, **affabilitas**, **urbanitas**, **benignitas**, **atis**, f.
privetivý **comis**; **urbanus**, (úslužlivý) **officiosus**; (láskavý) **benignus**; **affabilis**; **humanus**; p. k podriadeným **facilis**, **communis**.
priviazať, —väzovať **alligare**, **deligare**, **reiligare**; p. loď **navem ad terram religare**.
privierať, privrieť v. prítvárať.
priviesť, —vádzať, —vodľť **ducere**, **adducere**, **perducere**; (zpäť) **reducere**, (pohnúť) **mověre**, **impellere** alqm ad alqd al. ut; ku koncu **efficere**, **perficere**, **conficere**; p. koho **introducere** alqm apud alqm; **adducere** alqm ad alqm; p. k lepšiemu spôsobu **ad meliorem rationem revocare**; p. štát do záhuby **rem publicam evertere**.
priviezť, —väžať **advehere**, **subvehere**, **supportare** alqd.
privlnúť, —ňať, —ňovať **involvere** alqd, **circum** alqd; —sa **se adplicare** alci, **amplecti** alqm.
privítanie **salutatio**; (viac osôb) **consalutatio**, **onis**, f.
privítať **salutare**, **salvēre** luběre
privlastniť komu čo **addicere** alci alqd; p. si **vindicare**; (neprávne) **arrogare**, **sumere** sibi alqd.

prívlastok attributum.
privlečiť, —vlekať attrahere.
privodiť v. priviesť.
privolať, —ávať advocare, ad se arcessere.
privolenie consensus onis, f. consensus, us, m.; bez mojeho p—ia me adversante; iniussu meo; s mojím p—ím me consentiente al. probante.
privoliť, —fovať consentire alicui ad alqd; admittere, probare; assensu suo comprobare alqd.
privoniavať odorari.
privoz, privážanie = dovoz invection, subvection, onis, f., p. portavy com meatus, ūs, m.
privozné portorium.
privrátnik v. vrátny.
privrieť v. pritvoriť.
privrznúť comprimere.
privrženec sectator, oris, studiosus alcs; (politický) qui sentit cum alqo; favet partibus alcs; p—ci strany ľudovej populares; strany zemänskej optimates (ium); byť p—com náboženstva kresťanského Christianae legis studiosum esse.
privteliť, —teľovať addere, adicere. idiungere v. pripojiť.
privykať, —núť čomu assuescere. assuefierire alqa al. alqd facere.
privyknutie assuetudo. inis, f.
prizemie pars (tis) aedificii, quae est plano pede.
prizerať sa v. prizrieť sa.
príznak signum; nota; insigne, is, n.
priznanie confessio, professio, onis, f.
priznať sa k nejakému učeniu profiteri se disciplinae alcs esse addictum; p. sa ku kresťanstvu profiteri se esse Christianum.
prizrieť sa, —zerať sa k niečomu spectare, contemplari, intueri alqd.
prizvať, —zývať vocare, citare.
prízvuk sonus vocis.

prízvukovať certum vocis sonum admovēre, accentum vocis offerre, suo accentu pronuntiare.
príženíť sa connubio cum aliqua familia coniungi.
príživník parasitus.
prížitý subilavus.
prížmúriť connivēre.
próba v. zkúška.
probovať experiri, tentare, periculum facere (gen.)
processia pompa, pompa solemnīs, (sacra); (pompa ducere).
producent cultor, oris; qui alqd producit.
profós optio (onis) carceris.
prognostikon praedicta, orum.
program libellus.
proletár proletarius, egens; cives egentes.
prolog prologus.
promenáda horti.
proporca proportio, onis, f. convenientia partium.
proporcionálny pro rata parte, pro portione (rerum). aequalis et congruens, aequabilis.
prorocký fatidicus, divinus.
proroctvo vaticinium.
prorok vates, is.
prorokovať divinare, augurari, vaticinari.
prosba preces, um, f., rogatio, onis, f.
prosebný supplex, icis.
prosbopis libellus, litterae supplices.
prosiť orare, rogare, alqd. ab alqo, alqm alqd: petere alqd; ab alqo; snažne prosiť supplicare (alci).
prositeľ petitor, oris.
proslov prologus.
proso panicum millaceum.
prospech commodum, utilitas, atis, f.; k prospechu byť prodesse, usui esse.
prospešný utilis, salutaris; je prospešné conducir, prodest, iuvat.
prospleť, —spievať utilem, usui esse; proficere, progressus facere.

prosto prorsus, omnino
prostopašnosť libido (inis) effrenata.
prostopašný dissolutus, lascivus, effrenatus; p. život mores soluti.
[prostor] v. priestor.
prostoreký liberius loquens.
prostosrdečnosť simplicitas —tis, f., animus apertus.
prostosrdečný apertus, simplex.
prostota simplicitas, atis, f.
prostred obyč. adj. medius.
prostredkovať componere, intercedere, conciliare.
prostredkovateľ intercessor, interpret, tis; conciliator, deprecator, oris.
prostredne mediocriter.
prostredníctvo intercessio deprecatio, —onis, f.
prostredník v. prostredkovateľ.
prostrednosť mediocritas, atis, f.
prostredný medius; mediocris, modicus.
prostriedok instrumentum; ratio, onis, f.; pl. (= majetok) opes. um, f., copia e.
prostý simplex, icis; sincerus, rectus, apertus.
[profajši, profajšok] v. náprotivný, náprotivie.
protekcia tutela, gratia.
proti adversus, contra, in s akk.; brániť koho proti nepriateľa ab hoste alqm defendere; p. svojej vôle som to urobil invitus feci.
protijed antidotum.
protilek remedium.
protimluva contradictio, onis, f.
protimluvný repugnans.
protinožec antichthon, is, m., antipus, podis, m.
protirečie contradicere, resistere.
protitlak percussus, us, n.
protiva contrarium.
protivenie, protivenstvo res (rei) adversa, incommodum.
protivie sa resistere; to sa mi protiví taedet me huius rei.

protivník adversarius, aemulus.
protivný oppositus; adversus, contrarius (ventus): p—á strana factio (onis) adversa; (odporný) molestus, gravis.
protizákonný iniustus, legibus repugnans.
protokol tabulae.
[provaz] v. povraz.
[provieslo] v. povrieslo.
próza oratio (onis) soluta.
prozaik scriptor, orator, oris (protiva: básnik poëta).
prozreteľnosť providentia, prudentia, cautio, onis, f.
prozreteľný prudens, cautus.
prsá, prs pectus, oris, n.: (vzhľadom k hlasu a pľúcam) latus, eris, n.; dobré p. bona latera; slabé p. latus imbecillum; rana na prsách vulnus (eris) adversum; jazvy na prsách cicatrices in adverso corpore.
prskáť, —ávať, —núť emicare; ohoň prská ignis (is, m.) scintillas edit.
prsný gen. pectoris.
prsník mamma.
prst digitus; dlhé p—y mať furari; ani p—om nehnúť ne digitum quidem alcs rei causa porrigere; dá sa okolo p—a ovinúť nihil est illo tractabilius.
prst humus, i, f.
prsteň anulus; p. pečatný anulus signatorius.
prstenkár anularius.
prstenkovať sa annulos dare et accipere; despondere.
prstienok anellus.
pršať plueret.
pršľavý pluviosus.
prť = chodník v horách semita, callis, is, m.
prtiť fodere (terram).
[prúčelle] v. priečelie.
prúd flumen inis, n., cursus, us, m.; proti p—u adverso flumine; po p—u secundo flumine; silný p. rieky vis at-

que impetus (us, m.), fluminis.	prvorodenstvo (právo) ius (iuris, n.)
prúdiť sa fluere, ferri, effundi (se effundere) ex alqa re; currere, concurrere, confluere.	al. privilegium aetatis, primatus (us, m.) maximi (maioris).
prudkosť celeritas, velocitas, rapiditas, atis, f. ferocia, vehementia.	prvotina initium, principium;
prudký celer, is, e; rapidus; velox, ocis; acer, acris, acre; vehemens; gravis; p—á bitka pugna acris; p. oheň incendium magnum; o povahe ferox, ocis, ardens, flagrans; p. človek homo (inis) fervidi ingenti, homo iracundus.	prvotlný primitiae.
pruh (od metly) vibex, icis, f.; p. na látke limes, itis, m., linea, virga; purpurový p. na tunike clavus.	prvotlač incunabula, orum.
pruhovatý virgatus.	prvotný primus; p—é hmoty initia rerum.
Prus * Borussus.	prvovek rerum primordia, orum.
Prusko * Borussia	prvší prior, ius; superior, ius.
pruský * Borussicus.	prvý primus, princeps, ipis.
prút virga, (na deti) ferula. p—y liktorov fascies, ium, m.	[pryskyrica] v. živica.
prútený vimineus.	prýštiť sa = prameniť sa effluere, manare; oriri, originem ducere (ab alqo).
prútle sarmenta (arida).	przniť maculare, polluere contaminare, inquinare, vitiare, vim adferre.
prútlk virgula.	przniteľ vitiator, oris.
prúžik ductus, us, m., linea.	psi caninus; psie dni dies caniculares.
pružina spira.	psiareň stabulum, tugurium, canis (canum).
prúžiť tendere, intendere, contendere.	psiča catulus.
pružný recellens, elasticus.	psík canicula, catulus, catellus.
pružnosť natura elastica.	psina caro (nis) canina; pelis (is) canina; foetor, odor (oris) caninus.
prv prius, ante.	psinec v. psiareň; stercus (oris) caninum.
prvák apium examen (inis) primum.	psohlavec crudelis homo (inis).
prvenec v. prvorodenec.	psota miseria; res afflictæ: fortuna misera.
prvenstvo principatus, ūs, m.	psotár v. bedár.
prviny primitiae frugum.	psotíť miseram vitam agere, tenuiter vivere.
prvobytný natus, innatus; primus, principalis, antiquissimus, pristinus.	psotný miser (a, um), miserabilis, infelix, icis.
prvok principium, elementum.	psotnica v. zimnica.
prvopočiatok principium, initium, primordium.	psovať v. kaziť.
prvorodičľa atavi	psovský caninus.
prvorodenec (zo dvoch) (natu) maior, prior genitus; (z viac) (natu) maximus, primus genitus.	pstruh salmo, fario, onis, m.
	pšenica triticum.
	pšeničný triticus; p—é pole ager tritico consitus.
	pšeno panicum milliaceum.
	pštros struthio camelus.
	publikácia pronuntiatio, onis, f.
	publikum v. obecenstvo.
	pučať tumescere, intumescere; germinare, gemmas agere.

púčok gemma.	emittere vinculis solve- re alqm; p. žilu venam seca- re; p. sa do hádky controver- siam intendere; p. sa do reči colloquium cum alqo instituere; p. sa do zápasu ad pugnam descendere. certamen inire. suscipe- re.
pud appetitus (us. m.) natu- rae (naturalis); instin- ctus, impulsus, us, m.; priro- deným p—om secundum ap- petitum naturae.	pustnuť pessum ire, pessum dari.
pudíť . —levať impellere, inci- tare.	pustošiť vastare, devastare, depopulari.
puhý = samý, číry, čistý merus, purus, ipse.	pustošiteľ vastator, oris; popu- lator, oris.
puch malus odor (oris).	pustota vastitas, atis. f. soli- tudo, inis, f.
puchier pustula.	pustovník homo (inis) solitari- us; * eremita.
puchlina v. opuchlina.	pustý vastus, desertus; in- cultus; zem leží p—á terra cultu vacat.
puchnúť turgēre, tumescere, turgescere, intumescere.	puška * sclopetum.
puchor ventriculus avium.	pušný prach * pulvis (eris) pyri- us.
puchrieť putrescere.	púšť v. pustatina.
puk germen, inis, n., oculus, gemma.	púšťať v. pustíť.
puka (stromu) medulla.	púť iter, itineris, n.; peregri- natio (onis) sacra.
pukať . —núť crepitum edere, fragorem dare; (sa) rumpli, dirumpi; o zemi: dehisce- re; srdce mi puká bolesťou, žalo- stou dirumpor dolore, sum- ma misericordia commo- veor.	púťať v. sviazať, putnať.
puklina rima; fissura.	putňa cupa.
pukliuť v. pukať.	putnať in vincula conicere.
puls venarum (al. arteria- rum) pulsus (us. m.).	pútník peregrinator, oris; qui in loca sacra migrat.
pumpa antlia.	puto, putá vinculum, compes. edis, f., catena.
pumpovať antliā exhaurire.	putovať peregrinari, loca sa- cra adire.
[punčocha] v. pančucha.	pýcha superbia, insolentia.
punkt = bodka punctum.	[pykať] v. banovať, ofutovať, poká- nie robiť, kajať sa, trest vytrpieť.
punktovať punctis distingue- re.	pyramida pyramis, idis, f.
pupava * leontodon taraxa- cum.	pýriť sa v. červenáť sa.
pupeň, pupenec gemma.	pysk labrum.
pupok umbilicus; na štíte um- bo, onis, m.	pýšiť sa superbire, insolen- tius se efferre; magnos spiritus sibi sumere; glo- riari alqā re.
purpur purpura, color (oris) purpureus.	pyšnieť inflari, efferri, su- perbiam (spiritus) sumere.
pustatina loca (orum) deserta, regio (onis) deserta.	pyšný superbus; elatus, ar- rogans, insolens.
pustíť, púšťať mittere, dimitte- re; pusť ma sine me; p. korene radices agere; p. loď do vo- dy navem deducere; p. ne- priateľa do mesta hostem in urbem accipere; p. otroka na slobodu servum manu mittere, libertate dona- re; p. zo žalára e custodia	pýtač nuptiarum concilia- tor (ōris).
	pýtačka nuptiarum concilia- trix (icis).

pýtačky coniugii petitio (ónis, f.)

pýtať v. prosiť od niekoho niečo al. niečoho.

pýtať sa niekoho niečo, o niečo al. na niečo interrogare alqm alqd., quaerere alqd ab (ex) alqo; percontari alqm alqd, alqd ab (ex) alqo, alqm de alqa re; sciscitari alqd de (ex) alqo.

pyteľ = mešok saccus; (veľký kožený) culeus.

pytlík folliculus.

R

rab servus. mancipium.

rabin * magister (tri) Judaeus.

rabiňa serva.

rabovať rapere. praedari, latrocinari.

rabský servilis.

rabúnok raptus. us, m., rapina.

ráčť velle, placēre, dignari; ráč mi dať velim mihi des; ráčte prijsť veni, quaeso; od čoho ráč nás Bože zachrániť quod Deus avertat; mať, čo hrdlo ráči abundare. affluere omnibus rebus.

rad ordo. inis, m.; series. ei, f.

rád, rada, rado, pl. radi, rady komu, čomu libens, volens, non invitus; laetus, libenter; animo alacri, facile; tiež solēre; r. byť čomu delectari, gaudēre alqa re; nerád byť moleste, aegre ferre; r. bych vedel scire velim; r. bych bol, keby si čo najskôr ku mne prišiel velim te ad me quam primum venire.

rád, (u) insigne. is, n., insignia ordinis.

rada consilium; (radenie sa) consultatio, deliberatio. onis, f.; r. obecná senatus, us, m.; r. vojenská consilium (militare); neviem si rady haereō, haesito, consilli sum inops, nescio, quid faciam aut quid consilii capiam; dľa tvojej rady tuo consilio,

te suadente, te auctore; or—u sa pýtať consulere alqm.

radca suasor, auctor (consilii), consultor, oris; stály r. consiliarius.

radíť, —ievať suadēre alci, consilio iuvare alqm; dobre r. komu bona consilia alci dare; r. sa s kým consultare cum alqo de re alqa.

radlica vomer, eris, m.

radlo aratrum.

radnica curia.

radný: r. dom curia; r. pán senator, oris.

radosť gaudium, laetitia; mať r. gaudio affici, laetitiam capere ex alqa re; delectari, gaudere alqā re; r. spôsobiť laetitiam, gaudio afficere alqm.

radostne laete, laeto animo.

radostník placenta.

radostný laetus, hilaris. gaudiis refertus.

radovánky dies (ei) laetus, epulae laetae, convivium laetum.

radovať sa gaudēre, laetari, delectari alqa re.

radový qui (ordine servato) sequitur; in ordines distributus.

radšej potius, magis; libentius; r. chcieť malle.

ráf circulus; canthus, ferum, quo rota vincitur.

rafika virgula horologii.

rahno (na lodi) antenna.

rachot strepitus, fremitus, sonitus, us, m.; (praskot) fragor, oris, m.

rachotiť strepere, strepitum movēre, crepare; hrom rachotiť tonat.

raj * paradisus; locus amenissimus; sedes (is, f.) beatorum.

rajčlak malum paradisiacum.

rajka = rajský vták paradisea.

rajnica sartago. inis, f.

rajský amoenissimus, beatissimus * paradisiacus.

[rajtár] v. jazdec.

rak cancer. eri. m.; (choroba)	rapa, rapina variolarum vestigium.
carcinoma, atis. n.	rapáň, rapavý variolis notatus.
rakev v. rakva.	rapina v. rapa.
rákos, rákosina arundo. inis. f.	rapkáč crotalum, crepitaculum, crepundia.
canna.	rapkať crepare, crepitare.
rákosie arundinetum.	rapot crepitus us. m.
rákosovitý arundineus. arundinaceus, cannus.	rapotačka v. rapkáč.
rákoš = zmätený krik turba, clamor. oris. m, strepitus, us. m.	rapotať crepitare; garrire.
rakovina v rak (choroba).	rarách, rarášek daemon onis, m., * diabolus.
Rakúsko * Austria.	rasa v. plemä.
rakúsky * Austriacus.	rasca cuminum.
Rakúšan * Austriacus.	rásocha v. rázsocha.
rakva arca.	rast incrementum.
rakvica concha, conchylum.	rásť crescere, augēri, amplificari.
rakyta siler, eris, n.	rastenie v. rast.
raľa v. roľa.	rastlina planta, herba.
rám, rámec margo, inis. m.	rastlinops herbarum scientia, botanica.
ramenatý latis humeris.	rastlinstvo herbae stirpesque, regnum vegetabile; quae terra gignit.
rameno brachium. lacertus, humerus.	rašelina * turfa.
rámový marginalis.	rašľa scobina.
rana vulnus, eris, n.	rašľovať discobinare.
raňajkovať ientare, prandēre.	rata auxilium; r! fer, ferte auxilium mihi! subveni, subvenite mihi!
raňajky ientaculum, prandium.	ráta pensio, ōnis, f.; (pecuniam tribus pensonibus solve).
ráňať deicere, decerpere (poma).	rataj v. oráč.
ranc — záhyb ruga.	rátanie ratio, computatio, onis, f.
rancovať = záhyby robiť corrugare, sinuare.	rátať computare, rationem habēre, numerare.
randlík v. rajnica.	ratolesť surculus, ramus, frons, dis. f. (s list'm); r. posvätného stromu verbená: r. palmová palma.
ranený vulneratus, saucius.	ratovanie conservatio, liberatio, onis, f.; salus, utis, f.
ranhojč vulnerum medicus, chirurgus.	ratovať auxilium ferre, liberare, servare, conservare.
ranhojčský chirurgicus.	raz semel.
ranhojčstvo chirurgia.	ráz = povaha ingenium, natura, animus moresque; indoles, is, f.
raníť vulnerare, vulnere afficere; vulnus inferre, infligere, sauciare; smrteľne byť raneným mortiferum vulnus accipere.	rázcestie compitum; bivium, kde dve cesty, trivium, kde tri cesty sa rozchádzajú.
ranný matutinus; r—á návšteva salutatio (onis) matutina.	
ráno mane (indecl.), tempus (oris) matutinum; dnes ráno hodie mane; do bleleho rána ad ipsum mane; k r—u sub lucem; odložiť na r. differre in crastinum diem; zavčas rána prima luce, primo mane.	
raný maturus, praematurus.	

rážga — prút virga. ramus, surculus.
raziť, —ievať (cestu) viam munire, facere; r. si cestu k sláve viam sibi facere ad gloriam; r. peniaze signare pecuniam.
[raziťko] v. pečlatka.
rážnosť virtus, utis, f., vis (im. i, i.), fortitudo, inis, f., gravitas, atis, f.; r. v rozhodovaní celeritas (atis, f.) consilii.
rážny gravis, fortis, vehementis acer, (acris, acre), audax, strenuus.
razom v. naraz.
rážovitý, rážový proprius, singularis, insignis.
razporok scissura.
rážputie v. rážcestie.
rážsocha furca.
rážvora currus temo posterior.
rážštep fissura, fissum.
raž, rož secale, is, n.
ráždle sarmenta (arida).
ražeň veru, us, n.
rdieť sa rubescere.
rebrik scalae; k stene r—y pristaviť scalas ad movēre muris.
rebrina scala vehicularis.
rebro costa.
reciprocita vicissitudo, inis, f.
recitovať dicere, pronuntiare alqd.
reč oratio, onis, f., loquendi facultas, atis, f., sermo, onis, f. (vedecká) disputatio, onis, f., (v shromaždení) contio, onis, f., r. materinská sermo (onis) patrius, r. pohrebná laudatio (onis) funebris; r. vypracovaná oratio elucubrata; k čomu treba dlhej r. quid multa; r. latinskú znať litteris Latinis eruditum (imbutum) esse; do r. vpadnúť interpollare alqm loquentem.
rečený qui dicitur; quem dicunt; ako bolo vyššie rečené ut supra memoravi, dixi.
rečnícky oratorius al. gen. oratoris; vzhľadom na umenie rhetoricus.

rečníctvo eloquentia, ars (tis, i.) dicendi; rhetorica; cvičiť sa v rečníctve in dicendo se exercēre; vynikať v r. principatum eloquentiae tenēre, dicendi arte florēre.
rečník orator, oris.
rečníť dicere, verba facere, contionari, orationem habēre.
rečnovánka declamatio, onis, f.
reďkovka raphanus, radix, icis, f.
rednúť rarescere.
regiment v. pluk.
register index, icis, m.
regula v. pravidlo.
rehák * motacilla rubicola.
rehoľa collegium, corpus, oris, n., ordo, inis, m.
rehoľníctvo * vita monasterialis.
rehoľník * monachus.
rehot hinnitus, cachinus, us, m.
rehotať, rehtať hinnire; — sa cachinari.
rehtor ludi magister (stri).
rekomandovať v. odporúčať.
rekrút v. novák.
rekrutovať deligere.
reku inquam (vkladá sa do vety).
remeň lorum.
remenár lorarius.
remeslník opifex, artifex, icis, faber, brl.
remeslo ars, artis, f., artificium, professio, onis, f.; opificium.
remzať garrere, blaterare.
repa beta.
reptať fremere, vociferari; (sťažovať si) queri de aliqua re.
republica res publica libera.
republikaň civis liberae rei publicae.
republikaňsky: sriadenie r—e forma rei publicae liberae; r—e smýšľanie libertatis communis studium.
reserva subsidium; subsidia, orum, copia subsidiariae.
rešeto v. riešeto.

ret, rta labrum, labium; (ústa)
os, oris, n.
refaz catena, vincula, orum.
refazový catenarius; r. most
pons (tis) ferreus catenis
iunctus.
retiazka catella.
refkovka v. redkovka.
retnica * labialis.
retovať v. ratovať.
rev eiulatio, onis, f., rugitus,
ruditus, us, m.
réva vitis, is, f.
revať mugire, rudere; (o fu-
doch) vociferari.
revír saeptum, locus saep-
tus; indago, inis, f.
revnivosť aemulatio, onis, f.
revnivý aemulus.
revolúcia rei publicae con-
versio al. commutatio; (od-
boj) seditio, onis, f.
revolucionár homo seditiosus,
turbulentus, novarum re-
rum cupidus.
revolúčný seditiosus; r. snahy
nova consilia.
rez sectio, incisio, putatio,
onis, f., sculptura.
rezací acutus, acer, cris, cre.
rezák (choroba) * stranguria.
rezance collyra.
rezať concidere, consecare,
comminuere.
rezba sculptura; (r. vypuklá)
opus (eris) caelatum, cae-
latura.
rezbár fictor, sculptor —oris;
statuarum artifex, icls.
rezbárstvo ars (artis, f.) fingen-
di, signa fabricandi.
rezeň resegment, inis, m.
rezký celer, is, e; velox, ōcis;
alacer, cris, cre; acer, acris,
acre.
reznúť v. rezať.
riad ordo, inis, m.; vas, vasis pl.
vasa, orum; instrumentum.
riadiť regere, administrare,
gubernare alqd; praeesse
alci; —sa obtemperare, ob-
sequi alci; accomodare se
ad voluntatem alcs; r. sa po-
meri temporibus servire;
r. sa prírodou naturam sequi.

riaditeľ rector, director, oris.
riaditeľstvo magistratus, us, m.
riadkový qui (ordine serva-
to) sequitur, in ordines
distributus.
riadny compositus, disposi-
tus, iustus, legitimus,
rectus.
riadok versus, us, m.; niekoľko
riadkov pauca, orum; ani r—ku
nenapísal ne litteram qui-
dem scripsit.
riasa = záhyb na šatách ruga.
riasť corrugare, sinuare.
riava torrens, entis, m.
ribizle ribes (is) rubra.
rieť dicere; profiteri, edi-
cere, pronuntiare; ani slo-
va nerieť nullam vocem e-
mittere, nihil dicere; v.
reku.
riečica cribrum.
riečište alveus.
riečny fluvialis.
riediť rarum facere; diluere,
liquefacere.
riedko raro, rare.
riedkosť raritas, atis, f.
riedky rarus; o tekutinách liqui-
dus.
riednuť rarefieri, extenuari,
minui.
rieľa fluvius; amnis, is, m.,
flumen, inis, n.; proti r—e flu-
mine adverso; po r—e flu-
mine secundo.
riešiť conficere, admini-
strare; solvere (quaestio-
nem).
riľ mensura cubitalis.
rihať ructare.
Rím Roma.
Ríman Romanus.
rimský Romanus.
rinčať crepare, concrepare,
strepere.
rinkot strepitus, us, m.
rinúť sa fluere, ferri, manare.
riskovať v. odvážiť sa.
riša, džava regnum, imperi-
um; (slobodný štát) res publi-
ca (rei publicae).
rišsky gen. regni al. imperit.
riľ natis, is, f. ob. pl. nates,
lum; anus, podex, icls, m.

rmútiť maerore afficere; aegritudinem, dolorem afficere alci; — **sa** tristem fieri; maerere, dolere, lugere, dolore affici. dolorem capere ex alqare.

roba ancilla.

robiť, roblevať laborare, laborem subire, operam dare alci rei; facere, agere, conficere, efficere; to nič nerobi hoc nihil est; čo mám robiť quid faciam? čo robíš quid facis? (quid agis? znači: ako sa máš?)

robota labor, oris, m. servitium.

robotárna ergastulum.

robotiť, robotovať laborare, servire.

robotne laboriose.

robotníčka quae opus facit, operaria, laboratrix, icis.

robotník qui opus facit, operarius, mercennarius, laborator, ōris.

robotný industrius, laboriosus, navus, operosus.

robotovať v. robotiť.

ročlak anniculus.

ročitý annuus, annualis.

ročník cursus (us) annuus.

ročný annuus; (rok starý) unius anni; unum annum natus.

rod origo, inis, f., genus, eris, n., gens, tis, f., stirps, is, f., locus; z dobrého r. loco honesto, z nízkeho humili loco natus.

rodák popularis; odkiaľ si r. culas (tu) es?

rodený natus, ortus, oriundus; partus, genitus, editus.

rodič procreator, generator, oris; parens.

rodičia parentes, um.

rodička mater, tris, parens; genetrix, icis.

rodičovský gen. parentum.

rodičlo membrum, genitale.

rodievať v. rodiť.

rodina familia, domus, ūs, f., domesticus; kráľovská r. domus regia; = príbuzní prupinqui, cognati.

rodinný domesticus, gentililis, gentilicius, familiaris, privatus.

rodisko urbs (is) patria; patria.

rodiť, rodievať parere, partum edere; gignere, generare alqd; (o zemi) fructus ferre, edere; rodený natus, ortus (ab) alqo; — **sa** nasci; o plodoch crescere, provenire.

rodný (toho istého rodu) gentililis; (vlastný) germanus; r—á sestra soror (oris) germana al. ex iisdem parentibus nata.

rodokmeň stemma, atis, n., familia; r. znamenitých ľudí propagines clarorum virorum; familiam usque ad hanc aetatem enumerare.

rodofub patriae amans; homo (inis) popularis.

rodofubstvo patriae amor (oris, m.), caritas, atis, f., pietas (atis, f.), ergā patriam pietas.

rodopis, rodoslov genealogia.

rodopisný propaginum ordine descriptus; ad originem et propagines gentium pertinens.

roh cornu, us, n.; na r—v vziať cornibus petere.

roháč scarabaeus cornutus.

rohatý cornutus.

rohovka cornea.

rohový corneus.

rohož, rohoža matta, storea.

roj examen, inis, n.

rojčiť somnia sibi fingere, spes inanes concipere, insanire, delirare, errore fanatico duci; ardere (flagrare, incensum esse) amore (studio) alcs rei.

rojť sa: včely sa r. examen apium exit.

rojko somnians, insanus, errore ductus.

rojta = kystka fimbria.

rok annus; anni spatium; r. priestupný annus intercala-

ris; r. vojenskej služby stipendium; minulého r—u anno ante, anno proximo, superiore; anno praeterito; budúceho r—u anno insequenti; ku koncu roka anno exeunte; na počiatku r. anno ineunte; priat k Novému r—u novum annum alci gratulari; je tomu viac ako 20 r—ov amplius sunt (quam) viginti anni al. viginti annis.

rokoval agere, deliberare cum alqo de re alqa; disputare alqd al. de re alqa; colloqui cum alqo de re alqa.

rokyta v. rakyta.

rol'a ager, —gri. arvum.

rolička agellus.

rol'a = úloha hercov partes, ium, f. persona; r—u hrať partes agere, personam gerere; hral pri tom veľikú r—u magna in ea re fuit auctoritas (atis) eius.

rol'nický rusticus, agrestis.

rol'nictvo agricultura. agrorum cultura.

rol'ničť agrum colere.

rol'nik agricola.

[rol'ovať] = manglovať linteale vigare.

román fabula Romanensis.

románopisec fabularum scriptor (oris).

roniť slzy lacrimare; lacrimas effundere.

ropucha bufo, ōnis, m.

rosa ros, roris, m.; r. padá rorat.

rosiť inrorare.

rôsol salsura; salsamentum.

rota turba, manus, us, f. catterva; cohors, tis, f. manipulus, (jazdy) turma; po r—ách manipulatim, turmatim.

rotmajster decurio. onis.

rováš incisio, onis, f., incisura; máš veľký r. multa debes.

roveň rovina planities, ei, f., campus.

roveň = rovnaký aequalis, par.

rovesník qui lisdem temporibus vivit; eiusdem aetatis.

rovina v. rovnina.

rovnako aequaliter, pariter, pari modo, similiter.

rovnaký aequalis, par, idem.

rovnať, —ávať ordinare, disponere; comparare. conferre. componere alqd cum alqare, res inter se; — sa aequare alqm, parem esse alci; similem esse alci; rovnať sa medzi sebou pacisci inter se.

rovne v. rovnako.

rovník circulus aequinoctialis; meridianus.

rovnina planities, ei, f.; campus, loca plana.

rovno plane: rectā. recte. directe.

rovnobežnica linea parallela.

rovnobežný paribus intervalis inter se distans; parallelus.

rovnocenný eiusdem pretii.

rovnodennosť aequinoctium.

rovnomerný aequabilis; aequus.

rovnoprávnosť iuris aequabilitas, atis, f., ius aequabile.

rovnoprávny qui aequabili iure est.

rovnorodý par genere: par gradu dignitatis.

rovnosť aequitas, aequalitas, atis, f.; r. hlasov sententiae pares.

rovnováha par al. aequum pondus (eris); byť v r—e paribus ponderibus examinatum esse; ponderibus suis librari.

rovný planus, campester, tris, tre, rectus, directus; aequalis, par, idem: (r. medzi sebou) aequabilis; nemá sebe rovného neminem habere parem alqā re; r. r—ého si hľadá pares cum paribus facillime congregantur: Iudia mne rovní homines eiusdem ordinis.

rozbažiť sa concupiscere alqd.

rozbeh discursus, us, m.; incursus, us, m.

rozbehnúť sa, —behávať sa discurrere. digredi, diffugere;

- (dat sa do behu) impetum sumere, incurrere (in acc).
rozberať v. rozobrať.
rozbiť, —**bíjať** contundere, discutere, frangere; r. bránu portam. effringere; r. tábor castra ponere, collocare; — **sa** frangi, confringi.
rozbolieť (sa) dolore affici.
rozbor explicatio, expositio, onis, f.
rozboriť, —**búrať** evertere, delere excidere alqd; r. domum destruere, demoliri; r. mesto urbem diruere; r. most pontem rescindere, interrumpere, dissolvere.
rozbresk prima lux (lucis); ortus (us, m.) solis.
rozbresknúť sa, —**kovať sa** luce-scit, illucescit, dilucescit.
rozbroj discordia; dissensio, onis, f., simultas, atis, f., discidium; motus, tumultus, us m. seditio, onis, f.
rozbrojný seditiosus, turbulentus rerum novarum cupidus al. studiosus; rebellans.
rozburíť, —**burovať** movēre, agitare, excitare, concitare; myseľ rozburená animus perturbatus, vehementer commotus.
rozcestie v. rázcestie.
[rozcuchať] v. rozčuchrať.
rozčapľ divaricare, distendere
rozčertíť rabiem movēre, exacerbare.
rozčesať, —**ávať** capillum pectine expedire.
rozčeslina fissura, rima.
rozčesnúť findere, scindere.
rozčláňkovať membratim secare, dissecare; per partes explicare.
rozčuchrať lacerare; vlasy rozčuchrané crines passí.
rozčúlenie animus incitatus; perturbatio, concitatio (onis, f.) animi.
rozčúliť excitare, concitare alqm., animum alcs; movēre, commovēre alqm.; — **sa** commotum, perturbatum esse.
rozdať, —**ávať** largiri, dilargiri, donare, distribuere alqd.
rozdávač largitor, oris.
rozdavačný largus, liberalis.
rozdávká, rozdávanie largitio, donatio, onis, f.
rozdeľený divisus.
rozdeľiť, —**deľovať** dividere; distribuere; partiri, dissipare; (rozpojiť) disiungere, dirimere alqd; r. rok na 12 mesiacov annum in duodecim menses describere.
rozdeľiteľný dividuus, quod dividi potest.
rozdeľovateľ divisor (oris).
rozdeľ, **rozdeľnosť** discriminis, n., diversitas, atis, f., differentia; je rozdeľ interest inter; niet r—u nihil interest; bez r—u sine discrimine, promiscue habēre; promiscue.
rozdeľný diversus ab alqo; dispar, rei alcs; dissimilis; varius.
[rozdmychovať] v. rozduchovať.
rozodieť sa v. rozodnieť sa.
rozdrapľ, —**driapať**, —**drapovať** lacerare.
rozdraždiť, rozdrážiť, —**ražovať** irritare, concitare.
rozdrapať v. rozdrapľ.
rozdrobenina mica, frustum, frustulum.
rozdrobiť, —**ovať** comminuere, conterere; r. svoje sily industriam in plura studia distrahere.
rozdrúzať conterere, discutere, perfringere, contundere.
rozdrvíť, —**ovať** conterere.
rozduchať, —**ovať**, **rozduť**, —**dúvať** difflare; (ohoň) ignem flatu accendere.
rozdvojenie discordia, discidium, dissensio, onis, f.

rozdvojiť. — dvojoval dissociare, discordes reddere homines.

[rozehnať] v. rozohnať.

rozfúkať. — fúkovať diiflare.

rozgnívať. — vovať comprimere, contundere, conterere.

rozhádzal. — hadzovať. v. rozhodíť.

rozhalli v. odhalliť.

rozháňal v. rozohnať.

rozhárať sa, rozhorieť sa accendi, incendi; flammam concipere.

rozhlád prospectus. us. m.; odtiaľ ie krásny r. inde longe lateque prospectus est; mať v politike väčší r. plus in re publica vidēre.

rozhlásiť. — hlasovať vulgare, divulgare alqd.; efferre alqd in vulgus; r. povest rumorem spargere, dispergere, famam dissipare.

rozhlasovateľ praeco, onis.

rozhládnuť sa circumspicere, circumpectare alqd; r. sa na všetky strany oculos circumferre.

rozhnevaný iratus; ira incensus inflammatus.

rozhnevať irritare, irā incitare alqm: stomachum movēre alci; — sa irasci, ira exardescere inflammari; — na koho succensere alci.

rozhodíť. — hadzovať disicere, dispergere, dissipare; r. penlaze pecuniam profunderere.

rozhodne certe.

rozhodnúť. — hodoovať decernere, discernere alqd; statuere, constituere de re alqa; r. otázku quaestionem solve-re; r. proces controversiam diiudicare; componere litem; to nič nerozhoduje illud nullum habet momentum; vec nie je ešte rozhodnutá res adhuc integra est; — sa statuere; neviem, k čomu sa rozhodnúť incertus sum, quid consilii capiam.

rozhdautie decretum, iudicium consilium; arbitrium.

sententia; r. bitky discrimen (inis, n.) certaminis.

rozhodný certus; r. bitka ultima dimicatio, ipsam rerum discrimen (inis), certamen (inis) supremum; boj tam bol r. eo praelio debellatum est.

rozhodovať v. rozhodnúť.

rozhojnenie incrementum, augmentum, accessio, onis, f., progressus, us. m.

rozhojniť augēre, adaugēre, amplificare alqd. alqā re.

rozhorčenie, rozhorčenosť ira; gravis (acerba) animi offensio (onis).

rozhorčený infensus, iratus.

rozhorčiť. — čovať exacerbare, exasperare alqm. animum alcs; iram alcs accendere; — sa ira incendi.

rozhorieť sa v. rozhárať sa.

rozhorlť sa, —ľovať sa animo incitari, ira incendi, exardescere.

rozhovor sermo, onis, m., colloquium; (vedecký) disputatio, onis, f.; collocutio, onis, f.; dialogus.

rozhranie confinium; fines, ium, f.; (rázcestie) compitum; (hranica) termini; r. vód divortium aquarum.

rozhrešenie venia (peccatorum); * indulgentia.

rozhrešiť. — ovať * poenitentiae veniam, indulgentiam dare; solve-re.

rozhrňal. — hrnúť dimovēre, disicere, disiectare.

rozhrýzť. — hryzovať corrodere, dentibus comminuere.

rozhútať si perpendere, animo agitare; considerare alqd.

rozchod digressio, onis, f., digressus, discessus, us. m.

rozchodíť sa. — chádzať sa, — ísť sa discedere; digredi; (rozšíriť sa) vulgari, spargi; effundi.

rozchvat direptio, onis, f.

rozchvátať. — chvacoovať rapere, abripere, diripere.

rozchýriť, —chyrovať v. rozhlásiť.
rozchytať, rozchytíť, —chycovať,
—chytávať v. rozchvátat.
rozísť sa v. rozchodiť sa.
rozjaríť iratum facere, irritare, iram alci movēre; —sa iratum fieri, irasci.
rozjasniť sa, —ňovať sa caelum serenum redditur.
rozjatriť in pus vertere: —sa in pus abire, verti.
rozjedať sa, —jesť sa = rozširovať sa diffundi, propagari.
rozjedovať v. rozjaríť.
rozjimanie consideratio, meditatio, contemplatio, deliberatio, onis, f.
rozjimať meditari, cogitare, considerare, deliberare, perpendere, contemplari.
rozkájať sa poenitet me alcs rei.
rozkálať v. rozklať.
rozkaz iussum, praeceptum, praescriptum; edictum, decretum, mandatum; rozkaz na zľapanie [čes. zatýkač] praemandata, ōrum; rozkázať zľapať requirere alqm praemandatis; na r. iussu alcs: bez r—u iniussu (meo, tuo); na r. složili zbraň arma tradere iussi faciunt.
rozkázať, —ovať iubēre alqm alqd facere: imperare alci alqd al. uť... praecipere, mandare alci alqd.; nemá mi čo r. nullum ei est in me imperium; rozkázané mi je. rozkázali mi iussum.
rozkazovací spôsob modus imperativus.
rozklad dissolutio, onis, f.
rozkladať v. rozložiť.
rozklať, —kálať diffindere, discindere.
rozklúť, —vať rostro distundere.
rozkmásať v. roztrhať.
rozkmotriť dissociare alqm; —sa alienare voluntatem ab alqo; inimicitias suscipere, simultates exercere cum alqo.

rozkol discidium, discordia, dissensio, onis, f.; * schisma, atis, n.
rozkolník * schismaticus.
rozkopáť, —ávať, —kopnúť disicere, fodere.
rozkoš voluptas, atis, i., deliciae, delectamentum; delectatio, oblectatio, onis, f.; rozkoši smyselné voluptates, libidines corporis.
rozkošný (utčený) dulcis, suavis, amoenus; magnificus, splendidus.
rozkotúlať divolvere.
rozkrájať v. rozkrojiť.
rozkrasť, —ádať surripere, furto auferre.
rozkričať, —kovať famā vulgare; sermonibus divulgare; r. koho infamiam alci inferre, infamem facere alqm; —sa clamitare, clamorem edere, tollere.
rozkročíť sa varicare, divaricare pedes.
rozkrojiť, —krájať secare, ferro dividere, scindere, discindere.
rozkrúcať distorquēre.
rozkusovať dissecare.
rozkutať, rozkutrať volutare, subvertere, perscrutari.
rozkvasiť fermentare: —sa fermentari.
rozkvet flos, oris, m.
rozkvitať florescere, efflorescere; vigēre, florēre.
rozladíť dissonum reddere.
rozľahlý longe lateque patens; vastus, amplius.
rozlámať v. rozlomiť.
rozletieť sa in diversas partes avolare.
rozliať, —lievať effundere, profundere alqd; —sa effundi: rieka sa r. flumen (inis, n.) super ripas effunditur.
rozličnosť varietas, diversitas, dissimilitas, atis, f.
rozličný varius, diversus, dissimilis, contrarius; o tom sú rozličné mienky de hac re dissentiunt homines.
rozliehať sa personare: resonare.

rozliezať sa. — **liezť sa** in partes serpere: serpendo dilabi, (abire. discedere.)

rozlišť. — **líšovať** discernere. discernere. separare, distingere: — **sa** differre alqā re.

rozlomiť. — **lámať** frangere. confringere.

rozložiť. — **kladať** disponere, distribuere. explicare, collocare alqd.: — **sa** consistere: vojsko sa rozložilo (táborom) exercitus (us. m.) castra posuit: exercitus conседit.

rozložitý patulus.

rozlúčenie separatio: disiunctio. onis, f.; r. (sa) discessio. onis, f.; abitus. us. m.

rozlúčiť disiungere. separare alqd a re alqā; r. koho segregare alqm ab alqo; — **sa** discedere. abire ab alqo. ex alqo loco; r. sa s kým iubere alqm valere; r. sa so svetom e vita discedere. de vita exire.

rozluka v. rozlúčenie.

rozluskáť. — **núť** orech nucem frangere.

rozlúštiť. — **lušťovať** solve re (quaestionem, aenigma): v. rozluskáť

rozmačkať. — **kávať** contundere.

rozmáhať sa v. rozmôcť sa.

rozmanitosť varietas. atis, f.

rozmanitý varius.

rozmar animi affectio. onis, f., cupiditas, atis, f., libido. inis, f. arbitrium. studium.

rozmarín ros marinus (roris marini).

rozmarňý inconstans, mutabilis.

rozmazať. — **závať** tingendo dispergere.

rozmaznanec homo (inis) mollis. effeminatus.

rozmaznať mollire, effeminare alqm. animum alcs; r. dieťa nimia indulgentia corrumpere (filium).

rozmer dimensio. onis, f., lati-

tudo. inis, f., modus. ratio. onis, f.; (rythmus) numerus.

rozmerať. — **ávať** metiri. dimetiri.

rozmetať. — **távať** disicere.

rozmiesť. — **miešať** permiscere. condepserere.

rozmluva v. rozhovor.

rozmnožiť. — **žovať** augēre, cumulare, amplificare alqd.; r. sily vires alere; r. vedomosti scientiā augēre alqm.

rozmnožovateľ amplificador, oris.

rozmôcť sa, rozmáhať sa crescere, augēri; crebrescere; (o chorobách) pervagari. ingravescere.

rozmočiť. — **ovať.** — **máčať** diluere. solve re.

rozmokať (aqua) dissolvi.

rozmoť solve re revolve re.

rozmrzeť koho molestiam exhibere. stomachum move re alci; — **sa** molestiā affici.

rozmyseľ consilium. consideratio. onis, f.; cautio onis, f., iudicium; bez r—u temere; s r—om considerate, initā subductā que ratione.

rozmyselný consideratus. gravis; (opatrný) cautus. circum spectus.

rozmyslenie deliberatio, cogitatio. onis, f., consilium: meditatio. onis, f.

rozmyslieť. — **mýšľať** secum reputare, deliberare considerare alqd.; animo agitare. (váhať) dubitare.

rozmýšľanie v. rozmyslenie.

roznášač qui alqd circumfert; r. novín vulgator. oris.

roznášať v. roznieť.

roznecovať excitare. incendere, inflammare; suscitare (bellum)

rôznica discordia. dissensio. onis, f.

roznieť. — **nášať** differre; digere re, circumferre, circumgestare alqd.; (rozhlásiť) in vulgus emanare. per-

- crebescere; famam variam per urbem spargere; —sa vulgari, divulgari; exire et in vulgus emanare; percrebescere; rozniešla sa povest' fama est; rumor (oris, m.), fama viget.
- roznetenie** inflammatio, onis, f., ardor (oris, m.) animi; mens (mentis) incitata.
- roznetiť** v. roznečovať.
- rôznorodý** diversi generis.
- [rôzny]** v. rozličný, rozdielny.
- rozobrať, rozberať** solve, dissolvere; (pobrať) auferre, absumere; (násilne) diripere; (vyložiť) exponere, explicare, illustrare.
- rozodnieť sa, —vať sa** dies (ei, m.) illucescit; lux (lucis, f.) oritur.
- rozohnať, —háňať** dispollere, disicere; r. nepriateľa fugare hostem; —sa mečom gladium attollere; rukou brachium tollere, iactare; r. sa v behu impetum capere.
- rozohniť, —ohňovať** inflammare.
- rozohriať, —hrievať** calefacere, tepefacere alqd; —sa calefieri.
- rozopnúť, —pínať, —piať** extendere, distendere; laxare, solve alqd; r. plachty vela pandere; s rozpiatymi plachtami passis velis.
- rozopracovať** certamen, inis, n., contentio, onis, f., controversia; (hádky) altercatio, onis, f., rixa, iurgium.
- rozorať, —ávať** exarare; proscindere campum aratro.
- rozoschnúť, rozsýchať** rimas agere.
- rozoslať** dimittere; r. posolstvá legationes in omnes partes circummittere.
- rozosmiať** koho risum movere alci; —sa risum tollere.
- rozospaný, rozospalý** somno gravis.
- rozostaviť, —ovať** collocare, disponere alqd; r. stráže custodias, stationes disponere; r. školu aciem instruere.
- rozostrieť, —stierať** pandere, extendere, explicare; r. sieť rete iacere.
- rozotrieť, —tierať** conterere.
- rozovierať, —vrieť** aperire, recludere alqd; r. knihu librum evolvere; r. ústa os diducere; —sa se aperire; patefieri.
- rozozlíť** irritare, iratum reddere, ad iram vehementer provocare, iram, stomachum movere.
- rozoznanie** distinctio, onis, f.
- rozoznať, —znávať** discernere, distinguere, internoscere; r. pravé od nepravého vera a falsis separare, seiungere, secernere.
- rozozierať, —žrať** exedere, corrodere, dentibus comminere.
- rozpad, rozpadnutie** ruina.
- rozpadať sa, —núť sa** dilabi, corruere; obec sa rozpadne res publica nulla erit.
- rozpadlina** fissura, rima.
- rozpadnutie** v. rozpad.
- rozpajediť** v. rozozlíť.
- [rozpakovať sa]** v. okúňať sa, klátiť sa.
- [rozpaky]** v. pochybnosť, obťažnosť, pomykev, povážlivý, chúlостivý.
- rozpáliť, —ľovať** accendere, incendere, fervere facere alqd; r. koho accendere, incendere, inflammare alqm, animus alcs; —sa exardescere, incendi, inflammari; incitari.
- rozpamätať sa, —tovať sa** na niečo reminisci, recordari alcs rei, alqd; meminisse, memorem esse alcs rei.
- rozpapať** volutare, subvertere, fodicare.
- rozparať** scindere; dissuere, retexere.
- rozpariť, —ovať** calefacere, fervere facere.
- rozpásať** discingere (tunicam).
- rozpečatiť** resignare; signum detrahere.

rozpeniť fervēre, spamare.
rozpichať compungere.
rozpínať v. rozopnúť.
rozplakať sa flēre coepisse; lacrimis confici.
rozplemeniť propagare; —sa procreari.
rozpletať—pliesť solveere. explicare.
rozplodiť. —dzovať procreare, propagare.
rozplynúť sa. —plývať sa lique-scere.
rozpočet computatio, ratio, —onis, f.; r. urobiť rationem inire, conficere.
rozpoloženie situs, us, m., locus.
rozpoliť bipertire; in duas partes dividere; findere, discindere.
rozpomenúť sa. —ínať sa v. rozpa-mätať sa.
rozpomienka memoria, recordatio, onis, f.
rozpor controversia, dissensio, onis, f.
rozposlelať. —poslať dimittere.
rozpožičať. —člávať mutuum dare.
rozprášiť dissipare, dispergere, discutere; (vojsko) dissipare, fundere et fugare.
rozprava sermo, onis, m., (vedec-ká) disputatio, onis, f.
rozprávať loqui, narrare, memoriae tradere; colloqui, sermonem conferre cum alqo de re alqā, disserere, disputare, de re alqā.
rozprávka narratio, onis, f., fabula.
rozpredať omnia divendere.
rozprestrieť. —stierať tendere, extendere, pandere alqd; —sa (o krajinách) patēre (late).
rozprchať sa. —prchávať sa diffugere, dilabi, dissipari.
rozpriahať. —hnuť extendere, distendere (manus); iugo exuere iumenta; dislungere equos.
rozprúdiť effervescere.
rozptyľenosť dissipatio, onis, f.

rozptyľiť. —ptyľovať dissipare, dispergere, disicere; —sa dilabi, diffugere
rozpučiť. —ovať diffindere, dirumpere, discindere; —sa rumpi, dirumpi, rimas agere.
rozpuklina rima; r. zeme hiatus (us, m.) terrae.
rozpuknúť (sa). —ovať sa v. rozpu-čiť sa.
rozpustenie missio, dimissio, onis, f.
[rozpustilosť] v. prostopašnosť.
[rozpustilý] v. prostopašný.
rozpustiť. —púšťať solveere, liquefacere; r. senát dimittere senatum; —sa lique-scere, solvi; ľad sa rozpúšťa glacies (ei, f.) dilabitur.
rozputnať. —návať e vinculis eximere, vinculis solveere, liberare, levare.
rozrad classis, is, f.
rozradíť. —radzovať dissuadēre.
rozrádiť. —radovať in classes describere, dividere.
rozradostený laetus, laetitiae plenus.
rozraziť. —rážať discutere, diffindere; r. šik nepriateľský mediam hostium aciem disicere, per mediam hostium aciem perumpere; —sa frangi.
rozrednúť rare-scere, rarum fieri.
rozrechtať sa cachinnum tollere, edere, in cachinnos effundi; cachinnare.
rozrezať. —závať secare, ferro dividere, discindere; discidere.
rozriediť diluere.
rozriešiť otázku, hádku quaestionem, aenigma (atis, n.) solveere, explicare; r. spor disceptare controversiam.
rozrúcať evertere, prosternere deicere; demoliri.
rozruch tumultus, us, m.
rozrušiť. —rušovať dirumpere, dirimere.

rozrývať eruere.

rozsadiť, —sadzovať, —sádzať disponere; transponere, transierre.

rozsadnúť sa disunctis locis considerare.

rozsaň, rozsiahlosť amplitudo, magnitudo, inis, f.

rozsedať sa v. rozsadnúť sa.

rozsiahlý amplius; late patens; latus; r—é vedomosti doctrina multiplex, varia; človek rozsiahlych vedomostí vir omni doctrina eruditus.

rozsláť, —slevať serere, disse-rere; seminare, (frumentum) spargere, dispergere.

rozslevač seminator, sator, oris.

rozskočiť sa, rozskákať sa dissilire.

rozsobáš divortium.

rozsrdiť v. rozozliť; — sa irasci, irā incendi.

rozstreliť, —strielať telis discutere.

rozstrihať, —strihnúť forcice discindere.

rozstúpiť sa, —stupovať sa discedere (in duas partes): dissidēre.

rozsúdiť, —sudzovať iudicium facere; ius dicere; sententiam ferre; r. rozopru litem, controversiam diiudicare, disceptare; litem componere.

rozsudok iudicium, sententia; r. smierci arbitrium; r. vyniesť iudicium facere, sententiam ferre; iudicare; causā cognitā pronuntiare; r. zrušiť iudicium rescindere.

rozsypať, —pávať dissipare, dispergere alqd: — sa dilabi, dissolvi.

rozšafný v. opatrný.

rozširiť, —širovať dilatate, diffundere, propagare, augēre; amplificare, proferre (fines imperii), promovēre (castra); r. medzi ľuďmi divulgare, in vulgus offerre alqd; r. povest rumorem spargere, dispergere.

rozšklabina, rozšklabenina fissura, rima.

rozšklablí sa, —ovať sa hiare.

rozškriabať, —škrabovať lacera-re unguibus.

rozšliapať, —ovať, —núť obtere-re, calce frangere.

rozštiepenina v. rázštep.

rozštiepiť, —povať diffindere: — sa iindi, diffindi.

rozštvitiť in quattuor partes dividere.

rozťahovať, —ťahnúť distrahere, extendere, distendere alqd.; r. plachty, ruky vela, manus pandere; r. šíť aciem explicare, dilatare; — sa extendi.

roztápäť v. roztopiť.

rozťaf, rozťinať dissecare, discindere.

rozťahovať v. rozťahnúť.

rozťierať v. rozotrieť.

rozťicť, rozťíkať discutere, contundere, frangere.

roztok dissolutum, dissolutio —onis, f.

roztomilý dilectissimus.

[roztopašný] v. prostopašný.

roztopiť, —tápäť solvere, dissolvere; liquefacere.

roztrhaný laceratus; o šatách pannosus.

roztrhať, —núť discindere, divellere, diffindere; laniare, discerpere; lacerrare, dilacerare.

roztrhlina rima, fissum: ruptura.

roztriasať, —triasť disicere, dispergere.

roztrieť v. rozotrieť.

roztriediť in classes describere, dividere; generatim distribuere; componere ac digerere.

roztrieskať diffringere, perfringere, discutere.

roztrúsiť, —ovať spargere, dispergere, dissipare, diffundere.

roztržitosť animus alienis rebus districtus, distentus, aliud agens.

- roztržitý** non attentus; aliud agens; r—ým byť non attendere.
- roztržka** discidium; discordia; dissensio.
- rozum** ratio, onis, f. mens, tis, f. intelligentia; bystrý r. acumen (inis, n.) ingenii, zdravý r. mens sana, recta ratio; mať r. mentis compotem esse. rationis participem esse, sapere.
- rozumieť** intellegere, percipere. mente comprehendere; nosse. didicisse alqd; peritum esse alcs rei; r. latinsky linguam Latinam intellegere. Latine scire; ako tomu mám r. quorsum hoc pertinet? to sa rozumie samo sebou intelligitur per. al. ex se. manifestum est. apparet.
- rozumkár** argutator. oris.
- rozumkovať** ratiocinari, argumentari.
- rozumný** sapiens, sanus. rationi conveniens.
- rozumovať** ratiocinari, argumentari.
- rozuzliť**, —lovať explicare, evolvere.
- rozvadiť** dissociare, discordes facere.
- rozvádzať** v. rozviesť.
- rozvaha** ratio; consilium; (rozjímanie) consideratio, deliberatio —onis, f.; bez r—y nulla ratione; bez r—y robiť agere temere; s r—ou consilio et ratione. prudenter. considerate.
- rozvalina** ruina; muri diruti; moenia (ium) diruta.
- rozvaliť**, —váľať, —vaľovať disicere, diruere, delere. evertere alqd; — sa corrumpere, dilabi.
- rozvariť**, —varovať discoquere; — sa discoqui.
- rozvázok** dissolutio, onis, f.
- rozvázovať** v. rozviazať.
- rozvážáč** procurator (oris) mercium transmittendarum.
- rozvážať** v. rozviesť.
- rozváženie** deliberatio, consideratio, onis, f.
- rozvážiť** deliberare. considerare, perpendere; rem animo volvere; cum animo reputare.
- rozvažitý, rozvažlivý** prudens; consilii plenus; cautus.
- rozvažlivosť** consilium, prudentia, gravitas, atis, f.
- rozveseliť**, —lovať hilarare, exhilarare, laetum facere, laetitiam afficere; relaxare alqm; — sa hilarem se facere; gaudio perfundi.
- rozvetvený** fruticosus.
- rozvetviť** sa se diffundere (late).
- rozviazať**, —vázovať laxare, solvere, dissolvere; jazyk r. libere loqui.
- rozvidniť** sa dilucescit.
- rozviesť**, —vádzať diducere, dirimere, discernere, discernere, separare, selungere, disiungere, distrahere; — sa (s mužom) divortium facere cum marito; (s ženou) repudiare uxorem.
- rozviesť**, —vážať digerere, differre, transportare, vehere.
- rozvinúť**, —viť, —vijať evolvere; r. šk. explicare, dilatare aciem.
- rozvláčiť**, —vliecť auferre, abripere; r. reč tarde, lente loqui.
- rozvlažiť** v. navlažiť.
- rozvliecť** v. rozvláčiť.
- rozvod** divortium.
- rozvodnenie** fluminis inundatio, onis, f.
- rozvodniť** sa crescere, accrescere; dire super ripas effundi; inundare.
- rozvrh** divisio, distributio, dispositio, onis, f.; (rozpočet) computatio, onis, f.
- rozvrhnúť**, —vrhovať dividere, distribuere, digerere; computare.
- [rozvyklané pomery]** v. rozklad.
- rozzeviť**, —ovať hiare.

rozzlobiť = rozsrdiť iratum facere: iram movēre alci; — sa irasci.
rozzúriť in furorem impellere alqm.: — sa furore incendi. inflammari.
rozžalostíť sa v. rozžialiť sa.
rozžať accendere (candelam); (ohoň) ignem facere.
[rozžehnať sa] s kým v. rozlúčiť sa.
rozžialiť sa maerēre, dolēre; dolore, maerore affici.
rozžiariti percandefacere; — sa excandescere, exardescere.
rozžierať v. rozožierať.
[rožeň] v. ražeň.
rožný: r. dobytok animalia (ium) cornuta, armenta, orum.; r. dom domus (us) angularis.
rtý v. ret.
rub pars (partis) aversa: na r—y obrátiť invertere, in contrarium vertere; metať. perturbare, miscere, confundere.
rúbač v. drevorúbač.
rubáč vestis funebris.
rúbanisko tractus (us) silvae ad caedendum designatus.
rúbať secare: caedere: verberare.
rúcať evertere, subvertere, demolire, destruere; — sa corruere, concidere, collabi.
ručaj torrens, tis, m.
ručať mugire.
ručenie vadimonium.
ručička (na hodinkách) * gnomon, onis, m.
ručiti za koho spondēre, fidem interponere pro alqo in alqare: (v peňažitých veciach) intercedere.
ručiteľ sponsor, oris: obses, idis; vas, adis.
ručiteľstvo vadimonium, sponsio, onis, f.
rúčka manubrium; ansa, capulus; r. na hodinách. * gnomon, onis, m.
ručník pannus; pannulus, linteolum; r. na nos sudarium; r. na krk focale, is, n.

ručný manualis.
ruda metallum.
rudnúť rubescere, rubores suffundi rubrum fieri.
rudý ruber, (bra, brum), rufus, rutilus.
rúhač homo (inis) maledicus, impius; numinis contemptor, oris.
rúhanie maledictio, onis, f., maledictum; r. sa Bohu implia in Deum dicta, impietas, atis, f.
rúhať sa maledicere r. sa bohom deos irridēre impias voces iacēre in deos.
rúhavý maledicus, impius.
ruch motus, us, m., commotio, onis, f.
rúcho vestis, is, f., amictus, us, m., r. rímske (vrchné) toga, (spodné) tunica; r. slávnostné vestis forensis.
ruja coeundi ardor, oris.
rujný flagrans, ardens.
rujnosť libido, inis, f.
ruka manus, us, f.; človek pevnej ruky vir manu fortis; mať plné r—ky roboty occupationibus distinēri; r—u nodať dextram alci dare, dextras inter se inponere; štát je v r—ách aristokratov res publica est apud optimates; z r—y do r—ky de manu in manum.
rukáv manica.
rukavica, rukavička tegumentum manuum.
rukojemstvo v. zaruka.
rukopis liber, codex (icis) manuscriptus.
rukovať v. rúčka: v. príručka.
rum rudus, eris, n.; r—v ruinae; v r. obrátiť evertere: diruere.
rumádzgať eiulare, ululare.
rumeň, rumenec rubor, oris, m.
rumenieť erubescere.
rumený ruber, bra, bram.
rumiť evertere, diruere, delēre.
rumy v. rum.
rúno velus, eris, n.
rúra tubus, fistula.

Rus * **Russus**.
Rusko * **Russia**.
ruský * **Russicus**.
rusý flavus; fulvus; rufus, rutilus.
rušať v. bežať.
rušiť perdere, corrumpere; turbare, perturbare; frangere, tollere; r. pokoj, mieri pacem turbare, dirimere, frangere, violare; r. dohovor, smluvu foedus rumpere, violare.
rušiteľ turbator (oris), homo (inis) seditiosus; r. prísahy periurus; r. smluvy ruptor (oris) foederis.
ruťiť sa corrumpere.
ruvačka pugna, rixa; strhla sa r. res (rel. f.) venit ad manus.
ruža rosa.
ružový roseus; (z ruží) rosaceus; r. ker frutex (icis, m.) rosae; r. olej oleum rosaceum; r. veniec corona rosacea; r. záhrada rosarium.
rvačka v. ruvačka.
rvať v. trhať.
ryba piscis, is, m.
rybár piscator, oris.
rybárenie piscatus, us, m.
rybáriť piscari.
rybársky piscatorius; r—á sieť rete, is, n.
rybárstvo v. rybárenie.
rybi gen. piscis.
rybička pisciculus.
rybník piscina.
rýč v. rýl.
ryčanie elulatio, onis, f., rugitus, ruditus, mugitus, ululatus, us, m.
ryčať, —**člávať** rudere, rugire.
rýdzi purus, verus, solidus, merus.
rýľ mensura cubitalis.
[rýgeľ] v. závor, závora.
[rýchle] v. skoro, bystro.
rychtár iudex, icis; magister pagi.
rytec sculptor, oris.
ryk v. ryčanie.
rýl pala; rutrum.
rým extremorum verborum similis sonitus (us), exitus (pl) versuum sonosis

mili cadentes; * homoeoteleuton.
rymovať sa in eundem sonum exire, extremis verbis (syllabis) consonare; congruere, convenire inter se.
rýnok v. námestie.
rypák rostrum; r. slona manus (us, f.)
rýpať, **rypnúť** fodere.
rys lynx, cis, c.
ryšavý rufus, rutilus.
ryť fodere, do medi al. pod. incidere, sculperere, caelare alqd. (in alqā re).
rytec sculptor, oris.
[rytina] v. gravjura.
rytier eques, itis; r—om urobíť ad equum rescribere.
rytierstvo ordo (inis) equester.
rytiersky equester (stris, stre); (udatný) fortis; r. stav ordo (inis) equester; equites (um).
rýža oryza.

S

s, so cum; s priateľom; cum amico; de; s neba de caelo; spadnúť s múru decidere de muro; ex, e. soskočil s koňov desillire ex equis; so všetkých strán ex omnibus partibus; in: žiť so dňa na deň in diem vivere.
sácať v. soťiť.
sad hortus, pomarium; s—y horti.
sadať, —**núť** (si) considere, residere.
sadenie satio, onis, f.
sadiť, —**levať**, — **sádzať** serere, conserere, plantare; s. stromy serere, ponere arbores.
sadka, sadok = loď s mrežovým dnom na vode, na držanie živých rýb piscina.
sadlo adeps, ipis, f.
sadnúť (si) v. sadať.
sádra gypsum.
sadza fuligo, inis, f.

sadzač * typothēta.	samostatný qui est sui iudicii; qui est ab imitatione alienus; (politicky) liber. non alieno imperio subiectus; sui iuris, suae potestatis.
sádzať * litterarum formas componere; v. sadít.	samota solitudo, inis, f, locus desertus; žít o s—e in solitudine vivere.
sadzový fuliginosus. fuligine obductus.	samotár homo (inis) solitarius.
safian * alūta Turcica.	samotný solitarius; solus, unus.
sajha antilope, es, f.	samotok protropum (vinum).
sak plaga.	samouk qui sine ullo magistro alqd didicit.
sála atrium.	samourčenie libera voluntas. (atis); liberum arbitrium.
salajka * sal (is) alcalinus.	samovar * authepsa.
salaš tugurium pastoris Alpini.	samovláda imperium singulare; imperium unius; regium imperium, regnum; (krutovláda) dominatio, onis, f., tyrannis, idis, f.
salát v. šalát.	samovládca tyrannus.
sálaš halare. spirare.	samovlastný proprius. sui ipsius suus.
sám ipse, a, um; solus. unus; sám o sebe ipse, seorsum, separatim.	samovoľný voluntarius. non coactus.
samec mas. ris.	samovrah sui interemptor (oris); qui vitae suae vim intulit; qui mortem sibi conscivit.
samica femina.	samovražda mors (tis) voluntaria; s—u spáchať manus sibi inferre, se ipsum interimere.
samobytnosť proprietas. atis, f.; singularis natura, ingenium alcs gentis proprium; natura (mores) gentis.	samozrejmý quod per se intelligitur, manifestum, perspicuum est.
samočinnosť studium sua sponte natum.	samý merus, purus; (o osobách) omnis; samé hlúposti merae nugae; to je samá lož haec mera mendacia sunt; s—é víno merum vinum; s—é zlato aurum purum; to sú samí poriadni ľudia hi omnes probi sunt; prišli s—i vznešení ľudia nobilissimus quisque venit.
samočinný sua sponte agens.	saňa draco. onis, m., hydra.
samodruhý cum altero; samodruhá gravida. praegnans; byť s—ou gravidam. praegnantem esse (ex alqo), ventrem ferre. uterum gere-re.	sandá'e crepida. solea.
samohláska vocalis, is, f. (scl. littera).	sane traha; (na saniach jazdiť) trahā vehl.
samochtiac = dobrovoľne ultro.	sanitra sal (is, m.) petrae; nitrum.
samojedlný solus, unus.	
samoklam error, oris, m.	
samokýška v. kýška.	
samofubivý sui admirator (oris).	
samofubosť admiratio (onis, f.) sui.	
samomluva (= monolog) sermo (onis) intimus; (v drame) canticum	
samopaš. —nosť, —ný v. prostopašnosť, —ný.	
samorastlý a natura insitus (profectus); natus; s. plot saepes (is) silvestris.	
samorodný. samorodý naturalis.	
samospráva * autonomia; mať s—u suis legibus uti.	
samostatnosť liberum arbitrium; (politická) libertas. atis, f.; mať s. sulfuris esse.	

sánky - dolná čeľusť maxilla.
sánkovať sa trahā vehi.
sapún = mydlo saponis, m.
sarkofag = kamenná rakva sarcophagus.
satan * diabolus.
satira satira.
satirický satiricus.
satirik satirarum scriptor (oris).
satisfakcia satisfactio, expiatio onis, f.
sbeh, sbehnúť concursus; (do-
 lu) decursus, us, m.
sbehnúť, sbežať decurrere; —
 sa concurrere; (o plátne, o
 súkne) contrahi.
sber v. záhyb.
sberačka v. šumovačka.
sberateľ collector, oris.
sberba colluvies (el. f.) homi-
 num, faex (cis, f.) populi;
 multitudo (inis) obscura et
 humilis; homines perdit.
sbierať, sobrať legere, collige-
 re, contrahere, conquire-
 re.
sbierka collectio, onis, f.; pe-
 cunia collata; s. kníh libri;
 s. starožitností monumenta
 antiquitatis.
sbiť, sbijať (spolu) clavis con-
 figere.
sblížiť, sblížovať appropinqua-
 re; — sa propius accede-
 re ad alqd.
sbor coetus, conventus, us,
 m. concillium; chorus (phi-
 losophorum); corpus, (oris, n.),
 ordo, inis, m., collegium (sa-
 cerdotum).
[sborenina], sborenisko v. srúcaniny.
sboriť evertere, demoliri;
 diruere; — sa collabi cor-
 ruere.
sborník * collectanea.
[sbratril sa] v. spriatelil sa.
scediť, scedzovať, scledzať perco-
 lare.
scvrknúť sa, scvrkať sa corruga-
 ri.
ščernieť nigrescere, nigrum,
 atrum fieri.
ščervivieť vermiculari, ver-
 miculosum fieri.

ščítanie additio, onis, f.
ščítať computare, numerare,
 summam facere.
sdať addere; sponsum et
 sponsam copulare.
[sdeliť] v. oznámiť, ohlásiť, zvestovať,
 povedať, odkázať, uvedomiť.
sdružiť sociare, consociare;
 — sa se coniungere.
seba, sa pri slovesách zvratných:
 in e, te, se atď. podľa osoby pod-
 metu; k označeniu vzájomnosti:
 inter nos, vos, se, alter
 alterum; alius — alium; tiež
 mutuus; k označeniu rodu trp-
 ného pass. dotyčného slovesa; bez
 seba byť sui compotem non
 esse; do seba sa dať manus
 conserere.
sebachvála propria laus (lau-
 dis); **de se praedicatio** (onis,
 f.); s. smrdí deformis est de
 se praedicare.
sebakiam fraus (dis, f.) animi;
 error (oris, m.)
seba'áska amor (oris, m.) sui.
sebaobrana defensio (onis, f.)
 salutis suae, tutela sui;
 defensio contra vim.
sebaúcta aestimatio (onis, f.)
 sui; dignatio (onis, f.) sui.
[sebaurčenie] v. samourčenie.
sebavedomie conscientia, sen-
 sus (us, m.) sui.
sebavedomý sui compos (otis).
sebazaprenie abstinencia, con-
 tinencia, temperantia
sebec homo (inis) commodi
 sui (al. utilitatis suae) studio-
 sus, qui suis tantum com-
 modis inservit, qui omnia
 suā causā facit.
sebeckosť amor (oris, m.) sui al.
 rerum suarum; cupiditas
 (atis, f.) privatae utilita-
 tis; suarum rerum stu-
 dium.
sebecký suo commodo (suae
 utilitati) inserviens; com-
 modi sui, utilitatis suae
 studiosus.
sebevoľný v. prostopašný.
seč caedes, is, f., trucidatio,
 onis, f.
sečka stramentum concisum.
sečmo caesim.

sečný secans; s—á rana plaga; vulnus, eris, n.
sedadlo sella, sedes, is, f.; (po-výšené) solium; (sudcovské) tribunal, ālis, n.
sedávať v. sedieť.
sedem septem.
sedemdesiat septuaginta.
sedemdesiatročný septuaginta annorum, septuaginta annos natus.
sedemdesiaty septuagesimus.
sedemnásť septemdecim.
sedem ráz septies.
sedenie sessio, onis, f. consessus, us, m.
sediačky sedens.
sedieť, sedávať sedere; ticho s. quietum esse; s. s kým as-sidere alci; s. na trône reg-nare; s. za stolom ad mensam accubare.
sedľač rustici, plebs (ebis) rustica.
sedlár opifex (icis) ephippi-orum.
sedliacky agrestis, rusticus.
sedliactvo rusticitas, atis, f. rustici, plebs (ebis) rustica.
sedliačiť rusticari, rusticum agere, rustice se gerere.
sedliačka rustica.
sedliak rusticus, agricola, agricul-tor (oris); homo (inis) rusticus, colonus.
sedlo sella equestris; ep-hippium, stragulum; (so-márske) clitellae; zo sedla vy-hodiť equo deicere.
sedmička numerus septenari-us, nota numeri septena-rii.
sedmihran * heptagonum.
sedmikrása, sedmikráska * bellis perennis.
sedmina septima pars (tis).
sedmo v. sediačky.
sedmoraký septem generum.
sedmorka v. sedmička.
sedmoronásobný septemplex.
sedmorý v. sedmoraký.
sejba satio, onis, f.
sekač caesor, sector, per-cussor, oris.

sekáč culter (tri) sectorius.
sekanina concisum, concisa res (rei).
sekať, —ávať, —núť secare, con-secare, dissecare; caedere; verberare.
sekera securis, is, f. (tesárska) ascia; (čakan) dolabra.
sekmo v. sečno.
sekretár scriba.
sekta secta (philosophorum); schola.
selanka poema (tis) bucolicum; bucolica, orum.
sem huc, in hunc locum; daj sem! cedo! s. — tam (na rozlič-né strany) huc, illuc; ultro citroque; quoquo versus; modo huc, modo illuc; je-don odišiel sem, druhý ta alius alio discessit.
semä semen, inis, n.
semenár — kupec semenom nego-tiator (oris) seminum.
semenec semen (inis n.) canna-bis.
semenisko seminarium.
sen (spanie) somnus; (snívanie) somnium; visum somni; (videnie) species (ei) per somnum oblata; mať sen somniare; vidieť alqd in somnis.
senát senatus, us, m; s. rozpu-stiť senatum mittere, di-mittere; s. shromažďovať se-natum cogere; s. svolávať se-natum vocare, convoca-re; oznámiť, aby sa s. valne sobral edicere, ut senatus fre-quens adsit.
senátor senator, oris.
senátorský senatorius.
sennik fenile, is, n.
seňo fenum.
september Septem ber, bris, m.
sestern'ca soror (oris) patruelis.
sesterský sororius.
sestra soror, oris; s. otcova am-ita; s. matkina matertera.
sever septentriones, um, m.; krajiny k severu ležiace terrae septentrionales; regio-nes septentrionibus sub-iectae.

severný septentrionalis, in septentriones spectans; S. more mare (is) Germanicum; s. victor boreas, ae, m.
severovýchod aquilonis partes.
severovýchodný inter septentriones et orientem solem spectans.
severozápad terra, quae inter septentriones et occasum solis sita est.
severozápadný inter septentriones et occasum solis spectans.
shásovať corrumpere, depravare; (dokument) interpolare.
sgnľavíť comprimere.
shádzaf. — **shadzovať** v. shodiť.
sháňať v. soňať.
shľadať, shľadávať conquirere.
shľadnúť, shľadať = shora dolu hľadiť despiciere despectare; —sa s kým convenire, revisere alqm.
shluk turba, caterva.
shluknúť sa in unum locum confluere, concurrere; ľud sa shluknul factus est concursus (us, m.)
shoda consensio. onis, f., consensus, us, m.
shodiť, shadzovať, shádzať deicere, praecipitare; s. s koňa equo deicere; s. s trónu expellere regno.
shodnúť sa consentire, convenire, congruere; transigere cum alqō de re alqā; rozkoše neshodujú sa s rozumom voluptates rationi non respondent.
shon concursatio onis, f.
shora desuper; e loco superiore.
shovárať sa s niekym colloqui, sermones conferre cum alqo.
shovieť, —vlievať indulgere alicui.
shovieľavosť indulgentia: patientia: lenitas, atis, f.
shovieľavý indulgens: patiens; lenis, clemens.
shovorčivý affabilis; loquax. ācis.

shovoríť sa colloqui, convenire de alqa re.
shrabaf. — **bávať, —búvať** convertere.
shřknúť decidere, concidere, corruere, collabi; —sa concurrere, confluere, in unum coire.
shrnúť, shřňať convertere; —sa confluere, concurrere.
shromaždenie congregatio, onis, f.; conventus, coetus, us, m.; contio, onis, f., concilium: (k hlasovaniu a rozhodovaniu) comitia, orum; s. poradné consilium; mnohofudné s. frequentia; s. senatu senatus, us, m.; v s. ľudu apud populum.
shromaždiť, —mažďovať cogere, colligere, contrahere, congerere, coacervare; s. senát senatum cogere, (convocare); —sa congregari, convenire.
shyb inclinatio, onis, f.
shybať v. sohnúť.
schádzať, schodiť, sľst descendere; exoriri, procedere progerminare; (chybovať) deesse; — sa convenire in unum locum.
schladíť, —dzovať refrigerare; —sa refrigerari.
schnúť exsiccari, arescere; (o tele) tabescere, contabescere.
schod, schody gradus, us, m. scalae; spadnúť so schodov per scalas praecipitem fieri.
schodiť v. schádzať.
schodný pervius, facilis; s—á cesta via commoda; schodným robíť munire, aperire, patefacere.
schodok lacuna; quod deest: decessio, onis, f., inopia.
schôdzka contio, onis, f., concilium; conventus, coetus, us, m.
schopnosť facultas, atis, f.; solertia; s. ducha ingenium, virtus, utis, f.; s. k učeniu docilitas, atis, f.; veľiké s—i magna indoles (is).

schopný ingeniosus, sollers; docilis; idoneus, aptus rei alci, ad alqd faciendum.
schovať, —**ávať** servare, conservare, coudere alqd; (skryť) occultare, tegere, abdere, abscondere alqd. **dať** s. niečo niekomu dare alci alqd servandum; deponere alqd an... s. meč do pošvy gladium in vagina recondere; —**sa** delitescere, se abdere, se occultare.
schudnúť macrum fieri, macescere.
schúliť sa se complicare.
schválenie probatio, approbatio, onis, f.; consensus, us, m.; (odporúčanie) commendatio, onis, f.; auctoritas, atis, f. (senatūs); bez s. senatu iniussu senatūs.
schváliť, **schvaľovať** probare, comprobare, suadere; commendare alci alqd; s. zákon legem accipere; (o občanoch tiež) legem latam iurare; neschvaľovať improbare reicere, dissuadere.
schválne de industria.
schvať, **schvaťnúť** arripere, comprehendere.
schýlený inclinatus.
schýliť, —**ovať** inclinare alqd.; —**sa** inclinari.
schystať parare, adparare, praeparare, instruere; efficere, conficere.
schytať omnes capere.
schytiť comprehendere.
schytralý astutus, callidus, vafer, fra, frum.
slaha terni cubiti.
slahať, —**hnuť** manus porrigere al. tendere ad alqd; s. na koho (násilne) vim inferre; manus afferre alci; violare alqm; s. na česť defama alcs detrahère, existimationem alcs oppugnare; s. k zbrani arma capere.
slakať arescere, exarescere.
slakať sa, —**nuť sa** nares (lum. f) al. semungere.
slať sementem facere, semen spargere; serere; ako

zaseješ, tak budeš žať ur sementem feceris, ita metes (Cic. de or. 2., 65., 261.)
siatba, satio, onis, f., tempus (oris, m.) sationis
siatie satio, onis, f.
slatina seges, etis, f.
síce quidem, quamquam, etsi.
sídelný: s—**é** mesto sedes (is, f.) regni, imperii, caput (itis, n.) regni.
sídlíť sedem ac domicilium habere; habitare (in urbe alqā).
sídlo sedes, is, f., domicilium, (dom) domus, us, f.; s. panovníka sedes ac domicilium principis.
siedmy septimus.
sieň vestibulum, atrium; conclave, is, n., aula.
sieť rete, is, n. (na zver) plaga; metaf. laquel. insidiae
signál v. znamenie.
sihlina abietum.
sihoť insula.
sikačka siphon, onis, m.
sikať v. striekať.
síkora v. sýkora.
síkot v. sykot.
sila vis (vim, vi, f.), robur, oris, n., virtus, utis, i., firmitudo, inis, f. (vocis); (= moc) potentia, opes, (um, f.)
siliť corroborare, firmare confirmare; cogere, adigere; — **sa** contendere, niti, conti; frustra conari.
silniť firmare, corroborare.
silný validus, robustus, firmus, fortis, vehemens; s. dažď pluvia larga; s. duch animi robur, oris, n.; s. dôvod grave argumentum; s. liek forte remedium; s. pevnosť oppidum munitissimum; s. vietor ventus vehemens; s—**á** zima vehemens frigorum vis.
silozpyt physica, orum.
simulácia v. pretvarovanie.
sinieť livescere.
sinokvet cyanus.

siný caeruleus, glaucus; lividus.
spieť sibilare, stridere.
spot stridor, oris, m., sibila, orum.
sírka sulphur, uris, n.
sírkový sulphureus.
síroba orbitas, atis, f.
sírota orbus, orba, pupillus, pupilla.
sírotár, sírotínek * orphanotrophum.
sírotka v. sírota; * viola tricolor.
sírotstvo v. síroba.
síslať susurrare.
sísť (dolu) descendere — sa convenire (in unum locum), se congregare; s. sa s niekym incidere in alqm; obviam fieri alci; convenire alqm.
sítár cribrarius.
síto cribrum.
sivý canus; cineraceus.
slazd contio, onis, f., concilium; v. schôdzka, shromaždenie.
sjednať sa convenire de alqā re; transigere alqd cum alqo.
sjednotiť, —covať iungere, coniungere alqd cum re alqā; conciliare.
skákať salire, (do výšky) exsilire, (do predku) prosilire, (dolu) desilire; s. k čomu assilire; (na niečo) insilire (in equum); s. od radosti exsultare gaudia, prae gaudio; s. do reči interpellare alqm loquentem, sermonem interrompere.
skála saxum (strmá) rupes, is, f., scopulus; (bralo, bradlo) cautes is, f. obyč. pl. cautes, ium.
skalica * vitriolum.
skalie saxa, orum.
skalnatý saxosus.
skalný saxeus.
skamenelina petrificatio, onis, f.
skamenelý petrefactus.
skamenieť in lapidem (in saxum) verti, mutari.
skapať amitti, deperire; perire, interire, cadere, absumi.

sklad horreum, cella; conformatio, onis, f., structura.
skladať v. složiť.
skladateľ qui componit alqd; s. hudby qui modos facit; s. piesní poëta lyricus, melicus; s. spisu auctor, scriptor, oris.
skladba (v mluvnici) syntaxis, is, f., compositio, coniunctio (onis, f.) verborum; (v hudbe) opus (eris) musicum.
sklamať v. oklamať.
skláňať v. skloniť.
sklár vitrarius.
sklárstvo mercatura vitra-ria.
skláreňa officina vitri.
sklenený vitreus.
sklenica ampulla, lagēna.
skleník specularia obiecta frigori et ventis hibernis.
sklep taberna.
sklepať, —ávať malleo inter se contundere.
sklepenie fornix, icis, f.; fornicatio, onis, f.
sklepiť camerare, concamerare.
skleslý fractus.
sklesnúť collabi, concidere, corruere.
sklenka v. sklenica.
sklo vitrum.
sklon inclinatio, onis, f., acclivitas, atis, f.; (koniec) exitus, us, m.; s. života extrema aetas, atis, f.
skloniť, —ňovať, —skláňať inclinare, flectere, inflectere alqd.
sklonný inclinatus, propensus ad; studiosus alcs rei.
skloňovanie declinatio, onis, f.
sklopíť, —ovať demittere; so sklopenou hlavou capite demisso.
sklúčený afflictus; byť s—ným animo esse perculso et abiecto, premi, affligi.
sklúčiť, —učovať affligere, frangere animum alcs.

sklznúť sa fallente vestigio labi: s. sa na fadé glacies (ei. f.) vestigium eius non recepit

skmasnúť detrahēre. deripere.

skoba, **skobka** fibula. confibula. retinaculum; uncus.

skočil v. skákať.

skok saltus. us. m.

skokom saltu al. saliens.

skon, **skonanie** finis, is, m., exitus. us. m.; skon života finis vitae. excessus (us. m.) e vita

skonať, —ávať vitam finire. diem supremum obire.

skončiť finem alcs reifacere; perficere alqd; (vojnu) bellum componere, debellare; ad finem perducere; s. reč pismo finire, concludere epistulam, orationem.

skopať, —ávať fodere. aequare. exaequare.

skôr, **skorej** prius.

skormútiť dolore afficere; — sa in dolore esse; dolore affici; moerore affligi.

skoro celeriter, cito, brevi, mature; paene, prope, fere; skoro bych bol povedal paene dixi.

skorý maturus, praematurus celer, is. e; velox, ôcis.

skosiť demetere.

skostnatieť in os (ossis. n.) transire.

skrácať v. skrátiť.

skrahnúť v. skrehnúť.

skrápať v. skropiť.

skrátenie contractio (orationis).

skráténina nota.

skrátiť, **skrácať**, —covať breviorē facere. contrahere.

skrblec homo (inis) sordidus.

skrbliť sordidum. tenacem, illiberalem esse; s s niečim nimium parcere alci rei.

skrčť contrahere alqd; — sa se complicare; convolvi; contrahi.

skrčok homo (inis) pusillus.

skrepenieť rigescere, obri-gescere, rigēre, torpēre.

skričať, **skr!knuť** exclamare.

skriňa scrinium; arca; armarium.

skrivíť, —vovať curvare. incurvare, inflectere; — sa curvari, inflecti. se flectere.

skrivodlivosť, —ivý v. nespravodlivosť, —ivý.

skrocovať v. skrotiť.

skrojiť, —ovať, —krájať abscidere. desecare, amputare.

skrojok pars (rtis) rosecta. segmentum.

skromnosť modestia, moderatio, onis, f., temperantia.

skromný modestus, moderatus, temperans.

skropiť, **skrápať**, —povať conspergere. f. aspergere; rigare; s. krvou sanguine respergere, cruentare.

skrotiť, —covať mansuefacere, domare; placare, lenire.

skrotnúť mansuefieri, mansuescere, mitescere.

skrovný exiguus, parvus, modicus, parvus, levis; s—á strava victus (us) tenuis et parvus.

skrpatený minutus.

skrpaticť pumilionem (nanum) fieri. minui.

skrsať, —nať oriri, nasci. gigni; manare.

skrúšenosť religio, onis, f., pius animi sensus (us); v. nasled.

skrúšený: s—é srdce animus acerbissima poenitentia afflictus; adv. cum poenitentia animo poenitentia commoto.

skrútiť, —covať, —cať, —utnúť contorquere

skrýša latebra; latibulum s. lotrovská latronum receptaculum; s. podzemná spelunca.

skryť, —ývať abdere, abscondere alqd; occultare, occultere, tegere alqd; dissimulare; s. čo pred kým celare alqm alqd; — sa se abdere.

se occultare; latēre, delitescere.	skvost res pretiosa: ornamentum.
skryte occulte. clam, obscure.	skvostný pretiosus. magnificus.
skrytý occultus, abditus, tectus; remotus; (tajný) clandestinus; s—ým byť latēre, delitescere.	skvúci splendidus, nitidus, fulgens.
skrz, skrze per s akk., čistý abl.	skyprieť molliri, marcidum fieri.
skučať eiulare, gemere, ululare; o vetro stridēre.	skyslieť, skysnúť acescere, acidum fieri.
skuhráč tenax. ācis, immodice parvus; homo (inis) sordidus.	skyva frustum.
skuhrať nimium parcum esse.	slablčne syllabatim.
skúmanie investigatio, quaestio, onis, f.	slablka syllaba.
skúmať examinare, temptare, investigare, quaerere, inquirere, scrutari; speculari.	slabina illa, ium.
skúmateľ investigator, quaesitor, oris.	slábnuť infirmum al. invalidum fieri; debilitari et frangi; slábnem vires me deficiunt; pamäť slábne memoria minuitur.
skúpaň v. skuhráč.	slabosť infirmitas, imbecillitas, debilitas, atis, f. languor, oris, m. lassitudo, inis, f.
skupenina turma; multi, complures (ium), congregati, coniuncti, aliquot.	slabúch homo (inis) imbecillus; homo infirmae valetudinis.
skúposť tenacitas, ātis, f.	slabý infirmus, imbecillus, debilis, fragilis, tenuis (sonus), levis (spes), parvus, exiguus.
skúpy tenax. acis; immodice parvus.	slad hordeum aqua perfusum.
skuť include inter se (con) iungere.	sladistý dulciculus, subdulcis.
[skutočne] v. ozaj, naozaj.	sladieť condire.
skutočnosť veritas, atis; res (rei) vera; verum; nedá sa pochybovať o skutočnosti tej veci dubitari non potest, quin res vera sit.	sladko dulciter, suaviter.
[skutočný] v. ozajstný.	sladkosť dulcedo, inis, f. suavitatis, atis, f.
skutok factum, res (rei, f.), facinus, oris, n., (mravne zlý) maleficium; (proti zákonom Bož. i prirodz) nefas (neskl.) dobrý s. recte, bene factum; slávne s—y res gestae; slovom i skutkom consilio et opera; verbo et re.	sladký dulcis, suavis, iucundus.
skvelosť splendor, nitor, fulgor, oris, m. magnificentia.	sladnúť dulcescere.
skvelý splendidus, nitidus, illustris, clarus, amplus; s—é dary maxima munera.	slama stramentum, stramen, inis, n.
skvieť sa splendēre, nitēre, fulgēre, florēre, excellere.	slamenák pilleus stramenticius; corbis (is) stramenticia.
	slamenica catillus, catinus stramenticius.
	slamený stramineus, stramenticius.
	slanina lardum.
	slaný salsus.
	slapať comprehendere.
	slasť suavis, voluptas, atis, f. laetitia.

slátanina cento, onis, m.

slátať consuere.

slatina solum uliginosum, campi uliginosi.

sláva gloria, laus, laudis, f., claritas, atis, f., nomen, inis, n.; s—u nesmrteľnosti si získať immortalitatem consequi, adipisci; sláva! bene beateque vivat!

Slavian Slavus.

slavianský Slavicus.

slávik luscinia.

sláviť praedicare, celebrare; laudibus efferre alqm; s. víťazstvo triumphare de alqo.

slávne ample, gloriose, sollemniter.

slávnosť sollemne, is, n., ceremonia; magnificentia; splendor, oris m., celebratio, onis, f., s. ďakovacia supplicatio, onis, f.

slávnostne auguste, sollemniter.

slávnostný sollemnis, festus; s—á brána porta triumphalis.

slávny nobilis, gloriosus, clarus, celebrer, bris, bre; amplus, illustris, inclitus, magnificus, splendidus, sollemnis.

slečna virgo (inis) nobilis.

sled vestigium.

sledovať sequi, subsequi.

slepačí gallinaceus.

slepáň, slepec v. slepý.

[slepica] v. sľepka kura.

slepíť = slepým robiť occaecare, caecum facere.

slepíť, —povať, sľepať conglutinare.

slepo temere, inconsiderate, inconsulte.

sleposť, slepota caecitas, atis, f.

slepý caecus, (nerozvažitý), temerarius; s—á náhoda temeritas (atis, f.) et casus (us, m).

sľetať, sľetieť devolare (de caelo); —sa convolare.

sľetovať ferruminare.

slez malva; * althea rosea.

slezina lien, splen. ěnis, m.

sľiať, sľievať, sľiť confundere; deiungere.

sľedenie v. výzvedy.

sľediť explorare, investigare, perscrutari.

sľepať v. slepiť.

sľepka gallina.

sľievať v. sľiať.

sľiezť, sľiezať derepere, descendere.

sľmák cochlea, concha.

sľina saliva.

sľiniť salivā conspergere.

sľinotox salivatio (onis) plurima.

sľintať v. sľiniť.

sľipnúť inter se cohaerescere, conglutinari.

sľivka (strom) prunus, i. f.; (ovocie) prunum.

sľivnica hortus prunis obsitus.

sľivovica vinum e prunis factum.

sľiz pituita.

sľizať, sľiznúť, sľizávať delingere.

sľizký pituitosus; lubricus.

sľiznica membrana pituitaria.

sľnce, sľnko sol, is, m.; s. vychádza, zachodí sol oritur, occidit; pod s—kom infra solem.

sľnečníca = úpal solis ictus (us, m.).

sľnečník [= parasol] umbraculum; [= zelina] * heliotropum.

sľenčný gen. solis; s—é hodiny horologium (solarium); s. rok annus, qui solstitiali circumagitur orbe.

sľnko v. sľnce.

sľoboda libertas; obhajovať s—u libertatem vindicare; prepustiť otroka na s—u servum vindicare in libertatem, servum manu mittere.

sľobodíť liberare.

sľobodne libere; suo iure.

sľobodomyseľnosť libertas, atis, f., animus liber.

sľobodomyseľný ingenuus, liberesentiens.

sľoh (v staviteľstve) structurae genus (eris, n.); spôsob písania

- genus** scribendi. oratio, onis, f.; s. bezvadný integritas, sinceritas (atis, f.) orationis; pravidlá s—u latinského praecepta artis Latine scribendi.
- sloha** strophæ.
- slon** elephas, antis; elephantus.
- slonovina** ebur, oris, n.
- slonový** elephantinus; s—á kost ebur, oris, n. zo s—ei kosti eburneus.
- slopať** potare.
- slota** — mrcha počasie pluviae; tempestas (atis) foeda, atrox.
- Slovák** * Slovenus.
- Slovensko** * Slovenia.
- slovenský** * Slovenicus.
- slovesnosť** artes (ium) liberales, elegantiores.
- sloveso** verbum.
- Slovan** Slavus
- slovanský** Slavicus.
- s'ovičko, slovko** verbum.
- slovník** index (icis, m.) vocabulorum; thesaurus verborum, lexicon, i, n.; glossarium; dictionarium, vocabularium.
- slovníkár** * lexicographus.
- slovo** verbum, vocabulum; vox; vocis, f., dictum; dané s. fides, ei, f.; s—om verbo; ut paucis comprehendam; denique. čo značí to s. quid significat haec vox (vocis)? aký smysl má to s. quae sententia subiecta est huic voci? slovo amicitia odvodené je od amare verbum amicitiae dicitur ab amando; bohatstvo s—ov copia, ubertas (atis, f.) verborum; nechcem ani s—a počuť verbum unum ne faxis cave! s. odvodzovať originem verbi repetere; do s—a prekladať ad verbum, totidem verbis transferre aliqd.; s. prosiť dicendi potestatem petere; stáť s—u fidem praestare, servare; nestáť fidem frangere violare.
- slovom** breviter, paucis, denique; ne multa, quid multa.
- slovosklad** syntaxis, is, f., verborum coniunctio, onis, f.
- slovosled** = poriadok slov ordo (inis, m.) verborum.
- slovozpyt** etymologia; nomen et verborum interpretatio.
- slovozpytný** etymologicus.
- slovutný** clarus, praecclarus, illustris, celebratus, inclitus, nobilis.
- složenie** compositio, onis, f., ordo, inis, m.; s. tela figura corporis; depositio, onis, f.
- složiť, skladať** componere, conferre, colligere; (dolu) deponere; suo loco ponere, disponere; scribere, conscribere; s. počet rationem reddere alcs rei; s. prísahu iusiurandum dare, o vojakoch sacramentum dicere; s. ruky manus iungere; s. reč orationem conficere; s. úrad deponere magistratum, magistratu se abdicare; (keď čas úradovania uplynul) decedere de potestate; s. vinu na niekoho culpam conicere in alqm; s. zbraň arma tradere, ab armis discedere.
- složitý** compositus.
- sľub** (Bohu) votum; (človeku) promissum, fides, ei, f.; (s prísahou) sacramentum; obaľpálny s. fides data et accepta (fidem et iusiurandum inter se dare); s. splniť votum reddere.
- sľúbenec** sponsus.
- sľúbenica** sponsa.
- sľubiť —ovať** (Bohu) vovēre, (človeku) promittere pollicēri, spondere, fidem dare; s. hory doly maria montesque pollicēri; —sa se promittere.
- sľubný**: s. prsteň annulus pronubus.
- sľubovať** v. sľubiť.

sluby sponsalia, ium.
slúčen'na mixtura.
slúčil', slučovať v. spojiť.
slučka laqueus, nodus.
slučkovať laqueum inicere.
sluha famulus, puer, i, servus, minister, tri; s. úradný apparitor, oris; s. obecný licitor, oris; s. chrámový aedituus; s. vyšších úradníkov accensus
sluch auditus, us, m., facultas (atis, f.) audiendi.
sluka scolopax, ācis, m.
slúpiť, slupovať, slúpať putamen al. corticem detrahēre; desquamare.
slušať (sa) (= svedčiť) decēre, convenire, aptum esse; ako sa sluší a patrí ut decet et par est; ináč než sa slušalo a patrelo contra ius fasque.
slušne decenter, honeste, pulchre; iuste.
slušnosť decentia, urbanitas, ātis, f., elegantia, honestas, ātis, i., decus, oris, n., decorum.
slušný decens, decorus, honestus, aequus; slušné je aequum, par est.
(slúťovať sa) v. zľúťovať sa.
služba (otroka) servitus, ūtis, f., servitium, famulatus, us, m; úradníka munus, eris, n., officium; (vojaka) militia, stipendium; s. štátna munus rei publicae al. publicum; konať službu otrockú servitute servire.
slúžiť (ako otrok) servire; (za platu) famulari; (ako vojak) militare, stipendia facere, mereri; ako úradník munere alqd fungi.
služka ancilla.
služné merces, ēdis, f.; stipendium; salarium.
služobkyňa serva, famula, ancilla ministra.
služobníctvo familia; famuli servi.
služobník v. sluha.
slýchať fama est.
slyšať audire, auribus percipere.

slyšateľný qui (quae, quod) auditur al. auribus percipitur, percipi potest.
slza lacrima; slzy ho zalialy lacrimae ei obortae sunt; s—y prelievať lacrimare, lacrimas effundere.
slzavý plenus lacrimarum, lacrimabundus; s—é oči (choroba) lippus
slziť lacrimare.
smáčať v. zmáčať.
smäd sitis, is, f.
smädnúť sitire.
smädný sitiens.
smahnúť torrēri, arescere, siccescere.
smazať abstergere; delēre, extinguere, tollere.
smaženie slovesom.
smaženina caro (nis) tosta.
smažiť frigēre, torrēre
smelo audacter, animo fortit.
smelosť audacia; animus fortis; (potupne) confidentia; (drzosť) petulantia procacitas, atis, f.; (nerozvážitosť) temeritas, atis, i.
smelý audax, fortis; animosus; (neohrozený) intrepidus; (drzý) petulans procax; confidens, insolens; človek veľný s. homo (inis) summae audaciae.
[smeniť, smenka] v. zmeniť, zmenka.
smier cursus, us, m.; s. dať dirigere, flectere in. ad alqd; s. zachovať cursum tenere: s—om k Rиму Romam versus
[smerodajný] v. smer dať rozhodovať.
smerovať cursum, iter dirigere, flectere; cursum tenere; spectare alqd; perlinere ad alqd; reč k tomu smeruje, aby... tota oratio ita comparata est ut...
smes mixtio, onis, f., mixtura; congeries, el, f.
[smestiť sa] v. vmestiť sa.
smieť v. smieť.
smieť pl smeti purgamenta, orum.

smeták scopae, arum.

smetana, **smetánka** flos. (ōris. m.) lactis.

smetať deverrere, abstergere.

smetisko acervus stercoris.

smiať sa ridēre.

smida, **smidka** pars (tis) resecta, segmentum.

smiech risus, us, m.; dať sa do s—u risum edere, tollere; nie mi je do s—u non est quod rideam; to je k s—u hoc ridiculum est.

[**smiechať**] v. smiešať.

smiechota res (rei) ridicula.

smierca reconciliator (oris) gratiae.

smierci: s. sudca arbiter, tri.

smierenie placatio, onis, f.; reditus (us, m) in gratiam; reconciliatio (onis, f.)

smieriť placare, lenire alqm. animum alcs; reconciliare alqm cum alqo, alci; —sa s kým redire, reverti in gratiam cum alqo.

smiorlivý placabilis; s—á povaha ingenium placabile.

smiesť condepsere.

smiesť, **smetať** deverrere, abstergere.

smiešať miscēre, permiscēre alqd cum re alqā; s. pravé s nepravým veracum falsis confundere.

smiešnosť res (ei) ridicula.

smiešny ridiculus, risu dignus.

smieť audēre, posse, licet, potestas (atis, f) mihi est. (dôraz.) ius habēre; nesmiem na starobu si sťažovať non habeo, quod accusēm senectutem; to nesmieš povedať talia dicere non oportet.

smilník libidinosus, lascivus.

smilniť libidinibus indulgēre.

smilný libidinosus; lascivus impudicus.

smilovanie misericordia, miseratio, commiseratio, onis, f.

smilovať sa miserēri, miseret me alcs.

smilstvo libido, inis, f., lascivia.

smliaždiť comprimere.

smluva pactio, onis, f., pactum. (štátna) foedus, eris, n.; s—u urobiť foedus icere, ferire. pacisci cum alqo; s—u zrušiť foedus violare, frangere, rumpere; podľa s—y ex iocedere, ex pacto.

smluviť sa pacisci; convenit mihi cum aliquo de alqāre.

smokliť sa lacrimas profundere, flere.

smola pix, picis, f.

smollar picarius, picis ustor, ōris.

smoliť, —ievať pice oblinere.

smolnatý piceus.

smotana v. smetana.

smotať conglomerare.

smrad foetor, odor, oris, m.

smradiť, —dievať foetorem iacere, locum odore, foetore implere.

smradľavý foetidus, male olens.

smraštiť complicare, corrugare.

smrčina pinetum.

smrdieť olēre.

smrek pinus, ūs, (—i) f.

smrkať tabak * tabacum contritum naribus haurire.

smrštiť deicere, praecipitare; —sa corrugari.

smrť mors, mortis, f.; (násilná) nex, necis, f., (zahitie) caedes, is, f., (zahynutie) interitus, us, m.; finis (is, m.) vitae; trest s—ti paena capitis, supplicium; s. si spôsobíť mortem sibi consciscere; s—tou trestať morte multare, supplicio afflicere; zomrieť s—tou hrdinskou per summam virtutem emeri; násilnou praeter naturam mori, fato maturo exstingui; prirodzenou morbo perire, naturae concedere, naturae debitum reddere; na s. odsúdiť damnare alqm capitis, suppli-

cium constituere in alqm;
 moc nad životom l s—lou pote-
 stas (atis. f.) vitae, necis-
 que.
smrteľne ranit mortifero vul-
 nere afficere; s. nenávidieť
 capitali odio prosequi.
smrteľník mortalis, is.
smrteľnosť mortalitas, atis. f.
smrteľný mortalis, capitalis,
 implacabilis; s—é bolesti
 mortis cruciatus; na s—ej
 posteli moriens, moribun-
 dus.
smrtonosný mortifer, a, um.
smud fumus.
smuď fumare.
smudnút aduri.
smudný adustus.
smútiť maerore afficere; ae-
 gritudinem, dolorem af-
 fere alci; —sa tristem fie-
 ri; maerere, dolere, lugere,
 dolore affici.
smutnohra tragoedia; poëma
 (atis) tragicum.
smútočný lugubris; s. odev ve-
 stis (is. f.) lugubris.
smútok (vnútorný) maeror, oris,
 m., (zovnútný) luctus, us, m.,
 (bolest) dolor, oris, m.; (zármu-
 tok) tristitia; s. odložiť luc-
 tum deponere, ad vesti-
 tum suum redire; v s—u byť
 lugere, vestem mutare.
smysel sensus, us, m., ratio,
 f., sententia; s. zákona sen-
 tentia, voluntas (atis. f.) le-
 gis; nemať s—slu pre niečo du-
 rum esse ad alqd; alien-
 um esse, abhorreere ab al-
 qa re; slovo má dvojaký s. ver-
 bum potest in duas sen-
 tentias accipi; nebyť pri
 zdravých s—och mente cap-
 tum amentem esse.
smyselnosť libido, inis, f., cor-
 poris voluptas, atis, f.
smyselný sensibus subiectus.
smysleť excogitare.
smýšľanie sententia, existi-
 matio, opinio, onis. f.; con-
 siliu, mens, tis. f., animus;
 ľudské s. mentes hominum
 et cogitationes; s. priateľské

animus amicus; s. republi-
 kánske studium communis
 libertatis; zmena smýšľania
 commutatio (onis. f.) ani-
 morum; byť toho istého polit. s.
 idem de republica senti-
 re.
smýšľať iudicare, existima-
 re; putare, rēri; sentire;
 s. s kým dobre amicum esse
 alci; ináč s. dissentire,
 discrepare cum alqo; vy-
 soko o sebe s. nimiam de se
 habere opinionem; smý-
 šľam tiež tak idem mihi vide-
 tur; okokoľvek o mne smýšľaš
 quocunque in me eris ani-
 mo.
smýť abluere.
[snáť] v. azda.
[snadno] v. ľahko.
sňah v. sneh.
snaha studium, nisus, us, m.,
 contentio, onis. f., cona-
 tus, us, m., (namáhanie) labor,
 oris, m.
snár somniorum interpres,
 etis, m.
snášateľnosť pacis amor (oris,
 m.), concordiae studium,
 patientia, animus aequus.
snášateľný pacis amans, con-
 cordiae studiosus, pa-
 tiens.
snášať, sniesť (spolu) conferre,
 comportare alqd., (dolu) de-
 orsum ferre, portare alqd;
 (= trpieť v. znášať); —sa s nie-
 kym concordare, concor-
 diter vivere cum alqo.
sňať, snímať demere, abstra-
 here, detrahare; (oslobodiť)
 levare, liberare; s. klobúk
 caput aperire; s. nošu s ko-
 ho sarcinis levare alqm.
[sňatok] v. sobáš, svadba.
snaženie v. snaha.
snažiť sa studere, operam da-
 re, navare alci rei; niti, ela-
 borare pro al. in alqā re,
 ad rem alqm; studium po-
 nere in re alqa; marne sa s.
 frustra conari; operam
 perdere; inanem laborem
 capere.

snaživý navus, industrius, studiosus, sedulus, assiduus.	sobol mus (muris, m.) silvestris; pellis (is, f.) muris silvestris.
snažue assidue, vehementer, magnopere, etiam atque etiam; summo studio.	sobota dies (ei, m.) Sabbathi, al. Saturni.
snažnosť navitas, atis, f., industria.	sobranie collectio, onis.
snažný v. snaživý.	sobrať v. stierať.
sneh nix, nivis, f.	socať v. sotiť.
snochovka aqua nivalis.	sóda nitrum: * nitrium carbonicum.
snehový nivalis.	sohnať, shánať cogere, compellere; (dolu) depellere; —sa concurrere, confluere; concursus (us, m.) fit (populi).
snehulec nives plumeae.	schnúť, sbýbať flectere, deflectere; —sa corpus (oris, n.) demittere.
snem comitia, orum; senatus, us, m. consilium publicum; contio, onis, f.; concilium, conventus, us, m.	socha statua; signum; simulacrum; (podobizeň) effigies, ei, f. —y a maľby signa et tabulae.
snemovať conventum agere; comitia habere.	sochár statuorum artifex (icis), statuarius, fector, ōris.
snemoveň, snemovňa curia.	sochárstvo ars (rtis, f.) signa fabricandi; ars fingendi; ars statuaria.
snemový gen curiae.	sochor vectis, is, m.; fustis, is, m.
snesenie v. snášať, sniesť.	sojka graculus.
snesiteľný v. znesiteľný.	sok adversarius; aemulus; (závistlivý) obtrektator, ōris; s. v láske rivalis, is.
[sneť] v. hrdza (na obilí).	sokol falco, ōnis, m.
sníkať v. siakať.	sokorec vertex (icis, m.) montis.
sníček v. sen.	sokovstvo aemulatio, onis, f.; (závistlivé) obtrektatio, onis, f.; s. v láske rivalitas, atis, f.
snieť v. snášať.	sokyňa aemula.
snímať v. sňať.	soľ sal, salis, m.
sníť sa, snívať sa somniare, in somnis videre; snívalo sa mi species (ei) mihi dormienti oblata est.	solenina caro (nis) sale indurata.
snivý qui saepe somnia videt; somnians; somnientis modo.	solíť sale condire.
sníženosť summissio, onis, f.	soľnica — soľný sklad salis horreum.
snížený depressus, submissus.	soľnička salinum, salillum.
snížiť, snížovať demittere, deprimere, summittere alqd; s. cenulevare (annonam); s. poplatok stipendium imminuere.	soľný : soľná baňa salinae; s. sklad salis horreum.
snop merges, itis, f.	somár asinus, asina.
snosiť v. snášať.	somársky : s. kašeľ * tussis (is) suffocativa.
snovať fila revolvere; (osnovu robiť) telam ordiri; metaf. moliri, struere, machinari; s. sprisahanie coniurationem facere.	sopáť, sopnúť, sopínať, spínať coniungere, connectere.
so v. s.	sopleť narium excrementa.
sob (cervus) tarandus.	
sobáš nuptiae.	
sobášiti * sollemnibus dictis conubium sancire.	
schliecť sa vestem deponere	

sopka mons (t. s. m.) flammās eructans; mons ignivomus.

sopľak, **sopľavý** mucosus.

sopľiť mucō inficere, foedare.

sopnúť v. **sopäť**.

sopťiť ignem eicere, eructare, evomere.

sopúch os (oris, n.) fornacis.

sosadiť, **sosadzovať** deicere; (s úradu) abrogare magistratum; amovēre magistratu.

sosadnúť descendere.

sosať v. **cicať**.

soschnúť exsiccari, siccari, ardescere, aridum fieri.

soskočiť, **soskakovať** desilire.

soslanie missio, ōnis, f.

soslať demittere.

sosna pinus. us: pinus. i. f.

sosnový pineus.

sostaviť, —**vovať** componere, construere, disponere; s. niečo písma concipere.

sostrediť in unum locum contrahere.

sostreľiť telo conficere, ex loco superiore deicere.

sostup descensus, us, m.

sostúpiť, —**stupovať** descendere; de gredi, decedere; s. s nášypov de vallo decedere.

sošit chartae iunctae; s. písaný libellus.

sošiť, —**šivať** consuere.

sošľachtiť, —**ovať** nobilitate donare, in numerum nobilium recipere; meliorem reddere; excolere; (strom) inoculare.

[**sošlý vekom**] v. **vysilený vekom**.

sošvagríť sa affinitate se iungere cum alqo, amicitiam iungere, alqm sibi amicum facere alqo familiariter uti; sošvagrený affinis.

sošať v. **sľať**.

sotľiť, **sácať** pulsare, tundere, ictu manus affligere, percutere, ferire, offendere, illidere.

sotrenie litura.

sotrieť, —**tierať**, **stierať** abstergere, detergere.

sotva, **sotvy** vix, haud facile, aegre.

sova noctua, ulula.

sovok = oblička na perinu * tegumentum, superindumentum pulvinaris.

soznam index, icis, m., tabula; numerus, rationes, um, f.; zapisať do s. obžalovaných referre in reos; s. senátorov album.

soznámíť notum reddere alqm alci; s. koho s čím docere alqm alqd; — **sa** s kým notum fieri alci, venire in notitiam alci; iungere familiaritatem cum alqō; cognoscere alqm.

soznanie confessio, onis, f.

soznať noscere, cognoscere, intellegere, cernere; — **sa** confiteri.

sozvať invitare, vocare.

sožať, —**žinať** demetere, desecare.

sožrať comedere, consumere, devorare.

spáť dormiens.

spád declivitas, atis, f., delectus, us, m.

spadať, **spadnúť** decidere, delabi; excuti (curru), praecipitari; s. so schodov scalis devolvi; s. s neba de caelo labi.

spádny declivis.

spáchať patrare, perpetrare, committere, admittere, edere.

spájať v. **spojiť**.

spakovať colligere, vasa colligere.

spalenina adustio, onis, i., adustum; nota ustionis.

spálenisko locus aedificii incendio deleti.

spáliť cremare, concremare (mortuum); comburere (vivum); igni necare, incendio delēre, flammis absorbere; o slnku hovoriť sa urere, o mraze deurere.

spalňa cubile, is, n.

spamätať sa ad se redire, se recipere, se colligere; animus redit.

spanilomyseľný generosus, liberalis; animi liberalis, ingenui; magnanimus.
spanilosť animi magnitudo (inis. f.), liberalitas, atis. f., animus ingenuus; formositas, venustas, atis. f., pulchritudo. inis. f.
spanlý magnanimus, ingenuus; ingenio excelso; formosus, pulcher, chra, chrum; venustus.
spánok somnus; (odpočinok) quies, tis. f.; v s—nku per somnum; **spánky** tempora, uni.
spara aestus, us, m.
spárať solve re.
spariť aquā ferventi adure re, amburere.
spáriť coniungere, copulare.
sparno v. spara.
sparný fervidus.
spása salus, utis. f.; conservatio, onis. f.; nad s—ou zúfať de rebus suis desperare; starať sa o svoju s—u salutis suae consulere.
spásaf, spásť depascere.
spasenie liberatio, redemptio, onis. f.; salus, utis. f., salvatio, onis. f.
spasiť liberare, vindicare, conservare, salvum praestare alqm.
spasiteľ liberator, oris; vindex, icis; conservator, oris.; **Spasiteľ** * Salvator, oris, Redemptor, oris.
spasiteľný salutaris; utilis.
spásť v. spásaf.
spať dormire; (usnúť) somnum capere; (odpočívať) quiescere; ísť s. cubitum ire; chce sa mi s. somni indigeo; celú noc som nespáť totam noctem pervigilavi.
[spatíť] v. uzrieť, uvidieť, zbadaf.
spečatiť signare, obsignare.
spev cantus, us, m.
spevážka cantatrix, icis.
spevák cantor, oris.
spevavý canorus.
spevokol chorus canentium.
splačky dormiens.

spierať sa recusare, detrectare, abnuere.
spievať canere, cantare.
[spiešť] v. ponáhľať sa.
spiež aes, aeris, n.
spležový aëneus, aereus, ex aere factus, expressus.
[spiklenec, spiknúť sa, spiknutie] v. sprisahanec, sprisahaf sa, sprisahanie.
spinať v. sopäť.
spínka fibula.
spis scriptum, volumen, inis, n., liber, bri, m. litterae; s—v acta, orum; tabulae, litterae.
spísať, spísovať (libros) scribere conscribere; litteris mandare; memoriae prodere; s. knihu librum componere, scribere; s. protokol res in tabulas referre.
spisovateľ scriptor, oris; dejespí—sec auctor, oris.
spisovateľka mulier (is) libros scribens.
spisovníctvo litterae.
spisovný litteratus.
spíť sa ebrium fieri.
splácať v. splatíť. s
spláchnuť, spláknúť, splakovať abluere.
splanieť deterio rem, pe lo rem fieri.
splasknúť planum fieri.
splašiť, —ovať consternare (equos), terro re iniecto fugare alqm; — sa expavesce re; (o koňoch) consternari.
splaštiť planum facere.
splatíť, splácať solve re, ex solve re; s. dlhy aes (aeris) alienum solve re; debitum reddore; s. dobré zlým pen sare ma lo fac tis be nefi cia; s. rovné rovným par pari referre.
splátka pecunia (soluta); (splácanie) solutio, onis. f.
splatný solvendus; s—á lehota dies ad solvendum praestituta.
splav aquae iter (Itineris, n.); cloaca.

splavný navigabilis; urobiť rieku splavnou efficere. ut fluvius navigabilis sit.
splesnieť mucescere.
spletať, splešť connectere. implicare; miscēre. permiscēre alqd; s. sebe niečo confundere; s. niekoho animum alcs perturbare; spletená reč oratio (onis) perplexa. obscura.
spln mesiaca luna plena.
splniť, —ňovať, splňať explēre implēre alqd; s. slovo vota solverc, reddere; promissum al. fidem praestare; nesplniť fidem fallere; s. prosbu alci petenti satis iacere. non deesse; —sa evenire. eventum habēre.
splnomocniť, —ňovať potestatem dare, mandare.
sploďiť gignere. parere. procreare.
sploštiť v. spľasťiť.
s počiatku v. z počiatku.
spočínúť, —čívať quiescere dormire; situm positum esse in re alqā.
spočítať computare. numerare; summam facere; calculum subducere rei alci.
spodobniť v. napodobniť.
spodok pars (rtis, f.) inferior: (dno) fundus; s. lodi carina; s. stĺpu basis, is, f.
spodný inferior; najspodnejší inimus, imus; s. perina stragulum; s. šaty tunica interior.
spojenec socius; foedere iunctus.
spojenecký socialis; o obci foederatus.
spojenie coniunctio, copulatio, colligatio, onis, f.; iunctura; complexio (onis, f.) (atomorum).
spojený coniunctus.
spojiť, —jovať iungere. coniungere; sociare, consociare; spojenými silami viribus collatis. unitis; —sa se coniungere. societatem inire. foedus facere cum alqo; copulari.

spojitosť cohaerentia; continuatio, onis, f.; reč bez s— oratio (onis, f.) male cohaerens.
spojivosť vis alligationis.
spoľka coniunctio.
spoľovať v. spojiť.
spokojnosť tranquillitas, atis, f.; acquitas (atis, f.) animi; k mojej s—i cum magna mea voluptate; ku všeobecnej s—i cunctis approbantibus.
spokojný tranquillus; aequus; s—ým byť s čím contentum esse alqā re.
spoľahlivosť fides, ei, f., fidelitas, atis, f.
spoľahlivý fidus; certus; fidelis.
spoľahnúť sa, spoľiehať sa fidere confidere, fidem habere alci; spem ponere in alqo.
spoľčiť sa, —čovať sa socium sibi adiungere, societatem inire.
spolkový ad foedus, ad societatem pertinens.
spoločenský socialis; s. sväzok societas, atis, f.; s. život vita communis, vitae societas.
spoločenstvo societas, communitas, atis, f.
spoločník (vo veciach príjemných) sodalis, is; (vo veciach vážnych) socius; (na ceste) comes, itis; (toho istého osudu) consors, tis; (pomocník) minister, stri.
spoločnosť societas, communitas, sodalitas, atis, f.; s. ľudská hominum inter homines societas; stolová s. convivae; zábavná s. circulus; coetus, us, m.
spoloť societas, atis, f., coniunctio, onis, f., consuetudo, inis, f.; foedus, eris, n.; uzavrieť s. foedus facere, inire. icere. societatem cum alqo facere, inire.
spolu unā, simul; inter se; s. bojovať pugnae interesse, participem esse pugnae.

spoľubližny propinquus; alter; alii homines (um); il. quibuscum vivitur.
spolubojovník pugnae socius; commilito, onis.
spoludedič coheres. dis; socius hereditatis.
spoluhláska consonans. tis. f.
spolukonsul collega.
spolumesťan, spoluobčan civis. is.
spolupracovník socius operis.
spoluvinník eiusdem culpae particeps.
spolužiak condiscipulus.
spomenúť, spomínať commemorare. mentionem facere
spomienka commemoratio, onis. f.
[spemôcť] v. dopomôcť.
spona fibula; copula.
spor contentio, onis. f., certamen. inis. n., (hádky) altercatio, onis. f., dôr. rixa, iurgium; (rozopra) controversia. lis. litis. f.; s. vyrovnáť controversiam sedare, dirimere, componere, tollere
sporladáť ordinare, disponere. in ordinem redigere; instituere, constituere, componere; s. podľa abecedy litterarum ordine digere.
sporladateľ compositor. ōris; qui disponit; (v divadle) choragus. designator —ōris scenicus. curator. oris.
sporíť servare. reservare. condere, recondere, reponere; parcere alicui rei (pecuniae).
sporiteľna aerarium. in quod reponuntur pecuniae.
sporivý parcus.
sporný controversus; dubius; vec je ešte s—á adhuc subiudicellis est; s—ým byť in controversia esse, versari.
sporý = hojný abundans
spôsob modus. ratio, onis. f., genus (eris. n.) (scribendi); nádherný s. života vitae cultus

(us. m.) cum elegantia et copia; tým s—om ita. hac ratione. hoc modo. ad hunc modum; nijakým s—om nullo modo. nequaquam, minime; na s. in star s gen.
spôsobilý comparatus, conformatus, compositus; (vhodný) aptus, idoneus; utilis accommodatus ad alqd.
spôsobiť facere, efficere, conficere alqd; auctorem esse alicui rei; s. nesvornosť conciliare discordiam.
spôsobiteľ auctor, ōris; causa.
spôsobný aptus, idoneus; accommodatus, opportunus.
spotíť sa sudare.
spotreba consumptio, onis. f.
spotrebovať consumere, absumere; usu terere.
spotvoríť deformare. depravare.
spoveď * confessio (ōnis. f.) peccatorum.
spovedať sa * confitēri.
spozorovať sensibus percipere, conspiciere, animadvertere.
spráchnivieť putrescere. tabescere.
sprášiť pulverem excutere de alqā re.
spratať. —ávať tollere, auferre, amovere, removere, abscondere; —sa se occultare, occultari; locum habere.
správa administratio, curatio, onis. f.; (niekym nariadená) procuratio, onis. f., cura (annonae); dispensatio (onis. f.) (aerarii); (oprava) reffectio; najvyššia s. imperium. summa imperii, summa potestas (atis. f.); zúčastniť sa na štátnej s—e in re publica versari; vziať do rúk s—u ad gubernacula rei publicae accedere; imperium capessere; odovzdať s—u obce tradere rem publicam administrandam; odstúpiť od obecnej s—y a negotiis pu-

- blicis se removēre; a re publica recedere.
- správca** administrator (oris); procurator; (náčelník) praefectus; s. gazdovstva villicus; s. obce rector (oris) civitatis; s. provincie gubernator (oris) provinciae.
- spravedlivosť** v. spravodlivosť.
- spraviť** facere, perficere.
- správnosť** probitas, integritas —atis, f.; (so zreteľom na platenie) diligentia.
- správny** probus, integer, gratum, verus, diligens, frugi (neskl.); s. platiteľ bonum nomen (minis).
- spravodlivosť** iustitia, aequitas, atis, f., s. to vyžaduje iustum al. aequum est.
- spravodlivý** iustus, aequus.
- spravovať** administrare, curare, (z rozkazu) procurare; regere, gubernare, gerere, temperare, moderari alqd; praeesse alci; s. dôchody dispensare pecuniam; s. úrad munere fungi: —sa niečim obtemperare, obsequi alci al. voluntati alcs; accommodare se ad arbitrium alcs; dirigi alqā re.
- spreneveriť**, —ovať fraudare alqd; suppressere (pecuniam).
- sprevádzať** comitari.
- spícha** deiectus (us. m.) aquae ex edito.
- spíchať**, **spíchnúť** decidere.
- spriahať**, —núť coniungere.
- spriatelíť** conciliare alqm alci, coniungere alqm alci; aliquos interse; —sa amicitiam iungere, alqm sibi amicum facere, alqo familiariter uti.
- spriečiť** sa resistere.
- sprievod** comitatus, us. m.; (vojenský) praesidium.
- sprievodca** itineris, viae dux (ucis).
- sprijemníť**, —ňovať gratum facere.
- sprikríť** sa fastidire alqd; taedet me alcs rei.
- sprisahanec** coniuratus.
- sprisahanie** coniuratio, conspiratio, onis, f.
- sprisahať** adiusiurandum adigere; —sa coniurare, coniurationem facere, conspirare.
- sprobovať** tentare, experiri, periclitari.
- sprostáctvo** stultitia; ineptiae, nugae.
- spresták** stipes, itis, m., truncus; homo (inis) stultus.
- sprostíť** liberare, exsolvere alqm alqā re; —sa liberare se; s. sa starostí curas deponere.
- sprostosť** v. sprostáctvo.
- sprostý** stolidus, stultus, stupidus.
- sprotiviť** sa resistere, repugnare.
- spřzníť** contaminare, inquinare, dedecorare; pudicitiam alci eripere.
- sprúžeľ** tignum scalare.
- spupný** arrogans, superbus, inflatus.
- spurný** confidens, ferox, ōcis, obstinatus, perversus, pertinax, ācis.
- spustiť**, **spúšťať** demittere, submittere; —sa descendere; relinquere.
- spustlosť** dissolutio (onis, f.) morum.
- spustlý** dissolutus, perditus.
- spúšťať** v. spustiť.
- spútať**, **sputnať** vincire, vincula alci inicere al. imponere.
- spyšnieť** v. zhrdnúť.
- spýtať** sa v. pýtať sa.
- sraňať** v. sroníť.
- srásť**, **srasť** condescere.
- srastlý** concretus.
- srazenie** collisio, onis, f., concursus, us. m.
- srazenina** quod desedit (ex alqā re).
- sraziť**, **sražať** deicere, detrudere; (z peňazi) detrahere, deducere de summa; s. makovice palicou decutere papaverum capita baculo; —sa collidi, concurrere inter se, signa conferre, armis congredi; manus conserere cum alqo; conflige-

- re (acie, proelio, classe); mlieko sa sraža lac (lactis, n.) concretum, coit; srazené mlieko lac concretum, gelatum.
- sraška** concursus, congressus, us, m., malá s. certamen (inis) leve; s. peňazí deductio, onis, f.
- sračať** (leni murmure) defluere. leniter sonare, susurrare.
- srdce** cor, cordis, n., (cit, duša) animus, mens, mentis, f., voluntas, atis, f., ingenium; s. ml krváca acerbissimo dolore crucior, tlkot s—a palpitation (onis, i.) cordis; dodať s—a animum addere alci, confirmare animum alcs; brať si niečo k s—u commoveri alqā re; klásť na s. monēre; iné na s—i, iné na jazyku aliud sentire, aliud loqui; leží mi na s—i alqd mihi cordi, curae est; (veľmi) magni meā interest; komu blaho štátu leží na s—i qui salvam esse vult rem publicam; z celého s—a toto pectore, animo.
- srdcový** gen. cordis.
- srdčnica** arteria.
- srdčnosť** veritas, atis, f., animus sincerus; s. priateľstva summa amicitia.
- srdčne** ex animo. vere, intime; s. rád libentissime; s. pozdraviť multam salutem dicere.
- srdčný** verus, sincerus, non dissimulatus; s—á modlitba preces (cum) ex animo factae; s—á láska summus amor, (oris) s—é priateľstvo intima amicitia; s. priateľ amicissimus.
- srdiečko** corculum.
- srdiť** irritare, stomachum movēre alci; —sa stomachari, indignari alqd, de alqāre, quod aj acc. c. inf.
- srdnatosť** fortitudo, inis, f.; animus fortis; virtus, utis, f.
- srdnatý** ferox, ocis, fortis; intrepidus; animosus.
- srdoš** homo (inis) iracundus.
- srez, srezok** pars (rtis) resecta, segmentum.
- srezať** desecare, abscidere, resecare.
- sriadíť, sriadzovať** ordinare, disponere, digerere.
- sriecť sa, srieknuť sa** convenire de alqā re.
- srieň** glacies (ei, f.) fluitans.
- sřkať, sřknúť** sorbere.
- srnka** caprea.
- sřňa, sřňa** hinnuleus.
- sřnacina** caro (nis) caprina.
- sřnec** capreolus.
- srok** dies (ei) certa.
- sroníť sřáňať** dolcere.
- srovnalosť** convenientia consensio, onis, f., consensus, us, m.; proportio, onis, f.
- srovnalý** v. rovný, podobný.
- srovnanie** collatio, onis, f.
- srovnat, —návať** = rovným robiť aequare, adaequare, exaequare alqd cum alqā re, rei alci; (jedno s druhým) conferre, comparare alqd cum re alqā; s. mesto so zemou oppidum solo aequare; evertere urbem.
- srovnávať** * gradus (us) comparativus.
- srozumenie** intelligentia; consensio, onis, f., consensus, us, m.; tajné s. s nepriateľom clandestina cum hoste colloquia.
- srozumieť sa s niekým** convenire; convenit mihi cum alqo.
- srozumiteľnosť** perspicuitas, atis, f.
- srozumiteľný** facilis ad intellegendum; perspicuus, apertus; s. hlas vox (vocis) clara.
- sřp** falx, cis, f.; voz sřpy ozbrojený currus (us) falcatus.
- sřsť** villus; pilus, crinis, is, m.
- sřstnatý** villosus; hirsutus.
- sřšať, —šlevať** susurrare; scintillare, scintillas edere; sřš zlosťou saevit cupiditate ulciscendi.
- sřšeň** crabro, ōnis, m.
- sřub** puteal, alis, n.; munitio, onis, f.; propugnaculum.

srubíť concidere, praecidere.
srúcaniny ruinae; parietinae, muri diruti.
srútiť evertere, prosternere, deicere; — **sa** corruere, procidere.
srvatka, syrovatka serum lactis.
ssať = cecaf, cicaf sugere, bibere.
ssavec animal (is), quod fetus uberibus alit.
ssuť sa decidere, collabi, corruere.
ssutiny = srúcaniny parietinae; ruína; muri diruti.
ssedivleť canum fieri.
sta v. ako.
stáčať v. stočiť.
stačil satis esse; sufficere; suppeterere rei alci; suppeditare ad alqd; to mi stačí satis habeo.
stáčka detractio, onis, f.; v. stočiť.
stado grex, gregis, m., pecus, oris, n., armenta, orum.
stahovať (dovedna) contrahere, conducere; (dolu) detrahere; — **sa** transmigrare, demigrare.
stajňa stabulum.
stakde ubivis, ubicunque.
stakedy quodocunque.
stakto quicunque.
stálca stella fixa; stella inerrans; pl. sidera certis locis infixá.
stálosť stabilitas, atis, f., (vytrvalosť) constantia; (trvanlivosť) diuturnitas, atis, f.; nič nemá s—i nihil semper suo statu manet.
stály constans, stabilis; (oveci) perpetuus, continuus, perennis; s. tábor castra stativa; s—e zdravie firma corporis constitutio (onis).
stán (plátený) tentorium; (z dasák) tabernaculum; (spoločný) contubernium; hlavný vojenský s. praetorium.
stanica statio, onis, f.
stanie slovesom stare; nemá nikde s—la requiescere non possum.

stanok v. stán.
stanovisko ratio, onis, f.; modus, quo res (rei) alqa consideratur; to je moje s. ita equidem de illa re iudico.
stanoviť statuere, constituere.
stanovy leges, um, f., instituta, orum.
starať sa curare alqd; providere, prospicere, consulere alci rei, ut, ne; sollicitum esse de alqa re, videre, cavere (ut alqd fiat); s. o obilic pre vojsko providēre frumentum exercitui; nestarať sa non laborare de re alqā; nič sa nestaraj bono sis animo!
starček, starec senex — senis; vir (i) exactae aetatis, extremae senectutis.
starejší v. starý svät.
starena anus, us, f.; (potupne) vetula.
starež homines aetatis exactae.
starieť, stárnuť senescere, senem fieri.
starina antiquitas, vetustas, atis, f.
staroba senectus, utis, f.; vita occidens.
starobylosť antiquitas, atis, f.; prisca aetas; vetustas, atis, f.
starobilý priscus, antiquus, vetustus.
starodávnosť v. starobylosť.
starodávny antiquus; za. s—a quondam, olim; patrum memoria.
starosť cura, sollicitudo, inis, f.; s. mať sollicitum esse, sollicitari; plný s—i sollicitus; bez s—i curis vacuus, securus (de alqā re.)
starosta praefectus.
starostlivý sollicitus (de...), providus, prudens.
starosvetský, staroveký antiquus, priscus.
starozákonný * antiqui foederis, (libri).

starožitnosť antiquitatis monumentum; veda o s—tiach scientia antiquitatis.

staručký senilis.

starý vetus, eris (opp. recens); antiquus (opp. novus); tritus, obsoletus; priscus, pristinus; aetate provectus; senectute confectus; veľmi s. exacta iam aetate; starší (vekom) natu maior; najstarší maximus; s. vojak veteranus; Starý zákon Testamentum vetus.

stať stare; (mať cenu) stare, constare (parvo, magno, centum talentis): vec stojí veľa peňazí res (rei, f.) constat magna pecunia; to stojí veľa roboty res est multi sudoris et laboris; čo svet svetom stojí post hominum memoriam; s. v čele praeesse; s. v ceste obstare; s. v slove in fide manēre; s. za niečo dignum esse alqā re; stojí to za to est tanti; stojí to za prácu operae pretium est; s. si dobre res habeo loco sunt.

stať, stínať, soľat' abscidere, praecidere (caput); securi percutere; obtruncare alqm.

stať sa fieri, evenire, accidere, obtingere (ut).

[statkár] = majetkár, veľkomajetkár possessor agrorum; dominus praedii.

statný validus, eximius, praestans, robustus.

statočne recte, praestanter, strenue.

statočnosť virtus, utis, f., probitas, honestas, atis, f.

statočný honestus, probus, integer, gra. grum.

[statok] v. majetok.

statok — dobytok, lichva pecus, udis, f., pecus, oris, n. (domesticum).

stav status, us, m., condicio, ōnis, i., (duševný) affectio ōnis, f.; (povolanie) vitae genus eris, n., condicio, ars, artis, f., quae stus, us, m.; (trieda) ordo, inis, m. (senatorius); locus, di-

gnita, atis, i.; dobrý s. res florentes; s. pánsky nobilitas, atis, f., (opp. plebs, plebis, f.), homines nobiles, procere; s. rytiersky ordo equester; equites, um; telesný s. habitus, us, n.; vyzvať si nejaký s. vitae genus deligere; v predošlý s. uviesť in pristinum (statum) restituere; v beznádejnom s—e in rebus perditis; z nízkeho s—u homo (inis) humili loco (genere) natus.

stavanle aedificium.

stávať stare; —sa fit, accidit, contingit.

staváť aedificare, exstruere (domum, navem).

stavba aedificium; ohromná s. moles, is, f.; s—u dokončiť exaedificare domum.

stavisko aedificium.

stavíť sa oniečo sponsonem facere cum alqo, pignore contendere; alqd in pignus dare (in pignus do quinque milla nummum).

staviteľ architectus.

staviteľstvo architectura.

stávka sponsio, onis, f.

staženi malus; na s. vyliezt malos scandere.

staženie contractio, ōnis, f.

stažnosť querimonia, querella; accusatio, onis, f.

stažovať sa (si) queri, conqueri de alqā re apud alqm.

stebelnatý multos culmos habens.

steblo culmus; ani s—a nihil omnino.

stehlík acalanthis, acanthis, idis, f. carduelis, is, f.

stehno femur, oris, n., crus, cru-ris, n.

[stejne] v. rovnako.

[stejný] v. rovnaký, totožný.

stekať defluere; —sa confluere (in unum).

stelesniť concorporare.

stellvo stramentum

stena paries, ětis, m., murus; (steny, hradby) moenia, lum.

stenať gemere; (pri čom) ingemiscere in re alqā, ad alqd; s.

pod ťarchou čoho alqā re oppressum esse.
stenčíf attenuare. extenuare.
step regio (onis) deserta et inculta.
stepľeť calescere. calefieri.
stiahnuť (dovedna) contrahere; (dolu) detrahere.
stiečť v. stekať.
stieň v. tieň.
stičať v. sotrieť.
stih otium. tempus. oris. n.
stihanie opíš slovesom.
stiháť persequi, insectari; s. nepriateľa instare hosti fugienti.
stihnúť otium habēre, in otio esse. otiosum esse.
[stin] v. tieň.
stínať v. sofať.
stisk compressio. ōnis, f.; turba conferta.
stiskať, stisknúť premere. comprimere (digitum, manum).
stlačíf, stlačovať comprimere; coartare; (dolu) deprimere.
stlať lectum sternere.
stľeť, stľkať contundere. configere; verberibus caedere alqm.
stľieť, —vať putescere. computescere; in tabem resolvi.
stlp columna.
stľporadie ordo (inis, m) columnarum.
stľstnúť pinguescere, obesum fieri.
sto centum; sto ráz centies; po stu centeni.
stočíf, stáčať vinum emittere. diffundere (de dolio).
stodola horieum.
stoh acervus.
stojací stans. stabilis. constans.
stojácky stans.
stok defluvium; confluentis. m.
stoka cloaca.
stôľ mensa.
stolár faber (bri) lignarius.
stolárstvo ars (artis, f.) lignariorum.
stolček scabellum.

stolec solium.
stolenica v. priečinok.
[stoletie] v. storočie.
[stoletý] v. storočný.
stolica sella, solium. cathedra, (úradná) sella curulis; s. súdna tribunal, ālis. n.
stolička sella.
stolík mensula.
stolný chrám * aedes (is. i.) cathedralis.
stonásobne centuplicato.
stonásobný centuplex, icis.
stonať v. stenať.
[stonka] v. hlúb.
stonohý centum pedibus.
stopa (— šľapaj) **vestigium**; (= micra) pes, pedis. m.; na s—u prijsť komu investigare consilia alcs.
stopľ solve.
stopovať persequi vestigia, instare vestigiis alcs; sequi alqm.
storaký centuplex, plicis.
storamenný centum brachiis.
storuký centum manibus. (poēt.) centimanus.
storočie saeculum; spatium centum annorum.
storočný centum annorum.
stotina centum, numerus centenarius; pars (tis) centesima; centuria.
stotník centurio. ōnis.
stotožníť, —ňovať svôj prospech s prospechom iného idem sibi et alteri prodesse putare.
stotý v. stý.
stožľar v. sľažeň.
stračíf gen. picae; stračia nôžka (zelina) * delphinium.
strach timor. terror. ōris. m. metus. us. m.; (hrôza) pavor. ōris, m.; (úzkosť) angor. ōris, m.; st—u nahnať metum, timorem inicere incutere. afferre; anxiiis curis implere alqm; bez s—u metu vacuus.
strachoš pavidus. timidus (homo).
strachovať sa čoho (zo slabosti) timēre; (z opatrnosti) metuere, dôr. pertimescere, extimescere, formidare alqd; (trnúť) horrēre alqd; s. sa oko-

- ho timēre, metuere alci; s. sa o niečo timere, angli de re alqā.
- straka** pica.
- strakatý** versicolor; varius.
- stráň** latus (eris, n.) montis.
- strana** pars, partis, f., latus, eris, n.; s. svetová regio (ōnis, f.) caeli; s. politická factio, ōnis, f.; s. pravá dextra; s. pravej s—y a dextrā; so všetkých s—án undique; na všetky s—y quoquo versus, quoque versus, passim; s rozličných s—án ex diverso; s tejto s—y ab hac parte, hinc; (o rieke a pod.) cis, citra s akk.; s tamtej s. trans, ultra s akk.; na dve s—y bifariam; so s—y uderiť na nepriateľa hostem a latera doriri; ľudová s. populares; s. zemianska, aristokratická, optimates, (ium); s. opozičná factio (ōnis) adversaria; nestáť pri žiadnej s—e nullius partis esse.
- strániť sa** vitare, evitare fugere alqm, alqd; abhorrēre a re alqā.
- straniva, strany** quod attinet, pertinet al. spectat ad (acc.).
- stránka** (v knihe) pagina; pars, tis, f.
- strannickosť** partium studium; factiones.
- strannický** alterius partis studiosus, cupidus; factiosus; s. spor certamen (inis, n.) parium.
- stranník** v. privrženec.
- strapatý** hirsutus.
- strapec** fimbriae; uva.
- strápiť** contristare; —sa dolorem capere.
- strasť** aerumna; aegritudo sollicitudo, inis, f.; miseria, malum.
- strastiplný** miserabilis, tristis; sollicitudinis plenus; calamitosus.
- strašiak** formido, inis, f., lemur, ur's, m.; larva
- strašidlo** v. strašiak.
- strašiť** terrēre alqm; timorem inicere; straši lemur appareret; tam straši locus ille infestus est lemuribus.
- strašlivý** terribilis, horridus.
- strašne** horrendum in modum, formidolose.
- strašný** timendus, metuendus; horribilis, terribilis.
- strava** cibus; cibaria, ōrum.
- stráviť** comedere, consumere; concoquere (cibum); (spotrebovať) s. veľa času s niečím multum temporis rei alci tribuere.
- straviteľný** facilis ad concoquendum.
- stravovať** victum cotidianum praebere alci; prijať na stravu alqm mercede pacta recipere alendum.
- stráž, stráža** statio, ōnis, f.; custodia; (nočná) vigilia; (denná a nočná) excubiae; s. telesná cohors (tis) praetoria; custodes corporis; satellites, um; predná s. statio extrema; dať ochrannú s. dare alci quod satis est praesidiū.
- strážca** custos, ōdis; v noci vigil, is; v tábore excubitor, ōris; s. vrát ianitor, ōris, ostiarius; s. chráma aedituus.
- strážil** custodire, tuēri.
- strážnica** statio, ōnis, f., custodia.
- strážnik** v. strážca.
- strážny** speculatorius; vigil, vigilans; s. ohň ignis, is, m., s—a veža specula.
- strčiť** immittere, inserere alqd alci rei; s. meč do pošvy gladium in vagina recondere; s. niekoho impellere, percutere sternere alqm.
- strebať** sorbēre.
- strečko** homo (inis) levis.
- strečkováť** circumcursare.
- strečok** oestrus; asilus.
- stred, —ok** media pars (tis); medius locus; centrum, medium alcs rei; obyč. adj. medius; s. šľuku media acies (e); s. mesta media urbs.
- streda** dies (ei, m.) Mercurii.

stredisko medius locus, centrum.
stredný medius.
stredovek media aetas, ātis; aevum medium.
stredoziemný: S—é more mare (is) mediterraneum.
streh vigilantia.
strecha tectum; pod s—u prijsť tectum subire; pod s—u priať niekoho tecto recipere alqm.
strekáč siphon, ōnis, m.
strela telum, iaculum; sagitta; s—y metať iacere, conicere, mittere tela; ako s. celerrime.
strelba coniectus (us, m.) telorum, tormentorum.
strelec sagittarius.
strelivo tela, tormenta bellica.
strelný: —á rana vulnus (eris, n.) tello ictum; s—á zbraň telum; missile, is, n.
stremeň * stapla, scala.
streštenec fanaticus.
streštený fanaticus.
stretnúť koho incidere in alqm.; — sa s kým se offerre, obvium fieri alci; occurrere alci.
streženie insidiae, arum.
strihať, strhnúť (dolu) deripere, (spolu) contrahere; s. z dohovorenej ceny deducere de summa; s. múr, stenu destrue-re, demoliri, diruere murum; —sa oriri, erumpere; o vojne exardescere; o bitke concurratur, res (rei, f.) ad arma venit.
striasť, striasať concutere, decutere; — sa čoho liberari.
strieborný argenteus.
striebríť argentum illinere rei alci.
striebro argentum.
striedať mutare, variare alqd.; — sa mutari, variare; s. sa vo speve alternis canere; stráže sa striedajú succedunt alii in stationem aliorum.
striedavo invicem, vicissim, alternis (diebus etc.)

striedavý varius, alternus (obyč. pl.); s—é šťastie fortunae vicissitudines.
striedka interior pars (partis, f) panis.
striednosť temperantia, continentia; frugalitas, atis, f.
striedmy temperans, moderatus, continens, parcus, frugalis.
striehnuť, striežť alci insidiari, insidias ponere, struere, parare alci.
striekačka siphon, ōnis, m.
striekať spargere, aspergere alqd.
strielanie v. streľba.
strielať sagittas, (tela) conicere, mittere (in alqm, in alqd); s. na mesto tormentis et telis urbem aggredi.
strieskať = stlcť verberare, male mulcare.
striška margo, inis, m, ora.
striežlivosť sobrietas, atis, f.
striežlivý sobrius.
striežť v. strichnúť.
striga venefica, maga.
strigôň v. čarodejník.
strigoňstvo ars (rtis) magica.
strihačka tonsura.
strihať, strihnúť tondere, secare; s. vlasy recidere, praecidere capillos.
strkať v. strčiť.
strmeň v. stremeň.
strmieť eminere.
strmina declivitas, atis, f., loca (orum) praerupta.
strmý arduus, praiceps, —cipitis, praeruptus; abscissus.
strnádka * emberiza.
strnisko stipula.
strnúť obstupescere alqā re.
stroj machina; (nástroj) instrumentum.
strojareň v. dielňa.
strojiť parare, apparare, praeparare; facere, (zlé) machinari, moliri alqd.; — sa parare, comparare se ad alqd; s. sa k vojne bellum parare.

strojnictvo disciplina mechanica.
strojnik mechanicus.
strom arbor, oris, f.
stromoradie via arborum utrimque ordinibus saepata: arbores directo ordine consitae.
stromovie arbores (um).
stro:kotaf confringere, corrumpere, diffringere, contundere; loď sa mu stroškotala naufragium fecit.
strova cibus; victus, us, m.
strovif v. stráviť.
strp'eí ferre, sustinere; tolerare, perferre, pati, perpeti.
střpnuf torpescere, obtorpescere.
stručnosť brevisitas, atis, f., compressio, ōnis, f.
stručný pressus, adstrictus; brevis; s—é výroky breviter et commode dicta.
struh, struháč, struhadlo radula.
struhaf scabere, radere; scalpere.
struk siliqua.
struna chorda; nervus; (struny) fides ium, f.; strún sa dotknuf fides impellere.
stružnikaf scalpere.
stružilny resegmina, um.
strýc, strýčko, strýko (otcov brat) patruus; (matkin brat = ujec) avunculus.
stryná, strynka (= žena otcovho brata) amita.
strýznif cruciare, torquere, vexare.
stržeň medulla.
stučnosť pinguescere.
stud pudor, oris, m., pudicitia; (ostýchavosť) verecundia; s—om sa zapýrif erubescere; bez s—u pudore posito, amisso; pudoris oblitus
studený frigidus, gelidus.
studňa puteus; (žriedlo) fons, fontis, m.
studničny: s—á voda aqua putalis, aqua fontana.
stuhá v. stužka.
stuhnuf durescere, obdurescere, durum fieri.

stuchnúť foetorem redolere.
stupaj vestigium.
stúpať, —pif gradi, vadere, lento gradu procedere.
stupeň gradus, us, m.; doslahnuť najvyššieho s—ňa (v úradoch) ad summos honores pervenire; po s—ňoch per gradus, gradatim.
stúpif v. stúpať.
stupnica gradus, us, m., series, ei, f.; (v hudbe) harmonia.
stupňovať augere.
stužka fascia, vitta.
stvor, stvora res (rei) procreata, homo (inis), animal, ālis, n.
stvorenle creatio, ōnis, f., rerum natura; universitas (ātis, f) rerum; mundus; od s—ia sveta post homines natos, inde ab hominum memoria.
stvorif creare, procreare, facere, efficere, aedificare, fabricari.
stvoriteľ creator, procreator, fabricator, ōris; Stvoriteľ sveta creator, procreator mundi, opifex (icis) rerum; parens (tis) huius universitatis.
stvrdnuf durescere, obdurescere, durum fieri.
stý centesimus; dožiť s—ého roku centum annos complere, vitam ad annum centesimum perducere.
styd pudor, oris, m., pudicitia, verecundia; v. stud.
stydif sa pudet me alcs rei.
stydilivý pudicus, pudens; verecundus.
stydnuť frigescere, refrigerescere.
styk (kupecký) commercium, (dôverný) consuetudo, inis, f.; (priateľský) usus (us, m.) benevolentiaque
stykaf sa tangere, attingere, contingere; s. sa s kým societate cum aliquo coniungi, coniunctum esse.
súbeh certamen, inis, n.; concursus, us, m.

súbežnica linea parallela.
súboj certamen (inis) singulare, duellum.
súci aptus, idoneus accommodatus, opportunus
súcit misericordia; s. maľ cum alqō gaudēre al. dolēre.
súcitný misericors; s—m byť partem doloris sustinēre.
súčasne uno et eodem tempore; simul.
súčasný eiusdem temporis; s—i spisovatelia scriptores eorundem temporum.
súčet ratio onis, f. summa.
sud cadus; dolium.
súd iudicium, sententia; (pravota) lis, litis, f. causa; (osoby súdiace) iudices, um; (súdna stolica) tribunal, alis, n.; s. hrdeľný iudicium capit- tis al. capitale; s. stály quaestiones (um) perpetuae; s. vyniesť sententiam ferre al. dicere, iudicare de alqā re.
sudba v. osud.
sudca iudex, icis; (vyšetrujúci) quaesitor, ōris; (od strán vo- lený) arbiter, tri.
sudcovský iudicialis, foren- sis.
sudcovstvo munus (eris, n.) iudi- cis iudicatus, us, m.
súdiť iudicare, iudicium fa- cere, ius (iuris, n.) dicere, sententiam ferre; spravod- livo s. aequum iudicem se alci praebēre; s. o čom censēre iudicare, (ako zna- lec) existimare; (ako úradná osoba) aestimare; (z dôvodov rozumových) rēri; (z vonkajšku) putare; (podľa pravdepodobno- sti) opinari; ako súdiš? quid tibi videtur? s. podľa čoho concludere ex alqā re; s. podľa seba o iných alios ex se iudicare; s. sa controver- siam habere cum alqō; litem habēre; lege agere cum alqō.
súdny iudicialis, iudicia- rius, forensis; s—é miesto

forum; s—a reč sermo (onis, m.) forensis.
súdruh socius, sodalis, is; collega; commilito, onis; (v škole) condiscipulus; (na ceste) comes (itis) itineris.
súhlas consensus, us, m, as- sensio, consensio. ōns, f.
súhlasíť consentire; conve- nit mihi alqd cum alqō; assentiri alci; títo ľudia ne- súhlasia hi dissentiunt inter se.
súhlasný consentiens, congru- ens alci rei; s—é mienky con- sensus, us, m; adv. consen- tienter, congruenter; una voce, uno ore.
súhvezdie sidus, eris, n., astrum.
sucháň macer homo (inis).
suchár * buccellatum.
sucho adv. sicce, aride.
sucho, a, aridum siccum; ari- ditas, siccitas, atis, f. penu- ria aquarum.
suchopárny aridus, exilis; ieunus, exsanguis.
suchosť, suchota (povrchná) sicci- tas ātis, f.; (vnútorná) aridi- tas, ātis, f.
suchotínár aeger gra pulmo- nibus.
suchoty phthisis (is, f.) pulmo- nalis; tabes (is, f.) pulmo- nalis.
suchý siccus, aridus.
suka canis (is) femina.
súkať fila deducere in fistu- las textorias.
súkenníctvo ars (rtis, f.) pannos texendi
súkenník pannarius.
súkenný pannarius.
sukno pannus laneus.
sukňa tunica.
súkromne privatim separa- tim; secreto.
súkromník homo (inis) priva- tus; qui vitam solitariam agit.
súkromný privatus; seiun- ctus; solitarius.
súlad concentus (us, m.) (sono- rum).
súložnica concubina; amica.

súložníctvo concubinatus, us, m.
súložník adulter, eri.
sum, sumec silūrus.
suma summa.
sumárny brevis. in breve co-
actus al. contractus, adv.
breviter.
súmerný aequalis et congru-
ens; concinnus.
súmer, súmernosť convenientia
partium; concinnitas, atis,
f.
súmrak crepusculum; za s—u
prima nocte; primo ve-
spere; cum vesperasce-
ret.
súper adversarius; (spolužiada-
tel) competitor, oris.
súriť urgēre. instare. coge-
re.
surma tuba.
surmit tubicen, inis.
surmiť tuba canere.
súrny urgens, gravis, neces-
sarius.
surogát quod in locum alius rei
substituatur.
surovosť feritas. asperitas
—atís, f.
surový rudis. agrestis; ferus,
asper, a, um.
sused, súsed vicinus; (zemepisne)
finitimus.
súsedá, súsedka vicina.
súsedíť vicinum, finitimum,
confinem esse alci; tange-
re, attingere alqd.
súsedný vicinus; (so zreteľom na
národy) finitimus.
súsedsky more vicinorum: ut
decet vicinum.
súsedský vicinis conveniens
al. dignus.
súsedstvo vicinitas, atis, f., vici-
ni.
sústava ratio, onis, f., ars, tis, f.,
disciplina; v s—u uviesť ad
rationem (artem) redigere.
sústavný ad rationem, ad
praecepta artis revoca-
tus.
sústrasť misericordia; vyslo-
venie s—ti consolatio —onis,
f.; vzbudzovať s. commiserari;
misericordiam commo-
vere, concitare.

sústredniť. —**ňovať** in unum con-
ferre, contrahere; myšlienky
svoje s. na niečom cogitatio-
nes suas ad unam rem di-
rigere; s. vojsko doopias in
unum locum cogere.
[sústružník] v. tokár.
sušenie siccatio, onis, f.
sušiareň furnus.
sušiť, —**šovať** torrēre, siccare.
súťaž (= konkurencia) certamen,
inis, n: certatio, concerta-
tio, onis, f.
súvaha rationes (um) confec-
tae et consolidatae. (alebo:
conficiendae et consoli-
dandae.)
súveký v. súčasný.
súvetie periódus, i, f.
súvisieť cohaerere cum re alqā
al. rei alci; contineri re
alqā: pertinēre ad alqd.
súvislosť contextus (us, m.) (ora-
tionis); cohaerentia; s. my-
šlienková sententiae inter
se nexae; rozprávať v s—ti
rem ordine narrare.
súvislý continens (agmen), con-
tinuus, perpetuus; nesúvislý
interruptus dissipatus.
súzvuk concentus, us, m. (sono-
rum).
súženie vexatio, onis, f., solli-
citudo, aegritudo inis, f.,
aerumna; mám s ním s. mihi
molestissimus est; každý
má svoje s. nemo mortalium
expers est malorum.
súžiť vexare, premere, mo-
lestia afficere alqm; dolo-
rem afferre alci; crucia-
re, excruciare alqm.
súžoba v. súženie.
svada rixa, iurgium, alter-
catio, ōnis, f.
svadba nuptiae.
svadiť sa altercari; inimici-
tias cum alqō suscipere.
svadlivý iurgiosus, rixosus,
litigiosus, litium cupidus,
ad rixam promptus.
svadobníctvo convivae nuptia-
les.
svadobný nuptialis; s. deň dles
(el. m.) nuptiarum.

svádzať v. sviesť.

svah declivitas, acclivitas, atis, f., locus declivis.

svák, sváko affinis (is).

svaľ musculus; nervi; silných s—ov robustus.

svallíť, —lovať evertere, prosternere, deicere; —sa concidere, corruere, collabi.

svaľovitý lacertosus; robustus.

svař iurgium, discordia; inimicitiae.

svaříť irruminare; decoquere; —sa (o mlieku) coire, condescere.

svaříť sa litigare.

svařlivý v. svaďlivý.

svat mariti frater (tris); frater uxoris; maritus sororis; starý s. * paranympus.

sväte, sväto sancte, sacre, religiose.

svätenie consecratio, dedicatio, onis, f.

Svätica sancta.

svätíť consecrare; diem festum agere, celebrare.

svätodušný * pentecostalis; Svätodušná nedľa * hebdomas (adis, f.) pentecostalis.

svätojanská muška cicindela.

svätojanský chľeb * ceratonia siliqua.

svätokrádež * sacrilegium, nefas (indecl.); (sacrilegium facere al. committere).

svätokrádežník * sacrilegus.

svätosť sanctitas, atis, f., religio, onis, f.

svätosvätý sanctissimus, sacrosanctus.

svätúšek pietatem erga Deum simulans.

svätý sanctus; (zasvätený) sacer, cra crum; religiosus; s. povinnosť summum officium; prosím ťa pre všetkých Svätých obsecro atque obtestor te; per hominum atque deorum fidem te obtestor.

svätyňa templum, fanum; delubrum; (káplnka) sacellum.

sväzať, sväzovať ligare, illigare, colligare; s. niekoho vincere, in vincula conicere.

sväzok ligamentum; (spoloč) societas (atis, f.); s. prúťov fascis, is, m.; s. spisu pars, partis, f., fasciculus; s. manželský matrimonium, coniugium; s. priateľský vincula (orum) amicitiae; s. príbuzenský affinitas, ātis, f.

sväzať v. sviezť.

sväžiť deprimere, opprimere; —sa se demittere, inclinari.

svedčať (sa) komu decēre alqm.

svedčíť o čom testari, testificari, testimonio confirmare alqd; testem esse rei alcs.

svedkyňa testis, is.

svedoctvo testimonium.

svedok testis, is; (očítý) arbiter, tri; auctor, oris; byť s—kom pri závete testamento scribendo interesse; bez s—kov remotis arbitris; secreto.

svedomle conscientia; dobré s. conscientia recta; hlas s—ia volá dôrazne magna est vis conscientiae; s. si robíť z niečoho habēre alqd religioni; mať čisté s. nullius culpaē sibi consciū esse; človek bez s—ia homo (inis) sine ulla religione, homo impius, nefarius, improbus; s. dobrým s—ím salvo officio.

svedomitosť religio, onis, f., probitas, atis, f., fides, ei, f.

svedomitý religiosus, diligens, probus.

sverenec cliens, tis.

sveríť, —ovať committere, alci fidei alcs alqd, permittere. curae alcs demandare alqd; s. tajomstvo consilia sua alci credere; s. vrchné veliteľstvo imperium deferre ad alqm; s. sa komu s čím patefacere alci alqd.

svesíť demittere.

svet mundus; rerum universitas, atis, f.; celý s. univer-

sus orbis (is) terrarum; do s— a ist per egre abire; kde na s— e? ubi terrarum? čo svet stojí post hominum memoriam; nikto na s— e nemo omnium mortalium; so s— om sa rozlúčiť excedere vitā, migrare de vita; teraiš s. recentiores homines; starý s. aetas (atis) prisca. priores; taký je s. haec est rerum humanarum condicio, onis.	svlazať v. sväzať.
svetáčiť voluptatibus indulgēre.	svleca, svlečka lumen, inis, n.; s. lojová candelā; s. vosková cereus, i.
sveták, svetár homo (inis) voluptarius.	svlerať premere; obliehaním s. obsidione claudere.
svetlo clare, lucide.	svlesť, svádzať inducere, impellere, illicere alqm ad alqd faciendum.
svetlica v. izba.	svletiť lucēre, fulgēre, splendēre; s. niekomu facem. lucernam praeferre alci; — sa splendēre, fulgēre.
svetlo (denné) lux, lucis, f. (svietacia vcc) lumen, inis, n.; za s— a luce. interdiu; na s. prijsť in lucem proferri, patefieri; na s. vyniesť in lucem proferre, aperire.	svlotník candelabrum.
svetločervený rutilus.	svleziť, svážať (dolu) devehere, (spolu) conveyere, comportare, conferre alqd.
svetlomodrý subcaeruleus.	svleži alacer, cris, cre; impiger, gra. grum; integer, gra. grum
svetlonos ignis (is) fatuus.	svležosť vigor, oris, m., hilaritas, ātis, f.
svetlý clarus, lucidus, fulgens, splendidus, serenus.	svijadlo, sviják v. motovidlo.
svetovláda imperium orbis terrarum, imperium omnium gentium.	svijaf v. svinút.
svetovládca orbis terrarum dominus.	sviňa sus. suis c.; (divoká) aper, apri, m.
svetovládny orbem terrarum imperio tenens.	sviňacina caro (nis), suilla.
svetoznámy clarissimus; cuius fama per omnes terras propagata est.	sviňacinec suile, is, n.
svetský profanus.	svinár subulcus, suarius.
svevoľa libido, inis, f. animi impetus, us, m.; licentia, lascivia, petulantia, procacitas atis, f.	sviniť inquinare, foedare.
svevoľný libidinosus; lascivus; protervus, petulans, procax.	svinka: morská s. * mus (muris) porcellus.
svlať deflare, flando auferre.	svinský spurcus; (o rečiach) obscenus.
svlatočne sollemniter; (slávnostne) rite.	svinstvo foeditas, atis, f., spurcitia.
svlatočný sollemnis; festus.	svinút, svijaf convolvere, complicare; s. plachty vela contrahere
svlatok dies (ēi) festus; (ako odpočinok) feriae.	svišť mus (muris) Alpinus.
svlatosť * sacramentum	svišť stridere, sibilare.
	svit, svitanie lux, lucis, f. diluculum; za s— ia prima luce.
	sviť v. svinút.
	svitať, —núť lucescere, dilu- cescere.
	svláčať, comportare.
	svliecť, svliekať detrahere, exuere vestem; — sa detrahere sibi vestem; exuere, ponere vestem.
	svliečka v. svok
	svoboda v. sloboda.
	svodca corruptor, ōris.
	svodný blandus, captiosus; illecebris repletus.

svoj meus etc. podľa osoby podmetu: (vlastný) proprius; s—ím pánom byť sui iuris esse; stáť na s—om in sententia sua perstare.

svojať cognati, propinqui.

svojhľavý obstinatus, pertinax, perversus —caxis.

svojráz v. samobytnosť.

svojský proprius.

svokor socer, eri.

svokra, svokruša socrus, us, f.

svolať, svolávať convocare, conclamare (ad arma); s. ľud na schôdzku convocare populi concilium.

[svoľiť, svoľovať] v. privoliť, privoľovať.

svoreň, svorník clavus ferreus axem cum temone iungens; embolus. axlarius.

svornosť concordia. consensus, us, m.

svorný concurs. —dis, consentiens.

svrab scabies, či. f.

svrabľavý scabiosus.

svrašťiť, —ťovať corrugare; s. čelo frontem contrahere.

svrbenie pruritus, us, m.

svrbleť prurire.

svrčok cicada gryllus.

svrčina v. smrčina.

svrhľý v. nepodarenec.

svrhnúť, svrhovať deicere. deturbare, praecipitare; s. s tŕonu expellere al. spoliare alqm regno; s. jarmo otroctva avertere iugum servile.

svrchník amiculum summum; toga.

svrchovanosť summum imperium; summa potestas (ātis); dominatus, us, m.; dosiahnuť s—ť rerum potiri; byť pod s—ťou a les imperio parēre.

svrchovaný summus; s. čas je res non amplius moram patitur.

svrchovateľ gradus (us) superlativus.

svrchu superne; supra, super; tiež adj. summus; nádobý s. zlatom pokryť amphoras summas auro operire.

syčanie sibilus.

syčať sibilare.

sychravý humidus et frigidus.

sykačka v. striekačka.

sykavý sibilans.

sýkora * parus.

sylaba syllaba (ultima, paenultima, antepaenultima).

syn filius.

synovec fratris al. sororis filius.

synovský pius; s—á láska pietas —ātis, f.

sypanice v. osypky.

sypáreň horreum, granarium.

sypať spargere, fundere.

sýpka v. sypáreň.

sypký solutus; rarus; s. —á pôda solum mite.

syr caseus.

syridlo coagulum.

syrľť coagulare.

syrovatka v. srvátka.

sysel nitedula; sorex icis, m.

sýťť satiare, saturare.

sýtosť satietas, atis, f.; do s—ti sa najesť, napiť cibo, potu satiari.

sytý satur, a, um; satiatas (cibo, potu).

Š.

šabl'a, šablenka, šablíčka ensis, is, m., gladius.

šacovať aestimare.

šacovateľ, —covník aestimator, censor, ōris.

šafár villicus; administrator, procurator, ōris, —enie administratio, procuratio. ōnis, f.; —ľť administrare, procurare.

šafel' v. dieža.

šafran crocus.

šairanový croceus.

šach lusus (us, m.) latrunculorum, latruncularius; tabula latruncularia; hrať v šach latrunculis ludere; Persarum princeps, cipis.

šach-mat victus, devictus, plane victus.

šachor, šachorina v. rákos, rákosie.

šachovať v. šach (hrať v šach).
 šachovnica tabula latruncularia.
 šachrovať mercaturam sordidam facere.
 šachta puteus, cuniculus.
 šajka navicula, cymba, scapha.
 šakal canis (is) aureus.
 šál focale, is, n.
 šalát lactuca.
 šalbiar fraudator, ōris; homo (inis) fraudulentus.
 šalbiarsky fallax, ācis; fraudulentus. ad fallendum paratus.
 šalbiarstvo fraus, dis, i.; dolus, fallacia, circumscriptio, ōnis, f.
 šalloť v. bláznit sa.
 šálka v. šialka.
 šalvia salvia.
 [šamlík] v. stolček.
 [šanoba, šanovať] v. šetrenie, šetriť.
 šantavý v. kuľhavý, krivonohý.
 šantročiť v. šachrovať.
 šarapatíť insolenter se gere-re.
 šarha carnifex, icis.
 šarkan draco, ōnis, m.
 šarlach coccum; (= choroba) febris purpurea.
 šarlát purpura, ae; odev š—om lemovaný toga praetexta.
 šarlatán homo (inis) circumforaneus; iactator, ōris; v. šalbiar.
 šarlátový purpureus.
 [šarvátka] v. pračka.
 šarvanec v. šuhaj.
 šášie, šášina ulva.
 šašo homo (inis) iocosus, ridiculus; homo multi ioci; sannio, onis; scurra.
 šata vestis, is, f.; (jednotl. kus) vestimentum; smútočné š—y vestis sordida; spodné š. tunica interior; vrchné š. amiculum.
 šatíť vestire; —sa induere sibi vestem.
 šatka v. ručník.
 šatňa vestiarium.
 šatstvo vestis, is, f., vestitus, us, m.; š. obnosené vestitus obsoletus tritus.

šediny canicapilli.
 šedivec canus; senex, is.
 šedivieť canescere; (stárnuť) consenescere.
 šedivosť color (oris) canus; canities, ěi, f.
 šedivý canus.
 šednúť v. šedivieť.
 šéf v. predstavený, náčelník.
 šelma bestia, fera; homo (inis) lascivus, (v zlom smysle) infamis. sceleratus.
 šelmovsky lascivus, infamis, sceleratus; š. kúsok fraus, dis, i. dolus; infamia.
 šelmovstvo lascivia; (v zlom smysle) improbitas —ātis, i.
 šemrať v. šomrať.
 šepkať, šepnúť susurrare; in aures insusurrare alci alqd.
 šepky suppressā, summissā voce.
 šepleta vilitas, exiguitas, ātis, i.
 šepmo v. šepky.
 šepotať, šeptať v. šepkať.
 šepoť susurrus, ūs, m.
 šeptmo, šeptom v. šepky.
 šerbel' vas (is) obscenum.
 šerieť sa = svať (ráno) dilucescit; (večer) advesperascit.
 šermovať pugnare, batuere.
 šermovňa palaestra.
 šero (ráno) diluculum; (večer) crepusculum; za š—a (ráno) prima luce; (večer) tenebris obortis.
 šerý ater, tra, trum: cinereus.
 šesť sex; š. ráz sexies.
 šesták duo asses.
 šesťdesiat sexaginta.
 šesťdesiaka sexagesima pars partis.
 šesťdesiatnik sexaginta annorum: sexaginta annos natus.
 šesťdesiaty sexagesimus.
 šestihran hexagonum; figura sexangula.
 šestina sexta pars, partis.
 šestinediel'ka puerpera.
 šestinasobný v. šestoronásobný.
 šestnásť sedecim; š. ráz sexies decies.
 šestnásty sextus decimus

šestoraký sex generum.
šestorka numerus senarius;
 nota numeri senarii.
šestero sex
šestoronásobný sexies tantum;
 * sexcuplus.
šesťročný sexannos natus.
šetríť parcere alci; servare,
 conservare, observare
 alqd.; š. zdravie valetudinem
 curare, valetudini servi-
 re; nešetríť práce a pilnosti omni
 studio et opera elabora-
 re.
šetrnosť (úctivosť) reverentia,
 observantia; clementia,
 indulgentia.
šetrný reverentiae et obser-
 vantiae plenus; š—é zachá-
 dzanie clementia, lenitas,
 ātis, f.
šov, švík sutura.
ševcovňa taberna sutrina.
ševcovský sutorius, sutrinus.
ševcovstvo ars (artis) sutrina.
šľachta v šľachtarstvo.
šľalenosť insania, vesania.
šľalený insanus, vesanus.
šľaliť fallere, decipere; in
 errorem inducere.
šľalka phiala; scutella.
šľator (plátený) tentorium, (z da-
 sák) tabernaculum; š. náčel-
 níka praetorium.
šľabačka virgis caesio, ōnis, f.
šľbák vimineum flagellum.
šľbal homo (inis) fraudulen-
 tus, h. fallax (ācis), h. versū-
 tus.
šľbalský (podvodný) fraudulen-
 tus, fallax (ācis); versūtus.
šľbalstvo (podvod) fraus, dis, f.,
 astutia.
šľbať flagellare, loris cae-
 dere.
šľbenec laqueo dignus; furci-
 fier, i.
šľbenica patibulum, arbor (o-
 ris, f.) infelix; (na š—u) obesíť
 alqm arbore infelici sus-
 pendere.
šľbrinky nugae.
šľdlo subula.
šľesty sextus.

šľchník mercenarius, opera-
 rius.
šľja cervix, icis, l.
šľk acies, ěi, f.; (na pochode) ag-
 men, inis, n.; š. predný prima
 acies; š. štvorhranný agmen
 quadratum; š. trojradý acies
 triplex; vojsko do š. postaviť a-
 ciem instruere, al. institu-
 ere.
šľkmo ex, de transverso, in
 obliquum, oblique.
šľkmosť obliquitas, ātis, f.
šľkmý transversus, obliqu-
 us.
[šľkovať] v. dostaviť: [— sa] v. ho-
 diť sa.
šľkovnosť facilitas, habili-
 tas, atis, f.; sollertia; ars,
 artis, f.
šľkovný promptus, idoneus,
 sollers, rtis; ingeniosus,
 agilis, strenuus.
šľlhať strabonem esse.
šľlhavý strabo, ōnis.
šľina ferrum, quo rota vinci-
 tur.
šľindel scandula; pokrývať š—om
 scandulis tegere.
[šľip] v. strela.
šľipíť suspicari, praesentire.
šľipka * baca rosae caninae.
šľiplačka inertia laboris.
šľiplať sa inerte, pigre, igna-
 ve laborare.
šľiplavý ignavus, tardus, pi-
 ger, gra, grum; deses, idis,
 iners, tis, socors, dis.
šľiráč v. klobúk.
šľiráň v. šľerbeľ.
šľirina v. šľirka.
šľiriť augēre, amplificare,
 extendere alqd.; š. reč plu-
 ribus verbis dicere, ube-
 rius exponere de re alqā: —
 sa vagari, pervagari, in-
 crebrescere; se extende-
 re: (o chorobách) serpere;
 (rozhlásiť sa) divulgari; (roz-
 plodiť sa) propagari; učenie
 Pythagorovo šľirilo sa široko-ďale-
 ko doctrina Pythagorae
 longe lateque fluebat.
šľirka latitudo, inis, f.
šľiročizný latissimus.

široko late; (obširne) copiose. multis verbis; široko-ďaleko longe lateque.

širokosť, široosť v. šírka.

široký latus; priekopa 3 stopy š—á iossa tres pedes lata.

širošíry vastus atque apertus; š—a púšť vasta solitudo, inis.

šíry arma equestria.

šišak cassis, idis, f., galea.

šiška nucamentum, metula; * (š. fašiangová) scriblita.

šišmať sa morari, commorari, tardare, cunctari.

šišmavý cunctans, cunctabundus.

šiť suere.

[škadliť] v. domfzať, dopaľovať koho.

škála sonorum gradus (pl.); diagramma, tis, n.

škamrať murmurare.

škandál ros (rei, f.) mali (pessimi) exempli; res insignis infamiae, flagitium; offensio, onis, f., clamor, oris, m., tumultus, us, m.

škandalózný quod offensionem habet.

škára fissura, fissum, rima.

škaredieť deformari, foedari.

škarediť deformare, foedare; — sa frontem contrahere.

škaredý deformis, turpis, foedus; Škaredá streda * dies (ēi, m.) cinerum.

škatuľa capsula, capsula.

škeriť hiscere, hiare; — sa dentes restringere, os distorquere.

škľabíť sa v. škeriť sa.

škľbať, —ávať vellere, vellicare, lacerare, carpere.

škobľa radula.

škoda damnum, detrimentum, iactura, incommodum, calamitas, atis, f., noxa; š—u nahradiť damnum, detrimentum restituere; š—u spôsobiť detrimentum afferre, inferre; náhradu za š—u žiadať res repetere; š., že odišiel dolendum est, quod abiit.

škodíť nocere, detrimento esse, detrimentum afferre; obesse.

škodlivý noxius, nocens; perniciosus; exitiosus; š—é zvieratá animalia malefica; bestiae, quae nocent.

škodoradostný malevolus, qui gaudet alienis (al. alterius) malis.

škodovať amittere, perdere, damnum, detrimentum capere, accipere, facere.

škola (nižšia) ludus; (vyššia) schola; academia; (vychovavanie) disciplina; š. filozofická schola, familia, domus, us, f., secta; do š—y chodiť scholam frequentare.

škôldozorca scholarum praeses (idis) custosque (odis).

škôlka seminarium.

školné praeceptoris (praeceptorum) merces (edis, f.); doctrinae pretium.

školský scholasticus (al. gen. scholae); š—á kniha liber (bri) in schola usitatus; š. plat v. školné.

školsťvo res scholasticae.

škopec vervex, ēcis, m.

škopiť castrare.

škorec v. škvorec.

škorička cinnamomum.

[škovránok] v. škrivánok.

škrabačka, škrabadlo radula.

škrabák radula; qui chartis alqd illinit.

škrábanina scriptio (onis) mala.

škrábať, —núť radere, scabere, fricare; illinere alqd chartis; š. sa za ušima caput scabere.

škrabľavý asper, a, um. salebrosus.

škrabnúť v. škrábať.

škraňa maxilla.

škrata v. potvora.

škrečať voce rauca sonare, vociferari.

škreč, **škrečot** vociferatio, onis, i., vociferatus, us, m.

škrečľavý clamorosus.

škriatok lar pl. lares, ium, um, m.

škridlica v. škrydlica.

škriepiť sa v. hádať sa.

škriepka v. hádka.	šliamovitý pituitosus.
škripať stridere, crepare; š. zubami dentibus frondere. stridere.	šlapa vestigium.
škripec trochlea.	šlapať, —núť premere, calca- re, concalcare.
škript stridor, ōris, m.	šlundra mulier neglegens et dissoluta.
škrivánok, škriván alauda.	šmárať chartis alqd illinere.
škřkať ructare.	šmaríť iacere, conicere, iac- tare, iaculari.
škrknúť muttire.	šmátať attrectare; manibus pertemptare alqd.
škrob, škrob amylum.	šmátrať v. šmátať.
škrobať v. škrábať.	šmikňa officina ferraria
škrobiť, —levať amylo solida- re.	šmúrlíť sa obscurari.
škrovánok v. škrivánok.	šmyk lapsus, m.
škrtiť suffocare.	šmýkať, šmyknúť trahere, rap- tare; — sa lubricare in glacie, fluente vestigio per glaciem ferri; labi per glaciem lusūs causa.
škrupina testa putamen, inis, n., folliculus.	šmykľavý lubricus.
škrydlica tegula.	šňôra linea, linum funicu- lus.
škubať v. šklbať.	šnorovačka fascia papillas compescens; mamillare, is, n.
škuľáň, škuľavec strabo, ōnis.	šnorovať adstringere.
škuľavý v. škuľavec.	šnupať, —núť (si) * tabacum con- tritum naribus haurire.
škullna v. škára	šnupavý tabak * tabacum con- tritum, quod naribus hau- ritur.
škúliť strabonem esse, limis (perversis) oculis esse; li- mis oculis intuēri, adspi- cere alqd, alqm.	šnura, šnurovačka, šnurovať v. šňô- ra, šnorovačka, šnorovať.
škutina v. štetina.	šomrať murmurare.
škvarenica, škvarenina ova frixa.	šoptať v. šeptáť.
škvariť, —levať torrēre, frige- re, cremare.	šošovica, šušovica lens, ntis, i.
škvor * forficula auricula- ria.	[špaček] v. škorec, škvorec.
škvorec sturnus.	[špagát] v. motúz.
škvrčať stridere, crepitare.	špalok stipes, itis, m., truncus; caudex, icis, m.
škvrna sordes, is, f; squalor, oris, m.; macula, turpitude, inis, f.	špára v. škára.
škvrlť maculare, contami- nare, inquinare.	šparák dentiscalpium, spi- na.
šlabikár libellus elemente- rum.	špárať pungere compungere.
šlabikovať litteras in sylla- bas colligere.	špargľa asparagus.
šlah ictus, ūs, m. plaga.	šparcháč v. šparák.
šlahať, šlahnúť flagellare, lo- ris caedere.	šparchať v. špárať.
[šľachetný] v. čestný, počestný.	[špás] v. žart
[šľachta] v. zemianstvo.	špata turpis homo (inis); im- probitas, pravitas, atis, f., nequitia.
[šľachtic] v. zemán.	špatíť deformare, turpare.
[šľak] v. úder, porazenie; v. šlapaj stopa.	špatne turpiter, foede.
[šľakovať] v. sľediť, stopovať.	špatnieť deformari, foedari.
šľapať vestigium.	
šleptať v. blblať.	
šliak v. porazenie.	
šliam pituita.	

špatnosť deformitas, ātis, f.; turpitudō. inis, f., improbitas. pravitas. ātis, f., nequitia, probrum.

špatný foedus, turpis, deformis; malus; improbus; pravus, nequam; š—á povest' infamia.

[špeh] v. sledenie, výzvedy.

[špehovať] v. slediť.

špehúň explorator, speculator. ōris.

špendlík acus, us, f.

šperk ornamentum. ornatus, us, m.

[špicatý] v. končitý, ostrý.

šplk ossium medula.

špikovačka acus (us), qua caro (nis, f.) illardatur.

špikovať illardare; š. svoju kapsu suis commodis servire, suae utilitati consulere.

špina sordes, is, f., squalor, oris, m.

špinát * spinacia.

špinavosť sordes, is, f. pl. sordes, ium.

špinavý sordidus, immundus, squalidus, foedus, turpis.

špiníť contaminare.

špintať, —ávať conviciis consectari. incessere alqm; maledicere alci; maledicta in alqm conicere; probris vexare alqm

špitál valetudinarium, * nosocomium; hospitium publicum, ubi aegroti excipiuntur.

šplechot strepitus, us, m.

šplechať, —núť strepere.

šprihať verbis castigare, obiurgare. increpare v. špintať.

špul'ka fistula textoria.

[špunt] v. zátok.

[šramot] v. hrmot.

šramky v. priechrada.

šrauba cochlea.

šraubovať cochleā adigere alqd; cochleā adfligere alqd alci rei.

šrot ptisana, far, farris, n.

šrotovať molis frangere.

štabarc crepitus, strepitus, us, m.

štabarcovať tumultuari.

[štácia] v. stanica.

štafeta eques (itis) citatus.

[štangľa] v. týčka, žrd.

šťastie i fortuna, fortuna secunda, res secundae, felicitas, atis, f.; š. vojenské beli fortuna; š. ľudí zaslepuje i fortuna homines caecos efficit; mnoho š.! hanc rem bene ac feliciter tibi evenire cupio mať š. fortuna secunda uti; bene rem gerere; s rovnakým, nerozhodným š—ím bojovať aequo. ancipiti Marte pugnare.

šťastne, **šťastlivo** feliciter, prospere. bene; š. bojovať bene rem gerere; š. prepraviť incolumen traicere; š. vyviaznuť incolumem periculo evadere.

šťastný felix, icis; beatus; (bohatý) fortunatus; (zdarný) prosper, a, um; (priaznivý) secundus; (so zreteľom na priazeň bohov) faustus; š—é pomery res secundae, (florentes); š—á vojna bellum prospere gestum.

šťať mingere, urinam reddere.

štát res (rei) publica, civitas —ātis, f., regnum, imperium.

štátny publicus.

štátnik vir rerum civilium peritus.

šťava succus.

šťavel * rumex (icis) acetosa.

šťavnatý succi plenus.

štebel, **šteblík** v. sprúžel.

štebotať fritinnire.

štedrosť liberalitas, largitas, atis, f., munificentia.

štedrý largus, liberalis, munificus; (dobročinný) beneficus; š. darca largitor —oris; Štedrý večer vesper. * quem insequitur dies natalis Jesu Christi; vesper, qui praecedit diem natalem Jesu Christi.

štekať latrare; š. na koho alla-
trare alqm.
šteklíť titillare.
šteklivý titillationis non pa-
tiens, non tolerans; irri-
tabilis.
štekot latratus, us.
štempeť signum, nota.
štempľovať signare, signo no-
tare, forma publica percu-
tere.
šteňa, šteniatko catulus, catel-
lus.
šteníť sa catulos parere.
štep surculus.
štepíť, —plevať inserere, ino-
culare.
štepnička seminarium, planta-
rium.
[štepovať] = vyšívať acu pingere, acu variare.
šetec penicillus.
šetina seta.
šetka peniculus.
štica iuba, crista; capillus
verticis.
šticovať crines alcs invade-
re; comprehendere alqm.
štlepať, —ávať findere, scinde-
re.
štlepok v. štep.
štihlosť proceritas, ātis, f. (ú-
tlosť) gracilitas, tenuitas,
ātis, f.
štihlý procerus; gracilis, te-
nuis.
štípať, —núť vellere, vellica-
re, pungere.
štipľavý acer, cris, cre; o. reči a-
sper, a. um; acerbus.
štipnúť v. štípať.
štíra androgynus.
štít (veľký) scutum; clipeus;
(malý) pelta, parma.
štíť sa fugere, vitare, verē-
ri, alqd. abhorrere, refuge-
re a re alqā.
štítnici peltastae, clipeati
(milites).
štolňa cuniculus.
[štranok] v. povraz.
štrba v. štrbina.
štrbavý serratim scissus;
dente carens.
štrbina locus serratim scis-
sus; lacuna, hiatus, us. m.

štrbiť mutilare, deminuerere.
štrk glarea, silex, icis, m.; ce-
stu š—om posypať viam silice
sternere.
štrkať, štrkotať, štrknúť strepere,
crepare.
štrkot crepitus, us, m.
štrnásť quattuordecim.
štrnásty quartusdecimus.
štrng, štrngot tinnitus, us. m., so-
nus.
štrngať, —núť tinnire, sonare.
štrúďľa * plicatus.
študent iuvenis (is) bonarum
litterarum, al. liberalium
artium studiosus.
študium litterarum studia.
študovať litteris studiis lit-
terarum operam dare; š. s
najväčšou pilnosťou summo stu-
dio in litteris versari; š.
niečo operam dare alci rei;
discere, pertractare alqd.;
š. Platona legere et cognos-
cere Platonem.
študujúca mládež iuventus (utis)
litterarum studiosa.
štuchať, —núť pungere, pulsa-
re, tundere, percutere.
šfuka lucius, lupus piscis.
šfukať, —otať singultare, sin-
gultare.
štukavka singultus, us. m.
ščúply v. štihlý.
štúr scorpio, onis, m.; scorp-
us.
štúrať volutare subvertere;
perscrutari.
šturmováť aggredi, adoriri,
invadere, impetum face-
re (in acc.)
štvanie instigatio, onis, f.
šťať (podnecovať) incitare, in-
flammare alqm in alqm; ac-
cendere alqm contra alqm; v.
huškať
štvoraký quadruplex, icis.
štvorec quadratum.
štvorhlasý tertrachordos, i.
štvorhran quadratum.
štvorharný quadratus.
štvorka numerus quaternari-
us.
štvorlistý foliis quaternis.
štvormesačný quattuor mensi-
um.

štvornásobný quadruplex, icis.
quadruplus.
štvorne — štyr arma equestria.
štvornohý quadrupes, edis.
štvornožky quadrupedem serpere.
štvoro quattuor.
štvorročie quadriennium.
štvorročný quattuor annos natus. quintum annum agens. quadrimus. quattuor annorum.
štvorstý quadringentesimus.
štvoruhol, štvoruholník quadratum.
štvrť quarta pars, rtis, quadrans, tis, m.; štvrťhodina, š. hodiny quarta pars horae; quadrans horae.
štvrtka v. štvrť
štvrtiná toni pars (rtis) quarta.
štvrtok dies Jovis.
štvrtročie tres menses, trium mensium.
štvrtročný trium mensium.
štvrtý quartus.
štyra androgynus, hermaphroditus.
štyri, štyria quattuor.
štyridslaty quadragesimus.
štyrspražný quadriiugus: š. voz quadrigae.
šuba pallium al. pellicum ex pellibus factum.
šudier fraudator, ōris: homo (inis) fraudulentus.
šudíť fallere, decipere, fraudare.
šuhaj, šuhajec adolescens tis adolescentulus, iuvenis is.
šuch v. šuchot.
šuchať, —níť scabere; radere, fricare.
šuchot strepitus, us, m.
šuchetať strepere, stridere
šuchtať sa segniter laborare.
šúľať depsere; friare, tere-re.
šum, šumenie strepitus, fremitus, us, m.
šumiť strepere, fremere.
šuminy spuma.
šumovačka v. opeňovačka.

šunka perna.
šúpať decorticare folliculis privare, deglumare; —sa corticibus privari, folliculos amittere.
šupleť: šupi mu in angustias adductus est.
šupina squama, putamen, inis, n. folliculus: (na hľave) fures, um, m.
šupinatý squamosus, squameus.
šúrok scrotum.
šust stridor, ōris, m.; crepitus (us, m.) alarum.
šustnúť flagellare.
šuškať, —ávať, —núť v. šepkať.
šušľať balbutire.
šušmať sa v. šišmať sa.
šušňavý per nares loquens.
šušovica v. šošovica.
šušľať stridere.
šutý non cornutus.
šváb * tenēbrio (ōnis, m.)
švábka v. zemiak.
švábiť v. šudiť.
švácať, švacnúť v. šľahnúť.
švadlena puella al. mulier (is), quae acu victum quaerit.
švago: mariti uxoris frater; sororis maritus.
švagríná soror (oris) mariti (uxoris); glos, ōris, f.
švagríť affinitate coniungere; — sa affinitate inter se iunguntur.
švagrovstvo affinitas, ātis, f.
švajdlena v. švadlena.
švandrať v. cundrať.
švandrkevať garrere blaterare
švarnoť nitor, ōris, m., elegantia.
švarný nitidus, elegans, tis, bellus (puella, iuvenis).
švec sutor, ōris: ne sutor ultra crepidam (scil. iudicet) (Plin. Hist. n. 35. 10.) švec zостаň pri svojom kopyte a nepleť sa do vecí, ktorým nerozumieš; týmito slovami odmietol, vrať, grécky maliar Apelles kritiku domýšľavého ševca.
švehla * pediculus gallinae.
šveholít fritinnire

švihák homo (inis) elegans (elegantior). delicatus; homo cultus elegantioris studiosus; bellus homunculus.

švihať, —núť v. šľahať.

švihlý v. štihlý.

švik sutura; v. obruba.

T.

ta eo, illuc, in eum locum.

tabačnica * cistella.

tabak * tabacum, herba nicotiana.

tabatierka v. tabačnica.

tabla tabella.

tábor castra, ōrum; letný aestiva, zimný hiberna; stály stativa; t—om sa rozpoložil castra ponere, locare.

tabula tabula; (na oznamy a rozkazy) album; (stôl) mensa; (jedlo) cen'a, epulae.

tabuľka tabella; t. na písanie cerae, codicilli; t. hlasovacia suffragium.

tackať sa titubare, vacillare.

tácka ferculum.

tade illac, illorsum.

tadeto horsum.

fah tractus; ductus, (dúšok) haustus, ūs, m.; linea; t—y — črty tvári, lineamenta oris.

fahať trahere, ducere (fos-sam, lineam); o vojsku proficisci, iter facere; f. do poľa ad bellum proficisci.

fahavý tenax, ācis.

fahotná gravis, praegnans; byť t—ou gravidam, praegnantem esse, ventrem ferre, uterum gerere.

fahotnosť graviditas, atis; praegnatio, ōnis, f.

tajiť occultare, tegere; (nepravdivým predstavovaním) dissimulare; t. niečo pred niekým celare alqm alqd; —sa abdere, occultare se, delitescere latēre.

tajne occulte, clam, secreto, furtim sine arbitris.

tajnosť v. tajomstvo.

tajomník scriba.

tajomný arcanus; reconditus, occultus; t—á bohoslužba mysteria, ōrum.

tajomstvo arcanum, secretum, mysterium; sverené t. commissa, ōrum; res (rei) recondita, occulta, ōrum.

[tajuplný] v. tajomný.

tak ita, sic, tam adeo, hoc modo.

takmer fere, paene, prope, parum abest, quin...

takreččno v. takmer.

takt v hudbe numeri, modi; dávať takt pulsu modos regere; podľa t—u ad numerum, modulate.

taktiež item, eodem modo, haud secus, aeque ac si.

takto sic, ita: hoc modo, ad hunc modum, hanc in sententiam; ale t. nunc vero, iam vero.

taký talis, is, eius modi.

takýto hic, huius modi.

talafatka nugae, ārum

taliga vehiculum; cisium.

tam ibi, illic.

tamojší qui illic (istic, ibi) est; ille.

tamtade eo, illac, illorsum.

tamten ille, illa, illud.

tancovať, tančif saltare.

tanec saltatio, ōnis, f., saltatus, us, m.

tanečnica saltatrix, icis.

tanečník saltator, ōris; dobrý t. saltandi peritissimus.

tanier catinus, catillus.

tanúť: tanie mi na mysl animo meo alqd obversatur; succurrit mihi ad

ťapkať, —núť v. plieskať.

tárač garrulus, loquax, ācis.

ťarasif v. prehradiť.

ťarať garrere, fabulari.

ťarbák inconscius, infacetus, inscītus

ťarbavo rustice, inhumane, inscite, inurbane, infacote.

ťarbavý v. zdlhavý.

farcha onus, cris, n., molestia.

farchavá v. fahotná.
tarkavý versicolor, ōris; vari-
 us.
tasíť meč gladium stringere.
tasnúť v. seknúť.
[taška] v. mešec.
tať caedere, ferire, percu-
 tere.
tata, tatík, tatínko pater, tris.
tatarec flagellum.
tatarovať flagellare.
tava camelus.
taxa aestimatio, taxatio, ō-
 nis, i.; pretium.
[tázať sa] v. pýtať sa, opýtať sa.
taženie (vojenské) expeditio. ō-
 nis, f.; bellum.
tažisko, tažište momentum gra-
 vitatis.
tažiť, —levať fructum (utilitatem)
 capere (percipere) ex alqā re;
 lucrum quaestum facere.
tažkať si queri (conqueri) de al-
 qā re apud alqm.
tažko graviter, moleste.
tažkomyselný tristis, is, mae-
 stus tristitia et maerore
 affectus, melancholicus.
tažkomyselnosť animus tristis
 maestusque, tristitia; an-
 gores. um, m.
tažkosť gravitas. ātis, f.; pon-
 dus, eris. n.; difficultas, tar-
 ditas, ātis, f., molestia.
tažký gravis, e; magni pon-
 deris; difficilis, e, mole-
 stus; f. 5 funtov quinque li-
 brarum pondus habens;
 quinque pondo; f. boj pu-
 gna atrox, gravis; f. choroba
 morbus periculosus.
tažný kôň equus vectuarius,
 ad vehendum idoneus.
tažoba valetudo (inis) infirma.
 Incommoda; nausea.
tečenie fluctio, ōnis, f.
tedy igitur; itaque, ergo;
 preto t. qua (de) re; quam ob
 rem, qua de causa; (v otáz-
 ke) tandem quae so.
tehla later, eris, m.
tehlár laterarius.
tehlárstvo coctura laterum.
tehlový latericius.
tehotnosť v. fahotnosť.

tekutina liquor, humor, oris, m.
tekutý liquidus, fusilis.
tekvica cucurbita.
teľa vitulus.
teľaci vitulinus.
telesný corporeus; qui sensi-
 bus percipitur; gen. corpo-
 ris, naturae; t—é potreby res
 ad vitam degendam ne-
 cessariae; t—á povaha cor-
 poris constitutio. ōnis, f.;
 t—á stráž custodes corpo-
 ris; satellites, um; (za cisá-
 rov) praetoriani.
teľiť sa vitulum parere.
teľný praegnans, vitulum ha-
 bens.
telo corpus, oris; n.; mŕtve t. cor-
 pus mortuum; cadaver is.
 n.; s telom i dušou sa oddať niečo-
 mu totum se tradere alci
 rei; totum et mente et ani-
 mo in alqd insistere.
telocvičný gymnicus.
telocvik ars (artis. i) corpora
 exercendi; exercitatio-
 nes corporis.
temä, temeno vertex, icis, m.. te-
 meno hory culmen, cacumen
 (inis, n.). summum iucum
 montis; summus mons.
temer v. takmer.
temnica carcer, eris, m.; vincu-
 la. ōrum.
temnomodrý violaceus, caeru-
 leus.
temnosť, temnota obscuritas a-
 tis, f.; tenebrae; caligo, inis,
 f.
temnozelený perviridis.
temnožltý rarus.
temný obscurus.
ten, tá, to hic, haec, hoc; iste, a,
 ud; is, ea, id; tí najlepši opti-
 mus quisque.
tenčieť tenuem, gracilem fie-
 ri.
tenčiť attenuare.
ten istý idem, eadem, idem.
tenko tenuiter, subtiliter;
 rare.
tenkosť tenuitas, gracilitas,
 subtilitas, exilitas, atis, f.
tenký tenuis, gracilis, subti-
 lis.

tenor vox (vocis) media.
tenorista vocis mediae cantor, oris.
ten samý idem, aedem, idem.
tento hic, haec, hoc.
[tenže] v. ten istý, ten samý.
teperiť trahere.
teplíce thermæ.
teplieť calefieri.
teplíť calefacere.
teplo calor, fervor, ōris, m., aestus, us, m.
teplomer * thermomētrum.
teplosť v. teplo.
teplý calidus, (vrelý) fervidus; v t—ej vode sa kúpať calidā lavari.
tepna arteria.
teprv demum, denique; tu tum demum.
terajší qui nunc est, praesens, huius temporis, ætatis, nostrorum temporum.
teraz nunc.
termin dies (ēi) certa.
termometer v. teplomer.
tesačka ascia.
tesák culter, tri.
tesár faber (bri) tignarius.
tesárstvo opera fabrilis.
tesať dolare, fabricari; t. kaměň lapidem caedere.
tesklíť v. žialiť.
tesný angustus, artus.
tesť socer, i.
testiná socrus, us, f.
tešiť consolari, consolatione levare alqm, delectare; tvoj list ma veľmi teší pericundae sunt mihi tuae litterae; teší ma ľuváť me; teší ma niečo veľmi magnam laetitiam voluptatemque percipio ex re alqā; —sa gaudere, laetari alqā re.
tešiteľ consolator, ōris.
tetka (sestra otcova) amita; (sestra matkina) matertera.
tetiva nervus.
tetrov tetrao. onis, m.
tchor * putorius foetidus, mustela foetoria.
tiahnuť v. ťahať.
tlecť fluere, labi, ferri, decurrere, defluere, delabi; o slzách manare.

tleň v. tōňa.
tleňiť adumbrare, inumbrare.
tlež etiam, quoque.
tiger, tigríca tigris, is, com.
tíchnuť conquiescere, conticescere, sedari.
ticho silentium; t! tace! quiesce! favete linguis! adv. quiete, tranquille, tacite; summissee.
tichosť silentium; tranquillitas (ātis, f) animi.
tichý quietus; tranquillus; placidus; tacitus; silens; t. človek homo (inis) mansuetus, homo sedati animi.
tikať palpitare.
tisíc, tisícero mille; dvetisíc duo milia.
tisícový mille generum.
tisíci millesimus.
tisícka numerus milliarius; nota numeri milliarii.
tisícový mille generum.
[tisk, tiskár] v. tlačenie, tlačiar.
tisknúť, tisknúť premere, (dolu) deprimere; —sa (niekam) invadere, irrumpere in locum alqm.
tišiť tranquillare; sedare alqd.
tiškom v. adv. ticho.
titul titulus, nomen, inis, n.: t. knihy inscriptio, ōnis, f.
titulovať appellare, inscribere.
tkáč textor, ōris.
tkáčstvo ars (rtis, f.) texendi, textrina; textrinum.
tkanina, tkanivo textum.
tkanica vitta, redimiculum.
tkať texere.
tknúť, týkať tangere, attingere; týka sa toho. čoho attinet, pertinet. spectat ad; to sa teba týka tua res (rel) agitur; to sa ma netýka id meā nihil refert: id a me alienum est.
tlač pressus, us, m.; dať niečo do t—e * alqd typis scribendum curare.
tlačénica concursus, us, m., turba, turba conferta.
tlačenie v. tlač.

tlačiar * typographus.
tlačiareň * officina typographica.
tlačiarsky * typographicus.
tlačiarstvo * ars (tis) typographica.
tlačiť, —**ievať** premere, comprimere; vexare; (ruku) manum alcs amplecti, (prosebné) preňať; t. knihu * typis, (litterarum formis) librum describere; — **sa** v. tísnuť sa.
tlačivo * liber typis descriptus.
tľak pressus, us, m., pressio, ōnis, f., impetus, us, m., vis (vim, vi, f.)
tľakomer * baromētrum.
tľama rictus, us, m.; t—u rozdiel rictum diducere.
tľapa pes, pedis, m.
tľapkať, **tľapkať** plaudere.
tľapkatý v. plošný.
tľeť, **tľkať** ferire, percutere alqd.; verberare alqm; t. na dvere pulsare ostium; t. hlavou o stenu illidere caput parieti; srdce tľeť cor (dis. n.) palpitat; — **sa** = túlať sa vagari; t. sa s kým rixari cum alqo.
tľeť ptisana, far, is, n.
tľenie pulsatio, percussio —onis, f.; (bitie) verberatio, onis, f.; verbera, um.
tľhuba rabula.
tľčok, **tľk** pistillum.
tľapkať v. tľapkať.
[tľieskať] v. tľapkať.
tľeť gliscere; tabescere; sub favilla lente al. occulte ardēre; (práchnivieť) putrescere.
tľk v. tľčok.
tľkot srdca palpitatio (onis f.) cordis.
tľmočenie interpretatio. onis, f.
tľmočiť. —**ievať** interpretari.
tľmočník interpres. etis.
tľstnúť pinguescere.
tľstota pinguitudo. inis, f., obesitas (atis, f.) corporis.
tľstý crassus; pinguis; obesus.

tľšťka crassitudo, inis, f.
[tľumiť] v. mierniť. potlačovať.
tľumočiť v. tľmočiť.
[tľupa] v. hromada.
tľma tenebrae; caligo. inis, f.; obscuritas, atis, f.; až do tľmy in multam noctem; za t. tenebris obortis.
tľmavý obscurus; caliginosus; tenebrosus; až do t—ej noci (ad) in multam noctem.
tľmíť sa advesperascit. tenebrae oboriuntur.
tľmoliť sa v. vlieť sa.
tľnúť v. ľať.
tľobolka crumena; marsupium.
tľobož eo magis.
tľočiť torquēre. circumagere alqd., convertere, circumvertere alqd; t. koleso versare rotam; — **sa** torquēri, circumagi, movēri; hlava sa mi točí vertigine laboro; zem sa točí okolo osy terrae circum axem convertit et torquet.
tľočna axis, is, m., cardo, inis, m., polus; vertex, icis, m. (caeli).
tľoga toga; t—ou odetý togatus.
tľohoročný huius anni; hornotinus. hornus.
tľok v. tečenie.
tľokár * tornator, ōris.
tľoľko tantum; o t. viac tanto plus; ešte raz t. alterum tantum; koľko hláv. t. smyslov quot homines, tot sententiae; t. ráz toties.
tľoľký tantus, tam magnus
tľón sonus, i; sonitus. us, m.; vox, vocis, i.
tľôňa umbra.
tľônistý umbrosus.
tľonúť submergi, in aqua perire, fluctibus obrui; t. na mori naufragium facere; t. v. krvi sanguine perfusum esse.
tľopánka * calceamentum.
tľopiť, —**ievať** = rozpúšťať solve-re. liquefacere; = pohrúžiť submergere; — **sa** submergi. fluctibus obrui. in aqua perire.

topoľ populus. i. f.; —ový populeus.
topor ascia, securis. is. f.
toporisko manubrium.
torba pera.
totiž, totižto nam, enim, etenim, scilicet, utpote.
totožnosť opíš zámenom.
totožný idem. eādem idem; byť t—ým idem significare, valēre.
tovar merx, mercis. f.
tovariš socius operis; v pl. operae (arum).
tovarišstvo societas, sodalitas. atis. f.
továreň officina; fabrica; t. tkáčska textrinum.
továrik fabricator. oris; opifex, icis.
tradícia traditio, onis. f.
trafiť icere, percutere, ferire; — sa inveniri, reperiri.
tragédia tragoedia.
tragický tragicus; iunestus, tristis; t. herec tragoedus.
traja v. tri.
trakta epulae. arum; convivium.
traktovať convivio excipere.
trám trabs. is. f.
trap v. cváľať.
trápenie vexatio, onis. f., cruciatus, us. m., tormentum.
trápiť vexare, cruciare, cruciatu afficere alqm., dolorem afferre alci; to ma trápiť id aegre fero; — sa vexari vo dne a v noci sa t. dies noctesque torquēri; ne-tráp sa s tým mitte hoc!
trápny acerbissimus, molestissimus.
trasenie tremor, horror, oris, m.; t. zeme motus (us. m.) terrae.
trasenina v. trasovisko.
trasorítka motacilla.
trasovisko terra uliginosa.
[trať] v. cesta
tratiť amittere; — sa perire v. miznúť.
tráva gramen. inis. n., herba; z t—y e gramine factus, gramineus.

trávič veneiicus.
tráviť concoquere; (= otravovať) veneno necare alqm; t. čas, život tempus. vitam, agere, degere; t. vek aetatem consumere, transigere; t. čas zbytočne tempus in alqā re terere, contere-re.
trávnatý graminosus, herbosus, herbidus
trávník caespes. itis. m., locus graminosus, herbidus.
trblietliť fulgēre nitēre, splendēre, coruscare.
trčať cminēre, prominēre.
treba opus est, necesse est oportet, debet; (oportet hoc facias, necesse est mori).
[trebár, trebárs] v. hoci.
trenica simultas, atis. f. v. rôznica.
trenie tritus, us. m.
trepáčka frangibulum cannabinum.
trepáčka mulier frangens linum.
trepáč loquax ācis, garrulus.
trepáť verberare ferire, frangere. (linum fan) (cannabinum konope); garrire, fabulari; — sa agitari, trepidare.
trepotať trepidare.
tresknúť crepare, fragorem edere.
treskot fragor, ōris, m., crepitus, us. m.; t. zbraní strepitus (us. m.) armorum.
treskotať crepitare
treskúci, treskutý: t—a zima lie n s (is) saeva, frigus (oris) intolerabile.
trest poena: (pokarhanie) animadversio, ōnis. f.; (t. peňažitý) multa, damnum; t. smrti poena capitis, supplicium; t. znášať poenam alcs rei luere; t. smrti podstúpiť poenam capitis subire; bez t—u impune, impunitus.
trestanec homo (inis) ad opus (eris) publicum damnatus
trestať punire, poena afficere alqm; animadvertere in

- alqm; poenam expetere ex alqō; t. smrťou morte multare, supplicium de alqō sumere; som trestaný poenas do, solvo, persolvo, pendo, luo alcs rei.
- trestateľ** = káratel vindex, icis, ultor, ōris.
- trestnica** v. väzenie.
- trestný**: t. zákon lex (legis, f.) poenam sanciens; t. zákonník codex (icis), (liber), in quo poenae et multae constitutae sunt.
- trešťaf** crepare, crepitare, fragorem edere.
- trešťil** v. hodil.
- treť** v. trief.
- treti** tertius.
- tretina** tertia pars (tis); triens, entis, m., dedič tr—y majetku heres (edis) ex triente.
- treťodenný** trium dierum.
- treťoročný** triennis.
- trh** mercatura, negotiatio, ōnis, f., negotium; t. týždenný nundinae; = trhovisko forum; t. dobytčí forum boarium; t. rybí f. piscatorium; t. zeleninársky f. olitorium.
- trhai**, —ávať, —núť carpere, rapere, lacerare, vellere vellicare; t. ovocie pomalegere; t. sebe vlasy capillum sibi evellere.
- trhlina** rima, fissum.
- tri**, traja tres; tri dni triduum; t. roky triennium; t. razy ter.
- triasť** quater, concutere alqd. agitare, iactare alqd.; —sa tremere contremiscere; horrēre, trepidare.
- triaška** v. zimnica.
- triblí** purgare, expurgare.
- tribún** tribunus; t. ľudu tribunus plebis; t. vojenský t. militum (s mocou konsulskou consulari potestate).
- tribunál** iudicium, tribunal, ālis, n.
- tribúnsky** tribunicius.
- tridsať** triginta.
- tridsiatka** tricesima pars.
- tridsiatnik** homo (inis) triginta annorum, t. annos natus.
- tridsiaty** tricesimus.
- trieblí** v. tribiť.
- trieda** classis, is, f., genus, eris, n., ordo, inis, m.
- triedil** describere in ordines.
- trieska** assula.
- trieskať**, —núť crepare, fragorem edere; frangere, confringere.
- trieslo** cortex (icis) corarius.
- triezvy** sobrius.
- [trikrát]** v. tri razy.
- trinásť** tredicim, decem et tres.
- trinásty** tredecimus, tertius decinus, decimus et tertius.
- tri razy** ter; t. väčší tribus partibus maior.
- triumf** triumphus; t. sláviť triumphare, triumphum agere; t. žiadať postulare triumphum de alqō.
- triumvir** triumvir, i.
- triumvirát** triumviratus, ūs, m.
- trizna** = kar cena funebris, (feralis); parentalia, ium; feralia, ium.
- trkvas** ineptus, inhabilis, inscitus.
- trlica** v. trepačka.
- trma-vrma** turba; omnium rerum perturbatio (onis, f.)
- trň** spina; dumus; byť trňom v oku molestum, invisum esse.
- trnistý** spinosus
- trnka** (ovocie) prunum silvestre.
- [trnúť]** v. trpnúť.
- trochu, trošku** aliquid, paululum, exiguum (alcs rei); parum; ani trochu ne minimum quidem! t. ľahkomyselný levior.
- trojaký** triplex, icis.
- trojčatá** trigemini, tergeminii.
- trojdenný** trium dierum.
- trojfarebný** triplici colore.
- trojhran** triangulum.
- trojhranný** triquetrus, triangulus
- Trojica** * Trinitas, atis, f.
- trojka** numerus ternarius; currus (us) tribus equis, iunctus.

trojmesačný trium mensium, trimestris.	trúbľ tubā canere; t. k pochodu vasa conclamare; t. k ústupu receptui canere; t. k útoku tuba signum dare proelii commitendi.
trojnásobný triplex, icis.	trubica, trúbka tubus, fistula.
trojnoha , — nožka tripus, odís, m.	[trucovať] v. vzdorovať.
trojstranný triquetrus, tribus lateribus.	trud labor, oris. m.
trojuholný triangulus.	trúd , u = práchno fomes, itis, m.
trojveslica (navis) triremis.	trúd , —a fucus.
trojzub, trojzubec tridens, entis, m.	trudný = ťažký laboriosus, operosus.
trojzubý tricuspis, idis.	trúfať, trúfať si audēre.
trón solium, sedes (is) regia; (panovanie) regnum, imperium; na t. vstúpiť regnum occupare, imperium capessere, rerum potiri.	truhla cista, arca; sarcophagus.
troska scoria; navis reliquiae.	[truhlár] v. stolár.
troška v. trochu.	[trúchľiť] v. smútiť.
trova impensa, pecunia expensa, sumptus, us, m., expensum.	[trúchľivý] v. smutný.
troviť impensas, sumptus facere: (= stráviť) concoquere (cibum); v. otráviť.	trúchľohra tragoedia.
[trpaslík] v. kráľec.	trúchľy maestus, tristis, luctuosus.
trpieť amarum reddere.	truchľivieť v. práchnivieť.
trpieť pati, ferre, tolerare alqd: (dlho) perpeti, perferre alqd; laborare, premi alqa re; t. hlad fame laborare; to nepotroím non feram, non patiar, non sinam; jeho dobré meno tým trpí famae elusea redetrahitur; chorí veľmi trpiaegrotus magnis doloribus cruciatur.	trufo stupidus, stolidus, stultus.
trpezlivosť patientia; (znášanlivosť) tolerantia.	trup = driek truncus; corpus, oris. n.
trpezlivý patiens, tolerans; t—ým byť pati, aequo animo ferre.	trus stercus, oris. n.; (hnojivo) fimus.
trpkosť acerbitas, atis, f.	trúsiť , —sievat spargere.
trpký acerbus; (horký) amarus; (obťažný) molestus; (ťažký) gravis.	trút fucus.
trpný : t. stav passivum.	trvať diuturnus, diutinus, perpetuus; perennis; firmus, stabilis.
trpnúť obrigescere.	trvať manēre, permanēre, durare, perseverare; (v sile) florēre ac vigēre; netrvalo to dlho, a pokoj bol uzavretý haud ita multo post pax facta est; vojna trvala 2 roky bellum fuit per biennium.
trst arundo, inis, f.	trýznenie cruciatus, us, m.; tormenta, orum; vexatio, onis, f.
trstenica baculum arundineum.	trýzniť , —nievať vexare, cruciare, aspere tractare.
trúba tuba; (zahnutá) lituus.	trýzniteľ v. mučiteľ.
trubač tubicen, cinis.	tržieť peniaze pecuniam cogere ex alqā re; pecuniam recipere
trubíroh stupidus, stolidus, stultus, brutus.	tržište forum rerum venalium; emporium.
	tržnica forum rerum venalium.
	tu hic, hoc loco.
	tucet duodecim.

tučnieť pinguescere.

tučnosť pinguitudo, inis, f.; t. tela obesitas (atis, f.) corporis.

tučný pinguis; obesus.

túha desiderium; (žladosť) cupiditas, atis, f., appetentia (gloriae).

tuhnúť obrigescere.

tuhosť rigor, ōris, m., lentitia.

tuhý (húževnatý) lentus; (pevný) tenax, ācis; (neohebný) rigidus; t. boj pugna gravis; t. zima hiems (is) aspera, acris; frigus (oris) acerbum.

tuk adeps, ipis, c.; t. v kosti medulla.

tulák homo (inis) vagus; erroris, m.

túlať sa errare, vagari.

tulec v. kolčan.

tuleň phoca; vitulus marinus.

tulipán tulipa.

túliť sa se adplicare ad alqm. ad alqd. insinuare se in gratiam alcs.

tuna v. tu.

tunajší huius loci, urbis, regionis, terrae; qui (quae, quod) hoc loco, in hac urbe est.

tunel fossa concamerata; specus, us m., (specum effodere).

tunika tunica.

tup!č, tupiteľ v. haniteľ.

tupíť (= tupým robiť) retundere, hebetem reddere; (= haníť) vituperare alqm; maledicere alci.

tupý hebes, etis; obtusus, retusus.

tur urus.

[turbovať] v. znepokojovať.

Turíce * pentecoste, ěs, f.

turičný * pentecostālis.

turnaj * certamen (inis, n) equitum hastis concurrentium; ludus equester.

tušiť opinari, putare; praesagire, praesentire; (= myslieť) opinari, credere.

tutlať occultare, tegere.

tufmák homo ignavus, lentulus.

tufmať sa ignave (inerte, pigre) laborare.

tuto v. tu.

tuzemský domesticus patrius.

tužba v. túha.

túžiť firmare, confirmare, roborare, corroborare; filozofia nás túži proti všetkým útokom sudby philosophia nos armat contra omnes fortunae impetus

túžiť po čom desiderare; desiderio alcs rei teneri, flagrare; cupere, appetere, expetere; — **sa** queri, conqueri, lamentari alqd. de alqā re.

túžobne cum desiderio, ardentem, avide.

tvar figura, forma.

tvár — obličaj facies, ěi, f., vultus, ūs, m., gena.

tváriť sa (čím nie sme) simulare, (čím sme) dissimulare.

tvárnosť vultus, habitus, gestus, us, m.

tvaroh caseus mollis.

tvaroslovie * etymologia.

tvoj tuus.

tvor res (rei) creata, animal, ālis, n.

tvorca v. stvoriteľ.

tvorenie creatio, effectio — ōnis f.

tvoriť fingere, formare; iacere, efficere; creare, procreare.

tvorivosť natura efficiendi, rerum natura; sollertia.

tvorivý sollers, tis.

tvorstvo v. tvory.

tvrdenie sententia, opinio onis, f.

tvrdíť dicere, affirmare; aio.

tvrdnúť durescere.

tvrdý dure; t. spať arte et graviter dormire.

tvrdohlavý pertinax, ācis; obstinatus.

tvrdosť duritia.

tvrdosťlnosť pertinacia; (nestupnosť) obstinatio, onis, f., animus obstinatus.

tvrdosťlný pertinax, ācis; (neústupný) obstinatus; contumax, ācis.

tvrdý durus; (necitlivý) asper, a. um, ferreus; t—é slová aspera, tristia verba; t. spánok somnus artus, gravis.

tvrdz, tvrdza (= pevnosť) castellum, arx, arcis, f; locus munitus.

ty tu.

týčka pertica; (dlhá) longuriss.

týdeň v. týždeň.

tyger v. tiger.

týka v. týčka.

týkadlo * corniculum.

tykať alqm familiari er appellare, fratrem appellare.

týkať sa spectare, pertinere ad...

tylo cervix, icis, f.

tyran tyrannus; homo (inis) crudelis; byť t—om k svojim suos crudeliter ac superbe tractare.

tyranský tyrannicus; superbus; crudelis.

tyranstvo tyrannis, idis, f.; imperium crudele ac superbum.

[tyť] v. tučniť.

týždeň septem dies, ěrum, m.; hebdomas, adis, f.; každý t. octavo quoque die.

týždenný qui singulis hebdomadibus fit; adv. singulis hebdomadibus, in singulas hebdomades.

U.

u apud, ad (acc.); čítame u Cicerona apud Ciceronem scriptum legimus.

ubabrať v. zababrať.

ubehať, ubehnúť iugere, effugere; (o čase) transire, praeterire; **ubehať sa** fatigari currendo, currere usque ad fatigationem.

ubehlík v. zbeh.

úbel alabastrites, ae, f.

uberať v. ubrať.

ubezpečíť, —ovať affirmare, confirmare, alqd; fidem da-

re alci; cavere, praestare (litteris).

ubličovať flagris (flagellis) caedere; verberare.

ubiehať v. ubehnúť.

ubíjať, ubíť verberibus caedere; male mulcare.

ubliženie violatio, onis, f., iniuria; bez u—ia poctivosti salva dignitate; povinnosti salvo officio; priateľstva salvo iure amicitiae; s úctou a bez u—ia prepustíť sine ignominia inviolatum dimittere.

ubližiť, —ovať laedere, violare, iniuriam inferre; (mimovoľne) offendere; u na cti obtrektare, infamiam aspergere.

úboč, úbočie fastigium, clivus.

ubohý miser, a, um; egens; pauper, is; (bez pomoci) inops, opis.

ubrať, uberať demere alqd; —sa proficisci, iter facere; se conferre.

ubúdať, ubudnúť, ubyť, ubývať minui, deminui, decrescere; ubúda sil vires deficiunt alqm.

ubytok defectio, onis, f.; deminutio, ōnis, f.

ubytovať collocare alqm apud alqm; —sa devertere apud alqm.

ubývať v. ubúdať.

úcta reverentia, verecundia; observantia; honor, oris, m; ú. k bohom religio, veneratio, ōnis, f., cultus, us, m.; ú. k rodičom pietas, ātis, f.; ú—u preukazovať honorem dare, tribuere; (bohom) venerari, salutare deos; colere et observare.

uctíť, uctievať v. úctu preukazovať.

úctivo cum observantia; verecunde; decenter.

úctivosť observantia, reverentia.

úctivý verecundus; venerabundus; reverentiae plenus.

[úctyplný] v. úctivý.

účasť societas (ātis, f.) alcs rei; (bolest) dolor, oris, m.; (útrpnosť) misericordia, commiseratio, ōnis, f.; (súcit) humanitas, ātis, f.; ú. mať na niečom participem esse alcs rei; nemať ú—ti expertem esse alcs rei.

účasťina pars, partis, f.

účasťinár socius.

účasťinárska spoločnosť consortium.

účasťník socius, particeps, cipis; consors, tis.

účasťný socius, particeps (cipis), consors (tis) alcs rei.

učbár v. učiteľ.

učebný litterarius; u—á hodina schola; u. plán docendi ratio, ōnis, f.; u—á kniha liber, quo traditur disciplina alqa; u. ústav ludus litterarius.

učedník v. učeník.

účel v. cieľ.

učení discipulus artificis.

učenec homo (inis) al. vir doctus; slávny u. vir doctissimus; všestranný u. homo omni doctrina eruditus.

učenie doctrina, disciplina, eruditio, institutio, ōnis, f.; spôsob učenia via et ratio (ōnis, f.) docendi; dať do u—ia tradere alci alqm in disciplinam.

učeník discipulus.

učenosť doctrina, eruditio, onis, f.

učený doctus, eruditus, litteratus.

úces ornatus (us, m.) crinum.

učesať pectere.

účť ratio, ōnis, f.; (soznam tovaru) summa accepti; účty skladať rationem reddere alci de alqā re; tovar na ú. brať merces emere non praesenti pecunia; na môj ú. meo sumptu.

učlevať v. učiť.

učilište ludus litterarum.

učiniť v. urobiť.

účinkovať vim habēre; proficere; u. na koho movēre.

commovēre alqm; blahodarne ú. prōdesse, magnam utilitatem afferre; škodlivo ú. obesse, nocēre alci rei.

účinnivý efficax ācis, actuosus.

účinnok effectus, us, m., vis (vim, vi); (výsledok) eventus, us, m.; blahodárny u. utilitas, ātis, f.; mať ú. vim magnam habēre; valēre; multum efficere ad alqd.; nemať ú—u nihil valēre frustra esse; bez ú—ku frustra, nequicquam.

učiť docēre alqm alqd; erudire, instituere, instruere alqm alqā re; tradere alci praecepta artis; — sa discere (dôkladne) perdiscere; nazpamäť ediscere alqd; u. sa u koho audire alqm; uti disciplina alcs.; u. sa litteris studēre; studiis litterarum operam dare.

učiteľ magister, trī, praeceptor, doctor, oris; verejný u. professor, ōris.; u. jazykov grammaticus; u. práv iuris interpres, tis; u. rečníctva rhetor, oris.

učiteľka magistra.

učiteľský obyč. sa opisuje u. úrad docendi munus, eris, n.

účtovať rationem lnire rei alcs; computare; ad calculos revocare.

účtovníctvo rationes, um, f.

účtovník ratiocinator, oris; tabularius, calculator, procurator, ōris.

úd membrum, artus, us, m.

udajne ut dicitur, fertur.

udalosť res (rei, f.), eventus, us, m., eventum; casus, us, m., skutočné u—ti res gestae vybájené fabulae; u—ti šťastné res secundae; nešťastné res adversae.

udať indicare, edere, deferre; (verejne a úradne) profitēri; (vyzradiť) prodere, enuntiare, aperire, patefacere; (obžalovať) nomen alcs deferre, accusare alqm;

- príčinu u. causam dicere, patefacere; — sa evenire, accidere, fieri, contingere; udalo sa, že... forte ita evenit, ut...
- udatnosť** fortitudo, inis, f.; animus fortis, virtus — utis, f.
- udatný** fortis, animosus strenuus.
- udavač** index, icis; accusator, delator, oris.
- udellť**, —ľovať dare, tribuere, impertire, praebere; u. milosť veniam, gratiam delicti facere; u. rovnaké práva alqm in parem conditionem iuris accipere.
- udenina** caro (nis) fumata.
- úder**, **uderenie** ictus, us, m., plaga; verber, is, n.
- uderiť** niekoho ferire, percutere alqm, plagam inferre alci; u. na niekoho impetum facere, incurrere, irruere in alqm; adoriri, aggredi, petere alqm; signa inferre alci; u. niekým o zem humi prosternere alqm; hrom uderil do veže turris (is) fulmine tacta est, do caelo percussa est; ako by hrom do neho uderil attonitus, perculsus, obstupefactus.
- udica** hamus.
- udiť** fumare, infumare, fumodurare.
- udobriť** placare, lenire, mitigare, permulcēre alqm; reconciliare alqm cum alqō al. alci; u. sa s kým redire in gratiam cum alqō.
- údolie** vallis, is, f.; convallis.
- udržať**, **udržať**, **udržiavať** (pred pádom) retinēre, (zachovávať) servare, conservare alqd; (hore) sustinēre; (spolu) continēre; (v rukách) non emitte alqd e manibus; v poslušnosti u. in officio alqm continēre; dŕžava udržiava sa svornosťou regnum stat concordia.
- udusiť**, —ovať niečo exstinguere opprimere, sedare; u. niekoho v. zadusiť.
- udychčať sa** cursu exanimari.
- úfať** sperare, spem habēre, spe duci; nrestať ú. desperare, spem abicere.
- úfať sa** niečomu v. úfať.
- úfnosť** spes (ei, f.)
- utrknúť** v. uletieť.
- ufuiazdiť** v. utiecť.
- ugniaviť** comprimere.
- ugorka** v. uhorka.
- uhádnuť** conicere, coniectare, coniecturā adsequi, consequi, reperire; uhádol si, rem acutetigisti, probe dixisti.
- uháľiť** tenēre, retinēre, tučri alqd; (zachrániť) in tutum perferre.
- uháňať** propere currere, cursu citato, effuso ferri.
- uharka** v. uhorka.
- uhasiť** exstinguere, restinguere; u. smäd sitim explēre, depellere, sedare.
- [uhesť]** v. uhoť.
- uhľadiť** polire, perpolire.
- úhľadný** speciosus, decorus, conspicuus, insignis.
- uhliar** carbonarius.
- uhlie** carbones, um, m.; páliť de lignis carbones coquere; sedieť ako na u—ľa aestuare.
- uhľisko** * carbonaria.
- uhľomer** * goniometer.
- uhľiezdiť sa** nidum in loco alqo facere; sedem figere in loco alqo.
- uhľiličiť sa** (o ovoci) fracescere.
- uhnúť sa**, **uhybovať sa** declinare, deflectere, excedere de via.
- uhodnoverniť** fidem facere alci rei; fide confirmare, probare, testari; (pečaťou) consignare.
- uhol** angulus; do všetkých uhlov sveta quoquo versus.
- uhol** carbo, onis, m.
- uholný** angularis.
- uhor**, **uhra** anguilla.
- úhor**, a ager (gri) novallis, novale, is, n.; roľa leží úhorom ager cultu vacat, quiescit.
- úhoriť** agrum novare.
- uhorka** cucumis, eris, m.

uhostiť cenā. convivio accipere alqm; adponere alci alqd; —sa devertere apud alqm.

uhovieť satisfacere alci.

úhrabky palea. retrimenta. (segmenta) frugum (spicarum).

uhryznúť abrodere; v. pohryzť.

uhybovať sa v. uhnúť sa.

uchádzať v. ujsť.

[uchádzať sa] v. rýtať, prosiť niečo.

uchatý auritus; ansatus.

uchlácholiť v. udobriť.

ucho auris, is, f.; (držadlo) ansa; u. nastaviť aurem ad movēre, auscultare; ušima strihať aures erigere; až po uši v dlhoch aere alieno obrutum esse; dať za ucho alapam. colaphum alci ducere; má za ušami callidior est, quam videtur; praeter speciem callidus est.

uchodiť v. ujsť.

ucholak v. škvor.

uchvatíť, —núť, —covať prehendere, rapere, arripere, corripere; byť uchváteným hnevom ira incendi.

uchvatný: u—é krasnorečie eloquentia omnium animos ad se rapiens, incredibilis vis dicendi.

uchýľiť sa, —ľovať sa od čoho. discedere, recedere ab alqā re; deflectere, declinare (devia. a proposito); u. sa niekam severtere, iter convertere alqo; u. sa k niekomu se conferre, confugere ad alqm; kam sa mám u. quo me vertam?

úchylka declinatio. digressio. aberratio, onis, f.

uchytíť, —ávať rapere, abripere.

uistenie affirmatio, confirmatio, onis, f.; fides, ei, f.

uistiť, —ľovať affirmare, confirmare alqd; testari; buď uistený persuadeas tibi, persuasum tibi sit; môžeš byť uistený, že urobím všetko illud cave dubites, quinego omnia faciam.

ujarmiť subigere, sub iugum mittere, domare, sub potestatem suam redigere.

ujasť sa, ujímať sa niečej veci causam alcs agere, suscipere.

ujco, ujec avunculus.

ujčiná (žena matkinho brata) matertera.

ujedať si cenare, mandere.

ujma diminutio, onis, f., detrimentum, damnum.

ujstť, uchodiť, uchádzať, abire. discedere; o čase transire, praeterire; ujde to id fieri, tolerari potest.

ukamenovať lapidibus cooperire alqm; lapides in alqm conicere.

ukatovať excruciare; suppliciis, tormentis afficere.

úkaz indicium, signum; neo- byčajný ú. prírodný portentum; ostentum; monstrum, prodigium; riedkv ú. rarum, rara res (rei); ú. na nebi visum caeleste.

ukazáček = ukazovací palec digitus index, icis, m.

ukázať, ukazovať ante oculos ponere, monstrare, commonstrare, demonstrare; ostendere, significare, exponere, explicare.

ukazovateľ index, icis, m.

ukážka documentum; exemplum, exemplar —āris, n.

ukladať v. uložiť.

úkladník insidiator, ōris.

úkladný insidiosus; dolosus; ú—á vražda caedes (is) ex insidiis facta; obžalovať z úkladnej vraždy accusare alqm intersicarios; adv. ex insidiis, insidiis paratis; dolose.

úklady insidae; ú. strojiť insidias parare, facere, struere tendere.

[ukloniť sa] v. nakloniť sa, pokloniť sa.

[uklznúť sa] v. sklznúť sa.

ukojíť, —ovať tranquilum facere alqm, animum alcs; lenire, placare alqm.

[úkol] v. úloha.

ukolimbať, ukolisať cunarum agitatione sopire, soporare.
úkon actio, ōnis, f.; factum.
ukonať defatigare; —sa defatigari.
úkor contumelia; mne na ú. ut mihi aegresit.
úkos v. šikmost'.
ukoristiť praedari; u. odev nepriateľa hosti spolia detrahere; veľa u. magnas praedas facere.
ukrácať v. ukrátiť.
ukradnúť, —**krasť** surripere, furari, furto abstrahere, subducere; auferre (pecuniam de aerario).
ukradky, ukradmo ukradomky furtim; clam; occulte.
ukrajovať v. ukrojiť.
ukrasť v. ukradnúť.
ukrátiť, —**covať** breviorē facere, contrahere; u. čas fal-
lere tempus; u. niekomu čas
facere, ne quis sentiat
meram temporis; u. život
mortem maturare.
ukriviť iniuriam inferre, fa-
cere alci; iniuriā afficere
alqm.
ukrižovať cruci affigere, in
crucem agere, tollere.
ukročovať v. ukrotiť.
ukrojiť, ukrajovať abscidere
ukrotiť, —**covať** mansueface-
re, domare; placare, leni-
re.
ukrutne crudeliter, acerbe,
ferociter; vehementer,
horrendum in modum.
ukrutnosť crudelitas, feroci-
tas, ātis, f. saevitia.
ukrutný crudelis; (zúrivý) sae-
vus; (hrozný) immanis, u—á
bolest' dolor (ōris) acerbis-
simus.
úkryt latebrae: receptacu-
lum, latibulum; z ú—u číhať
ex occulto insidiari.
ukryť, ukryvať occultare, occul-
tare, tegere alqd; abdere,
abscondere alqd. (zatajova-
ním) dissimulare alqd; u. nie-
čo pred niekym celare alqm
alqd; —sa delitescere, se

occultare in loco alqō;
se abdere in locum alqm.
ukryvač occultator; recep-
tor, ōris.
úľ alvearium, apiarium.
uľahnúť considerare, residere.
uľahodiť v. udobriť.
ulakomiť sa cupide al. vehe-
menter petere alqd.
úľava levatio, remissio, ōnis,
f.
uľaviť, —**ovať** levare, remitte-
re, imminuere alqd; (= zmen-
šiť sa) imminui, remitte-
re, cadere (vis venti).
uletieť avolare.
uležaný iracundus
uležať sa irascere.
uliasť, ulievať (odliať) defundere;
(liatím zhotoviť) fundere, fi-
gure.
ulica via, platea, vicus; (úzka)
angiportus us. m.; (verejnost')
publicum; na u—i in publi-
co; na u—u výjsť in publicum
prodire.
uličník puer (i). qui toto die
per urbem vagatur.
úľisník homo (inis) blandus;
adulator, ōris.
úľisnosť blanditia; adula io,
ōnis, f.
úľisný blandus, adulatorius
úloha pensum; opus, eris, n.,
munus, eris, n.; u. herca par-
tes, ium, f.; persona; hrať hlav-
nú úlohu primas (partes) age-
re; dať ů. imponere alci
personam alcs
ulomiť defringere.
uloviť venando adipisci; ca-
pere nancisci.
uložiť, ukladať deponere col-
locare; (nariadiť) praecipe-
re, imperare alci alqd; —sa
(na odpočinok) recumbere;
quieti, somno se tradere.
um v. rozum.
umáčať v. umočiť.
umačkať comprimere.
umazať inquinare, contami-
nare.
umele manu et arte; veľmi u.
summo artificio, summa
arte; artificis modo, ar-
tificiose.

umelec artifex, icis.

umelecký artificiosus; arte factus; u—é dielo artis opus —eris. n.; opus atque artificium; opus perfectum.

umelkyňa artifex, icis.

umelý v. umelecký.

umenie ars, artis, f., artes (ium) optima e. liberales; artificium; priateľ umenia artium liberalium studiosus.

umeniť minuere, imminuere, deminuere alqd; — sa minui; o bolestiach levári, remittere.

umieniť si statuere, constituere, consilium capere; discernere alqd; umieniť som si stat consilium; certum mihi est.

umieračik * campana funera indicans.

umierať v. umrieť.

umierniť temperare, lenire alqd; modum adhibere alci rei; — sa temperare sibi, animo suo.

umiestiť, —ťovať locare, collocare, suo loco ponere alqd.; — sa considerare alqō loco.

umlknúť, **umlknuť** obmutescere, conticescere; sermonem incidere.

umný ratione praeditus, rationis particeps, ipis, sapiens, prudens.

úmor interitus, us, m., exitium; mors, tis, f.; do ú—u sa smiať risu mori, risu rumpi.

umorenie v. amortizácia.

umoriť necare, trucidare, conficere alqm; (zničiť) extirpare, restringere, funditus tollere alqd; m. hladom fame macerare, necare, domare alqm; — sa hladom per inediam e vita discedere.

úmorný defatigans, enervans.

umožniť efficere, perficere, ut...

umretie v. smrť.

umretý mortuus; exanimus.

umrieť mori, emori; (zahynúť) perire, interire; decedere (vitā), excedere, exire e vita; animam efilare, vitam ponere, mortem occumbere, oppetere; diem supremum obire.

[**umrtnosť**] v. smrteľnosť.

umučenie cruciatus, us, m.

umučiť excruciare, cruciatu necare.

úmysel consilium, propositum; mens, tis, f.; voluntas, atis, f., animus, sententia; podľa môjho úmyslu ex meā sententia. me auctore: ut mea fert opinio (onis); s tým i—om eo consilio, hac mente, ut...

úmyselný consulto factus, cogitatus; ú—á urážka iniuria, quae de industria infertur, quae consulto fit.

umyslieť, **umýšľať** sibi proponere.

umyť, —ývať abluere, perluere, lavare; —sa lavari, abluí.

umyvadlo alveus lavando inserviens; aqualis, is, m., f. pelvis, is, m.

umyvanie lavatio, lotio, onis, f.

unáhľiť accelerare, maturare; —sa v. prenáhľiť sa.

unášať v. uniesť.

únava fatigatio, defatigatio, ōnis, f., lassitudo inis, f., languor, ōris, m.

unavený fatigatus, fessus, defessus; lassus.

unaviť, —ovať fatigare, defatigare; —sa fatigari, languescere; lassitudine confici; u. sa behom fatigari curriendo.

uniesť, **unášať** ferre, sustinere; (odnášať) asportare; (mocou) rapere, arripere.

universita universitas (ātis, f.) al. sedes (is, f.) litterarum.

unižiť, **unžovať** humilem reddere; famam alcs imminuere, de auctoritate alcs detrahere, alci obtrektare.

únos raptus, us, m.: rapina.

unúvať molestum. oneri esse alci. labore fatigare. vexare; —sa se fatigare.

upádať, upadnúť cadere, labi, concidere; corruere, incidere; nechať niečo u. mittere. amittere alqd de manibus; u. v nemilosť excidere gratiā alcs.

úpadok ruina: ú. majetkový ruina rei familiaris; ú. mravov corruptela morum. mores corrupti.

úpal aestus, us, m.

upáliť deurere alqd; u. niekoho igni necare. cremare; za živa vivum comburere.

upamätať koho na čo monēre, admonēre, commonefacere alqm alqd, rei alcs. de re alqā; in memoriam reducere alci alqd; —sa in memoriam revocare alqd; reminisci. recordari alqd.

úpätie hory infimus mons; radices montis; na ú—í hory sub radicibus montis; in iniimo monte.

[upeľpať sa] v. byť hanblivý m.

[upenlivý] v. žalobný.

úpek v. úslnie.

upevniť, —ňovať destinare, aligare, vincire, devincire; (klincami) figere. affigere; (utvrdiť) munire. firmare. confirmare (pacem, imperium); communire (dignitatem suam).

upleť assare. torrēre. coquere.

upíjať bibere. potare.

úpis (dlžobný) chirographum. syngrapha.

uplatniť patrare.

[úplavica] v. červienka.

upletať, upliesť texere. nectere.

[úplne] v. zcela, naskrze. celkom.

[úplný] v. celý.

uplynúť, uplývať transire, praeterire; v. minúť.

upodozrievať v. podozrievať.

upomenúť, upomínať na čo monēre, admonēre alqm rei alcs. de re alqā.

upomienka admonitio. ōnis, f.

uponížiť humilem reddere. frangere. comprimere. spiritum alcs frangere; ignominia affligere; —sa animum demittere. submisse se gerere.

[uposlúchnuť] v. poslušnuť.

upotiť sa sudare.

upotený sudore plenus.

upotrebiť, —ovať uti alqā re; convertere alqd in suam rem; conferre, adhibere alqd ad alqd; impendere (pecuniam) in re alquā, ad alqd.

upovedomiť v. uvedomiť.

upratať, —ovať (izbu) ordinare. in ordinem redigere.

[úprava] v. predpis.

upraviť ordinare.

uprázdniť, uprázdňovať vacuefacere. vacuum reddere alqd.

upražiť torrēre. frigere. cremare.

upriasť nēre. nectere. nendo facere.

úprimne vere, aperte, libere sincere; poviem ú. svoju mienku quid ipse sentiam, vere, ex animi sententia dicam.

úprimnosť sinceritas veritas. simplicitas. —atis, f.

úprimný verus, simplex, sincerus, liber; ú. vlastenec vir optimus; vir patriae amantissimus.

uprosiť exorare alqm; dať sa u. praecibus exorari; praecibus alcs vincl.

uprositeľný exorabilis.

upustiť, upúšťať od niečoho mittere alqd.

upútať devincire. vincire; vinculis astringere.

ur v. zubr.

úrad munus, eris, n., magistratus, us, m.

úradne publica auctoritate, publice.

úradníctvo magistratus, us, honores, um, m.

úradník magistratus, ūs; qui munere alqō fungitur, alci muneri praefectus est.

úradovanie administratio (ōnis, f.) muneris.

úradovať munere fungi.

- úraz** vulneratio, onis, f., vulnus, eris, n.; bez ú—u salvus, incolumis; u. dostať laedi. allidi.
- urazenie** laesio, violatio, vulneratio, onis, f.; vulnus, eris, n.
- urazil, urážať** laedere, violare, offendere, iniuria afficere; vulnerare.
- urážateľ** auctor (ōris) iniuriae; qui alci iniuriam infert; violator, ōris.
- urážka** offensio, violatio —ōnis, f.; iniuria, contumelia; u. veličenstva laesa maiestas, ātis; odsúdiť pre u. veličenstva de maiestate damnare.
- urážlivý** iniuriosus, contumeliosus, acerbus gravis, asper, a, um; violabilis; u—é slová verborum contumeliae.
- určenie** constitutio, definitio, designatio, nominatio —ōnis, f.; sors, tis, f.; u. človeka lex (legis, f.) condicioque vitae; to je naše určenie ex legemati sumus.
- určený** constitutus, definitus, destinatus, certus.
- určiť** statuere, constituere alqd; finire, definire; (napredok) praedicere, praescribere; destinare alqm ad alqd; u. čas tempus dicere, destinare; u. odmenu praemium proponere; u. provinciū provinciam decernere; u. zákonom lege sancire.
- určito** certo, certe; u. hovoriť presse loqui, dicere.
- určitosť** ratio (ōnis) explorata.
- určitý** constitutus, finitus exploratus, certus, firmus; v u. čas ad tempus; podľa určitého počtu ad numerum.
- úrez, úrezok** segmentum.
- urezať, —ávať** v. odrezať.
- urgovať** v. súriť.
- urlecť** fascinare, effescinare.
- urobiť** facere, efficere, agere alqd; u. bezpravie iniuriam inferre alci.
- úročif** (nummos) in faenore ponere; usuram pendere,olvere.
- úroda** fructus, us, m.; i. zemská fruges, um, f.; (hojnosť) ubertas, fertilitas —ātis, f.
- urodiť** sa nasci, provenire.
- úrodnosť** fecunditas fertilitas, ātis, f., ubertas (ātis, f.) agrorum.
- úrodný** frugifer, a, um; (na obilíe) frumentarius; fertilis, fecundus; ú—á pôda solum uber; ager fertilis, ferax (acis); ú. rok annus felix.
- urodzenosť** nobilitas, atis, f., genus (eris) nobile.
- urodzený** generosus, nobilis.
- úrok** usura, faenus oris, n.; uložif peniaze na ú. pecuniam faenori dare; —v sa hromadia usurae multiplicantur.
- úrokováť** in faenore ponere.
- urosif** v. zarosif.
- uroveň**. —vne iastigium (aquae).
- urovnať** aequare, exaequare, (locum, arcam); constituere ordinare.
- úryvkový** fragmentarius.
- úryvok** fragmentum, reliquiae, partes, ium, f.
- úsad** dolor (oris, m.) spinae dorsi; scyatica.
- usadiť, —dzovať** constituere, collocare alqm in loco alquo; —sa sedem figere, domicilium constituere in loco alquo; certam sedem ac domicilium sibi parare.
- usadlina** sedimentum; faex cis, f., sentina.
- usadlý** quia licubi sedem stabilem et domicilium habet; (vážny) gravis, temperatus.
- usadzovať** v. usadiť.
- usalašif** sa v. usadiť sa.
- usedavý** plač singultus, us, m.
- uschnúť** exsiccare; arescere, exarescere.
- usidlif** sa v. usadiť sa.
- úsillie** labor, oris, m., opera; studium; conatus, us, m., s veľkým i—ím cum magna contentione; non sine magno labore.

usilovať sa elaborare, niti, contendere pro alqā re. ut (ne) alqd fiat; studere, magnam operam dare alci rei.

usilovnosť industria, assiduitas, atis, f.

usilovný sedulus, assiduus.

uskočiť resilire; aufergere.

úskok, a v. zbeh.

úskok, u = podvod fraus, dis, f., dolus; perfugium, praetextus, us, m.

uskorit maturare, accelerare.

uskutočniť, —**ňovať** efficere, perficere, ad effectum adducere.

úslnie fulgor (ōris, m.) solis.

úsluha, **úslužnosť** officium, obsequium; studium alci inserviendi; úsluhu preukázať beneficium conferre in alqm, praestare alci.

úslužný officiosus; officii plenus.

usmažiť torrere, frigere, cremare.

úsmev lenis risus, us, m. s ú—om ridens, arridens.

usmial sa, **usmieval sa** subridere alci.

usmievavý subridens.

usmrcovať, **usmrť** interficere, occidere, necare, trucidare alqm.: —**sa** mortem sibi consciscere; manus, vim sibi inferre.

[usnadniť] v. obľahčiť.

usnesenie decretum; sententia; pactum, conventum; u. ľudu plebescitum; u. národa populiscitum; u. senátu senatūs consultum. (al. auctoritas, atis, f.).

usniesť sa statuere, constituere, decernere, consilium capere; (o senáte často) senatui videtur, placet.

usnúť obdormiscere, somnum capere.

uspať sopire, consopire.

úspech successus, eventus (rs) secundus; res secundae; bez ú—u frustra, nequiquam.

uspokojenie animus contentus, acquitas (atis, f.) animi.

uspokojiť satisfacere alci, satiare, saturare alqm.: —**sa** contentum esse alqā re; acquiescere in alqā re.

uspokojivý probabilis; qui ad sedandum animum (ad confirmationem animi) pertinet.

usporiadať ordinare, componere et redigere, in ordinem redigere; instituere, constituere, instruere; usporiadaný život vitae genus (oris) distinctum.

usporiť parsimonia colligere.

usrozumieť sa v. srozumieť sa.

ústa os, oris, n.

ustálenie confirmatio, constitutio, onis, f.

ustáliť definire, statuere, constituere.

ustanie iatigatio, onis, f.; bez u—ia continenter, perpetuo; vehementer; etiam atque etiam.

ustanoviť constituere; (zákonom) sancire; (verejným ohlasom) edicere; u. bohoslužbu sacra instituere; u. verejné poďakovanie supplicationem decernere; u. koho dedičom instituere alqm heredem; u. úradníkom praeficere alqm muneri, mandare alci munus; u. na miesto iného sufficere, substituere alqm.

ustanovizeň institutum.

ustať v. unavíť sa.

ustáť sa residere, subsidere.

ustatý fessus, fatigatus.

ústav institutum; (škola) schola.

ústava forma, constitutio (ōnis, f) civitatis; instituta republicae; mať vlastnú ú—u suis legibus uti; zrušiť ú—u libertatem e re publica tollere.

ustavične perpetuo; continenter, assidue, semper.

ustavičný perpetuus, continuus; assiduus, sempiternus.

ústavný institutis, al. formae rei publicae conveniens; legitimus.	úsvlt prima lux (lucis); diluculum; mane; na ú—e primo mane, prima luce.
ústavoverný legibus et institutis rei publicae fidelis.	ušatý auritus; ansatus.
ústie ostium; caput, itis, n. (multis capitibus in Oceanum influit).	ušetrít čoho, čo, koho parcere, veniam dare alicui; conservare alqm; parsimonia colligere alqd.
ústif sa effundi, se effundere, influere (in mare).	ušipany sordidus, immundus, impurus; u—é v. prasa.
ústne coram; u. nariadiť coram mandare; napomenúť ho u praesens, praesentem monuit.	ušif consuere, suere.
ústny praesens; ipse; tiež voce al. verbis; ú. rozhovor sermo praesens.	uškerif sa v. usmiať sa.
ústranie locus remotus.	uškrabif sa os distortuere; irridere.
ústredný medius.	uškrabok irrisio, ōnis, f., irrisus, us, m.
ústret occursus, conventus, us, m.; v ú—y isť obviam ire, procedere, occurrere alicui; smrti v ú—y isť morti se offerre, mortem oppetere.	uško auricula; ansa.
ustrica ostrica.	uškodif, —dzovať nocere, damnum inferre, iniuriam inferre.
ustričkať inspergere, conspergere.	uškrabnúť leviter vulnerare, laedere, pungere, radere.
[ustrihnúť] v. odstrihnúť.	ušľachtlý nobilis, generosus, ingenuus, liberalis; u—é mravy morum al. vitae elegantia.
ustrnúť obstupescere.	ušľapovať, ušľapať obterere (segetem), conculcare.
ústroj instrumentum.	ušný gen. auris, aurium.
ústrojnosť compositio, ōnis, f., natura et figura alcs rei.	ušpinif contaminare, inquinare.
ústup recessus, us, m.	uštipačne cum irrisione, contumeliose.
ústupčivosť facilitas, ātis, f., indulgentia, obsequium.	uštipačník irrisor, derisor, cavillator —ōris.
ústupčivý mollis, flexibilis, tractabilis, facilis, indulgens.	uštipačný irridens, illudens, mordax, ācis; u—é slová verba aspera.
ustúpif, ustupovať cedere, recedere, discedere; obsequi, morem gerere, indulgere alicui.	uštipať mordicus interficere.
ústupný v. ústupčivý.	uštipky cavillatio, ōnis, f.
ústupok concessio, ōnis, f.; ú. robif alcs voluntati morem gerere; cedere alicui in alqā re.	uštipnúť mordere, pungere.
úsudok iudicium, sententia, existimatio, ōnis, f.	uťahovať, utiahnuť detrahere; —sa recedere, secedere, se recipere.
usúkať torquendo parare (funiculum).	utajif, utajovať celare alqm alqd, dissimulare, occultare, tegere alqd.
usušif arefacere, siccare.	uťaf, utinať desecare, abscidere.
usúžif excruciare, torquere, vexare.	útecha solatium, solamen, inis, n.; consolatio, ōnis, f.
	útek fuga; na ú. obráťif fugare; na ú. sa dať fugam capere, petere, capessere; fugae

se mandare, in fugam se conicere; terga vertere. **utekať, utleť** fugere aufugere, effugere; na útek sa dať v. útek.

uterák mantele, is, n.

utešený venustus, gratus, iucundus, suavis, dulcis; (o kraji) amoenus.

utiahnuť v. utahovať.

utliekať sa ku komu perfugere, se recipere ad alqm.; u. sa o pomoc auxilium al. opem petere ab alqō.

utierať v. utrieť.

utieren * sacra (orum) matutina.

utichať, utichnuť tranquillum fieri, sedari, reticescere, silēre, acquiescere.

utínať v. uťať.

útisk vexatio, onis, f.; iniuria.

[**utiskať, utiskovať**] v. utlačovať.

utišiť, utišovať sedare; — sa v. uspokojiť sa.

utkať texere.

utlačíť, utlačovať premere, opprimere, vexare, iniuriam inferre.

utleť, utkať contundere.

útlocit mollitia animi.

útlocitný mollioris animi; vercundus.

útly tener, a, um; tenuis, gracilis; (duševne) mollis, mollioris animi.

útočiste perfugium, refugium, receptus, us, m., praesidium.

útočiť adoriri, aggredi, impugnare, temptare alqm; impetum facere; signa inferre in alqm; incurrere, irruere in alqm. invadere alqm al. in alqm.

útočník oppugnator, invasor, ōris.

útok impetus, incursus, us, m., incursio onis, f.; ú. odrazil impetum hostium propulsare al. reprimere.

[**utonať**] v. utopiť sa.

utopiť aqua mergere, in aqua demergere alqm; — sa fluctibus obrui, in aquā perire.

útorok dies (ei, m.) Martis.

utracať, utratíť impensas al. sumptus facere.

útrapa labor, oris, m., malum, cruciatus, us, m., tormenta, orum; (súženie) maeror, oris, m., aegritudo, inis, f.; ú—y znášať calamitatem haurire.

utrápiť excruciare, torquere, vexare.

útrata sumptus, us, m., impensa; (zbytočné ú.) effusio, ōnis, f., sumptus effusi; ú. cestovné viaticum; ú. pohrebne sumptus funebres; na štátne ú. publice; na vlastné ú. suo al. privato sumptu.

utratiť v. utracať.

utrhač calumniator, obrectator, ōris.

utrhačný contumeliosus, maledicus, maledicendi studiosus; u—é slová maledicta, convicia, ōrum; u. spis libellus famosus.

utrhačstvo, utrhanie na cti calumnia, criminatio; obrectatio, ōnis, f.

utrhať, utrhoť, utrhnúť carpere, decerpere alqd; legere (poma, herbas); u. na mzde detrahēre de mercede alcs; u. si od úst fraudare se victu suo; fraudare ventrem; u. na cti detrahēre de fama al. existinatione alcs, maledicere alci, infamiam concitare alci.

utrieť, utierať abstergere, detergere.

útroba viscera, um; praecordia, ōrum; fibra.

útrovy v. útraty.

utrpenie malum, miseria; maeror, ōris, m., aegritudo, inis, f.

utrieť perpeti, tolerare.

útrpnosť misericordia, miseratio, commiseratio, ōnis, f.; ú. mať miseri alcs, miseret me alcs; ú. vzbudíť alqm ad misericordiam adducere; misericordiam alcs concitare.

útrpný misericors, dis; pro-
pensus ad misericordi-
am.
utržiť (peniaze) pecuniam coge-
re, recipere pecuniam.
utuhnúť rigescere, obrige-
scere, torpescere.
utúliť sa, utúľovať sa se confer-
re, confugere ad alqm.
utúľňa asylum.
útulok refugium, perfugium,
receptus, us, m.; ú. poskyto-
vať ad se recipere alqm.
ututlať comprimere, suppri-
mere, tegere; tacitum ha-
bere.
utúžiť durare
útvar forma, figura, species,
ei, i.
utvárať, utvoriť, —ovať formare,
ingere, effingere; for-
mam alcs rei facere, effi-
cere.
utvrdiť, utvrdzovať durare, in-
durare; firmare, confir-
mare, sancire.
utvrádnúť v. stvrádnúť.
uvädnuť macrescere; flac-
cescere.
uvádzať v. uviesť.
[úvaha] v. uváženie, rozváženie,
premýšľanie.
uváľať v. vymiesť, zašpiniť.
uvaliť, uvaľovať volvere alqd in
locum alqm; imponere
(onus); uvaliť nešťastie na obec
calamitatem civitati in-
ferre.
uvariť decoquere; obed je uva-
rený cena cocta est.
uväzniť in vincula conicere,
in custodiam dare alqm;
in carcerem al. in carce-
re includere.
uváženie, uvažovanie considera-
tio, meditatio, onis, f.
uvážli considerare, delibe-
rare, meditari, pondera-
re, secum reputare, ani-
mo volvere.
úver fides, ei, f.; ú. odňať fidem
derogare; brať na ú emere
alqd non praesenti pecu-
nia.
uverejniť palam al. notum fa-
cere; in medium profer-

re; efferre in vulgus; (v-
dať) edere carmen, librum.
uveriť credere, fidem habe-
re alci.
uviazať, —väzovať alligare.
uvidieť conspicere, videre.
uviesť, uvádzať inducere, ad-
ducere; afferre proferre,
commemorare alqd.; uviesť
niekoho hovoriaceho inducere
alqm dicentem; u. spisovate-
ľa ako svedka uti verbis au-
ctoris; u. do škody damnum
inferre; u. v poriadok in or-
dinem redigere; u. v pre-
došlý stav in pristinum re-
stituere.
uvliezť vehere alqd.
uvíť nectere.
uvítať salutare, salvēre iu-
bere
uvláčiť v. povláčiť.
uvliecť v. odvliecť.
úvod inductio, introductio;
praefatio, ōnis, f. prooemi-
um, exordium; po krátkom
úvode pauca praefatus.
úvodný: ú—é slová prima ver-
ba
uvodzovať v. uviesť.
uvolniť niečo laxare, solve-
re, dissolvere alqd., u. koho le-
vare, liberare alqm alqā re.
[úvoz] v. závoz.
uvrhnuť, uvrhovať iacere, con-
icere; u. do nebezpečenstva in
periculum adducere; do
žalára in vincula, in carce-
rem conicere.
uvrznúť, uvrznúť effugere, au-
fugere, evadere.
úzdanie pars (rtis, f) posterior.
uzavierať, uzavrieť claudere,
concludere; statuere,
constituere, decernere
o senáte placēre, censēre.
uzda frenum habena; na uzde
držať coērcēre, comprime-
re, in officio tenēre; držať
jazyk na u. moderari lin-
guae continēre linguam,
uzdiť frena equo inicere.
uzdraviť, —ovať sanare alqm.,
sanitatem restituere alci;
— sa convalescere, sanum
fieri.

uzemčistý vasticorporis, corpulentus, habitu brevis et obesus.

uzemie ager, gri; fines, ium, f.; territorium; tiahnuť do u. Volskov in Volscos proficisci.

úzko arte, anguste.

úzkoprsý angustioris spiritus, anhelans.

úzkosť angustiae; metaf. angor, pavor, ōris, m., anxietas, ātis, f., sollicitudo, inis, f.

úzkostlivosť anxietas, ātis, f.

úzkostlivý anxius, pavidus, trepidus; ú—á starosť nimia cura.

úzky artus, angustus.

uzlík v. uzol.

uzlíť nodum facere.

uzlovatý nodosus.

uzol nodus.

uznanie cognitio, ōnis, i., sententia; = schválenie probatio, approbatio, comprobatio, onis, i.

uznanlivosť animus gratus, animus beneficii memor.

uznanlivý gratus, beneficii memor.

uznaný cognitus.

uznať intellegere, existimare, agnoscere (crimen); u. za dobré probare, comprobare, utile habēre; videri, placet mihi; u. niekoho hodným čoho dignari alqm alqā re; u. nevinným absolvere alqm; uznal som za najlepšie censui optimum esse; za potrebné mihi faciendum putavi.

uzreť maturum esse; maturescere; maturitatem assequi; ad maturitatem pervenire.

uzrieť v. uvidieť.

úz iam.

úžas horror, terror, stupor, pavor —ōris, m., exanimatio, onis, f.

úžasne horrendum in modum; vehementer.

úžasný obstupescere, perhorrescere, horrore perfundi alqā re.

úžasný horribilis, terribilis, immanis.

úžera faenus, oris, n., usura.

úžerník faenerator, oris.

úžerný, úžernýcky faenebris, usuratorius.

užierať v. užrať.

úžina angustiae, fauces, ium, f.; ú. morská íretum.

užiť, užívať uti alqā re; usurpare, adhibere alqd; frui alqā re; u. liek medicamentum sumere, haurire.

úžiť coartare alqd.

užítkovať uti alqā re. in rem suam convertere; usurpare; fructum capere ex alqā re

užitočný utilis, fructuosus, saluber, bris, bre; frugi; u—ým byť utilem, fructuosum esse, ex usu esse, prodesse.

užitok utilitas, atis, f., usus, us, m., commodum, emolumentum; (zisk) lucrum, quaestus, us, m.; u. mať utilitatem al. fructum capere ex alqā re.

užívanie usus, us, m.

užívať v. užiť.

úžľable, úžľablina vallis, convalis, is, f.

užrať, užierať v. trápiť.

užuť rodere, mandere.

V.

v, vo in s abl., intra s akk. penes s akk.; prostým abl. pri adj. totus, keď je prívlastkom: v celom meste, totā urbe, v celej Italii totā Italia; mená miest singularia I. a II. dekl. na otázku kde? v gen.: v Ríme Romae, v Korinte Corinthi; ostatné v abl.: v Athenach Athenis, v Karthagene Carthagine.

vabec, vabič allector, ōris; illex, icis.

vábanie allectatio, onis, f., illecebrae.

vábiť allicere, illicere, pellicere, allectare; capere (ignaros).

vábivý dulcis, suavis, blandus.

vaček, vačok saccus, sacculus, zona.

vačica * didelphys virginiana.

vačkový zlodej sector (ōris) zonarius.

vačok v. vaček.

váčšina plures, ium; plerique; maior pars (tis. f.); v. hlasov plurima suffragia. sententiae plurimae; dostať v—u hlasov plurimorum suffragiis creari.

váčšmi magis.

vada mendum, vitium; v. na tele vitium corporis; byť bez v. vitio vacare.

vadenie rixa, iurgium, altercatio, ōnis, f. controversia.

vadiť sa rixari, altercari; iurgio contendere cum aliquo (inter se).

vadiť = škodiť, prekážať impedito esse; obstare, officere; impedire alqm, alqd; obesse.

vädnuť macrescere, flaccescere.

vadný vitiosus.

vádzka * introductio (benedictio, onis f.) mulieris post partum.

váha pondus, eris, n.; libra; statera, trutina; (cena) gravitas (atis, f.). momentum; (vážnosť) auctoritas, ātis, f.; klásť v—u na niečo vim tribuere rei alci; viac v—y má u mňa mienka Ciceronova, potior est apud me Ciceronis sententia.

vahan patina lignea.

váhať morari, cunctari, dubitare, consilii inopem esse; haerere, hesitare.

váhavosť tarditas, ātis, f., cunctatio, ōnis, f., segnities, ēi, f.

váhavý tardus, lentus, segnis, cunctans, dubius.

vajce ovum.

vaječnica v. škvarenica.

vakácie feriae scholarum.

valach pastor (ōris) ovium; opilio, ōnis.

valaška securis, is, f., ascia.

váľať volvere; depserere; v. rúcať.

valec cylindrus.

[válečný] v. vojnový, vojenský.

valcha, valchovňa fullonica.

valchár fullo, ōnis.

valchovať subigere, densare, cogere.

vallť v. povaliť; —sa corruere; o vode fluere, ferri; dym sa vallť fumus evolvitur ex alqā re.

[válka] v. vojna.

valne valde; crebro, frequenter.

valný ingens, magnus; frequens; creber, bra, brum.

valok v. valec.

válov alveus, alveolus.

vaňa alveus.

vandrovať peregrinari.

vandroverka peregrinatio, ōnis, f.

vandrovník, vandrovný peregrinator, viator, ōris.

vankuš culcita, palvinus, pulvinar, āris, n.

[vanúť] v. duť.

vápenatý calci similis.

vápenec lapis (idis) calcarius.

vápenica officina calcaria; fornax (ācis) calcaria.

vápeník calcarius.

vápenistý calcis plenus.

vápno calx, cis, f.; (nehasené) calx viva; (hasené) calx temperata.

vára pulmentum, opsonium.

varečka, varecha cochlear, aris, n.

varenie coctura.

varí v. azda.

varíť coquere, fervente aquā mollire alqd; —sa coqui, (o vode) fervēre, effervesce-re.

varivo v. vára.

várka coctum.

varovať v. opatrovať.

varovkyňa nutrix, icis, nutricula.

[varta] v. stráž.

[vartovať] v. strážiť.

váš vester, tra, trum.

vášeň affectio, ōnis, f., animi motus (us, m.), animi perturbatio, ōnis, f.; (zlá žiadosť) cupiditas, ātis, f.; (smyselná) libido, inis, f.; v—e krotiť regere animi motus, coërcēre cupiditates; v. vykoreniť animi perturbationes exstirpare.

vášnivý concitatus, inflammatus (cupiditate); impotens (irae); vehementioris ingenii.

vata * byssus.

vatra ignis, is, m.; flamma.

vatriť flagrare.

vavrín laurus, i, f.

vavrínový laureus; veniec v. corona laurea.

váz (= strom) ulmus, f.; (= tylo) cervix, icis, f.

vázba vinculum; compedes, um, f.; (v mluvnici) verborum conformatio al. compositio, onis, f.; iunctura; involucrum, tegumentum.

vázeň qui custodiā tenetur; captus, vinctus; (zajatec) captivus.

vázenie vicula, orum; carcer, is, m., custodia; štátne v. publica custodia; do v. dať in custodiam includere; in vincula, in catenas conicere.

vázleť latēre, positum esse in alqā re; inesse alci rei.

vázy v. váz.

váža v. veža.

vážiť (váhou) pensare, pendere, trutina examinare alqd; (váhu mať) pondus habēre; (váhu, cenu mať) valēre, posse; pollēre, magna auctoritate esse; (vodu v.) haurire aquam e puteo; —si aestimare, diligere, colere, observare; carum habēre; veľmi, viac, najviac si v. magni, pluris, plurimi facere, aestimare, putare; málo si v. parvi (minoris, minimi) facere; contemnere; desplicere, neglegere; nihil curare.

vážky libra, statera, trutina.

vážnosť auctoritas, dignitas, caritas, gravitas —atis, f.; honor, oris, f. amplitudo, inis, f.

vážny gravis, serius, magnus, magni momenti; v. vec gravis al. magna res (rei).

vbehnúť intro currere.

vblť figere, deiigere; v. kôlv sublicas agere, stipites demittere.

[**vbodnúť**] v. vpichnúť.

včas mature; suo tempore.

včasný opportunus, maturus.

včela apis, is, f.

včelár apiarius.

včelárstvo res (ei) apiaria, cura apium.

včelín apiarium.

včera heri; v listoch: pridie, quam haec scripsi; v. večer heri vesperi.

včerajší hesternus.

včerajšok dies (ei) hesternus.

včul, včul v. teraz.

vďačiť sa gratum se facere alci; gratum se praestare, gratiam referre alci; gratificari alci.

vďačne grate, grato animo, iucunde.

vďačnosť gratia, animus gratus al. beneficii memor.

vďačný gratus, beneficii memor.

vďak, vďaka gratia; (odplata) merces, ēdis, f., praemium; vyslovovať v—u gratias agere.

vdova vidua.

vdovec viduus.

vdovstvo viduitas, ātis, f.

vec res, rei, f.; (predmet) propositum, res proposita, negotium; (sporná v.) causa; hlavná v. caput, itis, n., summa rei, res gravissima; veci nebeské supera et caelestia; v. svetské humana et ceteriora; všetky v—i svoje s sebou nosiť omnia sua secum portare; to nepatrí k v—i hoc nihil ad rem; vráťme sa k v—i

- revertamur ad propositum; pergamus ad instituta.
- vecný** ad rem pertinens.
- večer** vesper, i, m, vespera; tempus (oris) vespertinum; adv. vespere, vespere; k v—u ad al. sub vesperum; primo vespere; chýli sa k v—u vesperascit, ad vesperascit; dobrý v. salve!
- večera** cibus vespertinus; (u Rimanov) cena; v. Pána * cena sacra; cena Domini.
- večerať** cenare.
- večerný** vespertinus.
- večereň** sacra (orum) vespertina.
- večne** semper, perpetue; v. žiť v pamäti ľudskej per omnium saeculorum memoriam vivere.
- večný** aeternus, sempiternus, perpetuus; v. sneh nives, quae ne aestate quidem solvuntur.
- veď** enim; praesertim cum, quippe, at.
- veda** disciplina; doctrina; ars, artis, f.; v—y litterae, artes; studia litterarum.
- vedecký** ad litteras pertinens; v—é zamestnanie studia litterarum; studia, quae in reconditis artibus versantur; v—é vzdelanie doctrina.
- vedenie** ductus, us, m.; administratio, cura; vyvoliť niekoho k v—iu vojny ducem alqm creare bello gerendo; (= známosť niečoho, poznanie) scientia, cognitio, ōnis, f.
- vedieť** scire, nosse, cognovisse, didicisse; comperisse; dať v. certiores facere alqm alcs rei al. de alqā re; nuntiare, notum facere alci alqd; dobre v. non nescire, non ignorare; nevedieť nescire, ignorare; praeterit, fugit me; non mihi satis constat; nevedieť si rady consilii in opem esse; povedal, že o ničom nevie ne-
- gavit se quidquam comperisse.
- vedľa** adv. iuxta, prope; tu v. hic iuxta, v. ležať iuxta iacere, iuxta situm esse vicinum esse.
- vedľa** predl. iuxta s akk. vedľa brány iuxta portam; v. sľ pro viribus.
- vedľajší** (vedľa ležiaci) adiacens, vicinus; (pobočný) alter (exitus, ostium); minor (porta); menej dôležitý levior, minoris momenti; v—šie (pobočné) dôchodky pecuniae extraordinariae.
- vedno** unā, simul.
- vedochtivosť** scientiae cupiditas, ātis, f.; cognitionis et scientiae amor, ōris, m.; discendi cupiditas al. studium.
- vedome** sciens.
- vedomec** peritus, gnarus, intelligens alcs rei.
- vedomie** conscientia; dľa vedomia a svedomia ex animi sententia; dať na v. certiores facere alqm de re alqā.
- vedomky** sciens, prudens; consulto, de (ex) industriā.
- vedomosť** scientia, cognitio, ōnis, f., notitia.
- vedro** urna, hydra, hama.
- veľas** sapientia, prudentia; gloria, fama.
- večeť** peniculus stramenticius.
- veľačka** vannus, i, f.; ventilabrum.
- veľár** flabellum.
- vek** aetas, ātis, f., aevum; tempus, oris, n.; (storočie) saeculum; vysoký v. senectus, ūtis, f.; nový v. aetas recentior; starý v. antiquitas, ātis, f., antiquissima aetas; stredný v. aetas, quae vocatur media; na v—v in perpetuum, in aeternum; v našom v—u nostrā memoriā, nostris temporibus.
- veko** operculum.
- veľa** multus; **veľa ráz** saepe, saepenumero, iterum

- a.que, iterum, etiam at-
que etiam.
- veľactený, veľavážený** honora-
tissimus.
- veľavážený** maxime colendus,
honoratissimus, hone-
stissimus, valde obser-
vandus.
- veľavýznamný** magnam vim al.
magnum pondus habens;
gravis, magnus, magni
momenti.
- veľbúd** camelus.
- veleba** maiestas, ātis, f., magni-
tudo, inis, f.
- veľeľ** laudibus efferre, ce-
lebrare, 'praedicare, ex-
tollere; eximia laude or-
nare.
- veľebne** auguste.
- veľebnosť** v. veleba.
- veľebný** augustus; (ctihodný)
venerabilis; (vznešený) ma-
gnificus.
- veľenie** imperium; praecep-
tum, edictum, mandatum.
- veľezrada** perduellio, ōnis, f.,
crimen (inis, n.) maiesta-
tis
- veľice** v. veľmi.
- veľičenstvo** maiestas, ātis, f.
- veľičenstvený**: v—é množné číslo
pluralis maiestaticus.
- veľičina** magnitudo, inis, f.
- veľičizný** ingens, immanis.
- veľeľ** imperare alci; iubere
alqm; praecipere; manda-
re alci alqd.
- veľikán** vir ingentis corpo-
ris; byť v—om humanae
magnitudinis modum ex-
cedere.
- veľikánsky** ingens, immanis;
ingentis magnitudinis.
- veľikáš** vir clarus.
- veľiký** v. veľký.
- veľiteľ** dux (ducis); imperator,
ōris; v. jazdy magister (tri)
equitum (confectus celerum);
v. ľodstva praefectus clas-
sis.
- veľiteľský** imperatorius.
- veľiteľstvo** imperium; vrchné v.
summa imperii; pod v—om
duce alqō, sub auspiciis
alcs.
- Veľká noc** * dies iesti pa-
schae al. paschales.
- veľkodušnosť** animi magnitudo,
inis, f., animus magnus
et excelsus.
- veľkodušný** magnanimus, ge-
nerosus.
- veľkokňahyňa** * uxor (ōris) mag-
ni ducis.
- veľkokňazna** * filia magni du-
cis.
- veľkoknieža** * magnus dux.
- veľkokniežatstvo** * magnus du-
catus (us).
- veľkokupec** mercator, nego-
tiator, ōris.
- veľkokupecstvo** mercatura
magna, mercaturae, arum;
negotiatio, ōnis, f.; v. prevá-
dzať mercaturam magnam
facere.
- veľkolepý** magnificus; v. nád-
herný.
- veľkomajetok** praedium
- veľkomestský** qui in urbe (mag-
na) est.
- veľkomyseľnosť**. —ný v. veľkoduš-
nosť, —ný.
- veľkomožný** potentissimus,
praepotens, maximus.
- veľkonočný** * paschalis.
- veľkvojevoda** * magnus dux, du-
cis.
- [**veľkostatok**] v. veľkomajetok.
- veľmi** admodum, maxime.
- veľmoc** civitas (ātis, f.) prae-
potens
- veľmož** princeps (ipis); v pl. tiež
optimates, ium (um).
- veľryba** balaena.
- veľtrh** mercatus, us, m.
- vemä, vemenö** uber, is, n. mam-
ma.
- [**ven**] v. von.
- venčieľ** coronare: coronam
imponere.
- veniec** corona.
- [**venkov**] v. vidiek.
- veno dos, dotis**, f.
- venovať** dicare, dedicare,
tradere, tribuere alci alqd;
v. čas tempus tribuere;
—sa totum se dedere alci
rei, totum se conferre ad
alqd; v. sa bohoslužbe totum se

vertere in cultum deorum.	veselohra comoedia.
vepor = kanec verres, is.	veselosť hilaritas. ātis, f., laetitia, gaudium.
ver v. veru.	veselý hilaris, laetus. iucundus; (žartovný) iocosus.
vera fides. ei. f.; predávať na veru vendere in dlem.	veskrz v. voskrz.
veraj foris, is, f.; valvae.	veslár remex, igis; veslári (otroci) remigium.
verbovať conquirere (comparare, conscribere) milites; milites conducere.	veslárska lavica transtrum.
verbunkoš conquisitor (ōris) militum.	veslo remus; (kormidlo) gubernaculum
verej v. veraj.	veslovanie remigatio, ōnis, f.
verejne aperte, manifesto, palam; coram omnibus; omnibus inspectantibus; publice.	veslovať remigare, navem remis agere, propellere.
verejnosť publicum; forum; lux, lucis, f.; -- v—i in publico.	vesmir rerum al. mundi universitas (ātis, f.); universum.
verejný publicus, forensis; communis; apertus, manifestus; v—á kuchyňa popina; v—á mienka publice recepta persuasio (ōnis); vulgi opinio (ōnis, f.); v. predaj auctio, ōnis, f. v. sluha servus publicus; v. život vita forensis, forum.	vesna v. jar.
veriaci pius; * veram Christi doctrinam sequens.	vestálka vestalis (is) (virgo).
veriť credere, fidem habēre al. tribuere; neveriť diffidere, fidem non habēre; v. v nesmrteľnosť duše animam immortalē esse credere; —sa v. prisahať.	veš v. voš.
veriteľ creditor (ōris).	vešadlo dentifer.
veriteľný probabilis.	vešať suspendere alqd. ab. de, ex alqā re; v. koho suspendere alqm arbori infelici; laqueo gulam alcs frangere; —sa suspendio vitam finire.
verne fideliter.	vešlak v. vešadlo.
vernosť fides, ei, fidelitas —ātis, f.	[veškery] v. celý, všetok.
verný fidus, fidelis, verus.	vešba oraculum, vaticinium, praedictum; responsum (haruspicum, oraculi).
verovať sa v. veriť sa.	veštec vates, is, (vtakoveštec) augur, ūris; z útroh obetných zvierat haruspex, icis.
verš versus. us. m.; carmen. inis, n., poéma, ātis, n.	veštecký fatidicus
veršovník versificator, ōris.	veštica vates, is; fatidica.
veru certe, sane, profecto, vere.	veštiť portendere, vaticinari, canere, praedicare; v. z letu vtákov augurari.
ves vicus.	veta enuntiatio, ōnis, f., enuntiatum; sententia.
veselie (svadba) nuptiae; v. veselost.	[veter] v. vietor.
veseliť sa. —lievať sa laetari, gaudēre alqā re.	vetev ramus.
veselo hilariter, laete. animo hilari.	vetkať v. votkať.
	vetchý vetus, eris; tritus, obsoletus; (o stavbách) ruinosus.
	vetrik aura tenuis
	vetriť odorari, sentire; motať, praesagire.
	veterník vexillum ventorum index (icis, m.).
	vetroplach homo (inis) vanus, levis, vaniloquus.

vetroplavba * cursus (us) aëri-
us, iter per aëra al. per au-
ras susceptum.
vetroplavec * aëronautes, ae.
vetvička ramulus, ramus.
vetvlstý frondosus, ramosus.
veverica sciūrus, i, m.
vezďaľší quotidianus; v. život
haec vita.
veža turris, is, f.; v. strážna tur-
ris speculatoria.
vhádzaf, vhadzovať, v. vhodíť.
vháňaf v. vohnaf.
vhĺbiť profundum facere. ex-
cavare: —sa penetrare; v.
sa v štúdium totum se in lit-
teris abdere; v. sa v myšlien-
ky in cogitatione defixum
esse.
vhľadnuť introspicere, inspi-
cere.
vhodíť, vhadzaf, vhadzovať inice-
re. conicere; v. oheň do tábo-
ra inicere ignem castris.
vhodný idoneus, aptus, op-
portunus, accommodatus;
v—á príležitosť opportunitas,
ātis, f.
vchádzaf v. vojsť.
vchod aditus, introitus, in-
gressus, us, m. ianua, por-
ta; (počiatok) initium; (úvod)
exordium.
vchodíť v. vojsť.
vchodný: v. listok tessera.
viac magis, plus, amplius.
viac ráz saepius; aliquoties;
semel atque iterum.
Vianoce * sollemnia (orum) na-
talia Jesu Christi; dies
(ei, m.) natalis Jesu Chri-
sti.
viať ilare; frumentum ven-
tilare.
vlatie ventilatio, ōnis, f.
vlazačka vinctura.
vlazanica fascis, is, m.
vlazanie vinctura.
viazaf ligare alqd; v. koho vln-
cire, devincire constrin-
gere, obligare, obstringe-
re alqm; v. plachty na sťažni do-
stinare vela ad malos; v.
snopy manipulos colligere;
som viazaný prísahou iure iu-
rando obstrictus sum; sľu-

bom teneor promisso, fide
data adstrictus sum.
viaznuť haerere. inhaerere,
haesitare; impediri; dovoz
viazne commeatus (us) in-
terclusus est.
vidať solere videre.
videnie visus, us, m.
vidieť videre, cernere, con-
spicere alqd; —sa videri,
placere alci.
vidlečan homo (inis) rusticus.
vidiek rus, ruris, n; ager, grl;
na v—k rus; z v. rure; na v—u
ruri; na v—u žiť rusticari;
majetok na v—u praedium ru-
sticum.
viditeľný aspectabilis; qui o-
culis cerni potest; (zrejmy)
apertus, manifestus.
vidlatý furcae similis.
vidly (o 2 zuboch) furca; (o 3 zu-
boch) fuscina.
vidný clarus, lucidus; je vid-
né apparet; apertum, mani-
festum est.
vidomý v. viditeľný.
vlečko palpebra.
vlecha signum; signum taber-
nae vinariae.
vienok v. veniec.
viera fides, ei, i. v. v Boha opi-
nio Dei; všetkým vrodená a ja-
koby do srdca vrytá je v. v Boha
omnibus innatum et in
animo quasi insculptum
est esse Deum; v. dať čomu
fidem habere alci rei; v.
mať credere alqd; viery hodný
fide dignus.
vierolomný perjurus.
viesť, vodiť ducere; (zpäť) redu-
cere; (riadiť) administrare,
regere, gerere; praeesse
alci rei; počty, knihy viesť res
ac rationes curare; vojnu
v. bellum gerere; pred súd v.
reum agere; in ius rapere
alqm; v. záhubu v. perniciem
parare al. moliri alci; cesta
vedie via fert. ducit; lakom-
stvo vedie k mnohým neprávostiam
avaritia est causa al. fons
(tis, m.) multorum vitiorum;
nádza ho viedla ku krádeži pau-

- pertas** (atis, f.) eum impulit, ut furtum faceret; **vodiť sa** procedere, succedere, evenire; ako sa ti vodiť quomodo vales? dobre sa mi vodiť bene valeo, salvus et incolumis sum.
- vletor, vetor** ventus; južný v. auster, tri; severný v. aquilo, ōnis, m.; východný v. notus; západný zephyrus; v. prestáva ventus cadit, cessat; proti v—u vento adverso.
- vleziť, voziť** vehere alqd. v. niečo za kým subvehere, supportare (commeatum exercitui); v. sa vehi, na voze curru, plastro, na lodi navi.
- vichor** procella; ventus procellosus; tempestas, ātis, f.; turbo, inis, m.
- vichrica** v. víchor.
- vika** vicia.
- vikár** vicarius.
- vila** nympa.
- vila** (= dom na vonkove, letohrádok) villa
- vilnosť** libido, inis, f.
- vilný** libidinosus.
- vina** culpa; noxa; vitium; crimen, inis, n.; error, oris; dávať v. culpam in alqm conferre, culpam alci tribuere; nemať v—v culpa vacare, extra culpam esse.
- vinár** vinitor, ōris.
- vináreň, vinárňa** taberna vinaria
- vinárnik** (mercator) vinarius.
- vinárstvo** vitium cultura.
- vinica** v. vinohrad.
- viníť** koho z čoho (do očí) incusare; (pred iným) accusare alqm rei alcs; arguere alqm crimine alqō; bezprávne insimulare, criminari alqm.
- vinník** v. vinný
- vinný** noxius; nocens, sons (sentis), reus.
- vin** vinum; pri vine interscypus, inter pocula.
- vinobranie** vindemia.
- vinohrad** vinea.
- vinohradárstvo** v. vinárstvo.
- [vinšovať]** v. priať.
- vinúť** torquēre, volvere alqd. v. okolo čoho circumvolvere alqd alci rei: —sa volvi, okolo čoho torquēri circum alqd.; vinúť sa ku komu adhaerēre, deditum esse alci, studiosum esse alcs.
- vir gurgēs, itis, m.**; vertex, icis, m.; (víchor) turbo, inis, m.
- viríť sa** rotari; o mori aestuare.
- virtuóz** artifex, icis; magister (tri) alcs rei; peritissimus alcs rei.
- visieť** pendēre dependēre; v. nad čím imminēre rei alci; v. nad kým impendēre alci; na strome visí plno ovocia arbor (oris) pomis onusta est.
- viť** v. vinúť.
- vítanie** salutatio, ōnis, f.
- vítaný** gratus; optandus; expectavus.
- vítať** salvēre iubēre; salutare alqm; accipere, recipere alqm; vítaj! salve!
- víťaz** victor, ōris; v. olympijský Olympiae victor.
- víťaziť** vincere, superare; superiorem discedere; v. nad nepriateľom v bitke proelium secundum facere, ab hoste victoriam reportare; hostem proelio vincere; návrh víťazí sententia plurimum valet.
- víťazný** victor, ōris; victrix, icis.
- víťazstvo** victoria; v. sláviť triumphare
- vitriol** * vitriolum.
- vjazd** ingressus, introitus, us, m.
- vjechať** invehī, ingredi in locum alqm.
- vkład** depositum; (príspevok) eranus.
- vkładať** v. vložiť.
- vkĺznuť** irrepere, subrepere, arrepere
- vkradnúť sa, vkrašť sa** irrepere in locum alqm.
- vkročiť** intrare, ingredi, pedem inferre, introire (domum, in urbem).

vkus *elegantia*.
vkusný *elegans, venustus, politus*; v. chutný.
vláčť *trahere, rapere, abstrahere, abripere*; (extra-herē alqm in publicum): — *sa otiosum vagari*.
vláda *imperium, (kráľovská) regnum, (násilná) dominatio, onis, f., dominatus, us, m.; (zákonná) potestas, ātis, f.; gubernatio — onis, f.; zmocniť sa v—v rerum potiri, regnum occupare*.
vladár *dominus, princeps, ipis; rerum publicarum moderator et rector (ōris); rex, regis; procurator (ōris) regni*.
vladárenie *gubernatio, moderatio, administratio, ōnis; imperium*.
vladárif v. vládnuf.
vladárstvo *principatus, dominatus, us, m.*
vládať (sa) *posse, valēre*.
vladca v. vladár.
vládnuf *dominari (in alqm, inter suos); imperare (cupiditibus); regnare, in potestate habēre alqd.; regere, administrare, gubernare alqd.; habēre, possidēre, tenēre alqd.*
vládny *publicus*; v. system rerum publicarum administrandarum ratio (onis, f.)
vládobažnosť *cupiditas (ātis, f.) regni al. imperii*.
vládobažný *cupidus regni, imperii; cupidus dominandi*.
vladyka v. vladár; v. cirk. slavjančine = biskup.
vlaha *humor, ōris, m.*
[vľajka] = *zástava vexillum, insigne, is, n.*
vlak + *currus (uum) vapore acti*.
vlakienko v. vlákno.
v'áknatý *fibratus*.
vlákno *fibra*.
vlámať sa v. vlomíť sa
vľajší *anni proximi al. praeteriti al. superioris*.

vlani *superiore al. proximo al. praeterito anno*.
vlas *crinis, is, m., capillus, (chlp) pilus; v—v capilli, coma; dlhé caesaries, ei, f., nechať v—v rásť capillum promittere; na v. počet udať subtiliter numerum exsequi; o žabí v sa hádať de lana caprina rixari*.
vlasatica *cometes, ae, m., stella crinita*.
vlasať *comatus, promisso capillo*.
vlásenko v. vlakienko.
vľasť *patria*.
vlastenec *vir patriae amans; vir bonus; v—ci boni (cives); optimus quisque*.
vlastnectvo *amor (ōris, m.), studium patriae*.
vlastenecký *patriae amans; bonus*.
vlastizrada *proditio, ōnis, f., parricidium*.
vlastizradca *patriae proditor, ōris*.
vlastizradný *patriae proditor*.
vlastne *proprie, reverā, sensu proprio*.
vlastn'ctvo *ius (iuris, n.) possessionis*.
vlastník *dominus; possessor, ōris*.
vlastníť si v. osobovať si.
vlastnoručný *meā (tuā, suā) manu factus, scriptus etc.*
vlastnosť *proprietas, ātis, f., natura, indoles, is, f.; zlá v. pravitas, ātis, f., vitium; v. rečníka je oratoris est*.
vlastný *proprius; meus etc; privatus; domesticus; (so zreteľom na príbuzenstvo) naturalis, germanus; v—á sestra soror (ōris) germana*.
[vlastov'čka] v. lastovička.
vľaiť *ma defacere*.
vľajnosť *humor, tepor, ōris, m.*
vľajný *humidus madidus, tepidus*.
vľič *lupinus; gen. lupi*.
vľička *lupa*.
vľičť v. vľaiť.
vlhkosť, —*ký* v. vľajnosť. —*ný*.

vlnúť maderieri. humectari.
vliať, **vlievať** infundere; — **sa** fundi, effundi, se effundere, influere (in mare).
vliecť v. vláčiť.
vlievať v. vliať.
vliezť, **vliezať** intro repere.
vliv, **vplyv** vis (vim, vi, f.), auctoritas, ātis, f., potentia.
vlk lupus; my o vlku, a vlk za humny lupus in fabula.
vlina (ovčia) lana; (na vode) unda; fluctus, us, m.
vlneenie fluctus, us, m. obyč. pl. fluctus, uum.
vlnečný laneus.
vlníť sa undare, fluctuare; fluctibus intumescere; more sa vlní mare fluctus tollit.
vlnistý lanosus.
vlnobitie fluctus, aestus, us, m; pri vl—í ad fluctum.
vlohy ingenium, indoles, is, f.
vlomiť sa, **vlámať** sa irruere, irrumpere, invadere in alqd; impetum, incursionem, irruptionem facere in alqd.
vloniť v. vlniť.
vložiť, **vkładať** ponere, collocare alqd in loco alqō; referre alqd (in rationes); v. niečo medzi niečo inserere alqd rei alci; v. do reči interponere; v. dni do kalendára intercalare.
vložka opíš slovesom includere, addere, inserere.
vfudne humane, comiter.
vfúdnosť comitas, humanitas, facilitas, atis, f.; faciles mores.
vfúdny comis, humanus; facilis; magnae humanitatis.
vmestíť sa, **vmiestíť** sa locum habere.
vmiesiť admiscere alqd alci rei; depsere condepserere.
vmiešať miscere, immiscere, admiscere; — **sa** immiscere se rei alci.
vnada. —ný v. pôvab. —ný.

vnášať v. vniešť.
vnať herba graminis.
vniesť, **vnášať** inferre, importare; (do knih) referre alqd in alq.
vnikať, —núť penetrare, ako nepriateľ irrumperere, irruere, invadere; duchom v. accuratius cognoscere alqd.
[vníšť] v. vojsť.
[vnivoč] v. nivoč.
vnoriť, —ovať demergere, sumergere in alqā re, demittere in alqd.
vnúčka neptis, is.
vnuk nepos, ōtis.
vnuknutie monitum consilium; Božské v. afflatus (us), divinus, z božského v. divinitus.
vnuknúť subicere, inicere alci alqd; bohovia vnukli mu tú myšlienku dii eam mentem ei dederunt.
vnútiť vi adhibita immittere alqd in alqd; v. komu čo obtrudere alci alqd.
vnútornosť viscera (um); exta. (ōrum), (črevá) intestina. (ōrum).
vnútorný interior; intestinus; (domáci) privatus, domesticus; v. vojna bellum intestinum.
vnútri intra, intus.
vnútro pars (tis, f) interior; v. zeme viscera terrae.
vnútrozemský mediterraneus.
vo v. v
vôbec vulgo, omnino; summatim, generatim, communiter.
voda aqua; veľká v. aquae super ripas effusae; v. riečna aqua viva al. profluens; v. stojacia stagnum; pitná v. aqua ad potum utilis; proti v—e flumine adverso; po zemi i po v—e terra marique, et terrā et mari.
vodca dux, ducis; hlavný v. imperator, ōris; v. posolstva princeps (ipis) legationis; družina vodcova cohors (tis) praetoria.

vodcovstvo ductus, us, m.; v. na vojne summa belli; imperium.

vodič dux, ducis.

vodíť v. viesť.

Vodnár (súhvezdie) aquarius.

vodnateľka hydrops, ōpis, m., aqua intercus (utis).

vodnatý aquosus; hydropicus.

vo dne interdiu.

vodojem receptaculum aquarum.

vodomet aqua saliens.

vodopád deiectus aquae; aquae cadentes; catarracta.

vodorovný libratus; aequus; aequilibris; adv. ad libram, ad libellam.

vodovod aquae ductus, us, m.

vodrať sa penetrare, nepriateľsky irrumpere, irruere in locum alqm.

vohľadý ambitus (us, m.) nuptialis.

vohnať, vháňať compellere alqm in locum alqm.

[vochl'a] v. česák.

voj v. vojsko.

vojak miles, itis; v. námorný classarius; v. peší pedes, itis; v. prostý miles gregarius; v. mladý tiro, ōnis; v. starý veteranus.

vojenský militaris; bellicus; v—á lesť fraus (dis) bellica; v—á prisaha sacramentum.

vojna bellum.

vojsko exercitus, us, m., milites, um; copiae, ārum; v. pomocné auxilia, ōrum.

vojsť, vchádzať, vchodiť intrare, ingredi, introire; v. pod strechu tectum subire.

vojvoda dux, ducis; imperator, ōris.

vojvodský gen. ducis.

voivodstvo terrae ducis.

vôkol circum, circa.

vôl bos, bovis, m.

vôľa voluntas, ātis, f., arbitrium, animus, desiderium; Božská vôľa numen, inis, n., iussa divinae legis; dobrá v. benevolentia; posledná v.

testamentum; slobodná v. libera voluntas, arbitrium liberum; to je moja vôľa hoc volo. ita mihi placet; do vôle mať čoho abundare alqā re; do vôle sa najesť, napiť cibo, potu satiari.

voľačo aliquid.

voľajako aliquā ratione, quōdam modo.

voľajaký quidam, aliquis.

voľakam aliquo.

voľakde alicubi, aliquō loco.

voľakto aliquis, ullus; jestli v. si quis.

volať, —lávať vocare, clamare; v. späť revocare; v. o pomoc invocare; auxilio vocare, arcessere.

voľávka ardea; * ardea cinerea.

voľba electio, ōnis, f.; electus, us, m.; v. do úradu creatio, ōnis, f.; voľby comitia, ōrum; v—y konsulské comitia consularia; deň volieb dies (ei, m.) comitiorum, dies comitiis habendis destinatus.

volebný: v—é právo ius (iuris, n.) suffragii; suffragium.

vollar bubulcus.

vollč qui suffragium habet.

vollť legere, eligere, deligere, creare (consulem, dictatorem, collegam, ducem); sumere (ducem); capere (sacerdotem); dicere (dictatorem); v. na miesto niekoho substituere; (= radšej chcieť) malle.

voľkať gratum facere alci; gratificari alci; facilem se praebere alci.

voľky-nevoľky velim-nolim; seu velint, seu nolint.

voľno licet; libere.

voľnosť licentia, libertas, ātis, f.

voľný liber, expeditus, apertus, patens; (ochotný) promptus, paratus ad alqd faciendum; (občiansky) qui suae potestatis est; (politicky) non alieno imperio subiectus; suis legibus et institutis utens; v—ú ruku mať

v. com in alqā re suo arbitrio agere posse.	voviezť importare, invehere.
volový taurinus, bubulus; v. trī forūm boarium.	voz currus, us. m., vehiculum;
von ioras.	v. na cestu raeda; cisium; v. tarchový plaustrum; v. sláv-nostný carpentum.
vôňa odor, sapor, ōris, m.	vozář auriga.
voňačka fasciculus ilorum.	vozáreň receptaculum curru-
voňať odorari, olfacere, odo-um.	[vozataj] v. vozár.
rem alcs rei trahere; olē- re, redolēre; bene (male) olēre.	voziť vehere alqd; —sa vehi
voňavka * olfactoriolum.	curru, plaustro, vehiculo
voňavý odoratus, odoratus, re- dolens.	vozmo curru vehens.
vonkajší externus, exterior, ius.	vozvýš sursum, sursum ver- sus.
vonkajšok habitus, us. m., spe- cies, ei. f., figura.	vpád irruptio, incursio ōnis, f., impetus, us. m.
vonkoncom prorsus, omnino, plane, utique; v. nie neutī- quam nequaquam.	vpadať, —niť incidere in alqd; nepriateľsky irrumpere in- currere, irruere, impe- tum facere in alqm.
[vonkov] v. vidiek, dedina.	vpadlý illapsus.
[vonkovan] v. vidiečan.	vpáľiť inurere alci notam.
vonku foris; v. stáť ante fores stare.	vpis inscriptio, ōnis, f.
[vonný] v. voňavý.	vpisáť consignare, inscribe- re.
vosk cera.	vplesť, vpíetať intexere; —sa immiscere se alci rei, in- terponere se in alqd.
voskovica (= vosková sviečka) ce- reus.	vplyv vis (vim, vi f.), auctori- tas, ātis, f.; v. —u nemať nihil posse al. valēre, sine au- ctoritate esse; mať v. mul- tum posse, auctoritate valēre al. florēre; mať dobrý v. prodesse.
voskový cereus.	vplývať v. vplyv.
voskrz penitus, plane omni- no, per omnes partes.	vpravíť, —vovať inserere alqd alci rei al. in alqd.
voslep clausis oculis; caeco impetu, temere; praeceps ipitis.	vpriasi intexere
vospolok coniunctim; inter se; alter-alterum; mutuo; milujeme sa (v.) amamus in- ter nos.	vpustiť, vpúšťať intromittere, immittere.
vospolný mutuus.	vrabec passer, is, m.
vosput temere	vraczi, vrátiť reddere alqd; —sa redire, reverti, recedere, remeare, se recipere al. referre.
voš pediculus.	vradíť in ordinem redigere; v. v počet in numerum refer- re.
vošky pruritus, us. m., pruri- go, inis, f.	vrah homicida; sicarius; in- terfector, ōris; auctor (ōris) caedis; percussor, ōris; v. brata fraticida, matky ma- trici-da, otca patricida.
voštený cera inductus.	vraj dicunt, ferunt aiunt, tradunt; dicitur, fertur.
voštlina cella cerea.	
[votchý] v. vetchý.	
voťkať, —ávať. —núť infigere, intrudere; voťkať intexere.	
voťelec importunus, mole- stus.	
voťrieť sa se ingerere; offer- re, inferre se alci; impor- tunum esse.	
vovlesť, vovádzasť inferre, intro- ducere	

- vrana** cornix. icls. f.
vrany niger, gra. grum.
vráska ruga; mať v—y rugosum esse.
vráskovaný rugosus.
vráskovať sa corrugari.
vrásiť, vrastať innasci, inolescere alci rei.
vráta fores, ium. f., porta.
vrátať computare, annumerare.
vrátiť v. vracať.
vrátny custos (ōdis) portae; ianitor, ōris; ostiarius.
vrava fremitus, strepitus, tumultus, us, m.
vravieť loqui, dicere, fari.
vrázdil sa frequenter. ingredi et egredi.
vraziť, vrážať figere, defigere, infigere (clavum); v. kôly sublicas agere, stipites demittere; v. meč do pŕs infigere gladium in pectus, do tela percutere alqm gladio; v. do čoho illidi (parietl); v. kam irruere, irrumpere, incurrere, invadere in locum alqm.
vražda caedes, is, f.; homicidium; v. matky matricidium; v. otca a inej nedotknuteľnej osoby parricidium; úkladná v. caedes ex insidiis facta
vraždenie caedes, is, f.
vraždiť interficere, trucidare, caedem facere, necare, occidere.
vražedlný caedis cupidus, cruentus, atrox (ōcls) (pugna. bellum); funestus.
vražedník v. vrah.
vrba salix. icls, f.
vrbie, vrblina salictum, salicetum.
vrbový saligneus.
vrčanlivý morosus.
vrčať mussitare; fremere.
vrece saccus
vrecko sacculus.
vred ulcus, ceris, n.
vrelosť fervor, ardor, ōris, m.
vrelý fervidus, fervens; metat. vehemens; v—á prosba
preces (um, f.) vehementes, v—i priatelia amici intimi.
vresk, vreskot clamor, ōris, m.; vociferatio, ōnls, f.
vrešťať clamare, vociferari.
vretenica vipera aspis, idis f.
vreteno fusus.
vrez incisio, ōnls, f.
vrezať incidere.
vrh iactus; ictus, us, m
vrhať, vrhnúť iacere, conicere, proicere, immittere alqd in alqm locum; v. do väz: ia in vincula, in carcerem conicere alqm; —sa na nepriateľa invadere, adoriri agredi hostem; impetum facere in hostem.
vrch pars (tis, f.) superior; mons, montis, m.; nižší collis, is, m., clivus; vrch dobra summum bonum, finis (is, m.) bonorum; v. hory summus mons; v. stromu cacumen, inis, n.; v. strechy fastigium.
vrchnák tectum, tegumentum.
vrchnosť magistratus us, m.
vrchnostenský gen. magistratūs al. magistratum.
vrchný superus, summus.
vrchol, vrcholec vertex, icls, m., cacumen, inis, n., apex, icls, m.; adj. summus; v. hory summus mons, tis.
vrcholíť in summo fastigio esse.
vrchovatý cumulatus; adv. odplatíť mensurā cumulatione reddere.
vrchovitý montosus, montuosus.
vrkať gemere minurrire.
vrkoč helix, icls, f., plegma, atis, n., crines in nodum collecti.
vrodový innatus (in nobis), genuinus; insitus (menti), ingenuitus; v. pôvab nativa venustas (ātis)
vrstovník aequalis, is.
vrstva tabulatum, stratura; ordo, inls, m.
vrstviť in genera digerere, separare.
vršina locus editus.

vříšit *cumulare*; —sa na kom *vindicare, ulcisci*.
vříšok *collis, is, m.; tumulus, clivus*.
vrták *terebrā*.
vřtať *forare, perforare, terebrare, perterebrare*; v. *dieru terebrando facere foramen*.
vrtieť, vrtnúť *circumagere, torquere*.
vrtkavosť *inconstantia*; *mobilitas et levitas (ātis, f.) animi*.
vrtkavý *inconstans*; *mobilis, varius*.
vrtký *pernix, icis; agilis*.
vrtnúť v. *vrtieť*.
vrtochy *ineptiae*; *cura inanis*; v. *mať curas inanes animo volvere*.
vrtošný *morosus*.
vrub *incisura*; na mój v. *meo sumptu*.
vrúbeľ *surculus*.
vrúbľ, vrubovať *incidere*; (štep) *inserere, inoculare*.
vrúčne *ardenter*; v. *sa modlit̃ supplices preces fundere*.
vrúcnosť *ardor, ōris, m.*
vrúcný *ardens*.
vrúť *inicere, conicere*; —sa *irruere, irrumpere*.
vrz *crepitus, us, m., stridor, ōris, m.*
vrzať, vrzgať, vrždať *crepare, strepere, stridēre*; *dvere vrždia ostium concrepat*.
vsácať v. *vsotiť*.
vsadiť, vsádzať *imponere alqd in locum alqm; ponere, collocare alqd in loco alqđ*.
vslakať, vslaknúť *influere in alqd*.
vskutku *sane, profecto; re vera*.
(vstahovať) v. vzťahovať.
vstať, vstávať *surgere, (e lectulo, a cena)*; *z úcty pred niekym asurgere alci; vľasy mi vstávajú capilli horrent*; v. *z mŕtvych ab inieris excitari*.
(vstekať sa) v. vztekať sa.
vstrčiť, vstřkať *inserere, immittere alqd in rem alqm, imponere alqd rei alci*.

vstreknúť, vstriekat *inspergere*.
vstřkať v. *vstrčiť*.
vstup, vstúpenie *ingressus, introitus, us, m.*
[vstupenka] v. *vchodný listok*.
vstupiť, vstupovať *intrare, ingredi, introire (domum, in urbem)*; v. *na loď navem conscendere*; v. *v manželstvo in matrimonium ire*.
[vstupné] v. *plat za vchod*.
vsuť, vsunúť, vsuvať *ingerere alqd in alqd; intercalare*.
vsuvka *interlectio, ōnis, i*.
vsypať, vsypávať *infundere, ingerere alqd*.
všade *ubique; omnibus locis; ubivis*.
všadeboľ *grassator, ōris*.
všadeprítomný *ubique praesens*.
však *enim; presertim cum; quippe, at, attamen*.
všakovaký v. *všelijaký*.
všakver *nonne? itane?*
všakový v. *všelijaký*.
všantročiť *furtim, invchere, clam importare*.
[všecok] v. *všetok*.
všedný *cotidianus; (obyčajný) vulgaris; communis; v. deň dies (ci) profestus al. negotiosus*.
všeličo *variae res; varia, ōrum*.
všelikade *ubique ubique locorum*.
všelijak, všelijako *varie omni modo*.
všelijaký *varius; omnis al. varii generis; v—í ľudia homines omnium generum*.
všelikam *quocunque, quovis, quolibet, quoque versus*.
všelikde *variis locis*.
všelikery *diversus, varius*.
všelikto *aliquis, quidam, non nemo*.
všemohúci *omnium rerum potens*.
Všemohúci *Omnipotens*.
všemohúcnosť *omnipotentia*.
všemožný *omnis; qui excogitari potest; v—ú česť preukazovať nihil praetermitte-*

- re, quod ad honorem alcs excogitari possit; v—ým spôsobom omni ratione.
- všeobecne** generatim, communiter, vulgo.
- všeobecný** universus, generalis, communis; v. úsudok iudicium omnium; (verejný) publicus.
- všestranný** plenus et ad omnes partes pertinens; v—é vzdelanie varietas (atis, f.) doctrinae.
- všetečnosť** curiositas (ātis) importuna.
- všetečný** praeter modum curiosus; audax. ācls.
- všetok** omnis, totus, universus, nullus non; všetkým právom optimo al. suo iure; bez všetkej nádeje sine ulla spe; proti všetkému očakávaniu praeter opinionem; všetko omnia, omnes res; všetko dobré je riedke optimum quidque rarissimum, omnia praecleara rara.
- všeučilšte** universitas (atis, f.) litterarum.
- vševědúci** qui omnia scit, omnia providens et animadvertens.
- vševědúcnosť** omnium rerum scientia.
- vševědiaci** qui omnia videt, omnia videns.
- všímať si** niečoho animum intendere ad alqd; respicere, spectare, considerare non neglegere alq; v. si koho officium et cultum alci tribuere, observare alqm; nevšímať si neglegere, contemnere alqm.
- všivák** pediculosus.
- všivavleť** pediculosum fieri.
- všivavý** pediculosus.
- všteplíť** vštepovať arbori surculum inserere; ingenerare, inicere; vštepené je v srdci infixum haeret alqd animo.
- všúpnúť** immittere, inserte.
- vtáctvo** aves, avium genus (eris, n.)
- vtáči** gen. avis, al. avium; v—ia kletka aviarium; cavea; podľa vtáčieho letu prorokovať augurium capere.
- vtáčiar** auceps, upis; qui aves vendit.
- vtáčik** avicula.
- vták** avis, is, f., volucris, is, f., ales, itis, f.
- vtekať v. vtiecť**.
- vtelenie** incarnatio, ōnis, f.
- vteliť** referre alqd in tabulas; — sa incarnari.
- vtiahnuť, vťahovať** trahere alqd in locum alqm; v. do seba sorbēre, ducere, bibere alqd; (vojsť) ingredi, intrare, introire (in urbem).
- vtiecť, vtekať** influere; effundi.
- vtierať sa v. votrieť sa**.
- vtip** facetiae, facete dicta, ōrum; sal, is, m.; ingenii acumen, inis, n.; prirodzený v. ingenium, sensus (us, m.) communis; robiť v—y facetiis uti, multa acute dicere.
- vtipkár** dicax, ācls.
- vtipkovanie** argutiae, dicacitas, ātis, f.
- vtipkovať** facetum esse, facetiis uti.
- vtipnosť** ingenium, ingenii acumen, inis, n.
- vtipný** ingeniosus, urbanus, salsus, lepidus; dicax; v reči facetus; v—é myšlienky facetiae, salse al. facete dicta.
- vtisknúť v. vtlačiť**.
- vtlačiť, vtlačovať** imprimere alqd in re alqā; v. stopy vestigia ponere.
- vtíčiť, vtíkať** figere, defigere (clavum in alqd); v. komu čo do hlavy inculcare alci alqd.
- vtrhnúť** ingredi, intrare introire (in urbem); irrumperere, invadere incurrere (in agros hostium); copias introducere (in fines).
- v ústrety** obviam, (obviam ire alci).
- vy v os.**

vybádať investigare, explorare.
[výbava] v. veno.
[vybaviť] v. vykonať, urobiť.
vybehať currendo consequi, obtinēre; — **sa** satis currere; fatigari currendo.
vybehnuť, **vybežať** excurrere; o veciach tekutých effluere; perfluere.
výber electio, selectio, ōnis, f.; delectus, us, m.; **dať na v.** optionem dare, facere alci.
vyberač = mýtnik exactor, coactor, portitor, ōris; publicanus.
vyberačný fastidiosus.
vyberať, **vybrať** exhaurire, vacuum facere; promere, eximere; eligere, deligere; v. miesto capere locum; v. **sa** niekam proficisci.
[vyberčiť] v. vyberač.
vyblehať excurrere; eminēre, prominēre; predhorie vybleha do mora promontorium in mare procurrit.
vybleliť, —**ľovať** dealbare.
vybijaný astutus, callidus, vafer, fra, frum.
vybijať, —**biť** excutere (alci oculum); elidere (alci dentes); vybiť koho verberibus caedere alqm.
vybľabtať effutire; enuntiare silenda.
vyblednúť pallescere; decolorem fieri.
vyblknúť excandescere, exardescere.
výboj vis (vim, vi) illata; impetus, us, m., expugnatio, ōnis, f.; spolok na výboj foedus (eris, n) belli inferendi.
výbojne vi, per vim, violenter; v. viesť vojnu bellum ultro inferre.
výbojný violentus; imperii proferendi cupidus; v—á vojna bellum ultro illatum.
vybojovať capere, occupare, expugnare.
výber flos (ōris, m); robur, oris, n. (exercitūs); v. spolku nejakého delecti, consilium.

výborne egregie, excellenter, praeclare; v. (ako súhlas pochvalný) laudo, bene factum!
vyboriť evertere, eruere.
výborník delectus.
výbornosť excellentia; praestantia
výborný egregius, eximius, excellens, praestans, praeclarus, insignis.
vybrakovať removēre; tollere, excutere.
vybraný delectus, selectus, exquisitus; egregius.
vybrať, —**blerať**, v. vyberať.
vybřdnuť eluctari (per multa pericula).
vybrúsiť acuere, exacuerere.
vybubnovať tympano sonante alqd. indicare al. notum facere.
výbuch eruptio, ōnis, f.
vybúchať pulsare, percutere, ferire; v. vybľabtať.
vybuchnúť cum strepitu efferri.
vybúriť tumultu excitare alqm (e somno); — **sa** exsaevire, desinere furere, defervesce.
vycediť effundere; v. krv profundere sanguinem (pro patria).
vyceriť zubu dentes restringere.
vycícať, —**ávať** exsugere.
vycífrovať ornare, exornare, exstruere.
vycivlený tabe confectus.
vycivleť amittere vim
vycúdiť cribrare percribrare, cribro excernere.
vycválať equo admisso evchi.
vycvičený exercitatus in alqā re; peritus rei alic.
vycvičiť instruere erudire alqm alqā re; excolere alqm al. animum alic doctrina; docēre alqm alqd.
výcvik exercitatio, ōnis, f.
výčap caupona, taberna.
vyčapovať cauponam exercere.
vyčasiť sa caelum serenum redditur.

vyčerpať exhaurire, consumere alqd; v. látku omnia, quae ad rem pertinent exponere, dicere.

vyčesať capillum pectine expedire; alqm verberibus caedere.

vyčínať v. vyvádzať.

vyčistiť expurgare; (utieraním) abstergere; vymetaním vertere.

vyčítať. —**čítovať** perlegere; numerare dinumerare; (= dohovárať) obicere. exprobrare alci alqd; obiurgare alqm de alqā re.

vyčítka obiectatio, vituperatio, ōnis, f.; opprobrium; convicium; v—v robíť obiurgare, vituperare alqm. exprobrare alci alqd.

vyčkať expectare.

vyčuchať indagare, investigare.

výdaj matrimonium; na výdaj iam matura viro, nubilis.

vydanie (knihy) editio, ōnis, f.; (peňazí) sumptus, us, m., impen-
sa, ae.

vydaríť sa bene, prospere cedere; procedere; succedere; respondere (spei al. expectationi).

vydať. —**ávať** edere (librum), reddere, tradere alqd.; v. peniaze expendere, erogare pecuniam; na niečo in alqd; consumere pecuniam in alqā re; v. veľa peňazí profundero pecuniam; v. počet rationem reddere alcs rei; v. svedoctvo testimonium dare; v. vôňu odorem emittere; v. zákon (vyhlásiť) legem proponere in publicum; v. zákony leges scribere, ponere instituere; v. na smrť exhibere alqm ad supplicium; mittere alqm ad mortem; tradere alqm necandum; —**sa** matrimonio iungi; nubere alci.

výdatný fecundus, uber, is; efficax, ācis.

vydavateľ editor, ōris.

vydávať in matrimonium collocare; v. vydať.

vydáviť evomere.

výdavoť sumptus, us, m., impen-
sa, ae; v—vky a príjmy sa srovnávajú ratio expensae et accepti convenit; bežné v—y sumptus perpetui.

vydediť exheredare.

vydeliť distribuere dividere dispartire, dispensare.

vydieračstvo violenta (inusta) exactio pecuniarum; obžalovať z v—a accusare alqm repetundarum; nomen alcs deferre de repetundis.

vydierať pecuniam per vim capere.

vydlabať cavare, sculpere, exsculpere

vydláždíť sternere (viam).

vydobyť. —**bývať** multo labore adipisci, consequi alqd; magna contentione parare sibi alqd; expugnare, pugnando acquirere, comparare.

vydobyť quod quis sibi paravit, comparavit; quae assecuti sumus; v—tky vojny armis parata (ŏrum)

vydolíť. —**dávať** emulgere.

vydra lutra.

vydrancovať expilare, spoliare, depopulari; evertere et extorquere; v. mesto diripere urbem.

vydrápať. —**drapiť** evellere, eripere.

vydrať eripere. (z rúk) extorquere alci alqd; per vim capere; verberare, caedere, percutere, ferire pulsare.

vydrhnúť abstergere, expollere.

vydriapať v. vydrápať.

vydrieť v. vydierať

vydrigroš avarus, sordidus.

vydržať durare, permanere.

vydrževať koho suis sumptibus alere alqm.

vydúmať excogitare.

vyduť, —**dávať** inflare. sufflare; efflare.
vydychnúť, —**ovať** exspirare; v. dušu animam efflare.
vydychnúť si requiescere, ex laboribus conquiescere, se reficere, recreari.
vyfrknúť v vyletieť.
vyfúkať, —**núť**, —**fukovať** efflare, exspirare.
vygazdovať bene administrando rem familiarem parare, comparare, acquirere.
vyhádzat, —**hadzovať** eicere; v. na oči obicere, exprobrare.
vyháňať, **vyhnať** pellere, expellere, eicere, exterminare alqm.; nepriateľa v. hostem propellere; z vlasti v. exsilio afflicere, in exsiliu eicere; na určité miesto relegare alqm.
vyhasiť, —**ínať**, —**hášať**, —**hašovať** extinguere.
vyhasnúť exstingui, restingui.
vyheň, **vyhňa** officina fabri al ferraria.
vyhľad prospectus, us, m.
vyhľadať, —**dávať** quaerere, exquirere, requirere, expectere; v. svoje právo ius suum exsequi.
vyhladenie deletio, exstinctio, ōnis, f., excidium; vojna na v. bellum internecivum.
vyhladiť, —**dzovať** extinguere, delēre, exstirpare; zcela v. ad internecionem redigere, de medio tollere.
vyhládnúť esurire, fame laborare.
vyh'ásenie v. vyhláška.
vyhlásiť, —**hlasovať**, —**hlášať** edicere, pronuntiare.
vyhláška promulgatio, pronuntiatio, ōnis, f.; edictum.
vyhlobiť, —**ovať** eicere, extrudere.
vyhliadať prospicere, prospectare.
vyhliadnúť si niečo eligere, deligere, seligere.
vyhňa v. vyheň.

vyhnanec exsul —is; patriā eiectus al. expulsus.
vyhnanstvo exsiliu; (do miesta určitého) relegatio, ōnis, f.; v—m potrestať exsilio multare, afflicere; vo v—e žiť in exsilio esse, exsulare.
vyhnať v. vyháňať.
vyhnúť, —**hýbať**, —**hybovať** declinare, excedere, deflectere de via; de via alci decedere; vitare, evitare, fugere, effugere alqd; v. boju, službe vojenskej detrectare pugnam, militiam.
výhoda bonum, commodum, emolumentum, utilitas, ātis, f.; (zisk) lucrum, quaestus, us, i.; (úžitok) fructus, us, m.; mám z toho výhodu est mihi utilitati; mám z toho ešte tú v. inde illud etiam assequor, ut...
vyhodíť eicere, proicere; extrudere, exturbare; (hore v.) in altum iacere.
výhodný utilis, commodus, opportunus; quaestuosus.
vyhojiť aegro salutem restituere; aegrum levare; — sa recreari (e morbo); convalescere.
vyholený tonsus.
výhon ager (gri) compascuus; compascua publica.
výhonok germen, inis, n.
vyhorieť cui damnum incendio allatum est.
vyhorieť delāgrare, incendio delēri, flammis absumi; (o osobách) res suas incendio amittere.
[vyhostiť] v. vyhnať, odstrániť, prepustiť.
vyhotovíť conficere.
vyhovárať obicere, exprobrare; — sa se excusare, se purgare alci de alqā re.
vyhovieť, —**vať**, —**hovovať** satisfacere, sufficere alci; conformare se ad voluntatem alcs; accommodare se ad animum alcs; obsequi alci; v. času tempori servire, cedere; v. prosbám veniam

dare petenti alci; obsequi precibus alcs.	orto, pri v—e slnka sole oriente.
výhovorka excusatio, purgatio, ōnis, f. praetextus, us, m.; mať v—u excusatione alqā uti; excusare alqd.	východisko initium, caput, itis, n., origo, inis, f.
výhra lucrum; mať v—u lucrum facere.	vychodíť v. vyjsť.
vyhrabať eruere, effodere.	východne ad orientem solem.
výhrada condicio, ōnis, f., s tou v—ou ea condicione. ea lege.	východný orientalis, in orientem spectans, vergens; v. viator Eurūs.
výhradne unice; praecipue; cum exceptione.	výchova educatio, eruditio, onis, f., disciplina, humanitas, atis, f.; dať niekomu na starosť v—u detí liberos alci educandos tradere.
vyhradiť , —dzovať pacisci. depacisci alqd ab alqō (ut, ne); stipulari, excipere, reservare alqd.	vychovanie v. výchova.
výhradný praecipuus, solus, unus, proprius, singularis.	vychováť , —ávať educare, erudire; nutrire, alere.
vyhrať , —ávať lucrari, lucrum facere; vincere; v. bitku superiorem discedere; v. proces causam, litem obtinēre, iudicium vincere.	vychovávaci ad artem educandi pertinens; v. ústav institutum pueris educandis; paedagogium.
vyhrážanie minatio, comminatio, ōnis, f.	vychovavateľ educator, ōris; paedagogus, magister, tri.
vyhrážať minari, minitari alci, comminari alci alqd.	vychovavateľka educatrix, icis.
vyhrážka minae, ārum v. vyhrážanie	vychovavateľstvo ars (rtis, f.) al. disciplina educandi; paedagogia.
vyhrŕnuť erumpere, prorumpere, se eicere cum crepitu.	[vyhradnúť] v. vyschnúť.
vyhrŕňať , vyhrnúť (šaty) se succingere; erumpere, provolare, se effundere.	vychrákať , —chrakovať exsecrare.
vyhrnutý succinctus.	vychudnúť macrescere
vyhubiť vastare, devastare, delēre.	vychváľiť , —chvaľovať praedicare, laudibus efferre; —sa se praedicare.
vyhvízdať exhibilare.	vychvátiť , —chvacovať eripere, extorquēre alci alqd.
výhyb declinatio, ōnis, f.	vychyľovať sa flectere se foras.
výhybka egressus, us, m.	vychystať , —ávať v. pripraviť.
vyhýbať decedere alci, vitare, evitare, effugere alqd; v. vyhnúť.	vychytiť eripere, auferre.
vyhybavý fugiens.	vyjadrenie declaratio, professio, onis, f.
vychádzať v. vyjsť.	vyjadriť , —ovať dicere, loqui, verbis comprehendere, declarare, profitēri alqd; latinsky v. Latine exprimere; myšlienku v. sententiam verbis efferre
vychádzka exitus, us, m., excursio, ōnis, f., egressus, us; ambulatio, ōnis, f.; v—u robiť evolare.	vyjasniť sa caelum serenum redditur: patefieri.
vychládnuť refrigerari.	výjav visum, res (ei) oblecta; res.
východ exitus egressus; ortus, us, m.; po v—e slnka sole	vyjaviť aperire, patefacere alqd; in vulgus proferre

alqd; tajomstvo v. enuntiare commissa; —sa patefieri.	praeclaras gerere; v. sľub votum solvere.
vyjedať v. vyjesť.	vykonavateľ coníector, auctor, ōris.
vyjednať , —ávať transigere alqd cum alqō; agere cum alqō: o miere de pacis condicionibus.	výkonný (moc) potestas (ātis. f.) leges exercendi.
vyjednávanie pactio, actio ōnis. f.; dať sa do v. condiciones ferre et audire.	vykopať , —ávať fodere, effodere; v. mŕtvolu eruere mortuum; v. priekopu fossam ducere.
vyjsť , —chádzať, —chodiť exire, egredi, excedere, prodire (in publicum), evadere, procedere (ante portam).	vykoreniť exstirpare; delēre, excidere (gentem); tollere (cupiditates); evellere (mala); zúplna v. blud errorem stirpitus extrahere.
vykadíť odoribus purgare alqm locum.	vykoristiť capere alqd ab alqō; v. veľa magnas praedas facere.
výkal sordes. ium, f. excrementum.	vykotíť eicere.
vykapáť perire, interire, interimi, perdi, delēri, exstirpari, exstingui.	vykračovať si incedere. (hrdo) magnifice.
vykasáť succingere.	vykrasť , —kradnúť, —krádať expilare (domum); —sa furtim al. clam abire al. se subducere.
výkaz demonstratio, ōnis. f., testimonium; v. soznam.	vykresliť describere, adumbrare.
vykázať , —kazovať v. vyvádzať.	vykričať , —krikať, —kriknúť exclamare; clamorem edere al. tollere; proclamare, renuntiare; divulgare.
výklad interpretatio, explicatio, enarratio, ōnis. f.	výkrik exclamatio, ōnis. f.; clamor, ōris, m.; vox, vocis, f.
vykladač , vykladateľ interpres, tis; explanator, ōris.	výkrikník (!) signum exclamationis.
vykladať , vyložiť exponere; explicare, interpretari, illustrare, enarrare, explanare; v. tovar merces venales promere.	vykriknúť v. —kričať.
vyklať , vykálať effodere.	vykŕmiť bene saginare.
vyklebetiť enuntiare, vulgare.	vykročiť egredi, exire, excedere; v. spravej cesty aberrare viā.
výklenok aedicula.	výkroj exsectio, ōnis. f.
vyklepať šaty pulverem excutere c veste; v. kosu cudere falcom.	vykrojiť exsecare, excidere; secando facere, fingere.
vykľuť sa ova excludere.	výkrojok excisio, praecisio, ōnis. f.
vykľznúť elabi, effugere; excidere	vykrúcať , —krucovať, —krútiť extorquēre alqd; v. slová false interpretari alqd; —sa extricare se.
vyklopať sa deflectere de via, a recta via diduci.	vykrúžiť circumscribere, circino describere
výkon executio, effectio, ōnis. f.; v. posvätný caerimonia.	vykúp redemptio; peniaze za v. pretium.
vykonať , —návať facere, efficere, conficere; committere (scelus); patrare, perpetrare (crædem); v. cestu conficere iter; conficere, exigere, exsequi (mandata); (imperata) facere; v. skutky znamenité res magnas al.	vykúpiť , —kupovať redimere.
	vykupiteľ liberator, redemptor, ōris; v. index, icis.

Vykupiteľ, Spasiteľ * Redemptor, Salvator.
výkúpňé pretium (redemptionis).
vykúriť, —**kurovať** odoribus suffire locum alqm; odoribus purgare; expellere alqm.
vykvítať, —**kvitnúť** florescere, efflorescere.
vykydať, —**dávať** eicere.
vykypieť, —**ovať** coquendo effundi, effervēre, ebullire.
vykvenúť fermentari, fervēre, effervescere.
vylačnieť cibi avidum fieri, esurire, cibi adpetentem esse, fame laborare.
vylámať v. vylomiť.
vylapať captare; v. ruby expiscari.
[výlet] v. vychádzka.
vyletieť, —**távať**, —**ľetať**, —**letovať** evolare; alis se levare; sublime ferri, in altum tolli.
výlev effusio, ōnis, f.
vyliahnuť sa, —**líhať sa** excludi (ex ovis).
vyliať, —**ľevať** effundere, profundere alqd; —**sa** (o rieke) super ripas effundi.
vyliečiť v. vyhojiť.
vylieťať v. vyletieť.
vyllevať v. vyliať.
vylleziť, —**llezať** evadere, prorepere; v. niekam eniti, evadere in locum alqm.; v. na horu ascendere montem.
vylizať, —**lizovať** elingere, elambere.
výloha v. výdavok.
vylomiť, —**lámať**, —**lamovať** evelere, effringere, refringere; moliri (fores. portam).
vyložiť v. vykladať.
vylúčenie exclusio, ōnis, f.
vylúčiť, —**ovať** removēre alqm a re alqā; separare, secernere alqd a re alqā; v. z deditva excludere alqm hereditate; v. z mesta rus relegare; v. z obce aqua et igni interdiceret alci; v. z počtu občanov e numero civium segregare; v. zo senátu senatum ovēre.

výlučný solus, unus, proprius, singularis.
vylúdiť, —**ludzovať** mentiēdo impetrare alqd ab alqō; precibus alci alqd extorquēre.
vylúpať, —**lupovať**, —**lúpiť** expilare, depeculari; exspoliare, nudare alqm; (= vylúštiť) valvulis eximere, a valvulis separare, decorticare.
vymáhať v. vymôcť.
vymaľovať pingere.
vymaniť, —**maňovať** liberare, exsolvere alqm alqā re; v. otroka vindicare alqm in libertatem, servum manu mittere; v. sa z poddanstva servitutem exuere.
vymazať, —**ávať**, —**ovať** oblinere; delēre, litura tollere.
vymodziť, —**ovať** finire, deflinire, terminare.
výmec molitoris commodum.
výmena commutatio, permutatio, ōnis, f.
vymeniť, —**ňovať**, —**leňať** commutare, permutare alqd re alqā; v. záložníkov ot sides dare et accipere.
vymenovanie nominatio, designatio — ōnis, f.
vymenovať facere, creare, dicere (alqm consulem, dictatorem); nominare (alqm augurem); declarare.
vymerať, —**ávať** metiri, demetiri; constituere; mjesto pre tábor castra metari; demetari locum castris; dôchodky a výdavky prisne v. expensa et accepta ad certum numerum revocare.
výmet, **výmetok** purgamenta — ōrum.
vymetať verrere, everrere, purgare.
vymieniť, —**ňovať**, —**ňať** pacisci, depacisci; v. si deposcere.
výmienka condicio, ōnis, f., lex legis, f., pactum.
vymiesť depserere.
vymknúť aditu prohibēre, excludere.

vymlátiť, —**mláčať**, —**mlacovať** ex-
cutere grana e spicis.
výmliatok merces (dis. f.) tritu-
ratorum.
výmluva v. výhovorka.
výmluvnosť (prirodzená) facun-
dia. (učená) eloquentia.
výmluvný (prirodzene) facundus.
lingua promptus; (učene)
disertus, eloquens.
výmôcť, —**máhať** efficere, im-
petrare; v. koho eripere
alqm (ex miseris, e manibus ho-
stium).
vymočiť, —**máčať** macerare.
výmol via cava.
vymôť sa se expedire; ex-
plicari.
vymoženosť quod quis sibi pa-
ravital. comparavit; quae
assecuti sumus.
vymrieť, —**mierať** interire. per-
ire, deperire, exstinguí;
occidere; (o meste) vacuum
fieri funeribus; vymretý
funeribus vacuefactus.
vacuus, vastus, desertus.
vymrsknúť, —**mrštiť** eicere.
vymudrovať acute excogita-
re.
výmysel inventum. commen-
tum, res (rei) ficta.
vymyselný ingeniosus, sol-
lers, rtls; ad excogitatio-
nem acutus.
vymyslenosť v. výmysel.
vymyslieť, —**mýšľať** excogita-
re, invenire, fingere; (lži-
vo) mentiri, ementiri; (fšti-
vo) machinari.
vymyšľovať exsecare, castra-
re.
vymyť, —**mývať** eluere, abluere.
vynadať conviciis consecra-
re alqm; v. do lhárov alqm
mendacem appellare, vo-
care.
vynahradíť, —**hradzoť** refice-
re, compensare, restitu-
ere, reparare, damnum
explēre.
vynajstí, —**nachádzať** invenire,
reperire; excogitare.
vynachváliť sa satis laudare.
vynakladať v. vynaložiť.

vynález inventum; (vymysel)
commentum; dobrý v. res
bene et utiliter inventae.
vynálezca inventor, ōris.
vynaložiť, —**nakladať** multum la-
boris al. studii in alqā re
consumere; locare, col-
locare, ponere studium
al. operam in re alqā; con-
ferre operam ad alqd faci-
endum; tribuere multum
temporis rei alci; v. všetky
svoje sily omnes nervos con-
tendere, summo studio
anniti (ut alqd fiat).
vynasnažovať sa operam dare
al. navare, studēre rei
alci; niti, elaborare pro
alqō al. pro alqā re; veľmi sa v.
omnibus viribus contē-
dere, ut... omni ope atque
opera cniti, ut...
vynášať v. vyniesť.
vynášať sa nad iných iactare se.
vynáť promere, proferre.
vynatok z knihy summa; sum-
marium, excerptum, bre-
viarium, epitome, ěs. f.
vynochať, —**chávať** omittere,
praetermittere, praeter-
ire.
vyniesť, —**nášať** efferre, expor-
tare, extollere; v. zákon
legem ferre, scribere; vy-
nášať úžitok fructum ferre,
fructuosum esse.
vynikajúci excellens, insi-
gnis, egregius, praecia-
rus, eximius.
vynikať excellere, eminēre
alqā re (prae ceteris, inter omnes);
superare alqm, praestare,
antecellere, antecedere
alci.
výnimka exceptio, ōnis, f.; bez
v—y sine discrimine.
výnimčne cum exceptione.
výnimčný praeter ceteros.
vynoriť sa emergere (ex aqua).
výnos = vynášanie v. vynášať.
[výnos] v. rozhodnutie.
výnosnosť fructus, quaestus.
us, m.
výnosný fructuosus (praedium),
quaestuosus (mercatura).

- vynucovať** v. vynútiť.
vyňuchať indagare, investigare.
vynútiť extorquere alci alqd, exprimere alqd ab alqō.
vyobcovať z vlasti patriā pelle-re alqm; aquā et igni interdicerē alci.
vyobrazenie descriptio, formatio —onis, f.; imago, inis, f., effigies, ēi, f.
vyobrazilť imaginem alcs exprimere; fingere, effingere; pingere, depingere; metaf. describere, verbis exprimere.
vypáčiť effringere; refringere; moliri.
výpad excursio, eruptio —onis, f.; v. urobiť erumpere.
vypadať dobre pulchra specie esse; ohyzdne deformem aspectum habēre; ako to vypadá v meste quae est facies urbis? teraz to zcela ináč vypadá magna rerum commutatio facta est.
vypadnúť elabi, excidere alqā re, ex alqā re; (vyrútiť sa) erumpere, eruptionem facere; v. na nepriateľa egredi e portis et hosti signa inferre; v. z lásky gratiam amittere, gratia excidere; zbraň mu vypadla z ruky telum de manu excidit; ako by mu z oka vypadol simillimus est eius.
vypáchnuť odorem amittere, evaporare, amittere vim.
vypáliť, —paľovať exurere, explodere, tellum emittere; v. znamenie notam inurere alci.
výpar halitus, anhelitus, us, m.; vapor, ōris, m.
vyparíť aqua fervida eluere (vas); — sa exhalari, in vaporem abire.
vypásť depascere; — sa pinguescere, crassescere.
vypäť, —pnúť, —pínať distendere; fibulā resolvere; —
vypínať sa se attollere, se iactare; insolenter glo-
 riari, superbire; v. sa nad iných se praepondere aliis.
vypátrať explorare, investigare, indagare; speculārī.
vypestovať v. vychováť.
vypchať effarcire, farcire, refarcire.
vypleciť, —pekať percoquere.
vypínať, v. vypäť.
výpis v. výťah.
vypísať exscribere, excerpere; transscribere, transferre; v. snem consilium litteris indicere.
vypíškať koho exhibilare, sibilis explodere alqm.
vypíť exhaurire (poculum, vinum).
vypitvať v. pitvať.
vyplakať oči lacrimis confici.
vypláknuť eluere.
vyplašiť, —ovať excitare.
výplata peňazi solutio, numeratio, ōnis, f.
vyplatiť numerare,olvere, exsolvere, expendere alci (pecuniam) pro alqā re.
vyplávať enare, enatare.
vyplavieť pallescere; decorem fieri, evanescere.
vyplaviť, —ovať kone lavare equos.
vypfaziť, —ovať protendere, porrigere (linguam).
vypleštiť oči cum admiratione et stupore alqd intueri.
vypľeniť exstirpare; delēre excidere, tollere.
vypľieť, —vať evellere.
vyplniť explēre, complēre, implēre alqd re alqā; v. prosbu alci petenti satisfacere, non deesse; v. želanie voluntati alcs obtemperare; v. rozkaz exsequi mandata alcs.
výplnok complementum.
výplod quod gignitur (nascitur) e terra; fructus, us, m.
vypľuť expuere.
výplyv eventus, exitus, us, m.
vyplývať ordiri, manare; z toho vyplýva inde sequitur, ut...
vyplznúť excidere.

vypnúť. vypäť.

vypočet computatio, ratio (ōnis, f.) subducta.

vypočítať = vyrátať computare, enumerare, rationem alcs rei inire; v. na prstoch per digitos numerare.

vypočuť audire, auscultare.

vypočutie auditio, ōnis, f.

vypomáhať, —**môcť** iuvare alqm; subvenire, opem ferre alci; adesse alci in re alqā.

výpomoc v. pomoc.

vypotiť sa sudare, sudorem emittere.

výpoveď dictum, renuntiatio, ōnis, f.; v. proroka effatum; v. sudcu sententia, iudicium.

vypovedať verbis exprimere alqd, sententiam dicere; (priateľstvo) renuntiare; (voju) indicere, inferre; do vyhnanstva exsilio afficere, in exsiliu eicere; relegare alqm, proscribere, expellere; aqua et igni interdiceret alci.

vypožičať mutuum dare; v. si mutuum sumere.

vypracovať conficere, perficere; elaborare; (písomne) scribere.

vyprášť pulverem excutere e veste

vyprať abluere, eluere.

výprava missio, legatio —ōnis, f.; v. vojenská expeditio, ōnis, f., bellum; v. za zásobovaním pabulatio et frumentatio —ōnis, f.

vyprávať, —**pravovať** narrare, enarrare, referre, memoriae prodere, tradere; v. obšírne pluribus verbis exponere, altius repetere.

vypraviť, —**pravovať** tendere, distendere; (vyslať) mittere, ablegare; —**sa** proficisci, egredi, se in viam dare; v. sa s vojskom castra al. signa movēre.

vypravovanie harratio, ōnis, f., fabula.

vypravovať v. vyprávať; v. vypravíť.

vyprázdniť, —**ňovať** vacuum facere, exinanire, exonera-re; exhaurire (poculum).

vypredať divenditio, distractio, ōnis, i.

vypredať, —**ávať** divendere.

vyprevadiť, —**vádzať** comitari, prosequi, deducere.

vypriahať, —**hnúť** equos disiungere.

vyprieť, —**plerať** excludere alqm.

vyprosiť precibus impetrare alqd ab alqō; —**sa** alqm petere ut abire liceat.

vypršať: termín vypršal dies (ei) constituta adest.

vypučať, —**ovať** germinare, progerminare.

vypučíť exserere, extendere.

vypudiť, —**dzovať** eicere, pellere, expellere; do vyhnanstva v. in exsiliu mittere.

vypukať v. vypuknúť.

vypuklina convexitas, ātis, f.

vypuklý convexus; v—á rezba opus (eris) caelatum.

vypuknúť, —**kať** erumpere, prorumpere; oriri, exoriri, exardescere; choroba vypukla morbus ingruit; oheň vypuknul incendium ortum est; vojna vypukla bellum exarsit, ortum est.

vypustiť, —**púšťať** emittere alqm.; v. dušu animam edere, efflare; exspirare; v. z väzenia vinculis solvere, custodia mittere.

vypýtať, —**pytovať** v. vyprosiť.

vypyťovať sa percontari, sciscitari.

výr bubo, ōnis, m.

vyrábäť, —**robiť** facere, conficere, fabricari.

vyrábateľ, **výrobca** artifex, icis; fabricator, ōris.

vyrásť, —**rastať** adolescere, crescere; ad iustam magnitudinem pervenire; vyrástol z detinstva ex ephebis excessit.

výrastok incrementum.

výraz vox, vocis, f., verbum, vocabulum, significatio. ōnis, f.; v. tváre vultus, us, m.; v. oplzlý obscoena verba.

vyrazenina pustulae, scabies, ěi, r.

vyraziť, —rážať excutere, elidere, effringere (fores), perfringere (fenestram); exprimere.

výrazný (o reči) gravis; v—é oči oculi arguti.

výrečnosť (prirodzená) facundia, (učená) eloquentia.

výrečný (prirodzene) facundus, lingua promptus; (učene) disertus, eloquens.

výrez excisio, ōnis, f.; exsectio, ōnis, f.

vyrezať, —ávať excidere, exsecare.

výrezok excisio, ōnis, f.

vyriečť, —rieкнуť edicere, eloqui, enuntiare.

vyrobiť v. vyrábať.

výrobok opus (eris) manu al. arte factum.

výročný anniversarius; v. jarmok mercatus, us, m.

vyrojiť sa examina ducere.

výrok dictum; effatum; v. sudcu sententia, iudicium; enuntiatio, ōnis, f.

výron emanatio, ōnis, f.

vyroniť, —roňovať: v. slzy effundere, profunderere lacrimas.

vyrovnať, —návať exaequare alqd.; v. spor componere, dirimere litem; v. záhyb togy togam excutere; v. sa komu parcm esse alci; aequare, aequiparare alqm; v. sa s kým transigere, contendere cum alqō; v. sa s veriteľom satis facere creditori.

vyrozumieť, —vať intellegere, perspicere, mente comprehendere.

vyrúbať excidere; v. stromy arbores collucare.

vyrušiť, —šovať interpellare; turbare.

vyrútiť, vyrucovať evertere, eruere; — sa erumpere.

prorumpere; v. sa na koho irruere. impetum facere in alqm; v. sa z tábora eicere se ex castris; eruptionem facere

vyrvať evellere, eripere extorquere alci alqd.; — sa eripere se (ex matris complexu); liberari, evadere.

výsada ius (iuris) praecipuum; beneficium al. donum singulare; immunitas, atis, f.

vysadiť, —dzovať, —sádzať conserere obserere, inserere; (zdvihnúť) tollere, levare alqm; v. dvere emovēre postes cardine.

výsadný praecipuo iure donatus; immunis.

vysádzať v. vysadiť.

vysahovať v. vysiahnuť.

vysedieť sedēre, haerēre (in loco alqō); v. vajcia excludere ova, pullos.

vysekať exsecare, excidere; v. koho virgis caedere alqm.; — sa expedire, exsolvere sere alqā.

výsev, —ok sementis, i., f. satio, ōnis, f.; satus, us, m.

vyslakať, vyslakuť v. vyschnúť; — sa nares (al. se) emungere.

vysielaf v. vyslať.

vysilený enervatus, decrepitus, confectus (aetate), exhaustus.

vyslilť infirmare, debilitare, exhaustire; vires attenuare; v. nepriateľa frangere hostes.

vyskákaf, —skakovať v. vyskočiť.

výskať exsultare laetitia.

vyskočiť, —skákať, —skakovať, exsilire, prosilire; v. na niečo assilire, insilire in alqd.

výskok saltus, us, m.

výskot — výskanie clamor, oris, m.; clamor laetus, clamor et gaudium

výskum investigatio, pervestigatio, indagatio, perscrutatio, quaestio — ōnis, f.

vyskúmať quaerere, perscrutari, investigare, exquirere, indagare.

vyskytnúť sa apparēre, occurrere, offerri; **príležitosť sa vyskytuje** occasio (ōnis, f.) offertur.

vyslanec legatus; (posol) nuntius.

vyslanectvo legatio, ōnis, f., munus (eris, n.) legati.

vyslanie missio, ōnis, f.

vyslať mittere.

výsledok exitus, eventus —us, m.; dobrý v. successus, us, m.; všetko malo iný v. omnia aliter evenerunt; bez v—u irritus, vanus, frustra, nequiquam; bez v—u niečo urobíť operam perdere.

výslediť investigare, indagare.

výslnie apricum; sol, is, m.

vyslobodiť servare, conservare, liberare alqm re alqā; v. od smrti eripere alqm a morte, retrahere alqm ab interitu; v. mesto z rúk nepriateľských urbem ab hostibus recuperare, z obliehania obsidione solvere; v. vlast z poroby patriam e servitute in libertatem vindicare.

vysloboditeľ servator, conservator, liberator —ōris; vindex, icis.

vysloviť, —ovať enuntiare, exprimere, eloqui, efferre (litteras, verba); dlho v. producere; krátko corripere (syllabam); podozrenie v. suspicionem in alqm inferre.

výslovne aperte, plane, nominatim.

výslovnosť elocutio, pronuntiatio, ōnis, f.

výslovný expressus, apertus, clarus, certus.

výsluha quaestus, us, m., lucrum.

výsluch auditio, ōnis, f.; quaestio —ōnis, f.

výslúchať, —núť audire, auscultare; quaerere ex alqō.

výslužba otium cum beneficio annuo.

výslužilý emeritus; v. vojak miles (itus) veteranus.

vyslúžiť emerēri (stipendia), stipendia conficere.

výslužné beneficium, beneficium annuum.

vysmädnúť sitire.

vysmiať (sa) irridēre, deridēre, illudere alqm.

vysmlevačný irridens, mordax, ācis.

vyrniakať sa v. vysiakat sa.

vysočina altitudo, inis, f.; regio (ōnis) montana.

vysoko alte; (vo vzduchu) sublime, excelsē; v. ceníť magnifacere, aestimare alqm; z vysoká hľadieť superbire; na koho despiciere alqm.

vysokomyseľnosť insolentia, superbia.

vysokomyseľný insolens, superbus, inflatus; byť v—ým magnos spiritus sibi sumere.

vysokosť altitudo, inis, f., excelsitas, sublimitas, atis, f.

vysoký altus, editus, excelsus; sublimis; v—á cena pretium magnum; v. hlas vox (cis) clara; v—é postavenie locus splendidus, amplius; v. rod genus (eris) illustre, summus locus; v. tón sonus acutus; v. vek grandis aetas, ātis, senectus utis, f.; najvyšší kňaz pontifex (icis) maximus.

výsosť (titul) maiestas, ātis; v. vysokosť.

vyspať sa somno satiari.

vystačiť satis esse, sufficere, suppetere (rei alci); (dosť mať) satis habēre.

vystahovalec quae patria emigrat; colonus.

vystahovanie migratio, demigratio —ōnis, f.

vystahovať sa migrare, demigrare; (z nespokojnosti) secedere.

vystať v. vystačiť.

[vystáť: nemôžem ho v.] v. protivný (odporný) mi je.

vystatovať sa se iactare, insolentius se efferre.
výstava expositio.
vystávať superesse.
vystavil aedificare, exstruere; v. loďstvo classem parare al. instruere; v. mesto condere urbem.
vystierať v. vystrieť.
vystihnúť mente comprehendere, animo complecti; percipere, perspicere, persequi.
vystopovať vestigare, investigare.
výstraha monitio, admonitio —ōnis, f.; v—u dať admoněre alqm; byť na v—u documento esse.
vystrájať v. vystrojil.
výstražný príklad exemplum, documentum.
vystrčil, —kovať extendere, protendere alqd; exserere (linguam, caput); v. koho elcere alqm.
vystrebať, —núť ebibere, exhaurire.
výstrednosť nimium rei alcs studium.
výstredný nimius, iustum modum excedens.
výstrel tell iactus, coniectus, us, m.
vystrellíť sagittas mittere, tela conicere in alqd, in alqm.
vystriechnúť speculari, insidiari.
vystriekať, —streknúť effundere, emittere, elaculari.
vystrieľať omnes sagittas emittere.
vystrieť, **vystierať** extendere, distendere, dispandere.
vystríhať moněre, praemoněre alqm; — sa čoho cavěre, vitare alqd.
vystrihnúť, —hovať excidere.
výstrižok excisio, ōnis, f.
vystrkovať v. vystrčil.
výstroj, **vystrojenie** arma, ōrum; instrumenta, ōrum; armatus, us, m; exornatio, ōnis, f.

vystrojil, —ovať, —vystrájať ornare, exornare, instruere alqd; — sa na cestu iter comparare; v. sa se exornare.
vystrúhať exsculpere, effingere.
výstup ascensus, us, m.; spectaculum.
vystúpiť, —ovať exire, egredi; v. na horu ascendere montem; v. z úradu abdicare se magistratu; v. verejne prodiere in medium; na javište in scenam prodiere; rieka vystupuje flumen super ripas effunditur.
výstupný intemperans, dissolutus.
výstupok v. priestupok.
vysušil, —ovať siccare, (o slnku) exuere.
vysvätil consecrare.
vysvedčenie testimonium.
vysvetlenie explicatio interpretatio —ōnis, f.
vysvetliť, —ľovať explicare, interpretari, illustrare; explanare, exponere alci alqd.
vysvitať, —núť elucěre, effulgěre; z toho vysvitá inde sequitur, patet; inde manifestum est.
výsyp pustulae.
vysypať effundere.
vyše v. povyše.
vyšetrovanie quaestio, inquisitio, investigatio; súdne v. cognitio (ōnis, f.) causae;
vyšetrovať, —ilť explorare, investigare, súdobne quaerere de alqā re, quaestionem haběre de alqō, inquirere, cognoscere alqd.
vyšetrovateľ investigator, ōris; súdny quaesitor, ōris.
výšina locus editus; collis, is, m., tumulus; obsadiť v—y loca superiora occupare.
vyšlinúť sa deflectere de via; a recta via deduci; v. vychyľovať sa; vyskočiť.
vyšil, **vyšívať** acupingere.
výška altitudo, inis, f.
výšivka opus (eris) acupictum.

vyškľbať evellere.	vytierať v. vytrieť.
vyškľpiť castrare.	výtisk exemplar, āris. n.
vyškrábať , — škrabnúť . — škrabovať radere, eradere, exsculpere; effodere (alci oculos).	vytísnúť demovere, summovere, loco movere, excludere, depellere.
vyškvarať , — ovať torrere, frigere, assare.	vytknúť luxare (pedem); v. si začieť decernere, ut...
vyšľahať virgis caedere, verberare.	vytlačíť , — ovať exprimere; v. knihu * typis exscribere librum.
vyšľahnúť , — ovať exardescere, emicare (flammae).	vytláčať , — tlačiť frangere, effringere, elidere.
vyšší superior.	vytočíť v. vytáčať.
vyššie supra.	výtok effluvium.
vyštípať , — štipnúť vellicando auferre.	vytopiť , — tápať liquefacere, solvere, excoquere; adipem eliquare; (vodou pokryť) inundare.
vyštrbiť , — ovať serratim scindere; facere rimam, fissuram in cultro (falce).	vytráviť , — travovať concoquere; venenodellere.
vyšťvať exagitare.	vytrčíť v. vystrčiť.
vyšudiť elicere.	vytrepáť , — ávať excutere, percutere, ferire.
vyšvihnúť sa. — ovať sa eluctari.	vytreštíť oči cum admiratione et stupore alqd intueri.
vyť ululare, ululatum tollere, edere.	vyťhať , — trhovať , — trhnúť eripere, extorquere alqd; evellere (dentem, capillos).
vyťáčať , — točiť extorquere; promere (vinum).	vytriasať , — triasť excutere.
vyťah summa; epitome. ēs, f. summarium; v—y electa, ōrum; v—y si robiť elibro alqd excerpere.	vytrieť , — tieriť abstergere.
vyťahovať v. vytiahnuť.	vytrlezeť crapulam edormivisse.
vyťápáť v. vytopíť.	vytroviť v. vytráviť.
vyťárať effutire, enuntiare.	vytrúbiť , — trubovať enuntiare, divulgare, (in vulgus) efferre, effutire.
vyťasíť , — ovať meč stringere, destringere gladium; z pošvy gladium e vagina educere; — sa s čím expromere, proferre alqd.	vytrúsiť , — trusovať excutere.
vyťasť , — tínať , — tnúť excidere, exsecare; vyťasť za cho alapam alci ducere; colaphum alci infligere.	vytrvalosť animus constans, constantia, patientia, perseverantia; mať málo v—i parum patientem esse.
výtečník princeps, cīpis; vir praestans; v—om sa stať excellere.	vytrvalý constans, assiduus (labor), firmus; fortis, patientis.
výtečnosť excellentia, praestantia, virtus, utis, f.; elegantia.	vytrvať durare, permanere, perseverare.
výtečný egregius, eximius, excellens, insignis; praestans, summus.	vytrženie summa voluptas (ātis), suavissimus voluptatis sensus (us), incredibilis delectatio (admirationis — ōnis, f., lacticia).
vytekať v. vytiecť.	výtržník homo (inis) turbulentus, seditiosus.
vytlahnuť , — ťahovať extrahere, evellere alqd; v. lodi na suchu subducere naves; v. meč stringere ensem.	výtržnosť turbae, tumultus, us, m., res novae; (odboj) seditionis, f.
vytiecť , — tekať effluere.	

- výtvar opus (eris. m).
 vytvárať v. vytvoríť.
 výtvarný: v—é umenie ars fingendi, artes effectivae.
 výtvor opus (eris. n.).
 1. vytvoríť, —ovať formare et perficere, fingere, effingere.
 2. vytvoríť, —árať excludere.
 výučba v. vyučovanie.
 vyučíť, —ovať docēre; edocēre alqm alqd; instituere, erudire alqm re alqā (litteris, artibus); človek sa nikdy nevyučí semper alqd ad discendum est.
 vyučovanie disciplina; institutio, eruditio —ōnis, f., doctrina.
 vyučovať v. vyučiť.
 vyúdiť, —dzovať fumare, fumo siccare; infumare; fumo durare.
 vyvábíť, —vabovať elicere alqm (e loco alqo).
 vyvadíť sa maledicta in alqm conicere; graviter alqm obiurgare.
 vyvádzať ludum, nugas, iocos facere.
 vyváfať depsere, condepserere, volutare.
 vyvallíť, —ľovať evolvere, foras volvere; v. oči, v. vytreštiť oči.
 vyvárať, —varíť excoquere.
 vyväzovať v. vyviazať.
 vyvéžať v. vyviezť.
 vyvážiť, —važovať, pendēre ponderare; pensare, pensitare.
 vyvesíť, —vešovať foras suspendere.
 vyvetralý vapidus.
 vyvetríť, —ovať aēri exponere alqd, aēra immittere in alqd; v. obilie frumentum ventilare; v. izbu cubiculi fenestras patefacere ita, ut perflatus accedat.
 vyvlať, —vlievať frumentum ventilare.
 vyviazať, —väzovať solvere, expedire, explicare.
 vyviaznúť evadere, effugere, elabi ex re alqā; šťastne v. ví-
 vum evadere, salvum exire.
 vyviesť, —vodíť, —vádzať educere, producere; efficere, conficere, exsequi, ad exitum perducere; v. znamenité skutky magnas res gerere; v. z bludu dubitatio-nem alci tollere, errorem alci eripere; v. z poroby in libertatem vindicare.
 vyviezť, —vážať evehere, egerere; exportare (merces).
 [vývin] v. vývoj.
 vyvinovať, —núť explicare, fingere, excolere alqd; —sa explicari; oriri, nasci; crescere, adolescere.
 vyvliáčť v. vyvliecť.
 vyvlastníť, —ňovať expropriare, demere alci possessionem (agrum) (ex rei publicae utilitate); vindicare alqd (ex rei publicae utilitate).
 vyvliecť, —vličovať, —vliáčť extrahere, rapere.
 vývod deductio; ratio, explicatio, ōnis, f.
 vývodíť principatum habēre, primas partes tenēre
 vývoj explicatio; incrementum; v. duševný animi ingenii que cultus (us, m.).
 vyvolať, —ávať evocare, pronuntiare, nominatim citare; vojsko vyvolalo ho vodcom exercitus (us, m.) eum imperatorem appellavit; provocare, commovēre.
 vyvolávač praeco, ōnis.
 vyvoliť, —voľovať eligere, deligere creare; na budúci rok designare.
 vývoz exportatio, ōnis, f., res exportatae; voľný v. potestas (atis, f.) exportandi.
 vyvrátenie eversio, ōnis; excludium; v. namietok refutatio, ōnis, f.
 vyvrátiť, —vracať, —vracovať evertere, excidere, diruere; v. dôvody refellere, refutare.
 vyvrieť, —vierať aditum prohibēre, excludere; emicare, effundi, manare, exundare.

vývrheľ homo (inis) nequissimus, flagitiosissimus. homo omnium flagitiosorum potremus.

vyvrhnúť, —hovať eicere.

vyvšíť sa v. pomstiť sa.

vyvŕtať, —vrtávať terebrare.

vyvrtieť, —vrtiť extorquere.

vyvýšený editus.

vyvýšiť erigere; laudibus efferre: —sa se efferre.

výzdoba ornatio, exornatio, ōnis, f., ornatus, us, m., ornamentum, cultus, us, m.

vyzdvihnúť, —hovať tollere, extollere, levare; (zrušiť) abrogare, abolere (legem); v. kotvy ancoras moliri.

vyzerať prospicere.

vyzlabnúť frigere, algere.

vyzliecť sa, —kať sa vestem exuere.

vyznačiť, —ovať notare, signare, designare; ornare; honorem tribuere, honore afficere; insignem reddere, honore decorare alqm; —sa excellere alqā re (prae ceteris, inter omnes).

význam significatio, ōnis, f., vis (vim, vi), sententia; sensus, us, m.

vyznamenanie honor, oris, m., ornamentum, insigne (is, n.) honoris.

vyznamenať insignem reddere, honore decorare alqm.

významný gravis, magnus, amplius.

vyznanie confessio, confessio —ōnis, f.; v. svedkov testimonium; dicta testium.

vyznať, —znávať fatēri, confiteri, profiteri; —sa v čom peritum esse alcs rei.

vyznávač * confessor, ōris.

vyzradíť, —dzovať prodere, enuntiare, patefacere, indicare alqd; deferre alqd al. de re alqā ad alqm.

vyzrieť prospicere.

vyzuť, —zúvať excalceare pedes.

vyzváňať * campanas pulsare.

vyzvanie invitatio, evocatio (militum), (povzbudenie) exhortatio, appellatio —ōnis, f.; dostať v. k súboju ad certamen singulare provocari.

vyzvať, —zývať provocare alqm (ad pugnam); invitare (ad ludum); evocare (milites); dôrazne napomenúť cohortari, monere, excitare alqm.

vyzvedač speculator, explorator, ōris.

vyzvedať explorare, investigare; (tajno) speculari; —sa quaerere, exquirere, sciscitari alqd ex alqō.

vyzvedieť sa audire, comperire, resciscere.

výzvedy exploratio, ōnis, f.; íst na v. ire exploratum.

vyzývať v. vyzvať.

vyzývavý pugnandi cupidus, pugnax, acis; v. človek provocator, ōris.

vyžať demetere, desecare; (faenum) caedere.

vyžladať, —žadovať expetere, postulare alqd ab alqō; opus est alqā re; slušnosť toho v. je decet; to v—je veľa práce (rei, f.) multi est laboris.

vyžierať exedere.

výžinok merces (edls, f.) messorum.

vyžiť vitam sustentare.

vyžltý confectus, decrepitus.

výžlva victus, us, m., alimenta; na v—u zarábáť victum quaerere alqā re.

vyživiť alere, sustentare alqm; victum praebere alci.

vyživný alens, nutriens, ad alendum aptus.

vyžla canis (is, m., f.) sagax (ācis).

vyžobrať emendicare; precibus impetrare.

vyžrať, **vyžierať** exedere.

vzácnosť raritas, ātis, f., res (rei) rara: praestantia, pretium.

vzácnv singularis, rarus, exquisitus, nobilis, exi-

mius; (prijemný) acceptus, gratus, iucundus; carus, pretiosus, magni pretii.
vzájomne inter se; alter alterum.
vzájomnosť vicissitudo, inis, f., communitas, ātis, f.
vzájomný mutuus.
vzbudiť, vzbudzovať excitare, expergiscere, exsuscitare; concitare (iram, bellum); commovēre (invidiam alci) (suspicionem in alqm); movēre (risum), afferre (metum); v. dôveru fidem facere.
vzbúra, vzbúrenie seditio, ōnis, f.; motus, tumultus, us, m.; v. národa premoženého rebellio, ōnis, f.
vzbúriť concitare, commovēre alqm, animum alcs; excitare alqm ad rebellandum; —sa seditionem movēre; o podmanených rebellionem facere.
vzdať, vzdávať tradere; v. sa sededere, deditioem facere; v. sa na milosť a nemilosť se suaque victori permittere.
[vzdať sa] nádeje v. ífať (prestať).
[vzdať sa] úradu v. zriecť sa úradu.
[vzdávať] vďaku v. vďaka.
vzdelanec homo (inis) humanitate excultus, omni humanitate et virtute ornatus; homo eruditus.
vzdelanosť cultus, us, m., cultus atque humanitas, ātis, f., doctrina; dôkladná v. doctrina exquisita, subtilis, elegans; mores politi.
vzdelaný doctus, eruditus; humanus, urbanus; byť povrchné v—ým litteris leviter imbutum esse; vdecky optimis studiis et artibus eruditum esse.
vzdelávací: v. ústav ludus litterarum; v—ie prostriedky disciplina, doctrina.
vzdelávať colere, excolere, conformare alqm al. animum alcs; ad humanitatem informare mores hominum; v. vo vedách erudi-

re (artibus, litteris) alqm: —sa excoli, erudiri.
vzdialenosť spatium; intervalum; distantia; v. rovnakej v—i byť paribus interval-
 lis distare.
vzdialený absens; longinquus, remotus, disiunctus; byť v—ým abesse, distare ab alqā re.
vzdialiť, vzdalovať amovēre, removēre; auferre, abstrahere; prohibēre alqm a re alqā; —sa abire; amovēre, removēre se, se subducere, discedere, recedere, abesse; vitare, evitare, fugere alqd.
vzdor confidentia, contumacia.
vzdor, navzdor alqō invito (alqd facere); v. rozkazu contempto imperio.
vzdorovať contumacem esse adversus alqm; resistere alci.
vzdorovitý confidens, ferox, ocls; contumax, ācis; adv. confidenter, ferociter, contumaciter.
vzduch aēr, is, m.; (vyššia vrstva) aether, is, m.; zdravý v. caelum salubre; na čerstvom v—u sub divo, sub caelo; vo v—u žijúci aērius.
vzducholod' * navigium per aēra vehens.
vzduchoplavba * cursus aērius, iter (ineris) per aēra susceptum.
vzduchoplavec * aëronautes, ae.
vzdušný aērius, aetherius.
vzdych, vzdychnutie suspirium.
vzdychnúť suspirare; v. si ingemiscere.
vzhľad aspectus, respectus, us, m.
[vzhľadom na] v. straniva.
vzhliadnuť suspicere, oculos tollere; aspicere alqm; oculos in alqm convertere; intuēri alqm.
vychodiť, vzísť germinare, progerminare; slnko vychodí sol oritur, exoritur.

vzchytíť apprehendere; arripere; —sa proripere se (e lecto).

vziať capere, sumere; (na seba) excipere, suscipere, subire; (pred seba) moliri, aggredi, recipere; (odňať) adimere, eripere, auferre; v. koniec finem habēre; mzdu v. pretium ferre; mesto v. urbem capere, expugnare, potiri urbe; k srdcu si v. movēre alqā; na milosť v. veniam et impunitatem dare alci; na rozmyšľanie čas si v. tempus ad deliberandum sumere; na vojnu v. scribere milites, delectum habēre; pod prísahu v. adigere alqm iure iurando (sacramento); v inom smysle vec v. rem aliter interpretari, vocabulo alium sensum subicere; za svedka v. testem adhibēre, vocare alqm in testimonium; za zlé v. accipere alqd in malam partem; aegre ferre alqd.

vzišť v. vzchodíť.

vzkaz. vzkazovanie mandatum, nuntius.

vzkazovať mandare, nuntiare (per legatos), mittere nuntium, certiorum facere alqm de re alqā; v. pozdravenie salutem alci dicere

vzkriesenie reditus (us, m.) ad vitam; * resurrectio.

vzkriesíť revocare alqm in vitam; a morte excitare.

vzkypieť bullire scaturire.

vzlet volatus, us, m.; v. ducha acrior animi impetus (us, m.).

vzletieť, vzlietnuť evolare, alis se levare.

vzletný: v—á reč oratio (onis, f.) elatior

vzmáhať sa crescere, augēri, procedere; o vetre increbrescere; o chorobách ingravescere; vzhľadom k blahobytu fortunam suam amplificare.

vznášať, vzniesť tollere, extollere, efferre alqd; —sa evolare, se erigere, se efferre, efferri; sublimem ferri.

vznecovať v. vznietíť.

vznešenosť altitudo, inis, f., elatio, ōnis, f.; v. ducha magnitudo (inis, f.) animi; animus excelsus; v. rodu nobilitas, maiestas (ātis, f.); v. reči magnificentia orationis.

vznešený excelsus, elatus; (rodom) nobilis; (slovutný) amplius; augustus (locus, tempus); v. sloh grandis et sublimis oratio (onis, f.).

vznietíť, vznecovať accendere, incendere alqd.

vznik ortus, us, m.; (počiatok): initium, (vzrast) incrementum.

vzniknúť, vznikať oriri, exoriri, nasci, exsistere; proficisci ex alqā re.

vzor exemplum, exemplar, (āris) (ad imitandum propositum); forma atque species (ēi, f.); norma; vziať si za v. imitari, imitandum sibi proponere alqm, deligere alqm ad imitandum.

vzorný egregius, optimus, singularis; recti exempli; qui exempli instar est; v—é držanie sa summa morum probitas (ātis).

vzpäť retro, retrorsum.

vzpamätáť sa v. spamätáť sa.

vzplerať sa resistere, repugnare alcuí.

vzpínať sa (o koňovi) erigere pedes priores.

vzpríamíť sa se erigere, assurgere.

vzprúžiť sa intendi.

vzpuťný v. spurný.

vzrasť incrementum.

vzrástť, vzrastať crescere, augēri;adolescere; dlh vzrastá úrokovaním aes alienum crescit usuris multiplicandis; aes alienum usura cumulatur.

vzrušenie v. pohnutie.

vzťahovať porrigere; tendere, extendere (manus ad alqd); —sa pertinere, attingere, spectare ad alqm, ad alqd; attingere alqm, alqd; to sa vzťahuje na teba tua res agitur.

[vztekať sa] v. besniť sa.

vzývať implorare alqm (opem alcs); invocare, precari (Leum).

vždy, vždycky semper; (ustavične) perpetuo, continenter, assidue; v. ešte etiam nunc; (o minulosti) etiam tunc; v. viac magis magisque; navždy in perpetuum; in omne tempus.

vžíť sa adsuescere alci rei; se insinuare in alqd.

vzrať sa perrodere.

Z.

z, zo: 1. o mieste (odkiaľ) ex s abl. z mesta ex urbe; čistý abl. pri menách miest a menších ostrovov, tiež pri slovách rus a domus; z vonkova, z vidieku rure, z domu domo; z Rima Romā, z Korinta Corintho, z Athén, Athenis, z Karthaga Carthagine; z Delu Delo; rodné mesto osoby vyjadruje sa adj.: Perikles z Athén P. Atheniensis.

2. o čase čistý abl.: zo samého rána primo mane; inokedy ab s abl.: z detinstva ab ineunte aetate.

3. o spôsobe a miere ex s abl.: zo zvyku ex consuetudine; inokedy čistý abl.: zo všetkých sí omnibus viribus; pri vydelení z celku, z počtu ex, de s abl. alebo gen. partitivus: jeden zo synov unus ex filiis; mnohí z ľudí multi hominum.

4. o pôvode ex, ab s abl.: narodil sa z koho ortum esse ab alqō.

5. o látke: zodpovedné adj.: zo zlata aureus; tiež ex, de s abl. (obyč. s partic. factus, expressus): socha z kovu statua ex aere facta.

6. o dôvode obyč. čistý abl s partic.: motus, ductus, incensus etc.; z lásky amore impulsus; z ostýchavosti pudore adductus; tiež ex, de, ab s abl., per, ob, propter s akk.: zo strachu propter timorem.

za: 1. o mieste (kam) post, pone, extra, trans, ultra s akk.: za dvere stať pone fores assistere; za more trans mare.

2. o mieste (kde) post, extra, trans, ultra s akk.: za vrchom post montem; za riekou ultra flumen; za múrmi extra muros; za Tiberom trans Tiberim.

3. o čase post, intra. (o nepretržitom trvaní) per, sub s akk.: za chvíľku post breve tempus; za sedem dní intra septem dies; za svitania, za svitu sub lucem; tiež čistý abl.: nezadlho brevi (tempore); za svetla luce.

4. o ochrane, prospechu pro s abl.: za vlast bojovať, zomrieť pro patria pugnare, mori.

5 o cene pro s abl.: za mzdu pro mercede; poslal som ti knihu, čo mi za ňu dáš librum tibi misi, quid mihi pro eo dabis? vďaka vzdávať za dobrodenie gratiam referre pro beneficiis; za robotu žiadať mzdu laboris mercedem petere; za isté držať pro certo habere; za nič pro nihilo, nihili.

zaalpský Transalpinus.

zababrať maculare, inquinare, contaminare.

zabaliť, —lovať v. zaobaliť.

zábava delectatio, oblectatio, ōnis, f.; oblectamentum; voluptas, ātis, f.

zabaviť, —bávať, —bavovať morari, remorari, demorari, retinere alqm; (zábavu spôsobovať) delectare alqm.; —sa morari, commorari manere in alqō loco; sedelectare, se oblectare alqā re; delictari alqā re.

zábavný iucundus, gratus.
zabažiť cupere, concupiscere; cupidum, avidum esse alcs rei; desiderio alcs rei capi.
zabedniť obturare, clavis ad actis claudere cistam.
zabohnúť, —**behovať**, —**biehať** accurrere; (v reči) a proposito, a ro abire.
zabezpečiť tutum reddere alqd; z. dovoz obilia facere, ut com meatus tuto subvehi possit; z. mier pacem confirmare.
zabiják homicida, interfecto-
 tor; forte vinum, facile crapulam concilians.
zabíjať, —**biť** interficere, caedere, occidere; trucidare.
zabíť caedes, is, f., nex, necis, f.
záblesk fulgor, nitor, splendor, ōris, m.; metaf. aura (libertatis, spei), specula (demin. od spes).
zablúdiť errare, aberrare a via
zablysknúť sa, zablysklo sa fulsit, fulger micuit.
zabodnúť infigere (hastam); transfigere (hastā); calcaria subdere equo, equum calcaribus concitare.
zabolieť dolore affici.
zabožiť sa iurare, ius iurandum dare.
zabradlie pluteus.
zabrániť, —**braňovať** prohibere, impedire alqm; obstare alci; (bránou pobrániť) occare.
zabrať, —**blerať** auferre, adimere; —**sa** descendere ad alqd, ingredi (in) alqd; caelum nubibus obducitur.
zabŕdať, —**núť** mergi, immergi (in paludem); metaf. incurrere, delabi, adduci in alqd; implicari re alqā; z. v dlhy aere alieno obrui.
zábreh, **zábrežie** ripa ulterior.
zábresk prima lux (lucis).
zabŕýzgať v. zababrať.
zábudlivý obliviosus.
zabudnúť, —**búdať** oblivisci alqd; in oblivionem alcs rei ve-

nire, memoriam alcs rei abicere; fugit me alqd., ob-
 livio alcs rei me cepit.
zabúchať, —**buchnúť** pulsare; (zabuchnúť) cum strepitu claudere.
zaceľieť, —**vať** cicatricem ducere.
zaceliť ranu sanare, curare vulnus; mederi vulneri.
zacínovať plumbo albo incoquere.
zaciľovať, —**cloniť** luminibus alcs officere; nezaciľaj! e sole recede!
záclona tegimentum, umbra; velum, auleum.
zacloniť v. zaciľovať.
začadiť, —**dzovať** fumo implere.
za čas, **zavčas** ad tempus; (in) tempore.
začať, —**lnať** incipere, suscipere, inchoare, ordiri, accedere, initium alcs rei facere; —**sa** initium capere, incipere, oriri, coepisse.
začervenať sa v. zapýriť sa.
začlatočník tiro, ōnis; z. v čítaní a písme elementarius.
začlatočný primus; z. pokus primitiae; z—é vyučovanie elementa, ōrum.
začlatoť initium; (ako základ nasledujúceho) principium; (úvod) exordium; (pôvod) ortus, us, m, origo, inis, f., na začiatku principio, in principio; na z—u jari primo vere; od z—u až do konca a primo ad extremum; aký začlatoť, taký k. principiis consentiunt exitus; z—y elementa, rudimenta, initia —ōrum.
začlerať v. začrieť.
začínať v. začať.
začítať = začarovať excantare.
začo v. prečo.
začrieť, —**člerať** haurire.
zaďakovať v. ďakovať, poďakovať sa.
zaďakovať v. složiť úrad.
zadarmo gratis.
zadať tradere, deferre; z. prosbu implorare alqd.
zadáviť v. zadrhnúť.
zadiviť sa mirari, admirari alqd; (mirum mihi videtur).

zadlávif, —dlavovať conculcare, obterere pedibus.
zadľiľ, —dlžovať aere alieno obligare, obruere alqd; —sa aere alieno obruť. aes alienum contrahere; in aes alienum incidere.
zadný posterior, ulterior; z—á brána porta postica; (v táhore) porta decumana; z—é dvere posticum; z. voj extremum, novissimum agmen (inis).
zadok pars (partis, f.) posterior; na zadku post tergum; od zadku a tergo; do zadku stať recedere.
zadosťučnenie satisfactio, expiatio —ōnis, f.
za dosť urobiť satisfacere alci, explere alqd; z. za niečo expiare (scelus supplicio), luere (poenam peccati).
zádrapka cavillatio, ōnis, f.; causa, praetextus (us, m.) offensionis.
zadrapovať sa cavillari; apud alqm offendiculum quaerere; insectari alqm verbis.
zadrhnúť, —hovať astringere; suffocare alqm.
zadriemať obdormiscere.
zadrieť infigere; —sa infigi.
zadržať, —ovať arcēre, retinēre, sustinēre alqd., z. dych spiritum retinēre, animam comprimere, continere; z. plač, smiech reprimere fletum, risum; —sa sublevari re alqā, prehendere alqd manibus.
zádržka mora, retardatio, retentio —onis, f.
záduch spiritus (us) angustior, anhelatio, onis, f., dyspnoëa.
zadúmať sa in cogitatione defixum esse; intentum esse meditationi.
zádušľivosť tristitia, aegritudo, inis, f., animus tristis maestusque.
zádušľivý tristis, maestus, melancholicus.

zadusenie suffocatio, ōnis, f.
zadusť suffocare alqm; intercludere spiritum al. animam alci.
zadušif sa iurare ex animi sententia.
zádušľivý spiritus angustioris, asthmaticus, dyspnoicus.
zadychčať sa anhelare.
zafarbiť tingere, colorare, colorem alci rei inducere.
zagnľavif v. zadlávif.
záha ardor (ōris, m.) stomachi.
záhada quaestio, ōnis, f., res (rei) occulta, abditā
záhadka aenigma, atis, n.
záhadný dubius, incertus, ambiguus.
zahádzať v. zahodiť.
zahájif, —hajovať (= zahradiť) sa epire, praesepire.
[zahájif] v. začínať, otvárať.
zaháľačný deses, idis; ignavus, otiosus; iners, tis.
zaháľať desidem esse; languori et desidiaē se dare; nihil agere.
zaháľčľivý v. zaháľačný.
zahallif, —ľovať velare, tegere, obtegere.
záhalka inertia, desidia, otium; ignavia.
zahanbenie pudor, rubor, ōris, m.
zahanbiť pudorem inicere, pudore afficere; ruborem afferre; —sa pudet me alcs rei; erubescere.
zaháňať v. zahnať.
zahárať sa v. zahoriť sa.
zahasif, —ovať, —hášať exstinguere, restinguere.
zahatif (cestu) viam praesepire; z. riekú navigationem prohibēre.
zahľadieť sa cum admiratione alqd intuēri.
zahľadiť, —dzovať levare, polire.
záhľavie inscriptio, ōnis, f.
zahľbiť excavare; —sa (v štúdiu) totum se abdere in litteras; (v knihy) in libris haerēre.

zahleníť oblimare alqd., limum obdudere alci rei.
zahliadať (škaredo) torvo vultu tuēri, intuēri alqm.
zahľobiť, —**ovať** figere alqd in alqā re; infigere alqd alci rei, in alqd
zahľúšľť, —**šovať** exsurdare; ob- tondere alqm al. aures alcs; torporem adferre, sopire.
zahnať, —**háňať** pellere, depel- lere, propulsare; z. nepriate- ľa na útek hostes fugare, in fugam conicere, conver- tere; z. starosti dissipare curas.
zahnúť sa sedem figere, (clam) considerare; (o mra- voch a pod.) inveterascere.
zahnúť, —**hýbať** inflectere alqd.
zahodiť, —**hadzovať**, —**hádzať** abi- cere, proicere alqd.
zahojíť, —**ovať** v. zaceliť.
zahojiteľný sanabilis, qui sa- nari potest.
záhoran transmontanus.
zahorieť, —**hárať** sole aduri; va- pore prunarum torpēre, stupēre; z. láskou amore ca- ptum esse. inflammari; —**sa** exardescere, inflam- mari, ignem concipere. flammis comprehendí, corripí.
záhorský transmontanus.
zahrabať infodere, defodere alqd (in terram); terrā obrue- re alqd; abscondere (in ter- rā); z. mŕtvolu humare alqm; —**sa** do kníh abdere se in lit- teris, in litteras.
záhrada, zahrada hortus.
záhradka hortulus.
záhradníctvo hortorum cultus, us, m., cultura.
záhradník hortulanus, topia- rius.
záhradný gen. horti al. adj. hor- tensis.
zahraničie terrae externae.
zahraničný exterus, peregri- nus, alienigena.
zahrať canere (fidibus, tibiā); lu- dere; zahrávať si, (sa) iocari, ludere cum alqō; šťastie si ča-

sto podivne zahráva miri sunt saepe casus fortunae.
zahrđúšľť v. zadržnúť.
zahrđzavieť robiginem trahere, robigine obduci (laedi, corripí).
zahrešľť impias voces iacta- re, emittere, maledicere.
zahriaknúť inclamare alci.
zahŕňať, —**hrňovať**, —**hrnúť** com- plecti; z. v pravidlá rationi- bus alcs rei amplecti.
zahroziť sa minari, minitari alci alqd.
zahryznúť mordēre alqd.
záhuba perniciēs, ēi, f.; inter- itus, us, m.; exitium; rútiť sa do z—y ad interitum ruere, in perniciem incurrere.
zahubiť delēre, evertere, per- dere, pessumdare; exci- dere.
záhubný perniciosus, exitio- sus, funestus; pestifer, a, um.
záhyb flexio, inflexio, ōnis, f., (togy) sinus, us, m.
zahýbať v. zahrnúť.
zahynúť perire, interire, con- fici, necari; absumi (fame); z. v bitke cadere, interfici.
zachádzať, —**chodiť**, **zaisť** ire, abi- re, evanescere; occidere (sol occidit); zachádzať s kým do- bre, zle tractare habēre alqm (male, leniter, liberaliter); za- chádzať s kým ako s nepriateľom hostiliter consulere in alqm, pro hoste habēre alqm; gerere se erga alqm (amice); zachádzať si circu- ire, circuitu uti.
zachádzka circuitus, us, m., cir- cuitio, ōnis, f.; ambages, um, f.
zachcieť cupere, concupisce- re, appetere, desiderare; zachcelo sa mi cupido alcs rei me incessit.
zachľádnúť refrigerari, per- frigescere.
zachmúriť čelo contrahere frontem; —**sa** obscurari.
záchod (slnka) occasus, us, m. (so- lis); latrina.
zachova'y integer, gra. grum; be- ne moratus; incolumis.

zachovať, —**vávať** servare conservare, observare; z. otcovské obyčaje colere ritus patrios; z. sľub fidei servare, promissum tenere; kniha sa nám zachovala libera ad nos pervenit, mansit ad nostram aetatem.

zachrániť, —**chraňovať** servare, conservare alqm, alqd; z. z nebezpečenstva eripere alqm e periculo; z. plameňa cflam-mis; z. od smrti retrahere alqm ab interitu; z. sa útek-om fugā salutem petere.

zachripiť raucum fieri; fauces (vocem) clamore obtundere.

zachutnať dulci sapore esse.

zachvátiť, —**chvacovať** comprehendere, corripere.

zachvieť quassare, conquassare, quaterere; —**sa** tremere, contremiscere, intremiscere inhorrescere ad alqd.

zachytiť, —**covať** excipere, apprehendere, comprehendere alqm, alqd; (na ceste) intercipere (nuntium), deprehendere (tabellarium); —**sa** arripere alqd, manibus amplecti.

zajte certe; profecto; sane, enim.

zajac lepus, oris, m.

zajačina caro (nis) leporina.

zajať, —**jímať** capere, comprehendere; intercipere; zajaťma niečo me delectat, capit, tenet alqd, placet mihi alqd.

zajatec captus; (na vojne) captivus

zajatie captivitas, ātis, f., dostať sa do z—a capi ab alqō; byť v—í captum al. captivum esse.

zajesť si edere, comedere.

zajímať v. zajať.

zajímavý iucundus, gratus, dulcis.

zajst v. zachádzať.

zajtra cras.

zajtrajší crastinus.

zajtrajšok dies (ei) crastinus.

zakáľať v. zaklať.

zakallť turbare; nebo sa zakáfuje nubilatur.

zákaz interdictum; proti z—u contra edictum.

zakázať, —**ovať** vetare alqm (facere alqd); interdicere (ne quis faciat alqd); zakázali mi vector.

zakaždým semper, omni tempore.

zákernický more latronum.

zákernický (o osobe) latrocinio assuetus; (o veci) latrocinio similis.

zákerník latro, ōnis

zaklať v. kým.

základ fundamentum, fundus, basis, is, f.; (hlavné pravidlo) praeceptum, prima lex (legis); z—y filozofie principia philosophiae; z—y klášt fundamenta alcs rei iacere; to je z. blaženosti hac re continetur vita beata; zo z—u vyvrátiť funditus evertere.

zakladať, —**ložiť** condere (urbem), instituere (ludum, bibliothecam); z. oheň ignem tectis inferre; z. osadu coloniam deducere; z. si na niečom multum tribuere alci rei, magni aestimare alqd; z. —**sa** na čom positum esse in re alqā; niťi, contineri re alqā, consistere in re alqā.

zakladateľ conditor, auctor, —ōris

základina caput, itis, n.; vivum; sors, tis, f.

základný primus (lex, linea); summus (sententia); z. kamené fundamenta; bezzákladný inanis, vanus, commenticius.

zaklať, —**káľať** confodere configere, percutere alqm (hasta, gladio).

zakllať impias voces iactare, emittere, maledicere.

zaklínať devovēre, exsecrari alqm, male precari alci; (prosiť) obtestari, obsecrare, implorare et ob-

- testari, orare atque obsecrare; —sa sancte iurare, iuraiurando alqd affirmare.
- zaklincovať** clavo figere.
- zaklniť**, —ovať cuneare.
- záklop** ianua caduca.
- záklopka** ventilator, ōris, m.
- zaklopať** pulsare, (na dvere) verberare fores.
- zakľúčenie** conclusio, ōnis, f.
- zakľúčiť**, —čať, —kľučovať claudere; concludere, z toho sa dá z. ex quo effici potest.
- zákľuka** circuitus, ūs, m., curvatura.
- zakolesník** clavus axis.
- zákon** lex, legis, f.; (predpis) praeceptum; z. prirodzený lex naturae; z. dať legem scribere, instituere; z. navrhovať legem ferre, rogare; z. ohlásiť legem promulgare; z. potvrdiť legem ratam esse iubere; z. prestúpiť a lege discedere; z. zrušiť legem abrogare, tollere.
- zakončiť** v. končiť.
- zákonitý** legalis, legitimus.
- zákonník** leges scriptae; corpus (oris, n.) iuris; codex (icis, m.) iuris; (v zákone zbehlý) legum peritus.
- zákonný** v. zákonitý.
- zákonodarca** legis auctor (ōris) al. lator (ōris); legum conditor, inventor (ōris).
- zákonodarný**: z—á moc ius (iuris, n.) legum scribendarum.
- zákonodarstvo** legislatio (ōnis).
- zakopať**, —ávať defodere; z. mŕtvolu infodere corpus mortuum; z. poklad obruere thesaurum; —sa se saepire alqā re.
- zakopnúť** o niečo offendere (lapidem).
- zákopník** fossor, munitor, ōris.
- zákopy** munitiones, um, f., operam, n.
- zakoreníť** sa radices agere; inveterascere.
- zakotviť** ancoras iacere; naves ad ancoras deligare.
- zakrajovať** v. zakrojiť.
- zakriknuť**, —kričať inclamare alqm.
- zakrnělý** membris debilis.
- zakrnieť** mancum et debilem fieri.
- zakročiť** intercedere; (trestať) animadvertere, consullere in alqm; severitate uti in alqm; z. brannou mocou armis disceptare; z. úradne publicam auctoritatem interponere.
- zakrojiť**, —krajovať incidere.
- zakrpatený** v. zakrnělý.
- zakrpatieť** v. zakrnieť.
- zákruta** flexus, ūs, m., curvatura.
- zakrútiť**, —krucovať contorquere alqd., convertere; involvere alqd in alqā re.
- zakukliť**, tegere, velare, operire, vestire; —sa caput (itis, n.) velare; personam induere.
- zakúpenie** emptio, ōnis, f.; (podkúpenie) corruptela, largitio, ōnis, f.
- zakúpiť** emere; (podkúpiť) corrumpere (pecuniā, largitione, pretio, donis).
- zakúriť** calefacere (conclave); ligna in camino accendere.
- zakúsiť**, —kusovať gustare, degustare alqd; z. radosti laetitiam voluptatemque percipere ex alqā re; neprijemnosti z. pati, perpeti alqd; z. veľa strachu angore cruciari.
- zakvasiť**, —ovať fermentare.
- zaľahnúť**: z. cestu iter intercludere, interrompere alci; viam occupare; zaľahlo mi v ušiach obstructae sunt mihi aures.
- zalemovať** praetexere.
- zalepiť**, —ovať oblinere alqd alqā re.
- zaletieť**, —letať, —lietať a volare.
- záletník** procus.
- zálety** ambitus, ūs, m., petitio, ōnis, f.; (opísať uxorem ducere velle).

záležať; záleží interest, refert; záleží inne, Ciceronovi na tom interest meā, Ciceronis; všetko záleží na tom in ea re omnia vertuntur; dať si na čom záležať curam conferre in alqd, incumbere in al. ad alqd.

[záležitosť] v. vec.

zaliať, —**lievať** (aquā) perfundere, irrigare alqd.; exstinguere, restinguere.

zaliečať sa v. lichotiť.

zaliehať v. zaľahnúť.

zaliežiť, —**ať se** abdere, abscondere alqd.

zállv sinus, us. m.

záloh pignus, oris, n., hypotheca.

záloha insidiae; subsidia, orum; copiae subsidiariae; pecunia alci suppeditata, pecunia in antecessum data.

zalomiť, —**lamovať** (ruky, rukami) plangere.

založiť, —**kladať** condere (urbem); pignerare, oppignerrare, pignori opponere alqd.; (in) alieno loco ponere alqd.

záložňa mensa publica, ubi sub pignoribus mutuae pecuniae accipiuntur.

záložný: z. úpis * litterae pignoratiticiae.

záľuba voluntas, ātis, f., delectatio, ōnis, f., studium; z—u mať v čom delectari, gaudere, laetari alqā re; in deliciis habere alqd., nemať z—y abhorrere ab alqā re; so z—ou dívať sa na niečo libens specto alqd.

zaľúbenie v. záľuba.

zaľúbený amans, amore captus, incensus; amore ardens.

zaľúbíť adamare; —**sa** amore alcs capi incendi.

zaľudnatieľ incolarum numerum augere; locum alqm colonis implere.

zamat * holosericum.

zamazať contaminare; oblinere, perungere alqd re alqā.

zamdlieť animus eum deficit.

zamedziť, —**ovať** impedire, prohibere alqd; (zakročovaním) intercedere alci, intercludere; (zakazovaním) vetare alqd fieri; z. dovoz intercludere alci commeatum al. alqm commeatu: z. prístup arcere alqm aditu al. introitu.

zámena mutatio, immutatio, permutatio, onis, f.

zameniť, —**ňovať** mutare, commutare, permutare alqd alqā re.

zámer consilium, propositum; animus, mens (tis), voluntas, ātis, f.; z. nejaký mať in animo habere alqd.; aký máš z. quid tibi vis?

zamestnanie occupatio, ōnis, f., negotium; z. úradné officium; z. vedecké studia litterarum; mať z. in negotio alqō versari, occupatum esse in alqā re; nemať z—ia otiosum esse, negotiis vacare.

zamestnaný distentus (negotiis), districtus; occupatus in alqā re.

zamestnať koho occupare alqm in alqā re, distinere, districtum tenere alqm; —**sa** occupatum esse, versari in alqā re; tractare, moliri, agere alqd; operam dare alci rei.

zameškať praetermittere alqd; negligere alqd; deesse alci rei; non obire (sua officia).

zametať verrere, scopis purgare.

zámlienka causa simulata, species, ei, f., simulatio, ōnis, f.; brať si z—u simulare, praetendere alqd; nachodiť vhodní z. causam idoneam nancisci; pod z—ou simulans, simulatione, causā interpositā, per speciem alcs rei.

zamieriť dirigere alqd in alqd (telum); petere alqd, cursum dirigere alqd.

zamiesť v. zametať.
zamiesiť, —**miešať** miscēre, permiscēre.
zamiešať sa se alci rei immiscēre.
zamilovať v. zaľúbiť.
záмка claustrum.
zamknúť, —**mykať** claudere; z. dvere ostium obserare.
zamlčať niečo reticere, silentio praeterire alqd; pred kým celare alqm alqd al. de alqā re.
zámočník faber claustrarius.
zámok arx, arcis, f., castellum; kráľovský domus (us) regia, domicilium regis.
zámoerský transmarinus.
zamotať implicare; —**sa** implicari (se impedire) alqā re; se illaqueare alqā re, se immiscēre alci rei.
zámožnosť opulentia; divitiae; fortunae.
zámožný fortunatus; opulentus; copiosus, locuples —etis, dives itis.
zamračený nubibus obductus; tristis.
zamračil sa nubibus obduci; vultum componere ad severitatem; frontem contrahere; z. sa na koho iratis oculis, torvo vultu intueri alqm.
zamrežil, —**ovať** clatrare.
zamrzáť, —**mrznúť** congelare, congelare.
zamykať v. zamknúť.
zámyseľ v. úmysel.
zamysleť sa incogitatione defixum esse, meditari, reputare alqd.
zamýšľať cogitare, in animo habēre, animo intendere alqd; moliri, machinari alqd.
zaňadrie sinus, us, m.
zanášať v. zaniest.
zanečistiť, —**fovať** inquinare, foedare, contaminare.
zanedbať neglegere.
zanedlho mox, brevi, brevi tempore.
zanechať omittere; intermittere; relinquere; desistere re al. a re alqā.

zaneprázdenie occupationes, um f. v. zamestnanie.
zanepřázdnil, —**ňovať** v. zamestnať.
zanerladiť v. zanečistiť.
[zánet] v. zapálenie.
zanevrieť odium suscipere al. concipere in alqm; odisse alqm.
zaniesť, —**nášať** deferre, porro portare alqd; z. žalobu v súd deferre ad iudices.
zaniklý exstinctus; de quō nihil amplius auditur.
zaniknúť perire, interire; tolli, exstingui.
zanoriť sa se mergere.
zanovltý v. tvrdohlavatý.
zaobaliť involvere, velare alqd alqā re.
zaoberať sa čím versari al. occupatum esse in alqā re; tractare alqd.
zaobísť, —**chádzať** s kým tractare alqm; —**sa** bez čoho non considerare alqd. nemôcť sa z. egēre alqd.
zaokryť, —**krývať** tegere, velare, operire; (výdavky) impensas tolerare.
zaokrúhlený rotundus, rotundatus; z—a reč oratio numerosa.
zaokrúhliť rotundare.
zacpatil, —**ovať** instruere alqm alqā re; parare, comparare alci alqd; z. oblie vojsku providēre frumentum exercitui; z. peniaze pecuniam conficere alci; z. výživu victum et cultum suppeditare alci.
zaopatovanie victus, cultus, us, m., cura.
záosník, zaosek v. zakolesník.
zaostriť, —**ovať** acuere.
západ occasus, us, m. occidens, entis, m; na z. ad occidentem versus, ležať spectare vergere.
zapádať, —**padnúť** occidere.
západný ad occidentem solem vergens al. spectans; z. victor favonius zephyrus.
zápach odor, ōris, m.

zapáchať olēre, redolēre (bene, male) čim alqd.
zápal ardor, ōris, m.
zapálenie incensio, inflammatio, ōnis, f.
zapallstý inflammans.
zapáliť, —**ľovať** incendere, succendere accendere alqd; z. dom ignem subicere aedibus; —**sa** ignem concipere; v. zapýriť sa.
zápalka fomes, itis, m.
zápalný aptus igni concipiēdo, facilis ad exardescendum; comburendus.
zapaľovať v. zapáliť.
zápara fermentum.
zaparíť, —**ovať** fermentari.
zápas contentio, dimicatio, ōnis, f., certamen, —inis, n., (boj) pugna, proellum; (hra) ludus; z—y gladiatorské sriadzovať gladiatoria munera dare, praebēre.
zápaslište palaestra.
zápasíť luctari; certare; (až do rozhodnutia) decertare; (s napjatím síl) contendere; dimicare; z. v hrách olympijských Olympia certare.
zapäť, —**pnúť**, —**pinať** iungere, nectere; fibula iungere, infibulare.
zápäť in vestigio.
zapečatiť signare, obsignare.
zapchať, —**ávať** refercire, obturare.
zapierať, **zaprieť** (= zamknúť) claudere; (=nepriznať sa) negare, infitiari.
zaplechnúť, —**ovať** infigere.
zapínať v. zapäť.
zápinka fibula.
zápinok iumenta, ōrum.
zápis inscriptio, ōnis, f.
zapísať; —**pisovať** inscribere alqd. do kníh referre alqd in tabulas publicas, in rationes; z. si niečo memoriae causā in libellum referre.
zápisky commentarii.
zápisnica tabulae, commentarii.
zápisník scribe publicus, notarius.

zapisovateľ scribe, perscriptor, —ōris.
zapíť si bibere.
zaplakať lacrimas effundere.
záplata lacinia; pannus.
zaplátať sarcire.
zaplatiť solvere, pendere; z. hotovými repraesentare pecuniam; z. dane tributa pendere, vectigalia pensitare; z. útraty sumptus tollerare; draho z. magno emere.
záplava inundatio, ōnis, f.
zaplavíť inundare (agros).
zaplesať exsultare (aetitiā, gaudio).
zápletka implicatio, ōnis, f.; fallacia, dolus; consilium callidum (clandestinum, dolum).
zapliesť, —**pleť** implicare.
zapnúť v. zapäť.
započatie conceptio, ōnis, f.
započať incipere, inchoare, ordiri.
zapodievať sa v. zamestnávať sa.
zápolíť luctari, contendere; v. tiež zápasíť.
zapomeníť, —**mínať** v. zabudnúť.
zápona subligaculum, * praecinctorium.
záporný negans; dať z—ú odpoveď negare, (k prosbe) recusare alqd; dostať z—ú odpoveď repulsam ferre.
zapotíť sa sudare; sudorem emittere.
zápoveď v. zákaz.
zapovedať v. zakázať.
[záprah] v. zápraž.
zaprášený pulverulentus pulveris plenus; pulvere sparsus, perfusus.
zaprášíť pulvere conspergere.
zaprávané conditum ferculum.
zapraviť, —**právať**, —**pravovať** condire.
zápraž currus, us, m., equi et currus; equi iugales.
zápražka condimentum.
záprdok ovum putridum.
zapredať prodere.

zaprenie negatio, onis, f. z. seba v. sebazaprenie.
zapriaľať equos curru al. ad currum iungere.
[zapričlniť] v. robiť.
zaprieť, —**plerať** (= zavrieť) claudere; (= odoprieť) negare, recusare, abnuere.
zaprisaháť koho iureiurando obstringere alqm; —**sa** iurare.
zaprošiť rogare, orare, petere.
zapuďiť, —**pudzovať** pellere, depellere, expellere, summovēre alqm de (ex) loco alqo; z. starosti dissipare curas.
zapuchnúť v. opuchnúť.
zapustiť, —**púšťať** intronittere, immittere; (= zanedbať) neglegere.
zapýriť sa erubescere.
zapýtať v. zaprosiť.
zarábať v. zarobiť.
zaradovať sa laetitia (gaudio) affici; gaudēre, laetari alqā re.
zarásť, —**rastať** alqā re obducivestiri.
zarastlý obsitus; z. trávou herbosus; z. mochoh muscosus.
zaraz statim, extemplo, confestim, subito, illico, repente.
záráz ictus, us, m.
záraza pestilentia.
zaraziť, —**rážať** figere, defigere alqd; zarážať kôly sublicas agere; stipites demittere; —**sa** nad čím obstupescere, cohorrescere.
zarechtať adhinnire alci rei.
zareľazíť obserare (ostium).
zarevať rudere; vociferari.
zárez incisio, ōnis, f.
zarezať, —**ávať** iugulare, trucidare, caedere; alci iugulum praecidere; incidere.
zariadiť, —**dzovať** parare, comparare, instituere alqd; z. vlastnú domácnosť sedem ac domicilium constituere.
zarieť sa, —**rieľať sa** eiurare alqd.; spondēre, despondēre.

zarmúťoný tristis, maestus; afflictus; lugens.
zarmúťiť dolore afficere alqm. dolorem afferre alci; —**sa** dolēre, maerēre; dolore affici (ob alqd).
zármutoť maeror, ōris, m., aegritudo, inis, f.; luctus, us, dolor, ōris, m., tristitia; k mojemu veľkému z—ku cum magno meo dolore.
zarobiť, —**rábať** parare, comparare, quaerere, acquirere; merēre.
zárobok comparatio, ōnis, f., quaestus, us, m., lucrum.
zárod, **zárodok** germen, inis, n., origo, inis, f., ortus, us, m., principium, initium, primordium; fetus, us, m.
zarodiť procreare, gignere, generare, proferre.
zarosiť inrorare.
[zároveň] v. spolu, odrazu, súčasne.
zarovnať, —**ávať** aequare, exaequare.
zaručiť sa fidem suam obligare, (dare alci); z. sa svojou člou fidem suam interponere in alqd; z. sa za koho spondēre pro alqō.
záruka pignus, oris, n.
zarýnsky Transrhenanus.
zaryť, —**rývať** infodere, defodere; —**sa** infodi in alqd.
zaryť obstinatus; z. hriešnik homo nequissimus et sceleratissimus.
zas, **zasa** rursus; iterum; de novo; (striedavo) vicissim; pri slovesách stačí predpona re; z. zariadiť restituere alqd.
zásada ratio, ōnis, f., sententia; regula, norma; dogma, atis, n., lex, legis, f.; nemať dobrých z—d caeco impetu ferri; omnia temere agere; filozofická z—y decreta inventa philosophorum; človek pevných zásad homo (inis) gravis, constans, tenax propositi.
zasadiť, —**dzovať** imponere collocare alqd in loco alqō; z. zeľnu ponere, plantare alqd; z. drahý kameň do zlata gem-

- mam includere auro; z. ranu vulnus infligere alci, percutere, ferire alqm: —sa za niečo incumbere in alqd; horlivo sa z. summa vi operam dare, ut... omni vi contendere.
- zásadne** ratione, naturā; ratione stabili firmāque.
- zasadnúť** considerare, residere.
- zasedať** sedēre, assidēre; o senáte senatum habēre; z. na súde iudicium facere; ius dicere.
- zasadnutie, zasedanie** sessio, ōnis, f., consessus, us, m.; zasedanie senátu senatus, ūs, m.
- zásek, záseka** arbores succisae; záseku urobiť viam alci intersaepire.
- zasekať, —núť** incidere; zaseknúť (= prestať) scindi, rumpi, interrumpi.
- zaschnúť, —sychať** siccari, exsiccari, arescere, aridum fieri.
- zasiať, —sievať** conserere; sementem facere.
- zasiaľnuť, —siaľať, —sahovať** attingere, tangere alqd; z. do cudzích práv inluriam alci inferre.
- zaslelať, zaslať** mittere, transmittere.
- zaslelateľ** qui mittit (misť) alqd.
- zásleľka** res (rei) missa.
- zaskočiť si** saltare.
- zaslať v. zasielať.**
- zaslepenosť** caecitas (ātis, f.) animi; insania, temeritas, ātis, i.
- zaslepený** temerarius.
- zaslepiť, —ovať** caecare, obcaecare; aciem mentis alcs praestringere.
- zasľuben'ie** sponsio, ōnis, f.
- zasľubiť** promittere, pollicēri, spondēre, vovēre, devovēre; —sa despondēre.
- zasľúchnuť** v. počuť.
- zásluha** meritum; beneficium; získať si zásluhy bene merēri de alqō; podľa z—y ex, pro merito, pro dignitate.
- zasľúžený** praemio al. laude dignus.
- zasľúžilý** bene, optime meritus de alqā re.
- zasľúžiť** čo, čoho merēri alqd; dignum esse alqā re; ako toho kto zasluhuje pro merito alcs.
- zasmlať sa** subridere; z. čomu ridēre alqd, de re alqā.
- zasnúbiť sa** v. zasľubiť sa.
- zásoba** copia, vis (vim, vi, f.).
- zásobiť, —ovať** parare, curare, subpeditare; —sa čím comparare alqd; rei frumentariae prospicere.
- zasoliť** sale condire.
- zaspať, —ávať** obdormiscere; (= spaním zameškať); z. vhodnú príležitosť indormire tempori.
- zaspievať** canere, cantare.
- zastaralý** obsoletus; inveteratus.
- zastarať sa** do čoho se in alqd interponere, immiscēre.
- zastarieť, —stárnuť** inveterascere, abolescere.
- za starodávna** antiquissimis temporibus.
- zastať, —stávať** niekoho v. brániť, hájiť.
- zástava** vexillum; (vojenská) signum.
- zastávať** v. zastať.
- zastaviť, —ovať** sistere alqd. z. kone retinēre equos; z. útok nepriateľov sustinēre impetum hostium; —sa subsistere, cursum reprimere; z. sa nad čím haerēre in alqā re.
- zástavka** statio, commoratio, ōnis, f., mora; vexillum parvum.
- zástavník** signifer, aquilifer, i; vexillarius.
- zastenať** ingemiscere.
- zástera** velamentum, praetextus, ūs, m.; pod z—ou priateľstva specie amicitiae; v. zúpona.
- zastieradlo** velamentum.
- zastierať, —strieť** velare, obvelare, tegere, contegere, operire.
- zastihnúť, —ovať** invenire, offendere, deprehendere;

zastihol ho spravodlivý trest meritas poenas luit.
[zástoj hrať] v. rollu hrať.
zastrčiť, —kovať inserere; z. meč gladium condere.
zastrellť traicere. transfigere telo.
zastrieť v. zastierať.
zástup turba. multitudo, inis, f.; vis (vim, vi, f.); (ozbrojený) manus, us f.; z—y ľudu branného copia; z—y pomocné auxilia, ōrum
zástupca negotiorum curator, ōris, vicarius; (obhajca) patronus; štátny z. actor (ōris) publicus; cognitor (ōris) civitatis.
zastúpiť, —ovať fungi vice alcs; esse pro alqō; personam alcs gerere; (hájiť) defendere; z. cestu praeccludere alciviam.
zastupiteľ v. zástupca.
zastupiteľstvo štátne cognitura.
zasvätiť, —covať diem festum agere. celebrare; consecrare. inaugurare. devovēre, dedicare.
[zašanovať] v. usporiť.
zašantročiť v. premárniť.
zašíť consuere.
záškodník homo (inis) nocens. noxius perniciosus.
záškrt * angina.
zaškrtiť fauces (spiritum) elidere alci; suffocare; (povrazom) strangulare.
zaškúlť limis oculis intuēri (adspicere) alqm. iratis oculis intuēri alqm.
[zašľamiť] v. zahľeniť.
zašľapať, —núť obterere conculcare.
zašnorovať constringere; pectus (oris) vincire.
zášť odium
zaštekať allatrare alqm. illatrare alcl.
zaštepiť arbori sarculum inserere; infanti variolas inserere.
záštita praesidium, tutela; munimentum; defensio, ōnis. f.
zať gener, i.

zatačáť v. zatočiť.
zataľiť, —ovať celare. occultare. tegere alqd; reticēre alqd; z. dech animam continēre.
zatarasliť, —ovať praeccludere. obstruere.
zafať, —tinať incidere alqd; z. päšť manum comprimere. pugnū facere; z. zuby do čoho mordicus comprehendere alqd.
zafatý obstinatus, pertinax, ācis.
zatemniť, —ňovať obscurare alqd., tenebras obducere alci rei.
zatiahnuť, —ťahovať trahere alqd in locum alqm; —sa nubibus obduci (o nebi).
zatieniť, —ňovať opacare. obumbrare. inumbrare. umbram alci rei adferre.
zatierať v. zatrieť.
zatínať v. zafať.
zátišie recessus. ūs, m.
zátk, **zátok** cortex icis, m.
[zatknúť] v. zavrieť. zlapáť. chytiť.
zatlačiť, —ovať oči morienti oculos operire.
zatĺcť, —tľkať na dvere pulsare fores; z. kôly sublicas agere.
zatmenie defectio (ōnis, f.) solis. lunae.
zatmiť, —tmievať obscurare. tenebras offundere.
za tmy in tenebris. obscurā luce.
zatnúť v. zať.
zatočiť, —táčať convertere. circumagere alqd; versare. torquēre alqd.
zátok v. zátk.
zátoka (morská) sinus (us, m.) maris.
zatopiť, —ovať v zaplavíť.
zatratenie damnatio, condemnatio. ōnis, f.; poena aeterna.
zatratiť, —covať abominari. execrari, devovēre alqm.
zatrepáť, —ávať pulsare crepitare; inicere, immiscēre. incutere farinam. (ovum) in iusculum.

zatrieť. —tierať diluere (colores); extinguere. delēre.	rei; z. o kameni lapidem (in la- pide) offendere.
zatrhovať. —trhať. —trhnúť velle- re. vellicare, pervellere.	závadný qui impedimento est.
zatriasť quassare. concutere alqd.	zavádzanie dolus; fallacia. cir- cumscriptio. f.
zatrúbenie tubae signum.	zavádzať impedimento esse, impedire alqd.
zatrúbiť tubā canere.	zavádzať v. zaviesť.
zatúžiť za čím desiderare alqd.	zaváňasť olēre. redolēre.
zatvárať v. zatvoriť.	zavárané incoctum.
zátvor clausura.	zavárať. —variť decoquere, in- coquere.
zatvoriť. —várať claudere. in- cludere; in vincula con- icere alqm.	záväzný obstringens. obli- gans.
zatvrdilý durus, obstinatus; človek z—ého srdca homo (inis) duri animi.	záväzok officium; obligatio, ōnis. f., debitum; religio. ō- nis. f.
zatvrdnúť durescere. obdu- rescere.	záväzovať v. zaviazovať.
[zatýkať] v. zavrieť. zlapať. chytiť.	závažie pondus. eris. n; per- pendiculum.
[zatýkač] v. rozkaz na zlanie.	závažný gravis.
zatým v. potom.	zavčas, zavčasu ad tempus; (in) tempore.
zauďiť. —dzovať fumare, fumo siccare; infumare, fumo durare.	zavďačiť sa. —čovať sa gratum facere alci; nemôžeš sa mi viac z. nihil mihi gratius facere poteris.
zaucho alapa; colaphus; z. dať alapam alci ducere; co- laphum alci infligere.	zavdať príčinu causam alcs rei a f- ferre, auctorem esse rei alci; k povstaniu seditionem movē- re; k vojne bellum conflare; —sa se offerre (occasio).
zaujať. —jmať capere. occupa- re; expugnare; potiri alqā re; capere. delectare, alci iucundum esse; —sa za nie- koho alci studēre, alcs studiosum esse; alci fa- vēre	závdavok arrhabo. ōnis. m.
zaujatie occupatio. expugna- tio. —ōnis. f.	záveje nives, lum. f., tempe- stas (ātis) nivosa.
záujem utilitas, ātis, f., emolu- mentum.	[záverečný] v. konečný.
zaujímavosť iucunditas. sua- vitas, ātis, f.	zaveriť sa spondēre. v. zaručiť sa.
zaujímavý iucundus, suavis.	záverok finis. is, m., exitus, us, m.; conclusio. ōnis. f., clau- sula (epistolae); z. reči pero- ratio. ōnis. f., z. klamný con- clusio falsa.
zaujmať v. zaujať.	zavesiť suspendēre.
zauškovať alapam alci ducere; colaphum alci infligere.	závesok appendix, icis. f.
zaušnica inauris, is, f., aurium insigne, is, n.; v. naušnica.	závet testamentum; z. podvr- hnúť testamentum suppo- nere; z. zrušiť testamentum rumperere; bez z—u zomrieť in- testato mori.
zauzlieť. —lovať nectere, impli- care.	závetca testator, ōris.
závada impedimentum; dif- ficultas, ātis; na z—e byť im- pedimento esse. impedi- re alqd.	závetrie locus quietus a ven- tis.
zavadiť leviter tangere alqd. perstringere alqd. offen- dere alldi ad alqd. illidi alci	zavetriať odorari.

zaviať. — **vievať** inflare, obrue-
re alqd nivibus.
zaviazat. — **vázovať** alligare, ob-
ligere, obstrictum tenēre
alqm; z. prísahou iure iurando
adigere alqm; zákon ma zavä-
zuje lex (legis, f.) me tenet;
— **sa** k čomu recipere alqd;
spondere alqd se facturum
esse; z. sa prísahou iure iu-
randose obstringere; z. sa
sľubom fidei suam obstrin-
gere alci; z. sa za koho spon-
sionem facere pro alqō.
zaviaznuť haerere in alqā re.
zavidieť conspicerere.
závidieť invidere (felicitati alcs);
invidere alci alqd.
zavierať v. **zavrieť**.
zaviesť. — **vádzať** inducere alqd;
abducere, deducere alqm;
(klamať) decipere alqm.
zaviezť avehere, asportare,
deportare.
zavijať. — **vinuť.** — **víť** involvere,
implicare.
zaviníť causam alcs rei esse;
efficere, iacere.
zavinuť v. **zavijať**.
závisieť pendere ex alqō; z. od
koho totum sub potestate
alcs esse; z. od čoho posi-
tum esse in re alqā; pen-
dere ab alqā re; to závisí od
nás haec a voluntate no-
stra proficiscuntur.
závislý pendens ex alqō; sub-
iectus alci; o veciach posi-
tus in re alqā.
závisť invidia; malignitas
ātis, f.
závistník homo (inis) invidus
(invidens, lividus, malignus).
závistný invidus, invidens,
malignus, lividus.
zavíť v. **zavijať**.
zavítať v. **príjsť**.
zavláčiť v. **zanečistiť**.
zavládnuť possidere alqd., po-
tiri alqā re; occupare alqd.
zavliecť. — **vlekať** auferre, abs-
trahere.

závod institutum, negotium;
(zápas) certamen, inis, n.; z.
kenský cursus (us) equester;
z. vozov curriculum equo-
rum; o z. certatim; o z. be-
žať certare curru al. cur-
rendo; v. **zavádzanie**.
závodíť s kým o niečo certare,
contendere; in certamen
cum alqō descendere.
zavodniť irrigare, inundare
(agros).
závoj velum.
zavolanie appellatio, ōnis f.
zavolať arcessere, accire,
advocare ad se; z. lekára ad-
hibere medicum.
zavoniať odorari, olfacere.
závor. závora pessulus; obex,
icis, m., repagulum.
závoz via cava; angustiae.
zavracat v. **zavrátiť**.
závrat vertigo, inis, f.; z. dostať
vertigine corripí.
závrátiť. — **vracať** vertere, con-
vertere; repellere.
závratník fraudator, ōris; ho-
mo (inis) fraudulentus.
závratný vertiginosus; frau-
dulentus.
zavraždíť interficere; truci-
dare; necare; (tajne) inter-
imere; (zbraňou) occidere
alqm.
zavrhnuť reicere, repudiare;
improbare; z. podmienku con-
ditionem respuere.
zavrieť claudere alqd; compri-
mere (os, oculos); z. niekoho in-
cludere, in vincula con-
icere.
završiť v. **doplniť**, **dokončiť**.
zavítať. — **vrtávať** terebrare,
perforare; — **sa** penetrare
in alqd; do dreva perrodere
lignum.
zavrtieť. — **vrtíť** torquere, con-
torquere, circumagere.
zavše interdum, semper,
zavšivavieť pediculosum fieri.
zavznieť sonare, resonare
zavždy v. **vždy**.
zazerať. — **zierať.** — **zrieť** conspi-
cere, introspicere, inspi-
cere, aspicere.

zazlievať non probare, reprehendere.	zbelleť exalbescere.
záznam adnotatio, ōnis, f.	(zberba) v. sberba.
zaznamenáť signare, notare, scribere, memoriae prodere alqd.	zbosnieť (sa) rabidum fieri.
zaznať , — ávať non recte intellegere; non recte interpretari.	zbíjať latrocinari, praedari.
zázračný mirabilis; z. úkaz portentum, prodigium; z—á vec res (rei) mira; z—ým spôsobom mirum in modum, mirabiliter.	zblíť verberibus caedere alqm., male mulcare alqm.
zázrak miraculum.	zblázniť sa in insaniam incidere; mente alienari.
zázvor zingiber, eris, m.	zblednúť expallesceť.
zažať , — žihať accendere, incendere.	zblízka ex propinquo; z. bojovať cominus pugnare al. rem gerere.
zažehnať = prekiať exsecrari, devovēre alqm.	(zblížiť sa) v. sblížiť sa.
zažladať si cupere, concupiscere, appetere, desiderare.	zblknúť exardescere; flammam concipere.
zažiť , — žívať concoquere; z. niečo zlého pati, perpeti, tolerare alqd.	zbohatnúť divitem fieri; opibus crescere; rem familiarem augēre alqā re.
záživný aptus ad concoquendum.	zboj latrocinium.
zažmúriť oči oculus operire, lumina claudere.	zbojník latro, ōnis.
zažrať sa perrodere.	zbojníctvo , zbojstvo v. zboj.
zbabelý ignavus, timidus.	(zboriť) v. sboriť.
zbadať v. spozorovať.	zbožie frumentum.
zbavilť koho čoho privare, nudare; spoliare. exuere alqm alqā re; liberare alqm alqā re al. a re alqā; levare alqm (metu, molestiis), z. nádeje spe deicere; z. trónu regno alqm expellere; z. úradu alci magistratum abrogare; z. života vitam adimere alci; — sa se expedire, liberare alqā re; z. sa starostí dimittere curas; z. sa strachu abicere metum.	zbožnosť pietas, ātis, f., religio, ōnis, f.
zbeh transfuga; (ako zradca) perfuga.	zbožný pius.
zbehlosť peritia; z. v jazykoch multarum linguarum peritia.	zbožňovať colere et observare, summis laudibus in caelum tollere alqm.
zbehlý peritus rei alcs; versatus in re alqā.	zbraň (ochranná) arma. (ŏrum); (útočná) telum; (spôsob z—e) armatura (levis, gravis); z. nosiť arma gerere; z. odňať armis exuere alqm; z. složiť ab armis discedere, arma ponere; bez z—e inermis.
zbehnúť , zbežať transire, transfugere, perfugere, deserere, destituere.	zbroj arma, orum; z. odňatá nepriateľovi spolia, ŏrum; z. ľahká, ťažká levis gravis armatura; v z—i armatus, armis instructus.
	zbrojiť armare alqm; — sa arma capere.
	zbrojnica armamentarium.
	zbrojnoš armiger, l.
	zbrojný lud armati.
	zbudnúť , zbúdať v. zbyť.
	zbudovať v. vvstaviť.
	zburcovať clamore excitare.
	zbúriť v. vzbúriť.
	zbyť , zbývať reliquum esse, restare, superesse; zbývala jediná cesta una via relinquebatur.
	zbytočný supervacaneus; (planný) inanis; (neužitočný) inutilis.

lis, praeter necessitatem; zbytočne sine causa, inutiliter; z—e sa namáhať operam perdere.	zdnu, zdnuhá ex interiore parte.
zbytok reliquum; quod restat; z. života quod reliquum est vitae; zbytky reliquiae.	zdobiť ornare, exornare; decorare.
zcela prorsus, plane; z. iný longe alius.	zdochlina cadaver, ls. n.
zčerstva celeriter, cito, festinanter.	zdochlý morticinus.
zčervivleť vermiculosum fieri.	zdochnúť. —chýňať perire, interire.
zčiasťky quodam modo, aliquā ex parte.	zdokonálenie perfectio, ōnis, f.
zďakade alicunde.	zdokonáliť. —naľovať perficere; excolere alqd; —sa v čom penitus ediscere alqd; z. sa v umení accuratius artem ediscere.
zďanie opinio, ōnis, f., sententia; podľa môjho z—ia meā sententiā, ut mea fert opinio.	zdola ex inferiore loco; z. až do vrchu ab imo usque ad summum.
zďanlivý fictus, simulatus, fallax (ācis); z—é priateľstvo amicitia simulata; z—a sloboda vana species (ēi) libertatis.	zdolať resistere; vim (hostium) sustinēre posse.
zďar successus, proventus, us, m.; res prosperae; fortuna secunda; priať najlepšieho zďaru alqm optimis omnibus prosequi; so z—om prospere.	zdôrazniť vim verbis addere.
zďarený fortunatus, faustus.	zďráhať sa gravari, recusare; detrectare alqd; cunctari, nolle.
zďariť sa bene al. prospere cedere; procedere, succedere	zďráhavý cunctabundus; cunctator. ōris; adv. cunctanter.
zďarma gratis, gratuito; sine mercede.	zďrap v. handra.
zďarný bonus; vere expressus; perfectus et absolutus (opus).	zďravica: z—u vyniesť salutem alci propinare, bibere pro alcs salute.
zďať sa, zďávať sa vidēri: placet mihi.	zďravie valetudo, inis, f.; dobré z. mať bona (firma, prospera) valetudine uti; starať sa o svoje z. valetudini consuli; plť na z. propinare salutem alci.
[zďatný] v. súci, spôsobilý, statočný.	zďraviť v. pozdravovať.
zďediť hereditate accipere.	zďravkať v. zďravie (na z. plť).
[zďejši] v. tunajší.	zďravo bene; salubriter; diligenter, accurate; considerate; z. uvážiť rem diligenter circumspicere. etiam atque etiam reputare.
[zďeliť] v. sdeliť.	zďravotný: z—é pravidlo praeceptum de valetudine tuenda.
zďesť ex terrēre, per terrēre alqm.; terrorem inicere alci; —sa exhorrescere, obstupescere, expavescere; horrore perfundi.	zďražleť cariores fieri, pretium augetur.
zďivleť, zďivočleť efferari.	zďražovať pretium alcs rei augere, cariores facere.
zďihavosť tarditas, ātis, f., segnitie, ēi, f.	zďrevenenie rigor, ōris, m.
zďihavý tardus, lentus; (dlho trvajúci) diuturnus.	zďrevenieť rigescere, obri-gescere.
	zďriemnuť obdormiscere.

zdrobiť minuere, comminuere.	zem terra; (básnický) tellus, ūris, f., (prst) humus, i, f., (pôda) solum; (krajina) regio, onis, f.; na z—i na mori terrā marique; srovať so z—ou solo aequare alqd.
zdroj v. prameň.	zemän homo (inis) nobilis, nobili genere natus.
zdrúzgať confringere, contundere.	zemegul'a orbis (is. m.) terrae; globus.
zdrviť discutere, frangere, conterere, contundere.	zememerač (agri) mensor, ōris; geometres. ae. geometer, trl.
zdržanlivosť abstinencia, continentia. temperantia, modestia.	zemepán princeps, ipis; rex, regis; imperator, ōris.
zdržanlivý abstinens, continens, temperans.	zemepls geographia, terrarum descriptio, ōnis, f.
zdržať , —ovať continēre, retinēre alqm, alqd; z. pochod, cestu iter remorari; z. útok nepriateľa ferre, repellere al. propulsare impetum; —sa niekde morari, commorari in loco alqō; z. sa niečoho abstinenēre re alqā; z. sa smiechu continere risum; nemôžem sa z., abych vix me contineo, temperare mihi non possum, quin...	zemeplsný ad descriptionem terrarum pertinens.
zdržlak frenum, capistrum.	zemeplaz reptile, is, n.
zduť inflare, sufflare; —sa intumescere, inflari.	zemetrasenie terrae motus (us. m.).
zduriť v. zobudiť, vyplašiť.	zemevid mappa, tabula geographica.
zdvihať vectis (is) ligneus.	zomezpyť cognitio (onis, f.), (disciplina) constructionis orbis terrae; * geologia.
zdvihať , zdvihnúť tollere, extollere, levare; z. kotvy ancoras moliri; z. ruky k nebu supinas tendere manus; —sa surgere, assurgere, exsurgere, se attolere; vietor sa z—a ventus saevire coepit.	zemlak * solanum tuberosum, fructus (us. m.) solani tuberosi, bulbus solani.
zdvojiť , —ovať duplicare, geminare.	zemský terrester. tris, tre.
zdvojnásobniť , —ňovať v. zdvojiť.	zesť v. zjesť.
zdvorilosť urbanitas, humanitas, comitas —ātis, f.; officium.	zevlovať cum stupore quōdam circumspectare, oculos circumferre.
zdvorilý urbanus, humanus, comis, officiosus.	zevluň stupide oculos circumferens, cum stupore quōdam circumspectans, spectator (ōris) stupore quōdam defixus.
zefyr Zephyrus.	zgebnúť perire, interire, cadere.
zeleň viriditas ātis, f.	zhabať confiscare, in fiscum redigere, publicare, in publicum addicere; proscribere.
zelenáť sa virescere, virēre.	zhanobiť dedecorare; (poškvrniť) polluere; (zohyzdiť) foedare, deformare, depravare.
zelenkavý subviridis.	zhasiť extinguere, restinguere.
zelenina olus. —eris, n.	zhasnúť exstingui.
zelený viridis; (ako tráva) herbaceus; (nezrelý) crudus.	zh'odať rodere, abrodere.
[zelezo] v. železo.	zhniličieť fracescere.
zelina herba.	zhniť putrescere, putrefieri.
zelinár olerator, ōris; (= herbár) herbarium.	

zhnusíť sa taedet me alcs rei.
 fastidire alqd.
zhola plane, prorsus.
zhorenisko locus aedificii in-
 cendio deleti.
zhorieť comburi, concrema-
 ri.
zhorknúť amarum fieri.
zhoršieť deteriorem fieri, in
 peius mutari.
zhoršiť deteriore facere,
 corrumpere alqd; —**sa** dete-
 riores fieri; in peius mu-
 tari; choroba sa zhoršila aucta
 est vis (vim, vi) morbi.
zhostíť sa koho absolvere. di-
 mittere alqm.
zhotovíť, —**ovať** efficere, con-
 ficere, fabricari.
zhovädilý (človek) pecus, udis. f.
zhraňeť situ corruptus, pu-
 tridus.
zhrbatieť gibberum fieri.
zhrdnúť superbiam al. spíri-
 tus sumere; inflari. effer-
 ri.
zhrdzavieť ferrugine consu-
 mi.
zhreby v. pazderie.
zhrešiť peccare, delinquere.
zhrozíť sa exhorrescere, ob-
 stupescere, expavescere.
zhruba aspere, crasse.
zhrubnúť crassiores fieri.
zhuba corruptela, deprava-
 tio, corruptio, ōnis, f., inter-
 litus, ūs. m.
zhubca corruptor, ōris.
zhubíť corrumpere, deprava-
 re, vitlare, perdere, pes-
 sum dare.
zhubný perniciosus, exitio-
 sus, funestus, exitialis.
zhusta v. často.
zhustíť densare, condensare.
zhustnúť densari, condensa-
 ri, concrescere.
zhynúť v. zahynúť.
zhyzdíť v. zhanobiť. zohaviť.
zchytralý v. preškaný.
zima (časť roku) hiems, is, f.;
 (chlad, mráz) frigus, oris, n.,
 gelu, ūs. n., (ako pocit) algor.
 ōris m.; cez z—u byť niekde hie-
 mare in alqō loco.

zlmíť sa frigēre.
zimnica febris, is, f. (cotidia-
 na, quartana); mať z—u febri
 laborare; aestu febrigue
 iactari.
zimničný febriculosus.
zimomrivý homo (inis) frigoris
 non patiens.
zimovať hiemare (in alqō loco).
zimovisko (castra) hiberna. hi-
 bernacula, ōrum.
zimozeleň hедера.
zinačiť mutare, immutare.
zinakade, zinaklať aliunde, ex a-
 lio loco.
zisk lucrum, quaestus, us, m.,
 (zárobok) emolumentum.
ziskať lucrari, lucrí facere;
 assequi, consequi, adipi-
 sci; parare, comparare,
 conciliare (studia civium); o-
 päť z. recuperare, resti-
 tuere alqd; zásluhy si z. bene
 (optime) merēri de alqō.
ziskuchtivosť lucrí cupiditas;
 quaestūs studium; avidi-
 tas, ātis, f., avaritia.
ziskuchtivó lucrí cupidus; ava-
 rus; avidus, quaestuosus.
zíšť v. vzíšť.
zíšť sa utilem (utilitati, usui) es-
 se; ex usu esse, prodesse,
 utilitatem adferre.
zlstíť confirmare, ratum fa-
 cere.
zívanie oscitatio, ōnis, f.
zívať oscitare.
zlvnutie v. zívanie.
zjalovieť sterilem fieri.
(zjať) v. vzjať.
zjatriť pus movere.
zjav species, ei, f.; res, rei, f.,
 (úkaz) visum; (zázrak) prod-
 igium.
zjavenie significatio, ōnis, f.; z.
 Božie * revelatio, ōnis, f.; re-
 ligio (ōnis) al. doctrina re-
 velata.
zjavíť aperire, patefacere
 manifestum facere, indi-
 care communicare alqd;
 —**sa** patefieri, cerni in al-
 qā re; apparēre, conspici,
 in conspectum venire; mať
 sa mi zjavila vo sne imago (inis)

- matris per somnum mihi oblata est.
zjavný apertus, manifestus, evidens; je **z—é** apparet, constat.
zjednodušiť simplicius reddere.
zjemniť lenire, mitigare; emolire; excolere (vitam humanam).
zjesť comedere, consumere.
zkade unde.
zkadekoľvek undecunque.
zkaderuka-zkadenoha extorris, nequam (indecl.), erro, ōnis.
zkallíť turbare, turbidum reddere.
(zkamenieť) v. skamenieť.
zkaza perniciēs, ěi. f., pestis, is. f.: excidium; **z—u** odvrátiť pestem avertere.
(zkázať) v. vzkázať.
zkaziť corrumere, depravare; disperdere.
zkazonosný exitiabilis, perniciosus.
[zkrátka] v. slovom.
zkísať, zkrsnúť v. vzniknúť.
(zkúmať) v. skúmať.
(zkrúšený) v. skrúšený.
zkúsenosť peritia, experientia. usus. ūs. m. (multarum rerum).
zkúsený peritus, expertus. gnarus alcs rel. versatus in re alqā.
zkúsiť, zkúsovať experiri.
zkúšať tentare temptare, explorare examinare.
zkúška tentatio, ōnis; tentamen, inis. n.; examen, inis. n.; **z—e** sa podrobiť tentamen subire.
zkvitať, —núť efflorescere.
zlacnieť decrescere (minui) in pretio.
zlačnieť esurire.
zľahčíť facilius alqd reddere.
zľahčovať detrahēre de alqō. detractare alqd; obtrectare alci; ignominia afficere. notare, violare alqm; z. slávne skutky laudibus virtutis obtrectare.
zľahka leviter, molliter.
zľahnúť morbo affici, in morbum incidere; parere, partum edere.
zľaknúť sa terrēri, perterrēri. exhorrescere. timore affici
zlámať v. zlomiť.
zlapať comprehendere.
zlatka * florenus.
zlatník aurifex, icis: nummus aureus.
zlato aurum; nie je všetko z., čo sa blyští species (ěi. f.) saepe fallit.
zlatonosný aurifer.
zlatovlasý flavus.
zlatý aureus; **z—é** dolý aurifodina, auraria.
zľaviť, zľevíť, zľavovať levare. minuere pretium.
zle male; z. nakladať s kým asperetractare alqm; z. sa mám male mecum agitur; z. mi je nauseo.
zlemivieť inertiae et socordia e se dare.
zlepšiť, —ovať meliorem facere; corrigere, emendare (mores, vitam).
zležať sa diu iacēre, situ corrumpi.
zlo malum; incommodum.
zloba malitia, improbitas, ātis. f.
[zlobiť] v. hnevať.
zločin maleficium, scelus. eris. n., facinus. oris. n., nefas (indecl.); crimen, inis. n.; spáchať z. scelus admittere, facinus committere
zločinec homo (inis) sceleratus, maleficus.
zločinný sceleratus, nefarius, scelestus.
zlodej iur furis.
zlodejský furax, ācis; **z—á** banda furum grex (gregis. m.); z. brloh furum receptaculum.
zlodejstvo furtum, peculatus; us. m.; zo **z—a** viniť arguere alqm furti.
zlomiť, zlámať frangere, infringere diffringere; to mu zlomilo krk hoc ei perniciē erat.

zlonkovitý fragmentarius.
zlon-krky praeceps; nepriatena bežali o zl. hostes praecipites se fugae mandabant.
zlonok fragmentum.
zlonyseľne malitiose.
zlonyseľnosť malitia. malevolentia.
zlonyseľný malevolus. malitiosus. malignus; (nešťachetný) improbus; (zločinný) scelestus.
zlopovestný infamis, famosus.
zlorečený v. prekliaty.
zlorečľ maledicere, male precari alci, devovëre alqm.
zlosť ira, iracundia; indignatio, ōnis, f.; vzbudiť z. stomachum, bilem alci movëre; so zlosťou irā incensus.
zlostiť irritare; —sa irasci.
zlostne irato animo; per iram; iracunde; stomachans.
zlostný iracundus. promotus ad iram; trux (vultus).
zlosyn homo (inis) malus, nefarius. scelestus.
zluhať, zlyhať mentiri, falsa pro veris dicere, mendacia dicere; fallere.
zľutovať sa nad kým miserëri, miseret me alcs; commoveri misericordia alcs.
(zmáhať sa) v. vzmaáhať sa.
zmäkčľ, —ovať mollire, emollire.
zmäknuť molliri.
zmalatnleť deficere, debilitari et frangi; vires alqm deficiunt.
zmar exitium. perniciës, ëi, f. interitus. us. m.; na zmar vyisť interire, perire; corrumpi.
zmaritť perdere, irritum reddere, ad irritum redigere; z. čas. prácu perdere tempus, operam; z. útok frangere impetum.
zmárnitť v. márnitť; —sa mortem sibi consciscere; manus (vim) sibi inferre; se ipsum vitā privare.
zmätený turbatus, perturbatus. confusus, perplexus.

zmätok perturbatio, ōnis; tumultus, us. m., trepidatio. ōnis, f.
zmena mutatio. commutatio, immutatio —ōnis, f.; vicissitudo, inis, f.; res novae.
zmenárňa mensa argentaria; taberna argentaria.
zmenitť mutare, commutare, immutare alqd; (popraviť) corrigere, emendare alqd.
zmenka syngrapha.
zmenšitť minuere, imminuere, deminuere; z. trest pocnam levare, mitigare.
zmeravieť rigescere. obrigescere, torpescere.
zmeškať praetermittere. amittere (tempus, occasionem); deesse alci rei (officio); intermittere.
zmieniť sa commemorare alqd; mentionem facere alcs rei.
zmienka mentio. commemoratio —ōnis, f.
zmiernitť, —ňovať minuere, imminuere, deminuere; mitigare, mollire, lenire.
zmiľa vipera; aspis, idis, f.
zmiznúť evanescere; e conspectu abire, evolare.
z mladi a puero (a pueris); ab ineunte aetate; a prima pueritia; a parvis.
zmládnutť repuerascere.
zmlátiť v. zbitť.
zmocnieť corroborari. augëri, robustum fieri.
zmocnitť = splnomocnitť koho auctoritatem alci dare, potestatem facere alci alcs rei al. alqd faciendi; —sa potíri re alqā; occupare alqd; z. sa vlády rerum potíri; strach zmocnil sa vojska timor exercitum occupavit.
zmôcť sa vires colligere; vires recuperare.
zmočľ maeefacere.
zmodrieť caeruleo colore tingi, livescere.
zmok * daemon. is. m.
zmoknúť maeefieri, madescere.
zmoritť defatigare debilitare.

zmrhať v. premárniť.
zmrkať sa obscurari; advesperascit.
zmrviť v. zdrobiť.
[zmrzáčť] v. okaličť.
zmrzlý gelans, (frigore) praeustus
zmrznúť congelare, congelciare; frigore peruri; frigore perire.
zmúdrieť resipiscere; prudentem fieri; časom z. aetate rectius sapere; škodou z. calamitate docēri; cudzou škodou z. alieno malo sapere, ex aliis sibi exemplum sumere.
zmužilosť virtus. utis. f., animus virilis fortitudo, inis. f.
zmužilý fortis, virilis; byť z—ým animo fortlesse.
zmužilť sa animum recipere et confirmare.
zmýliť koho. čo fallere alqm. alqd.: —sa errare; z. sa v počtoch in rationibus errare; ratio me fallit; z. sa v nádeji spe destitui.
značť significare. notare. signare.
značka v. znamenie.
značný insignis, manifestus; conspicuus; gravis, magnus.
znak v. znamenie.
znalec intellegens, peritus; dôkladný z. peritissimus; z. práva iuris consultus.
znalosť scientia; intelligentia; rerum cognitio (ōnis. f.); (zbehlosť) peritia.
znamenáť notare, signare, significare; (pozorovaním) animadvertere; (smyslom) sentire; (rozumom) intellegere; to isté z. idem valēre, eundem sensum habēre; čo to z. quid hoc sibi vult?
znamenie signum, nota; (pokyn) nutus. us. m.; (stopa) vestigium; (dôkaz) indicium; dobré z. bonum, faustum omen (inis. n.), zlé z. triste prodigium; dať z. manu signi-

ficare alqd.; dať z. k útoku classicum canere, k odstúpeniu receptui canere.
znamenitosť claritas, ātis, f., claritudo, inis, f., gloria; nominis fama.
znamenitý insignis, excellens, illustris, singularis, praestans; nobilis; o veci magnus, amplius, gravis; byť z—ým rerum gestarum gloriā florēre.
známka nota, indicium, signum.
známosť notitia; (znalosť) scientia, peritia; z. zeme cognitio orbis terrarum; z. si urobiť s kým familiaritatem iungere cum alqō; dať na z. notum facere; in vulgus edere, proferre, deferre.
známy notus, pervulgatus; (slávny) nobilis, clarus; illustris; (zlopoveštný) famosus, infamis; (priateľ) familiaris, amicus; známe je notum est; constat.
znásobiť multiplicare.
znášať tolerare, perferre, perpeti; pati et ferre alqd.
znať noscere, cognovisse; perspicere, intellegere, didicisse alqd; neznať nescire, ignorare alqd., neznám ho ignotus mihi est.
znateľ peritus, gnarus, intellegens alcs rei; doctus et intellegens aestimator al. existimator (ōris).
znázorniť sub oculos subicere; paene in conspectu animi ponere alqd.
znechť ignominia afficere.
znečistiť polluere, inquinare.
znechutiť sa taedet me rei alcs; satietas alcs rei me tenet; fastidire alqd.
zneľúbiť sa displicere alci; improbari ab alqō.
znemožniť copiam (facultatem, potestatem) eripere (s gen. gerund.).
znemravnelý moribus depravatus.
znenáhla sensim, paulatim.

- znenazdajky** improviso, ex improvise. de improvise.
- znepokojíť**, —**ovať** sollicitare, agitare, infestare, commovere; perturbare alqm.; o svedomí pungere alqm.; z. nepriateľa hostes carpere. premere, vexare.
- znesväcovať**, —**svätiť** profanare, contaminare, violare.
- znetvoríť**, —**ovať** deformare, corrumpere, depravare.
- zneuctiť** laedere alqm.; contumelliam imponere alci; polluere alqm.
- zneužiť** čo, čoho male uti abuti alqā re.
- znevážiť** contemnere, parvi aestimare, nullo numero habere.
- zničiť** delēre, extinguere (salutem), evertere (rem publicam); perfringere (decreta, leges); z. nepriateľa hostes ad internecionem redigere. hostes caedere.
- zniesť**, **znosiť** v. znášať.
- zniesť** sonare, resonare; zle z. discrepare; list znel takto: epistola in hanc sententiam scripta est.
- (zniknúť)** v. vzniknúť.
- znivočiť** v. zničiť.
- znoj** v. pot.
- znosiť** v. znášať.
- znova**, **znovu** denuo, de integro; iterum; rursus.
- znovuzrodenie** * regeneratio, ōnis f.
- zobák** rostrum.
- zobať** edere.
- zobecníť** vulgari; in vulgus emanare, exire.
- zobnúť** rostro tundere (caedere) alqd.
- zočiť** conspicere, videre.
- zodpovedať** respondēre; z. pred súdom causam dicere; ja za to zodpoviem ego periculum in me recipio; —**sa** rationem reddere alcs rei.
- zodpovedný** cui ratio alcs rei reddenda est, qui alqd praestare debet, qui periculum alcs rei sustinēre debet.
- zodrať** usu conterere.
- zodrať**, —**drieť** deradere, destringere, abrumperere, avellere, abscindere, deripere.
- zodrenie** avulsio, abruptio. ōnis f.
- zodvihnúť** v. zdvihnúť
- zohaviť** deformare, depravare, foedare.
- zohnúť** flectere, inflectere, curvare.
- zohriať**, —**hrievať** calefacere, tepefacere: —**sa** corpus (ōris. n.) calefacere: na snku apricari.
- zohyzdiť** v. zohaviť.
- zôkol-vôko** circa, circum (s akk.).
- zolhať** v. zluhať
- zomlieť** molire, molā frangere.
- zomretý** mortuus.
- zomrieť** mori, vitā decedere al. defungi; animam efflare; vitam finire; occumbere mortem al. morti; diem supremum obire; (zahynúť) perire, interire; náhle z. subitā morte exstingui; z. za koho mortem optetere pro alcs salute.
- zopakovať** v. opakovať.
- zopár** aliquot
- zopierať sa** v. spierať sa.
- zora** Aurora.
- zorať** pole perarare agrum.
- zoráv** grus, gruis g. c.
- zoriť sa** dilucescit, illucescit.
- zornica** stella diurna, matutina: Lucifer(i): Venus. (eris).
- zoschnúť** exarescere.
- zosiliť**, **zosilniť** firmare, confirmare, corroborare.
- zosilnieť** corroborari, augēri, robustum fieri
- zoslábnuť** (viribus) debilitari, infirmari, enervari.
- zosnovať** moliri, struere, machinari.
- zosobníť**, —**ňovať** humana specie induere alqd; aliquam rem loquentem inducere.

- zosohovať, zosošiť** uti alqā re, usurpare, adhibere alqd.
- zostarieť, —stárnuť** senescere, senem fieri.
- zostávať, zostať** manēre, permanēre, remanēre; s Bohom zostávajúte! vale! valet!
- zostriť** acuere, exacuere; intendere poenam, leges.
- zošalieť** infatuari, mente capi, delirare.
- zošedivieť** canescere.
- zoškliviť** taedio alcs rei afficere alqm; animum alcs ab alqā re avertere; taedet me alcs rei.
- zošľachťovať** nobilitate donare, in numerum nobilium recipere; meliorem reddere; (strom) inoculare.
- zošať** v. sšať.
- zotaviť** recreare, erigere alqm; —sa vires colligere, se recipere, animum erigere.
- zotmiť sa** obscurari; vesperascit.
- zotročiť, —ovať** opprimere, in servitutem redigere alqm.
- zotrvať, —ávať** perseverare in alqā re.
- zovňajší** externus, exterus, exterior.
- zovňajšok** pars (tis. f.) exterior.
- zovrieť, —vierať** aestuare, bullire, effervescere.
- zovšednieť, —vať** vulgari.
- zožierať, —žrať** comedere, devorare.
- zpäť i zplatky** retro, retrorsum; pri slovesách stačí predpona re—: z. dať reddere, z. dobyť recuperare alqd.
- zpeňažiť** pecuniam facere ex re alqā.
- (zpev)** v. spev.
- zplatky** v. znäť.
- zplatočník** rerum pristinarum studiosus.
- zplatočný:** z. pochod receptus, us, m.; stretol som ho na z—nej ceste redeuntem eum conveni.
- zplna** plane, omnino, prorsus, penitus.
- z počiatku** initio, principio; in principio.
- (zpoved)** v. spoved.
- z poľa, z poly** ex dimidia parte.
- zpomedzi** ex, de (abl.).
- zpoľná** paulatim, lente, leniter.
- zpráva** relatio, explicatio, ōnis, f. z—u dávať exponere (explicare) alci alqd.; z. dejepisca narratio, ōnis, f., z. vierohodná auctoritas, āis, f. v. zvesť.
- zpravidla** ordine, constanter, ad legem, ad regulam, ad normam.
- zpravodajca** qui de re alqā refert.
- zpriama** v. priamo, zrovna.
- (zpriamiť sa)** v. vzpriamiť sa.
- zprosta** simpliciter.
- [zpruha]** v. pružina.
- zprvu** primo, initio, principio.
- zpyťovať** explorare, investigare, scrutari, examinare, quaerere, inquirere; —sa v. pýtať sa.
- zračíť sa** apparere, illucescere.
- zračný** clarus, lucidus, perspicuus.
- zrada** proditio, ōnis, f.
- zradca** proditor, ōris.
- zradiť, zrádzať** prodere alqm; perfidum esse in alqm; z. mesto urbem hosti tradere.
- zradne** perfide, malitiose.
- zrádnik** morbus comitialis; * epilepsia; (morbo comitiali corripí, laborare).
- zradný** perfidus; infidus, infidelis; (podvodný) subdolus; z. skutok perfidia.
- zrak** visus, us, m., sensus (us, m.) oculorum, lumina oculorum; oculi; bystrosť z—u acies (ei. f.) oculorum; krátkosť z—u oculi non satis prospicientes; zbaviť z—u caecum reddere, oculis privare alqm.
- (zralý)** v. zrelý.
- zrazu** v. naraz.
- (zrdza)** v. hrdza.
- zrebe** v. pazderie.

zredlý rarus; dilutus.	servare ; z. slovo dané fide m datam fallere; z. smluvu foedus rumpere.
zrednúť rarescere. rarus fieri; dilutum fieri.	zruta v. velikán.
zrejmy apertus, manifestus, evidens; planus.	zrutný v. ozrutný.
zrelo mature, accurate, considerate; z. vec rozvážiť rem diligenter perpendere.	zrýchla celeriter, velociter, cito.
zrelosť maturitas, tempestivitas — ātis, f.	zrýchlíť maturare, accelerare.
zrelý maturus, maturatus, tempestivus.	(zrza, zrzavý, zrzavleť) v. hrdza, hrdzavleť, hrdzavý.
zrenica pupilla.	ztade, ztadiaľ inde, illinc, istinc.
zreteľ respectus, us, m.; ratio, ōnis, f.; z. mať na čo respicere alqd; rationem habēre alcs rei; prospicere alci rei.	ztadeto, ztadiaľto hinc.
zreteľnosť perspicuitas, ātis, f.	zťažka aegre, moleste, vix.
zreteľne clare, aperte.	z tej príčiny quā de causa, quam ob rem, quare.
zreteľný planus, apertus, perspicuus; clarus.	ztenka tenuiter, rare.
zrevať vociferari.	zticha quiete, tranquille, tacite.
(zriadíť) v. sriadíť.	ztichnúť tacēre, conticescere; sedari: silentium esse coepit.
zrieť sa abdicare se re alqā.	ztrácať, ztratíť amittere, perdere alqd; iacturam alcs rei facere; z. bitku proelio vinci, inferiorem discedere; z. rozum mente capi: všetko je ztratené omnis spes salutis occidit; nič nie je ztratené omnia integrasunt; z. trpelivosť patientiam exuere.
zriedka raro; z. kto pauci.	ztráta amissio, onis, f.; iactura; z. zraku amissa luminarum oculorum.
zrieť (o ovoci) maturescere, ad maturitatem venire.	ztratíť v. ztrácať.
zrieť cernere, videre, conspicere.	(ztreštenec) v. streštenec.
zrkadlíť sa in aliqā re ut in speculo cernitur.	ztuha severe, acriter, acerbē.
zrkadlo speculum; metaf. exemplum, documentum; príroda je z. Božskej múdrosti in rerum naturā tamquam in speculo divina sapientia cernitur.	zub dens, tis, m.; predné z—v dentes adversi; zadné z—v dentes intimi; z. vytrhnúť dentem eximere; drž sa toho zubu pechty hoc tene hoc morde!
zrnce, zrnko granum.	zubadlíť v. uzdíť.
zrodiť gignere, parere, procreare.	zubadlo frenum, i; freni, ōrum.
(zrost) v. vzrast.	zubkovaný dentatus, denticulatus; serratus.
(zrostať) v. vzrastať.	zubr, zubor urus.
zrovna plane; recte, directe; aperte; z. vtedy eo ipso tempore.	zúčastniť sa na čom, (čoho) participem esse alcs rei; (byť prítomným) interesse alci rei.
zručnosť habilitas, facultas, ātis, f., ars, artis, f.; exercitatio, ōnis, f.	
zručný exercitatus; facillis, sollers.	
zrušiť, —šovať tollere, abolēre; z. mier pacem turbare, dirimere; z. obyčaj consuetudinem extinguere; z. prísahu ius iurandum non	

zúfalstvo desperatio, ōnis, f.; doviesť do z—a ad desperationem adducere alqm. zúfalý desperatus; v z—om postavení desperatis rebus. zúfať desperare alqd de alqā re; nad svojim osudom desperare de suis rebus. (zúkol-vúkol) v. zôkol-vôkol. zúmyselný v. úmyselný. zunieť sonare. zunovať fastidire alqd; taedio alcs rei corripere; taedet me alcs rei. zúplna omnino, plane, prorsus. zúrlíť furere; saevire in alqm; zúri boj acriter pugnatur; vojna zúri v Gallii, Gallia bello ardet. zúrlivosť furor, ōris, m.; saevitia. zúrlivý iurens, furiosus, saevus, atrox. zúrodníť fecundare, fecundum facere, reddere. zutekať fugere, aufugere, fugam capessere. zúzik ventriculus. zúžiť, —ovať coangustare, coartare, contrahere. zúžitkovať in usum suum convertere, uti alqā re. zvábíť illicere, pellicere alqm in (ad) alqd. zváč vocator, ōris; qui vocat ad cenam. zváčša plerumque. zváčšiť, —ovať augere, multiplicare, amplificare; dilatare (castra); proferre, propagare (fines). zvadlivý iurgosus, rixosus, litigosus, litium cupidus, ad rixam promptus. zvädlý flaccidus. zvädnúť flaccescere, marcescere. (zvádzať) v. svádzať. zvárať lixiviam perfundere al. purgare. zvaríť decoquere. zvať invitare, vocare. zvečnelý mortuus.	zvečniť, —novať immortalem reddere alqm; sempiternae gloriae commendare alqm; —sa nomen suum immortalitati tradere; aeternam gloriam sibi parare. zvedavosť curiositas, ātis, f., studium audiendi et cognoscendi. zvedavý curiosus, cupidus audiendi et nova cognoscendi. zvedieť comperire, audire, percontari; cognoscere alqd. zvedy speculatio, exploratio —ōnis, f. zveľadenie accessio, ōnis, f. zveľadiť augere, adaugere. zvelebiť, —ovať v. osláviť, poctiť. zveľičíť, —ovať in maius extollere. (zvenku) v. zvonku. zver fera. zverina caro (nis) ferina. zverinec vivarium. zverolekár medicus pecorum, medicus veterinarius. zverský ferus, ferox, ōcis, saevus. zverstvo ieritas, ātis, f., saevitia, animus ferox, immanitas, ātis, f. zvesť fama, nuntius; z. dostať nuntium accipere; certiozem fieri de re alqā; audire, comperire alqd. zvetrelec homo (inis) levis, mobilis, inconstans. zvetrelý, levis, mobilis, inconstans. zvlera bestia; (dravec) fera; (obluda) bellua; (domáce z.) pecus, udis, f. (obetné z.) hostia. zvleraci gen. bestiarum; ierinus. zvleratko bestiola. (zvliesť) v. sviesť. zvlíťaziť vincere, superare alqm, victoriam reportare de alqō; superiorem discedere ab alqō. zvlášť, zvlášte imprimis, praecipue, praesertim, maxime.
---	--

zvláštnosť *proprietas, novitas* —*ātis, f.*; (neobyčajnosť) *insolentia*; *z.* jazyka *quae propria sunt linguae alcs*; to bola *z.* tej školy *hoc proprium fuit illius disciplinae*.

zvláštny *proprie, singularis, insignis, praecipuus*.

(**zvodca, zvodíť**) *v.* **svodca, svodiť**.

zvolať *exclamare*.

zvoliť *legere, eligere, deligere*; *z.* za konsula *creare consulem*; za diktatora *dictatorem dicere*.

zvoľna *paulatim; lente; leniter; commode*.

zvon * *campana*.

zvonár * *aedituus*.

zvonec, zvonček *tintinnabulum*.

zvoníť *tinnire; sonum alcs rei movēre*.

zvonku *extrinsecus*.

zvonovina * *cuprum caldarium*.

zvrásťíť, —ťovať *corrugare; z.* čelo *frontem contrahere*.

zvrát *conversio, ōnis, f.*

[**zvrhlý, zvrhnúť**] *v.* **svrhlý, svrhnúť**.

zvrtať, zvrtnúť *convertere, circumvertere, circumagere*; —*sa se convertere, circumagi*.

zvučať, —čievať *sonare, resonare, sonitum dare*.

zvučný *clarus, canorus; z.* hlas *magna vox (vocis)*.

zvuk *sonus, i; sonitus, us, m.*; hlas *vox, vocis, f.*

zvyčaj *v.* **obyčaj**.

zvyk *consuetudo, inis, f., mos, moris, m.*; starobylý *z.* *antiquitas, ātis*; je *z—om consuetudinis est, ut; consuetudo est, ut; podľa z—u ex consuetudine; vo z—u mať solēre, consuevisse; zo z—u vyšíť obsolescere*.

zvykať, —núť *comu suescere, consuescere, assuescere, re alqā*.

zvyklý *assuetus, assuefactus alqā re*.

zvykové právo *mos (moris, m.) maiorum*.

zvýšiť, zvyšovať *erigere, altius efferre; augēre, multiplicare*.

zvýšenina *locus editus*.

zženštilý *mollis, effeminatus*.

Ž.

žaba *rana; (ropucha) bufo, ōnis, m.*

žabáci, žabí *gen. ranarum*.

žabica *silex, icis, m.*

žabiny *ranarum ova*.

žabka *ranula, ranunculus*.

žabykláč *cultellus hebes*.

žalár *carcer, eris, m., vincula, ōrum*.

žalárník *custos (ōdis) carceris*.

žalárovať *in carcere, in custodia, in vinculis tenēre*.

žalm * *canticum sacrum, hymnus divinus; psalmus*.

žalmista * *divinorum hymnorum scriptor (ōris); psalmista*.

žaloba (*nariekanie*) *questus, us, m., querela, querimonia; (verejná ž.) accusatio, ōnis, f.; súkromná postulatio, petitio, actio —ōnis, f.; ž. písomná libellus (actionis); ž—u predniesť actionem edere; ž—u vyvrátiť crimina diluere, dissolvere*.

žalobník *actor, ōris; v hrdelnom súde accusator, ōris; v súkromnej veci petitor, ōris*.

žalospev *cantus (us) lugubris; elegia*.

žalosť *maeror, dolor —oris, m.*

žalostíť *dolēre, maerēre*.

žalostný *maestus, miserabilis, lamentabilis, lugubris*.

žalovanie *v.* **žaloba**.

žalovať (*nariekať*) *queri, conqueri alqd, de re alqā; žalovať koho. žalovať sa na koho incusare alqm, accusare alqm, nomen (inis, n.) alcs deferre, diem dicere alci; (v súkromnom procese) actionem intendere alci, in ius vocare alqm*.

žaltár * *psalterium*.

žalud' *glans, dis, f.*

žalúdkový, žalúdočný gen. stomachi.
žalúdok stomachus; venter. tris. m., ventriculus.
žarnov v. žernov.
žart iocus. i (pl. ioci, ōrum i ioca, ōrum); facetiae; ž. si robíť ludere, ludibrio habēre alqm; bez ž—u extra iocum; ioco remoto.
žartovať ioco uti, iocari.
žartovný iocosus, facetus, ridiculus.
žať metere, demetere, secare.
žatva messis, is, f.
žatviar messor, ōris.
žbán urcus, urna, situlus, situla, cyathus.
žber lacus, us, m.
žblnkotať strepere, crepare.
ždiar v. žula.
že a) po slovesách timendi: ne; že nie: ne non (ut); že niekto: ne quis; že nikto nie: ne nemo s konj. podľa consecutio temporum: Bojím sa že otec zomre timeo, ne pater moriatur. — Labien, obávajúc sa, že nebude môcť vydržať nepriateľský nápor, poslal Caesarovi list Labienus veritus, ne hostium impetum sustinere non posset, litteras Caesari remittit. (praes. hist). — Bojím sa, že smluva táto nebude dosť pevná. Vereor, ut hoc foedus satis firmum sit.
b) vo vetách výsledkových: ut; že nie: ut non; po výrazoch záporných quin s konj. (v. gramm).
c) vo vetách podmetných al. predm., označujúcich okolnosť, o ktorej vynáša sa úsudok vetou hlavnou — quod: tou jedinou vecou prevyšujeme zvieratá, že rečou vyjadrovať môžeme myšlienky hoc uno praestamus feris, quod exprimere dicendo sensa possumus; čo sa týče, že: quod;
d) že sa neprekladá, ale vyjadruje sa veta ním uvedená acc. s iní. pri verba sentiendi et declarandi: Veríme, že

duša je nesmrteľná credimus animam immortalem esse.
žehnať koho fausta, bona precari alci; bonis ominibus prosequi alqm; — sa v. prežehnať sa.
žehrať v. dohovárať, sťažovať si.
želať optare, exoptare; ž. komu čoho optare alci alqd.
železlareň fornax (ācis) ferraria.
železnica * via ferrata.
železník ferramentorum venditor (ōris).
železný ferreus.
železo ferrum; železá vincula ōrum, compedes, um, f.; do ž—iez dať in vincula conicere.
železolejárňa officina ferro fundendo.
žellar inquilinus.
želva testudo, inis, f.
žemľa panis (is) siliginus.
žeň v. žatva.
žena femina; mulier, is, (manželka) uxor, oris, coniunx, ugis
ženatý: ženatým byť uxorem duxisse al. habēre.
ženich sponsus.
ženiť sa uxorem (in matrimonium) ducere alqm.
ženská femina, mulier, is.
ženský muliebris, femineus; femininus.
žeravý candens, ardens, flagrans.
žerlav v. zoráv.
žernov lapis (idis, m.) molaris.
žertva sacrificium; hostia, victima.
žertvovať sacrificare, sacra (orum) al. rem divinam facere; immolare alci alqd; dare, tribuere, donare offerre, gratificari alci alqd.
žezlo sceptrum; ž. zo slonovej kosti scipio (onis) eburneus.
žgriačif avarum al. nimium parcum esse.
žgrioš homo (inis) avarus al. tenax (ācis).
žlabra branchia.
žlactvo pueri discentes.
žiačka discipula.

žiadať čo, čoho petere. postulare, cupere, desiderare, flagitare, poscere alqd; ž. náhradu za škodu res repetere; opatrnosť toho žiada prudentis est; rogare, orare, precari. petere alqd ab alqō; ž. snažne obsecrare, deprecari alqm; supplicari alci; ž. zpäť repetere (obsides, bona sua).

žiadon, **žladen** nullus, nemo; ž. múdro nemo sapiens, ž. Riman nemo Romanus; ž. z oboch neuter; ž. peniaze, nihil pecuniae; ž. víno nihil vini; v záporných vetách quisquam (neque quisquam počta).

žladosť (oprávnená) postulatio, ōnis, f. (túžobná) desiderium, studium; cupiditas, aviditas — ātis, f., appetitus, us, m.

[**žladosť**] v. prosba; prosbopis.

žladosťivý cupidus, avidus, appetens alcs rei.

žladucný desiderabilis, expetendus; optandus, optabilis; gratus.

žlak discipulus; (poslucháč) auditor; byť ž—om koho disciplinā alcs uti, audire alqm; habēre alqm magistrum.

žiaľ luctus, us, m., dolor, ōris, m.

žiaľľ alqd dolēre, aegre ferre, lugēre; queri, conqueri alqd, de alqa re; lamentari.

žiaľbohu! v. bohužiaľ.

žlára splendor, fulgor, candor — ōris, m., lux, lucis, f.

žlárľ splendēre, fulgēre.

žlárľivosť sollicitudo (lnis, f.) et suspicio (ōnis, f.) amantis; stimuli amoris.

žlárľivý amoris stimulis agitatatus; sollicitus propter alienum amorem.

žibä anserculus.

žibrienka ranunculus.

žičľ non invidēre alci; tribuere, remittere, concedere, permittere alci alqd.; žičľm mu to per me licet habeat illud; ne ž. si ani nočného odpočinku ne nocturnum

quidem tempus ad quietem relinquere.

Žld Judaeus.

Žldovka Judaea; mulier (eris) Judaica.

žldovský Judaicus.

žihadlo aculeus.

žihavý ardens, fervens, flagrans, candens.

žihľava urtica.

žila vena, arteria; zlatá ž vena haemorrhoidalis; ž—u púšťať venam secare, sanguinem emittere.

žilkovatý fibratus.

žinčica serum.

žinka restis, is, f.

žirný pinguis; fertilis, fecundus, uber, eris, frugifer.

žiť vivere, vitam agere, vitam degere, spirare, spiritum ducere; vigēre; ž. niekde versari, commorari, esse; ž. v cudzine peregrinari; ž. vo vyhnanstve exsulare; ž. v hojnosti in omnium rerum abundantia vivere; ž. v biede in egestate esse; nemám z čoho ž. non habeo, quo vitam tolerem.

žitný = pšeničný triticeus.

žito triticum.

živec v. kremeň.

živel elementum, principium; pl. elementa, initia, principia rerum; voda ie ž. rýb pisces extra aquam vivere non possunt; to je jeho ž. in hac re libentissime versatur.

živé striebro argentum vivum. * hydrargyrum.

živelný gen. elementorum.

živica resina.

živcový resinaceus, resinosus.

živľ alere, nutrire, pascere alqm; victum praebēre alci; —sa čím, z čoho vivere al. ali (carne, piscibus); vesci alqā re; victum quaerere, vitam sustinere re alqā.

živiteľ altor, ōris.

živiteľka altrix, icis.

[**živnosť**] v. remeslo, priemysel.

[živnostník] v. remeselník, priemyselník.
živobytie v. život; za ž—ia alqō vivo, dum vivit. vivet, vixit aliquis.
živočích animal, is, n., animans.
živočľstvo animalia, animantium omnia genera.
živoriť vitam in opem tolerare.
živosť vigor, ōris, m., alacritas, ātis, f.; ž. reči gravitas (ātis, f.) orationis.
život vita, anima, lux, lucis, f., spiritus, us, m.; (vek) aetas, ātis, f.; (spôsob života) cultus, us, m., mores, um, m.; (brucho) venter, tris, m., alvus; ž. praktický vitae usus, us, m.; ž. spoločenský vitae societas, ātis, f.; ž. darovať parcere vitae alci, concedere alci vitam; ž. predĺžiť vitae spatium prorogare; ž. prežiť vitam peragere, transigere; ž. si vziať mortem sibi consciscere, manus sibi inferre.
životný vitalis; ž. sila vigor, ōris, m.
životopis vita.
živý vivus, animatus; o miestnostiach celebr, bris, bre, frequens; (čulý) acer, alacer — cris, cre; ž—á spomienka recordatio et memoria; živé striebro argentum vivum; * hydrargirum.
žľab canalis, is, m.
[žlaza] v. hľuza.
žľč bilis, is, f.
žltáčka morbus regius; * ictērus.
žltkastý subflavus.
žltnúť flavescere.
žltok luteum (ovi), vitellus.
žltý flavus; (zlatožltý) luteus, (do červena) rufus; (do hneda) fulvus.
žmeň v. hrseľ.
[žmoliť] v. šúľať.

žmúriť, žmurkať nictari, palpebrare; (oči prižmúriť) connivere.
žmýkať torquendo exprimere humorem e linteis.
žnec messor, ōris.
žnica mulier (is) metens.
žobrač mendici, orum; vulgus mendicorum.
žobračka, žobranie mendicatio, ōnis, f.
žobračka mulier (eris) mendicans.
žobrák mendicus.
žobrať mendicare; stipem rogare, (petere, cogere, colligere).
žoch uter, tris, m., culleus.
žold stipendium; merces, ēdis, f.; ž. vyplácať stipendium dare, numerare, persolvere militibus.
žoldnier miles (it's) mercennarius (conducticius).
žráč homo (inis) edax (gulosus, vorax); homo multi cibi.
žrádlo pastus, us, m.
žralok pristis, is, f.
žrať edere, comedere alqd.
žravosť voracitas, edacitas, ātis, f.
žrd pertica.
žreb sors, sortis, f.
žrebec equus mas; equus admissarius.
žrebný fetus, praegnans.
žrec sacerdos, ōtis; flamen, inis.
žrenie (= kolika) tormina, um, n.
žriedlo fons, tis, m., metaf. origo, inis, f., principium; to je ž. nesčíselných hriechov ex hoc nascuntur innumerabilia peccata.
žriebä pullus equi (equinus), eculus, equuleus.
žula granites lapis (ldis, m).
župa regio, ōnis, f., * comitatus, us, m.
župan * summus magistratus (us) comitatus.
žuť, žuvať mandere.

SOZNAM

latinských slovies, vyskytujúcich sa v tomto slovensko-latinskom slovníku.

Poznámka. Do soznamu tohto nevošly: a) slovesá 1. časovania, ktoré majú v perf. — āvi a v supinume — ātum; 2. složené slovesá, ktoré majú perfektum a supinum rovnaké so slovesami jednoduchými.

Pri tých slovesách 2. časovania, ktoré majú v perf. — ul a sup. — itum, ako aj pri slovesách 4. časovania, ktoré majú v perf. — īvi a sup. — itum označené je len číslo časovania s písmenom pr. [= pravidelne].

Abdo, 3. didi, ditum; abigo, 3. ēgi, actum; abicio, 3. iēci, iectum; abnuo, 3. ui. ūtum; aboleo, 2. ēvi, itum; abolesco, 3. ēvi, itum; abripio, 3. ui, reptum; abscido, 3. cīdi, cīsum; absisto, 3. stiti. —; abstineo, 2. ui, tentum; **accendo**, 3. ndi, nsum; accido, 3. cīdi, —; accido, 3. cīdi, —; accipio, 3. cēpi, ceptum; accumbo, 3. cubui, cubitum; accurro, 3. curri, cursum; acesco, 3. cui. —; acquiro, 3. quisivi, quisitum; acuo, 3. ui. ūtum;

addo, 3. didi, ditum; adhaeresco, 3. haesi, haesum; adhibeo, 2. pr.; adigo, 3. ēgi, actum; adicio, 3. iēci, iectum; adimo, 3. ēmi, emptum; adipiscor, 3. eptus; admordeo, 2. rdi, rsum; adoleasco, 3. ēvi, ultum; ads... v. ass...; adst... v. ast...;

affero, ferre, attuli, allatum; afficio, 3. fēci, fectum; affligo, 3. xi, ctum; **aggredior**, 3. gressus; agnosco, 3. nōvi, itum; ago, 3. egi, actum;

albeo, 2. ui; albesco, 3. bui; algeo, 2. lsi, lsum; allicio, 3. lexi, lectum; allido, 3. līsi, līsum; alo, 3. ui, tum;

amaresco, 3; ambigo, 3; amicio, 4. cui, ctum; amplector, 3. plexus;

ango, 3. nxi, nctum; annuo, ui; antecello, 3; antesto, 1. stiti;

aperio, 4. rui, rtum; appareo, 2. pr.; appello, 3. puli, pulsum; apprimo, 3. pressi, pressum;

arceo, 2. ui; arcesso, 3. īvi, itum; ardeo, 2. rsi, rsum; ardesco, 3. rsi, rsum; aresco, 3. rui; arguo, 3. ui, ūtum; arrigo, 3. rexi, rectum; arripio, 3. ui, reptum;

ascendo, 3. ndi, nsum; aspergo, 3. rsi, rsum; aspicio, 3. spexi, spectum; assentior, 4. sensus; assero, 3. sēvi, situm (sadiť vedľa); assero, 3. ui, rtum (prípojoval); assideo, 2. sēdi, sessum; assilio, 4. ui; asto, 1. stiti;

attendo, 3. ndi, ntum; attineo, 2. ui, tentum; attingo, 3. tigi, tactum; attollo, 3;

audeo, 2. ausus; audio, 4. pr.; aufero, ferre, abstuli, ablatum; aufugio, 3. fūgi; augeo, 2. auxi, auctum.

Balbutio, 4 pr.; bibo, 3. bibi; blandior, 4. itus; bullio, 4. pr.

Cado, 3. cecidi, casum; caedo, 3. cecidi, caesum; caleo, 2. ui; calesco, 3. lui; calleo, 2. ui; calvesco, 3; candeo, 2. ui; candesco, 3. dui; canesco, 3. nui; cano, 3. cecini, cantum; capesso, 3. īvi, itum; capio, 3. cepti, captum; carbonesco, 3; careo, 2. ui, caritūrus; carpo, 3. psi, ptum; caveo, 2. cavi, cautum;

cēdo, 3. cessi, cessum; censeo, 2. sui, sum; cerno, 3. crevi, cretum;

cleo, 2, cīvi, citum; cingo, 3, nxi, nctum; circumcīdo, 3, cīdi, cīsum; circumdo, 1, dēdi, dātum; circumcicio, 3, iēci, iectum; circumscīdo, 9, sēdi, sessum; circumscilio, 4; circumscisto, 3, stiti; circumspicio, 3, spexi, spectum; circumsto, 1, steti; **clango**, 3; claudo, 3, clausi, clausum; **coalesco**, 3, luli, litum; coepi, isse, ptum; coërceo, 2, pr. cognosco, 3, nōvi, itum; cogo, 3, coēgi, coactum; cohaeresco, 3, haesi; cōhibeo, 2, pr.; collīdo, 3, līsi, līsum; colligo, 3, lēgi, lectum; colo, 3, ui, cultum; combibo, 3, bibi; comminiscor, 3, mentus; como, 3, mpsi, mptum; compēllo, 3, puli, pulsum; comperio, 4, peri, pertum; compesco, 3, scui; compingo, 3, pēgi, pactum; complecto, 3; complector, 3, plexus; compleo, 2, ēvi, ētum; comprimo, 3, pressi, pressum; compungo, 3, punxi, punctum; concerpo, 3, psi, ptum; concīdo, 3, cīdi; concīdo, 3, cīdi, cīsum; concino, 3, ui, centum; concipio, 3, cēpi, ceptum; concupisco, 3, pīvi, pītum; concurro, 3, curri, cursum; concutio, 3, cussi, cussum; condio, 4; condo, 3, didi, ditum; confercio, 4, rsi, rtum; confero, ferre, tuli, collatum; conficio, 3, fēci, fectum; confido, 3, fīsus; confiteor, 2, fessus; configo, 3, flixi, flictum; confringo, 3, frēgi, fractum; congregior, 3, gressus; congrua, 3, ui; conicio, 3, iēci, iectum; conniveo, 2, nivi; conquiro, 3, quisīvi, quisītum; conscendo, 3, ndi, nsum; conscisco, 3, scīvi, scītum; consideo, 2, sēdi, sessum; consīdo, 3, sēdi, sessum; consisto, 3, stiti; consono, 1, ui; conspergo, 3, rsi, rsum; conspicio, 3, spexi, spectum; constituo, 3, ui, ūtum; consto, 1, stiti; consulo, 3, lui, ltum; contemno, 3, tēpsi, temptum; contendo, 3,

ndi, ntum; conticesco, 3, ti-cui; contineo, 2, tinui, tentum; contingo, 3, tigi, tactum; contremiesco, 3, mui; contundo, 3, tūdi, tūsum; convalesco, 3, vālui; convinco, 3, vīci, victum; coquo, 3, coxi, coctum; corrigo, 3, rexi, rectum; corripio, 3, ripui, reptum; corruo, 3, ui; crassesco, 3; crebresco, 3, rui; credo, 3, didi, ditum; crepo, 1, pui, pītum; cresco, 3, crēvi, crētum; crocio, 4; cubo, 1, bui, bitum; cudo, 3, cūdi, cūsum; cupio, 3, īvi, ītum; curro, 3, cucurri, cursum; custodio, 4, pr.

Debeo, 2, pr.; decerpo, 3, psi, ptum; decet, 2, uit; decīdo, 3, cīdi; decīdo, 3, cīdi, cīsum; decipio, 3, cēpi, ceptum; decutio, 3, cussi, cussum; dedo, 3, dedidi, deditum; defendo, 3, ndi, nsum; defringo, 3, frēgi, fractum; dego, 3, degi; degredior, 3, gressus; deicio, 3, iēci, iectum; dehisco, 3; delco, 2, ēvi, ētum; deligo, 3, lēgi, lectum; delinquo, 3, liqui, lictum; delitescio, 3, litui; demo, 3, mpsi, mptum; demordeo, 2, mordi, morsum; depello, 3, puli, pulsum; dependeo, 2, ndi, nsum; deprimio, 3, pressi, pressum; depso, 3, psui, pstum; deripio, 3, ripui, reptum; descendo, 3, ndi, nsum; desīdo, 3, sēdi; desilio, 4, lui, sultum; desisto, 3, stiti, stitum; despicio, 3, spexi, spectum; despondeo, 2, ndi, nsum; destituo, 3, ui, ūtum; detineo, 2, ui, tentum;

dico, 3, dixi, dictum; differo, ferre, distuli, dilātum; diffringo, 3, fregi, fractum; dignosco, 3, nōvi, nōtum; digredior, 3, gressus; diligo, 3, lexi, lectum; dirigo, 3, rexi, rectum; dirimo, 3, ēmi, emptum; diripio, 3, pui, reptum; discīdo, 3; discerpo, 3, psi, ptum; disco, 3, didici; discrepo, 1, pui, pītum; discutio, 3, cussi, cussum; disicio, 3, iēci, iectum;

- dispello, 3, pulli, pulsum; dispeigo, 3, rsi, rsum; dispertio, 4, pr.; displiceo, 2, pr.; dissideo, 2, sēdi sessum; dissilio, 4, lui, sultum; distendo, 3, ndi, ntum; distinguo, 3, nxi, nctum; disto, 1; divido, 3, isi, isum;
- do**, 1, dedi, datum; doceo, 2, cui, ctum; doleo, 2, lui; domo, 1, ui, itum; dormio, 4, pr;
- duco**, 3, xi, ctum; ducesco, 3; duresco, 3, rui;
- Ebullo**, 4;
- edo**, 3, edi, esum; ēdo, 3, edidi, editum;
- effero**, ferre, extuli, elātum; effervesco, 3, fervi (ferbui); efficio, 3, fēci, fectum; effloresco, 3, florui; effringo, 3, frēgi, fractum; effutio, 4, pr.;
- eg eo**, 2, ui; egredior, 3, gressus;
- elcio**, 3, iēci, iectum;
- elambo**, 3; elicio, 3, licui, lictum; elido, 3, isi, isum; eligo, 3, legi, lectum; elingo, 3, nxi;
- emico**, 1, cui, ātum; emineo, 2, ui; emo, 3, ēmi, emptum; emungo, 3, nxi, nctum;
- eneco**, 1, ui, ctum;
- eo**, ire, ivi, itum;
- erigo**, 3, rexi, rectum; eripio, 3, pui, reptum; erudio, 4, pr.;
- escendo**, 3, ndi, nsum; esurio, 4, pr.;
- evādo**, 3, vāsi, vāsum;
- excello**, 3; excerpo, 3, psi, ptum; excido, 3, cīdi; excīdo, 3, cīdi, cīsum; excutio, 3, cussi, cussum; exerceo, 2, cui, citum; exhibeo, 2, pr. exigo, 3, ēgi, actum; eximo, 3, ēmi, emptum; expando, 3, ndi, nsum; expedio, 4, pr.; expendo, 3, ndi, nsum; expello, 3, pulli, pulsum; expergiscor, 3, perrectus; experior, 4, pertus; expleo, 2, ēvi, ētum; explico, 1, cul, citum; explōdo, 3, si, sum; exprimo, 3, pressi, pressum expungo, 3, nxi, nctum; exquiro, 3, quisivi, quisitum exsilio, 4, lui; existo, 3, stiti; exstinguo, 3, nxi, nctum; exsto,
- 1; extendo, 3, ndi, ntum; extollo, 3; extendeo, 2; exuo, 3, ui, ūtum;
- Facesso**, 3, ivi, itum; facio, 3, feci, factum; fallo, 3, fefelli, falsum; farcio, 4, rsi, rtum; fastidio, 4, pr.; fateor, 2, fassus; faveo, 2, fāvi, fautum;
- ferio**, 4; fero, ferre, tuli, latum; ferveo, 2, rbui; fervesco, 3;
- fido**, 3, fisus; figo, 3, xi, xum; findo, 3, fidi, fissum; fingo, 3, nxi, fictum; finio, 4, pr.; fio, fieri, factus;
- flaccesco**, 3; flavesco, 3; flecto, 3, fexi, flexum; fleo, 2, ēvi, ētum; fligo, 3; floreo, 2, ui; floresco, 3; fluo, 3, xi, xum;
- fodio**, 3, fodi, fossum; foeteo, 2; for, 1, fatus; foveo, 2, fōvi, fōtum;
- frango**, 3, fregi, fractum; fremo, 3, ui, itum; frendo, 3; frico, 1, cui, cātum; frigeo, 2; frigesco, 3; frigo, 3, ixi, ictum; frondesco, 3; fruor, 3, itūrus (usus sum);
- fugio**, 3, fugi, itum; fulcio, 4, lsi, ltum; fulgeo, 2, lsi; fundo, 3, fudi, fusum; fungor, 3, nctus; furo, 3.
- Gannio**, 4; garrio, 4, pr.; gaudeo, 2, gavisus;
- gemmesco**, 3; gemo, 3, ui, itum; gero, 3, gessi, gestum; gestio, 4, pr.;
- gigno**, 3, genui, genitum;
- glisco**, 3.;
- gradior**, 3, gressus; gravesco, 3.;
- grunnio**, 4, pr.
- Habeo**, 2, pr. haereo, 2, haesi, haesum; haeresco, 3; haurie, 4, hausi, haustum;
- hebesco**, 3.;
- hinnio**, 4, pr.; hisco, 3.;
- horreo**, 2, ui; horresco, 3;
- humesco**, 3;
- laceo**, 2, cui; iacio, 3, ieci, iactum;
- leo**, 3, ici, ictum;
- ignosco**, 3, novi, notum;
- illicio**, 3, lexi, lectum; illido, 3, lisi, lisum;
- imbuo**, 3, ui, ūtum; immineo, 2; impedio, 4, pr.; impello, 3, pulli,

- pulsum; impendeo, 2; impendo, 3, ndi, nsum; impertio, 4, pr.; impleo, 2, ēvi, ētum; imprimo, 3, pressi, pressum;
- Incendo**, 3, ndi, nsum; incido, 3, cīdi, casurus; incido, 3, cīdi, cīsum; incipio, 3, cēpi, ceptum; incumbo, 3, cubui, cubitum; incurro, 3, curri, cursum; incutio, 3, cussi, cussum; indigeo, 2, ui; indulgeo, 2, lsi, ltum; induo, 3, ui, ūtum; inficio, 3, feci, fectum; infligo, 3, xi, ctum; infringo, 3, fregi, fractum; ingemisco, 3, mui; ingredior, 3, gressus; ingruo, 3, ui; inhibeo, 2, ui, itum; inicio, 3, iēci, lectum; innuo, 3, ui; inquirō, 3, quisīvi, quisītum; insano, 4, pr.; incendo, 3, ndi, nsum; inserto, 3, serui, sertum; inserto, 3, sevi, sītum; insignio, 4, pr.; insilio, 4, lui, sultum; insisto, 3, stiti; inspergo, 3, rsi, rsum; inspicio, 3, spexi, spectum; instituo, 3, ui, ūtum; insto, 1, stiti; intellego, 3, lexi, lectum; intendo, 3, ndi, ntum; intercīdo, 3, cīdi; intercīdo, 3, cīdi, cīsum; intercipio, 3, cepi, ceptum; interficio, 3, feci, fectum; intericio, 3, iēci, iectum; interimo, 3, ēmi, emptum; intersero, 3, rui, rtum; intingo, 3, nxi, nctum; intono, 1, ui; introspicio, 3, spexi, spectum; invado, 3, vāsi, vāsum; inveterasco, 3, rāvi, rātum;
- irascor**, 3, irātus; irretio, 4, pr.; irruo, 3, ui;
- iubeo** 2, iussi, iussum; iungo, 3, nxi, nctum; iuvenesco, 3, nui; iuvo, 1, iūvi, iūtum;
- Lābor**, 3, lapsus; lacesso, 3, i vi, itum; laedo, 3, laesi, laesum; lambo, 3, mbi, mbitum; languo, 2, gui; languesco, 3, gui; lascivio, 4, pr.; lateo, 2, ui; lavo, 1, pr.;
- lego**, 3, legi, lectum; lenio, 4, pr.;
- libet**, 2, uit, itum; liceor, 2, citus; licet, 2, cuit (licitum est); ligurio, 4, pr.; lino, 3, levi,
- litum; linquo, 3, liqui, licitum; liquesco, 3;
- loquor**, 3, locutus;
- luceo**, 2, luxi; lucescit 3, luxit; lūdo, 3, lūsi, lūsum; lūgeo, 2, xi, ctum; luo, 3, ui ūtum.
- Macresco**, 3;
- madeo**, 2, dui; madesco, 3, dui; maereo, 2, rui; mālō, malle, mālui; mando, 3, ndi, nsum; maneo, 2, nsi, nsum; mansuesco, 3, suēvi, suētum; marcesco, 3; maturesco, 3, rui;
- medeor**, 2, (sanāvi); memini, isse; mentior, 4, itus; mereor, 2, itus; mergo, 3, rsi, rsum; metior, 4, mensus; meto, 3, messui, messum; metuo, 3, ui;
- mlco**, 1, cui; mingo, 3, nxi, nctum; minuo, 3, ui, ūtum; misceo, 2, cul, mixtum; misereor, 2, miseritus; miseret, 2, uit; mitesco, 3; mitto, 3, misi, missum;
- mollor**, 4, pr.; molo, 3, ui, ltum; moneo, 2, pr.; mordeo, 2, mordi, morsum; morior, 3, mortuus, (moritūrus); moveo, 2, movi, motum;
- mucesco**, 3; mugio, 4, pr.; mulceo, 2, lsi, lsum; mulgeo, 2, lsi, lsum (ctum); munio, 4, pr.; mutilo, 1, pr.;
- Nanciscor**, 3, nactus; nascor, 3, natus;
- necto**, 3, nexui, nexum; negligo, 3, lexi, lectum; neo, 2, ēvi, ētum;
- niteo**, 2, ui; nitor, 3, nisus, nixus;
- noceo**, 2, pr. nolo, nolle, nolui; nosco, 3, novi, novisse; notesco, 3, tui;
- nubo**, 3, psi, ptum; nutrio, 4, pr.;
- Obdo**, 3, didi, ditum; obdormisco 3; obicio, 3, iēci, iectum; obliviscor, 3, litus; obmutesco, 3, tui; obodio, 4, pr.; obsero, 3, sēvi, situm; obsideo, 3, sēdi, sessum; obsisto, 3, stiti; obsolesco, 3, lēvi; obsto, 1, stiti, statūrus; obstupesco, 3, pui; absurdesco, 3, dui; obtendo, 3, ndi, ntum; obtineo, 2, tinui, tentum, obtingo, 3, tigi; obtundo, 3, tudi, tusum;

Occido, 3, cīdi, cāsum; occido, 3, cīdi, cīsum; occumbo, 3, cubui, cubitum; occurro, 3, curri, cursum;

odi, isse;

offendo, 3, ndi, nsum; offero, ferre, obtuli, oblātum; officio, 3, feci, fectum;

oleo, 2, ui;

operio, 4, rui, rtum; oportet 2, uit; opperior, 4, pertus; opprimo, 3, pressi, pressum;

ordior, 4, orsus; orior, 4, ortus;

ostendo, 3, ndi, ntum.

Paciscor, 3, pactus; palleo, 2, ui; pallesco, 3, pallui; pando, 3, ndi, nsum; parco, 3, peperci, parsum; pareo, 2, pr.; pario, 3, peperii, partum; partio, 4, pr.; parturio, 4, pr.; pascor, 3, pavi, pastum; patesco, 3, patui; patior, 3, passus; paveo, 2, pavi;

pecto, 3, pexi, pexum; pellicio, 3, lexi, lectum; pello, 3, pepuli, pulsum; pendeo, 2, pependi; pendo, 3, pependi, pensum; percello, 3, cūli, culsum; percipio, 3, cepi, ceptum; percurro, 3, curri, cursum; percutio, 3, cussi, cussum; perdo, 3, didi, ditum; perficio, 3, feci, fectum; perfringo, 3, fregi, fractum; pergo, 3, perrexii, perrectum; perhibeo, 2, pr. perlicio v. pellicio; perpendo, 3, ndi, nsum; perperior, 3, pessus; perprimo, 3, pressi, pressum; perspicio, 3, spexi, spectrum; persto, 1, stiti, statum; perstrepo, 3, ui; pertimesco, 3, mui; pertineo, 2, ui, tentum; pervado, 3, vasi, vasum; pessumdo, 1, dedi, dātum; peto, 3, iui, itum;

piget, 2, uit; pingo, 3, nxi, pictum; pinguesco 3;

placeo, 2, pr.; plaudo, 3, plausi, plausum; plecto, 3, plexi, plexum; pleo, 2; plico, 1, ui, ātum; pluit, 3, ult;

poenitet, 2, uit; polio, 4, pr. polleo, 2; polliceor, 2, pollicitus; poluo, 3, ui utum; pono, 3, posui, positum; porrigo, 3, porrexi, porrectum; posco, 3,

poposci; possideo, 2, sēdi, sessum; possum, posse, potui; potior, 4, itus;

praebeo, 2, pr., praecido, 3, cīdi, cīsum; praecipio, 3, cepi, ceptum; praeficio, 3, feci, fectum; praeripio, 3, ripui, reptum; praesagio, 4, pr. praesideo, 2, sēdi, sessum; praesto, 1, stiti, stitum; praetendo, 3, ndi, ntum; prandeo, 2, di, nsum; prehendo, 3, di, nsum; premo, 3, pressi, pressum; prendo, 3, ndi, nsum;

procido, 3, cīdi; procumbo, 3, cubui, cubitum; prodigo, 3, egi, actum; prodo, 3, didi ditum; proficio, 3, feci, fectum; proficiscor, 3, fectus; profiteor, 2, fessus; profluo, 3, fluxi, fluxum; progredior, 3, gressus; prohibeo, 2, pr. proicio, 3, ieci, iectum; promineo, 2; promor, 3, mpsi, mptum; propello, 3, puli, pulsum; proripio, 3, pui, reptum; prosilio, 4, lui; prospicio, 3, spexi, spectrum; prosum, prodesse, profui; protendo, 3, tendi, ntum; prurio 4, pr.;

pubesco, 3, bui; pungo, 3, pupugi, punctum; punio 4, pr.; putesco 3, pūtui; putresco, 3.

Quaero, 3, quaesivi, quaesitum; quatio, 3, quassi, quasum;

queror, 3, questus;

qulesco, 3, ēvi, ētum.

Rādo, 3, rasi, rasum; rancesco 3; rapio, 3, pui, ptum; rareasco, 3;

recello, 3; recido, 3, cīdi; recido, 3, cīdi, cīsum; recipio, 3, cepi, ceptum; recubo, 1; recumbo, 3, cubui; recurro, 3, curri, cursum; reddo, 3, didi, ditum; redigo, 3, egi, actum; redimo, 3, emi, emptum; refello, 3, felli; reficio, 4, fersi, fertum; reficio, 3, feci, fectum; refrigesco, 3, frixi; refringo, 3, fregi, fractum; rego, 3, roxi, rectum; reicio, 3, ieci, iectum; relinquo, 3, liqui, lictum; reminiscor, 3; reniteo,

- 2; repello, 3., puli, pulsum; repercutio, 3, cussi, cussum; reperio, 4, peri, pertum; repello, 2, evi, etum; repo, 3, psi, ptum; reposco, 3.; reprimo, 3, pressi, pressum; requiro, 3, quisivi, quisitum; resideo, 2, sēdi, sessum; resido, 3, sēdi, sessum; resilio, 4, lui; resipio, 3, ii (ui); resisto, 3, stiti; resono, 1, avi; respicio, 3, spexi, spectrum; respondeo, 2, ndi, nsum; restinguo, 3, nxi, nctum; restituo, 3, ui, utum; resto, 1, stiti; reticesco, 3; retineo, 2, nui, tentum; retundo, 3, tudi, tusum; revincio, 4, nxi, nctum;
- rideo**, 2, rīsi, rīsum; rigeo, 2, ui; rigesco, 3, ui;
- rodo**, 3, rosi, rosum;
- rubeo**, 2, ui; rubesco, 3, rubui; rudo, 3, ivi; rugio, 4, pr.; rumpo, 3, rupi, ruptum; ruo, 3, rui, rutum (ruiturus).
- Saepto**, 4, psi, ptum; saevio, 4, pr.; salio, 4, lui, ltum; salveo 2; sancio, 4, nxi, nctum; sapio 3, sapii; sarcio 4, rsi, rtum; sarrio 4, pr.;
- scabo**, 3, scabi, scalpo, 3, psi, ptum; scando, 3, ndi, nsum; scateo, 2, ui; scaturio, 4, ivi; scindo, 3, scīdi, scissum; scio, 4, pr.; scisco, 3, scīvi, scitum; scribo, 3, psi, ptum; sculpo, 3, psi, ptum;
- seco**, 1, cui, ctum; sedeo, 2, sedi, sessum; senesco, 3, nui; sentio, 4, nsi, nsum; sepelio, 4, ivi, pultum; sequor, 3, cutus; sero, 3, rui, rtum; sero, 3, sēvi, satum; serpo, 3, psi, ptum; servio, 4, pr. siccesco, 3; sido, 3, sēdi, sessum; sileo, 2, ui; singulto 1, pr.; sino, 3, sīvi, situm; sisto, 3, stiti, statum; sitio, 4, ivi;
- soleo**, 2, solitus; solvo, 3, solvi, solutum; sono, 1, ui, itum; sopio, 4, pr.; sorbeo, 2, ui; sordéo, 2, ui; sordesco, 3, sordui; sortior, 4, itus;
- spargo**, 3., rsi, rsum; sperno, 3, sprevi, spretum; splendeo, ui; spondeo, 2, sponondi, sponsum; spuo, 3, spui, sputum;
- stabillio**, 4, pr.; statuo, 3, ui, ūtum; sterno, 3, stravi, stratum; sternuo, 3, ui; sterto, 3, ui; sto, 1, steti, statum; strepo, 3, ui, itum; strideo, 2, strīdi; strido, 3, strīdi; stringo, 3, nxi, strictum; struo, 3, struxi, structum; studeo, 2, ui; stupeasco, 3.;
- suadeo**, 2, suasi, suasum; subdo, 3, didi, ditum; subigo, 3, egi, actum; subicio, 3, ieci, iectum; subsīdo, 3, sēdi, sessum; subsisto, 3, stiti; substituo, 3, ui, ūtum; succenseo, 2, ui; succumbo, 3, cubui, cubitum; succurro, 3, curri, cursum; suesco, 3, suevi, suetum; sufficio, 3, feci, fectum; sugo, 3, xi, ctum; sum, esse, fui, futurus; sumo, 3, mpsi, mptum; suo, 3, ui, ūtum; superblo, 4, pr.; superfluo, 3, fluxi; suppleo, 2, ēvi, ētum; supprimo, 3, pressi, pressum; surgo, 3, surrexi, surrectum; surripio, 3, ripui, reptum; suscipio, 3, cepi, ceptum; suspendo, 3., ndi, nsum; suspicio, 3, spexi, spectrum; sustineo, 2, ui, tentum.
- Tabesco**, 3, bui; taceo, 2, pr.; taedet, 2, uit, taesum est, per taesum est; tango, 3., tetigi, tactum; tardesco, 3, dui; tego, 3, texi, tectum; tendo, 3., tendendi, tentum; teneo, 2, ui, tentum; tepeo, 2., ui; tepesco, 3, pui; tergeo, 2, rsi, rsum; tero, 3, trīvi, tritum; terreo, 2, pr.; texo, 3, xui, xtum;
- timeo**, 2, ui; tingo, 3, nxi, nctum; tinio, 4, pr.;
- tollo**, 3, sustuli, sublatum; tondeo, 2, totondi, nsum; tono, 1, ui, itum; torpeo, 2, ui; torpesco, 3, pui; torqueo, 2, rsi, rtum; torreo, 2, ui, stum;
- trado**, 3, didi, ditum; traho, 3, traxi, tractum; traicio, 3, iēci, iectum; transcendo, 3, ndi, nsum; transcurro, 3, curri, cursum; transgredior, 3, gressus; transigo, 3, egi, actum; transillo, 4, lui; transluceo,

2; tremo. 3. ui; tribuo, 3. ui, ūtum; trudo, 3. trūsi, trūsum;	di, ditum; veneo, īre, ii; venio, 4. veni, ventum; vereor, 2. itus; vergo, 3. rsi; verro, 3. verri, versum; verto, 3. rti, rsum; vescor, 3.; vesperasco, 3. rāvi; vestio, 4. pr.; veto, 1. ui, itum;
tueor , 2. tuitus; tumeo, 2. ui; tumesco, 3. ui; tundo, 3., tutudi, tusum, tunsum; turgeo, 2. rsi; turgesco, 3. tussio, 4. pr.	video , 2., vīdi, vīsum; vigeo, 2. ui; vincio, 4. nxi, nctum; vinco, 3. vici, victum; vireo, 2. ui; viresco, 3. rui; viso, 3. visi; vivo, 3. vixi, victum;
Ulciscor , 3. ultus;	volo , velle. volui; volvo, 3. lvi. volūtum; vomo, 3. ui, itum; voveo, 2. vōvi, vōtum.
ungo , 3. nxi, nctum; urgeo, 2. rsi; uro, 3. ussi, ustum; utor, 3. usus;	
Vado , 3. vasi, vasum; vagio, 4. pr.; valeo, 2. pr.; valesco, 3. lui; vanesco, 3. nui;	
veho , 3. vexi, vectum; vello, 3. velli, vulsum; vendo, 3. di-	



Tlačové chyby.

<i>Strana, stlpec, riadok shora,</i>			<i>miesto — má stať</i>
6	1	51	cosortium — consortium
7	1	15	britannicus — Britannicus
7	2	39	millium — milium
27	2	44	bohemicus — Bohemicus
28	1	20	bohémica — Bohémica
35	1	44	opprestum — oppressum
36	1	16	doplň: inceptum audax, periculum
38	1	40	latisime — latissime
53	2	28	hlinik — hliník
73	2	42	postermo — postremo
78	1	47	sens. m — sensim
78	2	44	pygmaneus — pygmaeus
79	1	27	ícis — ícis
98	1	39	appositus — apposita
105	2	15	ex — e
107	1	9	na skutku — naskutku
109	1	21	conditio — condicio
110	1	7	nažiklý — [nažiklý]
121	1	50	nezkrotený — neskrotený
126	2	52	conditio — condicio
127	2	52	relíoiones — religiones
129	2	5	cavalceamentum — calceamentum
143	2	36	jezdiaci — jazdiaci
147	1	36	habetem — hebetem
161	1	39	vertus — certus
161	1	40	versus — verus
164	1	43	poklázat' — pokázat'
171	1	29	parere — parare
173	1	17	extingui — exstingui
193	2	35	accŭrere — accurrere
194	1	46	— ovat' — — avat'
194	2	26	puor — puer -
198	1	36	fidolis — fidelis
199	1	27	zemänskej — zemianskej

<i>Strana, stlpec, riadok shora,</i>			<i>miesto — má stáť</i>
200	2	42	annulos — anulos
227	2	39	slenčný — slnečný
242	1	39	parium — partium
250	2	27	šepot' — šepot
263	1	38	trpezlivost', trpezlivý — trpelivost', trpelivý
266	1	43	crinum — crinium
272	1	29	ex — ea
272	1	53	effescinare — effascinare
273	1	41	plebescitum — plebiscitum
281	1	53	vrchné — hlavné
284	2	23	expectavus — expectatus
296	2	39	spravej — s pravej
297	1	18	ruby — ryby
300	1	53	harratio — narratio
306	1	4	potremus — postremus
322	2	25	závrátit' — zavrátit'

